

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

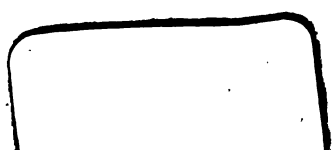
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

N
i
608

CONFINED

303537401Q

C O R P U S
SCRIPTORUM HISTORIAE
B Y Z A N T I N A E.

EDITIO EMENDATIORE ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

I N S T I T U T A,

A U C T O R I T A T E

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE
BORUSSICAE

CONTINUATA.

T H E O P H A N E S.

VOLUMEN II.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCLXII.

**HAVERFIELD LIBRARY
OF ANCIENT HISTORY
OXFORD**

JUL 1934

**THEOPHANIS
CHRONOGRAPHIA.**

EX RECENSIONE

IOANNIS CLASSENII.

VOLUMEN II.

PRAECEDIT

**ANASTASII BIBLIOTHECarii HISTORIA
ECCLESIASTICA**

EX RECENSIONE

IMMANUELIS BEKKERI.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXLI.

A N A S T A S I A
BIBLIOTHECARI
HISTORIA ECCLESIASTICA
SIVE CHRONOGRAPHIA TRIPERTITA
EX RECOGNITIONE
IMMANUELIS BEKKERI.

CAROLUS ANNIBAL FABROTUS ICT.

L E C T O R I

DE ANASTASII BIBLIOTHECarii

HISTORIA ECCLESIASTICA.

Historiam Ecclesiasticam Anastasii de Graecis Nicephori, Georgii Syncelli et Theophanis excerptam; nunc primum in lucem damus. quanti autem facienda sit historia haec non ignorant qui Theophanem Graece loquentem legerunt, qui non minore fide quam diligentia ea quae tam ad rem Romanam quam Byzantinam pertinent exequitur. hunc Anastasius pene totum non infelici successu in Latinum convertit. quod sane quisquis verum amat, infitias non ibit: nam et pleraque sunt in Theophane Graeco-barbara, quae viris etiam Graece doctissimis hodie negotium facerent. cuius rei fidem facient glossaria nostra mixto-barbara, quae aliis quoque saeculi sequioris auctoribus interpretandis facem praeferre poterunt. quaedam esse barbara et eorum temporum infelicitatem redolentia in hac versione equidem non abnuemur: sed haec magis ineruditi saeculi vitia sunt quam scriptorum, quibus propositum erat monumentis suis posteritati prodesse, non Latinae linguae venustates et eloquentiae flores in sterili solo quaerere. quid autem in edendo Anastasio praestiterimus, breviter, lector, monendus es, Romanum igitur exemplar ad nos Roma transmissum beneficio Eminentissimi Cardinalis Francisci Barberini, litterarum parentis, et opera Lucae Holstenii, viri longe doctissimi, cum optimae notae codice contulimus, quem nobis celeberrima Thuanus bibliotheca suppeditavit. huius ope foeda menda sustulimus, quae in Romanum codicem fortean exscriptoris vitio irrepserant, ut hoc quoque nomine praeclare de re publica litteraria meritis sit perillustis vir Iacobus Augustus Thuanus, in pri-

more regni curia praeses amplissimus, magni parentis magna soboles. sed et gratia habenda est illustrissimo et eximiae doctrinae viro D. Carolo de Monchal, archiepiscopo Tholosano, qui bibliothecam suam cum paucis comparandam doctis omnibus patere vult: codicem nempe manu descriptum nobis commodavit idem vir illustrissimus, cuius subsidio nonnulla sanavimus et pristino nitore restituimus. praeterea si quae erant subobscura in hac versione, ea Graeci codicis collatione et aliorum auctorum allatis locis illustravimus, ut omnino pauca sint quae mediocriter etiam eruditi non capiant, si cum Graecis comparare non graventur. ex glossariis autem nostris hunc fructum percipies, ut Graeco-barbara Latine et Latino-barbara Graece efferre possis. Vale.

TESTIMONIA DE ANASTASIO BIBLIOTHECARIO.

S. Anselmus Lucensis libro 2 contra Guibertum antipapam.

Anastasius S. ecclesiae Romanae bibliothecarius in chronica, quam de Graeco in Latinum sermonem transtulit, quamque ex vetustissimis chronicis Graecorum compilaverunt quidam Graeci dei cultores, Theophanes scilicet et Georgius, quos idem in eiusdem libri praefatione miris laudibus attollit, in eadem inquam chronica de imperio Anastasii sic inter cetera scribit.

Haec habentur in vita Ioannis VIII, quae inseritur Anastasio, post vitam Adriani II, in Regio codice.

In Galliam transitum faciens anno incarn. Dom. 879, 15 kal. Septemb., indict. 11, anno pontificatus sui in sacratissima sede B. Petri apostoli 6, apud Trecas, in praesentia domini Ludovici, Serenissimi regis, concilium permaximum celebravit. huius etiam temporibus floruit Anastasius Romanae ecclesiae bibliothecarius, qui tam Graeco quam Latino eloquio pollens septimam universalem synodum de Graeco in Latinum, ipso iubente transtulit. transtulit de Graeco etiam in Latinum Ierarchiam Dionysii Ariopagitae, Athenarum episcopi, scriptam ad Timotheum episcopum Ephesi, et direxit Karolo imperatori. transtulit etiam de Graeco in Latinum passionem S. Petri Alexandrini archiepiscopi, et passionem S. Acacii sociorumque eius, et vitam Ioannis eleemosynarii.

INCIPIT PRAEFATIO

A N A S T A S I I

BIBLIOTHECARI SUMMAE AC APOSTOLICAE SEDIS.

AD IOANNEM DIACONEM URBIS ROMANAE.

Ecclésiasticam, Carissime frater et digne Christi Levita Iohannes, auctore deo scripturus historiam, exis a me quaedam in Latinum stylum ex Graecis voluminibus transferenda, quo et ipsa quoque proposito inseras operi et intexas. his enim duabus linguis praecipue, quae in ecclesia gesta sunt, enarrantur. Ego vero propriam inscitiam et sermonis angustiam non ignorans, hoc agere tanto tempore merito recusavi, supra me videlicet esse tam arduum conamen procul dubio ratus. sed quoniam ipse te propositum opus melius exsecuturum fore asseveras, si ea quae in Latinis codicibus inveniri non possunt, prius ex Graecorum fonte haurienda percipias, faciam deo propitio quod hortaris, praesertim cum dei sit quod agendum proponimus, et multis procul dubio causa profectus atque salutis. nec enim tibi tam caro tamque sapienti quicquam negare potero, qui profecto apostoli documento imbutus sapientibus et insipientibus debitor sum, verum quia praecipue necessarium arbitror ea quae a Theodosio principe iuniore in ecclesia gesta sunt enarrandi, ad cuius videlicet tempora Theodoritus Socrates et Sozomenus, Eusebium Pamphili subsequentes, libros ecclesiasticae historiae texuerunt, operae pretium duxi ex Georgii summam quaedam et Theophanis chronographia plura, sed succincte carpenda *), quorum prior usque ad Diocletianum, posterior vero usque ad Leonem qui post Michaëlem imperavit, patrem scilicet Ignatii qui adhuc superest habenas Constanti-

*) carpendi ?

nopolitanae tenens ecclesiae, praedicti operis sui stylum protulit. qui autem sint isti breviter annotabo. horum igitur alter electa monastica vita mundoque contempto Christum se levi iugo et suavi sarcinae mancipavit. praeterea contra haereticos incessanti agone desudans, mundi principibus contra ecclesiae ritum saevientibus, multis verberibus diversisque poenis affectus est. sic ergo stigmata Christi in corpore suo portans, tam pro fidei suae constantia quam pro multarum virtutum insignibus sanctae memoriae Tarasii, regiae urbis praesulis, syncellus effectus est. sed ne multa prosequar, sufficere arbitror ad praeconium eius quod a sede approbatus sit apostolica, quando scilicet vicarii eius una cum trecentis quinquaginta patribus in Nicaea urbe secundo convenientes universalem synodum celebrarunt, siquidem et laus eius in eodem septimo. et sancto concilio reperitur. porro de altero quid dicam? cum et eius conscripta vita, qualiter videlicet amplis patrimoniis venditis crucem suam tulit, qualiter secutus Christum, abbas in monasterio Agri functus officio, virtutibus fulserit, miraculis coruscaverit et confessor obierit, satis aperteque per Byzantium et circum quasque regiones, his qui prope et his qui longe sunt, clament. sed et studia eius ad nos usque perlata, quis vel quantus vir iste fuerit solertibus manifestant. ex horum ergo chronographiae amoenissimo quaedam decerpam horto, quae amplissimae tui operis mensae obediens obsecutor apponam; quae nimirum contemnere non debes, sed inter tua saltem secundum sensus virtutem sine fastidio collocare, primo quia tuo sunt elicitae frequenti prorsus hortatu, deinde quia inter crebras et assuetas delicias nonnunquam vilium escarum quasi delectabilium requiruntur edulia, tertio quia, donec propositae opus historiae per te ad perfectionem fuerit deo favente perductum, poterit forte nostrum esse desiderantibus aliquantisper in usum, et qui opima vestra consequi non valuerint, erunt interim his exilibus nostris utcunque contenti. huic sane operi ratum duxi beati Nicephori Constantinopolitani episcopi chronographiam proponere, ut scilicet et ex ea possis aliquantula carpere, et sicubi fortassis hac utendum indicaveris, tuam non lateat omnino notitiam. obsecro autem caritatem tuam, quae omnia secundum apostolum suffert, et non quaerit quae sua sunt, — immo per me obsecrat universa Latinorum ecclesia ut sic scribendae a te inchoetur opus historiae, ut quae ab ipso Christi adventu in ecclesia gesta sunt et textu ecclesiasticae historiae non iudicantur indigna, nullo modo praetermittas, exceptis his forte quae Eusebius Theodorus Sozomenus scripsisse

noscantur. verum quia quosdam horum mentitos in quibusdam fuisse et quaedam praetermisisse probatur, quemadmodum et sanctus papa Gregorius de Sozomeno apertissime scribit, obsecro mendacia eorum veris approbationibus arguas, et quae omiserunt nihilominus suppleas.

Accipe itaque hoc, carissime, incompositum opus, et nihil meum in hoc prorsus insertum praenosce. et si decessus mei debito praeventus propositum opus ego minus ad calcem perduxero, tu tamen id deperire minime patere, sed in quantum est, qualiter et ubi libuerit utere. porro si forte a me tibi aut ex Graeco transferri aut ex diversis Latinorum conscriptionibus, quae historiae tuae inseras, deflorari desideras, libenter tuis satisfaciam votis. tantum industria tua interim apostolice doctus in nomine domini opus, quod hortamur, arripiat, et quod imminentibus nobis proposuit, exsequatur. porro sic ego ex his duobus illustribus viris quaedam deflorare proposui, ut pene omnia, quae supra nominatis historiographis commemorata sunt, a me commemoranda non duxerim. ex civilibus autem gestis quaedam summatim excerpti, quamvis a Iustiniano principe ac deinceps pauca omiserim eorum quae ab his chronographis relata sunt. non enim, ut praelatus beatissimus Theophanes se opinari testatur, modicae fructum utilitatis carpit qui priscorum relegit actus. oro autem omnium caritatem hanc editionem nostram legentium, ut si in ea proficuum quicquam invenerit, decentes gratiarum actiones deo, ex quo est omne bonum, devote persolvat, et pro nobis ineruditis et peccatoribus propter dominum orare ne pigeat. porro si quid inhoneste positum repererit, indisciplinationi nostrae hoc imputans veniam donet. gratum enim est deo et acceptum quod ei secundum vires offertur.

Explicit prologus. Incipit Chronographia tripartita.

CHRONOGRAPHIA BREVIS
BEATI NICEPHORI
CONSTANTINOPOLITANI EPISCOPI. *)

Adam cum esset annorum 230, genuit Seth; Seth factus ed. Graec. annorum 205 genuit Enos; Enos cum esset annorum 190, p. 737 genuit Chainan; Chainan cum factus esset annorum 170, genuit Malalehel; Malalehel factus annorum 165 genuit Iareth; Iareth factus annorum 162 genuit Enoch; Enoch factus annorum 162 genuit Mathusalam; Mathusalam factus annorum p. 738 157 genuit Lamech; Lamech factus annorum 180 genuit Noë; Noë cum esset 500, genuit Sem Cham et Iafeth, et vixit usque ad diluvium per annos 100: anno enim 600 Noë diluvium factum est.

Omnes igitur ab Adam usque ad diluvium pariter anni sunt, secundum Septuaginta duos 2262. quibus et veritas testimonium perhibet et priscæ traditiones antiquitus in ecclesiis omnibus traditæ.

Post diluvium autem Sem filius Noë factus annorum 100 genuit Arfaxad; Arfaxad factus annorum 135 genuit Kahinan; Kahinan factus annorum 130 genuit Sala; Sala factus annorum 130 gignit Heber; Heber factus annorum 133 gignit Phalec; Phalec factus annorum 130 gignit Ragau. in diebus autem Phalec divisa est terra; unde et nomen Phalec divisionem Hebraeorum voce designat. et hic ante patrem suum moritur, et huius tempore turris constructa est, atque multiplex vox est una prisca lingua effecta, et per singulas gentes linguarum diversitas, quemadmodum divina scriptura dicit, patrata est. at vero post Phalech Ragau factus annorum 135 gignit Seruch; Seruch factus annorum 130 gignit Nachor; Nachor factus annorum 79 gignit Tharam; Thara factus p. 739 annorum 70 gignit Abraham.

*) Græce edita post Ge. Syncellum, p. Bonn. 737—788.

Simul ergo ab Adam usque Abraham, secundum Septuaginta, anni sunt 3324, a diluvio usque ad Abraham anni 1082.

Abraham 75 annum agens divino responso dignus efficitur; et a repromissione, quae facta est ad eum, usque ad exitum filiorum Israel per Moysen ex Aegypto fiunt anni 430, quemadmodum apostolus testatur, "testamentum" inquit "confirmatum a deo, quae post 430 annos facta est lex, non irritum facit ad evacuandam repromissionem." et ipse in Exodo concinuit Moyses in his quae ait: "habitatio autem filiorum Israel, qua habitaverant in Aegypto et in terra Chanaan, ipsi et patres eorum, anni sunt 430. per partes vero sic se habet: Abraham factus annorum 100 gignit Isaac; Isaac factus annorum 60 gignit Iacob; Iacob factus annorum 88 gignit Levi; Levi factus annorum 45 gignit Chaath; Chaath factus annorum 60 genuit Amram; Amram factus annorum 70 genuit Moysen; Moyses factus annorum 80 educit populum ex Aegypto. colliguntur vero omnes a primo quidem anno Abrahamae usque ad exitum ex Aegypto anni 502, a diluvio autem anni 1587. at vero ab Adam, secundum Septuaginta, anni 3829, secundum alios autem 3698.

Porro post haec fit populi dux Moyses in heremo annos agens 40. Iesus Nave annos 27, secundum seniores annos 23.

Philistiim annos 8, Gothoniell ex tribu Iuda annos 40, Philistiim annos 18. post quos Aoth de tribu Ephraim annos 80, Philistiim annos 20, Deborra et Barach annos 40, Madianitae annos 7, Gedeon annos 40, Abimelech annos 3, Thola annos 23, Iaher annos 22, Ammanitae annos 18, Iephthe annos 6, Esebon annos 7, Eglon annos 10, Labdon annos 8, Philistiim annos 40, Sampson annos 20, Heli sacerdos annos 20, Samuel et Saul annos 40, David regnavit annos 40.

Simul omnes ab exitu filiorum Israel usque ad David anni 630. Salomon annos 40, Roboam annos 17, Asa annos 40, Iosaphat annos 25. sub istis prophetabant Michaeas, Helias et Helisaeus.

Ioram annos 8, Ochozias annum 1, Godolia mater Ochoziae annos 7, Ioas annos 40, Amasias annos 28, Azarias, qui p. 742 et Ochozias annos 52. sub his prophetabant Osee, Amos, Esaias, Ionas, Iohel.

Jonathan annos 16, Achaz annos 16, Ezechias annos 29, Manasses annos 55. sub hoc Byzantium aedificatum est.

Amos annos 12, Iosias annos 31, et cessatio principatus

annis 30 secundum Septuaginta, secundum Hebraicum vero annis 50. sub his prophetabant Hieremias Sophonias et Baruch.

Iachaz menses 3, Heliachim annos 12, Iechonias menses 3, Sedecias annos 11. hunc effossis oculis Nabuchodonosor rex captivum tulit, et templum incenditur post menses quinque a Nabuzarda, cum perdurasset, ex quo constructum est, annis 432.

Simul omnes ab initio regni Salomonis usque ad captivitatem anni 448.

Post captivitatem autem Iudaeorum in Babylonem et de- p. 743
solationem loci anni 70, qui complentur secundo anno Darii Persarum regis, qui et populum a captivitate reduxit et templum Hierosolymis renovavit. primus Persarum regnavit Cyrus annis 30. Cambyses annis 2, Darius filius Hystaspi annis 37. huius anno secundo, ut iam dictum est, Hierosolymis renovatum est templum. fiunt ergo reliqui Darii anni 34.

Xerxes Darii annos 24, Artabanes menses 8, Artaxerxes Longimanus annos 41. sub hoc quae gesta sunt de Hester et Machabaeo, facta narrantur. Xerxes alius menses 2, Sogdoanes menses 7, Darius alius annos 18, Artaxerxes Mnemon annos 40, Artaxerxes qui et Hochus annos 26, Arsēs Hochi annos 4, Darius Arsami annos 6.

Hoc perempto, et destructo Persarum principatu, Ale- p. 744
xander Macedo regnavit annis 6, cum iam regnasset, antequam peremisset Darium, ut ferunt, annis 12. et mortuus est apud Babylonem annorum 35, ut autem alii perhibuerunt, 36. regnavit ergo annis 17, subegit autem barbarorum nationes viginti duas, et tribus Graecorum 13. et mortuus est in Perside regnans.

Fiunt itaque omnes simul ab Adam usque ad mortem Alexandri anni 5167.

Post mortem autem Alexandri Aegypti et Alexandriae primus rex fuit Ptolomaeus Lagi annis 40, Ptolomaeus Philadelphus annis 38. sub hoc sacri libri, qui apud Haebreos erant, in Graecam vocem translati et Alexandriae sunt sub Eleazaro pontifice bibliothecis reconditi. Ptolomaeus Euergetes annis 25, Ptolomaeus Philopator annis 17, Ptolomaeus Illustris annis 24. quae gesta sunt circa Machabaeos, sub isto facta sunt. Ptolomaeus Philometor annis 35, Ptolomaeus iunior annis 29, Ptolomaeus Physcon annis 17 mensibus 6, Ptolomaeus Alexander annis 10, Ptolomaeus frater eius p. 745
annis 8, Ptolomaeus qui et Dionysus annis 30, Cleopatra Ptolomaei annis 22.

Tertio anno huius primus Romanorum principatum singulariter obtinuit Caius Iulius Caesar, a quo Caesares ceteri imperatores appellati sunt, quique regnavit annis 4 mensibus 7. post Iulium Romanis imperavit Caesar Octavianus Augustus annis 56 mensibus 6. hinc Antiocheni annos suos connumerant. hic decimoquinto anno imperii sui, Cleopatra perempta, Ptolomaeorum principatum destruxit, qui regnaverunt in Aegypto annis 195.

Fiunt ergo simul omnes ab Adam usque ad principium imperii Augusti secundum diligentiores chronographos anni 5457.

Augustus ergo, ut dictum est, imperavit annis 56 et mensibus 6. porro quadagesimo secundo anno imperii eius natus est secundum carnem ex sancta virgine ac dei genitrice Maria dominus noster Iesus Christus, qui est ante saecula deus, in Bethleem Iudae, 8 Calendas Ianuarias, quod est Choeac 29, id est Decembrio, die 25. Cyrinus autem per senatusconsultum missus in Iudaeam descriptiones fecit patrimoniorum et habitatorum.

p. 746 Fiunt itaque simul ab Adam usque ad incarnatam projectionem, id est humanationem domini nostri et salvatoris Iesu Christi, secundum omnem diligentiam, anni 5500.

Post Augustum Romanorum imperator tertius fuit Tiberius annis 23. decimo quinto autem anno imperii eius salutarem et evangelicam doctrinam inchoat dominus noster Iesus Christus. praeterea anno decimo octavo passus est in Hierusalem pro nobis salubrem passionem, 8 Calendarum Aprilium, Phamenoth 29, quod est Martio die 25.

Fiunt ergo simul ab Adam usque ad salutiferam passionem ac resurrectionem domini dei ac salvatoris nostri Iesu Christi anni 5533.

At vero post Tiberium Caius annis tribus, mensibus decem. occisus est in Palatio. Claudius mense uno. occisus est Romae. Nero annis 13 mensibus 8. fugiens vivum se ipsum obruit. hoc Nerone primo persecutionem commovente Petrus et Paulus Romae martyrizati sunt; et Iacobus frater domini, quem iustum omnes vocabant; a Iudaeis Hierosolymis lapidatus est. Otho mensibus 3. semet ipsum interemit.

p. 747 Vitellius mensibus octo. Vespasianus annis 9 mensibus 11 diebus 22. obiit in hortis Sallustianis. in secundo autem anno imperii huius factum est excidium Hierusalem a filio eius, post annos 35 ascensionis dominicae. Titus annis duobus mensibus duobus. occisus est in Palatio. Domitianus annis 15 mensibus 5. hoc persecutionem agitante Ioaunes apo-

stolus datus est ad habitandum in Patmon insulam propter Christi confessionem. post Domitiani vero mortem rediit ab insula, et mansit Ephesi usque ad Traiani imperium. Nerva anno uno mensibus 4. Traianus annis 19 mensibus 6. sub hoc Ignatius deifer apud Romam suscepit martyrium, bestiis traditus esca. Hadrianus annis 21. obiit in Bebeis hydropicus factus. et iste destructa Hierosolyma Aeliam nominavit civitatem. Titus Antoninus, qui cognominatus est Pius, cum filiis Aurelio Vero et Lucio, annis 22 mensibus 3. Marcus Aurelius filius eius annis 19 mensibus 11. sub hoc Iustinus philosophus martyrizatus est. Antoninus Verus annis 12. Commodus annis 13. Aelius Pertinax mensibus 6. occisus est in Palatio. Severus annis 18. sub huius imperio Leonides pater Origenis haeretici martyrizatus est, et Hippolytus Romanus scriptor florebat, atque Gregorius miraculorum effector et Clemens Alexandrinus. Antoninus filius Severi annis 7. occisus est inter Baeon et Edessam. Macrinus anno uno, occisus est. Antoninus Gabalus annis 4. occisus est Romae. Alexander Mameas annis 13. occisus est in Mogontiaco. Maximus annis 3. occisus est Aquileiae, Gordianus annis 6. laqueo suspenditur in Africa. Philippus annis 7. occisus est in hortis Tiberianis. Decius anno uno mensibus 3. occisus est in foro. sub hoc sanctus Babylas Antiochiae martyrium sumpsit, et alii per diversa loca, necnon et apud Ephesum septem pueri. Gallus et Volusianus anno uno et mensibus 4. Valerianus et Galienus annis 15; ex quibus quidem Valerianus occisus est in Perside, Galienus autem Mediolani. Claudius anno uno mensibus 9. obiit in Sirmio. p. 749 Aurelianus annis 5. occisus est in novo carcere. Tacitus mensibus sex. occisus est in Ponto; sub quo sanctus Charito confessor effectus est. Probus annis 6 mensibus 4. occisus est in Sirmio. Carus una cum pueris Carino et Numeriano annis 2. et Carus quidem in Mesopotamia moritur, Carinus autem occisus est in civitate Numeria Thraciae. Diocletianus et Maximianus annis 20. sub hoc sanctus Petrus Alexandrinus martyrio coronatus est, et alii multi per omnem provinciam. Constantinus magnus annis 31. vigesimo anno huius imperii facta est prima sancta synodus 318 sanctorum patrum apud Nicaeam urbem Bithyniae, anno 318 a domini nostri Iesu Christi inhumanatione, porro a pretiosa passione ac gloriosa resurrectione eius anno 285.

Fiunt ergo ab Adam usque ad Constantini magni mortem anni 5336.

Moritur autem Constantinus annorum 65, ut aiunt, cum regnasset annis 31, relinquens filios tres, Constantem videli-

cet, Constantinum et Constantium; et in seniori quidem Roma Constantem imperatorem, in nova vero Roma Constantinum, in Antiochia autem Constantium dimisit. hic fecit consulatus decem. isti post Constantinum regnaverunt annis 29. Iulianus annis 2 et mense. occisus est in Perside. Iovianus mensibus 9. Valentinianus magnus et Valens frater eius annis 10 mensibus 9. sub Valente martyrizatus est Dorotheus, esca traditus in venationem ab Arrianis. Gratianus et Valentinianus iunior, filii Valentiniani, et cum eis Theodosius magnus, annis 15. porro anno 2 huius imperii secunda synodus 150 sanctorum patrum Constantinopoli facta est. Arcadius et Honorius filii eius annis 13 mensibus 3. Theodosius iunior annis 42 mensibus 2; sub quo Ephesi tertia synodus 200 sanctorum patrum facta est, et secunda, quae latrocinialis dicitur, cui praefuit Dioscorus impius. Martianus et Valentinianus annis 29; sub quo Chalcedone quarta sancta synodus 630 sanctorum patrum facta est. Leo magnus annis 16. Leo minor, cum regnasset cum patre anno uno, moritur. Zeno annis 17 cum Basilisco 2. Anastasius annis 27 mensibus 4. Iustinus Thrax annis 9 diebus 23. Iustinianus magnus annis 38 diebus 7; sub quo Constantinopoli facta est sancta synodus quinta. Iustinus nepos Iustiniani, annis 12 mensibus 10 diebus 20. septimo anno imperii huius completus est cyclus unus sancti paschae annorum 532, ex quo dominus noster Iesus Christus crucifixus est, indictione 6, anno a creatione mundi 5065.

p. 750
p. 751

Tiberius annis 5. Mauricius annis 20 mensibus 4. Phocas annis octo, occisus est. Heraclius annis 31 una cum filio suo. tertio anno imperii huius Persa Chosroes multam partem Romanae rei publicae cepit, devastavitque Hierosolymam, et venerabilia loca incendit, et populorum copias captivavit una cum patriarcha Zacharia et pretiosis lignis, et in Persidem duxit. anno autem eius 12 Chosroes Persa interemptus est, et captivitas revocata est, et vivifica crux in suis restituta est locis rursus erectis. tunc et Saraceni orsi sunt universitatis desolationem 6126 anno, indictione 7. Constantinus filius eius annis 29. hic in Sicilia interfectus est; sub quo plurima pars rei publicae a Saracenis desolata est. Constantinus nepos Heraclii annis 17; sub quo Byzantium a Saracenis devastatum est, et sexta synodus 13 anno eius facta est Constantinopoli. et contra Saracenos viriliter egit, coercens eos ab impetu contra Romanos habito, hosque deterruit plurimum. Iustinianus filius eius annis 10. Leontius annis 3. Tiberius, qui et Absimar, annis 7. Iustinianus secundus annis 6. Philippicus, qui et Bardanius, an-

p. 752

nis 2. Anastasius, qui et Artemius, annis 2. Theodosius anno uno. Leo Isaurus annis 25 mensibus 2 diebus 14. Constantinus filius eius cum matre sua Heirene annis 10 mensibus 2 diebus 2. horum anno 8 facta est synodus Nicaena secunda 350 sanctorum patrum. Constantinus solus annis 6 mensibus 4 diebus 8. Heirene mater eius annis 5 mensibus 2 diebus 7. Nicephorus annis 8 mensibus 9. occisus est in Bulgaria. Stauracius filius eius mensibus 8. Michael gener eius anno 1 mensibus 9 diebus 11. Leo Armenus annis 7 mensibus 5 diebus 15. occisus est in palatio, in templo sanctae dei genitricis. Michael alius annis 8. Theophilus filius eius annis 12 mensibus 3 diebus 20. Theodora uxor eius una cum filio Michael e annis 14 mense uno diebus 21. Michael solus annis 11 mense 1 diebus 9. occisus est in palatio S. Mamantis.

Colliguntur anni sicut inferius annotantur,

Ab Adam usque ad diluvium anni 2242, a diluvio vero p. 754 usque ad turrim Nebroth anni 525, a turre autem usque ad finem Abrahae anni 501. simul anni 3268.

Ceterum ab Abraam usque ad exitum filiorum Israel anni 430, praeterea ab exitu usque ad aedificationem templi domini anni 757, sane ab aedificatione templi usque ad captivitatem anni 425. pariter anni 4880.

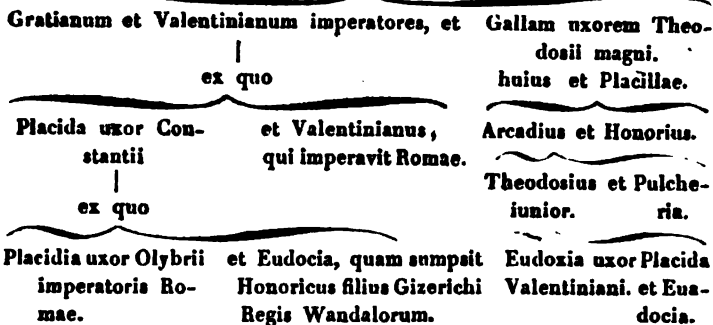
Porro a captivitate usque ad Alexandrum anni 318, ab Alexandro vero usque ad Christam anni 313. simul anni 5511.

A Christo autem usque ad Constantinum magnum anni 318, et a Constantino usque ad Theophilum, indictione 5, anni 530, pariter anni 6348.

G E N E A L O G I A

VALENTINIANI MAGNI *).

Hic gignit

Gen. Val. M. Valentinianus gignit Gratianum et Valentinianum Impp. et Gallam uxorem Theodosii M: Theodosius maior genuit Arcadium et Honorium Impp. et Placidiam uxorem Constantii. de Arcadio natus est Theodosius iunior. et Pulcheria, quae fuit uxor Marciani Imp. de praedicto Constantio et Placidia natus est Valentinianus III. mater Theodosii iunioris Eudocia illa fuit, quae Ioannem Chrysostomum exiliavit. uxor autem ipsius Theodosii Eudocia dicta est.

QUAE FUERUNT AUGUSTAE ROMANORUM.

- Theodora et Helena uxores Constantii, patris Constantini magni; Fausta uxor Constantini magni, Eusebia Constantii, Helena filia magni Constantini, uxor Iuliani praevaricatoris; Charito Iobiniani, Severa et Iusta uxores Valentiniani, Domnica Valentis, Galla et Placilla Theodosii magni, Eudoxia Arcadii, Eudocia Theodosii minoris, Pulcheria Marciani, Verina Leonis magni, Hareadne Zenonis, Euphemia Iustini,
- p. 757 Theodora Iustiniani, Sophia Iustini, Anastasia Tiberii, Constantina Mauriti, Leontia Phocae; Flavia, quae et Eudocia, et Martina Heraclii Constantini, Heraclonae, Constantini, Iustiniani, Leontii, Apsimari, Iustiniani, Philippici, Artemii, Theodosii, Maria Leonis, Heirene Chazara Constantini, Maria et Eudocia. Heirene Athenaea Leonis, Maria et Theo-
- p. 758 dote Constantini, Theophano Strauracii, Procopia Michaelis, Theodosia Leonis, Thecla et Euphrosyne Michaelis, Theodora Theophili, Eudocia Michaelis.

*) Cod. Thuanus.

QUOTQUOT REGNAVERUNT

in decem tribubus Israel, ab annis Roboam filii Salomonis, regis Iuda in Samaria, usque ad transmigrationem decem tribuum in Assyrios, sub Ezechia rege Iuda.

Hiero-boam servus Salomonis, qui unctus est ab Achia propheta eo quod declinaverit dominus eius ad alienigenas feminas et servierit harum diis, annos 22.

Adam filius eius, annos 2.

Baasa hic dissipavit domum Hieroboam, annos 2.

Hela filius eius, sub quo Hiu propheta, annos 2.

Zabri filius eius, qui occidit eum, menses 7.

Ambri annos 12.

Achab filius eius, sub quo Helias propheta clausit caelum et sacerdotes Baal interfecit, annos 22.

Ochozias filius eius annos 2.

Ioran frater eius, quem occidit Hiu secundum verbum domini, sub quo Heliseus prophetavit, annos 12.

p 759

Him, qui unctus est a discipulo Helisei in dissipationem domus Achab secundum prophetiam Heliae, annos 28.

Biochaz, quem Azana rex Syriæ cepit, annos 17.

Ioas, sub quo Heliseus propheta victoriam adversus Assyrios prænunciavit et operabatur miracula, annos 17.

Hiero-boam, sub quo Iona propheta, annos 41.

Zacharias, sub quo impleta est prophetia Helisei (re-promisitenim per eum Iliu, pro eo quod operatus sit in domo Achab occisionem, usque ad quartam generationem ex ipso futurum qui imperaret Israël), menses 6. Serus occiso Zacharia regnavit mense 1.

Manasses, qui occidit Serum, regnavit annis 12.

Facchias filius eius annos 10.

Facee filius Romeliae, sub quo Esaias et Nau prophetavit, annos 28.

Osia filius Heliae, qui occidit Facee, annos 9.

Sub hoc Salmanasar Assyriorum rex captivavit totam Samariam et regem ipsius et totam terram Israël absque Hierusalem ac duabus tribubus, Iuda scilicet et Benjamin, omnes Israël deducens captivos in terram Assyriorum, regnante in Hierusalem . . . eos vero qui dicebantur Chyndsei ducens Assyrius de terra sua collocavit in terra Israël, in Samaria videlicet et reliquis urbibus quae a se fuerant desolatae, pro Israëlitis, quos ceperat et trans- p. 760 tulerat in terram suam. illi autem terram Israël incolentes serviebant nihilomi-

nus et diis suis. iratus vero deus leones misit comeduros eos. quo comperto rex, qui illos transtulerat, causaque cognita, direxit eis unum ex captivis sacerdotibus Israël, qui secum erant, legem docturum. qui solum his quae a Moyse prolata sunt acceptis, serviebant deo, ab idolis et diis suis minime recedentes. et ab his sunt qui nunc Samaritae appellantur, Pentateuchum Moysi tantum recipientes et minime contentes Iudaeis.

Et quotquot summi sacerdotes fuerunt in Israël.

Aaron septimus ab Abraham duos filios dereliquit, Eleazar, et Ithamar.

Eleazar, sub quo defunctus est Moyses, et distributio terrae per sortes facta est a Iesu, et tabernaculum testimonii fixum est in eremo.

Phinees filius Eleasari, cum senioribus populorum iudicans, 3.

Abiud Mechiosi, 4.

Achito, sub quo Samuel, 5.

Heli ex Ithamar, 6.

Abiathar, qui cum David, 7.

p. 761 Iadoc de domo Eleazar, 8.

Achimaas Azaria Samariae, 9.

Azarias, qui propter zelum dei occisus est, 10.

Azarias, qui Ozan ab ingressu in sancta sanctorum prohibuit, 11.

Urias, qui apud Esaiam fidelis scribitur, 12.

Somnas nequam et luxuriosus sub Ezechia rege, 13.

Eleacin Sele, 14.

Chelcias, qui sub Iosia rege, 15.

Soreas, qui in captivitate Babyloniae, quem interfecit Nabuchodonosor, 16.

Iosodech, quem Ezechiel Sadoch nominat. hic erat Babyloniae in captivitate. 17.

Iesus filius eius, qui rediens templum aedificavit, 18.

Ioacin Eliasum, 19.

Iodohe, sub quo Neemias reaedificavit Ierusalem, 20.

Ioan, 21.

Iad sub Alexandri Macedonis regno, 22.

Onias Simon Deo amabilia, p. 762 23.

Eleazar, sub quo interpretatae sunt divinae scripturae sub Ptolomaeo, 24.

Manasses Onias, 25.

Simon filius eius, cuius meminit Iesus filius Sirach in sapientia sua, 26.

fili Simeonis tres, Onias Iason et Menelaus. isti invicem resistentes ab invicem periere; sub quibus et Antiochus mala peregit, interficiens Menelaum. 27.

Alcimus alienigena constitutus est ab Antiocho pro Menelao. 28.

Iudas Machabaeus et Ionathas et Simon fratres eius, 29.

Ioannes filius Simonis Machabaei, 30.

Aristobolus filius eius, qui et diadema regum sibi imposuit post Alexandram matrem suam, 31.

Ioannes, qui et Ioanneus, et Hyrcanus. hunc frater suus

expulit. Pompeius vero Romanus consul confugientem ad se Hyrcanum restituit, sub quo Iudaei Romanorum tributarii facti sunt. nam Aristobolus quidem victus missus est Romam a Pompeio, Hyrcanus vero captivus ductus est a Parthis; Antigonus autem Aristoboli et ipse interfectus est. 32.

Ananias alienigena, qui constitutus est ab Herode, 33.

p. 763 Aristobolus filius Hyrcani, quem interemit Herodes, gener alienigenae, 34.

Ananelus iterum secundo ab Herode constituitur, 35.

Simon Bochi, socer Herodis, 36.

Matthias Theophili 37.

Ioazar affinis Herodis, sub quo Christus natus est, 38.

Oleazar, Iesus, Osiae, Ioazar, 40.

Ananus, sub quo Christus manifestus coepit praedicationem et signa patrare. Anano vero Gratus Romanus deposito constituit alium, Hismahelum scilicet, 41.

Eleazar filius Anani, 42.

Simon Cayphas, et Ioseph gener Anani. per annum vero usum et solum summi sacerdotis, qui tunc erant, effecti sunt ab his qui sub Romanis gentem tenebant, cum venale factum fuerit pontificium. Caiphas itaque pontifex anni factus est quo passio Christi effecta est. huc sane removet Vitellius magister militum Romanorum, 43.

Ionathes Anani, 44.

p. 764

Theophilus frater eius quem deposuit Agrippas, 45.

Simon, 46.

Ionatham filius Anani sacerdotio denuo fungentis, 47.

Ionathas Helioneos, qui et Iosephus, 48.

Ananias, quem victum Quadratus Romam direxit, 49.

Ismahelus, 50.

Iosephus a Nerone constitutus, 51.

Ananias, qui occidit Iacobum fratrem Domini, cuique Paulus dixit "percutiet te deus, paries dealbate." hunc secundus Agrippa removit, in obsidione vero Hierusalem occisus est a contribulibus, 52.

Iesus Damnaei, 53.

Iesus Gamaliel, 54.

Matthias, sub quo Romanum bellum inchoatum est, 55.

Phinees, qui, dum impugnaretur civitas Hierusalem a Romanis, promotus est a seditiosis; sub quo Titus capta urbe et templum incendit, 56.

Et qui fuerunt patriarchae in Hierusalem a Christo.

Iacobus frater domini annos praefuit 26.

Simeon Cleopas consobrinus eius et martyr annos 23.

Iustus annos 6.

p. 765

Zacharias annos 4.

Tobias annos 4.

Beniamin annos 2.

Matthaeus annos 2.

Philippus annos 2.

Seneca annos 2.

Iustus annum 1.
 Levi annos 4.
 Effrem annos 4.
 Ioseph annos 2.
 Iudas annos 2.
 Marcus annos 8.
 Cassianus annos 5.
 Maximus annos 4.
 Iulianus annos 2.
 Galanus annos 3.
 Symmachus annos 2.
 Caius annos 3.
 Iulianus annos 4.
 p. 766 Heli annos 2.
 Capito annos 4.
 Maximus annos 4.
 Antoninus annos 5.
 Valens annos 3.
 Narcissus annos 4.
 Dius annos 8.
 Sermanio annos 4.
 Gordias annos 5.
 Narcissus secundus martyr annos 10.
 Alexander martyr annos 15.
 Mazabanes annos 21.
 Himenaeus annos 23.
 Zabdas annos 10.
 Hermon annos 9.
 Usque ad hos fuerunt ex paganis imperatores et ab eis persecutiones.

Et quot postquam Christiani facti sunt imperatores.

Macarius, qui in prima synodo, annos 20.
 Maximus annos 6.
 p. 767 Cyrillus, qui pulsus est ab Arrianis. pro eo facti sunt tres,

Arsenius Heraclius et Ilarius. et iterum revocatus a Gratiano in secunda synodo Constantinopoli est receptus. simul annos 42.

Ioannes annos 16.

Parillius annos 20.

Iuvenalis in duobus conciliis, Ephesino scilicet et Chalcedonensi, repertus annos 38.

Theodosius, qui eiectus a Marciano, et iterum Iuvenalis, annos 48.

Anastasius annos 18.

Salustius, sub quo Romanus episcopus se separavit propter unitorium Zenonis, annos 8.

Helias, qui expulsus est ab Anastasio imperatore, annos 23.

Ioannes annos 11.

Petrus, qui Iustiniano, annos 20.

*) Alexandrini

Usque nunc ex paganis Imperatores et persecutores. p. 779

Et qui post magnum Constantinum imperatorem.

Achillas anno 1.

Alexander, qui in prima synodo, annis 23.

Athanasius Magnus annis 42.

Gregorius Arrianus annis 46.

Athanasius iterum, qui secundo exul effectus est ab ipso Constantino, annis 48.

Gregorius Arrianus annis 49.

Athanasius similiter tertio, qui

*) Hic magna est lacuna errore librarii, decepti similitudine eiusdem nominis. desunt autem praeter postremos aliquot Hierosolymitanos Romani et Cpolitani episcopi, et prima pars Alexandrinorum. desunt etiam in Casinensi codice et duobus aliis manuscriptis. videndus Nicephorus. FABROTUS.

episcopatum tenuit per omnes pariter, annis 46.

Petrus, qui in exilium deportatus est a Valente, anno 1.

Lucianus Arrianus annis 5.

Petrus secundo anno 1.

Timotheus, qui in secunda synodo, annis 8.

p. 780 Theophilus annis 28.

Cyrillus, qui in synodo Ephesina contra Nestorium, annis 32.

Dioscorus, qui in secunda synodo Ephesina, et depositus est in synodo Chalcedonensi, annis 5.

Proterius, qui occisus est, annis 6.

Timotheus Helurus, qui in exilium missus est annis 2.

Timotheus, alias Leucus annis 5.

Timotheus iterum Helurus annis 2.

Timotheus Leucus annis 4.

Petrus Moggus anno 1.

Ioannes, qui eiectus est, annis 3.

Petrus secundo annis 6.

Athanasius annis 7.

Ioannes annis 9.

Ioannes alius annis 11.

Dioscorus annis 3.

Timotheus sub imperatore Iustiniano annis 17.

Gabinus anno 1.

Theodosius annis 2.

Paulus annis 2.

Zoelus annis 7.

p. 781 Apollinarius annis 9.

Ioannes annis 11.

Eulogius annis 27.

Theodorus Scribo annis 2.

Ioannes Cyprius annis 10.

Georgius annis 14.

Cyrus annis 10.

Petrus annis 10.

Et qui fuerunt episcopi Antiochiae a Christo et apostolis.

Petrus apostolus annis

Euodius annis 23.

Ignatius deifer, qui martyrizatus est a Traiano, annis

. . . .

Heron annis 20.

Cornelius annis 13.

Heros annis 26.

Theophilus annis 13.

Maximinus annis 13.

Serapion annis 29.

Asclepiades annis 9.

Philetus annis 8.

Zebeus annis 6.

Babylas, qui martyrizatus est a Decio, annis 8. p. 782

Fabius annis 9.

Demetrianus annis 4.

Paulus Samosateus, qui depositus est ut haereticus, annis 8.

Domnus annis 2.

Timeus annis 10.

Cyrillus annis 15.

Tyrannus annis 13.

Usque ad hunc ex gentilibus imperatores et persecutores.

Et hi sunt patriarchae post Christianos factos imperatores.

Vitalius annis 6.

Philogonius annis 9.

Paulus annis 5.

Eustachius, qui in prima synodo, qui et pulsus est ab Arrianis, annis 19.

post quem Arriani annis 6.

Eulalius annis 3.

Euphronius annis 8.

Phacillus, sub quo encaenia p. 783

magnae ecclesiae Antiochiae,
 annis 12.
 Stephanus annis 3.
 Leontius annis 8.
 Eudoxius annis 2.
 Meletius confessor a Valente
 pulsus annis 25.
 Euzobius Arrianus annis....
 Meletius iterum, quando con-
 venit in secunda synodo,
 annis.....
 Flavianus annis 22.
 Porphyrius annis.....
 Alexander annis.....
 Ioannes, qui in tertia synodo
 Ephesi prius celebrata, an-
 nis 18.
 Theodotus annis 4.
 Domnus, qui in latrociniali
 secunda Ephesina synodo,
 annis 8.
 Maximinus, qui in Chalcedo-
 nensi quarta synodo, quique
 eiectus est ob culpam, an-
 nis 4.
 Basilius annis 3.
 p. 784 Acacius, sub quo civitas ce-
 cidit, anno 1.
 Martyrius annis 3.
 Iulianus annis 5.
 Petrus Fullo, qui sub Zenone
 eiectus est, annis 3.
 Ioannes, qui post tertium men-
 sem eiectus est,.....
 Stephanus annis 3.
 Stephanus alius anno 1.
 Calandio annis 4.
 Petrus Fullo secundo annis 3.
 Palladius annis 10.
 Flavianus, qui eiectus est ab
 Anastasio imperatore, annis
 13.
 Severus, qui eiectus est sub
 Iustiniano imperatore, an-
 nis 7.

Paulus sub eodem annis 17.
 Euphrasius, qui in casu civi-
 tatis obrutus est, annis 5.
 Euphemius, qui sub Iustiniano,
 annis 18.
 Domnus annis 14.
 Anastasius annis 11.
 Gregorius annis 24.
 Anastasius secundo annis 6.
 Anastasius alius annis 9.

*Hae sunt divinae scripturae, p. 785
 quae recipiuntur ab ecclesia et
 canonizantur, harumque ver-
 sum numerus, ut subiicitur.*

Genesis, versus 4300.
 Exodus, versus 2700.
 Leviticus, versus 2700.
 Numeri, versus 3502.
 Deuteronomium, versus 3100.
 Iesus, versus 2100.
 Iudices et Ruth, versus 2450.
 Regnorum primus et secun-
 dus, versus 2240.
 Regnorum tertius et quartus,
 versus 2330.
 Praetermissorum primus et se-
 cundus, versus 5500.
 Hesdras primus et secundus,
 versus 5500.
 liber Psalmorum, versus 5500.
 Proverbia Salomonis, versus
 1708.
 Ecclesiastes, versus 750.
 Cantica canticorum, versus
 280.
 Iob, versus 1800.
 Esaias, versus 3800.
 Hieremias, versus 4000.
 Baruch, versus 700.
 Ezechiel, versus 4000.
 Daniel, versus 2000.
 duodecim prophetae, versus
 3800.

Simul veteris Testamenti sunt libri 22.

Hi autem sunt novi Testamenti.

Evangelium secundum Matthaeum, versus 2500.

Evangelium secundum Marcum, versus 2000.

Evangelium secundum Lucam, versus 2600.

Evangelium secundum Ioannem, versus 2300.

Actus apostolorum, versus 2800.

Pauli apostoli epistolae quatuordecim, versus 5300.

Catholicae epistolae Iacobi una, Petri duae, Ioannis tres, Iudae una, simul septem, versus vero 1300.

Simul veteris quidem Testamenti libri 22 et novi 7, ut supra monstratum est.

Et qui veteris sunt, quibus contradicitur, et non recipiuntur ab ecclesia.

Machabaici tres, versus 7300.

Sapientia Salomonis, versus 1100.

Sapientia Iesu Sirach, versus 2800.

Psalmi et Cantica Salomonis, versus 2102.

p. 757 Hester, versus 308.

Iudit, versus 1700.

Susanna, versus 500.

Tobet et Tobias, versus 700.

Et quibus novi contradicitur.

Apocalypsis Ioannis, versus 1500.

Apocalypsis Petri, versus 4800.

Barnabae epistola, versus 1306.

Evangelium secundum Hebraeos, versus 2200.

Et quae sunt apocrypha veteris.

Enoch, versus 1500.

Patriarchae, versus 4800.

Oratio Ioseph, versus 5100.

Testamentum Moysi, versus 1100.

Assumptio Moysi, versus 4100.

Abraham, versus 300.

Elab et Modad, versus 200.

Heliae prophetia, versus 316.

Sophoniae prophetia, versus 600.

Zachariae patris Ioannis, versus 500.

Baruch, Ambacum, Ezechielis et Danielis falsa scripta.

Et quae novi sunt apocrypha.

Itinerarium Pauli, versus 3600.

Itinerarium Petri, versus 2800.

Itinerarium Ioannis, versus p. 788 2500.

Itinerarium Thomae, versus 1600.

Evangelium secundum Thomam, versus 1300.

Doctrina apostolorum, versus 200.

Clementis versus 2600.

Ignatii et Polycarpi, Pastoris et Hermae.

A B H I N C E X C E R P T I O

ex Chronographia Georgii.

- Syncelli Pompeius bello Hierosolyma percepta, Aristobulum qui-
 p. Bonn. dem vinctum cum filiis Alexandro et Antigono tenebat, Ro-
 566 11 mam properans triumphaturus, et aliarum quoque gentium
 reges et duces. Hyrcano autem huius fratri summo com-
 misso pontificio, tributarios statuit Romanis Iudaeos. qui
 p. 567 Romam victor ingressus amicitia iungitur C. Iulio Caesari,
 qui creatus contra Gallos et Britannos praetor dirigitur, ma-
 gnisque praeliis per annos decem Gallos et Britannos Roma-
 nis tributarios fecit; qui quingentas civitates possidebant, ut
 p. 568 8 Plutarchus scribit Chaeronensis philosophus. tunc Crassus
 succedens Gabinio Syriacum obtinuit principatum, et contra
 Parthos, id est Persas, exercitum movit, porro Antipater
 amicos sibi ubique Romanorum potentes muneribus et aliis
 obsequiis faciebat. inter quos et Hareth Arabum, id est Sa-
 racenorum, regi valida sociatus est amicitia, propter matrimo-
 nium insignis uxoris Arabicae Cypridis, ex qua filios ha-
 buit quatuor, Phasailum videlicet et Herodem, qui rex post
 Hyrcanum extitit Hebraeorum primus alienigena, et tertium
 Iosephum, et Pheroran quartum, iam tum Arabibus Iudaeor-
 um, sicut nunc Christianorum, legitima confundentibus.
- p. 569 18 Pompeius igitur Hyrcano summum pontificium robora-
 vit, et ipse Romanis Iudaeos tributarios statuit. idem ipse
 Antipatrum alienigenam, Herodis filium, et patrem Palaesti-
 p. 572 21 nae ordinavit procuratorem. at vero C. Iulius Caesar Ro-
 mam rediens omni parti Pompeii pepercit, de qua erat Ci-
 cero Brutus et Cassius, consulumque principatum destruxit.
- p. 573 13 tumque Antonius Cleopatrae Arabiam tradidit.
- p. 574 Romanorum C. Iulius Caesar primus monarchus habetur.
 mundi anno 5454 C. Iulius Caesar veniens in Iudaeam
 post Pompeii mortem ab Aegypto, roborat summum ponti-
 ficium Hyrcano, et Antipatro potentatus divisionem dat; qui
 dolo Bruti et Cassii occiditur, non ferentium Pompeii per-
 emptionem neque consulum depositionem. huius heres ad-
 p. 575 optatus erat Octavianus Caesar, filius Attiae sororis eius et
 Octavii. dein parata victoria venientes Romam Augustus et
 Antonius dividunt cum Helpidio tripliciter totum Romano-
 rum principatum, et ut ita dixerim, totius orbis terrarum;
 et Augustus quidem Europam sortitur usque ad occiduum
 Oceanum, Helpidius autem quae circa Libyam sunt omnia,
 porro Antonius totam Asiam.

Secundus Romanorum monarchus Caesar Octavianus, p. 577
qui et Augustus appellatus est. a creatione mundi usque
ad initium tertii Augusti Caesaris anni, in quo et indictio
promulgata est, sicuti beatus Maximus in sermone suo de
pascha testatur, anni sunt 5460. Cicero rhetor et senator
Gaietis Italiae interemptus est; ut autem alii aiunt, veneno
sese necavit.

Principatus eorum septem qui apud Pergamum impe- p. 578
raverunt cessavit, cum perdurasset 154 annis.

Sicut in quibusdam Latinis editionibus fertur, ab Ale- p. 587
xandro usque ad Augusti tempora fuerunt anni plus mi-
nus 300.

Iudaeorum primus rex alienigena Herodes fuit annis 37. p. 589 15
qui Ananilum quendam, Iudaeorum qui in Babylone erant
summum pontificem, accersiens in Hierusalem summum pon-
tificem constituit. et hoc electo post modicum constituit
Aristobulum summum pontificem, fratrem uxoris suae, filium
Hyr cani. et hoc interempto rursus Ananilum post annum
proxit.

Anno mundi 5500 devoluto et 5501 incipiente facta est p. 590
incarnatio domini et salvatoris nostri Iesu Christi, mense se-
cundum Romanos Martio, die 25, secundum divinam editio-
nem, quae per Moysen prolata est, prima die mensis Nisan,
qui apud Hebraeos primus creatus est, qua Gabriel archan-
gelus ei, quae vere est ac proprie dei genitrix, totius mundi
gaudii obtulit evangelia. sic enim et vivificae resurrectionis
eius dies eadem prima mensis die concurret secundum apo-
stolicas traditiones.

Augustus pontifex maximus decretus est. Herodes pri- p. 594 4
scam Samariam, cum esset deserta, a fundamentis erexit, Se- p. 594 14
basten in honorem Caesaris nominans. Herodes templum
quod Hierosolymis erat duplex reaedificavit. Herodes pri- p. 595 1
scam Stratonis turrim Caesaream in honorem Caesaris su-
peraedificans nominavit. idem ipse Iudaeorum legisperitos p. 595 11
occidit et scriptas genealogias incendit.

Mundi anno 5500, divinae vero incarnationis anno 1, p. 598 12
pastor bonus pastores primos ad ineffabilem visionem et au-
ditionem per angelos invitavit.

Mundi annus erat 5501, Sextus Pythagoreus philosophus p. 599
florebat. Iudas Galilaeus adversus Romanos simultates age-
re hortabatur Iudaeos propter descriptionem. Herodes mor-
tuus est, cum vixisset annis 70; qui Iudaeis inique impera-
vit annis 37. sub quo et prophetia Iacobi adimpleta est.

hic primus alienigena praefuit Iudaeis, cum esset Idumaeus Arabs. idem ipse primus alienigenam Iudaeis pontificem constituit Ananilum.

- p. 600 1 Iudaeorum secundus alienigena Archelaus filius Herodis, cuius anno 9, mundi vero 5506, Augustus Archelaum quidem, filium Herodis, Iudaeorum gentis principem statuit, alios autem fratres eius quatuor, Herodem scilicet homonymum patri, et Antipatrum avo aequivocum Lysaniamque et Philip-pum tetrarchas exhibuit.
- p. 602 Mundi anno 5513, divinae incarnationis anno 13, sub Caesare Augusto sapientes insignes erant Virgilius, Salustius, Livius, Hortensius, Terentius, Horatius, Athenodorus Tarseus et Sittio Alexandrinus. idem vero Augustus habitatoribus Romanae urbis per facies dinumeratis invenit virorum habitantium eam 131037.
- p. 604 Mundi anno 5520 incarnationis divinae annus 20 ageretur, quam Matthaeus Lucasque describunt, Matthaeus quidem regiam ex David per Salomonem, Lucas vero ex eodem David per Natham eius filium referens.
- p. 605 14 Tiberius tertius monarchus Pontium Pilatum praesidem Iudaeae direxit.
- p. 606 Mundi anno 5532, divinae incarnationis 32, Ioannem Baptistam, dum ab omnibus ut propheta honoraretur, timens Herodes filius Herodis, ut Iosephus dicit, peremit; ut autem verius evangelista refert, eo quod redargueret eum propter Herodiadem.
- Mundi anno 5533, divinae incarnationis 33, dominus noster Iesus Christus post signa multa et suae divinitatis revelata mysteria, sponte ad passionem accessit, et crucifigitur feria sexta, hora sexta, Martii mensis die 23, consulatu Neronis 3. et resurgit Martii die 25, cum illucesceret dominicus dies, 8 Calend. Aprilium, prima die primi mensis, qui Nisan, id est Martius mensis, nominatur apud Hebraeos et Christianos. de qua dicitur "in principio fecit deus caelum et terram" et rursus "hic est liber generationis caeli et terrae, in die qua fecit deus caelum et terram." qua ergo die mundus creatus est, ea Christus conceptus, et ea ex mortuis resurrexit.
- p. 614 *Eusebii Pamphili de hoc ipso.* Iesus Christus, filius dei et dominus noster, secundum prophetias, quae de ipso sunt, ad passionem properat anno nonodecimo imperii Tiberii, secundum quod tempus, sicut etiam in aliis gentilium reperitur historiis, per singulas dictiones, quae acta sunt, enarrabimus. nam sol defecit, Bithynia mota est, plurima Nicaenae

urbis ceciderunt; quae omnia concinnunt his quae circa passionem salvatoris nostri evenerunt. scribens autem et Phlego, qui Olympiadas super ipsis enumerat, in decimotertio sermone eisdem verbis asserit haec. "porro quarto anno ducentessimae secundae Olympiadis facta est defectio solis maxima, et nox hora sexta diei facta est, ita ut etiam stellae in caelo parerent. terrae motus etiam magnus in Bithynia factus plurima Nicaeae subvertit."

Mundi anno 5534, divinae incarnationis anno 34. prima p. 619 die huius anni, Martii mensis die 25, dominus noster ex mortuis tertio die surrexit; quadragesimo vero die resurrectionis suae, id est mense Maio die tertio, assumptus misit apostolis spiritum suum paraclitum in sancta pentecoste. ceterum, ut Clemens scribit, Iacobo Iusto et Ioanni ac Petro post resurrectionem tradidit scientiam dominus, et isti ceteris tradiderunt, ceteri vero apostoli septuaginta. eisdem diebus discipuli interrogaverunt dominum in monte oliveti, si in tempore hoc restitueret regnum Israel. eodem anno Iacobus frater domini primus episcopus Hierosolymorum ordinatur. duo Iacobi erant, frater domini, filius existens Ioseph, qui dicebatur Iustus, de quo etiam Paulus ait "alium autem apostolorum vidi neminem nisi Iacobum fratrem domini;" qui de pinnaculo iactatus a Iudaeis ligno fullonis sauciatus moritur. et alter qui capite truncatus est, frater videlicet Ioannis deiloqui.

Iudaeis tertius alienigena praefuit Herodes filius Herodis, cuius tempore Pilatus, post similitatem Iudaeorum propter imagines Caesaris, corbonam, id est sacrum thesaurum, in aquarum advectionem consumpsit, et rursus similitates agere compulit. idem ipse Pilatus Tiberio de Christo referens commovit eum ad amorem dogmatis et fidei Christianae.

Mundi anno 5535, divinae incarnationis 35, Petrus et p. 622 Ioannes in templum ascedentes claudum a nativitate curaverunt.

Mundi anno 5536 de Anania et Saphira Hierusalem per Petrum miraculum factum est, et Thaddaeus ad civitatem Edessam mittitur, quae universa usque nunc sine manu factum dominicum characterem colit.

Mundi anno 5537, divinae incarnationis 37, persecutione p. 623 mota fidelium multi dispersi sunt. Stephanus protomartyr et protodiaconus lapidibus est occisus. Simon magus a Philippo, uno ex septem diaconibus, in Samariam descendente callide baptizatus est. unde et hi qui ab ipso usque modo

baptizari simulantur, penitus sunt a divinis mandatis et dogmatibus alieni, non suscipientes de resurrectione verbum, neque visibilem mundum dei esse dicentes, omnemque abominabilem turpemque operationem sectantes. his quidem miseris patrem se vocandum tradidit, imaginemque Iovis factam nomine adorandam; Helenam autem meretricem, quae cum ipso erat, pro Athena docuit adorari. porro Iudaeis Christum se dicebat esse, et non patrem. Pontius Pilatus sub C. Caesare, quarto imperatore Romanorum, qui dicebatur Caligula, in diversas aerumnas incidens, ut Romanorum aiunt historiographi, sui ipsius factus est interfector. hic et Iulium Canum, unum ex Stoicis philosophis, interfecit.

p. 625 Mundi anno 5539, divinae incarnationis anno 39, Agrippa, qui et Herodes, Herodis filius, Iudaeorum quartus alienigena rex, cum sub Tib. Caesare fuisset custodiae mancipatus propter accusationes adversus patrem prolatas, deinde a vinculis dimissus, a C. Caesare rex Iudaeorum transmittitur. Herodes autem, huius pater, apud Lugdunum Galliae civitatem exilio relegatus extrema egestate una cum Herodiade adultera moritur. puellam vero, quae saltaverat in decollatione Ioannis Baptistae, vivam terra glutivit. his temporibus Philippus, unus ex septem diaconibus, resistebat Simoni de vico Gitio Samariae, qui etiam dicitur primus ex gentibus eunuchum Aethiopem baptizasse.

p. 627 Mundi anno 5540, divinae incarnationis anno 40, Petrus princeps apostolorum, Antiochena fundata primo ecclesia, Romam pergit evangelium praedicaturus, ubi primus usque ad finem suum ecclesiae praefuit. praeterea primam epistolam suam, quae de catholicis est, a Roma misit, ut Eusebius scribit, et Marcum evangelistam, qui tunc Romanis petentibus exposuerat evangelium, ut Clemens et Papias Hieropolitanus episcopus perhibent. alii sane hanc ab Ioppe missam existimant. hoc quoque tempore Pauli et Silae iter in Derbe et Listris agitur, in Phrygia quoque ac Isauria et Cilicia et Galatia simul et Troade. Pauli rursus et Marci acta, quae Philippis ac Thessalonicae et Berae gessere, narrantur.

p. 628 Paulus item Ephesi et Cenchreis, Caesareae quoque et Antiochiae, in Italia et Phrygia laboravit. Pauli actus, quos Ephesi proprie gessit. Paulus, quae Troade ac Mileti gessit, Ephesiis commendavit. quae in Hierusalem a Iudaeis gesta sunt contra Paulum. Paulique Caesariae contra Felicem et Drusillam. item Pauli quae Caesariae gesserit, vel Iudaei adversus ipsum. Marcus evangelista Aegypto et Alexandria salutare verbum evangelizabat. Antiochenae ecclesiae primus episcopus Euodius fuit annis viginti.

Mundi anno 5540, divinae incarnationis 40, Claudius imperat, Agabi prophetia fame per orbem facta completur. Claudius cives Romanae urbis describens invenit sexies mille p. 629 millia 941.

Mundi anno 5546, divinae incarnationis anno 46, in die- p. 630 bus Azymorum dissensione facta in Hierusalem conculcati circa portarum exitus Iudaei periere circa 30 milia. tunc et apud Athenienses suprascripta est ara, *ignoto deo*.

Iustini philosophi et martyris, de sermone primo ad Antoninum imperatorem pro Christianis. post ascensionem domini in caelo proposuerunt homines daemones quosdam dicentes se esse deos; qui non solum minime repulsi sunt a vobis, sed meruerunt honores. Simonem quendam Samaritanum, qui fuit de castello quod dicebatur Gitio, qui sub Claudio Caesare per operantem daemonum artem virtutes magicas faciens in urbe vestra regia Roma deus existimabatur, et sta- p. 631 tua a vobis ut deus honoratur in Tiberi flumine inter duos pontes, habens superscriptionem Latinam hanc "*Simoni deo sancto*." et pene omnes quidem Samaritani, pauci autem etiam in aliis gentibus, tanquam primum deum illum confidentes adorant.

Mundi anno 5550, divinae incarnationis anno 50, Claudius imperat. Apollonius ex Tyanensibus Italiae Pythagori- p. 632 cus philosophus pollet, ita ut hunc ipso quoque Pythagora Philostratus et alii acrioris ingenii fuisse describant. his temporibus visa est avis illa Phoenix, quemadmodum scribunt Aegyptii, quae ante 654 annos apparuerat. et Dexippus in hoc concordat.

Mundi anno 5553, Nerone imperante, divinus ei aposto- p. 637 6 lus secundo est praesentatus. denique primo cum Nero mitior adhuc erga Christianum dogma teneretur, audiens rationem eius dimisit illum spiritu dispensante ad perficiendam praedicationem. secundo vero ipse se postulavit a Caesaria Palaestinae mittendum ad Caesarem, et ita demum Neroni astitit et martyrium sumpsit. unde Iudaei cum vidissent quod in hunc insidias occidendi perficere nequivissent, ad Iacobum fratrem domini perimendum conversi sunt.

Mundi anno 5563, divinae incarnationis anno 63, Nero p. 644 imperat, qui super omnia infortunia sua primam contra Christianos persecutionem monstravit, cum videlicet Petrus et Paulus divini apostoli pro Christo martyrii sunt agone coronati, unus quidem deorsum capite, ut ipse sibi elegit, suspensus, alter vero capite sancto truncatus. de quibus Tertullianus Romanus scriptor haec inter cetera refert. "hic

ergo impugnator dei in primordiis praedicatus in apostolorum occisiones elatus est: nam Paulus apud urbem Romam capite truncatus, Petrus autem eculeo est suspensus." quam historiam credibilem reddit Pauli Petrique narratio, quae usque in praesens in coemeteriis illic positae retinetur. his etiam Caius historicus, vir ecclesiasticus, similia scribit, qui cum Zephyrino episcopo Romano adversus quendam Proculum Cataphrygam disputans dicit "ego tropaea apostolorum p. 645 habeo, quae ostendam: si enim volueris pergere via regali quae ad Vaticanum ducit, aut ad viam Hostiensem, invenies tropaea eorum qui hanc stabilierunt ecclesiam." his consona et Dionysius Corinthius scribit, indicans quod per idem tempus martyrizati fuerunt, ita dicens "sed et vos habentes commotionem a Petro et Paulo plantationem Romanae et Corinthiorum ecclesiae coniunxistis. etenim simul advenientes et in nostra Corinthiorum ecclesia docuerunt et per omnem Italiam, atque in hac urbe simul docentes etiam martyrio uno eodemque tempore coronati sunt." secundum idem tempus sub Nerone pollebant Romae poetae Lucanus, Ovidius, satyrici Iuvenalis et Persius, Senecaeque tragicus, Musonius atque Plutarchus philosophi. Romanorum ecclesiae post Petrum summum Linus extitit praesul.

Mundi anno 5565, divinae incarnationis anno 65, Nerone turpiter vita soluto septimus Vespasianus a militibus apud Iudaeam imperator Romanorum appellatus est. apud Italiam vero Galba Hiberiae praetor veniens Romam imperat mensibus septem; quem Otho unus ex senioribus interficiens imperat Romae mensibus tribus; quo Vitellius occiso impe- p. 646 rat mensibus octo. hic Sabinum fratrem Vespasiani timore in Capitolium fugientem in templo Iovis peremit et templum subvertit. verum ipse a Domitiano iuniore Vespasiani filio protinus interfectus est. Tito namque seniore filio ad debellandos Iudaeos derelicto, Vespasianus in Graeciam venit gaudens, ut Graeci fatentur, in his quae audiebat a Tyanensi Apollonio de tempore imperii ac ceteris bonis fortioris, loquens cum eo apud Aegyptum, ab Indis et Brachmanis ac gymnosophistis illic degentibus redeunte. cum ergo venisset in Helladem, cepit refugas civitates. denique Romam profectus imperavit ornate, Neroni resistens, et substantias ac iura revocans urbis.

Mundi anno 5566, divinae incarnationis anno 66, Antiochiae Ignatius episcopus deifer habetur. igitur primus alienigenarum rex Iudaeorum Herodes fuit, qui pueros in- p. 648 terfecit, annis 37; Archelaus filius eius annis 9; Herodes frater eius annis 24; Agrippa, qui et Herodes, filius Herodis,

qui esca vermibus est factus, annis 7; Agrippa filius eius, qui minor dicebatur, annis 23; ad quem usque ab alienigenis detentum regnum Iudaeorum perduravit annos 100 a primo Herode.

Mundi anno 5575, divinae incarnationis anno 75, Vesu-p.649
vius mons sub Tito Vespasiani filio in vertice scissus ignem
emisit, adeo ut incenderetur adiacens regio cum civitatibus.
Domitianus eunuchisari viros iussit, et uxorem nuncupari
Augustam; qui post Neronem secundus persecutionem intulit p.650
Christianis, quorum multi martyrio coronati sunt, ut Bretius
scribit; inter quos et Flavia Domicilla, consobrina Clemen-
tis Flavii consularis, ut Christiana fugatur, ipseque Clemens
pro Christo perimitur. huius autem Stephanus quidam ex
libertis, circa Clementem dominum suum amoris affectu de-
tentus, insidiis Domitianum peremit; unde honore a senatu
dignus effectus est, eo quod a maximo malo Romanos
eruerit.

Mundi anno 5578, divinae incarnationis anno 78, quar-p.651 8
tus post summum Petrum Romanae praeest ecclesiae Cle-
mens, cuius et apostolus in epistola ad Philippenses secunda
meminit dicens "cum Clemente et ceteris cooperatibus meis,
quorum nomina sunt in libro vitae." huius epistola fertur
ad Corinthios missa, quam tota recipit, ut Egesippus testa-
tur, ecclesia. Romae quoque sub Evaristo papa divinitus
signa multa, et per totum orbem, effecta sunt.

Mundi anno 5589, divinae incarnationis 89, Nerva vir p.654 1
mitis sapienter imperium moderatur.

Mundi anno 5590; divinae incarnationis 90, Traianus p.655
imperat. Iustus Tiberiensis Iudaeus conscriptor agnoscitur.
Tertullianus historice narrat. Plinium Secundum quarundam
provinciarum gerere praesidatum, et morte plurimos affici
Christianos, super quibus haesitans quid esset agendum, Traiano
suggerit nil eos morte gerere dignum, nisi quod idolis non
immolarent et Christum veluti deum ante lucem surgentes
laudarent, a malis omnibus abstinentes. ad quem Traianus
rescribit Christianos nullatenus inquirendos.

Mundi anno 5596, divinae incarnationis anno 96, Ioan-p.656 14
nem deiloquum et apostolum Eirenaeus et alii scribunt su-
perstitem usque ad tempora permansisse Traiani, cum qui-
bus Papias Hieropolitanus et Polycarpus Smyrnae episcopus
auditores eius fuisse noscuntur.

Mundi anno 5600, divinae incarnationis anno centesimo, p.657 9
Traianus Lysio Quinto Iudaeos a Mesopotamia seditiones fa-

cientes iussit auferri. at ille pluribus Iudaeorum milibus trucidatis praeses Iudaeae propterea constituitur.

- p. 658 Mundi anno 5609, divinae incarnationis anno 109, Aelius Adrianus imperans, Quadrato apostolorum auditori et Aristidi Atheniensi philosopho pro Christianis sibi scribentibus, necnon et Serennio clarissimo duci scribenti iniustum fore sine iudicio Christianos occidi, scribit Minutio Funano proconsuli Asiae neminem occidendum non exstante accusatore et crimine.
- p. 660 Mundi anno 5621, divinae incarnationis anno 121, Hadrianus apud Athenas moratur, illic bibliothecas constituit. Iudaeis vero pessima sorte punitis bellum quod adversus illos agitabatur finem habuit, excidio Hierosolymis novissime desolatis, ita ut nec lapis super lapidem, secundum divinam
- p. 661 11 vocem, sit in ea relictus. per idem tempus Phavorinus et Palaemo rhetores insignes, nec non et Herodes Atheniensis et Marcus Byzantius rhetores habebantur. porro post Ioseph Hierosolymorum Iudas ordinatur episcopus, ad cuius secundum annum perduravere e circumcissione episcopi 15. sub quo videlicet perfectum et extremum factum est civitatis et nationis Iudaeorum excidium. ergo primus ex gentibus Marcus fuit Hierosolymorum episcopus annis 8.
- p. 662 Mundi anno 5630, divinae incarnationis anno 130, T. Antoninus cognomento Pius cum filiis imperat. Iustinus philosophus pro recti sermonis nostri ratione librum apologeticum Antonino porrexit. per tempora sane Hygini et Pii Romanorum episcoporum usque ad Anicetum Valentinus et Cerdon auctores Marcionis haereseos apud urbem Romam fuisse noscuntur. Arrianus philosophus Nicomediensis praetor
- p. 663 agnoscitur, necnon et Maximus Tyrius, Apollonius Stoicus, Chalcedonius, Basilides Scythopolitanus. isti etiam magistri Verissimi Caesaris extiterunt. Criscus cynicus philosophus Iustino divino philosopho nostro martyrii mortem construxit, redargutus ab eo canini latratus.
- Mundi anno 5640, divinae incarnationis anno 140, Pius
- p. 664 Romanus habebatur episcopus, sub quo Polycarpus Romae multos reduxit ab haeresi.
- Mundi anno 5653, divinae incarnationis anno 153, Polycarpus Smyrnae sacer episcopus pro Christo martyrio consumitur, cum imperarent M. Aurelius Antoninus, qui et Verus, Luciusque Aurelius et Commodus. multi quoque apud
- p. 665 Gallias legitime pro Christo certaverunt, quorum passiones scriptae sunt in memoria posterorum. Melito Sardonensium Lydiae episcopus pollebat, qui librum apologeticum pro Chri-

stianis Antonino porrexit. Dionysius Corinthi episcopus, vir sacer, agnoscebatur. Christianorum orationibus Romanus exercitus apud Quados periturus salvatur. Theophilus Alexandrinus, cuius conscripta sunt et ferantur, necnon et Herodrianus grammaticus optimus pollebant, Cataphrygarumque pseudopropheta orta est.

Mundi anno 5665, divinae incarnationis anno 165, M. Aurelio Antonino imperante Sotericus et Eleuther Romanae praesunt ecclesiae. Galienus optimus medicus pollebat, genere Pergamenus. Iulianus Romae leges promebat. Fronto rhetor, Aristides Smyrnaeus sophista, Oppianus poeta, Atticus Platonius philosophus erant. Antoninus et Commodus p. 667 leges et constitutiones bene considerantes renovaverunt.

Mundi anno 5672, divinae incarnationis anno 172, Commodus imperante Eirenaeus episcopus Lugdunensis divinis verbis et actibus coruscabat. Commodus honorabilibus ex senatu peremptis etiam Iulianum legislatorem occidit.

Mundi anno 5685, divinae incarnationis anno 185, Victor Romanae ecclesiae floret episcopus, Iulius Pertinax imperat. post quem Iulianus vocatus Didius duobus tantum mensibus imperat; qui pro eo quod pecuniis imperium adeptus fuerat, a principatu deponitur ab amicis Severi, a quibus mox imperator creatur. quo tempore Clemens, presbyter Alexandrinus, optimus magister in philosophia quae secundum Christum est, compositor enituit. Pantaenus philosophus ex Stoicis in divino verbo fulget. Africanus historicus Christianus pollet. Musianus scriptor ecclesiasticus agnoscitur. Origenes insensatus apud Alexandriam inania opinatus dogmata sectatur gentilium.

Mundi anno 5696, divinae incarnationis anno 196, Zephyrinus episcopus Romanae praest ecclesiae. Severus Romanum veniens Albinum, qui tyrannidem contra Lugdunensem civitatem exercuerat, interemit.

Mundi anno 5701, divinae incarnationis anno 201, Antoninus Caracalla imperat cum fratre Geta. dein Macrinus filius Caracallae patre occiso sumit imperium.

Mundi anno 5710, divinae incarnationis anno 210, Callistus episcopus Romanae praest ecclesiae, Antoninus Aurelius imperat.

Mundi anno 5715, divinae incarnationis anno 215, Urbanus episcopus Romanum gerit pontificium, Alexander Mamaeae filius imperat. Hippolytus Romanus, episcopus sacratissimus Portus, valde decore floruit in philosophia quae se-

- cundum Christum est, multaque animae profutura composuit monumenta, tam scilicet in Exameron et in ea quae post Exameron sunt, in multa etiam prophetarum, et maxime Ezechielis et Danielis; quin et in cantica canticorum et in alias diversas veteres et novas scripturas; interea etiam in apocalypsin theologi, quam in Patmo vidit. et contra Marcionem
- p. 675 et ceteras haereses scripsit, et de 16 annorum circulo, qui in paschae ratione observari solet, exposuit canonem, quem intra primum annum concludit Alexandri Mamaeae filii. et ut compendiose dicatur, Theophrates *) fluvius ecclesiae vivorum effectus est fluentorum, ad extremum martyrii coronam indutus. ex hoc etiam infelix Origenes conscribendi commentarios in scripturas sanctas fomitem sumpsit, incitante se Ambrosio, et affatim, quae in hoc opus essent necessaria, largiente. denique septem notarios velociter et optime scribentes adhibuit; sed et puellas scribendi arte doctissimas ad inenarrabilem ei praestandam alacritatem dictandi. sed in barathrum gentilis prodigiosaeque fabulationis delapsus restitutionem et praesistentiam necnon et alia quaedam dogmata praedicavit, et ideo a choro sanctorum expulsus est. fertur autem quod Mamaea, mater imperatoris Alexandri, cum esset oppido dei cultrix, locuta sit cum Origene apud Antiochiam degens; quae etiam penes omnes qui famosi tunc Christianorum magistri habebantur, benignissime ferebatur propter fidem, qua erga Christum flagrabat. Emaus Palaestinae castellum, de quo in sacris legitur evangeliiis, ab Alexandro Nicopolis est honorari decreta, legatione fungente Africano, qui historias in quinque libris conscripsit.
- p. 680 Mundi anno 5728, divinae incarnationis anno 228, Maximinus imperans contra Christianos persecutionem movit. his temporibus Antherus et Pontianus Romani praesules clauerunt.
- p. 681 Mundi anno 5731, divinae incarnationis anno 231, Gordianus imperat. Fabianus episcopus Romanus martyr habetur.
- Mundi anno 5737, divinae incarnationis anno 237, Porphyrius Plotini Platonici philosophi auditor habetur. Theopompus philosophus apud Chaeroniam et Nicator Sophista penes Athenas pollebat. Philippus imperator adeo in fide Christi proficiebat ut etiam peccata sua prompte confiteretur, et nocte paschalis festivitatis multitudini inter ecclesiae orationes communicaret. unde factum est ut divinus sermo ampliore fiduciam sumeret.

*) Esphrates codex Thuanus.

Mundi anno 5744, divinae incarnationis anno 244, Ori-p. 684 20
 genes gloriatus circumventionis suae verbis et gentilibus fa-
 bulis tantam amisit coronam, non propter inopiam divinae
 bonitatis, sed propter superbum et suasionis propriae sensum. p. 685
 verum ista Eusebio Caesariensi non ita esse videntur, qui ni-
 mirum maiorem omnibus sanctis atque magistris eum exhibere
 festinans, in sexto ecclesiasticae historiae suae sermone,
 favens ei, multis hunc laudibus extulit, nesciens quae diceret
 vel de quibus affirmaret. nimis enim paucorum sacratorum
 et beatissimorum patrum, qui per idem tempus effulserant,
 memor, id est Clementis Alexandrini, Hippolyti sacerdotis et
 martyris, Africani historici et magni Dionysii Alexandrini,
 necnon et aliorum, solum huius vana sentientis Origenis pro-
 vectum, quem a puero subsecutus est, praeconiis effert, us-
 quequo ad martyrii palmam venturus subcubuit. et quidem
 super Fabiano sacratissimo martyre ac Romano antistite seu
 Babyla Antiocheno et Alexandro Hierosolymitano perpaucis
 verbis historiam texnit: at ubi ad virum sui sensus pervenit,
 id est ad Origenem, pluribus hunc laudibus et miris decla-
 mationibus extulit. verum quamvis Eusebius plurimis Ori-p. 686 10
 genis impii praeconiis usus fuerit, sine martyrio tamen pas-
 sionem eius reliquit et cursum inconsummatum. qui enim
 perseveraverit usque in finem, ait dominus, salvus erit, non
 qui patitur et lassescit. infert autem Eusebius et de beato
 Dionysio episcopo Alexandrino testimonium, Origeni et so-
 ciis eius gratiam praestans, quatinus non appareat solus Ori-
 genes in martyrio defecisse, sed habere videatur et alios suae
 defectionis participes.

Praeterea per haec tempora Novatus Romanorum eccle-p. 696
 siae presbyter, episcopatum indigne desiderans et compos mi-
 nime factus, eo quod super aliis pravitatibus et maxime ava-
 ritiae tumoris ac amoris privati vitiis deprehensus extiterit,
 sese ab ecclesia separavit, sub obtentu quasi eorum qui Decii
 tempore in persecutione immolaverant et per poenitentiam
 in communionem ab ecclesia sunt recepti; auctorque ac hae-
 resiarches eorum qui se mundos per superbiam nuncupabant
 apparens, una cum ipsis pulsus est de paradiso ecclesiae sen-
 tentia patrum sanctorum quadraginta, qui synodice conven-
 erunt in urbe Roma, una cum pluribus presbyteris et diaco-
 nibus, qui scilicet abdicato eo una cum inhumanis consen-
 taneis fratribus, qui lapsi fuerant, per poenitentiam suscipi p. 697
 decreverunt. porro tanto concilio Cornelius Romanae prae-
 fuit praesul ecclesiae; qui etiam scribit ad Fabium episcopum
 Antiochenum tam quae synodo placere, quam proprie de
 malignis Novati actionibus, dicens "scis autem quod ab olim

desideraverit episcopatum mirabilis iste, occultans praesumptuosum in se desiderium, et latentis superbiae velamento cooperiens. ad quam in primordiis idcirco elatus apparuit, quoniam socios ex confessoribus nonnullos habere meruerat. denique Maximus, unus ex presbyteris nostris, et Urbanus, qui secundo ex confessione gloriam consecuti sunt, Sidonius quoque et Celerinus, vir qui omnia supplicia per misericordiam dei perseverantissime pertulerit, et firmitate fidei suae infirmitatem carnis corroborans potenter adversarium vicit, considerantes eum, et perspicientes calliditatem et levitatem quae inerant ei, periuria quoque atque mendacia, necnon et excommunicationem eius, reversi sunt ad ecclesiam, et omnia eius artificia et molimina, quae ex multo iam tempore habens subterfugiebat et occultabat se, coram multis confessi sunt, hoc quidem episcopis, illud vero presbyteris et laicis quam plurimis cum luctu non modico manifestantes, et resipiscentes, super quibus dolosae malignaeque bestiae parentes ad modicum tempus ab ecclesia recesserunt." et post pauca "impossibilem, frater carissime, conversionem et transmutationem in brevi tempore vidimus super eos effectam. clarissimus enim hic, et qui iuramentis terribilibus erat solitus affirmare se nullatenus episcopatum desiderare, subito episcopus quemadmodum ex stipite quodam in medium iactatus apparet. iste igitur dogmatista et ecclesiasticae disciplinae patronus cum attrahere ac usurpare episcopatum, qui sibi desuper datus non fuerat, niteretur, duos sibi socios propriae salutis ignaros elegit, quatinus his missis in remotam Italiae partem inde tres episcopos agrestes et simplicissimos ficta quadam circumventionem seducere conaretur, siquidem ipse asseverans affirmabat oportere illos Romam occurrere, quo cuncta dissensio, quae facta fuerat, una cum aliis intervenientibus episcopis solveretur. quos praevenientes, sicuti praediximus, circa malignorum molimina et figmenta simpliciōres, et inclinos a quibusdam sibi similibus et turbatis hominibus, hora decima ebrios et crapulae deditos, vi coëgit imaginaria quadam et inani manus impositione episcopatum sibi tribuere. ex quibus tamen unus non post multum remeavit ad ecclesiam lugens et confitens peccatum suum; cui et communicavimus

p. 698

p. 699 laico, pro eo deprecante universo, qui aderat, populo. ad loca autem in quibus reliqui episcopi fuerant ordinati successores transmisimus. defensor ergo evangelii nesciebat unum episcopum esse oportere in catholica ecclesia, in qua non ignorabat presbyteros esse quadraginta sex, diaconos septem, subdiaconos septem, acolytos duos et quadraginta, exorcistas autem et lectores cum ostiariis 52, viduas cum afflictis supra 1050.

quos omnes domini gratia et misericordia nutrit; quae nec tanta et tam in ecclesia necessaria per dei providentiam multitudo, nec dives et multiplex numerus cum maximo et innumerabili populo a tanta desperatione ac taedio convertit, aut ad ecclesiam revocavit." his inferens post alia dicit "eia nunc cetera prosequamur, quibus operibus vel quibus conversationibus fisis episcopatum sibi vindicaverit. an forte pro eo quod ab initio in ecclesia fuerat conversatus, et multos agones pro ea subierit, et in periculis multis et magnis propter divinum cultum affuerit? sed non est ita. cui videlicet occasio credendi fuit Satanae adventus in eum et habitatio in illo tempore multo, et ut adiuveretur ab exorcistis, cum saevum incurrisset languorem, cumque mori aestimaretur in lecto quo iacebat, perfusus est gratia, si tamen dicere oportet huiusmodi quid gratiae suscepisse. sed nec cetera consecutus est, cum languorem fugeret, quae percipere debebat secundum ecclesiae regulam. sed nec signaculum ab episcopo consecutus est. ergo cum haec adeptus non sit, quomodo quaeso spiritum sanctum adeptus est?" et rursus infert "qui propter formidinem et privatam quandam gratiam tempore persecutionis presbyterum esse se denegavit: postulat enim atque rogatus a diaconibus ut exiret e cellula, qua sese coercuerat, fratribus auxiliaturus et, ut fas presbytero esset, pro viribus periclitantibus fratribus et sollicitudinibus indigentibus opitulaturus, adeo parere diaconibus recusavit ut etiam saeviendo discederet. non enim ultra se presbyterum fore asseverans, cum alterius esset philosophiae amator." dein post pauillum subinfert "deserta enim clarus iste ecclesia dei, in qua credens meruit presbyteratum per gratiam episcopi, qui ad sortem presbyteratus ei imposuit, prohibitus est ab omni clero, sed et laicis multis asserentibus non esse licitum clericum fieri eum causa infirmitatis, qui in lecto positus gratiam sit adeptus. verum episcopum poposcerunt, ut hoc sibi de isto solo concederet." his addit Cornelius pravissimam Novati impudentiam asserens. "faciens enim oblationes, et dispertiens unicuique portionem et tradens, hoc iurare pro benedictione miseros homines cogit, p. 701 tenens utraque manu manum accipientis, et non dimittens donec iurans hoc dicat (illius enim sermonibus utar) *iura mihi per corpus et sanguinem domini nostri Iesu Christi quod nunquam me aliquando derelinquas vel ad Cornelium redeas*; et infaustus homo non prius gustat quam sibi antea maledicat, et pro eo ut dicat accepto pane illo *) amen, ulterius

*) v. observationes Nic. Rigakii ad Tertullian. de Spectaculis in fine et Menard. in libr. Sacram. S. Gregor. p. 389 et 391. FARR.

iam non redeam ad Cornelium dicit." praeterea Fabio Antiocheno episcopo super Novato claudicanti Cornelius, quae praemissa sunt, et qualiter eum multi deserentes ad ecclesiam currant, necessario scribit. in quibus et de beato Moyse martyre meminit, qualiter ipsum Novatum ante martyrium una cum quinque schismaticis presbyteris eius, deprehendens temeritatem ipsius, excommunicaverit. additque in epistolae fine catalogum episcoporum qui adversus eum Romae convenerant per singula nomina, et parochiarum faciens mentionem, nec non et eorum qui cum ob necessaria obstacula non convenissent, consenserunt tamen propriis litteris divino contra ipsum deprompto iudicio.

- p. 705 Mundi anno 5746, divinae incarnationis anno 246, Gallus et Volusianus imperant. Cornelius et Lucius circa horum tempora Romani episcopi cruore martyrii florent. cum plurimi Scythae, qui Gothi dicuntur, Histrum fluvium sub Decio transmeassent, Romanum imperium devastabant: isti Mysos Nicopolim fugientes obtinuerunt. Decius autem illos aggressus, ut Dexippus scribit, triginta milibus interfectis in conflictu minuitur, ita ut Philippopolim desertam ab eis factam amitteret et Thraces multi perirent. porro Decius impugnator dei valde ignominiose occiditur apud Abrytum qui dicitur Forothembronii una cum filio. Scythae vero cum pluribus spoliis et captivis ad sua reversi sunt. exercitus autem Gallum quendam, qui olim consul extiterat, imperatorem una cum Volusiano Decii filio acclamaverunt, qui et
- p. 706 imperant secundum Dexippum mensibus decem et octo, nil dignum laude gerentes, secundum alios autem annis tribus, porro secundum quosdam annis duobus; peremptique sunt proditi a proprio potentatu in foro Flamini, nequaquam Decii mores sectati, ut quodam in loco beatus Dionysius Alexandrinus, antistes Hermammoni, scribit. his temporibus Gregorius magnus et miraculorum patrator in philosophiae, quae secundum Christum est, perfectione fulgebat. cuius condignam Caesariensis Eusebius, nescio qua pro causa, mentionem non facit, praesertim cum irrationabilibus declamationibus impii Origenis moretur, quod agere potius super hoc debuerit, qui per universum orbem terrarum personat divinisque verbis coruscat atque prodigiis, ita ut ipsis etiam daemonibus ut quibusdam mancipiis imperaret per multam ad deum fiduciam et vitae et verbi munditiam. aestimo autem Eusebium ita deificae virtutis mirabilis et deiferi Gregorii magnitudinem tacuisse, pro eo quod omnimodis purus et alienus ab Origenis deliramentis et Arii blasphemis
- p. 707 fuerit, quibus Eusebius erat infectus. qui nec Cypriani, ma-

gni Carthaginis Libyae praesulis, martyrium scripsit. pri-
mus Cypriano dogmatizanti per lavacrum quosdam, qui ex
haeresibus convertuntur, purificandos, Stephanus, qui post
Lucium Romanorum moderatus est sedem, restitit, utpote
novum quiddam praeter ecclesiae consuetudinem introdu-
centi. cui Stephano Dionysius primam suam de baptismo
mittit epistolam, in qua inter alia scribit dicens "Syriae sane P. 708 13
omnes et Arabia, quibus semper misistis, atque Mesopotamia
Pontus et Bithynia, ut coniunctim asseram, exultant omnes ubi-
que concordia et amore fraternitatis glorificantes deum." prae-
terea idem magnus Dionysius Alexandrinus episcopus de bap-
tismo scribit tam eidem Stephano quam Sixto pontifici et Philo-
meni presbytero et Dionysio aequae presbytero, viro rationabili
et mirabili, qui et post modicum Romano praeficitur throno.

Mundi anno 5748, divinae incarnationis anno 248, Va- p. 714
lerianus et Galienus imperant. Stephanus Sixtus et Diony-
sius Romanum pontificium gerunt. Paulus Samosatenus
decimus quintus Antiochiae praesul habetur, quique pulsus
est divino decreto et iudicio sanctorum patrum, cum Arte-
monis haeresim renovasset. verum post Gallum et Volusia- p. 715
num secundum quosdam Aemilianus sumit imperium. tunc
et Scythae rursus Istrum transeuntes Thessalonicam urbem
Illyrici vastaverunt. tunc et Athenienses reaedificaverunt
murum, qui destructus fuerat a Syllae temporibus. Sey-
thae autem cum multis praedis ad propria remearunt. tunc p. 717 9
et Heluri cum quingentis navibus per Maeotides paludes ad
Pontum navigantes Byzantium et Chrysopolim ceperunt.

Anno mundi 5753, divinae incarnationis anno 253, Clau- p. 720
dus imperat. Heluri etiam rursus sub isto infelicitate operan-
tur. post Claudium Quintilius obtinuit per dies 17, et mor-
uus est.

Mundi anno 5764, divinae incarnationis anno 264, Au- p. 721
relianus imperat, sub quo aiunt Philostratum Atheniensium
historiographum et Longinum pollere. qui, videlicet Aure- p. 722 12
lianus, cum persecutionem adversus Christianos movere ni-
teretur, divino fulmine prohibetur, fraudeque suorum occi-
sus est in Caenophrurio posito inter Byzantium et Heracliam.
post quem imperat Tacitus; quo perempto imperat Philo-
rianus; quo interfecto imperat Probus.

Mundi anno 5770, divinae incarnationis anno 270, ter- p. 723
tio anno Probo imperante Anatolius Laodiceus episcopus
philosophicis studiis decorus agnoscitur. quarto vero anno
eius vesanorum Manichaeorum exitialis perditio vitae homi-
num est illata.

Mundi anno 5775, divinae incarnationis anno 275, Carus cum filiis Carino et Numeriano imperat; quorum unus, Numerianus scilicet, cum venisset Antiochiam, voluit intrare in ecclesiastica et explorare Christianorum mysteria. at vero sanctus Babylas prohibuit eum, dicens "non licet tibi videre divina Christianorum mysteria, cum sis pollutus idolis sacrificiis;" qui indignatus occidit eum. circa haec tempora p. 724 Felix Eutychianus et Caius Romae pontifices extiterunt. porro Numerianus cum triginta tantum diebus regnasset, a socero suo interfectus est, et Diocletianus sumit imperium.

ABHINC HISAACIUS,

qui et Theophanes.

Theo- Mundi anno 5777, divinae incarnationis anno 277, Dio-
phan. cletianus et Maximianus Herculus imperant, qui Caesares
ed. Bonn. fecere Constantium et Maximianum Galerium. et Diocletia-
p. 8. nus quidem filiam suam ad nuptias Galegio dedit, Herculus
autem Maximianus Theodoram filiam suam Constantino copulavit, quanquam uterque uxores haberet, quas repulit ob affectum quo erga imperatores flagrabat. tunc quoque Mar-
p. 9 cellus episcopus Romae floruit. Diocletianus et Maximianus
Herculus persecutionem magnam et horrendam contra Christianos excitaverunt, et plurima martyrum milia patnaverunt, diversa tormenta excogitantes et multas nequitias operantes.

Mundi anno 5788, divinae incarnationis anno 288, Dio-
p. 10 cletiano imperante Romae praesul Eusebius habetur. qui,
videlicet Diocletianus, apud Alexandriam Achilleum interfecit. erat autem cum ipso et Constantinus filius Constantis, qui cum adhuc valde iuvenis esset, fortiter agebat in praeliis; quem intuens Diocletianus invidia motus dolo perimere satagebat: deus autem hunc inopinate salvavit et patri res-
p. 12 tituit. alias autem ita refertur. Constantino vero filio Constantii in Oriente ac Palaestinae degente et cum Christianis sentiente, videns hunc Galerius Maximianus intellectu animae ac corporis robore atque ingenio circa eruditionem proficere, et deprehendens hunc futurum tyrannidis et eius dogmatum destructorem, hunc morti addicere fraude tractabat. at ille divina providentia fraude cognita, quemadmodum Da-

vid, fuga salutem mercatur, et ad patrem suum salvus rediens multas cum illo gratias Christo, qui se salvavit, agebat. circa haec sane tempora Miltiades et dein Silvester Romae gerunt ecclesiae praesulatum. porro Theotecnus divinus, cui parens Galerius Maximianus, cum daemonibus immolaret et responsa susciperet, adversus Christianos persecutionem commovit, monitiones salvatoris finxit, et ad omnia loca in iniuriam misit, et litterarum magistris pueros docere praecepit, studens quo derideretur mysterium nostrum. praeter ea Constantius in Britanniiis moritur, cum imperasset annis undecim; qui pro se Constantinum pronuntiaverat imperatorem, primogenitum filium suum, in conspectu totius populi, praesentibus quoque ceteris filiis suis, Constantini compatriotis, Constantio scilicet et Anaballeno, qui et Dalmatius dictus est, qui nati fuerant ex Theodora filia Herculi: nam Constantinus ex Helena fuerat, priori Constantii coniuge. at Constantius horum pater nepos erat Claudi imperatoris, ex filia eius genitus. porro Eusebius Caesariensis dicit quod Diocletianus amens effectus una cum Herculo imperio deposito privatam vitam arripuerit; quorum unus quidem suspendio vitam mutaverit, alter vero, id est Diocletianus, languore prolixo consumptus emarcuerit. ceterum Gelasius, eiusdem Caesariae antistes, dicit quod poenitentia ducti, et denuo imperare volentes, communi senatus decreto perimuntur. his ergo de medio factis, et quae Christianitatis sunt sentiente Constantio defuncto, imperium, ut praedixi, obtinere Constantinus Augustus, et Maximianus Galerius. p. 10 13 p. 12 14 p. 14 7 p. 15 8

Mundi anno 5797, divinae incarnationis 297, Constantinus sacratissimus et christianissimus imperat in Galliis et Britannia; cum quo per idem tempus pariter imperabat Maximianus Galerius cum duobus Caesaribus Severo et Maximino. Romae autem Maxentius tyrannus iniuste imperans omnia saeve operabatur. tunc et Licinium Caesarem Romani appellavere, gratiam Constantino praestantes, cum esset sororis eius Constantiae nuptiis honoratus, quique pietatem Christianae religionis fallaciter simulabat. interea Severo mortuo Petrus episcopus Alexandrinus, cum esset in custodia praecepto Maximiani Galerii et Maximini filii eius, capite reciso glorioso martyrizatus est; qui Arium diaconum existentem absque communione fecit, qui et posthac pessimae opinionis haereseos patronus effectus multos a pietate removit. multi vero et alii sub istis tyrannis martyrii pro Christo corona induti sunt, quorum sunt Phileas episcopus Thmucos Aegypti, Peleus et Nilus episcopi Aegypti, Anthemus episcopus Nicomediae, Tyrannio episcopus Tyri, Silvanus epi- p. 16 p. 17

scopus Hemisae et Silvanus episcopus Gazae, Lucianus presbyter Antiochiae, Zenobius presbyter Sidonis, Pamphilus presbyter Caesariae, atque alii innumeri. denique Galerius Maximianus omne praecepit Christianorum exterminium *) fieri, non tantum propter impietatem suam quantum ob rapinam patrimoniorum ipsorum.

- p. 19 4 Porro Constantinus sexto imperii sui anno in destructionem tyrannorum surrexit. Maxentius autem impius facto in fluvio, qui circa urbem Romam decurrit, ex navibus ponte contra magnum Constantinum aciem dirigit, qui Maxentii pavebat maleficia parvulos incidentis propter divinationes nefarias. cumque in haesitatione multa consisteret, apparuit ei, hora sexta diei, pretiosa crux ex luce formata, habens superscriptionem "in hoc vince." astitit autem ei dominus in visione noctis, et dixit "utere quod ostensum est tibi, et vince." tunc cruce aurea formata, quae est usque in hodiernum diem, iussit ut ante se portaretur in praelio; factaque congressione superati sunt qui circa Maxentium fuerant, plurimis ex his interemptis. Maxentius autem cum residuis fugiens ponte divina virtute discisso in flumen demergitur, quemadmodum Pharaon quondam cum omni exercitu, ita ut amnis necatis equis cum ascensoribus p. 20 impleretur. at vero cives Romani, qui hunc poposcerant ut in suum exurgeret adiutorium, a maligni Maxentii tyrannide liberati civitatem coronant, cum gaudio victorem Constantinum una cum victoriam faciente cruce suscipientes, et hunc salvatorem cum gaudio acclamantes.

Mundi anno 5803, Constantinus septimo imperii sui anno, cum divina ope Romam obtinuisset, ante omnia corpora sanctorum martyrum colligi et sanctae sepulturae tradi praecepit. et erant Romani triumphalem festivitatem agentes et dominum collaudantes, nec non et vivificam crucem per septem dies et Constantinum victorem magnificantes.

Constantini anno 9 Maximinus filius Galerii, insiliens et sibimet imperium reflectens, turpiter in Cilicia vitam finivit. audiens autem Maximianus Galerius pater huius Maxentium filium Herculi Romae a Constantino per virtutem crucis admersum, timuit, et persecutionem quam adversus Christianos agibat cessare fecit.

Constantinus autem decimo imperii sui anno una cum Licinio Caesare, zelo dei ductus, castra movit adversus Maximianum Galerium, qui moderabatur Orientem. at ille con-

*) exterminium] utitur Tertullianus adv. Iud. c. 8 et 11 et adv. Valentinianus c. 16. interpres epistolae S. Barnabae. FASS.

tra restiturus cum immensa multitudo aggressus est eos, p. 21
 fissus divinationibus daemonum et maleficis adinventionibus.
 cumque vivifica crux magnum praecederet Constantinum,
 tyrannus una cum congressione in fugam versus, dum mul-
 tudo caederetur, imperatoriam vestem deposuit, et militari
 circumdatus habitu, paucis ex fautoribus secum comitantibus,
 a villa in villam fuga clandestina properabat, et sacerdotes
 idolorum et in magicis artibus diffamatos, sed et vates eorum
 collectos, utpote deceptores, occidit.

Interea Constantinus cum 11 gereret imperii annum, et
 vivum Galerium Maximianum esset aggressurus, divina prae-
 veniens ira comprehendit eum: flamma enim de medio vi-
 scerum et medullarum succensa cum dolore intolerabili pro-
 num super terram anhelantem prostravit, ita ut uterque ocu-
 lus eius exiliret, et caecus, ut re vera, scelestus relinqueretur.
 porro cum carnes eius putrefactae prae innumerabili
 ossium incendio caderent, ipse impugnantem deum proiecit
 animam.

Duodecimo anno imperii sui Constantinus Licinio, qui p. 22
 secum certare videbatur et dolose christianismum simulabat,
 segregans partem Romanorum terrae largitus est, appellans
 eum imperatorem, et extorquens ab eo foedera nil se contra
 Christianos acturum. et hinc tyrannorum gratia dei persecutio
 conquievit.

Mundi anno 5810, divinae incarnationis 310, quarto de-
 cimo imperii sui anno Constantinus totius Romani orbis
 monocrator effectus omnem curam transtulit ad divina, ec-
 clesias erigens et liberaliter has ex ratione publica ditans. iste
 primam legem scripsit, idolorum templa his tradi quae Chri-
 sto sunt deputata. cum eo sane leges proferebat Crispus filius
 eius. secundam vero, Christianos solos militare gentibusque
 ac exercitibus principari, eos autem qui permanerent in ido-
 lolatria, capitalem subire sententiam. tertiam, duas pascha-
 les hebdomadas, unam scilicet ante et alteram post resurre-
 ctionem, sine labore cuiusquam operis celebrandas. His ita
 gestis pax profunda et tranquillitas obtinuit orbem et exul-
 tatio fideles, concurrentibus assidue omnibus nationibus ad
 fidem Christi, et baptizatis, ac patria conquassantibus si- p. 23
 mulacra.

Quinto decimo imperii Constantini anno Licinius coe-
 pit contra Christianos persecutionem movere; et primo qui-
 dem Christianos qui erant in palatio persecutus est, oblivioni
 tradens destructionem praecedentium tyrannorum et pacto-
 rum magno Constantino factorum. in feminas autem furien-

do et opprimendo atque Christianos occidendo minime quiescebat. huic per litteras Constantinus iubens ab huiusmodi vesania recedendum, nequaquam compescuit. hinc etiam et Basilea episcopum Amasiae, et ut quidam aiunt, etiam sanctos quadraginta martyres et alios multos finiri per supplicia fecit.

Sexto decimo anno imperii Constantini Arius ab insania cognominatus apud Alexandriam haeresim suam in ecclesia p. 24 manifestavit et schisma operatus est, cooperante sibi maligno adversario, qui non fert videre pacem ecclesiae. factus est autem et terrae motus Alexandriae gravissimus, ita ut caderent domus multae ac populus plurimus interiret.

Septimo decimo imperii sui anno Constantinus comperta Aarii commotione valde tribulatus scripsit Alexandro et Ario communem epistolam, consilium dans nequam commotionem solvendi et ad pacem mutuam redeundi. misit autem et Osiu episcopum Cordubae Alexandriam contra Arium et ad Orientem, correcturus Orientales pascha peius quam Iudaei ex antiqua consuetudine celebrantes. reversus est autem ad utrumque inefficax. hoc etiam anno Constantinus Constantem filium suum Caesarem fecit et misit in Gallias.

Octavo decimo sane imperii sui anno, ut quidam dicunt, Constantinus cum Crispo filio suo Romae a Silvestro baptizatus est. quotquot enim in seniori Roma consistunt usque hodie, baptisterium habent in testimonium, quoniam a Sil- p. 25 vestro Romae baptizatus est post tyrannorum peremptionem. Orientales autem apud Nicomediam aiunt eum circa mortem ab Eusebio Nicomediensi Ariano baptizatum, ubi et contigit eum dormisse: differebat enim, inquiunt, baptismum, sperans in Iordane flumine baptizari. mihi autem verius apparet quod Romae a Silvestro fuerit baptizatus, et quod nominatae Constitutiones, quae ad Melchiadem feruntur, ab Arianis fictae sint, qui gloriam hinc sibi festinant acquirere, vel etiam piissimum principem lacerare, dum scilicet ex hoc volunt eum non baptizatum ostendere, quod est irrationabile atque falsissimum. si enim non erat in Nicaena synodo baptizatus, ergo nec divinorum participator mysteriorum, nec orabat cum sanctis patribus, quod nequissimum est et dicere et sentire. quidam vero Arianorum atque paganorum quasi spurio magno detrahunt Constantino, quanquam et ipsi mentionantur. genealogia enim eius regia erat, et antequam Diocletianus esset. Constantius enim pater eius nepos fuit Clau- p. 26 dii imperatoris, et ex Helena priori uxore sua Constantinum habuit magnum. ceterum habuit et filios ex Theodora filia

Maximiani Herculii, quae soror erat Maxentii, qui tyrannidem apud Romanam urbem exercuit, quique peremptus est a Constantino apud Molbium pontem, quando et crucis signum vidit in caelo, atque Faustae uxoris magni Constantini: et nemo miretur si ante baptismum, cum adhuc paganus ritus servarent, duas sorores duxerant pater et filius. sunt autem generationes eorum sicut inferius annotantur.

C O N S T A N T I U S

p. 27

ex Theodora filia Herculii gignit

ex Helena vero gignit

Constantinum, patrem
Galli Dalmatici.
ex quo fuit Dalmaticus
iunior, Iuliani prae-
varicatoris frater.

Anabal-
lianum,
qui et
Gallus.
rem Lici-
nii.

Constantinum magnum
solummodo.

MAGNUS AUTEM CONSTANTINUS

ex Fausta filia Herculii gignit

Crispum, Constantium, Constantinum, Constantem, et Helenam uxorem Iuliani refugae.

Mundi anno 5815, divinae incarnationis anno 315, no- p.28
num decimum imperii sui annum pius Constantinus agebat; qui videns Licinium persecutione solito insanius abutentem et contra benefactorem consilium meditantem, armatur adversus eum per siccam *) et mare. cumque publicum praelium ageretur, vivus Licinius in Bithynia penes Chrysopolim, comprehenditur et Constantini manibus traditur, qui consueta humanitate usus ei vita donata Thessalonicam mittit carceri mancipandum. verum non multo post barbaris mercede conductis futurum erat ut rebellionem pararet, nisi hoc mitissimus Constantinus praenoscebat gladio hunc recidi iussisset. et sic de cetero perfecta freta sunt tranquillitate Christianorum conversationis negotia, per virtutem scilicet vivificae crucis fugatis tyrannis, et singulariter obtinente divini-

*) sicca sive arida pro terra, ut Psalmo 94: τὴν ἔρηρὰν αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐπλάσαν. FABR.

tus adiuto Constantino Romanum imperium. constitutis ergo pueris suis Caesaribus optata pace potitus est. erat autem vir per omnia clarus in virtute animae, in acumine sensus, in eruditione verborum, in aequitate iustitiae, in alacritate beneficentiae, in decore vultus, in bellorum virilitate ac fe-
 p. 29 licitate, in barbaricis magnus, in contribulibus insuperabilis; unde et contra omnes hostes victoriam orationibus obtinebat.

Mundi anno 5816, divinae incarnationis anno 316, vicennalia imperii celebrata sunt Constantini Augusti, et facta est sancta et universalis prima synodus 318 patrum, quorum multi miraculorum erant patres et coangelici viri, stigmata Christi
 p. 30 4 sti in corpore suo ferentes. pro Romano autem Vitus et Vincentius aderant. haec sancta synodus Arium et consentaneos eius deposuit, excepto Eusebio Pamphili, qui ad praep. 31 4 sens homousii se tenere fidem voce profitebatur. impius itaque Arius cum in synodo praesens adduceretur, Eusebius Nicomediensis et Theognis et Maris et Narcissus et Theophantus et Patrophilus hunc defendere moliebantur; qui compositores fidei verbum blasphemum synodo porrexere. quod cum diruptum esset, hi qui fecerunt illud reversi damnaverunt Arium, exceptis Secundo Ptolomaidis Aegypti et Theona Marmaricae. quibus cum Ario repulsis et anathematizatis *) S. symbolum fidei dictavere, subscribentes omnes cum augustissimo imperatore; et laude dicta solutus est coetus, anno quo Byzantium coepit aedificari. celebrata est igitur S. synodus indictione 12, mense Maio, die 20. quae scripsit epistolam in Alexandriam Libyam et Pentapolim, per quam innotuit **) electionem Arii Secundi et Theonae. significat
 p. 32 vit autem et de Meletio, quo seorsum in civitate propria tacitus resideret. eos vero qui ab ipso manus impositionem acceperant, magis mystica sacratione firmandos. scripsit etiam de pascha, id ulterius cum Iudaeis nullatenus efficiendum, sed secundum formam quae per Italiam custoditur, in dominica die potius celebrandum. similiter et piissimus imperator epistolas scripsit ubique iubentes eadem quae sancta synodus promulgaverat, et firmantes. praeterea cum impe-

*) anath.] Hist. Trip. 12 6: anathematizaverunt. sic enim nos Christiani contra blasphemos prolatum solemus appellare decretum. Fabr.

**) innotuit] Anastasius in exilio S. Martini: potui ei scribere ac innotescere omnia quae de ipso diffamabantur. Ludovicus Imp. in praec. ap. Flod. 1 19: quia Ebo clementiae nostrae innotuit quia —. Fabr.

rii sui festivitas vicennalis iastaret, omnes patres ad convivium vocat, cum illis pariter convivatus; quos decenter honorans Paphnutii et similium confessorum loca, ex quibus in persecutione oculi fuerant effossi, vel etiam cetera membra truncata osculabatur, sanctificationem ex eis lucrificare sperans. porro libellos quos contra invicem quidam porrexerant igni tradidit, iureiurando firmans, si vidisset episcopum p. 33 moechantem, se alacriter hunc operiturum. multa quoque omnibus ecclesiis dona largitus, principibus singularum nationum honorare sacerdotes praecipiebat, et ita omnes gaudentes absolvit. aedificavit autem Constantinopolim, qua summa liberalitate ditata in illustribus domibus eos qui ab urbe Roma erant viri rationabiles collocavit; et ex aliis locis secundum genus eligens, et domos magnas eis tribuens, ut habitaretur civitas egit. tunc etiam et templum S. Sophiae et S. Eirenae et apostolorum et S. Mocii et archangeli dei amicus princeps aedificavit. tunc funditus templo Asclepii peos Aegae et Veneris in Aphacis sito destructo, atque aliis multis eversis, horum redditus donavit ecclesiis. tunc multas gentes ad baptismum accedere miraculis actae, quae patratae sunt a captivis sacerdotibus, qui fuerant sub Galieno imperatore captivati; et prius quidem ex Gothis et Celtis atque Galatis Hesperiarum partium, qui contra Romanos fuerant nisi, nunc autem et sub victore Constantino plurima multitudo gentium p. 35 inluminata est ad Christum concurrens. nam et interiores Indi et Iberos, uti Rufinus scribit, similiter et Armenii perfecte sub ipso crediderunt, per Teridatum regem et Gregorium episcopum suum salutem accipientes. tunc et Dorotheus episcopus Tyri, qui multa sub Diocletiano mala perpressus exilia et tormenta pertulerat, pollebat, numerosa scripta conficiens Latina simul et Graeca, utriusque nimirum dictionis non modicam experientiam consecutus, et multarum per ingenium rerum gnarus effectus. hic diligenter etiam super episcopis Byzantii ac aliorum multorum locorum historiam texuit; qui et in synodo repertus est, et ad propriam parochiam *) remeans perduravit usque ad refugam Iulianum. et quoniam non manifeste sed occulte per iudices execrabilis vir in Christianos debacchabatur, iterum beatus Dorotheus pergit Odysopolim, ubi et comprehensus a iudicibus Iuliani, multisque affectus verberibus, in suprema

*) parochiam] *παροικίαν* quidam malunt, paroeciam. sed promiscue utrumque usurpatur. Avitus Viennensis ep. 90: in parochia Eponensi. Epiphanius Scholast. Trip. 1 14: in nostra igitur parochia. idem tamen frequentius paroeciam vertit, ut 2 12 et 4 24, 5 28 et 34, 12 22; idque rectius est. FABR.

senectute pro Christi confessione suppliciis obit, cum iam 107 annorum esset.

Mundi anno 5817, divinae incarnationis 317, Iudaei et Persae videntes christianismum in Perside magis ac magis pollere, detrahunt Simeoni archiepiscopo Ctisiphontis apud Saborem Persarum regem, quasi amico imperatoris Romani et Persicorum delatori negotiorum. quamobrem persecutione magna in Perside mota multi pro Christo martyrio sunt adornati; inter quos Heustazes paedagogus Saboris et Simeon et super alios multos centum clerici et episcopi una die martyrizati sunt, et innumerabilis alia multitudo; ex quibus in signum decem et octo milia martyrum numerarunt, tormentis p. 37 horribilibus et a natura extraneis a Sabore perempta. per p. 40 idem tempus et B. Helena dormivit in domino annorum octuaginta, multa filio mandans pro pietate quae Christo debetur. sepulta autem est in templo SS. apostolorum apud Constantinopolim, quod aedificavit filius eius Constantinus ad sepeliendum mortuos Christianos imperatores. prima vero in eo B. Helena est sepulta, monumentis claris et vigiliis honorata. porro sacrae virgines, quarum mensis astans per semet ipsam quasi famula ministrabat, divinis hanc monumentis praedicabant sine cessatione beatam.

Mundi anno 5818, divinae incarnationis 318, Constantinus cum 22 imperii gereret annum, per virtutem S. crucis Germanos Sarmatas et Gothos extremae servituti subegit. p. 41 3 tunc Eusebius Pamphili symbolum fidei a sanctis patribus apud Nicaeam expositae omnem orthodoxiam habere testatur, scribens suis concivibus et interpretans dicta secundum sensum. Athanasius autem in epistola ad Afros missa testimonium perhibet Eusebio, quod susceperit vocem consubstantialitatis *). at vero Theodoritus dicit hunc concordem Arianorum, Eusebii scilicet Nicomediensis et eorum qui cum ipso sentiebant, fuisse. unde et depositioni sacratissimi Eustathii Antiocheni consensit; cum quibus et imperatori persuadens hunc iuste depositum egit ut apud Illyrium in exilium mitteretur.

Constantini vigesimo tertio anno in imperio percurrente, apud Antiochiam octagonum templum **) coepit aedificare; qui cum vigesimum quartum imperii ageret annum,

*) consubstantialitatis] utitur ea dictione Facundus et interpres Tripartitae. FABR.

**) templum] κυριακόν, dominicum. Rufinus Aquil. interpres hist. eccl. Eusebii 9 9: orationum domos i. e. dominicae aua. Vide quae diximus ad l. 3. c. Theod. de pagan. sac. et temp. FABR.

Danubium transiens pontem in eum lapideum fecit, Scythasque subegit.

Porro vigesimo quinto imperii sui anno Constantinopolim p. 42 novam Romam nuncupari decrevit, Marco Romae praesulatum gerente. Constantinus praeterea vigesimum sextum imperii sui gerens annum, extendit persecutionem suam in destructionem idolorum atque templorum. per idem tempus et Athanasius Alexandrinus antistes habetur. vigesimo septimo nihilominus imperii eius anno Iulius papa Romanus agnoscitur.

Mundi anno 5823, divinae incarnationis anno 323, in Oriente famae facta est, ita ut modius frumenti 400 fieret argenteorum, imperante Constantino anno vigesimo octavo; p. 43 16 cuius vigesimo nono imperii anno Arius ab exilio per fictam poenitentiam revocatus et Alexandriam missus non est receptus ab Athanasio.

Tricesimo anno imperii Constantini eius tricennalia celebrata sunt, quando stella in caelo apparuit, apud Antiochiam interdicta contra orientalem partem fumigans vehementer, tanquam ex camino, ab hora tertia usque ad horam quintam. Arius autem cum Nicomediensi Eusebio et sectatoribus suis insurrexere cum iuramento libellos orthodoxiae porrigentes imperatori, sitienti eorum qui divisi fuerant unitatem; et persuasere ei mentientes quod concordarent cum patribus qui apud Nicaeam convenerant. siquidem his credulus imperator indignatus est adversus Athanasium pro eo quod Arium, et Euzoium non susceperit, qui ab Alexandro depositi fuerant, cum Euzoius diaconus esset.

Porro primum et tricesimum imperii sui annum Constantino agente, Eusebius et hi qui cum ipso erant, inventa occasione adversus Athanasium decertabant utpote contra pugnatores rectae fidei; cum quibus et Meletiani conveniebant. et primo quidem eius detrahebatur ordinationi, quamquam Apollinarius Syrius magna super Athanasii ordinatione p. 45 testetur; secundo vero de linea veste, qua indui sanctum inimici calumniabantur; tertium super Philumeno, cui aurum multum hunc misisse mendaciter asserebant in insidias imperatoris. accersito autem Athanasio imperator, et cuncta falsa reperiens, cum epistola et honore Alexandriam hunc remisit. deinde Ariani diversis Athanasio apud imperatorem p. 47 14 accusationibus derogantes, post multa cum iuramento dicere praesumpsere quia minitatem audivimus Athanasium, et prohibentem frumenti delationem quae veniebat ab Aegypto Byzantium; unde et commoto in iram amico Christi principe,

egere ut exilio relegaretur magnus Athanasius apud Tribem Galliae civitatem.

- p. 50 6 Porro tricesimo secundo imperii Constantini principis anno Persae contra Romanos praelium indicavere. tunc Constantinus cum transisset in Nicomediensium civitatem contra Persas praeliaturus, languore praevenitus in pace dormivit. tunc, ut quidam eorum qui cum Ario sentiunt aiunt, ab Eusebio Nicomediensi Constantinopolim translato sanctum meruit baptismum percipere; quod mendacium est, sicut superius est comprobatum: Romae quippe a Silvestro baptizatus est, quemadmodum et praecostendimus. vixit autem per omnes dies vitae suae annis sexaginta quinque, cum imperasset annis triginta uno et mensibus decem.
- p. 51 14 Mundi anno 5825, divinae incarnationis anno 325, cum Constantinus magnus et sanctus quievisset, tres filii eius obtinere Romanos, et Orientem quidem Constantius, et Constantinus Italiam. sed et Constantinus primo quidem homou-sio recepto, postmodum mentis levitate mutatus est, seductus ab Ariano presbytero et Eusebio eunuchorum primo atque Nicomediensi Eusebio,
- p. 53 16 Tertio itaque imperii Constantii anno Constantinus filius magni Constantini, profectus ad partes patris sui Constantis et bellum aggressus, a militibus occisus est, et tenuit Constans solus totius Hesperiae terram. porro Constantius in
- p. 54 Oriente gerens imperium Gallum et Iulianum tradidit erudiendos in villa Demacelle vocata, quae iuxta Caesariam est Cappadociae sita. hi duo fratres lectores facti sunt, et ecclesiam aedificare S. Mamae martyri curaverunt. verum in parte qua Iulianum conservare contigit, terra quod aedificabatur nullo modo recipiebat. porro detonsis capillis monasticum studium simulabat. Constantius autem et Constans leges edidere, Iudaeum non emere servum, alioquin auferri eum et publicis rationibus tradi. porro si et circumcidere ausus fuerit servum, gladio puniri talia praesumentem.
- p. 55 16 Mundi anno 5834, divinae incarnationis anno 334, Iulius Romanum gerit pontificium, Constantius de Assyriis triumphavit, Sabor Christianos regni sui persequitur, Constans
- p. 56 4 vero Francos devastavit. per idem tempus terrae motu ingenti facto Neocaesaria Ponti cecidit, excepta ecclesia et episcopo *) et ibidem repertis viris religiosis. tunc et Paulus confessor ordinatur episcopus Constantinopoleos. sane

*) episcopo] Flodoardus 1 20: sicque prospere in eum reversus episcopium. Fasn.

Constantius cum octavum imperii sui annum gereret, Alexandrini Gregorium, qui more latronis super Athanasium insiliit et sedem per sex annos obtinuit, occiderunt. sequenti vero anno Dyrrachium Dalmatiae a terrae motu corruptum est, et Roma per tres dies commota dispendia pertulit. circa p. 57 5 haec autem tempora Liberius Romano throno praesedit. verum Athanasius et Paulus, et quotquot pro rectitudine sermonis eiecti fuerant, Romam ad Iulium confugerunt, et unusquisque de se Iulium docuit; quos ille cum litteris ecclesiis suis restituit. Athanasius autem et Paulus et hi qui cum ipsis erant, litteris Iulii papae Romani freti, thronos proprios receperunt. interea terrae motu magno in civitate Biryto p. 58 8 Phoenicis facto plurima pars eius corrui, ita ut multi gentiles ingrederentur ecclesiam, se ritum Christianum servaturos more nostro spondentes. hinc insurgentes quidam formas ecclesiae quodammodo fraudantes rescaverunt, et locum orationis cognominantes in ipso multitudinem receperunt, cuncta quae sunt ecclesiae imitantes, similiter apud nos effecti ut Samaritensium haeresis gentiliter penes Iudaeos viventium. ceterum Constantius Liberio scribenti sibi pro p. 61 9 homousio et sacratissimo Athanasio iratus mittit, et hunc exilio relegari praecepit apud Bretaniam Thraciae. tuncque pro illo Felicem consecraverunt, qui diaconus fuit ecclesiae et Nicaenum amplectebatur concilium. porro iussione imperatoria synodus congregata est apud Mediolanum, Occidentalium quidem trecentorum episcoporum, Orientalium vero valde paucorum. porro soluta est inefficax, Occidentalibus non recipientibus molimina quae adversus sacratissimum p. 62 Athanasium denuo parabantur. sane Romanis postulantiibus coactus revocat Liberium et sedi restituit. Felix vero egressus urbem ulterius minime rediit; cui succedit Damasus. interea Constantius decimo octavo imperii sui anno Gallum, quem Caesarem factum Constantium cognominavit, interfici iubens, Iulianum huius fratrem in custodia retinebat. Eusebia vero coniux Constantii hunc postulatam Athenas transmisit; quo *) cum pervenisset, studia instituebatur gentilia, bonis fundamentis supraedificaturus malitiam, et non sicut oportebat ista secutus.

Mundi anno 5847, divinae incarnationis anno 347, Maximum Hierosolymitanum deposuerunt Acacius Caesariensis et Patrophilus Scythopolitanus, cum essent Ariani, et subrogaverunt pro eo Cyrillum, putantes eum habere concordem. tunc signum crucis apparuit in caelo die pentecostes, spe- p. 63

*) quo — secutus] haec de suo addidit Anastasius. Faa.

- ciem luminis habens, extensum a Golgotha usque ad montem Olivarum; in circuitu autem apparentis signi corona erat, habens velut Iris speciem. hoc autem et Constantio eadem die apparuit. huius autem Cyrilli fertur epistola ad imperatorem Constantium, in qua piissimum eum vocabat. unde quidam ei quasi Ariano derogant, dicentes hunc etiam homousii vocem tacuisse in institutionibus, quas exposuit ad profectum imperitarum plebium, ad baptisma propter miracula vivificae crucis accedentium. falluntur autem atque delinquent: oportebat enim et imperatorem ex simplicitate et non ex affectu versutis Arianorum in haeresim surreptum, et a paganismo nondum perfecte conversum, piissimum dispensatorie dicere, ac homousii vocem interim tacere, quae plurimos adhuc turbabat et baptizandos inimicorum contradictione recidebat, ceterum per dictiones vim aequalem significantes homousii vocem exprimere; quod et fecit beatus Cyrillus, Nicaenam fidem secundum dictionem aperiens, et
- p. 64 2 deum verum filium ex deo vero patre praeconans. porro Athanasius et Paulus mortuo impio Eusebio Constantinopoli, ubi praefuerat, iterum Romam ad Iulium descendunt episcopum et ad Constantem imperatorem fratrem Constantii. populus autem Eusebio defuncto Paulum throno Constantinopoleos reddunt, dicentes quod Romam ad Iulium profectus fuerit et ab eo cum litteris remeaverit. quo comperto Constantius indignatus iubet Philippo praefecto Paulum insequi et Macedonium restituere throno. praefectus autem populum metuens, Paulum Thessalonicam, ex qua ortus fuerat, usus ingenio destinavit. imperator vero etiam tunc Athanasio necem minabatur inferre, quam ille timens fugax denuo Romam perrexit. cui protinus Paulus quoque veniens a Thessalonica sociatur; qui abeuntes Constanti quae passi fuerant nuntiarunt, qui condolens sanctis scribit Constantio ut aut redderet Paulo et Athanasio proprias sedes, aut certe praelium contra se sciret movendum. hortatus autem est eum quo synodus apud Sardicam fieret, in qua Hesperiarum
- p. 66 convenere episcopi trecenti, Orientales autem triginta sex. isti Occidentalibus resistebant, petentes expelli prius Athanasium et Paulum. Osius autem Cordubensis episcopus et Protopogenes Sardicensis passi non sunt quo minus adessent sancti Athanasius simul et Paulus. tunc Orientales penes Philippopolim convenientes impudenter homousium anathematizarunt: qui vero apud Sardicam orthodoxi sunt inventi, anomoeum anathematizantes, rectum apud Nicaeam expositae fidei terminum firmaverunt. porro reddidere thronos Athanasio et Paulo atque Marcello Ancyrano, confitenti homou-

sium et rationem pro se reddenti, quod non intellexerint scripta sua hi qui se accusationibus impetebant. interea Constantius p. 67 4 vigesimo primo anno Romam contra Magnentium dimicaturus venit, ubi ab Eusebia propria uxore rogatus Iulianum p. 68 18 ex carcere ductum Caesarem facit et in Gallias mittit, copulans ei ad nuptias sororem suam Helenam, quae et Constantia dicta est.

Mundi anno 5850, divinae incarnationis anno 350, facto p. 69 10 magno terrae motu Constantinopolis diruta est. deinde mor- p. 70 12 tuo Constantio vigesimo quarto imperii sui anno Iulianus monocrator effectus impudenter vivebat atque gentiliter, sanguine sacrificiorum sanctum baptismum diluens, et cuncta faciens quibus daemones placari suescunt.

Mundi anno 5856, divinae incarnationis anno 356, Iovianus p. 83 chiliarchus, vir mitissimus et orthodoxus Christianus, imperator Romanorum ab omni exercitu ac magistratibus atque consulibus in eodem loco terrae Persarum, in quo praevicator interiit, nuncupatur; qui recusabat imperium, asseverans non se posse principari exercitui qui paganus sub Iuliano sit factus; ad quem omnes unanimiter clamavere se Christianos esse. scripsit praeterea Iovianus sacratissimo Athanasio immaculatae fidei sibi significari in scriptis acribeiam; quod et fecit, totius orthodoxiae Ioviano epistolam scribens. unde Iovianus robustior in orthodoxia effectus his qui praedicabant homousium multa donavit, et sine tributo manere constituit.

Quo defuncto acclamatus est Valentinianus Augustus a p. 84 15 militibus; qui continuo perveniens ad regiam urbem Valentem fratrem suum communicatorem sui fecit imperii, largitus ei partes Orientales, sibi retentis Occidentalibus. interea p. 85 6 Valentinianus Augustus Gratianum filium suum Augustum appellavit, communicatorem imperii patris, et consulem ante pronuntiatum, et Valentem fratrem suum imperatorem. orthodoxi autem accesserunt ad Valentinianum per Hypatium episcopum Heracliae, deprecantes quo fieri conventum praeciperet super correctione dogmatis homousii. ad quos Valentinianus "mihi" inquit "cum subiecto populo de huiusmodi negotiis curiose agere fas non est. ut ergo videtur vobis sacerdotibus, facite." tunc venientes apud Lampsacum, et duobus illic mensibus commorati, novissime irrita fecere quae ab Eudoxio et Acacio Constantinopoli sunt patrata, tenendamque fidem apud Seleuciam expositam decreverant. sed impius Valens, quae apud Lampsacum gesta sunt, destruxit, et episcopos, qui ibidem convenerant, exilio

- p. 86 3 relegavit. interea Liberius papa Romanus et Athanasius et Meletius et Samosatensium Eusebius, qui Ioviani praecepto ab exilio fuerant revocati, in orthodoxiae sermone vigeabant, necnon et Hierosolymitanus Cyrillus et alii episcopi orthodoxae fidei propugnatores. Arianis autem praeerant apud Alexandriam Lucius et apud Antiochiam Euzoius, Paulinus
- p. 88 17 autem uni parti orthodoxorum, alteri vero Meletius. quidam sane aiunt quod Dominica uxor Valentis persuaserit ei tam valenter Arianum sensum sectari. porro alii scribunt quod postquam imperaverit ab Eudoxio baptizatus, iuramento firmaverit in ipso baptismo cum Ario se sensurum et homousium minime recepturum; et sic utrique dena milia persecutionum in orthodoxos commoverunt. mittunt autem et Liberio Eustathium Armenum et Silvanum Tarsensem atque Theophilum Castavalem, reprobantes per ipsos recipere homousium. qui pervenientes Liberio scriptum pro homousio porrexerunt libellum, profitentes se omnem haeresim aversuros, quae synodo Nicaenae foret adversa; quibus et receptis Liberio communicavit, scribensque Orientalibus testimonium illis perhibuit orthodoxiae.
- p. 89 14 Mundi anno 5861, divinae incarnationis anno 361, concilium Tyanense celebratum est, in quo inventi sunt Eusebius Caesariensis Cappadociae, Gregorius Nazianzenus pater Gregorii deiloqui, qui et ipse Nazianzenus appellatur, et Trienus Melitenensis et alii; qui super Liberii litteris exultantes omnibus orthodoxis significaverunt episcopis quo Tarsum in confirmationem verae rectae fidei convenirent; quo audito Valens eos prohibuit convenire.
- p. 90 16 Cyziceni autem Eunomium insecuti sunt tanquam haereticum et blasphemum, qui veniens unitus est Eudoxio. erat enim blasphemus et acerrimus, praesumens dicere quia deus de propria substantia nihil nobis amplius novit. porro Valens paganus dedit sacrificia et solemnitates celebrandi licentiam. pari modo et Iudaeos fovebat et honorabat, solos tantum orthodoxos in apostolica insecutus ecclesia.
- p. 93 17 Huius anno imperii nono S. Athanasius Alexandrinus migravit ad dominum, cum episcopatum gessisset annis quadraginta sex, ex quibus quadraginta in persecutionibus pro pietate ac periculis vixit. cui successit Petrus, qui Arianis in multorum hominum caedes grassantibus pulsus Romam fugiens ad Damasum properavit, cuius et erat sensus, quando et horrenda, quae gesta sunt ab Arianis apud Alexandriam, per epistolam conscripserunt. eodem anno et Basilius episcopus Caesariae factus est, cum Eusebius pie dormisset.

Mundi anno 5866, divinae incarnationis anno 866, Am- p. 94 10
 brosius post Auxentium ecclesiae Mediolanensium praest.
 Occidente vero totam trinitatem homousion praedicante, p. 95 11
 postulavere quidam Valentinianum, et fecere synodum in
 Illyrico, et fidem roboraverunt Nicaenam. tunc et Grego-
 rius deiloquus Constantinopolitanae praesidere noscebatur
 ecclesiae, pro Basilio et Meletii ac reliquorum pietatis pu-
 gnans dogmatibus. et nisi ante ad urbem Constantinopolita-
 nam invitatus esset, tota nimirum Arii et Eunomii replere-
 tur illuvie: omnes enim ecclesias ipsi possidebant, praeter
 oratorium Anastasiae martyris. praecerat autem illic Arianis
 Demophilus. tunc Gregorius quoque Nyssenus et Petrus, fra-
 tres Basilii, coruscabant, Optimusque in Pisidia et Amphilo-
 chius in Iconio. Barsen autem episcopum Edessae atque
 Pelagium Laodiceae, utpote orthodoxae fidei propugnatores,
 Valens in exilium misit. Sauromatarum autem gens, quae p. 96 17
 pusilla et infirma est, contra Valentinianum insurgens et ab
 eo superata, legatis missis, pacem expostulat. cumque Va-
 lentinianus a legatis sciscitaretur utrum Sauromatae tales et
 tam vilium corporum omnes existerent, responderunt dicentes
 quia meliores eorum hic habes et vides. tunc validissime
 ille clamans ait "atrocia Romanum imperium sustinet ad Va-
 lentinianum pertingens, si Sauromatae tales existentes contra
 Romanos insurgunt." ex animositate autem nimia et manuum
 plausu vena recisa, et plurimo erumpente sanguine, in quodam
 municipio Galliae moritur. porro Valens Traianum
 magistratum contra Gothos misit, qui victus ignominiose re-
 versus est. cui cum Valens mollitiem exprobraret, respondit
 "non ego sum victus, imperator, sed tu, qui contra deum
 pugnas et barbaris nutum eius concilias." Damasus autem p. 98 9
 Romanus et Petrus Alexandrinus primi Sabbatianos conde-
 mnaverunt; et impius Eunomius praesumpsit in una mersione
 baptismum celebrare, non in trinitate sed in morte Christi
 oportere baptizare dicens, et eos qui in trinitate baptizati
 erant rebaptizabat.

Per idem tempus et magnus Ephrem in studio et divina p. 99 2
 doctrina fulgebat, multos quidem sermones asceticos, plures
 autem dogmaticos ex divino spiritu emanans. quaedam autem
 studiorum eius etiam cantanda Syris tradidit, per melos per-
 trahens antiquiores. aiunt itaque trecentas eum myriadas
 versuum edidisse, vere divina sapientia conditorum, in qui-
 bus invenies discendam viri virtutem.

Mundi anno 5868, divinae incarnationis anno 368, Mes-
 salianorum haeresis, id est Euchetarum et Enthusiatarum,

exorta est. hi psallentes incedunt et manibus plaudunt, quae apud David sunt insensate ac velociter excipientes. huius haeresiarchae Dadoes et Sabbas et Adelphius extiterunt, et ut quidam aiunt Eustathius Sebastenus; quibus restitere fortiter Amphilochius Iconiensis, Litoius Melitanus, postmodum autem et Flavianus Antiochenus. praeterea Valens omni ecclesia devastata venit Caesariam ab Oriente, contra sacratissimum Basilium insanienis; qui egit quae magnus Gregorius

p. 100 13 in epitaphio Basilii arguit. deinde vero Mavia Saracenorum regina multa mala Romanis faciens pacem quaesivit, et Mo-sen quendam religiosorum in heremo commemorantium episcopum dari Saracenis, qui apud se christianizabant, expetiit. imperatore autem alacriter hoc faciente, Moyses non a Luciano Ariano consecrari, sed a quodam episcoporum qui in exilio fuerant; quod et factum est. hoc suscepto Mavia multos Christianos de Saracenis effecit. aiunt autem quia et ipsa Christiana erat, natione Romana, et captiva ducta placuit propter pulcritudinem regi Saracenorum, et sic regnum obtinuit. scribit vero multa de eodem genere Sozomenus, unde originem ceperit et unde sic nuncupetur, et quod 13 anno circumcidatur. porro Gothi ab Hunnis impugnati auxilium ab imperatore postulant, et per Hulfiam episcopum suum Arianum, qui moratus sub Constantio fuerat cum Eudoxio et Acacio Arianis. hic Gothos Arianos

p. 101 16 esse docuit, qui adunati ferme viginti Graeciae depopulantur provincias. quo audito Valens, cum Antiochiae degeret, venit Constantinopolim. Byzantii vero conviciis illum utpote invalidum et bellorum fugacem accumulabant. Hisacius autem, sacer monachus, tenens frenum equi Valentis, cum novissime egrederetur in praelium, ait ad eum "quo vadis, imperator adversus deum pugnans et deum adversarium habens?" quem iratus carceri tradidit, mortem illi minatus, si rediret, quemadmodum Micheae quondam Achab. post egressionem autem eius quidam ex suis confessi sunt quod praeceperit divinationes fieri de impetu belli, quod sibi imminabat. quo cum Gothis inito superatus fugit in quandam domunculam, ad quam cum barbari pervenissent, domum incendentes, ignorantes, omnes qui in illa erant cremaverunt. aiunt autem quod divinus Hisacius in carcere foetoris Valentem, dum cremaretur, divina gratia et animae munditia deprehenderit, praedixitque interemptionem eius his qui secum erant, antequam nuntii advenissent qui gesta praelii nuntiarent. quo comperto Gratianus Augustus Theodosium Augustum induit et appellavit imperatorem, et contra Gothos direxit. Gothos autem vulgo Scythas dici Tra-

ianus patrieclis perhibet in historia sua. erat autem Theodosius orthodoxus et in bellis mirabilis. porro Gratianus et p. 104 3
Valentinianus lege data episcopos exilio revocaverunt, Arianos autem persecuti sunt, Damaso cooperante papa Romano.

Mundi anno 5874, divinae incarnationis anno 374, Theodosius imperat, cuius imperii quinto anno sancta et univer- p. 107 4
salis secunda synodus celebrata est, cui praefuere Timotheus Alexandrinus, Meletius Antiochenus, Cyrillus Hierosolymitanus et divinus Gregorius Constantinopolitanus. hi vero qui cum Macedonio sensere triginta sex episcopi adhortati a patribus dogmata Nicaena suscipere, secundum quod et Liberio repromittentes libellos porrexerant: hi qui circa Silvanum erant Romam transmissi, renuerunt veritati acquiescere, et recesserunt risus omnibus facti, alia sentientes et alia pollicentes, seductorie Liberii epistolas reportantes, testimonium sibi perhibentis orthodoxiae. sancta vero synodus Gregorio deiloquo episcopatum Constantinopoleos roboravit, et hunc iavitum in throno locavit, utpote multum laborantem et urbem a laesione haereseos liberantem. cumque didicisset quosdam ex Aegypto sapientissimus et beatissimus iste huic rei invidere, compositorio sermone ostenso sponte a throno regnantis urbis abscessit; quo thronum refutante Nectarium imperator et synodus provehit, Tarsensem genere et praetorio tunc principantem; qui licet nondum baptizatus esset, religiosus tamen et vitae venerabilis erat. porro sancta et universalis synodus homousion firmavit, addidit autem et symbolo theologiam spiritus sancti. tunc Gregorius Nicaenus in hac et Pelagius Enlogiusque Edessenus et Iconiensis Amphilocheus coruscabant cum magno Gregorio et viris praefatis. magnus autem Meletius Antiochenus, postquam p. 109 1
synodus est finita, dormivit in pace. ordinatus autem est Flavianus Antiochiae praesul, vivente quoque Paulino, quamquam idem Flavianus praestitis firmaverit iuramentis nunquam se manus impositionem episcopatus ullatenus admissurum. iterum ergo turbatio ecclesiam obtinebat Antiochenam, aliis quidem Paulino aliis vero Flaviano parentibus. apud Palaestinam p. 110
vero in castello Emaus natus est puer perfectus, ab umbilico et sursum divisus, ita ut haberet duo pectora et duo capita, et unusquisque sensus, et unus edebat et bibebat, et alter non edebat; unus dormiebat, et alter vigilabat. nonnunquam vero et simul ludebant ad alterutrum, et flebat uterque, et percutiebant invicem. porro vixere annis ferne duobus, et unus quidem mortuus est, alter vero vixit diebus quatuor, et mortuus est et ipse. Theodosius autem undecimo. iuperii

sui anno venit cum Honorio filio suo Romam, et locavit eum imperatorem in ea.

- p. 112 8 Mundi anno 5890, divinae incarnationis anno 390, Nectarius Constantinopolitanus episcopus presbyterum prohibuit, qui erat super poenitentiam *) constitutus, propter peccatum quod a quodam diacono factum fuerat in ecclesia in mulierem quae vacabat sub poenitentia: apud Romam vero, et in toto Occidente diligenter conservatur usque in praesens, et locus poenitentibus segregatur. Theodosius autem legem scripsit, mulierem in diaconissam non promovendam, nisi sexaginta transcenderit annos, secundum apostolum.
- p. 113 5 interea Ioannes Chrysostomus, presbyter existens Antiochenus, mirabiles sermones ad commotionem eorum qui contra imperiales statuas agere praesumpserant edidit, praeterea cum imperator Romam venisset, accessit ad eum episcopus consilio Innocentii Romani pontificis, contra Flavianum episcopum Antiochenum. imperator autem, ea quae ad pacem sunt admonens eos, univit post decem et septem annos, iubens episcopum de Oriente Romam venire, cum quo et Beroensis Acacius missus est.
- p. 116 13 Mundi anno 5890, divinae incarnationis anno 390, Arcadius cum Honorio imperat, cuius sexto imperii anno Nectarius moritur. Theophilus autem episcopus Alexandrinus cum adesset, Ioannis Chrysostomi prohibere satagebat electionem, Isidorum quendam presbyterum suum, qui sibi ministraverat, dignum episcopatu regiae urbis testificans. imperator autem et tota civitas Ioannem ab Antiochia ad id ab ipso vocatum consecrari voluit. erat enim Ioannes ex clarissimis Antiochenis, patre Secundo et Anthusa matre genitus. hic cum esset disertissimus ex divina maxime gratia, etiam accerrimis gentilium sophistis mirabilis habebatur; unde Libanius circa mortem interrogatus a discipulis quisnam eruditionem post eum susciperet, ait "Ioannes, nisi hunc Christiani a nobis furati fuissent." eruditus namque est scripturis divinis Chrysostomus apud Carterium quendam abbatem cuiusdam monasterii, encycliis vero penes iam dictum
- p. 120 3 Libanium. Macedonianus autem quidam per huius doctrinam accessit ad ecclesiam, qui propriam uxorem hortatus ut converteretur et communicaret, vix persuadere praevaluit: illa vero dans communionem ancillae suae, quae erat ex Macedonianis, iussit habere secum. cumque accessisset ad Chrysostomum, suscepta ex sanctis manibus eius communione,

*) super poenit.] Hist. Tripart. 9 35. FABR.

hanc se fingens sumere postremo porrexit ancillae, et acceptam Macedonianorum communionem ad os affert, et invenit eam lapidem factam. tum deterrita et tremefacta pedibus incurvatur Ioannis, temeritatem confitens et sinceriter ad ecclesiam rediens. porro lapis repositus est in vasorum custodiaro reservandus. per idem tempus Arsenius, qui magnus ad saeculum fuerat, contemptis omnibus divinam philosophiam apud Aegyptum sectabatur, vita et verbo atque miraculis in ordine monastico fulgens.

Mundi anno 5896, divinae incarnationis anno 396, Ioan-p. 121 6
 nes Chrysostomus multis in vita et verbo divinisque charismatibus splendens, et circa omnem virtutem districtus existens, diligebatur a populo, qui aedificabatur valde doctrinis eius. hi vero qui luxuriose vivebant se avertebant ab illo, qui et in bello, quod adversus eum gestum est, operati sunt; inter quae contigere quae circa Eutropium eunuchum gesta sunt, quin et contentio Severiani Gabalensis contra Serapionem archidiaconum Ioannis, et illud quod actum est de Longis, qui ex Aegypto fugerant propter Theophilum; necnon et illud de litteris Theophili ad Epiphanium. ex quibus omnibus famulus dei Ioannes insidiis appetebatur. interea Epiphanius Cyprius veniens in Ebdomum consecrationes et synaxes praeter Ioannis voluntatem fecit. verum haec Ioanne ob divinam caritatem parvipendente, non est placatus, criminationibus Theophili contra beatum Ioannem factis praecipuus. sequenti vero anno Ioannes sermonem contra p. 122 3
 malas mulieres fecit, quo vesani et veritatis inimici Eudoxiam irritaverunt, dicentes adversus eam habitum fuisse sermonem. at illa dicens ad Arcadium atrociam se a Ioanne fuisse perpressam, egit ut Theophilus accersiretur, quia manifestus erat inimicus Ioannis; qui accedens contra Ioannem insidiatus est, et tunc emisit ab urbe. quo comperto populus magnam excitavit seditionem, non indulgens pelli Ioannem; inter quos et Eudoxia plorationibus plebis inclinata rogavit Arcadium, et misso Crisone eunuchio a Preneto Ioannem reduxit, qui publicam synodum introire minime passus in proastio morabatur. populus autem ad imperatorem vociferatus Ioannem intrare et in throno locare coegit, ita ut Theophilus, et qui cum illo erant, metuentes de civitate fugerent. tunc sexaginta episcopi convenientes irrita omnia quae a Theophilo et sociis contra divinum Ioannem acta fuerant iure constituerunt. porro sequenti anno imperatrix p. 123 3
 Eudoxia suam argenteam statuam faciens statuit in loco qui nuncupatur Pittacia, iuxta sanctam Eirenem. urbis autem praefectus cum esset Manichaeus, et quae paganorum sunt

saperet, plausus et choro et saltationes celebrans tumultusque faciens contristabat pontificem, non permittens eum quiete divina officia celebrare: saepe namque turbabat psallentes. verum Ioannes hunc verbis mitigabat, ille vero Eudoxiam contra Ioannem excitavit, quasi contra honorem statuae eius gereret. ergo contra Ioannem iterum odium, iterum ira. ipse autem sermonem edidit, cuius initium est "iterum Herodias saevit." tunc inimicitia consummata imperatricis adversus eum commota est, et iterum depositio et exilium. populus autem ecclesiam incendit, multique pro Ioanne periclitati sunt; qui pulsus ab urbe in exilium missus

p. 124 est, ubi et in domino obiit. qui cum esset in exilio, consecratus est Arsacius frater Nectarii, qui ante Chrysostomum episcopus urbis regiae fuerat. Innocentius autem Romanus non communicavit eiectioni Ioannis, sed per litteras clerum consolatus est civitatis, et super temeritatibus indignabatur. Epiphanius vero ad Cyprum navigavit, deo nimirum migrationem eius praenuntiante. aiunt autem quod et Ioanni finem in exilio praenuntiaverit affuturum, similiter et Ioannes Epiphanio praedixerit quam in navi pertulit mortem.

p. 125 eodem anno mortua est et Eudoxia. Arcadius autem cum se completo decimo quarto imperii sui anno mori cerneret, videns Theodosium iuniorem parvulum esse, et considerans ne a quoquam insidiis appeteretur, hunc imperatorem appellavit, et ei curatorem per testamentum fore statuit Hisdigerdem Persarum regem. Hisdigerdes autem Arcadii testamento suscepto, paceque sine invidia erga Romanos usus, Theodosio imperium conservavit, et Antiochum quendam mirabilem atque rationabilem virum ei tutorem et paedagogum mittens, haec Romano senatui scribit. "Arcadio dormiente meque curatorem filii eius constituyente, qui suppleat locum meum direxi. ne quis ergo insidias puero conetur, ne praedium intolerabile contra Romanos commoveat." Antiochus vero cum imperatore venerat. ab Honorio autem patruo suo et Pulcheria sorore sua Theodosius perite in his quae Christianorum sunt erudiebatur, et erat pax inter Romanos et Persas, Antiocho maxime pro Christianis multa scribente; sicque dilatata est in Perside christianitas *), Marutha episcopo Mesopotamiae mediante.

p. 126 Mundi anno 5901, divinae incarnationis anno 401, Theodosius iunior imperat; cuius imperii anno secundo Atticus

*) christianitas] Vetus interpretes epist. ad Magnes. quae S. Ignatio adscribitur: Non enim Christianitas in Iudaismum credidit, sed Iudaismus in Christianitatem. FASS.

episcopus Constantinopolitanus Iudaeum quendam paralyticum monens suadens atque baptizans sanum ex lavacro eduxit: secundum deum enim dicitur fuisse proventus. septimo p. 129 6 imperii Theodosii anno, obeunte Theophilo Alexandrino, Cyrillus consobrinus eius pro ipso episcopus ordinatus est. tunc et Hesychius presbyter Hierosolymitanus doctrinis effloruit.

Mundi anno 5912, divinae incarnationis anno 412, Theodosius imperat; cuius decimo quinto imperii anno Honorius p. 130 19 moritur, et Ioannes quidam ex imperialibus subscriptoribus Romae imperium arripit, legationemque ad Theodosium mittit, in imperatorem suscipi deprecans. at vero Theodosius legatis in carcerem trusis Ardaburium stratigon mittit adversus eum; quem tyrannus apud Ravennam aggressus inclusit. quo Theodosius cognito Asparem huius filium mittit adversus eum. tum deo amabilis imparatoris oratione angelus domini, in habitu pastoris apparens, deduxit Asparem et eos qui cum illo erant, et ducit eos per paludem inviam, quae Ravennae adiacet, quam deus perviam operatus est quemadmodum Israelitarum tempore; et transmeantes per aridam, apertis portis civitatis inventis, tyrannum quidem occiderunt, Ardaburium autem a vinculis absolverunt. sequenti p. 132 5 autem anno Maruthas episcopus Mesopotamiae filium regis Persarum Hisdigerdis a daemonio vexatum sanavit. interea p. 134 13 Theodosius imperator multa benignitate motus, licet Persas potentissime vicerit, parcens tamen Christianis qui habitabant in Perside, pacem amplectitur; cuius rei gratia mittit legatarios *) Heleonem patricium, quem valde honorandum ducebat, et Anatolium Orientis stratigon. Vararanes autem sciens superationem suam suscipit legationem, et ista persecutio cessavit quae in Christianos agitabatur. ceterum Theodosius imperator communicatrices habens hymnodiae proprias sorores, quae virginitatem tota vita sectabantur, super huiuscemodi beneficiis deo gratias agens hymnis hunc laudare penitus non cessabat. Sisinnius autem Constantinopolitanus episcopus Proclum consecrat episcopum Cyzici; quem Cyziceni non suscipientes, monachum quendam praeter votum Sisinnii Dalmatium dictum consecrat. Proclus autem propriam ecclesiam non habens Constantinopoli hortatu Sisinnii doctrinis pollebat; qui eiusdem urbis non multo post ordinatur antistes. sequenti vero anno Philippus presbyter Sidae Christianam historiam in triginta sex libros descripsit.

*) legatarios] Flodoardus hist. eccl. Rem. 1 25: legatarius animi felle commotus. Fagn.

- p. 135 18 Mundi anno 5923, divinae incarnationis anno 423, Sisinnio defuncto Nestorius Constantinopolitanus fit episcopus. mox vero thronum conscendit nequam fides eius, et perversus in dogmatibus sensus ostendebatur. homeliam quippe de fide protulit, syncello suo praecipiens ut hanc coram ecclesia praedicaret, habentem ita "dei genitricem Mariam vocet nemo: Maria enim homo erat, et ab homine deum gigni impossibile est." hanc vocem primum reprehendit Eusebius quidam scholasticus imperatricis Constantinopoleos; unde multi Byzantium turbati sunt. Nestorius autem verbum firmare festinans, vocem qua dei genitrix dicitur eiecit, purum hominem dicens dominum. quadam vero dominica die, praesidente Nestorio, iussus Proclus recitare homeliam dixit in dei genitricem, cuius initium est "virginalis sollemnitas hodie, fratres." tunc odibilis factus est apud omnes impius Nestorius propter typhum et malam fidem. eodem vero anno terribile miraculum sanctorum septem puerorum
- p. 137 Ephesi factum est, resurgentibus eis post 181 annos. porro Cyrillus Alexandrinus episcopus compertis Nestorii blasphemii scribit ei, rogans et monens ut discederet a perversis dogmatibus suis fidemque rectam susciperet. at vero Nestorius ei e contra misit iniurias et blasphemias. tunc Cyrillus scribit Caelestino papae Romano quae Nestorius praedicaret; et blasphemias, quae sibi scriptae fuerant a Nestorio, ei manifestas exhibuit. tunc Caelestinus scribit Nestorio, definiens ei dierum decem indutias cessandi a blasphemia et poenitendi: quodsi perdurasset in prava opinione, sacerdotii communicator ulterius esse desisteret. scribunt autem similiter Caelestinus atque Cyrillus Antiocheno et Hierosolymitano archiepiscopis de Nestorio et haeresi eius. Ioannes autem scribit Nestorio dans concilium recedendi ab haeresi, quin et ad memoriam ducens illud apostoli dicentis "misit deus filium suum factum ex muliere." cognoscens vero Nestorius quod patriarchae taliter ecclesiis conturbatis silere minime paterentur, suasit imperatori mittere Cyrillo sacram stigmatibus plenam; quem putans ex his compescere magis erexit, surgeas enim scribit imperatori et sororibus suis tam de recta fide quam de sinistra opinione Nestorii, simul et postulans universalem fieri synodum ad examinandum canonicè de Nestorio, tunc imperator Theodosius scribit omnibus episcopis ut absque ulla dilatione post pascha Ephesum convenirent, diffiniens quia nullam apud deum et apud nos excusationis rationem habebit, qui die sanctae pentecostes in concilio inventus non fuerit apud Ephesum. Caelestinus autem Romanus scribit Cyrillo Alexandrino locum suum in

concilio retinendi. itaque vigesimo quinto imperii Theodo- p. 138 14
 sii anno apud Ephesum celebratur tertia sancta synodus.
 omnibus sane antistitibus convenientibus, Ioannes Antioche-
 nus et Orientales in dicta die, et quae ante statuta fuerat,
 minime concurrerunt. porro die decima sexta die post praefi-
 nitam, Ioanne non veniente, pervenit Nestorius cum multa
 iactantis, vicesimaeque mensis Iunii die celebrata est synodus,
 Nestorio Cyrillo et Iuvenali praesidentibus. porro Cyrillo
 Romani pontificis vices agente et cuncta theologicè disputante,
 dicit Nestorius cum multa iactantia "ego illum qui bimenstris
 et trimenstris factus est, nunquam deum nominaverim, et ideo
 mundus sum a sanguine vestro, et ex hoc ad vos nullatenus re-
 pedabo;" et his dictis cum sex episcopis, qui voluntarie secuti
 sunt eum, abiit. ii vero qui circa Cyrillum erant postera die
 convenientes, misere tres episcopos vocare illum, et non ob-
 adivit. pari modo secundo et tertio et quarto a synodo convo-
 catus non venit: sed et illos qui missi fuerant, iniuriis fecit
 et contumeliis afflicti. tunc synodus iniuriis et ignominia la-
 cessitis episcopis, qui missi fuerant, receptis, sententiam pro-
 tulit in eum, et alienum fore ab omni sacra dignitate decre-
 vit, in faciem *) ei depositione ipsius transmissa. his ita
 finitis venit post tres dies Ioannes Antiochenus episcopus vi-
 ginti sex secum episcopis habitis; qui cum didicissent Nesto-
 rium iam depositum, scissi a sancta synodo et eum Nestorio
 considerantes deposuere, ut opinabantur, Cyrillum et Memno-
 nem Ephesium. Theodoritus sane putans Cyrillum in duo- p. 140
 decim capitula offendisse, praeter veritatem narrationem fa-
 ciens, ibidem Nestorii veneam evomit. Cyrillus vero po-
 tenter exurgens pro eisdem capitulis rationem reddidit, ea
 quae in eis habentur interpretans, et ecclesiasticum thesau-
 rum esse demonstrans, atque piam intentionem suam mani-
 festans omnibus. itaque Antiochenus Ioannes a concilio ter-
 tio vocatus, et non obaudiens ut veniret, sententiam una
 cum his qui secum erant excepit, ut alieni forent ab omni
 ecclesiastica communione, usque dum sese recognoscentes
 proprium confiterentur excessum. tuncque synodus diffini-
 vit, quae ab Orientalibus in iniuriam sanctissimorum eccle-
 siae praesulum Cyrilli et Memnonis prolata sunt, utpote sine
 lege et sine canone deprompta, nullam vim prorsus habere.
 his igitur omnibus per suggestiones Theodosio imperatori re-
 latis, iussi sunt episcopi ex utraque parte ascendere Con-
 stantinopolim; qui cum ascendissent, cooperatione dei vicere
 hi qui ex parte synodi fuerant, firmataque depositione Ne-

*) in faciem] Hist. Tripart. 4 24: nam qui de suis dictis confidunt,
 etiam ad faciem probare non fugiunt. FASA.

- storii Maximianus Constantinopoleos consecratur episcopus.
- p. 141 3 Orientales vero susceptum Nestorium secum duxere. porro quarto Nestorii depositionis anno Ioannes Antiochenus episcopus amore dei detentus, vidensque multos Antiochenorum viros egregios a Nestorio adulterina pravitare infectos, scribit rogans imperatorem hunc ab Oriente pellendum. imperator autem Nestorium quidem exilio relegavit apud Oasim, praecepta vero mittit Cyrillo et Ioanni sine dilatione et ad universas ecclesias. Ioannes autem accepta praeceptione scribit Cyrillo fidem suam et patrum apud Nicaeam et Constantinopolim collectorum confessionem, recipiens etiam quae apud Ephesum gesta sunt. quibus Cyrillus susceptis scribit Ioanni et Orientalibus epistolam, cuius initium est "laetentur caeli et exultet terra." et in eadem confessione utrisque convenientibus unitae sunt ad pacem atque concordiam, quibus praeminebant, ecclesiae. per idem vero tempus Nonnus regebat Edessensem ecclesiam, qui primam Antiochenarum mimarum deo dicavit et pro Margarita meretrice Pelagiam Christo exhibuit. iste ergo exultans super horum concordia scribit Ioanni archiepiscopo monita et verborum magisteria, in quibus et hoc ait "munda ecclesiam, o homo dei, a Nestorianis zizaniis et eius impietate." porro impium et blasphemum Nestorium in exilio divinum iudicium subsecutum est, tabefactis omnibus membris eius, et maxime lingua, qua consumpta morte praevenit iter quo ab Oase ad alium locum erat ducendus.
- p. 142 12 Mundi anno 5926, divinae incarnationis anno 426, veniens Valentinianus filius Constantii et Gallae Placidiae ab urbe Roma Constantinopolim duxit uxorem suam, filiam Theodosii imperatoris, Eudoxiam nomine, quam sibi Eudocia
- p. 143 genuerat, et Romam rediit. sequenti vero anno Theodosius imperator Eudociam uxorem suam Hierosolymam misit gratificos hymnos oblaturam deo; quae plurima dona ecclesiis contulit, et adoratis tam sancta cruce quam colendis locis reversa est ad regalia. tricesimo dein imperii Theodosii anno Proclus episcopus Constantinopolitanus postulatus ab imperatore Theodosio corpus S. Ioannis Chrysostomi a Comanis ad regiam urbem detulit, et proximo anno post triginta tres annos id coram omni processione una cum imperatore ac imperatrice Pulcheria pompis funebribus publicans in apostolorum ecclesia posuit. et ita eos qui propter illius depositionem ab ecclesia separati erant, ecclesiae rursus univit. sub hoc sanctae memoriae Proclo terrae motus facti sunt magni Constantinopoli per quatuor menses, ita ut timentes Byzantii extra civitatem, in loco qui dicitur Campus, essent perseverantes una cum episcopo, ad deum precibus et

letantibus vociferantes. quadam ergo die fluctuante terra, et omni plebe attentius exclamante *κύρις ἀληθινός*, circa horam tertiam omnibus videntibus contigit a divina virtute sustolliquendam adolescentulum in aëre, et audiri divinam vocem admonentem eum episcopo ac populo nuntiare ut letanias sic facerent et dicerent "sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus immortalis, miserere nobis," nihil aliud apponentes. Procius autem hac suscepta sententia praecepit populo psallere sic, et statim terrae motus cessavit. porro beata Pulcheria super miraculo una cum fratre supra modum admirata sanxit per universum orbem divinum hunc psallere hymnum; et ex tunc recepere omnes ecclesiae per singulos dies hunc canere deo.

De cetero imperante Theodosio iuniore Valentinianus p. 144 17 non solum Britanniam et Galliam et Hispaniam salvare nequivit, sed et occidentalem Libyam, quae videlicet regio vocatur Afsorum, amisit hoc modo. duo praetores erant, Aëtius scilicet et Bonifacius, quos Theodosius postulante Valentiniano Romam direxit. cumque Bonifacius principatum occidentalem Libyae percepisset, invidia inflammatus Aëtius accusationem facit adversus eum tanquam rebellionem meditantem et obtinere Libyam satagentem. et haec quidem Placidiae ferebatur, Valentiniani matri. ceterum Bonifacio scribit quia si accersitus fueris, accedere noli: incusatus enim es, et te dolose volunt imperatores. . . . haec suscipiens Bonifacius, et veluti proprio servo Aëtio credens, accersitus accedere distulit. tunc imperatores Aëtium quasi devotum receperunt. erant autem Gothi tunc et gentes multae ac maximae, trans Danubium in Hyperboreis locis inhabitantes, ex quibus rationabiliores quattuor sunt, Gothi scilicet et Hypogothi, Gipedes et Vandali, nomen tantum et nihil aliud mutantes, unaque lingua utentes. omnes autem fidei erant Arianæ malignitatis. isti sub Arcadio et Honorio Danubium transeuntes in terra locati sunt Romanorum. et Gipedes quidem, ex quibus postmodum divisi sunt Longobardi et Avars, villas quae sunt circa Siggidonem et Sirmium habitaverunt. Hypogothi vero post Alaricum Romam depopulantes in Gallias abiere, et quae ibidem sunt obtinuerunt. Gothi autem p. 146 2 Pannoniam habuerunt primum, dein decimo nono anno imperantis Theodosii iunioris Thraciae villas habitaverunt per quinquaginta octo annos in Thrace morantes, Hesperium quoque obtinuerunt principatum. porro Vandali Alanis sibi sociatis, et Germanis, qui nunc Franci vocantur, ascitis, transeuntes Ninum fluvium Modigisclo duce habito habitaverunt in Hispania, quae est prima Europae provinciarum ab

Hesperio Oceano. Bonifacius autem metuens imperatores Romanos, transfretans a Libya in Hispaniam, ad Vandalos venit. cumque Modigiscum invenisset mortuum et filios eius Gonzarum et Gizericum principatum moderantes, hortatus est ut hesperiam Libyam in tres partes dividerent. polliciti sunt unicuique tertiae parti se una cum ipsis principaturos, in communi tamen in quemlibet hostem ulturos. in talibus ergo professionibus Vandali fretum transmeantes Libyam habitaverunt ab Oceano usque Tripolim, quae est circa Cyrenen.

p. 147 Hypogothi vero surgentes a Gallia tenuere etiam Hispaniam. quidam autem senatus Romani, amici Bonifacii, falsam accusationem Aëtii intimavere Placidiae, ostendentes quoque et Aëtii ad Bonifacium pridem scriptam epistolam, quam ad eos idem miserat Bonifacius. ast stupefacta Placidia Aëtium quidem in nullo laesit, Bonifacio vero verbum cum iuramento misit exhortatorium. porro Gonthario mortuo Gizericus Vandalorum factus est imperator. Bonifacius ergo verbo suscepto contra Vandalos armatur, exercitu magno sibi veniente tam a Roma quam a Byzantio, cuius Asperis erat magister. inito autem contra Gizericum praelio superatus est Romanorum exercitus, sicque Bonifacius cum Asperi Romam veniens suspicionem dissolvit, rei veritate monstrata. porro Africa taliter est Vandalis subacta. tunc et Marcianus, qui postmodum imperavit, cum miles esset et Asperi deserviret, vivus a Gizerico comprehenditur.

p. 148 8 Mundi anno 5937, divinae incarnationis anno 437, Romanae sedis Leo pontificum gerit, imperante Theodosio,

p. 150 6 cuius imperii trigesimo nono anno Proclus Constantinopolitanus moritur, cui succedit Flavianus presbyter et sceuophylax ecclesiae Constantinopolitanae, vir sacer et strenuus. atque Cyrillus Alexandrinus oblit antistes, cui subrogatur in sede Dioscorus, qui nullatenus erat didascalicus, sed immitis et ferus.

Mundi anno 5940, divinae incarnationis anno 440, Chrysaphius eunuchus palatium et ipsum imperatorem tenens, cum invideret Flaviani consecrationi, suggessit imperatori, sine malitia existenti et apud Chalcedonem degenti, mandare patriarchae ut mitteret pro consecratione sibi benedictiones *).

p. 151 quo facto **) Chrysaphius avertens mandavit aureas impera-

*) benedictiones) v. Menardum ad concordiam regularum. Flodoardum hist. eccl. Rem. 2 11. Fasn.

**) quod factum Fabrotus. idem mox aureas posuit pro eo quod erat autem Andreas.

torem quaerere benedictiones. at episcopus renuntiavit non se habere pecunias ad mittendum, nisi forte quoque utar (inquiens) ex sacris vasibus. sit ergo ex hoc inter illos, Pulcheria haec ignorante, non modicus maeror. verum haec apud Constantinopolim. ceterum penes Alexandriam Dioscorus confestim Cyrilli cognatos in primordiis suis devastat et horum patrimonia depraedatur, filium autem fratris eius Athanasium presbyterum sine culpa deposuit. haec autem faciebat rectae Cyrilli fidei adversatus, cum esset haereticus et ex mollibus unguis ea quae sunt Origenis sentiret. irascebatur autem et Flaviano, eo quod modicum quid opis beati conferret Cyrilli cognatis. cum ergo Chrysaphius esset impius, videre non ferens ecclesiarum concordiam, operam dabat ut conturbaret eas, et diversis modis agebat ut Flavianum ab episcopatu depelleret, volens Eutychen quendam sensus sui archimandritam ad episcopatum eius provehere. et quoniam Pulcheria res civiles retinente nihil valuit, primo insidiatur Eudociae insidiarum eius nondum expertae, et in livorem eam instigat contra propriam matrem, et im- p. 152 mittit ei, ut et illi deroget apud imperatorem et tollat ad se praepositum, quoniam praepositus ad dispositionem rerum pernecessarius erat Pulcheriae. imperator autem ab uxore molestiis fatigatus, mittit ei dicens "ne te hoc tristem reddat: praepositum enim te habere non est possibile, neque meam sororem bene et perite ac pie omnia disponentem ego repello." inefficax ergo Chrysaphius super hoc effectus ad aliud vertitur instrumentum, et suggerit Eudociae ut molesta imperatori suaderet ei, quo praeciperet patriarchae consecrare illam diaconam, tanquam quae virginitatem elegeret. et diutius Eudocia imperatori molesta persuasit levitati eius. super quo iussus Flavianus ab imperatore tristatus est valde, prospiciens futura ex hoc scandala nascitura. et imperatori quidem repromisit, Pulcheriae vero scripsit rogans eam ne saltem ante faciem eius veniret, "ne cogar" inquit "agere quid eorum quae te contristant." illa ergo ex his quae scripta fuerant intelligens quod meditabantur, et praepositum Eudociae transmittit, et ipsa exiens in Ebdomum siluit. ex hoc itaque imperator et Eudocia valde contra Flavianum tristes p. 153 effecti sunt, quod suum revelasset secretum. porro Eusebius scholasticus, qui primus Nestorium reprehendit, ad episcopatum Dorilaei promotus, et de fide cum Eutyche archimandrita disputans, invenit eum non recta sapientem; qui cum multum commonens iuvare illum nequivisset, retulit de eo Flaviano episcopo, qui quadraginta episcoporum concilio p. 154 congregato adducit Eutychen, et iuxta omnem consequentiam

- regularum ecclesiasticarum discussiens inventum subdolum et haereticum deposuit. Chrysaphius autem huius concursus palatium tenens, his cognitis in iram peramplius contra Flavianum accenditur, et intimat Dioscoro Alexandrino se in his quae cordi eius essent per omnia cooperaturum, si sibi in calumniis contra Flavianum et Eusebium ipse concurreret pro Eutycheque satageret. movet autem ad id etiam Augustam Eudociam, tristitia de Pulcheria contra Flavianum memorans apud illam; et agit uterque quo imperator sanciret secundum Ephesi congregari concilium, cui Dioscoro praeesse concedunt, mittentes ei exercitum plurimum in auxilium.
- p. 155 2 cumque latrociniali huic concilio praesedisset, non permisit adesse notarium alium concilio, sed suos tantum fecit scribere quae gerebantur. quaestio ergo cum fieret, exigebatur Eutyches propriam exhibere opinionem, qui respondit dicens "confiteor ex duabus naturis fuisse dominum nostrum ante adunationem: post adunationem vero unam naturam confiteor." tunc Dioscorus dixit "et nos omnes his assentimus." et loci servatores *) quidem Leonis papae. Romani, Dioscori videntes impetum, et quod epistolam papae ad Flavianum non permiserit legi, neque illam quam ad synodum miserat, sed despexerit, fugerunt et descenderunt Romam. porro Dioscorus Eutychi sacerdotium reddit, Eusebium vero Dorilaei et Flavianum Constantinopolitanum in promptu deponere habuit, qui et ante depositionem impulsione et calcibus a Dioscoro submissus tertianus vitam mutavit; et de cetero vi militum et gladiatorum episcopi subscribere coacti sunt. Domnus autem Antiochenus episcopus postquam vi subscripsit, in se reversus erexit se contra Dioscorum principem, vociferans adversus ea quae gesta sunt, et impietatem concilium nominans, et subscriptionem suam quaerens recipere. his cognitis papa Leo accedit cum lacrimis ad imperatorem Valentinianum simul et Augustas, petens epistolas imperatori Theodosio pro emendatione patranda eorum, quae apud Ephesum nequiter et irregulariter acta sunt, destinandas; qui rescribit Eudociae filiae ita "hoc dulcedini tuae ita notum esse volo, quia Flavianus divino iudicio ab ecclesiis eiectus est ut multarum turbationum auctor." porro Dioscorus deposuit et Theodoretum et Iban et Andream et Domnum Antiochenum et alios Orientales episcopos. Theodosius autem imperator mobilis erat omni vento circumlatus,
- p. 156

*) loci serv.] Anastasius in collatione S. Maximi martyris: compunctus divinitus praetor, imo loci servator praetoris. v. gloss. ad Cedron. Fabr.

unde et in chartis non lectis subscribebat. eodem anno Ge-
 zerichus Vandalica multitudine opimus effectus, et se regem
 vocans terrae ac maris insularumque multarum, Theodosium
 contristabat. sane non multo post resipiscens Theodosius, et p. 157 8
 recognoscens se a Chrysaphii versutiis fuisse deceptum, tri-
 stabatur super impietate ac iniustitia quae facta fuerat in
 Flavianam et reliquos episcopos. et indignatus vehementer
 primo quidem exulem fecit in insulam quandam Chrysaphi-
 am, in Eudociam vero valde commovetur, hanc omnium
 malorum causam appellans, quippe quae et Pulcheriam ex
 imperialibus insecuta sit simul, et impropere ei quae ges-
 serat circa Paulinum. illa vero desperata rogavit Hieroso-
 lymam se dimitti, et assumptis Severo presbytero et Ioanne
 diacono Hierosolymam venit. discens interea imperator quod
 isti et in urbe frequenter ad eam accederent et cum ipsa
 rursus Hierosolymis essent, multaque illis largiretur, mittens
 decollavit eos. tunc imperator beatam Pulcheriam oppido p. 158
 rogans ad imperialia reduxit, quae mox mittens Ephesum
 asportavit inde corpus sancti Flaviani; et cum multo defe-
 rens obsequio per medium urbis sepelivit apud sanctos apo-
 stolos. interea Attilas Scythia, vir fortis atque superbus, de-
 posito Bdella seniori fratre solus Scytharum, quos Hunnos
 vocant, principatus regno; per Thracem discurret, et omnem p. 159
 civitatem et castra in servitatem redegit, praeter Hadriano-
 polim et Heracliam, quae quondam Perinthus vocabatur. co-
 gitur ergo Theodosius legationem Attilae mittere, et sex mi-
 lia librarum ei pro recessu praebens mille librarum annuum
 tributum persolvere pollicetur. igitur cum Romana virtus
 a bello redisset quod adversus Attilam fuerat destinatum,
 non multo post Theodosius moritur. porro beata Pulche-
 ria, nondum cuiquam imperatoris morte comperta, Marciano
 accersito, in religione ac pudicitia conversante, sene videli-
 cet et idoneo viro, dicit ei "quoniam imperator mortuus
 est, et ego te elegi tanquam beneplacentem ex omni senatu,
 da mihi verbum quod custodias virginitatem meam, quam
 deo commisi, et pronuntiabo te imperatorem;" quod eo pol-
 licente, accersito patriarcha pariter et senatu, pronuntiavit
 eum imperatorem Romanorum.

Mundi anno 5943, divinae incarnationis 443, Marcianus p. 160
 pius divino decreto imperator ostensus omnes qui in exilio
 erant revocavit. Pulcheria vero perosum Chrysaphium eu-
 nuchum tradidit Iordani filio Ioannis, qui tyrannidem apud
 Romanam urbem exercuit, multisque Christo erectis eccle-
 siis, praecipueque in Blachernis laudabilis dominae nostrae
 dei genitricis in principio imperii pii Marciani ecclesiam fe-

cit. porro beatus papa Leo scripsit Marciano, petens ut quae praesumpta fuerant a Dioscoro et Eutyeche apud Ephesum in S. Flavianum requirerentur coram universali synodo, et
 p. 163 6 iussit imperator colligi cunctos episcopos. secundo itaque imperii Marciani anno Chalcedone sancta quarta facta est synodus, mense Octobrio, indictione quinta. omnibus autem episcopis in martyrio S. Euphemiae una cum senatu convenientibus, discussa sunt quae in prima indictione super Eutyeche gesta sunt, et quae apud Ephesum sunt a Dioscoro temere perpetrata. queritans autem Dioscorus de his ad ignorantiam gestorum confugit: sed effugere redargutionem, quae in actis efferebatur, non valens deficiebat, et veritas denudabatur. tunc excusationem non habens confusus est. hi vero qui cum eo latrociniali concilio consederunt, redarguebant eum super violentia et necessitate quam ab ipso pertulerant, et veniam a synodo postulantes recepti sunt; quorum unus erat Iuvenalis Hierosolymitanus episcopus. cumque defecisset Dioscorus, non habens excusatoriam rationem, ultra in synodo apparere ausus non est. tunc synodus, praesente quoque imperatore Marciano et senatu, sententiam protulit contra Dioscorum et Eutychen, eosque deposuit. imperator autem Dioscorum quidem in Gangris exilio relegavit, synodum autem laudans dixit "gratias confiteor maximas omnium nostrorum deo, quoniam ablata discordia in unam eandemque confessionem cuncti convenimus;" et amabiliter honorans sexcentos illos et triginta patres, ad sua in pace unumquemque absolvit. porro consecratus est Protearius pro Dioscoro episcopus Alexandriae.

- p. 164 14 Mundi anno 5945, divinae incarnationis anno 445, Pulcheria beata et pia dormivit in Christo, quae multa bona fecit et omnia sua pauperibus dereliquit; quae Marcianus, cum multa essent, alacriter dedit. construxit autem eadem et multa oratoria, domosque pauperibus et hospitibus, nec non et sepulcra peregrinis aedificavit; inter quae S. marty-
- p. 165 11 ris Laurentii templum construxit. at vero Theodosius monachus, vir pestifer, cum descendisset cursim Chalcedonensi facto concilio Hierosolymam, et didicisset quod Augusta Eudocia erga Dioscorum a synodo depositum affectu flagraret, coepit clamare adversus synodum quasi rectam fidem subvertentem, et surreptis Augusta et monachis, propriis caedibus usus more barbarico, archieraticum thronum rapit, et homines Augustae ministros habens episcopos promovet per civitates, cum episcopi adhuc essent in synodo. Severianum autem episcopum Scythopoleos, qui non fuerat eius mala opinione deceptus, a civitate pellens occidit; et excitavit per-

severantiam contra illos qui sibi non communicabant, et multos quidem tormentis affecit, quorundam vero domos tradidit igni, ita ut aestimaretur urbs a barbaris capta. necavit autem et Athanasium diaconum S. Resurrectionis, exprobrantem et arguentem eius impietatem, et eius sanctum corpus per civitatem pompis circumdans canibus tradidit. Dominus vero archiepiscopus Antiochenus in heremum fugit, et Iuvenalis Hierosolymitanus. porro cum pestilens Theodosius per 20 menses thronum Hierosolymitanum tenuisset, iussus est comprehendi; qui fugiens in montem Sinæum properavit; quo fuga lapso una cum his quos ipse provexerat, iterum Iuvenalis thronum suum recepit.

Interea Maximus Maximi nepos tyrannum Valentinianum p. 167 20 peremit, et Eudoxiae vi associatus imperium quoque obtinuit: per quae namque quis peccat, per ea quoque et corripitur. inter haec ergo Eudoxia coartata et nullum fore auxilium a Byzantio Theodosio patre suo et Pulcheria defunctis existimans, arcessit Gezerichum ad urbem Romam, rogans a Maximi tyrannide liberari. magna vero cum classi Gezerichum Romam navigantem Maximus timens fuga usus est: hi vero qui cum ipso erant, interemerunt eum. praeterea Gezerichus nemine sibi resistente introivit Romam tertia die Maximi fugae, et sublati omnibus pecuniis, et civitatis miraculis in naves receptis, in quibus erant ecclesiastica cimelia tota ex auro, lapidibus pretiosis ornata, et vasa Hebraica, quae Titus Vespasiani filius post captivitatem Hierosolymorum Romam detulerat, una cum Eudoxia imperatrice ac filiabus eius in Africam navigavit.

Erat autem Marcianus admodum religiosus, et timens p. 169 17 deum, qui cum letaniis Campi pedes excedebat, multa egentibus beneficia praestans. quod intuens Anatolius patriarcha et ipse de cetero non phorio portatus secundum morem, sed pedes letanias faciens incedebat. Timotheus autem Helurus p. 170 4 molimine usus noctu cellas monachorum circumibat, unumquemque vocans ex nomine, quo respondente dicebat "ego angelus sum dicere omnibus, ut abscedant a communione Proterii et eorum qui Chalcedone convenere, et Timotheum Helurum in episcopum Alexandriae provehant."

Mundi anno 5950, divinae incarnationis anno 450, Leo imperat coronatus ab Anatolio patriarcha, Timotheus vero cognomento Helurus Alexandriam civitatem turbabat. mul. p. 171 titudine quippe inquietorum virorum empta tyrannice Alexandriae sedem obtinuit, et cum depositus esset, a duobus depositis provehitur. unde omnia scandala penes Alexandriam orta sunt: cunctis enim orbis terrae sacerdotibus dif-

- finitionem synodi Chalcedonensis recipientibus, isto scelestus
 rabie quadam infectus iniuriis appetebat, et ordinationes epi-
 scoporum faciebat, cum esset ipse inordinatus, et baptizabat,
 cum bresbyter non existeret. beatus autem Proterius sen-
 tiens contra se confectum concilium dat locum irae, et prima
 die paschae ad venerabile baptisterium fugit. ast ille Antichristi
 praecursor, neque sanctam diem neque colenda loca reveritus,
 mittit et occidit insontem pontificem, una cum sex aliis qui
 erant cum ipso; et funibus trahentes huius cadaver a sancto
 lavacro emiservunt, et pompose per civitatem portatum po-
 stremo etiam igni sine ulla misericordia prodiderunt, et cine-
 p. 172 res eius in aërem consperserunt. eodem anno delatum est
 corpus S. Anastasiae a Syrmio, et repositum est in templo
 eius in porticibus Domini. Timotheus autem Helurus scri-
 pta magni Cyrilli non edita reperiens in multis locis adul-
 teravit, sicuti scribit Petrus Alexandrinus. sequenti vero
 anno Leo imperator iniqua Proterii morte et iniusta Heluri
 promotione comperta, mittens Caesaream linguis mutilatis
 exilio relegavit eos qui Proterii neci communicaverant: Ti-
 motheo vero scelesto adversi nil intulit, iudicium in eum di-
 cens inferre antistitibus convenire. qui litteras ad uniuscu-
 iusque provinciae misit episcopos, ut singuli scriberent sibi
 proprium sensum, utrum quae apud Chalcedonem diffinita
 sunt sibi placerent, et super Heluri creatione quid dicerent.
 p. 173 inter quos et S. Simeoni stylitae et Bardae monacho atque
 Iacobo miraculorum patratori scripsit, contestans ut ita iu-
 dicium controversiarum depromerent, ut essent rationem deo
 cunctorum domino reddituri. qui omnes unanimiter et con-
 sonanter et Chalcedonensem synodum sanctam esse affirmant,
 et terminum ab ipsa depromptum admittunt, Timotheum
 autem consonanter reprobant tanquam homicidam pariter et
 haeticum. satagebat autem et Gennadius apud imperato-
 rem quo ulcisceretur super his quae temere fuerant perpe-
 trata; cui e diverso resistebat Asper Arianus. porro impe-
 rator pius Helurum quidem apud Gangras exilio relegavit:
 ipse vero et illic coepit conventicula congregare turbationes-
 que patrare, quas comperiens imperator rursus eum in exi-
 lium misit apud Chersonam, et consecratus est pro eo epi-
 scopus Alexandriae Timotheus alius cognomento Leucos, qui
 et Salophacialus nuncupatur, vir orthodoxus et bonus cun-
 p. 174 ctisque prorsus amabilis. interea vasto incendio Constanti-
 nopoli facto, Marcianus oconomus ascendens super tegulas
 S. Anastasiae, tenens evangelium, orationibus et lacrimis il-
 laesam domum servavit. sequenti anno cum pictor quidam
 pingere salvatorem secundum similitudinem Iovis praesum-

paueset, arefacta est manus eius; quem peccatum suum confessum sanavit Gennadius. aiunt enim quidam historicorum quod crispis et raris capillis schema in salvatore magis ver-
 naculum sit. per idem tempus Leo imperator Zenonem ge-
 nerum suum magistratum totius Orientis fecit, et Basiliscum p. 175 9
 fratrem Verinae Augustae magistratum Thraciae constituit.
 Zeno autem veniens Antiochiam invenit episcopum in ea
 sacrum Martyrium. Petrus autem Cnapheus sequebatur Ze-
 nonem, cum esset presbyter; qui persuadens Zenoni ut sibi
 cooperaretur ad conducendos mercede quosdam Apollinariū
 sectatores,urbationum dena milia excitat contra fidem et
 Martyrium episcopum; et anathematizat eos qui non dicunt
 deum crucifixum esse, et scindens populum Antiochenum
 addit in trisagio hymno "qui crucifixus es propter nos."
 quod extunc hodieque apud Theopaschitas dici obtinuit,
 Martyrius autem ad Leonem imperatorem venit, et susceptus p. 176
 est cum honore multo, studio Gennadii episcopi Constanti-
 nopoleos. rediens autem Antiochiam, et inveniens populos
 diffidentes Zenonemque his faventem, coram ecclesia abren-
 untiauit episcopatu, dicens "clero non subdito et populo
 dissidenti et ecclesiae squalenti abrenuntio, servans mihimet
 sacerdotii dignitatem." quo discedente Petrus Cnapheus in
 thronum Alexandrinum insiliit, et mox Ioannem quoque pro-
 movit Apamenum episcopum, qui erat ex depositione. his
 vero compertis Gennadius cuncta imperatori exponit, et iubet
 Petrum Cnaphea exiliari. quod audiens Petrus exilium
 fuga evasit. electione vero communi Iulianus quidam epi-
 scopus Antiochiae promovetur.

Eodem anno translatus est apud Alexandriam propheta
 Helisaeus in monasterium Pauli leprosi: leprosum enim sa-
 navit, et leprosum fecit, et in ea quae leprosi erant trans-
 latus est.

Circa haec tempora Anthimus, et Timocles tropariorum p. 177 11
 factores agnoscebantur. praeterea Cassius quaestor Antio- p. 178 6
 chenus atque philosophus derogatus est apud imperatorem
 ut paganus, et iussit imperator examinari eum a praefecto
 praetoriorum Constantinopoli. cumque duceretur in Zeuxip-
 pum vinctus retrorsum manibus, dixit ad eum Poseus prae-
 fectus "videsne, o Cassi, in quo habitu constitutus sis?" qui
 ait "video, et non miror: homo enim cum sim, humanas
 incurri calamitates. sed iudica in me, ut mecum iudicabas."
 quibus auditis concio laudavit imperatorem, quo comperto
 imperator gavisus est et dimisit eum in regionem suam.

Mundi anno 5963, divinae incarnationis anno 463, cum p. 183 13

Eudoxia neptis Theodosii sexdecim annos in Africa cum viro suo Honorico fecisset, et puerum Gildericum ex ipso genuisset, difficile ferebatur erga maritum, cum esset Arianus. unde adita inuento fuga lapsa venit Hierosolimam, et adoratis venerabilibus locis, salutatoque sepulcro Eudociae aviae suae, ac paucis diebus in sancta demorata civitate, mortua est in pace, omnibus sanctae Resurrectioni dimissis.

p. 186 16

Mundi anno 5967, divinae incarnationis anno 467, Basiliscus in Campo acclamatur imperator. Marcum filium Caesarem fecit, et Zenobiam uxorem suam Augustam coronavit, et statim contra fidem praeliatus est, Zenobia maxime incitante illum ad istud, Timotheumque Helurum revocavit per typum, et Petrum Cnaphea, qui absconsus erat in monasterio Acoemetensium. et quotquot alii inimici sancti Chalcedonensis erant concilii, fiducialiter contra veritatem agebant. Helurus autem congregatis inquietis quibusque Alexandrinis, qui Constantinopoli peregrinabantur, de palatio cum letania venit in ecclesiam, vectus asino; qui perveniens in locum qui dicitur Octagonus, expavescens pedem contrivit, et cum confusione reversus est. Basiliscus autem hunc Alexandriam cum typis contra synodum misit, et Petrum Cnaphea Antiochiam, contra veritatem confortans utrumque. Timotheus autem Salophaicalus episcopus Alexandrinus, comperiens Timotheum Helurum advenire, recessit ad monasteria Canopi. multis autem afflictis Helurus Timotheum laedere non valuit, eo quod diligeretur ab omnibus. cumque ingrederetur Helurus Alexandriam, vociferaban-

p. 188 tur studiosi eius, illud turpe dicentes "cibasti inimicos tuos, papa." ast sceleratus contra clamabat "etiam vere cibavi." hic impius etiam Chalcedonense concilium anathematizabat. Iulianus autem Antiochenus episcopus prae tristitia eorum quae fiebant defunctus est. Petrus autem Cnapheus ad sedem perveniens in anathemata et turbationes erupit. hinc caedes hominum et rapinae propter additamentum trisagii factae sunt. praeterea Basiliscus typo generali Chalcedonense abiicit concilium, iubens Acacio Constantinopolitano id ipsum facere: sed tota civitas cum mulieribus et liberis in eccle-

p. 189 7 siam contra Basiliscum conveniens hoc fieri vetuit. porro clero et monachis Constantinopolitanis pro Chalcedonensi synodo propugnantibus, timens Acacius multitudinem cum eis concordare simulabat; unde coram ambone contra Basiliscum et Zenonem acclamabat. Basiliscus autem compertis his, metuens fervorem plebis, e civitate exiit, iubens senatui neminem loqui cum Acacio. futurum enim erat ut populus incenderet urbem. Daniel autem mirabilis stylites as-

sumptis monachis et populi aemulatoribus exivit contra Basiliscum, et ei cum multa fiducia disputavit. interea Zeno p. 193 cum Arcadae ad regiam perveniens urbem susceptus est a populo ac senatu. Basiliscus vero veniens ad ecclesiam, imperiali deposita in divina mensa corona, ad baptisterium confugit cum Zenobia malae opinionis uxore sua. porro Zeno p. 194 3 Petrum Cnapha avertit eo quod Basilisco concurrerit. decreto autem Orientalis synodi depositus est, et cum eo Ioannes, qui post tertium mensem eiectus est, et post eum Stephanus vir venerabilis est Antiochiae profectus episcopus. Petrus autem apud Pityussam in exilium ducturus, sed eductes decipiens, confugit ad sanctum Theodorum Euchaitensium. Timotheus autem Helurus inter haec moritur, pro quo Petrus Moggus introducitur, vir malignus et veritatis inimicus, qui iam depositus fuerat. consecratur autem ab uno episcopo, et ipso deposito; in quem irruentes per zelum dei monachi triginta solis diebus latrocinialiter eum obloquentem episcopatum repellunt, et Timotheum iterum Salophaciale iure throno restitunt. Stephanus interea electione communi proventus ad Antiochenum episcopatum a Petri Cnaphaei sequacibus quasi Nestorianus criminatus est apud Zenonem. sed hunc Orientalis synodus apud Laodiciam conveniens iussione imperatoris utpote innoxiam sedi restituit.

Septimo vero imperatoris Zenonis anno, Stephano episcopo Antiocheno dormiente, Stephanum pro eo alterum consecraverunt, quem inimici fidei voto, quo erga Cnapha flagrabant, in natatorio sancti martyris Barlae calamis acutis trucidantes in Orontem fluvium proiecere, furore armantes amentiam. Zeno autem propter illa quae praesumpta sunt in Stephanum, iussit Acacio Constantinopoleos episcopum Antiochiae constituere, qui ordinavit Calandionem. consecraverunt autem et Antiocheni per ignorantiam Ioannem, qui dicebatur Codonatus; quem Calandio in Tyrum, quae primus thronus est Antiochenae dioeceseos, translatus inthronizavit. eodem anno et Alexandriae Timotheus Salophacialis defunctus est, et consecratus est Ioannes Tabennesiotes, vir sanctus et rectorum dogmatum propugnator, qui fuerat Alexandriae presbyter et oeconomus ecclesiae. porro Hillus patricius cum Leontio et reliquis venit ad castellum Papyrii, et edacta Verina Augusta in Tarsum Ciliciae fecit eum coronari extra civitatem apud S. Petrum.

Decimo praeterea Zenonis anno Petri Moggi spudastae per pecuniam et seductiones persuaserunt Zenoni eicere Ioannem Tabennesioten Alexandrinum episcopum tanquam

praeter votum eius consecratum, et Petrum Moggum iterum reducere Alexandriam. tunc et enoticam fecit Zeno, ut quidam aiunt, ab Acacio Constantinopolitano dictatam, et ubique transmisit. Petro autem Moggo ante regressum eius in Alexandriam iussit Zeno communicare Simplicio Romano atque Acacio, qui, videlicet Acacius, scripsit Alexandrinis suscipere Moggum et Ioannem abiicere. Ioannes vero audita Petri praesentia, licet clerus cum populo exire illum prohiberet, quae praesumenda erant a Petro considerans, sapienter et sine turbatione recessit.

Mundi anno 5972, divinae incarnationis anno 472, Theodericus Valamer, cuius multus inter barbaros et Romanos est sermo utpote fortis et providi, sed nec rationum inexpertis, penes Byzantium quippe obses quondam traditus, optimis magistrorum adhaesit, cum pater solus Valamer post Attilae filius dux esset, sub Leonis imperio, Gothorum. interea Orientales episcopi scripsere Acacio vituperationes eo quod receperit Moggum in communionem; qui parvipendens eos omnes impudenter communicare Moggo coacte fecit. at vero qui erant ex regia urbe, necnon et de Oriente, deprecati sunt Felicem Romanum episcopum, significantes Acacium esse malorum auctorem. inter quos et Ioannes Alexandrinus eadem dicens Romam profectus est. Felix autem synodo in templo summi apostoli Petri facta duos episcopos et ecclesiae defensorem Constantinopolim misit, scribens Zenoni et Acacio ut Petrum Moggum tanquam haeticum eiiceret ab Alexandria. sequenti vero anno his qui a Roma missi fuerant apud Abydum Zenonis et Acacii voluntate retentis, litterisque ablatis in carcerem missis, comminatus est Zeno illos occidere, nisi Acacio et Petro Moggo communcassent. porro Zeno consilio Acacii Orientis episcopos cogebat subscribere enotico et communicare Petro Moggo. responsales vero Felicis Romani conveniens et pecuniis decipiens, Acacio communicare contra quae sibi fuerant imperata persuasit, quanquam e contra ter contestarentur orthodoxi, primum quidem hamo circumponentibus funem, et unum eorum publice instruentibus, secundum autem in librum immiserunt, et tertium in cophinum olerum imposuerunt. Felix autem compertis quae ab apocrisariis suis gesta sunt, deposuit eos, scribens Acacio depositionem. porro is qui hanc deferebat, effugiens eos qui erant in Abydo, pervenit ad monasterium Dii. monachi vero Dii dominico die in sacrario porrexere epistolam Acacio. ast hi qui erant ex parte Acacii peremerunt quosdam ex monachis, qui epistolam dederant, quosdam autem punitos carceri tradidere.

verum Acaetus insensate se habuit circa depositionem, nomenque Felicis a diptychis abstulit. praeterea Calandio episcopus Antiochenus asportavit corpus Eustathii magni a Philippis, ubi et exilio retentus dormierat, et cum honore multo huic decimo miliario tota civitas obviam venit. hi vero qui se ab ecclesia separaverant propter eundem sanctum, rursus uniti sunt post centum annos dormitionis eius. mortuo sane Acacio cum Phravitas per tres menses episcopatum tenuisset, scripsit Felici quod ei quidem communicaret, Petro vero Moggo non communicaret. e diverso autem Moggo scripsit quod ei quidem communicaret, Felicem autem Romanum averteret. verum exemplaribus, quae ad Moggum destinata fuerant ab orthodoxis, Felix, antequam apocrisiarii Phravitae cum synodicis pervenissent, acceptis, hos cum inhonestate remisit. defuncto autem Phravita Euphemius presbyter et plochotrophos Neapoleos episcopatum Constantinopoleos tenuit, confestim propriis manibus nomen Moggi delevit a diptychis, sicque in eis sedens in throno nomen Felicis inscripsit.

Mundi anno 5982, divinae incarnationis anno 482, Petrus Moggus mortuus est Alexandriae, pro quo Athanasius p. 207 consecratus est cognomento Cilites. ast imperator Zeno requie potitus a barbaris, ab Antiochena Calandionem pellit ecclesia, exulem faciens apud Oasin, Petrumque Cnaphea constituit. Nestorem autem Tarsensem, Cyrum Ieropolitanum, Ioannem Cyrestensem, Romanum Chalcedonensem, Eusebium Samosatenum, Iulianum Mopsuestinum, Paulum Constantinensem, Manum Hermeniensem et Andream Theodosiopolitanum, sub obtentu quidem favoris quasi circa tyrannos exhibiti, sed veritate propter non receptum enoticum abigi praecepit ecclesiis. Petrus autem Cnapheus Antiochiam ingressus multa mala operatus est, anathematismos videlicet synodi Chalcedonensis, inreprehensibilium deiectiones episcoporum, subrogationes et creationes illicitas, et his similia, ante omnia triagio hymno addens "Christe rex qui crucifixus pro nobis." Petrus autem iterum veniens amputavit "Christe rex." porro Xenochias servus Satanae dominicam et sanctorum dicebat non recipiendam imaginem. cum enim esset natione Persa et fortuna servus, dominum suum sub Calandione fugiens villas, quae circa Antiochiam sunt, a fide retrahebat, cum non esset baptizatus, se clericum esse dicens. hunc Calandio quidem pepulit, Petrus vero Cnapheus episcopum Ierapoleos ordinans Philoxenon mutato nomine nuncupavit. cum p. 208 autem postmodum eum baptizatum non esse didicisset, "nescit" inquit. "ei pro baptismo consecratio." Euphemius au-

- tem cum esset orthodoxus, Anastasium silentiaridm, qui post haec abusus imperio est, ab ecclesia pepulit ut haeticum et Eutyobis consentaneum, quem et turbas excitantem intuens sedile ipsius, quod erat in ecclesia, subvertit, comminatus ei quod nisi cessasset a talibus, tonderet caput eius et turbis traderet publicandam. questus autem apud Zenonem contra
- p. 209 4 illum obtinuit potestatem. sequenti vero anno, quo agebatur decimus septimus imperii Zenonis annus, Felix synodicis Euphemii receptis ei quidem tanquam orthodoxo appositus est, episcopum autem illum non recepit, eo quod nomen Acacii et successoris Phravitae de diptychis non emisisset, eodem anno Petro Cnapheo mortuo promotus est episcopus loco eius Palladius presbyter Seleuciensis ecclesiae sanctae primae martyris Theclae, cum quo eiectus est et Ioannes Constantini atque Anastasius silentiarius, qui male post hac
- p. 210 3 imperavit. nam Zenone mortuo, Longinoque fratre ipsius imperium affectante repulso, Areadnae senatusque consulto ac totius exercitus Anastasius silentiarius pronuntiatum est imperator; qui cum imperium suscepisset, professionem in scriptis expetitus est ab Euphemio facere non commovendi quicquam ab ecclesia vel de fide, indignum se Christianis et imperio vocans. vim autem ei faciente imperatrice Areadnae atque senatu, suscepit propriae manus eius scriptum, quod reciperet in diffinitionem fidei dogmata Chalcedonensis concilii, et ita coronatus Areadnem ducit ad nuptias, nondum
- p. 211 2 ante uxori sociatus. porro anno quo Zeno mortuus est et Anastasius imperare coepit, ab Adam secundum Romanos quidem anni erant 5999, secundum diligentem vero supputationem Alexandrinorum 5983.
- p. 212 Mundi anno 5984, divinae incarnationis anno 484, Anastasius imperator Petrum Cnaphea Antiochiam redire ad propriam sedem iubet. sed licet hunc ab exilio revocasset, Antiochiam tamen abire non passus est, Palladium faciens Antiochiae consecrari. Euphemius autem Constantinopolitanus congregatis peregrinis episcopis sanctum praedicavit Chalcedonense concilium. porro Ioannes Tabennesiotes cum esset Romae, audiens quod Anastasius imperaret, venit Byzantium, vicissitudines bonas sperans ab eo, quoniam Alexandrinae fecerat illum oeconomum, quem et nudum ex naufragio susceptum sustentare curavit, ita ut faceret eum de calamitate nihil omnino sentire. Anastasius autem audiens quod veniret, fide rupta multaue ingratitude usus in exilium praecipit destinandum, nullatenus ab ipso susceptum. porro Ioannes hoc praenescens Romam fugiendo salvatus est. interea facta barbarorum praedonumque ac intestinorum

bellorum turbatione, his Cono episcopus Apamiae derelicto p. 213 8
 throno in armatum et praetorem taxatus resistit. imperator p. 215 3
 autem fatigatus eo quod bellum protelaretur, fidenter credidit Euphemio episcopo quod cuperet pacem, et colligi peregrinos praecipit episcopos quasi pro Hisauris rogaturos. Euphemius autem secretum imperatoris Ioanni patricio revelavit, socero videlicet Athenodori primatis tyrannidis, qui currens hoc imperatori nuntiavit; quae res in irreconciliabilem contra Euphemium inimicitiam imperatorem Anastasium excitavit. unde et Hisaurorum Euphemio congressiones ascripsit. Euphemio vero quidam insidiantes persuaserunt cuidam ante martyrium gladium contra caput eius incutere. sed Paulus quidam defensorum ecclesiae plagam quidem in capite suo recepit et periclitatus est, insidiatorem vero peremit. iterum ergo in Collecta insidiati Euphemium consiliati sunt interimere, qui privato habitu indutus fuga salutem mercatus est. porro Anastasius imperator ab Euphemio professionem suam, de qua praedictum est, violenter extorsit. cuique, victis Hisauria, mandat per Eusebium magistrum dicens "orationes tuae, o magne, amicos tuos fuliginis contaminaverunt." episcopis ergo peregrinis collectis imperator contra Euphemium queritur; qui faventes imperatori depositionem patriarchae et excommunicationem sanciebant. provehit autem imperator Macedonium episcopum Constantinopoleos, qui tunc scenophylax erat ipsius ecclesiae. populus tamen propter Euphemium dissidebat, et in Hippodromion currens letanias agebat, quanquam nihil proficere valuerit, imperatore male vincere satagente. porro Macedonius nequiter obadiens Anastasium subscripsit emotico. imperator autem Euphemium in Euchaitam exulem misit; qui verbum *) petiit per Macedonium accipere, ut illaesus maneret, cum duceretur. iussus autem Macedonius dare verbum, et ingressurus in baptisterium ad Euphemium, superhumeralia a se archidiacono praecepit auferre, et ita purus ad Euphemium ingressus feneratusque pecunias dedit Euphemio, ita ut laudaretur a multis. religiosus enim erat et sacer, quippe qui a Gennadio fuerat enutritus, cuius et fratruelis erat. eodem anno Athanasio episcopo Alexandrino defuncto consecratus est pro eo Ioannes monachus presbyter

*) verbum] securitatem. Iustinianus Nov. 7 c. 5: *ἀλλὰ μὴδὲ τοὺς τοὺς καλουμένους λόγους προχέτως δίδοναι ἀπευδέν.* Vetus interpres: sed neque haec quae dicuntur verba prompte dare festinas. idem Anastasius de vitis PP. in Gregorio II: verbum immunitatis expetiit. Farn.

p. 218 18 et oeconomus, cognomento Hemula. praeterea Macedonius consilio imperatoris unire monasteria regiae urbis satagit, quae scissa fuerant propter enoticon Zenonis. sed non valens consilium dedit imperatori, quo peregrinos episcopos convenire et quae Chalcedone bene dogmatizata fuerant in scriptis confirmare faceret. quod et factum est per scriptam actionem. et hortabatur monasteria ad unitatem, maximeque Dii monasterium et Basiani et Acoemetensium atque Matronae, quaeque magis scindebantur ab eo qui recipiebat Zenonis enoticon, et exilia alacriter sustinebant. cum ergo insisterent, consideravit Macedonius magis in propria voluntate dimittere eos quam persecutionem erigere contra illos. Matrona vero sancta adhuc vivens, et non communicans una cum religiosis monachabus quae cum illa erant, propter enoticon Zenonis, inopinata multa monstravit, Chrysaorio ecclesiae diacono illam cogente. et alia quaedam Sophia vocata, insignisque inter sanctimoniales, multa passa magnam patientiam demonstravit. porro Theodoricus Afer diaconum habens orthodoxum admodum a se dilectum, qui cum in Arianismum fuisset conversus, Theodorico favens, interemit eum gladio dicens "si deo fidem non servasti, nec mihi servabis." Palladio vero episcopo Antiocheno defuncto, imperator elegit Flavianum presbyterum et apocrisarium ecclesiae Antiochenae, quem aiunt dogmatibus Chalcedonensis concilii adversatum. praeterea Olympius quidam Arianus, dum in Helianensium balneo lavaretur crudeliter blasphemans, miserime in eo mortuus est, quod in imagine est depictum. Eutychianus vero quidam, primus diaetariorum, muneribus suavis erectam imaginem Olympii deposuit; qui ab illo die dire corpore tubefactus interiit.

p. 220 11 Mundi anno 5992, divinae incarnationis anno 492, Festus senator urbis Romae, missus ad Anastasium propter quasdam civiles utilitates, memorias sanctorum apostolorum festivitate maiori petiit celebrari, quod et tenetur usque in praesens. Macedonius autem ad Anastasium Romanum episcopum synodicum per Festum mittere volens prohibitus est ab imperatore. porro Festus rediturus Romam pollicitus est imperatori Anastasio persuadere Anastasio papae Zeno-

p. 221 nis enoticon recipere; quem vivum non reperiens corruptit per pecunias multos, et elegit praeter consuetudinem Romanorum episcopum Laurentium quendam, qui ordinatus est ab una parte. orthodoxiores autem consecraverunt Symmachum, unum ex diaconibus. hinc ergourbationes multae ac hominum strages et rapinae patratae sunt per annos tres, usquequo videlicet Theodoricus princeps tunc Romam tenens,

quamquam Arianus esset, synodo celebrata locali Symmachum quidem episcopum Romae firmavit, Laurentium vero in Nucerina civitate locare praecepit episcopum, qui tamen nullo pacto quiescens sed seditiones commovens a Symmacho deponitur et in exilium mittitur, et ita simultas cessavit. eodem anno Anastasius removit auri argentique metalla et venationes, principatusque cum venales essent, gratis promovebat.

Sequenti vero anno cum Romatum pontificatum Symmachus, imperium autem Anastasius regeret, Saracenorum incursus in Phoenicem et Syriam rursus effectus est, post mortem Agari Vadicharino fratre ipsius instar turbinis, et adhuc velocius, discurrente per loca. hoc etiam anno, id est Sym- p. 222 3 machi papae primo et imperii Anastasii undecimo, Vulgares per Illyricum et Thracem discurrunt, priusquam agnoscerentur. apud Neocaesariam deinde cum futurum esset ut fieret terrae motus, miles iter faciens duos milites super eam vidit, et alium militem post tergum clamantem "conservate domum in qua sepulcrum Gregorii est." cum autem terrae motus factus fuisset, plurima pars civitatis corruit, excepta domo Gregorii thaumaturgi.

Mundi anno 5999, divinae incarnationis anno 499, p. 230 Anastasius quiete potitus a praeliis, Macedonium patriarcham avertere ab orthodoxa fide satagebat. multi autem episcoporum Anastasio gratiam praestantes Chalcedonensi resistebant concilio, quorum primus erat Eleusius Sasimensis. quendam autem Manichaeum Syrum simul et Persam Anastasius adduxit a Cyzico in habitu presbyteri, qui aliena ab ecclesiae sanctis imaginibus scribere praesumpsit et fabulosa in palatio Helenianensium, voto imperatoris Manichaeis congratulantis. unde et seditio populi facta est magna. tunc et praefectum Anastasius in collectis et letaniis excogitavit subsequi: timebat enim orthodoxorum seditiones, et factum est in consuetudinem. Xenaiam vero Manis consentaneum duxit Anastasius Constantinopolim tanquam sectatorem suum, quem Macedonius neque communionem neque verbo dignum clero monachis et populo conturbato iudicavit. unde et eum Anastasius latenter ab urbe eduxit. Macedonius vero Acholium quendam, qui exemerat adversus se machaeram ex submissione inimicorum suorum, per singulos menses annonas praecepit accipere, super mansuetudine collaudatus. hoc autem et in egenis sacrilegis egit.

Mandi anno 6001, divinae incarnationis anno 501, Ana- p. 232 2 stasius imperator Flavianum Antiochenum episcopum coegit

enotico Zenonis subscribere; qui facta synodo episcoporum subdegentium multorum versum epistolam scripsit, Nicaenam Constantinopolitanam et Ephesinam confitens synodos, Chalcedonensem autem tacuit. reprobavit autem Diodorum, subdens capitula quattuor, per quae cum Chalcedonensi apparet non consonare concilio, maxime vocem duarum naturarum impugnans. aiunt praeterea quidam haec Acacii Constantinopoleos esse. porro Flavianus secretam epistolam scripsit Anastasio, intentionem eius sectatus. similiter Xenaias impius, qui et praesumptuose gerens addidit his capitulis anathema contra divinissimum Leonem Romanum et synodum ac illis consentientes. at vero Constantinus episcopus Seleucia Chalcedonensem synodum anathematizabat. porro Flavianus ut derogans scripsit imperatori, indicans haec. imperator autem indignatus est adversus eum, Constantinum potius et Xenaiam suscipiens. Heliae vero episcopo Hierosolymitano scripsit Anastasius iubens contra Chalcedonensem decernere synodum; qui rescripsit imperatori anathematizans Nestorium Eutychem atque

p. 233 15 Diodorum, et concilium Chalcedonense recipiens. interea monachi quidam haeretici ducenti, venientes ab Oriente Byzantium una cum Severo impio, contra Macedonium atque concilium decertabant. hos Anastasius honorifice suscepit ut veritatis inimicos, et eos qui conturbaverant Orientem, et hic eadem operantes. Ioannes vero Alexandrinus episcopus duo milia librarum auri dare spondit imperatori, si perfecte eiiceret Chalcedonense concilium: imperator autem Macedonium cogebat apocrisiariis communicare Ioannis, Ioannemque recipere synodum, neque recipientem neque proiicientem. Macedonius autem restitit, dicens non illis se communicaturum, nisi confiteantur matrem et magistram synodum Chalcedonensem. ceterum Deuterius episcopus Ariarum Byzantii baptizans quendam virum nomine Barbarum, praeter dominicam traditionem ausus est dicere "baptizatur Barbarus in nomine patris per filium in spiritu sancto;" et statim lavacrum exsiccatum est. Barbarus vero timore perterritus fugit, et omnibus notum fecit miraculum. porro imperator Macedonium Constantinopoleos episcopum cogebat anathematizare Chalcedonense concilium, quemadmodum et Heliam Hierosolymitanum. ast Macedonius absque universali synodo; quae praesulem Romanum haberet episcopum, impossibile fore hoc se facere fatebatur. unde inimicus ei effectus

p. 235 imperator confugientes ad ecclesias violenter extrahere iussit, et ecclesiis haeticorum intemeritatis diffinitiones concessit: quotquot autem clerici et laici Byzantii erant, apud Severum et Manichaeos Orientales haeticos vacabant, contra

Macedoniam satagentes, porro deſſeri monachi, qui in Palaestina erant, divina moti aemulatione venero Byzantium contra Severum et monachos qui cum eo erant. Dorotheus autem monachus Alexandrinus multorum versuum librura edidit pro Chalcedonensi concilio, quem dedit Magnae uxori fratris Anastasii, cum esset orthodoxus. ipsa vero Anastasio librum obtulit, sperans per hunc eum fore mutandum; quem cum legisset et praeter votum suum esse reperisset, Dorotheum apud Oasin exilio destinat et librum pro nihilo ducit, eo quod superscriptas esset Tragoedia, id est prophetia instantis constitutionis, quemadmodum a magno Basilio aiunt fuisse dictam contra Iulianum. Macedonius autem Flavianum Antiochenum et omnes qui praesumerent dicere quid adversus synodum anathematizavit, et apocrisiarios Flaviani venientes ad se propter quasdam necessitates anathematizavit et insecutus est. vicesimo sane imperii Anastasii anno synodus apud Sidonem praeparatur. Soterichus enim epi- p. 236
scopus Caesareae Cappadociae a Macedonio consecrandus se in scriptis professus est dogmata Chalcedonensis synodi utpote diffinitionem fidei recepturum. post haec tamen adeo factus est hostis ut mori velle cerneretur in Oriente cum Xenaia locutus, et ambo pro synodo apud Sidonem efficienda imperatorem petiissent in omnimodam electionem sancti Chalcedonensis concilii; quae statuta maturius dissoluta est, imperatore ad hoc Eutropium tribunal mittente, qui et dissoluta ea egit ut Flavianus Antiochenus et Helias Hierosolymitanus una cum episcopis suis imperatori, quae apud Sidoniam gesta fuerant, scriberent. Flavianus vero tres tantummodo synodos et Zenonis emoticon se suscipere scripsit, Chalcedonensis mentionem non faciens. Helias quoque Hierosolymitanus etiam Chalcedonensem se scripsit abiicere. Soterichus autem Caesariensis et Xenaia contra Flavianum et Heliam suggesserunt imperatori, quod pro eo quod nollent expresse contra synodum Chalcedonensem sententiam ferre, convenerant ad invicem. Anastasius autem iratus incitavit monachos quosdam falsos convenire apud Antiochiam et adversus Flavianum insurgere, petentes eum Chalcedonense anathematizare concilium et Diodorum et Theodorum et Iban et Theodoretum; quod et fecit pusillanimus factus Flavianus, et contra ecclesiam eos anathematizavit una cum synodo. eodem anno contra Macedonium imperator agebat; et p. 237 6
schismatici cum conductis turbis, in Archangelo palatii et in magna ecclesia psallentes in dominica die trisagion, addebant in eo "qui crucifixus es propter nos," ita ut orthodoxi ex necessitate cum plagiis eos insequerentur. imperator vero

manifeste per schismaticos monachos et clericos et Iulianum Cariae tunc, deinde vero Halicarnassi episcopum, et Severum episcopum, adhuc monachum, impugnabat Macedonium, turpibus eum publice submittens iniuriis. multitudines autem cum mulieribus et liberis abbatibusque orthodoxorum monachorum congregatae clamabant "tempus martyrii, Christiani: ne derelinquamus patrem nostrum," iniuriis lacessere imperatorem satagentes ut Manichaeum et indignum imperio; qui metuens clausit ostia palatii, et naves praeparavit ad fugiendum. Macedonium autem, de quo iuraverat non se ultra visurum, tunc rogabat videre, multitudines metuens. hoc interea veniente ad eum, populus hegumenis et monachis protestabatur dicens "patrem nostrum habemus a vobis." scholae vero laudem dicebant ei, cum transiret. ingressus autem ad Anastasium arguit eum ut hostem ecclesiae; qui p. 238 10 simulatus est ei ad horam uniri. verum sequenti anno decepit imperator Macedonium per Celerem magistrum, commonitorium *) faciens ad eum, in quo se primam quidem et secundam confitebatur suscipere synodum, Ephesinam vero et Chalcedonensem dimisit; quod ingens Macedonio vituperium attulit. per hoc enim et enoticon Zenonis recepit, cui etiam consecrandus subscripserat. praeterea Macedonius abiens in Adalmati monasterium in eo clericis et monachis zelatoribus, qui ob id scandalizati fuerant, rationem reddidit per declamatorium sermonem, quod susciperet sanctam Chalcedonensem synodum, eosque qui hanc non susciperent haereticos haberet; et comministraverunt ei. imperator autem muneribus persuasit consentaneis ipsius, clericis scilicet et monachis, alium episcopum eligendi; quod et Areadnem et magnos ex senatoribus contristabat: diligebatur enim Macedonius propter vitae munditiam et dogmatum rectitudinem, licet deceptus fuerit. instruxit autem imperator duos quosdam nequam accusare Macedonium quasi puerorum amatorem pariter et haereticum, et haec porrigere in scriptis praefecto et magistro. similiter autem contra presbyteros et diaconos orthodoxos. iussit autem Celerem magistrum deponere violenter eum ab episcopio, clamante Macedonio se prompte respondere non solum in praetorio sed etiam in theatro. multi vero clericorum in carceres missi sunt: qui autem fugere potuerunt, apud Romam et Phoenicem sunt dispersi.

Porro impius imperator authenticam chartam Chalce-

*) commonitorium] Theodorus Balsamo ad synodum Carthaginensem: κομμοניתόριον ἦτοι τὸ ἐγγράφον ὑπόμνημα. vide ad glossas Basilicorum. FARR.

donens concilii gestorum per magistrum accipere a Macedonio et dirumpere satagebat. Macedonius vero signans eam super altare posuit; quam Calopodius eunuchus et oeconomus magnae ecclesiae furto ablatam imperatori detulit. tunc Macedonium nocte educens imperator violenter Chalcedonem p. 240 misit, et inde apud Euchaitem exilio relegari praecepit, nihil eorum quae de se obiciebat quaerere ausus, metuens multitudines. postera vero die provehit episcopum Timotheum quendam, presbyterum et vasorum custodem ecclesiae, co-gaemento Lytrobulem et Celonem propter quosdam actus convenientes nominibus; qui ingressus ecclesias, primum imagines Macedonii deponebat, et ita faciebat missas *). Ioannem vero Alexandrinum in diptychis ordinavit, eique synodica scripsit. imperator autem perpendens quod sine depositione Macedonium et sine iudicio in exilium miserit, misso magistro sistere fecit eum ultra Claudiopolim Honoriadis, sicque illum absentem deponunt, cum idem ipsi fuerint accusatores testes et iudices, praesertim cum iam esset ante iudicium pulsus; et per episcopos mittunt depositionem, et presbyterum Cyziceum. hos cum vidisset Macedonius, priusquam cum illis loqueretur, interrogabat si susciperent synodum Chalcedonensem; quibus dicentibus "quis enim es?" tunc ipse ait "si Sabbatiani vel Macedoniani deferrent mihi depositionem, convenerat me p. 241 suscipere." et ita reversi sunt inefficaces, idemque pervenit ad Euchaitem. tunc et Flavianum festinabat imperator a sede Antiochena eiicere, et pro illo Severum manifestam veritatis inimicum inducere. apposuerunt autem calumniantes quod ore tantum et non corde synodum anathematizaverunt. de cetero et consilium acceperunt iudices, qui missi fuerant ab imperatore, pellendi eum et propterurbationem modicum removendi; quo ad Platanos egresso confestim impium Severum constituit, qui ante monachus fuerat in monasterio schismaticorum, iuxta Maiuma Gazae. Flavianum autem apud Petras exilio relegavit. sed et alios nonnullos episcopos ferreis vinculis compeditos una cum presbyteris et diaconibus. Helias vero Hierosolymitanus dum cogeretur ab imperatore aut Severo communicare aut ab episcopatu repelli, monachis confortantibus illum, ab epi-

*) faciebat missas] *ἑλετοῦργεα*. Idem de vitis PP. in Constantino: missas imperatori fecit. sic loquebantur antiqui, ut S. Bonifacius archiep. Mogunt. ep. 95. Hist. Tripart. interpres l. 4 missas facere in ecclesia, et l. 6 missas facientes seorsum, et l. 7 seorsum agebat missas. sic etiam loquitur l. 12 c. 2. et Flodoardus hist. Rem. l. 2 c. 13. idem tamen interpres missas celebrare dixit l. 10 c. 23. FABR.

scopatu prociis magis elegit, et consecratus est pro eo Ioannes ex staurophylacibus quidam, qui spoudit facere quae
 p. 242 12 cunque vellent: verum consecratus neutrum fecit, imperator autem Anastasius una cum Timotheo scelesto Constantinopolitano episcopo multa mala monachis clericis ac laicis, qui pro Macedonio proque synodo defensanda perseverabant, ostendit, ita ut apud Oasim Thebaidis multos exilio relegaret. qui Timotheus synodica et Macedonii depositionem singularum episcopis civitatum ad subscribendum transmissit, quorum alii, fortiores scilicet, ad utrumque restiterant, alii vero utrisque scriptaris timore imperatoris perterriti subscripserant. porro medii depositioni Macedonii non
 p. 243 subscribentes, Timothei synodicis subscripserunt; quod id ipsum erat, licet eis distare videretur. volens sane Timotheus Severi nomen in diptychis ordinare et Flaviani eicere, prohibitus est a populo: Severi namque communionem omnes orthodoxi fugiebant, et maxime monachi; quibus cum multitudine rusticorum punitis multos occidit, altaria subvertens et sacra orthodoxorum vasa ut sacrilegis confians. Iuliana vero, illustrissima femina, quae templum dei genitricis apud Honoratas construxerat, valde pro Chalcedonensi synodo satagebat, ita ut ei nec imperator quidem, multas adversus eam versutias adinveniens, Timotheo communicare persuadere valuerit. sed nec ipse Timotheus frequenter ad eam pergens hoc ei potuit persuadere. Pompeium quoque consobrinum illius, et huius uxorem, quae mulier erat ornata et concedendis beneficiis vacans, multis imperator angustiiis humiliabat ut zelatores synodi et eos qui Macedonio largiebantur in exilio quae necessaria erant. hi vero qui Alexandriam missi fuerant a Timotheo ad Ioannem Nicaeotem, super ambonem Chalcedonense anathematizaverunt concilium. defuncto autem hegumeno monasterii Dii venit
 p. 244 Timotheus ordinaturus hegumenum: is autem qui promovendus erat, dixit se non suscepturum benedictionem a viro qui Chalcedonensem synodum sperneret. ad haec Timotheus ait "anathema omni homini Chalcedonense non suscipienti concilium;" et tum ille provehi ab ipso convenit. praeterea Ioannes archidiaconus Timothei, cum esset Manichaeus, conviciis affecit Timotheum, et imperatori quod dixerat indicavit. ast imperator ignominiose ac dire Timotheum in faciem conveniens negantem invenit, et e contra eos anathematizantem qui Chalcedonensem synodum recepissent. porro Ioannes Alexandrinus inhibuit Aegyptios ascendere Hierosolymam, ut non communicarent in exaltatione Chalcedonensi concilio. terribilia vero quaedam ab his qui a daemonio tenebantur facta sunt Hierosolymis tunc. Anastasius enim

captus fieri dux Palaestinae, pollicitus est imperatori, nisi persuaderet Ioanni, post Heliam Hierosolymitano episcopo, communicare Severo, dare trecentas libras auri. accepto vero principatu venit Hierosolymam, Ioannemque sibi non obedientem misit in carcerem. Zacharias vero quidem princeps Palaestinae, deo amabilis vir, suggestit episcopo, zelo divino ductus, duci repromittendi se quae illi placerent acturum, dummodo restitueretur in throno suo; quo se absol- p. 245 .
 vente ac restitente, collectis monachis in templo S. Stephani ascendit super ambonem, et anathematizavit Nestorium et Eutychem et Severum atque Soterium, pronuntians sanctas et universales quattuor synodos. aderat autem et Hypatius filius fratris imperatoris, non communicans omnino Severo. hic cum tunc communicaret Ioanni, auri libras centum dedit S. Theodosio, qui erat exarchus monasteriorum, ad distribuendum has monachis qui rectae fidei erant et Chalcedomensis concilii zelo fervebant. imperator autem quosdam ex principibus praecepit in templo S. Theodori Sphoracii super ambonem trisagii additamentum admittere, ita ut multitudines indignatae per diem letaniae illinc egrederentur, quando et Timotheum per commonitorium scriptum omnibus ecclesiis praecepit trisagium in letaniis cum additamento dicendum, quod multi metuentes fecerunt. monachi vero alium psalmum psallendo venerunt. hos autem populus videns clamavit "bene venerunt orthodoxi," simul-
 tasque multa facta est et incendium domorum multarum ac homicidia densa milia, turba vociferante adversus Anastasium p. 246
 et Vitalianum imperatorem petente, ita ut fugeret Anastasius et letitaret, ab ipsaque Arcadia laceraretur iniuriis utpote multorum causa malorum Christianis effectus. Alamundaro autem principe Saracenorum gentis baptizato, Severus duos episcopos macula suae pravitatis infectos direxit ei communicandi. dei autem providentia ille ab orthodoxis baptizatus fuerat, qui recipiebant concilium. cumque Severi episcopi subvertere principem a vero dogmate festinarent, mirabiliter eos arguit Alamundarus huiusmodi fabula. ait enim ad illos: "litteras" inquit "accepi hodie, quia Michael archangelus mortuus est." illis vero dicentibus hoc impossibile fore, ait princeps "et quomodo deus secundum vos nudus crucifixus est, nisi naturarum esset duarum Christus, quandoquidem nec angelus moritur?" et ita cum confusione Severi recesserunt episcopi. porro Cabades quosdam Christianos, qui erant in Perside, poplite enervavit, qui tamen postmodum ambulaverunt.

Vicesimo tertio imperii Anastasii anno Hormisda papa p. 247

Romanus pontificium gerit. Vitalianus autem, quem populus imperatorem expetiverat, accepta tota Thracia Scythia et Mysia, Vulgares habens secum et multitudinem Hunnorum, cepit Anchialum et Odysopolim. comprehendit autem et Cyrillum magistrum militum Thraciae, et pervenit praedas gerendo usque Byzantium, parcens vero civitati apud So-sthenium castra metatus est. Anastasius autem desperatione consternatus mittit ex senatu quosdam, rogans eum pacisci et iurare una cum senatu, quod ab exilio episcopos revocaret apud Heracliam Thraciae. porro Vitalianus addidit ut et principes uniuscuiusque scholae iurarent istud; sed et Macedonius et Flavianus, qui nequiter pulsi fuerant, suos reciperent thronos, similiter et reliqui omnes episcopi, et ita celebraretur synodus, Romano et cunctis episcopis convenientibus, et communi iudicio probarentur quae adversus orthodoxos sunt praesumpta. itaque cum haec imperator senatus et reliqui principes populi iurassent et confirmas-

p. 248 3 sent ita fiendum^{*)}), facta est pax, et ad propria rediit. Hormisda vero Romanus episcopus, molestiis fatigatus a Theodorico Vitaliano favente, Ennodium episcopum misit et Vitalianum archidiaconum ad synodum celebrandum apud Heracliam. venire autem et episcopi ex diversis locis fere ducenti, qui illusi ab iniquo imperatore ac Timotheo episcopo Constantinopolitano recessere inefficaces. impius quidem imperator pacta transgrediens clam intimavit Romano papae ne veniret: miserat enim Vitaliano sacram, quo transmitteret eam Romam, ut papa proficisceretur ad celebrandam apud Heracliam synodum. omnis autem populus atque senatus in praesentia maledicebat Anastasio tanquam periuro. porro Vitalianus indignatus adversus Anastasium ob periurium multa mala exercitiis Anastasii et reliquae rei publicae demonstravit, occidens, rapiens, armis exuens, et postremo ad iniuriam eius unumquemque militem uno aereo nummo vendens.

p. 249 3 Mundi anno 6008, divinae incarnationis anno 508, Hunni, qui dicuntur Sahe^r, transeuntes Caspiae portas, Armeniam et Cappadociam, Galatiam et Pontum depopulati sunt, ita ut Euchaitam quoque pervaderent. unde et fugiens Macedonius, propemodum periclitaturus, salvatus est apud Gangras. quo comperto Anastasius amare illic eum custodiri praecepit, mittens; ut aiunt, qui eum occideret. defunctus

^{*)} fiendum] Flodoardus hist. Rem. 1 13: fiendumque se Christianum vovisset. vide Vossium de vitis sermonis 4 30 circa finem. Faa.

autem apud Gangras positus est in templo sancti martyris Cellinici iuxta reliquias eius, multas sanitates efficiens; qui cum exanimis iaceret, manu fertur se signaculo crucis signasse. Theodorus autem quidam ex his qui cum eo erant, vidit eum in somnis sibi dicentem: "excipe, et abiens lege Anastasio, et dic, ego quidem vado ad patres meos, quorum fidem servavi, non cessabo autem increscens domino, usquequo venis et in iudicium ingrediamur." eodem anno Alexandriae multi viri et mulieres et pueri atrociter a daemonibus obsessi repente latrabant. in somnis autem quidam vidit quem p. 250
dam dicentem quia propter anathematismos synodi patiuntur ista. porro monachi heremi zelo divino moti, quattuor contestationes componentes, duas quidem ex his misere imperatori, unam vero principibus regionis et unam episcopo Hierosolymitano Ioanni, protestantes neque sanctam se Chalcedonensem synodum praevaricaturus neque impio Severo communicaturus, quin et se promptam habere mortem, incedentes et sancta loca. sane Thessalonicensi episcopo communicante ob metum imperatoris Timotheo Constantinopolitano episcopo, quadraginta episcopi Illyrici et Graeciae convenientes in unum per professionem in scriptis factam, ut a proprio metropolitano discessere ab eo; et Romam mittentes Romano communicare in scriptis professi sunt. episcopum autem Thessalonicensem Theodorus historicus patriarcham nominat irrationabiliter, nesciens qua pro causa.

Vicesimo imperii Anastasii anno Ioanne Nicaeote Alexandrino antistite haeretico mortuo, Dioscorus iunior, Timothei Heluri consobrinus, praelatus est episcopus Alexandriae. cum autem venisset Byzantium, pro Alexandrinis apud imperatorem intercessurus propter occisionem filii Calliopii Augustalis, ab orthodoxis publice conviciis appetebatur, cum procederet, existimantibus eum contra recta dogmata advenisse. ergo cum ob homicidium intercessisset, cum festinatione discessit. causa vero caedis ista fuit. cum Dioscorus manus impositionem accepisset, recessere multitudines rusticorum, dicentes quia nisi secundum quod sanctorum continent apostolorum canones fiat, non recipietur episcopus: princeps enim inthronizaverat eum. Dioscorus autem venit ad S. Marcum, et venientes clerici induerunt eum secundo, et iterum consecraverunt. et ita veniens ad S. Ioannem perfecit collectionem. cum autem esset illic Theodosius filius Calliopii Augustalis et Acacius magister militum, turbae turbatae coepere iniuriis afficere Augustalium, eo quod laudaret imperatorem Anastasium. cum vero iurgium motum fuisset, insipientes quidam a sede filium Augustalis deposuerunt, et

interemerunt eum. at vero Acacius magister militum, quot-
 p.252 quot capere potuit, interfecit. haec audiens imperator iratus est adversus eos. porro Dioscorus interveniens mitigavit eum. inter Indos vero et Persas castrum est nominis Zabdaber, ubi multas pecunias et lapides pretiosos esse Cabades rex Persarum ediscens, quaerebat hoc comprehendere. daemones autem loco insidentes prohibebant illum aggredi. omni ergo mota excogitatione magorum suorum, deindeque Iudaeorum consilio frustratas, credidit per orationem Christianorum, quae fit ad deum, huic dominari; et episcopum quandam Christianorum, qui apud Persas erant, super hoc deprecatus est. qui collecta celebrata divinorum mysteriorum participatus est, et accedens ad locum daemones, qui illi inerant, pepulit, et sine labore castrum Cabadi tradidit. stupefactus autem super hoc signo Cabades prima cathedra episcopum honoravit, cum usque ad illud tempus Manichaei atque Iudaei praesiderent; porro volentibus baptizari licentiam praebeuit.

Vicesimo septimo imperii Anastasii anno vidit idem imperator in visu virum terribilem, portantem codicem; qui hunc apertum, et inveniens nomen imperatoris, dicit ei "ecce propter malam fidem tuam deleo quattuordecim," et delevit eos. ex-
 p.253 pergefactus autem, et advocato Adamantio praeposito, dixit ei visionem. "et ego" ait "vidi haec ista nocte, quia assistenti mihi imperio tuo porcus magnus veniens, et comprehensa praetexta mea, proiecit me in terram et interemit." convocato ergo Proculo coniectore *) edixit ei quae fuerant visa; qui quod ambo forent post paululum morituri praedixit. Timotheo vero Constantinopoleos episcopo mortuo, Ioannem Cappadocem episcopum et syncellum Constantinopoleos episcopum creaverunt. hic consecratus tertio die paschae apostolicam indutus est stolam. populus autem instantiam multam agebat ut Ioannes anathematizaret Severum. porro eodem anno mortuus est impius Anastasius, et imperavit pius Iustinus pro eo, vir senior et multum peritus, qui a militibus incipiens usque ad senatum profecit, Illyricus genere. quidam autem aiunt quod divino fulmine percussus Anastasius periisset.

Mundi anno 6011, divinae incarnationis anno 511, anno
 p.254 9 imperii Iustini primo, Vitalianus post mortem Anastasii eidem imperatori valde familiaris effectus est, ita ut consul appel-

*) coniectore] Glossae: *ὀρυσσόμενος* coniector, somnisolutor, somniorum interpres. v. Plaut. Curcul. act. 2 sc. 1 et 2. Faas.

laretur, fiduciamque tantam apud imperatorem haberet ut etiam Severum praeceperet eici et interimi: nimis enim erat orthodoxus Vitalianus. quo audito Severus fugit, et Iulianus Alicarnassi episcopus. Aegyptum abeuntes, hanc conturbaverunt, sermonem de corruptibili et incorruptibili commoventes, dum Alexandriae Dioscorus esset episcopus. episcopi autem et clerici Romam venientes, auctoritate ab Hormisda Romano episcopo studio Vitaliani percepta, cum adhuc vi- p. 255
veret Ioannes Cappadox episcopus Constantinopolitanus, sanctam Chalcedonensem synodum in diptychis ordinaverunt, una cum aliis sacris tribus conciliis. cum vero Severus impius fuga lapsus esset effectus, Paulus consecratus est Antiochia, et donavit imperator civitati Antiochenae mille libras auri. sed et ceteris urbibus benevolentiam praestitit, inhibens quoque et publicas perturbationes. Xenaiam vero, qui et Philoxenus dicebatur, episcopum Ierapoleos, cum esset Manichaeus, et Petrum Apamiae cum omnibus ipsius maculae participibus exilio relegavit. revocavit autem omnes quotquot iniuste fuerant ab Anastasio exules constituti. sed et p. 256
Appionem patricium, quem in Nicaena civitate in presbyterum consecraverat, quemque imperator, ut revera prudentem, praefectum fecit praetoriorum. sequenti autem anno Ioanne Cappadociae Constantinopolitano episcopo defuncto, Epiphanius presbyter ipsius ecclesiae atque syncellus promotus est; similiter et Hormisda Romano dormiente Ioannes episcopatum suscepit.

Tertio Iustini principis anno, bello moto inter Roma- p. 257 9
nos et Persas, misit idem Iustinus legatos et munera ad Zelicben regem Hunnorum; et repromisit cum iuramentis se imperatori contra Persas auxilium praestaturum. mittente autem et Cabade repromisit et ipsi. hoc sane Iustinus ediscens tristatus est valde. porro direxit ad Persas Zelicbes viginti milia ad expugnandum Romanos. at vero Iustinus destinavit Cabadi regi Persarum legationem pro pace, et quasi super alio quodam scribens etiam de Zelicbe significavit, quia opitulationis iuramenta cum Romanis habet, quia et munera accepit multa, et vult proditor Persarum fieri, et quia oportet nos, cum simus fratres, ad amicitiam venire, et non a canibus istis illudi. tunc Cabades accersiens secreto Zelicben, sciscitatus est si accepisset a Romanis munera, hortatus adversus Persas; qui dixit "etiam." et iratus Cabades occidit eum, et per noctem missa multitudine Persarum interfecit populum eius, suspicatus quod dolo venissent ad illum; quotquot autem potuerunt fugere, redierunt ad propria. praeterea Euphrasius Antiochenus Chalcedonen- p. 258 8

sem synodum exclusit a diptychis, sed et nomen Hormisdæ papæ Romani. post hæc vero timens quattuor concilia confirmavit.

- p. 259 9 Quinto anno imperii Iustini Zathus rex Lazorum, recedens a regno Persarum regnante Cabade et Zathum amante, qui etiam illum in regem Lazorum provexerat, venit Byzantium ad Iustinum, et rogavit eum ut fieret Christianus et ab ipso appellaretur imperator Lazorum. at imperator cum gaudio illo suscepto, illuminavit *) eum et filium appellavit. proventus autem imperator Lazorum a Iustino portavit coronam et chlamydem imperatoriam albam. quo comperto Cabades rex Persarum significavit imperatori Iustino, dicens quia cum amicitia et pax sit inter nos, quæ inimicorum sunt, agis, et eos qui sub potestate Persarum a saeculo erant assumpsisti. qui remisit ei "nos quenquam subiectorum imperio tuo neque assumpsimus neque subvertimus. sed ascendens Zathus ad imperialia nostra procidens deprecatus est ut ab scelesto et pagano dogmate impiisque sacrificiis et errore daemonum liberaretur, et accederet ad conditorem omnium deum, et fieret Christianus. hunc nos baptizantes absolvimus ad propriam regionem." ex tunc ergo facta est inimicitia inter Romanos et Persas. eodem quoque anno gesta sunt quæ circa S. Arethan provenerunt.
- p. 261 4 Sexto imperii Iustini anno Theuderichus Romam tenens, et ea quæ Aarii sunt sapiens, coëgit Ioannem papam venire Byzantium ad imperatorem Iustinum et intercedere pro Arianis, ut non compelleret illos ab hæresi sua discedere. nam et Theuderichus hoc in orthodoxos, qui in Italia erant, facere minabatur. Ioannes vero Byzantium veniens, et invitatus ab Epiphanio patriarcha, non consentit, usquequo Epiphanio praesideret utpote papa Romanus. qui omnibus quidem episcopis communicavit, Timotheo vero Alexandrino non communicavit. Cabades autem Persarum rex, filius Perozi, multa milia Manichæorum cum episcopo eorum Indazaro una die peremit, una cum senatoribus Persis, qui sensus eorum erant. filium enim eius, nomine Pthasuarsau, Manichæi a puero instruantes et sui sensus efficientes reprobant ei, dicentes quia pater tuus senuit, et si contigerit eum mori, principes magorum unum fratrum tuorum facient imperatorem, eo quod teneat dogma ipsorum. nos autem possumus per orationes nostras suadere patri tuo ab-
- p. 262

*) illuminavit] *ἐποίησεν. φωτίσεν* in scriptis patrum accipitur pro baptizare. v. Gregor. Naz. *εἰς τὸ θεῶν βαπτισμα*. FASS.

renuntiare imperio, et te promovere, ut ubique confirmes dogma Manichaeorum. qui repromisit hoc facere, si imperasset. cum autem haec Cabades cognovisset, iussit conventum fieri quasi facturus filium suum Pthasuarsan imperatorem, et omnes iubens Manichaeos una cum episcopo eorum et mulieribus et liberis adesse conventui, similiter et principem magorum Glonazen et magos, et Christianorum episcopum Boazanen, dilectum a Cabade utpote medicum optimum. et convocatis Manichaeis ait "gaudeo super dogmate vestro, et volo dare, dum vivo, filium meum Pthasuarsan et consentaneum vestrum. sed segregate vosmet ipsos ad recipiendum eum." qui freti fiducia semet ipsos segregaverunt. Cabades autem praecipiens exercitus suos ingredi, omnes concidit gladiis cum episcopo eorum, sub conspectu principis magorum et Christianorum antistitis.

Mundi anno 6019, divinae incarnationis anno 519, comp. 265 17
 terrae motus apud Antiochiam adhuc teneretur, Euphrasius episcopus obrutus est a terrae motu et mortuus est, et omnis domus et ecclesia cecidit, et pulcritudo civitatis exterminata est: non enim facta est talis divinitus ultio in alia civitate per omnes generationes. ast piissimus imperator Iustinus his cognitis plurimum animo doluit, ita ut ablato diademate a capite suo et purpura lugeret in sacco sedens per dies multos, adeo ut in die festo procedens ad ecclesiam non passus sit portare coronam vel chlamydem. porro mense Aprilis eiusdem quintae indictionis aegrotus imperator Iustinus effectus prorexit, dum adhuc viveret, in imperatorem Iustinianum nepotem *) suum, qui et coimperavit ei mensibus 4. mense autem Augusto eiusdem quintae indictionis Iustinus obiit. eodem autem anno singulare imperium Iustinianus p. 267 7 obtinuit. rex autem Helurorum, Graetes nomine, ad Roma- p. 268 6 nos confluit, et venit Constantinopolim cum populo suo, et petiit imperatorem quo fieret Christianus; qui baptizatum in Theophaniis suscepit eum ex baptismo, repromittentem auxiliari ei in quibuscunque voluisset. eodem anno adhaesit p. 269 3 Romanis mulier quaedam ex Hunnis, qui dicuntur Saber, barbara, nomine Boazer, vidua, habens secum Hunnorum milia centum. tum et rex Hunnorum qui sunt iuxta Bosphorum, nomine Gorda, accessit ad imperatorem, et factus

*) nepotem] ἀνεψιόν, ut tunc loquebantur, i. e. sororis suae filium. Gregorius Turon. hist. 1 18: Octavianus Iulii Caesaris nepos, quem Augustum vocant. et 3 18: parvipendens de interfectione nepotum. loquitur de Chlotario, qui filios fratris occiderat. vide Vossium de vitiiis sermonis 1 27. FABA.

- Christianus susceptus est ab imperatore; et multis et praestitis donis misit eum in regionem ipsius ad Romanas res custodiendas et Bosphorum civitatem, quae pro eo quod Romanis boves per singulos annos pro pecuniis inferebat, Bosphorus appellata est. locavit autem et numerum militum Romanorum et tribunorum custodire civitatem propter Hun-
- p. 270 6 nos, et exigere tributa boum. promulgavit autem formam imperator de episcopis et oeconomis et orphanotrophis et xenodochis, ne hereditates possiderent nisi quae priusquam proveherentur habuisse probarentur, de quibus et testamentum emittere potuissent. ab hora vero qua promoverentur, neminem habere licentiam disponendi, sed omnia ipsius venerabilem domum hereditari. et exposuit imperator leges validas contra libidinosos, et multi puniti sunt, et factus est timor multus et cautela. renovavit etiam contrarias leges, faciens singularem codicem, et vocans eum novellas constitutiones, in quibus non permittit principem in locis, quibus praest, emere possessionem aut aedificare domum aut hereditare *) extraneam personam, nisi quis sibi cognatus existat.
- Eodem anno passa est a divina indignatione rursus Antiochia, post duos annos prioris passionis, et factus est terrae motus magnus et tempestas gravissima. et letaniam faciebant qui remanserant omnes, discalceati, clamantes *Kyrie eleison*, et proicientes se pronos super nives. apparuit autem in visu cuidam dei cultori homini, ut diceret omnibus residuis quod superscriberent in superliminaribus suis "Christus nobiscum, state." quo facto stetit ira dei. et rursus imperator et Augusta multas pecunias donaverunt in recuperationem et aedificationem Antiochensium civitatis, quam
- p. 273 9 et cognominavit Theopolim. porro 12 kal. Apriliarum 7 indictionis irruit Alamundarus Zecius, regulus Saracenorum, et depraedatus est primam Syriam usque ad terminos Antiochiae in locum qui dicebatur Litargum, et occidit multos, et incendit exteriora Chalcedonis. et audientes primores Romanorum exierunt adversus eum. quo comperto Saraceni
- p. 274 7 una cum Persis, sumpta praeda cum captivis, fugerunt. praeterea Samaritae et Iudaei in Palaestina imperatorem quendam Iulianum coronantes, et arma contra Christianos moventes, rapinas et homicidia et incendia operati sunt; quos deus tradidit in manus Iustiniani, et interemit omnes, et de-
- p. 276 14 collavit Iulianum tyrannum. interea tertio imperii sui anno

*) hereditare] vetus interpres epistolae ad Philadelph. quae S. Ignatio adscribitur: regnum dei non hereditabit. FABR.

Iustinianus imperator promulgavit ne militarent pagani nec haeretici, nisi soli orthodoxi Christiani, dans illis et indutias usque ad menses tres ad conversionem.

Septimo imperii Iustiniani anno facta sunt Vandalica p. 287 5 bella, et recepit Belisarius Africam. denique Vandali sub Arcadio et Honorio ad Hispaniam venientes cum Godigisclo rege suo, et ex ea in Libyam transeuntes, hanc comprehenderunt. Godigisclo vero mortuo Gizerichus eius principatum suscepit. cui successit Honorichus filius eius, regnum adeptus; qui multa mala Christianis qui in Libya erant ostendit, et arianizare coëgit, et multos occidit, et linguam a gutture quorundam abscidit, qui etiam dei gratia postea loquebantur. episcopus autem quidam Orientalis partis imperatore p. 291 3 Iustinianum deterruit, dicens ex deo sibi visionem factam, iubentem sibi ad imperatorem accedere, et postulare ut Christianos qui erant in Libya liberaret a tyrannia. quibus imperator auditis retinere mentem ultra non potuit, sed tam exercitum et naves armis circumdedit et victualia *) praeparavit, Belisariumque in procinctu esse praecepit in Libyam praetorem mittendum, quem et praetorem imperator principaliter, et in omnibus statuit. erat autem cum eo p. 293 et Procopius, harum rerum conscriptor. proficiscentes autem a regia urbe adierunt Abydum. Belisarius vero curabat quatinus universus stolo simul navigaret et in praedium idem ipsum diverteret. cumque ad Siciliam pervenisset, misit Procopium conscriptorem Syracusam, si forte inveniret quosdam qui se in Libyam ducerent. ipse vero stolo accepto ad Caucanam properavit villam, 200 a Syracusa stadiis differentem. Procopius ergo Syracasam ingressus escas emit apud Amalasuntham, uxorem Theuderichi, matrem autem Atalarichi regis Italiae, amicitiam erga Iustinianum habentem. consecutus quoque est inopinate virum qui sibi fuerat amicus a puero, quique experimentum habens Libyae locorum et maris, tres tantum dies transierant ex quo Carthagine venerat. et aaseverabat omnem securitatem habere illos, et haud metuere quenquam illorum quod adversus se moveretur exercitus, ita ut a quattuor mansionibus **) maris Gelimer moraretur. hunc ergo assumptum Procopius ad Caucana

*) victualia] commestum, victui necessaria. Glossae Dosithei: alimonia, victualia. Flodoardus hist. eccl. Rem. 2 11: sufficientia victualia constituit. Farn.

**) mansionibus] Sulpicius Severus in Martino: sedecim mansionibus abest. plura de mansionibus dico ad tit. 3 dictae collectionis. Farn.

- perveniens Belisario praesentavit. quibus compertis Belisartus
 p. 294 transmeavit, et exiit in quoddam praedium; aggeremque ac
 vallum profundum facientes castra metati sunt. ubi et cum
 locus inaquosus esset, vallo effosso terra protulit aquam ad
 omnem utilitatem, tam animantibus quam exercitibus. se-
 quenti vero die populus ad praedam prorupit. praetor au-
 tem his accersitis haec ad eos locutus est "violentiam qui-
 dem inferre alienisque pasci iniustitia est in omni tempore,
 maximeque nobis in periculis constitutis. ego enim in hoc
 fuis in hanc vos terram transvexi, ut iustitia et opere bono
 tam deum placemus quam Afros ad nosmet attrahere procure-
 mus. haec autem vestra intemperantia in contrarium vobis
 proveniet, et aget ut Afri Vandalis auxilientur. sed acquie-
 scentes verbo meo, ementes escas asportate, et neque iniusti
 esse videamini neque amicitiam Afrorum in inimicitiam con-
 vertatis, sed deum potius placare studete. cessate insilire in
 aliena, et lucrum excutite periculis plenum." mittens autem
 p. 295 Belisarius electum exercitum urbem sine labore comprehen-
 dit. noctu enim ad eam accedentes, et una cum introeun-
 tibus plaustris rusticorum ingredienti, hanc obtinuerunt. et
 cum dies factus fuisset, tam sacerdotem quam huius primos
 captantes ad praetorem destinaverunt.
- p. 299 13 Belisarius itaque Carthagine capta commonebat milites
 dicens "videte quanta prospera facta sunt nobis, quoniam
 sobrietatem erga Afros ostendimus. videte honestatem in
 Carthagine conservare, et ne quis quenquam opprimat, nec
 quicquam ipsius surripiat. cum enim multa mala fuissent a
 Vandalis barbaris viris perpassi, imperator noster ad auxi-
 liandum eis nos misit et ad libertatem donandam." haec
 p. 300 commonens Carthaginem introivit, et ascendens palatium in
 Gelimeris solio sedit. ad quem accesserunt negotiatores Car-
 thaginis, et quotquot iuxta mare manebant, queritantes se
 rapinam a classibus pertulisse. at vero Calonymum, navium
 principem, iuramento constrinxit quatinus omnia quae rapta
 fuerant asportaret et propriis dominis redderet; qui defrau-
 dans ex eis et periurans non post multum vindictam exol-
 vit: nam extra sensum effectus suam ipsius linguam comede-
 ns obiit. ita vero praetor sine tumultu urbem possidebat,
 ut nec iniuriam quampiam inferret homini, nec in foro quos-
 piam obserare domum contingeret, sed ementes milites man-
 ducabant et laetabantur. eos vero Vandalos qui ad sacra
 confugerant, fide praestita educebat. murorum autem civi-
 tatis diligentiam exhibebat, cum antea negligentia ruerent.
 porro dicebant et vetus verbum Carthagine dictum, videlicet
 Gamma persequetur Beta, nunc esse perfectum: prius enim

Gezerichus Bonifacium insecutus est, nunc vero Belisarius p. 301
 Gelimerem. praeterea tot pecunias multitudo reperit quot p. 304 14
 in nullo loco unquam esse contigerat. denique Romanorum
 principatum depopulantes pecunias multas in Libyam trans-
 tulerunt. et cum ipsa regio optima et fecunda esset, pecu-
 niarum redditus eis effecti sunt multi. nonaginta quippe et
 quinque annis Vandali Libyam tenuerunt; et cum multas di-
 vitias collegissent, in illa die in Romanorum manus omnes p. 305
 divitiae redierunt. in tribus enim mensibus cum pugnasset
 Belisarius, id est a calendis Octobribus usque ad calendas
 Armenias, totam Libyam subdidit. misit autem Ioannem
 Armenium cum ducentis electis persequi Gelimerem, donec
 eum vivum aut mortuum comprehenderet; qui praecoccupans
 Gelimerem comprehensurus erat, nisi res contigisset huius-
 modi. Huliars quidam ex Belisarii armigeris erat cum Io-
 anne; qui vino inebriatus, videns avem super arborem in-
 sidentem, tenso arcu iecit adversus avem. et avem quidem
 consecutus non est, Ioannem vero retro in cervice percus-
 sit; qui plagatus mortuus est, multum luctum tam impera-
 tori Iustiniano et Belisario quam cunctis Romanis et Cartha-
 ginensibus derelinquens. taliter Gelimer effugiens illa die ad
 Maurasios properavit; quem Belisarius persecutus in Papua
 monte, in novissimis Numidia, circumclusit, hunc obsidens
 per hiemem, deficientibus ei omnibus necessariis: panis enim
 apud Maurasios non fit neque vinum neque oleum, sed far
 et hordeum immaturum, ut irrationabilia animalia, come- p. 306
 dunt. his Gelimer incidens scribit ad Faran, quem dimise-
 rat Belisarius ad custodiendum eum, ut mitteret sibi citha-
 ram et panem unum et spongiam. Faras autem haesitabat
 quidnam esset hoc, donec qui detulerat epistolam dixit quia
 panem quidem desiderat videre Gelimer, non videns panem
 ex quo ascendit in montem, spongiam autem propter oculos
 non lotos ac per hoc laesos, quatenus hos sinceros spongia
 reddat, porro citharam, ut calamitatem et lamentetur et de-
 flect. his auditis Faras condolens, et fortunam humanam
 deplorans, secundum eius scripta faciebat, et omnia mittebat
 quaecunque*) Gelimer egebat. praeterea cum hiems trans-
 iisset, metuens Gelimer obsidionem Romanorum, et cognato-
 rum misertus filiorum, qui vermes in eadem miseria fec-
 erant, dissolutus est mente, et ad Faran rescripsit quod
 fidei verbo recepto ipse, et qui secum erant, ad Belisa-

*) quaecunque] Cato ap. A. Gellium 13 22: quia multa egeo. Plau-
 tus Menaechn. act. 1 sc. 2: nec quidquam eges. Priscianus l. 18:
 nostri, egeo illius rei et illam rem et illa re. FASS.

rium properarent. quo hunc certum iureiurando reddente,
 p. 397 7 assumptis omnibus Carthaginem venit. Belisarius autem
 hunc gratanter recepit. at vero Gelimer ridendo ad Be-
 lisarium introivit. quem alii quidem superfluitate passio-
 nis excessisse quae sunt naturae, delirumque suspicabantur
 effectum: amici vero huius et sagacem hominem hunc esse
 cogitabant, et cum fuerit rex et regii generis, et virtutem
 validam pecuniasque magnas habuerit, quoniam in fugam ver-
 sus est et mala in Papua pertulit et nunc ut captivus ductus
 est, nihil praeter multo risu digna, quae hominum sunt, ar-
 bitratum eum esse perhibebant. Belisarius autem hunc cum
 principibus omnibus Vandalorum non in dehonoratione *)
 custodiebat, ut ad imperatorem Iustinianum Byzantium du-
 ceret. Cyrillo vero statim Belisarius cum capite Zatzonis
 fratris Gelimeris in Sardum insulam misso, quae Kyrnus vo-
 cabatur, primum hanc Romanis subegit. in Caesaream autem,
 quae est in Mauritania, Ioannem aliam destinavit, quae 30 die-
 rum itinere a Carthagine distans penes Gadira et solis occasum
 iacet. aliamque Ioannem ex praetoribus unum in fretum quod
 est in Gadiris, et in castellum quod Septum vocant, direxit.
 porro in insulas quae iuxta Oceanum sunt, Maioricam sci-
 p. 308 licet et Minoricam, Apollinariam destinavit, virum bonum.
 misit autem et in Siciliam quosdam Afrorum, et castrum
 Vandalorum comprehendere iussit. Gothi vero qui hoc cu-
 stodiebant, matri Athalarici haec nota fecerunt. quae scri-
 bit ad Belisarium ne idem castrum tyrannide caperet, quo-
 usque imperator Iustinianus sciret, et quod sibi esset visum
 efficeret. in his ergo Vandalicum bellum finem accepit. ve-
 rum invidia, utpote in magna felicitate fieri solet, contigit
 etiam in Belisarium: quidam enim derogaverunt ei penes im-
 peratorem, quod tyrannidem meditaretur. ast imperator
 misso Salomone tentat Belisarii voluntatem, utrum cum Ge-
 limere et Vandalis veniret Byzantium, an manens illuc eos
 transmitteret. Belisarius autem Byzantium profectus est,
 Salomone praetore Libyae derelicto. cumque Belisarius Byzan-
 tium una cum Gelimere et Vandalis pervenisset, magna prae-
 mia percipere meruit, qualibus nimirum temporibus prisca
 Romanorum praetores in maximis victoriis digni efficiebantur.
 p. 309 sexcentis enim annis transactis nemo ad talem pervenit
 honorem nisi Titus Traianus et alii imperatores, qui magi-

*) dehonoratione] Flodoardus hist. 2 20: quidquid in ipsius impe-
 ratoris dehonoratione gestum fuerat. Vetus interpres epistolae
 ad Philippenses, quae S. Ignatio adscribitur: dies festos nolite
 dehonorare. FASS.

stratum contra barbaricas nationes obtinentes mirabiliter triumpharunt; exaviisque ostensis et ex bello mancipiis in media urbe pompis haec publicavit, quod triumphum vocant Romani. sic veteri quidem modo, sed pedestri incedens ex domo sua usque ad Hippodromium. erant autem exuviae quotquot administratorio principis ordini competebant, id est throni aurei et rhedae, quibus regum uxores vehuntur, ornatusque de lapidibus pretiosis compositus, argenti quoque multa milia talentorum, et diversorum imperialium vasorum, quae Gezerichus Romano despoliato palatio Africam tulit, inter quae et Iudaeorum vasa, quae Vespasiani filius Titus post captam Hierosolimam Romam detulerat. mancipia vero erant ex triumpho tam ipse Gelimer, vestimentum quoddam portans purpureum, et cognatio eius universa, Vandalorum quoque quotquot valde prolixae staturae ac boni corporis erant. cumque Gelimer in Hippodromium pervenisset, et tam imperatorem supra tribunal sedentem quam ex utraque parte vulgus astans vidisset, non quiescebat clamans "vanitas vanitatum, et omnia vanitas." pertingentem autem eum iuxta imperatoris tribunal purpura eius ablata primum cadere et adorare coegerunt imperatorem. at vero imperator Gelimeri praedia in Galatia multa contulit et amoena, et cum omnibus cognatis suis in his habitare permisit. verum hunc in patricii ordinem non provexit, eo quod ab Arianorum secta discedere minime consentiret. p. 310

Salomone praeterea rem publicam moderante Maurusii praelium adversus Afros moverunt. porro Maurusii ex gentibus descendunt quas Iesus Nave ex regione Phoenicum a Sidone ad Aegyptum usque habitantes abegit. qui pervenientes Aegyptum, et non recepti ab eis, ad Libyam veniunt; et hanc inhabitantibus eis, novissimo tempore imperatores Romani terram obtinentes hanc Hoen nominaverunt, p. 311 statuantes titulos duos supra magnum fontem ex lapidibus candidis concavis, habentes litteras Phoeniceas, dicentes haec "nos sumus qui fugimus a facie Iesu latronis, filii Nave." erant autem et aliae gentes in Africa primum indigenae, habentes regem Asclepium, qui Heraclio conregnavit, quem terrae filium esse asseveraverunt qui Carthaginem condiderunt. Salomon autem a Carthagine sumptis exercitibus contra Maurusios properavit, qui in fugam versi et se in praecipitia demergentes semet ipsos interficiunt. mortua vero sunt in hoc bello Maurusiorum quinquaginta milia, Romanorum vero penitus nullus. quin nec ictum quisquam eorum ullum accepit, sed omnes incolumes victoriam consecuti sunt. p. 312 15

- p. 313 plurimi vero principum ipsorum Romanis adiuncti sunt. mulierum atque puerorum tantam multitudinem Romani cepere ut ovis pretio servum Maurusium emere volentibus venundarent. et tunc eis vetus eloquium cuiusdam divinae *) feminae contigit, quia maledictione multitudo eorum a viro sine barba periit: Salomon quippe a puero eunuchus praeter voluntatem effectus est, prae passione genitales partes amittens. porro tota Libya percepta Carthaginem rediit. praeterea vere incipiente missus est Belisarius Siciliam Romanis facere tributariam. ubi eo hiemante Romani Libyae contra Salomonem similitates fecerunt, hoc modo. acceptis enim inter-
- p. 314 emptorum uxoribus Vandalorum habebant agros earum ut suos, et solvere imperatori pro eis tributa volebant. at vero Salomon commonebat eos ne contradicerent imperatori, sed huic quae deliberata fuissent penitus redderent. ceciderunt autem quidam eorum, maximeque Gothorum, in Arii sectam; quos sacerdotes ecclesiae segregabant, et nec liberos eorum baptizare volebant. unde et in die festo simulas effecta est. consiliati vero sunt milites Salomonem in templo perinere; qui hoc audito suadere eis recedere a
- p. 319 4 seditione tentabat, quod non post pauca obtinuit. Belisarius autem Siciliam et Romam ab Ugio detentam et circumquaque civitates accipiens, Ugium Byzantium duxit ad Iustinianum cum uxore ipsius et liberis. et misit imperator Narsen cubicularium Romam cum classe tenendi ea quae illic
- p. 322 8 habebantur. Salomon autem muris Libyae civitates munit. et quoniam Maurusii discesserunt a Numidia victi, Zaben regionem atque Mauritaniam et Sitiphin metropolim sub tributo Romanis effecit: alterius enim Mauritaniae Caesarea prima metropolis est. interea Iberum rex, Zamassar-
- p. 336 6 dus nomine, Constantinopolim ascendit ad imperatorem Iustinianum cum muliere **) ac senatoribus suis, rogans eum ut esset Romanorum concertator et germanus amicus. ast imperator huiusmodi proposito eius accepto multis eum et senatores eius munificentis honoravit. similiter et Augusta uxor eius variata gemmis ornamenta donavit, et dimisere eos pacifice ad proprium regnum.

*) divinae] Glossae: divinum *μάρτυρ*. Petronius: divinam ego putabam. Auctor Queroli in praef.: magum mathematicumque sese fingens. et mox: Queroli secreta et familiaria quasi divinus loquitur. FARR.

**) muliere] mulier pro uxore, ut in Capitulis Caroli Calvi, quod ibi observat Sirmondus. imo et Scaevola lct. ita loquitur in l. 93 de legat. 3. et vulgus Hispanicum *muger* dicit, Italicum *moglie*, Provinciale *mouille*, pro uxore. FARR.

Octavo anno imperii Iustiniani passa est a divina indignatione Pompeiopolis Mysiae: scissa enim est terra terrae motu, et obrutum est medium civitatis cum habitatoribus, et erant subtus terram, et voces eorum audiebantur clamantium ut sibi misericordia praestaretur, et multa donavit imperator ad educendos et adiuvandos, viventesque liberaliter iuvit. eodem vero anno tradidit Iustinianus ad psallendum in ecclesia illud quod canitur "unigenitus filius et verbum dei."

Mundi anno 6029, divinae incarnationis anno 529, Aga-p. 337 7 pitus Romanae gerit ecclesiae praesulatum, Iustinianus decimum imperii agit annum, quando et Epiphanio episcopo Constantinopoleos defuncto Anthimus episcopus Trapezuntinum translatus est Constantinopolim. Agapitus autem Romanus episcopus hoc anno ascendens Constantinopolim synodum celebravit contra impium Severum et Iulianum Alicarassensem et ceteros theopaschitas; inter quos et Anthimus, ut consentaneus eorum, depositus a throno proiectus est et exivit, cum episcopatum obtinuisset regiae urbis mensibus decem; et consecratus est pro eo Mennas presbyter et xenodochus Sampson ab Agapito papa Romano. porro Agapitus dormivit Byzantii, et consecratus est pro eo Silverius.

Anno imperii Iustiniani undecimo facta sunt prima en-p. 338 10 cenia magnae ecclesiae Constantinopoli, Mena patriarcha in regio sedente vehiculo, et imperatore letaniam cum populo faciente.

Anno duodecimo imperii Iustiniani, cum Romae Vigilius esset episcopus, moti sunt Bulgarum duo reges, Vulger scilicet et Drogo, cum multitudine in Lyciam et Mysiam, cum esset magister militum Mysiae Iustinus et Scythiae Baudarius, qui exeuntes contra Bulgares inierunt praelium. et occisus est Iustinus magister militum in bello, et factus est pro eo Constantinus Florentii. et venerunt Bulgares usque ad partes Thraciae, et egressus est contra eos magister militum Illyrici, Hoccum Hunnus, quem suscepit imperator ex sacro baptismo, et in medium missis Bulgaribus conciderunt multitudines copiosas, et receperunt omnem praedam, et vice-runt potenter, occisis duobus eorum regibus.

Eodem anno cepit Chosroes rex Persarum magnam An-p. 339 11 liochiam Syriae.

Anno decimotertio imperii Iustiniani sociatus est Romanis Mundus ex genere Gipedum derivatus.

- p. 340 14 Anno decimoquarto imperii Iustiniani Chosroes rex Persarum quartum in Romanorum terram fecit ingressum; quem Belisarius rursus ab Hesperiiis veniens sapientia sua inefficacem redire coëgit ad propria.
- p. 344 21 Eodem vero anno Timotheo episcopo Alexandriae mortuo, Severus impius, Antiochenus praesul adulter, et Iulianus Alicarnasseus, Alexandriam fuga lapsi, de corruptibili et incorruptibili conferentes adversus invicem, facti sunt tanquam veritatis extranei, et alter quidem Theodosium, alter vero Gaianum Alexandriae promovit episcopum. et Gaianus quidem tenuit episcopatum anno uno, Theodosius vero duobus. hos autem Iustinianus imperator mittens duxit Byzantium, et utrumque separatim custodire praecepit. et Paulum quendam, qui putabatur orthodoxus, Alexandriae provexit episcopum. hic memoriam Severi scelesti faciens ab episcopatu ira imperatoris eiectus est, et veniens Hierosolymis morabatur.
- p. 345 13 Anno decimoquinto imperii Iustiniani, mense Octobrio, facta est Byzantii mortalitas; et eodem anno hypapanti domini sumpsit initium, ut celebraretur apud Byzantium die secunda Februarii mensis.
- p. 346 4 Anno decimosexto imperii Iustiniani contigit debellare invicem regem Azumitensium Indorum Iudacorum ex causa huiusmodi. Azumitensium rex ultra Aegyptum est intransiens. Romanorum autem negotiatores per Homeritensem ingrediuntur ad Azumitensem et ad interiores partes Indorum atque Aethiopum. negotiatoribus autem secundum consuetudinem ingressis terminos Homeriti, Damianus eorum rex illos occidit, et abstulit omnia ipsorum, dicens quoniam Romani malefaciunt Iudaeis, qui in regione sua sunt, et occidunt eos. et ex hoc solverunt negotiationem interiorum Indorum Azumiti. et indignatus Azumitensium rex Adad misit Homeriti, quia laesisti regnum meum et interiorem Indiam, prohibens Romanorum mercatores ad nos ingredi. et venerunt in inimicitiam magnam, et inierunt bellum in alterutrum. et cum pugnaturi essent, Adad Azumitensium rex votum vovit, dicens quia si vicero Homeritensem, efficiar
- p. 347 Christianus, quia pro Christianis pugno. deique operatione vicit potentissime, et accepit captivum vivum Damianum regem eorum et regionem ipsorum et regna, gratiasque referens deo. Adad rex Azumitensium misit ad Iustinianum imperatorem, ut acciperet episcopum et clericos, et doceretur, et fieret Christianus. et gavisus est super hoc Iustinianus plurimum, et iussit eis dari episcopum quemcunque voluissent, et cler-

gerunt iidem legati, cum curiose quaesivissent, mansionarium *) S. Ioannis magnae Alexandriae, virum venerabilem et virginem, nomine Ioannem, qui sexaginta duorum erat annorum. quo suscepto abierunt in propriam regionem ad regem suum, et ita crediderunt Christo, et illuminati sunt.

Mundi anno 6036, divinae incarnationis anno 536, imperante Iustiniano anno decimoseptimo factus est terrae motus magnus in universo mundo. eodemque anno apparuit quidam ex regione Italicorum per villas discurrens, nomine Andreas, habens secum canem rufum et caecum, qui iussus p. 348 ab eo faciebat miracula. cum enim staret ipse in foro et turba in circuitu adesset, clam eodem cane deferebantur astantium annuli aurei et argentei et ferrei, et ponebantur in pavimento, quos ille cooperiebat, et praecipiebat cani, et tollebat, et dabat unicuique suum. similiter et diversorum imperatorum nomismata mixta porrigebat per nomina. sed praesto turba astante, virorum scilicet et mulierum, interrogatus ostendebat in utero habentes et fornicarios et adulteros et avaros et magnanimos. ostendebat omnes cum veritate. unde dicebant quia spiritum habet Pythonis.

Anno imperii Iustiniani decimo octavo diffusum est p. 348 13 mare per Thracen miliaris quattuor, et cooperuit eam circa partes Odyseï et Dionysopolis, et multi necati sunt in aquis, et iterum dei praecepto restitutum est idem mare in loca sua.

Anno imperii Iustiniani decimo nono Petrus Hierosolymitanam et Domnus Antiochenam regit ecclesias; et facta est inopia frumenti et vini ac pluvia multa, et factus est terrae motus Constantinopoli magnus, et eversio de sancto pascha, et coepit vulgus a carnibus abstinere mense Februario, die quarta: imperator autem praecepit alia hebdomada carnem apponi, et omnes carniū venditores occiderunt, et apposuerunt, et nemo emebat aut edebat. porro pascha factum est ut imperator iussit, et inventus est populus ieiunans hebdomada superflua.

Anno imperii Iustiniani vicesimo capta est Roma a Go- p. 349 8 this, et papa Vigilius venit Constantinopolim, et susceptus ab imperatore cum ingenti honore repromittebat facere unitatem catholicae ecclesiae, et anathematizare tria capitula, quique excommunicationem quattuor mensium dedit Menae

*) mansionarium] sic etiam vertit Nicaenae syn. 2 p. 703 ed. R., vide et can. 2 syn. Chalcedon. Zonaram ad concilia p. 697 a, 698 a et 720 b. et concil. Cpolit. sub Mena p. 737. FARR.

Constantinopolitano episcopo in epitimum. indignatus autem imperator contra Vigilium propter epitimum, et quia differbat complere quae videbantur super unitate ecclesiarum, misit ut comprehenderetur. qui metuens impetum imperatoris ad altare Sergii martyris monasterii Hormisdæ confugit. et p. 350 inde tractus tenuit columnas portantes altare, et has evertit, cum esset gravis et corpore grandis. imperator autem poenitentia ductus suscepit papam Vigilium, et rogatus Vigilius a Theodora Augusta suscepit Menam patriarcham Constantinopolitanum vigesima nona die mensis Iunii, festivitate apostolorum.

Anno vicesimo primo imperii eius facti sunt terræ motus magni et pluviae, mortuaeque est Theodora Augusta. similiter et sequenti anno facta sunt fulgura et tonitrua, ita ut dormientes ex tonitruis laederentur, atque incendia penes Byzantium.

p. 351 14 Mundi anno 6046, divinae incarnationis anno 546, imperii Iustiniani anno vicesimo tertio legatus Indorum venit Constantinopolim ducens elephantem, et ingressus est Hippodromium. Ianuario vero mense suppositum est nomen Menae patriarchae Constantinopolitani, et praepositum est nomen Vigilii praecellens in diptychis. interea mense Martio exiliit elephas e stabulo noctu, et occidit multos, alios vero p. 352 5 debilitavit. porro Iunio mense facta sunt encaenia sanctorum apostolorum apud Constantinopolim, et recondita sunt lipsana Andreae Lucae ac Timothei apostolorum, et transiit Menas episcopus cum sanctis lipsanis, sedens in carrucca aurea imperatoria, lapidibus insignita, tenens tres thecas sanctorum apostolorum in genibus suis, et ita encaenia celebravit.

Anno imperii Iustiniani vicesimo quarto, mense Aprili, missus est Narses cubicularius Romam pugnaturus adversus Gothos, qui ceperant Romam, quoniam postquam eam Belisarius cepit, iterum insurrexerunt et receperunt illam Gothi.

p. 353 9 Anno imperii Iustiniani vicesimo quinto facta sunt encaenia S. Eirenae trans Constantinopolim in Sycis, et exierunt sancta lipsana ex magna ecclesia, una cum duobus patriarchis, Mena scilicet Constantinopolitano et Apollinario Alexandrino, et sederunt ambo in imperatorio curru, retinentes in genibus suis sancta lipsana, et venerunt usque ad fretum, et transfretantibus obviam eis occurrit imperator, et aperuerunt eandem ecclesiam sanctae martyris Eirenae. eodem anno moritur Menas episcopus Constantinopolitanus,

et factus est pro ipso Euthychius apocrisiarius Amasiae ac monachus monasterii quod est penes Amasiam, ac presbyter. eadem sane Menae funeris die, cum adhuc iaceret in sacello, p. 354 mense Augusto tropaea venerunt e Roma Narsis cubicularii et exarchi Romanorum. inito quippe bello cum Totila rege Gothorum potentissime superavit, et cepit Romam, et occidit Totilam, et vestimenta eius cruentata cum camilaucio lapidibus pretiosis ornato misit Constantinopolim, et iactata sunt ad pedes imperatoris coram senatu.

Anno imperii Iustiniani vicesimo sexto facta est sancta et universalis quinta synodus contra Origenem vesanum et Didymum caecum et Euagrium atque gentilis sensus eorum deliramentum, et rursus contra capitula. Vigilius autem Romanus convenientibus non coeedit. dimissus autem multis motis ab imperatore, in Illyrico moritur rediens Romam.

Vicesimo septimo imperii Iustiniani anno factus est terrae motus terribilis Constantinopoli et circum quaque uribus, qui tenuit diebus 40, et paulatim homines compuncti p. 355 sunt, letaniam agentes et frequentantes atque in ecclesiis commanentes *). cumque multa dei misericordia facta fuisset, homines ad peiora dilapsi sunt. fit autem memoria terrae motus huius per singulos annos in Campo, letaniam populo faciente.

Mundi anno 6047, divinae incarnationis anno 547, vicesimo octavo imperii Iustiniani anno facta sunt tonitrua et fulgura horrenda, et ventus Africus terribilis, ita ut caderet crux, quae stabat intra portam Rhesii.

Vicesimo nono imperii Iustiniani anno seditionem concitaverunt Iudaei et Samaritae Caesareae Palaestinae, et facti p. 356 quasi in ordine Prasinovenetorum irruerunt in Christianos eiusdem civitatis, et multos interfecerunt, et ecclesias combusserunt, Stephanumque praefectum ipsius urbis in praetorio peremerunt, et substantiam eius surripuerunt. uxor vero illius ascendens ad urbem adiit imperatorem, qui iussit Adamantio magistro militum descendere in Palaestinam et occisionem exquirere Stephani. qui veniens eorum quos reperit alios suspendit, alios decollavit, alios vero debilitavit et publicavit. et factus est timor ingens in omnibus Orientalibus partibus.

Tricesimo imperii Iustiniani anno Pelagius Romanorum p. 357 6

*) commanentes] Rufinus in praefatione libri 2 de vitis Patrum: commanent autem per eremum dispersi. Farn.

gerit episcopatum. quo anno mortuus est Timotheus exarchus monasteriorum et hegumenus monasterii Dalmati, et factus est pro eo Anthimus, inclausus eiusdem monasterii. et apparuit ignis in caelo, quasi species laeae, a septentrione usque ad occidentem.

p. 358 14 Mundi anno 6050, divinae incarnationis anno 550, tricesimo primo imperii Iustiniani anno, factus terrae motus horribilis valde, qualem nullus hominum memorabat in generatione illa super terram effectum: concutiebatur enim terra nocte ac die post decem misericordias dei. at vero imperator non portavit coronam per quadraginta dies, sed et sancta Christi nativitate absque illa processit in ecclesia; ita ut etiam prandia, quae ex more sunt in novem et decem acenbitibus, cessare faceret, et horum expensas egenis tribueret. eodem anno ingressa est gens Byzantium inopinata, eorum qui dicuntur Avars; et tota civitas concursit ad visionem eorum, tanquam qui nunquam viderint gentem huiusmodi: habebant enim comas retortas, prolixas valde, vincias prandis *) atque perplexas; reliquus vero vestitus eorum similis erat ceterorum Hunnorum. isti fugientes a regione sua venerunt in partes Scythiae et Mysiae, et direxerunt ad Iustinianum legatos petentes ut reciperentur.

Mundi anno 6051, divinae incarnationis 551, tricesimo secundo imperii Iustiniani anno aedificatus est trullus magnae ecclesiae Constantinopoli, exaltatus plus viginti pedibus in superioribus supra aedificium quod antea fuerat.

p. 362 14 Tricesimo tertio imperii sui anno coepit imperator aedificare pontem Agoreos fluminis, et convertens eundem amnem in alium alveum volvit arcus mirabiles quinque, et fecit eum meabilem, cum antea ligneus fuerit.

Tricesimo quarto imperii Iustiniani anno difamatum **)

*) prandis] Hist. Misc. prandeis. Promotus ms in Grammatica: prandium dicitur quaedam zona, quod in vita B. Alexii reperies. Item: facitergium, togilla, mappa, mappulla, gausape, ovarium, mensale, manutergium, prandium, manumundium, manupiarium. Anonymus in vita S. Gregorii: particulas brandei (sic legitur) repperunt. quod videntes legati vehementer irati sunt, dicentes dominos suos pulcherrimis palliis abundare; ac per hoc Romanorum vilibus prandeis non egere. Sangallensis l. 2 de gestis Caroli M.: cumque tenuissimas illas pelliculas vel tenuiores brandeas extrahere coepissent. Flodoardus hist. Rem. 1 20: corpus eiusdem rubeo constat brandeo indutum. FARR.

**) difamatum est] Glossae: *disappulsa* difamo. devulgo, pervulgo. utitur Apuleius. B. Augustinus, de Civ. Dei 3 10; tam grandi

est apud Constantinopolim quod mortuus esset imperator; venerat enim a Thrace, et neminem videbat. ergo plures rapere panes subito ex locis in quibus fiebant et vendebantur; et circa horam tertiam non inveniebatur panis in tota urbe. clausa quoque sunt ergasteria, et susurrabat palatium, quia nemo ex senatu videbat imperatorem eo quod dolorem capitis pateretur, et ex hoc crediderunt quod defunctus esset imperator. propterea circa horam nonam fecit senatus consilium, et miserunt praefectum, et fecerunt lumina in tota urbe, quoniam sanus factus est imperator, et hoc modo erepta est civitas a turbatione. postquam autem sanus effectus est imperator, Eugenius, qui fuerat praefectus, detraxit Georgia et Aetherio curatorem, quasi voluissent Theodorum facere imperatorem, filium Petri magistrum. cumque fuisset causa diligenter inquisita et nullatenus comprobata, ipse iram cecidit imperatoris Eugenius, et domus eius publico est fisco collata. verum ille ad ecclesiam fugiens salvatus est. facta est autem p. 364 3 mortalitas vasta in Cilicia et Anazarho et Antiochia magna, secum et terrae metus; et congressi sunt adversus alterutrum orthodoxi et Severiani, et multa homicidia facta sunt; et misit imperator Zimarcho comite Orientis inhibuit inordinatos, et multos in exilium misit et publicavit ac membra debilitavit.

Marci anno 6054, divinae incarnationis anno 554, tricesimo quinto imperii Iustiniani anno capta est Hebes civitas ab Hunnis; et misit imperator Marcellum magistrum militum cum exercitu multo, ut eriperet civitatem. p. 366 7

Tricesimo sexto imperii Iustiniani anno tropaea venerunt a Roma Narsis patricii, significantia comprehendisse illam urbem munitas Gothorum duas, Veronam scilicet et Brianxiam. vicesima vero quinta die Novembris mensis sero insidias meditati sunt quidam, ut occiderent imperatorem. erant autem Ablabius et Marcellus pecuniarum venditor et Sergius. meditatio autem eorum erat huiusmodi: cum sederit in triclinio sero, priusquam discedendi licentia detur, occidant eum, habentes homines suos sibi cooperantes Indos, absconditos in Silentario et in Archangelo et in Curru, ut cum facta fuerit machinatio, turbationem faciant. porro idem Ablabius etiam aurum accepit a Marcello argenti venditore, libras quingentas, ut sibi cooperaretur. sed deo volente fisis est Ablabius Eusebio exconsuli, qui erat comes p. 368

gloria diffamari. Anastasius bibliothec. in epistola ad Martinum episc. Nar. : potui ei scribere ac innotescere omnia quae de ipso diffamabantur. Fasa.

foederatorum, et Ioanni logothetae, dicens quia hodie vesperi volumus imperatorem aggredi. qui cum hoc nuntiassent imperatori, tenuit eos, et invenit illos ferentes absconditos gladios. et Marcellus quidem argenti venditor, spe frustratus, et exempto gladio quem portabat, dedit sibi tres ictus in triclinio comprehensus, et moritur. Sergius autem fugit ad Blachernas, quo educto ab ecclesia, et interrogato, persuasum est ei confiteri quod et Isacius argenti venditor et Belisarius gloriosissimus patricius conscius huiusmodi fuerit machinamenti, et Victus pecuniarum venditor et Paulus curator eiusdem Belisarii consilium scierint. qui comprehensi et traditi Procopio praefecto confessi sunt, et dixerunt de Belisario, qui mox factus est imperatoris sub ira. multi vero et fuga usi sunt. interea quinta die mensis Decembrii fecit imperator silentium, adducens et patriarcham Eutychium, et iubens eorum recitari confessiones. quo audito Belisarius ingenti est maerore gravatus, et mittens imperator comprehendit omnes homines eius, et ipsum domi sedere praecepit custodiendum. interea mense Decembrio, vicesima die, facta sunt encaenia Constantinopoli magnae ecclesiae secundo. porro vigiliae eorundem encaeniorum factae sunt apud S. Platonem, et exivit inde patriarcha Constantinopoleos Eutychius cum letania praesente imperatore, sedens in eodem vehiculo et portans apostolicum habitum et tenens sanctum evangelium, cunctis psallentibus "tolite portas." eodem mense captae sunt quaedam partes Africae a Mauritanis insurgentibus adversus Africam ita. Cutzinas nomine quidam ex ipsa gente exarchus Mauritanorum habebat consuetudinem accipiendi a principe Africae, qui per tempus erat, certam quantitatem auri. cum autem venisset ut acciperet illud, Ioannes princeps Africae occidit eum. porro insurrexerunt filii Cutzinae vindicantes paternum acceptum, et erecti contra illam

p. 369 ceperunt eius partes aliquas depraedantes. imperator itaque hoc agnito misit in auxilium Africae Marcianum magistrum militum, nepotem suum, cum exercitu ad pacificandos Mauros; et confluerunt ad eum, sicque pace polita est Africa. eodem anno imperator quibusdam turbationes Constantinopoli concitantibus, pollices abscidit eorum dumtaxat qui cum gladiis pugnaverunt. nonadecima vero die Martii meosis admissus est Belisarius patricius receptis omnibus diguitatibus suis. eodem anno venerunt legati Ascelti regis Ermechionorum, qui positus est intra barbarorum gentem iuxta Oceanum, Constantinopolim.

p. 371 5 Mundi anno 6056, divinae incarnationis anno 556, Iustinianus imperii sui tricesimo septimo anno perrexit causa orationis

ad Myriangelos, id est Germias, urbem Galatiae. Novembre vero mense introivit Byzantium Arethas patricius et princeps tribus Saracenorum, debita deferre imperatori filiorum suorum debiti gratiam, ut scilicet post obitum suum tenerent principatum tribus suae.

Tricesimo octavo imperii Iustiniani anno Eutychius p. 372 2 patriarcha Constantinopolitanus depositus est et in exilium missus a Iustiniano in Amasiam; et factus est pro eo Ioannes ex scholasticis, cum esset apocrisiarius Antiochiae magnae et presbyter eiusdem ecclesiae. eodem anno Iustinianus imperator de corruptibili et incorruptibili dogma commovens, edicto ubique alieno a pietate transmissio, deo praeoccupante defunctus est, cum imperasset triginta octo annis, mensibus septem et diebus tredecim, et efficitur huius successor Iustinus europalates. eodem anno Theodosiani et Gaianitae apud Alexandriam aedificare coeperunt conciliabula, et praevalentes Gaianitae episcopum sibi consecraverunt Helpidium archidiaconum suum; quem imperator vinctum venire praecipit cumque veniret per Segrin, mortuus est. porro Theodosiani Dorotheum occulte noctu episcopum sibi ordinaverunt, et in unum convenientes tam Gaianitae quam Theodosiani communem episcopum sibi inthronizaverunt. cuiusdam autem abbatis barbam pelle et carne decoriaverunt. taliter haereticorum dementia gerere consuevit, adeo ut ea quae paganorum sunt multoties operentur.

Mundi anno 6058, divinae incarnationis anno 558, Io. p. 373 3 annes Romanae praeest ecclesiae, Iustinus imperat, nepos Iustiniani, coronatus a Ioanne patriarcha. erat autem natione Thrax, magnanimus atque ad omnia prosper. habebat autem et uxorem Sophiam nomine, quam et coronavit Augustam. cum autem esset pius, adornavit ecclesias quas Iustinianus aedificaverat, tam videlicet magnam ecclesiam et sanctos apostolos quam alias ecclesias et monasteria, donans eis thesauros et omnem redditum; eratque orthodoxus valde, et misit Photinum monachum, privignum Belisarii patricii, dans ei potestatem contra omnem personam, et causam pacificandi ecclesias universas Aegypti et Alexandriae.

Secundo anno imperii Iustini Aetherius et Audius, ac medicus qui cum ipsis erat, insidiati sunt eidem imperatori Iustino; qui cogniti interfecti sunt gladio. eodem anno Agatho monachus, frater Apollinarii episcopi Alexandrini, veniens Alexandriam sermones habiturus, et Eustochium monachum. qui magnus erat et oeconomus Alexandriae, custodiae mancipavit, qui per tectum fugiens venit Byzantium, Macario

tunc factione pulso ecclesia, et consecratus est Eustochius pro Macario episcopus Hierosolymis.

- p. 374 9 Tertio imperii Iustini anno, accersitis Sophia piissima Augusta pecuniarum venditoribus et notariis, iussit deferri cautiones debitorum et breves, quibus lectis accepit breves, et praebuit eos debitoribus, et reddidit dominis suis, et laudata est super hoc magnopere ab universa civitate. Eustochius autem, ingressus Hierosolymam, non audienda contra Apollinarium et Agathonem et Macarium novae Lanrae monachos excitavit, mentiens illos Origenistas. et ideo pulsus est, et iterum restitutus est Macarius in throno suo.

Quarto imperii Iustini anno rursus Macarius Hierosolymis praefertur episcopus, et Alexandriae Ioannes habetur antistes.

- p. 376 Quinto imperii Iustini anno, cum magnus Anastasius Antiochenus episcopus reprehendisset in rescriptis synodiorum Ioannem Constantinopolitanum, qui consecraverat Ioannem Alexandrinum, et hoc consecrato pulsus est ab ecclesia sua per indignationem Iustini, et ordinatus est Gregorius monachus et apocrisiarius monasterii Byzantiorum.

Sexto imperii Iustini anno Narses cubicularius et protospatharius dilectus imperatoris construxit domum Narsis et monasterium Catharorum.

- p. 377 Septimo imperii Iustini anno Romani ac Persae pacem corruperunt, et iterum Persicum renovatum est bellum eo quod Homeritae Indi legationem ad Romanos miserint, et imperator Iulianum magistrianum cum sacra destinaverit ad Aretham regem Aethiopum per Nilum fluvium ab Alexandria et Indico mari, qui receptus est ab Aretha rege cum gaudio multo, appetente nimirum amicitiam Romanorum imperatoris. enarrabat autem, cum rediisset, idem Iulianus, quod quando receperit eum rex Arethas nudus esset, habens circum cincturam et in lumbis linea vestimenta auro contexta, circa ventrem vero portabat indumenta scissa cum margaritis pretiosis, et in brachiis quinos circulos, et armillas aureas in manibus suis, in capite autem pannum gemmatum, habentem ex utroque ligamento plectas quattuor, et torquem aureum in collo suo, et stabat supra quattuor elephantes, stantes et habentes iugum et rotas quattuor, et superius ut currum excelsum, velatum petalis aureis, ut sunt principum provinciarum currus; et stans super illos ferebat scutum parvissimum deauratum et duas lanceolas aureas, et senatus eius omnis erat cum armis, canentes modulationes musicas.

introducitur ergo legatus Romanorum cum adorasset, inuenit p. 378
 est ab eo erigi et duci ad se. cum autem suscepisset imperatoris sacram, osculatus est signaculum, quod habebat pectusculum imperatoris. susceptis autem et donis gavisus est valde. porro cum legisset sacram, invenit ut se contra regem Persarum armaret, et proximam sibi Persarum perderet regionem, et ulterius cum Persis foedera non iuraret. protinus ergo collecto exercitu rex Arethas coram legato Romanorum adversus Persas praelium movit, subiectos sibi Saracenos praemittens. profectus autem et ipse ad regionem Persarum, depopulatus est omnia quae in partibus illis erant. tenens autem rex Aretha caput Iuliani, et dans ei pacis osculum, dimisit eum in multa benevolentia multisque muneribus. porro facta est et alia causa, quae turbavit Chosroem. Hunni quippe per illud tempus, quos Turcos dicere consuevimus, legationem dirigunt ad Iustinum, per Alanorum regionem mittentes. hoc timens Chosroes excusationem prae- p. 379
 tendebat, rebellionem Armeniorum in se factam per accessum, quo Iustino adhaeserant, sed et profugos repetebat. impendebat enim Romanorum imperator per singulos annos quingentas libras auri, ut castra, quae loco proxima erant, Persae custodirent, ne ingressae gentes utramque rem publicam destruerent, communibusque sumptibus castella muniebantur. at vero Iustinus pacem dissolvit, asserens opprobrium esse sub Persis solvere tributa Romanos: propterea locum magnum hoc Persarum Romanorumque reperit bellum. porro Iustinus Marcianum patricium, et cognatum suum praectorem creans Orientis contra Persas direxit.

Mundi anno 6065, divinae incarnationis anno 565, octavo imperii sui anno Iustinus infirmatus est et tristatus adversus Baduarium fratrem suum, et hunc iniuriis laceravit. novissimae vero praecepit cubiculariis pugnibus caesum educere illum in conspectum concilii senatorum: erat enim comes imperialium stabulorum. quo comperto Sophia tristata est et conquesta imperatori, qui se poenituit, et descendens ad eum in stabulum introivit subito cum praeposito cubiculariorum. p. 380
 Baduarius autem viso imperatore fugit a loco in locum, per superiora praeseptis, prae timore imperatoris. ast imperator clamabat "adiuro te per deum, frater mi, expecta me." et cum cucurrisset, tenuit eum, et amplexatus deosculatus est illum, dicens "peccavi tibi, frater mi, sed suscipe me ut fratrem tuum primum et imperatorem: ex diabolica enim operatione novi quod factum sit hoc." qui cecidit ad pedes eius, et flens ait "veraciter, domine, potestatem habes. verumtamen in praesentia senatus deformasti servum tuum.

modo, domine, his rationem redde," et ostendebat ei equos. at vero imperator rogavit eum secum manducare, et pacificati sunt. eodem vero anno factum est bellum circa Sargathon Romanorum atque Persarum magnum, et vicerunt Romani.

Nono anno imperii Iustini Hormisda rex Persarum Ar-
p. 381 damenum ducem Persarum ordinans misit Romanorum regionem depopulari; qui praeda multa capta reversus est. quo comperto Iustinus, consternatus mole calamitatis, capti sensus languorem iacurrit, et pactum facere petit Hormisdae, qui id fieri anno consensit.

Mundi anno 6067, divinae incarnationis anno 567, Iustinus imperator Tiberium comitem excubitorum sibi filium faciens Caesarem appellavit, et consessorem suum constituit tam in Hippodromiis quam in diebus insignibus. erat autem imperator pedibus captus, ac per hoc magis in lectulo iacens.

p. 382 Undecimo imperii sui anno construxit Iustinus magnum aquaeductum Valentis, et largitus est urbi dapsilitatem aquarum.

Duodecimo imperii sui anno Iustinus imperator synagogam Hebraeorum, quae erat Constantinopoli in Chalcopraetis, ablatam ab eis fecit ecclesiam dominae sanctae nostrae dei genitricis; quae magnae proxima est ecclesiae.

Tertiodecimo imperii Iustini anno, Ioanne Constantino-
politano defuncto episcopo, Eutychius recepit iterato thronum eundem. at vero imperator infirmatus, et pauxillum a languore dimissus, advocavit tam pontificem et senatum quam omnes sacerdotes et cives, et adducto Caesare Tiberio palam omnibus appellavit eum imperatorem, his sermonibus usus:
"ecce deus, qui benefecit tibi. hunc habitum deus tibi dedit, non ego: honora illum, ut tu quoque honoreris ab ipso. honora matrem tuam, quae aliquando tua domina fuit. nosti quod primum eius servus fueris, nunc autem filius. ne
p. 382 gratuleris in sanguinibus; ne communices in homicidio; ne malum pro malo reddas; ne in malo inimicitiae similis mihi efficiaris. ego enim, ut homo, culpavi: etenim et culpabilis factus sum et recepi secundum peccata mea, sed causam habeo cum his qui hoc mihi fecerunt, ante tribunal Christi. non elevet te hic habitus quemadmodum me. sic attende omnibus sicut tibi. scito quid fueris, et quis modo existas. ne superbias, et non peccabis. nosti quis fuerim et quis factus extiterim et existam. omnes isti filii tui sunt et servi. scis quod prae visceribus meis honoraverim te. hos cum

videas, omnes qui sunt rei publicae vides. intende militi tuo, ne milites suscipias, ne dicant tibi quidam quia decessor tuus taliter conversatus est. haec enim dico, a quibus passus sum. qui habent substantias, fruuntur eis: his vero qui non habuerint, dona." et facta oratione a patriarcha, cum dixissent omnes amen, cecidit Caesar ad pedes imperatoris, et dixit ei "si vis, sum, si non vis, non sum." et imperator ait "deus, qui fecit caelum et terram, ipse omnia quae dicere oblitus sum, in cor tuum immittat." porro cum haec p. 384
prosequeretur imperator, replebat lacrimis totum collegium. quod cum solutum fuisset, Tiberius dona subditis impertitus est, et quaecunque in imperatoris appellationibus moris existant.

Mundi anno 6071, divinae incarnationis anno 571, imperare coepit Tiberius redimitus ab Eutychio patriarcha, cum esset et ipse genere Thrax. cumque imperaret, clamabant partes "Anastasia Augusta, tu vincas. salva, domine, quos imperare iussisti." audiens autem Sophia Iustini coniux percussa est animo: volebat namque nubere Tiberio et permanere Augusta: nesciebat enim quod haberet uxorem. quidam autem dicebant quod et in vita Iustini adamicata fuerit ei, et ipsa persuaserit Iustino ut eum Caesarem faceret. verum Tiberius mittens duxit Anastasiam coniugem suam, et coronavit eam Augustam, et iactavit rogam multam.

Secundo imperii Tiberii anno Alexandriae antistes habep. 385 3
tur ecclesiae Eulogius. misit interea imperator Tiberius ad regem Persarum secundum morem, nuntians promotionem suam; quo pacem non admittente Tiberius magnas virtutes congregavit, et disseminatis regiis thesauris multos fecit exercitus, creans magistrum militum Orientis quendam Iustinianum.

Tertio imperii Tiberii anno rex Persarum sumptis virp. 386
tutibus suis in Armeniam properat. audiens autem Romanorum dux regem Persarum per semet ipsum praelium inituram, expeditus effectus est. timor enim ingressus est in populum Romanorum, et idcirco Iustinianus ad virtutes sermonibus usus compescuit formidinis pugnam. cum autem bellum fieret et sagittatio Persarum facta multa fuisset, ita ut etiam solares radii celarentur, dum videlicet Romani clipeis iacula, quae ex arcubus mittebantur, continuatis proicere niterentur. cum autem profunda consisteret Romanorum acies, Persae ferre non poterant, sed in fugam vertitur Babyloniorum caterva, et intereunt multitudines copiosae. accipiunt interea et Persarum suppellectilem et regium tabernaculum totumque clarissimum apparatus. tenent autem et elephantes Romani, et ad Tiberium mittant insignes et re-

gias illas exuvias. itaque legem ponit Persarum rex, confusionem non ferens, nunquam iam Persarum regem in praelium egressurum. at vero Romanus exercitus Persicis adiecit p. 387 aerumnis, et ad intima Persidis properavit, et multum illic excidium et captivitatem patravit, perveniens etiam in medium Hyrcanii maris. cum autem hiems adesset, non remeaverunt Quirites ad propria, sed in Perside hiemem transegerunt. porro eodem anno coepit aedificare Tiberius publicum Blachernarum, et renovavit multas ecclesias et xenodochia et gerontocomia, iussitque se scribi in phoeniceis litteris Tiberium Constantinum.

Quarto imperii Tiberii anno mortuus est Eutychius patriarcha, et promotus est post dies sex Ioannes ieiunator, magnae ecclesiae diaconus. imperator autem Tiberius emptis corporibus gentilium constituit militiam in nomen proprium, amiciens et armans eos in milia quindecim, dans eis ducem Mauricium comitem foederatorum, et subducem Narsen, et misit eos contra Persas. bello autem facto magno valide Romani victores efficiuntur, et abstulerunt a Persis civitates et regiones, quas sub Iustiniano ceperant et Iustino. abiens autem Mauricius Constantinopolim susceptus est ab imperatore cum ingenti honore, et publicavit Tiberius victorias Mauricii, et generum hunc admisit ad Constantinam filiam suam. similiter et Germano praetori iunxit filiam p. 388 6 suam Charito, utrumque Caesarem creans. mense vero Augusto mora comedens matutina, visu digna sed corrupta, pthisin incurrit. et cum esset moriturus, accito patriarcha Ioanne atque senatu una cum militiis, in tribunalium lectica est deportatus; et quia loqui non poterat, per epanagnoticon, quae rebus Romanorum erant utilia, manifesta populo fecit, et Mauricium generum suum nuntiavit imperatorem. itaque cum omnes imperatoris laudassent consilium atque Mauricium imperatorem, conversus Tiberius in lecto suo diem obiit, cum regnasset annis tribus, mensibus decem, diebus octo.

Mundi anno 6075, divinae incarnationis anno 575, Mauricius p. 389 6 imperat; eodemque anno legatione funguntur Avars ad imperatorem Mauricium, qui ante breve tempus Sirmium subegerant, insignem civitatem Europae, postulantes octuaginta milibus auri, quae accipiebant per annos, a Romanis alia superaddi viginti: imperator autem pacem affectans hoc admisit. petivit autem ad videndum sibi et elephantem, animal Indicum, mitti; cui imperator maiorem omnibus misit; quem ille visum remisit ad imperatorem. similiter et lectum aureum sibi mitti petiit; sed et hoc imperator misit ad eum:

ipse vero et hunc contemptum remisit. postulabat autem iterum alia viginti milia centum addi. quod imperatore non admittente, chaganus Siggidonem civitatem subvertit et multas alias urbes cepit, Illyrico subiacentes. at vero imperator Hel- p. 390 2
pidium patricium cum Comentiolo legatos ad chaganum transmisit. at vero barbarus in sponsionibus pactorum agere se pacem professus est. in Oriente vero Ioannem Mystaconem praetorem Armeniae fecit, qui veniens ad Nymphium amnem, ubi Tigri misceri dignoscitur, bello concreditur cum Cardariga Persarum praetore, et praevalent Romani adversus barbaros. Cardarigas vero non est proprium nomen, sed dignitas maxima apud Persas.

Secundo imperii sui anno consul Mauricius appellatur, et multos thesauros urbi donavit; provehit autem Philippicum praetorem Orientis, cui et Gordiam sororem suam in coniugium tradidit. at vero Philippicus Persicas arripiens partes appropinquavit Nisibi, et repente in Persidem ingres- p. 391
sus multam praedam sumpsit, quam per montes salvam ducens in Medorum regionem transtulit, et multis illic villis exterminatis ad Romana rura reversus est. porro chaganus Avarum pacem solvere festinabat: nam Sclavinorum gentes contra Thracem armavit, quae pervenerunt usque ad longos muros, multum facientes excidium. ast imperator palatii eductis militibus et plebibus e civitate longos muros custodiri praecepit, et Comentiolum ducem ordinans et armans contra barbaros misit, qui insperate in barbaros ruens copiosas multitudines interfecit, hosque pepulit. cum autem pervenisset Hadrianopolim, occurrit Andragasto multitudines Sclavinorum cum praeda ducenti, et in hunc irruens et captivitatem eripuit et victoria magna indutus est.

Tertio imperii Mauricii anno Philippicus sumptis exer- p. 392
citibus ad Persicam regionem profectus est, et capta Arzene magnam praedam obtinuit, et formidinem operatus est Persicis exercitibus. interea Constantinopolim languens remeat, militesque sine laesione ad propria repedarunt.

Quarto imperii Mauricii anno Philippicus egressus a regia urbe, hostium sumpto apparatu ad civitatem Amidam properat, et collectis armatis percunctabatur eos si in promptu haberent properandi ad bellum. ast Romanis iuramentis credulum eum reddentibus se alacriter bellaturos, venit ad Anazarbon: at vero Cardarigas hoc comperto risui auditionem mandabat, somnium esse quod dicebatur opinans, accersitisque magis interrogabat quis erit victoriae dominus. ast daemorum placatores Persas astruebant a diis victoriam p. 393

allaturos. exultant igitur super his Persae magorum laeti promissionibus facti, et patrant continuo ligneos compedes ex ligno et ferro, quibus Romanos compeditos vinciant. praetor autem commovet Romanos, ne agrorum labores ex-terminent, ne iustitia dei, quae malum odit, victoriam ad barbaros transferat. postera ergo die praetor dirigit duos phylarchos Saracenorum, et capiunt Persas viventes, per quos motus adversariorum didicerunt, quia asseruerunt dominico die velle barbaros in Romanos irruere. porro Philippicus diluculo vale dicens Romanis, tribus phalangibus occurrit ad praelium, ipseque assumpta dei virili forma, quam achiropoieton Romani praedicant, discurrens per acies armatis divinam impartiebatur virtutem, et stans post aciem, haec retinens arma, lacrimis multis deum placabat, qui caelestium ordinum principes auxiliatores assumpsit. cum autem bellum ageretur, Vitalianus princeps aciei omnibus audacius

p. 394 motus phalangem Persarum disruptit et sarcinam tulit. Romani autem circa spolia coeperunt vacare, quos accipiens Philippicus, ne ad exuvias etiam reliqui reversi praelii obliviscerentur conversique barbari perderent eos, Theodoro Ilibino galea sua imposita, misit gladio percutere eos qui vacabant circa exuvias; quem videntes et existimantes esse Philippicum, dimissis spoliis properarunt ad bellum. cum autem bellum multas per horas ageretur, vox fit a praetore Persarum equos percutere lanceis; quo facto in fugam versus est Persarum exercitus, et triumpho ingenti Romani potiti multos ex eis peremerunt et spoliaverunt. postera vero die sumptis virtutibus suis Cardarigas rursus ad bellum armatur, et secundo praelio gesto denuo vincunt Romani, et occidunt Persae multi. comprehenduntur etiam vivi duo milia, Byzantiumque mittuntur; aufugit quoque Cardarigas, quem Persae cum iniuriis respuunt. porro Philippicus Heraclium,

p. 395 Heraclii imperatoris patrem, sub praetorem ad explorationem barbarorum transmisit, sumptisque militiis Babyloniam adiit, et Chlomarorum castellum obsidet. at vero Cardarigas eligit milites idiotas cum subiugalibus *), et turba collecta exercitum se movere iactabat, et per munita loca obscura nocte in dorsa Romanorum efficiuntur, nequaquam fidentes se manus in eos missuros. timore autem importuno cadente in Philippicum faga irrationabili usus est. quo comperto Romani in fugam convertebantur per loca ad meandum dif-

*) subiugalibus] Glossae: *ὑποζύγιον* subiugium. Onomasticon: subiugalis *ὑποζυγιος*. subiugalis bestia Prudentio in agone Romani. Fabr.

scilia, multa incurrentes pericula. cumque sol ortus fuisset, a calamitate liberabantur, nemine persequente, et pervenientes ad praetorem hunc iniuriis pessimis blasphemabant. verum Persae fictam existimantes fugam persequi ausi non sunt. porro Heraclius transmeans Tigrim, quaecunque Medicae regionis erant insignia praedia, igni tradebat, et sic ad Philippicum rediit cum spoliis multis.

Mundi anno 6079, divinae incarnationis anno 579, quinto imperii Mauricii anno Avarum chaganus foedere dissoluto p. 396 Mysiam et Scythiam atrociter expugnabat, subvertens Ratiarnam et Bononiam et Aquis et Dorostolum et Zandapa et Marcianopolim. Comentiolus vero ad maritima venit, et separato exercitu improbabiles discrevit ab optimis, et inutilis quidem virtutis quadraginta milia custodire vallum iubet, electorum autem sex milia sumens, duo milia ex his tradit Casto et duo Martino, et ipse duobus sumptis contra barbaros properat. Castus autem veniens Zandapa et Emon, repertis barbaris in desidia constitutis, multos ex eis disperdit, praedamque multam obtinens armigero ad salvandum tradebat. Martinus autem circa Mean civitatem effectus, et in chaganum ex insperato incurrrens, multos virtutis eius extinxit, ita ut ille salutem suam fuga mercatus sit. Martinus vero victoria gloriosa percepta ad praetorem revertebatur, ubi se promiserat eos expectaturum. Comentiolus autem formidine pressus Marcianopolim rediit; qui non invenientes eum collegerunt exercitus suos, et per artum locum Aemi castra movent. at vero Martinus videns chaganum transeuntem p. 397 fluvium ad praetorem rediit. Castus autem transito flumine appropinquans his qui praecurrerant, Avarum obtinet pugnam. porro vani cuiusdam daemonis repromissionibus deceptus non rediit ad praetorem. posteraque die tenens transitus chaganus conclusit eum. scinditur igitur populus, et unusquisque, ut vires habebat, per nemora fugiebat. capiuntur itaque quidam a barbaris, et indicant ubi latitabat Castus; et hoc capto exultabant et laetabantur. chaganus sane per meridiem iter agens contra Thracem properat, Longosque muros accepit. at Comentiolus, qui in silvis Aemi latitabat, cum Martino exivit, et perveniens ad chaganum imparatum invenit eo quod Avarum multitudo diffusa esset per Thracem; et prima vigilia noctis properat adversus illum, essetque profecto a se opus ingens patratum, nisi eventus quidam falleret eius conatum. uno quippe animante onus subvertente, quidam domino animantis acclamat onus erigere, patria voce dicens "torna, torna, frater." et domi- p. 398 nus quidem mulae vocem minime sentiebat: sed populi hoc

audito hostes imminere sibi existimantes in fugam conversi sunt, "torna, torna" maximis vocibus exclamantes. chaganus autem ingentem formidinem indutus penitus fugiebat, et videbantur barbari et Romani invicem fugere, nemine persequente. praeterea chaganus sumptis virtutibus Apiriam civitatem obsedit, inventumque Busan urbis manganarium interficere nitebatur, qui pecunias rogabat ei multas praebere, si vitam sibi donaret. ille vero hunc ligatum urbi praesentavit. at ipse quacrebant habitantes urbem ut emeretur, narrans quam saepe pro civitate certaverit. civis quidam multitudinibus persuasit hoc minime faciendum. quia ergo parvi pensus est Busa, repromittit chagano se tradere civitatem, et exterminatorio instrumento facto, quod arietem nominant, civitatem adeptus est; ducentes quod barbari argumentosum ingenium *), et alias plures urbes in servitutem redegerunt, p. 399 et cum multa captivitate reversi sunt. audientes autem Byzantii quod Castus a barbaris captivus effectus sit, magnis conviciis contra Mauricium utebantur, et hunc in manifesto blasphemis appetebant.

Per idem quoque tempus Heraclius Heraclii pater Persicum aggressus est castrum, quod et cepit. similiter et Theodorus castrum Mazarorum, amboque Bavides veniunt. et cum castrum munitissimum esset, miles quidam Saphires nomine, stimulos est operatus, et contra compagines lapidum hos figens per eos aditum fecit. cum autem fortis ille ascendisset muri coronam, vir Persa hunc expulsit. cadit ergo Saphires deorsum, et suscipiunt eum in scutis suis Romani. et rursus opus audenter arripit, et denuo a firmitate repellitur. iterumque Romani hunc scutis suscipiunt, et tertio ad machinamentum conatus est. cumque ad muri caput pervenisset, Persam excidit, deinde caput eius Romanis praebens hos fiducia magna replevit; multisque imitantibus virum fortem, et per palos ascendentibus murum, Romanis traditur p. 400 castrum. et alios quidem Persarum occiderunt, alios vero captivos duxerunt una cum suppellectili, igni prodito castro. interea Philippicus rursus Byzantium iter egit, Heraclio Romanorum duce relicto. veniens autem Tarsum, et dicens quod imperator Priscum Orientis praetorem creatum direxerit, scribit Heraclio dimisso exercitu in Armeniam venire ad

*) ingenium] Gallis *engin*, machina bellica. Matth. Paris. ut ingenium adhiberetur ad turrim. sic Papias in vocabulario argumentum ingenium interpretatur. vide Elmenhorstium ad Apul. Met. l. 5 p. 207. Glossae Dosithei: argumentum, argute inventum. FABR.

Narsen et Prisel eius praesentiam facere manifestam. imperator enim Philippico iusserat quarta rogae parte privare militiam. Philippicus autem timens ne occasio tyrannidis fieret, super hoc imperatori non paruit, ideoque a praetura deponitur. Priscus autem perveniens Antiochiam praecepit milites apud Monocartum colligi. advocat autem et Germanum, cui Hedessenorum principatus creditus erat, una cum episcopo, et una cum eis ad exercitum ibat, solemnitatem paschae cum illis facturus. at vero duces exercitus obviam venerunt ei cum bandis, duobus signis procul ab exercitu. ast Priscus secundum morem non descendit ab equo, nec consuetis salutationibus usus est. hinc ergo et odii exordium factum p. 401 est: in communibus namque iniuriis multitudines severius patientur. post festum autem diem demonstrabantur tetricae imperatoris litterae. confluunt itaque multitudines ad praetoris fixuram tabernaculi, aliis quidem gladios portantibus, aliis vero lapides vel ligna iactantibus. fit igitur pavidus Priscus, et ascendens equum fuga evasit periculum. illi vero scindentes fixum huius tabernaculum, omnia quae ipsius erant diripuerunt. ast ille Constantiam perveniens a medicis de percussione lapidum et vulneribus curabatur, et mittit episcopum civitatis rationem faciens ac pollicens exercitui se suaturum imperatori, ne illos privet aliqua conferendarum consuetudinum *). ast exercitus episcopum cum iniuriis respuerunt, et Germanum invitum praetorem pronuntiaverunt super scutum elatum, imperatoriamque statuam subverterunt, et huius imagines demoliti sunt. et in tyrannidem prorumperent et urbes dispoliarent, nisi Germanus id agere multa commonitione et exhortatione vetuisset. Priscus autem haec imperatori manifesta fecit, et imperator Philippicum denuo praetorem Orientis constituit. Priscus vero Byzantium re- p. 402 diit. porro exercitus iuramentis se affirmabat a Mauricio nullatenus imperari. barbari sane Romanis calamitatibus delectabantur. verum imperator Aristobolum, curatorem imperialium domorum, ad exercitum misit, quatinus iuramentis et donis tyrannidem solveret; quod et fecit. tyrannide vero destructa fit Persarum atque Romanorum circa Martyropolim maximum bellum. Romanis vero potentia et ducum virtute expugnantibus Persas, interficitur Maruzas Persarum praetor. comprehenduntur etiam viventium ex his tria milia, et Persicorum principes agminum mille tantum reversi sunt in Persidem. porro Romani transmittunt ad

*) consuetudinum] consuetudo praestatio, παροχή. Glossae: salarium *συνηδαινα*. v. Hist. Trip. l. 6 c. 7 et l. 7 c. 3. Fava.

imperatorem ex Persicis exuviis multa et captos universos una cum bandis.

- Mundi anno 6080, divinae incarnationis anno 580, mense p. 403 Septembrio, indictione sexta, Langobardi bellum adversus Romanos intulerunt, et Maurusiorum gentes adversus Africam magnas perturbationes perpetraverunt. in Perside autem carcer est qui dicitur Lethe, et multos Persarum rex a diversis gentibus in hoc inclusit una cum captivis civitatis Darae. isti ergo desperati insurgunt contra eos qui se custodiebant, et occiso Marusa caput eius Byzantium attulerunt. ast imperator cum gaudio magno illos suscepit. Philippicum autem vix praetorem recepit exercitus. cum autem Persarum Romanorumque bellum Martyropoli fieret, superantur Romani. imperator autem a praetura Philippico rursus amoto, Commentiolum praetorem Orientis direxit. Heraclius autem prosperatus in bello peremit Persarum praetorem. Aphrahato vero interempto fugiunt Persae et insequuntur Romani. cum autem multum fuisset in eis excidium factum, comprehendunt etiam custodiam et multas exuvias Byzantium p. 404 mittunt. denique imperator equestribus speculationibus et commerciis urbem splendidam reddidit. Hormisda Persarum rex praetorem Baram promotum una cum potentatibus multis contra Suaniam mittit. ex insperato autem huic instans ad Araxem flumen castra commovet, siquidem expugnatis Turcis a Persis adeo Hormisda crevit ut etiam tributa quadraginta milia auri a Turcis acciperet, cum prius ipse aequalia Turcis persolveret. verum Mauricius hoc comperto Romanum provehit praetorem, et in Suaniam cum potentatu transmittit. cumque pervenisset Romanus Lazicem et ad Phasim fluvium accessisset, in Albaniam exercitum movit. Baram autem audiens Romanum profectum rem deridebat. cupiebat etiam Romanorum aciem manu capere: non enim adhuc adversus Romanos bellum inierat. at vero Romanus Romanam multitudinem separavit, non probatis penes sarcinas derelictis. decem milia etiam secum accipiens adversus barbaros pro- p. 405 perabat, et duo milia praecedere iubet exercitum. qui venientes obviam his qui praecesserant, Persas hos in terga vertunt, et omnes interimunt: facta quippe fuga et praecipitio sibi obstante conclusi omnes interierunt. ast Romani usque ad barbarorum vallum venerunt, ita ut Baram super hoc obstupesceret. quod audiens Romanus animare coepit exercitum, et praehiaturi parantur in campo Albaniae. Baram autem nitebatur bellum furari, frustratus tamen consilio est: surrexit enim Romanus, et comptissime parabatur. cum autem invicem conflictus agigaretur et multi barbarorum occisi

fuiſſent, ſit maxima Romanis victoria. diſpoliantur igitur barbari, et ſepultura carentes efficiuntur beſtiis eſca. hoc audito Hormiſdas Perſarum rex, conſuſionem non ferens, muliebrem veſtem Baram tranſmiſit, et hunc praetura pri-
vavit. parat e contra rebellionem Baram, progreditur in tyrannidem, et reciprociſ iniuriis per litteras Hormiſdam la-
ceſſit, ſuſcribens epistolae ita "Hormiſdae filiae Chosroae Baram haec mittit." collectiſ vero militiis aſſerebat Hormiſdam indignatum adverſus militias, utpote quae a Romanis fuerant p. 406
ſuperatae. oſtendebat autem et fictas litteras quaſi ab Hormiſda miſſas ad minuendas militum rogas, ad memoriam eiſ reducens atrocitatem Hormiſdae, ſeu crudelitatem avaritiam et violentiam, et qualiter homicidiis delectatus et a pace alienus eſſet, qualiterque optimates vinculiſ dederit, quorum alioſ quidem gladio reciderit, alioſ autem necaverit Tigride, et qualiter coge-
bat Perſas in magniſ praeliis ſeparari, quo diſperderentur et non contra illum tumultuarentur. talibuſ ergo verbis Baram militiam aſſatus tyrannidem maximam adverſus Hormiſdam ſuccendit, et iuramentiſ Baram munienteſ dogmatizant omneſ ſe depoſituroſ Hormiſdam. Hormiſdas autem Ferochanen magiſtrum ſuum armatum cum virtute deſtinat adverſus Baram. Baram vero ſignificavit Ferochani ſeu militiſ quia non convenit arma Perſas adverſus Perſas efferre, et ad memoriam eiſ reducebat Hormiſdae aſperitatem, iniuſtitiam, in ſanguinibuſ gaudium, in homicidiis amorem, infidelitatem, iactantiam et violentiam. haec ſentienteſ veraciter ab eo dicta fuiſſe populi qui circa Ferochanen erant ad p. 407
Baram ſeſe conferunt, et Ferochanen occidenteſ ſe Baram uniunt, et contra Ctisiphontem impetu abeunt. Hormiſdas autem habebat Bindohen, magnae dignitatiſ virum, in vinculiſ: itaque cum in magna fluctuatione negotia degerent, Beſtan Bindohi frater, in cuſtodiam inſiliens, eduxit Bindohen fratrem ſuum, et congregata multitudine ruſtica ſeu civili, tertia hora diei regalia intrant, et invento Hormiſda ſuper ſolium regio more ſedente multiſ hunc iniuriis ſubdunt. In-
duet autem tenent Hormiſdam abſtulit diadema a capite eiſ, et hunc in carcerem tradiderunt, rogabatque Chosroen patrio ſolio tribui. praeterea Hormiſdas e cuſtodia nuntium miſit, Perſiſ petent loqui, Perſidi quae expedirent. in cratiſnum igitur collectuſ ſenatuſ Perſarum in regalibuſ una cum multitudine vinctum Hormiſdam ducunt. aſt Hormiſdas com-
monebat Perſas quod non oporteat huiſcemodi in reges committere, et quanta ex quo regnaverit tropaea fecerit, p. 408
et in quibuſ erga Perſas bona patraverit, et qualiter Turcoſ Perſidi tributa ſolvere Romanosque pacem amare coegerit,

qualiterque Martyropolim ceperit; quin et paterna beneficia enarravit. rogabat autem et Chosroen a regno deponi ut litis amicum et ambitiosum et sanguinis amatorem superbumque ac iniuriosum et praeliis inhiantem: esse autem sibi alterum filium perhibebat, quem in regem provehi flagitabat. Bindohes vero ad Hormisdam respondebat, et huius excessus in medium proponens omnes erexit contra Hormisdam. et ducunt in medium uxorem eius et filium, et serrae sectione hos partiti sunt coram Hormisdas visibus, Hormisdamque oculis privantes in carcerem posuerunt. et Chosroes quidem aliquandiu patrem benigne tractabat, in custodia illi omnem tribuens escam. at Hormisdas hunc iniuriis e diverso lacerabat, conculcans ea quae mittebantur a rege. unde Chosroes iratus fustibus hunc silvestribus iussit per ilia caesum obire. quod factum et

p. 409 Persas tristes reddidit et contra Chosroen odium auxit. Chosroes vero congregatis virtutibus regnorum egressus contra Baram pervenit in campum Zaba fluminis, ubi Baram vallum habebat. suspicatus autem Chosroes quod aliqui principum adiacerent Baram, hos occidit. cum vero populus turbaretur, fugam iniit Chosroes cum paucis quibusdam, et omnes qui erant cum Chosroe ad Baram accesserunt. at vero Chosroes haesitabat quidnam agere debuisset. nonnullis sane consilium dantibus sibi ad Turcos secedere, nonnulli autem ad Romanos, Chosroes equum ascendens freno laxato equi motus sequi omnibus iubet. at vero equus ad Romanas partes motus suos direxit, et apud Certensium invenitur, et legatos mittit, adventum suum Romanis faciens manifestum. contigit autem ut Probus patricius, qui illic erat, hunc susciperet, et de eo imperatori per litteras indicaret. Baram autem misit legatos ad Mauricium petens ne auxiliaretur Chosroi. porro iubet imperator Mauricius Commentiolo praetori apud Hierapolim Chosroen suscipere et imperialibus obsequiis honorare.

p. 410 Eodem vero anno demonstravit imperator Mauricius in memoriam dei genitricis letanias in Blachernis fieri et laudes dicere dominae nostrae, nominans eam panegyrim.

Mundi anno 6081, divinae incarnationis anno 581, Mauricius filium sibi Chosroen regem Persarum faciens, Domitianum episcopum Melitenensem ad eum direxit, cognatum suum, una cum Narse, cui ducatum belli commisit; qui pervenientes ad Chosroen omnes Romanos potentatus in Persidem introducunt. Baram autem hoc agnito, sumptis virtutibus suis, in loco qui Alexandrines nominabatur castra metatus est, prohibere ratus militias ab Armenia venientes, ne

Narsi unirentur: iusserat enim Mauricius Ioanni Mustaconi, magistro militum Armeniae, accipere militias et se Narsi unire pariter contra Baram bellum constituendi. per noctem autem et unitae sunt Romanae virtutes et contra Baram aciem direxerunt. porro Baram in monte castra metatus est, pavore detentus. cumque bellum gereretur horribile, Narses Indicis bestiis parvipensis mediam barbarorum dissolvit phalangem; et hoc facto ceterae quoque Baram in- p. 411 firmatae sunt phalanges, et fit magna fuga tyranni. Narses vero sine ulla retentione persequens Persas caede sternebat, et sex milia ex his capta vincta ad Chosroen adduxit. ast Chosroes omnes mucrone peremit. quotquot autem Turci erant, hos ad imperatorem Byzantium misit. sane cum Turci cruces haberent in frontes exaratas, interrogabantur ab imperatore quonam modo signum hoc in fronte portarent. at vero Turci asserebant ante multos annos pestilentiam in Turcia factam, et quosdam Christianorum hoc adinvenisse, et hinc salus in patria facta est. porro exercitus Romanorum tabernaculum Baram et suppellectilem accipientes cum elephantibus attulerunt Chosroi. Baram autem ad interiores partes Persidis fugam fecit, et sic eorum dissolvitur bellum. itaque Chosroes magna victoria circumdatus solium suum recepit. verum Narses rediturus ad propria Chosroi dicebat "memor sis, Chosroes, praesentis diei: Romani tibi regnum donant." at ille fraudulentam occisionem metuens, petiit a p. 412 Mauricio mille Romanos in custodiam sui habendos. porro Mauricius cum dilectionem haberet erga barbarum multam, postulationem eius complevit, sicque Persicum Romanorumque bellum cessavit.

Mundi anno 6082, divinae incarnationis anno 582, coronatus est solemnitate paschali Theodosius filius Mauricii a Ioanne patriarcha Constantinopolitano.

Eodem quoque anno imperator Mauricius ecclesiam sanctorum quadraginta martyrum, quam coepit aedificare Tiberius, consummavit. interea cum profunda Orientem pax occupasset, bellum circa Europam Avaricum incumbibat, ideoque imperator potentatus ab Oriente in Thracem tra- duxit.

Anno imperii sui nono, cum ver inciperet et agmina pervenissent ad Thracem, exivit cum eis Mauricius videre quae a barbaris essent eversa. Augusta vero et patriarcha p. 413 et senatus rogabant imperatorem ne per semet ipsum bellum iniret, sed potius id praetori committeret, ast imperator non acquievit. exeunte autem eo ad Septimum solis eclis-

psis facta est; cumque apud Rheginum esset, pauperum multitudines pecuniis animavit. cum autem venatum pergeret, sus silvestris valde grandis impetum contra Caesarem fecit. equus vero ob terrorem miraculi elicere Caesarem nitebatur. diutius ergo tumultuatus Caesarem iactare nequivit. itaque sus a nemine accipiens letum abcessit. in Perinthum practerea navigio iter faciens, ventis vehementibus et pluvia facta nautisque desperantibus scapha imperatoris asportabatur, ita ut inopinatus salvus ad locum, qui dicitur Daonium, vix veniret. nocte vero illa muliercula pariebat et voces miserabiles emittebat; cumque mane factum fuisset, misit imperator videre quid esset quod acciderat. et invenerunt puerum natum, oculorum et palpebrarum exsortem, manusque ac brachia non habentem; a lumbo autem erat ei ut cauda piscis naturaliter haerens. quo viso imperator praecipit ut occideretur. hac denique die imperatoris equus, qui aureo circumdatus erat ornatu, repente scissus esse cadens. at vero imperator his omnibus auguratus *) tristis erat. postera quoque die viri tres Sclavini genere, nil aliquid ferreum baiulantes, a Romanis detenti sunt, citharas tantum ferentes. imperator autem interrogabat tam unde essent quam ubinam habitatio eorum existeret. qui genere quidem aiunt se esse Sclavinos, circa finem vero Occidentalis habitare Oceani. chaganum autem ad se legationem misisse et munera principibus gentis suae auxiliandi sibi contra Romanos. taxiarchas autem suos direxisse rationem reddituros chagano, quia non possunt propter longitudinem itineris mittere illi auxilium: decem enim et octo menses asseverabant in itinere se fecisse, et ita Romanos adiisse. porro citharas ferre tanquam non videntes quemquam suorum armis indutum, regione sua quid ferrum sit ignorante. imperator autem tam aetatem admirans quam moles corporis eorum collaudans, hos Heraciam misit. cum autem venisset ad maritima, et didicisset quod legati Persarum Byzantium atque Francorum venissent, ad regalia remeavit.

p. 415 Decimo imperii Mauricii anno chaganus quaerebat augmenta pactorum accipere. imperator vero sermones barbari non recepit, et idcirco chaganus iterum bellum agit, et devastat Singidonem, et castra contra Sirmium movet. imperator autem praetorem Europae Priscum creat. at vero Priscus Salvianum subpraetorem factum praecurrere iussit; et contra barbaros procedentes bellum ineunt, et vincunt

*) auguriatus cod. Gruteri.

Romani. quo audito chaganus potentatibus sumptis properabat ad bellum. at vero Salvianus visis multitudinibus stupefactus ad Priscum se contulit. comperiens autem chaganus Romanorum recessum ad maritima egreditur, deinceps ad S. Alexandrum, et hunc omnia devoranti tradidit igni. transiens autem in Drizipera conatur exterminare rem publicam, devastatoria operatus instrumenta. hi vero qui Drizipera habitant, diutius e diverso aciem direxerunt: nam et portas aperientes minabantur barbaros debellare, cum essent in formidine ingenti. tunc ergo divina quaedam eis consuluit virtus: media namque die videre putaverunt barbari, Romanis virtutibus egredientibus ab urbe, futurum sibi fore ut cum eis conflictum consererent. et consternati fuga infatigabili fugiunt, et apud Perinthum efficiuntur. Priscus autem, nec visu quidem ferre multitudines barbarorum valens, Tzurulum ingressus castrum muniebatur. ast barbarus Priscum obsidere conabatur. his auditis Mauricius haesitabat quid foret agendum. tunc optimo inito consilio armatur contra infinitam barbarorum virtutem, et uni excubitorum magnis donis atque promissionibus suadet ut sponte in barbaros irruat, eique dat ad Priscum litteras continentes haec "gloriosissimo praetori Prisco. noxium barbarorum conatum ne formides: ad perditionem enim eorum factum est hoc: scito enim quia cum multa confusione revertetur chaganus in regionem quae sibi a Romanis est deputata. propterea perseveret gloria tua penes Tzurulum, circumvagari faciens illos: mittimus enim per mare naves, et captivabimus familias eorum, et cogetur ad propria confusione relictus atque iactura reverti." at vero chaganus litteris comprehensis et lectis pavens efficitur, et sponsonibus pacificis ad Priscum dispositis in muneribus paucis atque indignis, in suam est terram cum fuga potenti regressus. p. 416

Undecimo imperii anno Mauricii Hierosolymitanus Amos habetur episcopus. imperator autem Priscum cum omnibus Romanis potentatibus ad Istrum fluvium misit, ut Sclavinorum nationes transire prohiberet. quo apud Dorostolon habito chaganus hoc comperit; qui legatis ad eum directis calumniam inferebat Romanis exordium dantibus belli. Priscus autem excusabat se, quod non venerit adversus barbaros belligeratum, sed quod ad Sclavinorum nationes a principe fuerit destinatus. audiens autem Priscus quod Ardagastus multitudines Sclavinorum ad praedandum disperserit, transiens Istrum media nocte inopinate Ardagasto coniunctus est. at vero Ardagastus discrimine sensu nudum ascendens equum, vix salvus evasit, Romanique multitudinibus Sclavi-

norum occisis, et Ardagasti regione perversa, praedam copiosam captam Byzantium per Tatemerem direxerunt. porro
 p. 418 cum Tatemer expeditus iter faciens ebrietati sese atque deliciis traderet, Sclavinorum in eum multitudines irruunt; qui formidine pressus fugiendo Byzantium venit. ast Romani, qui cum ipso fuerant, valide Sclavinis infensi obtinent gloriosissime barbaros, et captivitatem salvam imperatori praesentant. qui laetatus gratificos deo hymnos una cum tota obtulit urbe. Priscus vero fiducia fretus ad interiores Sclavinorum partes accessit. Gipes autem, vir Christianae religionis, transfugiens ad Romanos et ingressum Romanis ostendit et barbaros tenuit. itaque Gipedis proditione transfretato flumine, Priscus media nocte reperit Musacium barbarorum regem, ebrietate corruptum: funebrem quippe proprii fratris celebrabat festivitatem; quo comprehenso vivo caedem in barbaris operatus est, multaque copiosa praeda capta ebrietati sese produnt et crapulae. at tum barbari coacervati victoribus imminēt, foretque vicissitudo reciproca praecedenti virilitate saevior, nisi Genzo pedestri virtute Romanorum insistens pugna forti prohibuisset impetus barbarorum.

p. 419 10 Duodecimo imperii Mauricii anno, cum Priscus iterum ad Istrum pervenisset gentesque Sclavinorum depraedatus fuisset, haud modicam partem imperatori direxit. imperator autem, misso ad Priscum Tatemere, iubet illic toto hiemali tempore commorari Romanos. quo comperto Romani contradicebant, asseverantes id non posse fieri propter copias barbarorum, et pro eo quod regio esset sibi satis adversa. Priscus vero verbis persuasoriis flexit eos ibidem hiemare iussionemque principis consummare.

Tertio decimo imperii Mauricii anno, qua videlicet tempestate Gregorius Romanam, Constantinopolitanam Cyriacus
 p. 420 12 et secundo Anastasius Antiochenam regebat ecclesiam, nascuntur prodigia in suburbanis Byzantii, puer videlicet quadripes, et alter duos vertices habens. aiunt autem hi qui historias diligenti studio scribunt, non significari bona civitatibus in quibus nascuntur huiusmodi. at vero imperator Priscum praetura privat, et Petrum fratrem suum praetorem Romanae fecit virtutis. itaque Priscus quidem virtutibus sumptis, priusquam Petrus pervenisset, transmeat amnem. chaganus autem Transitu Romani audito exercitus valde miratus est, et ad Priscum misit, discere causam quaerens, et
 p. 421 praedae sumere partem, sicque amnem transire: nimis enim saeviebat super felicitatibus Romanorum. mittit ergo Priscus super hoc ad chaganum legatum Theodorum, videlicet medicum sagacitate ac intelligentia perornatum. iste videns

chaganum magna sapientem responsionemque iactantius facientem (minas enim praetendebat, se cunctarum esse gentium dominum iactans) narratione veteri mitigavit barbaricum typhum. ait enim "audi, chagane, proficuum narrationem. Sesostris Aegyptiorum rex illustris et oppido felix, opibus clarus et inexpugnabili potentatu, plurimas et ingentes servituti nationes redegit. unde et in arrogantiam ruens, curru adhaerente sibi auro et lapidibus pretiosis constructo, sedet super eum, et subigit iugo ex superatis regibus quattuor trahere currum. cumque hoc fieret in insigni festivitate, unus ex quattuor regibus frequenter oculum vertebat retrorsum, et contemplabatur rotam, cum volveretur. quem Sesostris percunctatus ait 'cur post tergum offirmas oculos?' at ille 'hanc' inquit 'rotam miror instabilem, et alias atque aliter se moventem, et modo excelsa humiliantem, rursus humilia exaltantem.' at vero Sesostris parabolam intelligens p. 422 ter animadvertens, legem posuit ne currum reges ulterius traherent." his chaganus auditis subrisit, et ait se pacem sectari. Priscus autem chagano reddidit pro transitu praedam, et exuviis omnibus sumptis sine dispendio amnem transivit. porro chaganus his susceptis magnifice laetabatur. Priscus Byzantium venit, et Petrus praeturam suscepit.

Quarto decimo imperii sui anno iussit Mauricius Petro praetori ut tertiam portionem rogae in auro a Romanis acciperet, et tertiam in armis, et aliam tertiam in vestimentis diversis. itaque Romani hoc audito ad tyrannidem vertebantur. praetor vero timens satisfaciebat *) militibus hoc verum non esse, et exhibebat exercitibus alias litteras, iubentes sibi quatinus hi qui fortia gesserant et de periculis triumpharant in urbibus summa requie potirentur, de publicis sumptibus inter senes alendi, pueri vero militum in locis p. 423 propriorum parentum inscriberentur; talique suadela populum mitigavit, et Caesarem bonae famae praeconio laudaverunt. haec autem Petrus imperatori denuntiavit. cumque venisset Marcianopolim, dirigit mille praecessuros. hi reperiis Sclavinis multam ducentibus Romanam praedam, hos insequentem occiderunt, multaque praeda recepta Romaica redierunt ad rura.

Eodem vero anno construxit imperator solarium Ma-

*) satisfaciebat] Glossae: ἀπολογία excusatio, purgatio, satisfactio. hinc satisfactionalis liber, ἀπολογητικός, Hist. Trip. 9 23. sic Hieronymum alicubi posuisse satisfactientes pro excusantes se notat H. Grotius in Discussionem Rivetiani Apologetici p. 83. Fabr.

gnaurae rotundum, et in medio atrio eius statuit statoam suam, et illic posuit armamentum.

Quinto decimo imperii Mauricii anno Petro venationem exercenti sus agrestis obviam occurrit, pedemque ipsius ad arborem conquassavit, et importabilibus *) doloribus multo tempore languit. ast imperator litteris pessimis et impropriis gravibus ei detraxit, audito quod multae Sclavinorum gentes fuerint contra Byzantium motae. Petrus autem coactus Novas pervenit. hi vero qui erant de civitate, una cum ignobilibus militibus et episcopo praetori obviam veniunt; quos praetor intuitus, et arma eorum ac fortitudinem admiratus, iubet urbe dimissa Romanae misceri catervae. milites autem ad civitatis custodiam ordinati hoc agere renue-
 runt. tum praetor in furorem versus destinavit Genzonem una cum multitudine militum. qui hoc agnoscentes confugerunt in ecclesiam, et clauso ostio templi perseverabant. Genzo vero pro reverentia templi inefficax rediit. Petrus autem iratus Genzonem a praetura deponit, et misso Scribone ignominiose ad se episcopum iubet adduci. porro cives collecti Scribonem cum dedecore urbe depellunt, cuius obseratis portis Mauricium quidem imperatorem laudibus effecerunt, praetorem autem conviciis cumulavit; sicque cum opprobrio Petrus inde recessit. praemittit praeterea mille ad explorandum, qui Vulgares consequuntur numero mille. verum Vulgares nisi super pace chagani securi pergebant. Romani autem in Vulgares impetum faciebant; qui mittunt viros septem commonentes pacem minime dissolvendam. hos
 p. 425 audientes hi qui praecurrerunt, significant haec praetori; qui dixit "nec si imperator venerit, huic parcam." congressione vero belli effecta Romani vertuntur. sed barbari non persecuti sunt eos, ne vincentes discrimen incurrerent. porro praetor taxiarchum praecurrentium flagellavit. et hoc comperto chaganus legatos ad Petrum destinat, inceptionem accusans, et quod Romani sine iusta causa pacem dissolverent. at vero Petrus verbis seductoriis usus non se scisse motionem affirmat, duplicia tamen dare spolia universa procurat; sicque barbari amissis spoliis dupla sorte receptis paci consulunt. Petrus contra Peregastum Sclavinorum exarchum properat; et barbari circa ripam fluminis huic obvii facti prohibebant transire. Romani vero a fretis sagittantes hos averterunt; quibus in fugam versis percutitur illo Peregastus, et moritur. transeuntes autem Romani praedam mal-

*) importabilibus ipse in Hypomn. de Anast. apocr.: cum illatis quoque illis importabilibus tribulationibus retulit. FARR.

tam receperunt, et ad propria remearunt. errantibus ductoribus et in inaquosa incidentibus loca periclitabatur exercitus. porro cum iter agerent noctu, veniant ad amnem Helicium dictum: cum vero dum trans fretum fluminis essent, barbari in his absconditi eos qui hauriebant aquam iaculabantur. magna igitur molestia Romanis effecta militibus, in fugam vertuntur a barbaris debellati. verum Mauricius his auditis Petrum praetura privavit, et Priscum praetorem Thraciae denuo misit.

Mundi anno 6090, divinae incarnationis 590, Romanorum imperator Mauricius, rex Persarum Chosroes, Romanus Gregorius, Constantinopolitanus Cyriacus, Hierosolymitanus Amos, Alexandrinus Eulogius et Antiochenus Anastasius habentur antistites. hoc anno, imperii videlicet Mauricii sexto decimo, Priscus egressus praetor in Thracem virtutes numeravit exercitus, et invenit quod ex eis fuerit multitudo consumpta non parva. his autem sumptis venit ad flumen Istrum et Novas. quo cognito chaganus legatos misit, causam ipsius sciscitatus adventus. Priscus autem venationis se venisse causa fatabatur. ast chaganus "non iustum est" inquit "in alieno loco venari." e contra Priscus suum dicebat esse locum, et ei fugam ex Oriente improperabat egisse. barbarus autem Singidonis muro destructo ad Romanorum terram profectus est. quo cognito Priscus venit ad insulam Istri, et dromonibus p. 427 sumptis ad chaganum apud Constantiolum venit, volens cum eo loqui. cumque chaganus ad oram fluminis venisset, Priscus tristis *) eum alloquitur. chaganus autem dixit ad eum "quid tibi, Prisce, ac terrae meae? an et hanc vis accipere per mendacium ex manibus meis? iudicet deus inter me et Mauricium imperatorem, requiratque sanguinem exercitus Romanorum et exercitus mei de manibus eius." e contra Priscus "Singidonem" inquit "civitatem redde Romanis," qui ait "tu unam civitatem a nobis conaris accipere: videbis post paululum quinquaginta civitates Romanas Avaribus servitutē redactas." Priscus autem navibus Singidoni per amnem exhibitis hanc depopulatus est, et ex ea Vulgares pepulit.

Septimo decimo imperii Mauricii anno coacervatis cha- p. 428 3 ganus potentatibus suis in Dalmatiam properat, et cum venisset Baleam, quadraginta quoque civitates, quae circa eam sunt, omnes depopulatus est. quibus Priscus agnitis Gudohin ad explorationem rem direxit. qui in valle occultatur pusilla, et diluculo in dorsa eorum effectus ilico cunctos pemit, et acceptam praedam duxit ad Priscum. porro chaga-

*) tristis] e rate. Fabr.

pus infortunia comperto in regionem suam reversus est, et Priscus ad propria.

- Mundi anno 6092, divinae incarnationis anno 592, imperante Mauricio 18 anno, sumptis virtutibus Priscus Singidone venit: chaganus vero congregato proprio potentatu subito Mysiae adest, et Tomeam urbem capere nititur, propterea Priscus Singidone relicta huic efficitur proximus. cum autem paschalis festivitas haberetur et Romani fame tabescerent, audiens chaganus Prisco significabat ut sibi plaustra mitteret ad deportanda illis alimenta, quatinus cum hilaritate festivitatem propriam celebrarent. 40 itaque plaustra plena his mittit. pari modo et Priscus species Indicas barbaro quasdam remisit, piper videlicet et folium Indicum et costum et cassiam atque alia ex his quae quaeruntur, cum chaganus apud Sirmiam resideret. qui receptis his gavius est super eis; et donec compleretur dies festus, Romani ac barbari pariter habitabant, et non erat in utriusque virtutibus timor. cumque fuisset dies festus completus, barbari separati sunt a Romanis, et Drizipera venientes civitatem depopulati sunt, et S. Alexandri ecclesiam incenderunt, sepulcrumque ipsius tectum argento repertum despoliant, sed et iniuriis quoque corpus martyris afficientes, multamque in Thrace praedam captantes, epulabantur splendide, contra Romanos elati. cumque Comentiolas venisset Byzantium, maxima urbi turbatio et aestus incubuit, ita ut timore detenti consilium caperent Europam deserendi et in Asiam et Chalcadonem migrandi. quin et imperator excubitoribus armatoque et electo cuneo sumpto muros longos munivit. vulgus autem urbem custodiebat, et senatus commonebat imperatorem legationem ad chaganum mittendi. deus autem vindictam martyris Alexandri faciens pestilentem languorem barbaris intulit, et in uno die septem filios chagani per febrim et inguineriam passionem occidit, una cum aliis turbis multis, ita ut pro triumphali gaudio carminibus ac canticis lamentationes et lacrimas ac luctus sine consolatione barbarus posideret. at vero senatus rogabat Caesarem legationem ad chaganum mittendi. imperator autem Armatzonem misit ad chaganum cum muneribus multis Drizipera, qui verbis mitibus blanditur barbarum. at ille nolebat dona suscipere, p. 432 lamento intolerabili filiorum detentus: dicebat enim ad legatum "iudicet deus inter me et imperatorem Mauricium: ipse quidem pacem dissolvit, ego vero captivos ei reddo, per unam animam unum numisma percepturus ab eo." Mauricius autem id dare minime passus est. iterum chaganus petiit per singulas animas dimidium accipere nummum. ast

imperator nec sic dare consensit, sed nec in quattuor accipere siliquis. tunc chaganus furore commotus omnes occidit, et ad propria rediit cum quinquaginta milia aureorum pactis Romanis imposuisset. quin et Istrum flumen non se transitarum professus est. ex hoc itaque multum contra imperatorem Mauricium commotum est odium, et coeperunt hunc subiicere maledictis. similiter et populus apud Thracem ad convicia imperatoris commotus est. exercitus autem procuratores *) ad imperatorem contra Comentiolum direxit, quod proditionem in praelio fecerit, inter quos erat etiam Phocas, qui imperatorem allocutus severius huic in concilio contradicebat, ita ut quidam ex patriciis hunc alapa percelleret et barbam ipsius evelleret. verum imperator non suscepit adversus Comentiolum populi quærimoniam, sed hos inefficaces deseruit; propter quod et insidiarum in principem exordium sumitur. præterea per idem tempus apud Aegyptum in Nilo flumine, Mena præfecto una cum populo deambulante in loco qui Delta nuncupatur, sole orto animalia humanae formae apparuerunt in flumine, vir scilicet et mulier. et vir quidem erat pectorosus vultuque terribilis, rufa coma canisque permixtis, et usque ad lambos denudabat naturam, et cunctis demonstrabatur nudus, reliqua autem corporis membra cooperiebat aqua. hanc præfectus adiuramentis constrinxit ne destrueret aspectum priusquam omnes sati fierent hoc inopinato spectaculo. porro mulier et mammillas habebat et femineum vultum caesariesque prolisas. et ad horam nonam omnis populus mirabatur, videns hæc animantia, quæque hora nona in flumen demersa sunt. sane Menas imperatori hæc Mauricio scribit.

Mundi anno 6093, divinae incarnationis anno 593, imperii vero Mauricii 19 anno Hisacius Hierosolymis habetur antistes. die autem paschæ Sophia Augusta, uxor Iustini, una cum Constantina Mauricii coniuge stemma constructum attulerunt imperatori. qui hoc contemplato pergens in ecclesiam id obtulit deo, supra sanctam mensam suspendens in triplicibus catenulis lapidibus et auro contextis. at vero Augustæ hoc comperto tristatæ sunt valde, et in iurgio adversus imperatorem Constantina festum diem fecit Augusta. cum autem non attenderet imperator querelas militiarum in Thracē positaram, iterum Comentiolus assumptis armatis venit ad Istrum, et unitur Prisco apud Singidonem, et solvitur pax quæ ad Avares erat. qua dissoluta veniunt in Bini-

*) procuratores] *ἐπιτολάρχους*. hanc vocem observavi in epistola quadam quæ exstat in concilio Ephesino. hinc *ἐπιτολικά* mandata seu præcepta quæ principes dant legatis suis. *FARR.*

nacium, quod est insula magna Istri. quibus auditis chaganus, collectis potentatibus suis, ad Romana rura procedit, quattuor autem filios suos, traditis aliis virtutibus, ad custodienda Istri vada constituit. at vero Romani ratibus factis fluvium transmearent, et bellum praetore Prisco cum chagani filiis inierunt: Comentiolus enim infirmatus in Biminacio insula sedebat. cumque per multas horas bellum p. 435 tenuisset et sol trecentis Romanorum interemptis occubisset, quattuor barbarorum milia perierunt. intrinsecus vero militiae ordinatae iterum bellum incipiunt, et iterum octo milia barbarorum interimunt. similiter et tertia die praeliantes ab excelsioribus Romani ad barbaros accesserunt, hocque vertentes ad stagnum atque pellentes, Avars multos necaverunt ex illis, inter quos et chagani necati sunt filii, Romanique illustrem victoriam induerant. chaganus vero coervatis viribus copiosis contra Romanos progreditur: bello autem manente vertunt Romani barbaros, et omnibus insigniorem hanc retulerunt victoriam. interea Priscus quattuor milibus praemissis Tisson *) annum transmeare et explorare barbarorum praecepit motus. at vero barbari nihil eorum quae facta fuerant cognoscentes, festum diem celebrabant et pariter convivabantur. in hos Romani clanculo incidentes maximum operati sunt metum: triginta quippe milia Gipedorum barbarorumque aliorum occiderunt, et copiosa praeda comprehensa revertuntur ad Priscum. chaganus autem rursus potentatibus cumulatis venit ad Istrum, et inito bello p. 436 barbari superantur et in amnis fluentis necantur, pereuntque simul cum his plurimi quoque Sclavini: vivos autem obtinuerunt Avarum quidem tria milia, Sclavinorum vero octingentos et Gipedum tria milia, nec non et duo barbarorum. porro chaganus ad Mauricium imperatorem legatos misit, captos recipere nisus. at ille nondum comperta inelyta Romanorum victoria scribit Prisco quod Avars chagano redderet tantum.

Eodem quoque anno vir quidam monachico circumamictus habitu et in religione clarus, spatha denudata a foro usque ad aeneam gladiatoris statuam discurrens, imperatorem omnibus in occisione gladii moriturum pronuntiavit. similiter et Herodianus Mauricio manifeste, quae sibi fuerant ventura, praedixit. imperatore vero noctu discalceato letaniam cum tota urbe agente, et transeunte ad Carpiana loca, tumultuantur ex multitudine quidam, et contra imperatorem lapides iaciunt, ita ut vix imperator cum Theodosio filio suo salvaretur et orationem compleret apud Blachernas.

*) Hissum Vat.

Mundi anno 6094, divinae incarnationis anno 594, anno vero imperii sui 20 Mauricius in se reversus, et sciens quod p. 439. nihil deum lateat sed reddat omnibus secundum opera ipsorum, et recogitans excessum quem in captivationem perpetraverat, non redimens eam, expedire iudicavit in hac vita poenam se recipere pro peccato, et non in futura, et factas preces in scriptis transmittit ad omnes patriarchales sedes et ad omnes civitates sibi subiectas, et ad monasteria quae sunt in heremo et Hierosolymis, et ad lauras pecunias et cereos et incensa, ut orarent pro se, quo hic reciperet et non in futuro saeculo. scandalizabatur autem et in Philippicum generam suam, quod in ϕ littera nominaretur. porro Philippicus diverse iurabat imperatori quod parus casus in servitio eius et apud se dolum nullum haberet. cumque Mauricius supplicaret deo misericordiam praestandi animae suae, quadam nocte dormiens vidit in visu apud aeneam palatii portam imagini salvatoris se astare, et copiosum populum pariter p. 440 assistentem. tunc facta est vox ex caractere magni dei et salvatoris nostri Iesu Christi, dicens "date Mauricium;" et tescentes eum iudiciorum ministri exhibuerunt apud purpureum umbilicum, qui erat illis. et ait ad eum propria voce "ubi vis reddam tibi, hic an in futuro saeculo?" quo ille audito respondit "amator hominum domine et iuste iudex, hic potius, et non in saeculo illo." et iussit divina vox tradi Mauricium et Constantinam uxorem eius et filios et omnem cognationem ipsius Phocae militi. expergefactus ergo Mauricius, et vocans eum qui coram se dormiebat, misit ad Philippicum generum suum, ut celeriter eum adduceret ad se. cumque ille abiisset, vocavit eum; qui surgens advocata uxore sua osculatus est eam, dicens "salve: iam non me videbis." quae exclamavit cum fletu voce magna ad paracoemumenum, dicens "adiuro te per deum, quae est causa ob quam quaerit eum hac hora?" at ille iuravit se ignorare, et quia repente de somno imperator exsurgens misit me. Philippicus ergo quaesivit corpus Christi percipere, et sic ad imperato- p. 441 rem pergere. uxor autem eius Gordia iacebat in terra se volutans et plorans et deum exorans. ingressus vero Philippicus cubiculum regium proiecit se ad pedes imperatoris. imperator autem dicit ei "ignosce mihi propter deum, quoniam peccavi tibi: nam usque nunc scandalizabar in te." et iubens exire paracoemumenum surrexit et cecidit ad pedes Philippici, dicens "ignosce mihi, quia modo certissime novi quod nihil peccaveris in me. sed dic mihi, quem scis inter agmina nostra Phocam militem." at vero Philippicus recogitans dicit ei "unum agnosco, qui ante modicum tempus

procurator ab exercitu destinatus contradicebat imperio tuo." ast imperator ait "cuius est qualitatis?" qui ait "iuvenis temerarius, sed et timidus." tunc Mauricius "si timidus est" inquit "profecto et homicida." et referebat Philippico somnii revelationem. porro nocte illa visa est stella in caelo, quae dicitur cometes. in crastinum autem pervenit magistrinus, qui missus fuerat ad sanctos heremi patres, ferens ab eis responsum huiusmodi. "deus recepta poenitentia tua

p. 442 salvavit animam tuam, et te cum sanctis cum tota domo tua constituet, imperio vero eum ignominia et discrimine deo- des." his auditis Mauricius glorificavit magnifice deum. igitur autumnii tempore accedente, cum Mauricius imperator iussisset Petro ut in Sclavinorum regione populus hiemaret, restiterunt Romani, hoc facere non consentientes, tam propter equorum humiliationem quam propter quod copiosam circumducerent praedam, nec non ob multitudines barbarorum, quae per regionem diffusae diagnoscebantur, et seditionem meditati sunt. praetor autem indignatus contra populum in dementationem eos immisit. incidunt itaque pluviae ereberrimae super populum, et frigus multum. Petrus autem viginti milibus procul ab exercitu morabatur. Mauricius autem Petro per litteras molestus erat ut Istrum transiret et hiemales escas populi de Sclavinorum sumeret regione, ne alimenta publica cogeretur Romanis praebere. praetor autem accersito Gunduhin ait "nimis mihi gravia imperatoris praecepta in aliena terra hiemare Romanos iubentia: nam illi non obaudire saevum est, et rursus obaudire saevissimum.

p. 443 nullum bonum parit avaritia, mater autem omnium malorum consistit, qua imperator languens horum maximorum causa malorum Romanis efficitur." accersitis quoque populi taxarchis, imperatoris eis intentionem aperuit. populus autem hoc audito seditiones concitaverunt, et insignes quidam principes ex eis fugientes ad praetorem venerunt. porro multitudines in unum congregatae provehunt exarchum Phocam centurionem, et super clipeum hunc exaltatam laudibus exarchum acclamaverunt. his Petrus auditis in fugam versus est, et omnia imperatori manifesta fecit. ast imperator his difficultibus auditis celare multitudines ea tentabat. secunda vero die et ludum celebravit equestrem, incommoda infelicitatis occultans. vulgus autem Prasinorum clamabat, "Constantinus" inquires "et Domentiolus, domine Romanorum ter Auguste, plebi tuae molestias ingerunt, ut cruces disponat in ea quae habemus peccata. deus, qui omnia condidit, subiiciat tibi omnem inimicum et hostem tam intestinum quam externum sine sanguine. at vero imperator plebibus

infamabat, "nil vos" inquit "turbet irrationabilium militum immoderatio et inquietudo." Veneti autem dixerunt "deus, p. 444 qui iussit te imperare, subdat tibi omnem qui imperium tuum impugnat; et si Romanus est qui fide rupta terga vertit a te, hunc tibi in servitutem redigat absque sanguine." hos imperator armans et sermonibus blandis compescens una cum demarchis muros urbis custodire praecepit, praeterea filio imperatoris Theodosio una cum Germano socero suo apud Callicratium venationes exercente, mittunt Romani litteras ad Theodosium, ab eo imperari poscentes; sin autem, saltem Germanum imperatorem pronuntiandum: "neque enim nos" aiunt "imperari a Mauricio de cetero patiemur." his Mauricius compertis accersit ad se filium, Comentiolum vero muros observare praecepit. Germanum autem una cum filio suo accusabat harum fuisse calamitatum auctores. cumque se Germanus excusare niteretur, Mauricius ait "o Germane, duo sunt argumenta suspicionis meae, populi scilicet ad te litterae, et quod cuncta depasti sunt, et nullis exceptis, tuis pepercerint. parce Germane prolixum faciendi sermonem. p. 445 nihil suavius quam per gladium mori." sane Germanus in templum dei matris, quod appellatur Cyri, fugit. quod cum imperator didicisset, Stephanum eunuchum direxit ab ecclesia Germanum educendi. cumque Stephanus violenter hunc educere voluisset, fautores Germani resistentes expellant Stephanum, et excipientes Germanum in ecclesiam magnam effugiant. at vero imperator virgis caedebat Theodosium filium suum: asserebat enim Germanum per eum fuisse fugatum. et mittit excubitores a magna ecclesia educendi Germanum. hinc magnus urbi rumor incubuit. Germanus autem egredi et dare se volebat. verum multitudines hunc exire minime permiserunt, sed magnis imperatori conviciis derogaverunt, dicentes "non habeat perilem qui te amat, Maurici Marcionista." igitur qui muros custodiebant, his compertis custodiam negligentiae prodiderunt. Mauricius autem media nocte exutus imperatoria stola et privata circumamictus, dromonem ingressus cum uxore filiisque suis et Constantino fugam arripuit. copiae p. 446 vero per totam noctem pessimis imperatorem iniuriis appetebant: sed et Cyriacum patriarcham reprehendebant. turbine itaque ingenti saeviente cum maximis periculis apud S. Autonomon salvatur Mauricius. nocte vero superveniunt ei etiam languores arthritici, quos manuum dolores et pedum vocant. porro mittit Theodosiam filium suum cum Constantino ad Chosroen regem Persarum, ut recordaretur eorum quae sibi facta fuerant a se, et vicissitudinem beneficii sui rependeret filio. Germanus autem mittit ad Sergium demar-

cham Prasinæ partis, ut auxiliaretur sibi gratia imperandi, repromittens se partem Prasinam honoraturum ipsumque magis dignitatibus elaturum. at vero Sergius hoc insignibus vulgi confessus est, qui minime id admiserunt, fatentes nunquam Germanum ab amore Venetorum recedere. Prasinini vero exeuntes in Regium magnis laudibus tyrannum Phocam efferebant, et persuadent ei venire in Septimum. dirigit igitur Phocas Theodorum a secretis, qui ingressus magnam ecclesiam coram populo legit quatinus tam patriarcha quam senatus et vulgus venirent in Septimum. hoc itaque facto, et cunctis convenientibus apud Septimum, patriarcha Cyriacus a tyranno de orthodoxa fide, et ut sine perturbatione conservaret ecclesiam, extorsit professionem. visus vero est tyrannus Germanum adhortari. cumque Germanus nolle se simularet et vulgus tyrannum laudaret, pronuntiatur malum, et dominus sceptrorum tyrannus provehitur, et praevallet adversus felicitatem calamitas, et summat principatum magna infertunia Romanorum.

Denuntiatio vero tyranni in templo Ioannis Baptistae effecta est, ubi duobus moratus diebus tertia die introivit regalia, super imperialem sedens carrucam. porro quinta die Leontiam uxorem suam coronavit Augustam. hac igitur die tumultuantur partes ad invicem propter stationes locorum. tyrannus vero Alexandrum conrebellem suum misit partes compscere. Alexander vero in Cosmam Venetorum demarchum manus immittens pepulit eum et contumeliis laceravit. porro Veneti indignati clamabant "vade, disce ordinem; Mauricius non est mortuus." at vero tyrannus his auditis in Mauricii necem movetur, et missis militibus duxit eum Chalcedonem ad Eutropii portum, et primo quidem hunc caede videlicet filiorum imperatorem punit. nam quinque filios eius mares eorum visibus suis praeocciduntur. verum Mauricius patienter infelicitatem sustinens deum in omnibus invocabat, et crebro pronuntiabat, dicens "iustus es, domine, et rectum iudicium tuum." fit itaque filiorum mors patris epitaphium, praeostendens virtutem in mole calamitatis. eamque nutrix unum ex imperatoriis pueris furata fuisset, suumque pro eo interemptioni obtulisset, Mauricius non annuit, sed propriam requisivit. aiunt autem quidam quod eo occiso lac cum sanguine fluxerit, ita ut omnes inspicientes dire lamentarentur. sic ergo imperator, etiam naturae legibus excelsior factus, vitam commutat.

Porro ex illo tempore Romanorum non defuerunt imperio variae ac ingentes aerumnae, denique et Chosroes Persarum rex pacem dissolvit, et Avars Thracem devasta-

verunt, atque Romanorum exercitus uterque depopulatus est, ita ut cum Heraclius regnaret et inquisitionem armatorum cum summa diligentia faceret, ex omni multitudine illa quae inventa fuerat in tyrannide Mauricii cum Phoca, neminem, duobus exceptis, nullatenus inveniret.

Anno primo imperii sui Phocas tyrannus peremit, ut praedictum est, Mauricium una cum masculis quinque pueris eius, et horum capita iussit poni in campo^o Tribunalis diebus multis; et exibant ab urbe et contemplabantur ea usque quo foetorem dederunt. interficitur autem et Petrus frater eius et alii proceres multi. Theodosium autem filium eius sermo tenet fuga lapsum et ita saluum repertum. praeterea famam hanc Chosroes Persarum rex augmentavit, aliud aliterque mentitus, et hunc apud se habere dicens, quod providere se ut Romanorum obtinere sperans imperium, ut p. 450 convietus est multis modis, maxime eo quod bella repentina moveret et Romanas res magnopere devastaret. interea calligraphus quidam Alexandriae, venerabilis vir, ex matutina vigilia domum vadens media nocte videt statuas ex aris abstractas, et voce grandi dicentes interemptum Mauricium et filios ipsius, atque omnes casus qui apud Byzantium fuerant gestimae autem facto pergens haec Augustali retulit, qui praecipit ei nulli haec facere manifesta, scribensque diem praestolabatur exitum. die vero nona praetereunte, ecce nuntius venit indicans Mauricii peremptionem. tum Augustalius daemonum vaticinium coram populo publicavit. Narses autem p. 451 quondam praetor Romanus contra tyrannum rebellionem paravit, Edessamque obtinuit. scribit itaque Phocas Germano praetori Edessam obsidendi. Narses vero scribit Chosroei regi Persarum congregandi virtutes et bellum construendi contra Romanos. porro Phocas fratrem suum Domentiolum fecit magistrum et Priscum comitem excubitorum.

Anno imperii Phocae secundo Chosroes rex Persarum collectum copiosum potentatum adversus Romanos direxit. Germanus autem audiens timuit. verum coactus praelium iussit; qui cum in eo vulneratus fuisset, hunc ministri usque ad civitatem Constantinae duxerunt, superanturque Romani; sed et Germanus undecima die spiritum exhalavit. Phocas autem potentatus ab Europa in Asiam transtulit, chagano pactis additis, arbitratus quiescere Avarum nationem. his ergo divis quosdam contra Persas misit, quosdam vero ad obsidionem Edessae contra Narsen cum Leontio spadone et magno suo direxit. Chosroes autem collectis potentatibus p. 452 apud Daras efficitur. porro Narses egressus Edessam Hierapolim fugit. interea Chosroes cum Romanis fit penes arda-

magis, et munitione de elephantibus constructa bellum inivit, et victoria magna potitus est, captis Romanis non paucis, quos et capitis recisione punivit. his ita gestis Chosroes ad terram suam reversus est, Zongoi potentatibus derelictis. hoc comperto Phocas contra Leontium furit, et manicis ferreis eum ignominia Byzantium ducit, et orat praetorem Domentiolum nepotem suum, et curatorem palatii facit.

Anno imperii Phocae tertio misit Chosroes Cardarigam et Rusmaizan, qui depopulati sunt nonnullas Romanorum civitates. Domentiolus vero verbo dato Narsi, iuramentisque non paucis, credere persuasit quod nullam iniuriam apud Phocam esset passurus, et direxit eam ad Phocam. at vero Phocas verbum hoc minime servans igne cremavit eum. Romani ergo hinc plurimum tristes effecti sunt, eo quod timorem magnum in Persas idem Narses haberet, adeo ut filii Persarum audito eius nomine tremerent. porro Persae gavisii sunt gaudio magno.

- p. 453 Anno imperii Phocae quarto scholasticus eunuclus, vir gloriosus palatii, media nocte Constantinam dominam cum tribus filiabus eius accipiens, ad magnam confugit ecclesiam consilio Germani patricii desiderantis imperium. fit igitur in urbe seditio magna. Germanus autem dimarcho Prasinarum talentum auri misit, ut cooperaretur eis. primores autem vulgi id admittere noluerunt. at vero tyrannus in ecclesiam ad abstrahendum mulieres destinavit. sane patriarcha tunc Cyriacus tyranno restitit, minime passus e templo tyrannice abduci mulieres. verum iuramentis certo eo reddito a Phoca quod non laederet eas, educuntur e templo sancto et clauduntur in monasterio. praeterea Persae eodem anno ceperunt Daas, in tota Mesopotamia et Syria capti-
- p. 454 vatione multa, cuius non est numerus, facta. porro patriarcha obeunte Cyriaco Thomas pro eo consecratur, diaconus et saecularius eiusdem ecclesiae.

Mundi anno 6099, divinae incarnationis anno 599, anno vero imperii Phocae quinto Isacius Hierosolymitanus, Theodorus Alexandrinus et Anastasius Antiochenus habentur antistites. Phocas vero tyrannus filiam suam Domentiam Prisco patricio et comiti excubitorum iunxit, et factis in palatio Marinae nuptiis iussit fieri ludum equestrem. demarchi autem atriusque partis apud quattuor columnas cum imperialibus signis statuerunt Prisci et Domentiae signa. quibus auditis inperator iratus est, et mittens adduxit demarchos, Theophanem scilicet ac Pamphilum, et statuens nudos iussit eos decollari. cum enim misisset protocursorem, ut interrogaret eos quo praecipiente fecerint hos, dixerunt quia se-

cumdem consuetudinem lineatores hoc facerant. porro lineatores sive menses, interrogati quamobrem hoc fecerant, dixerunt quia cum imperatoris filii ab omnibus nominati sunt, a nobis ipsis hoc fecimus. sane Priscus timore tenebatur, ne forte in imperatoris iram incideret. turbis autem clamantibus misericordiam concedi sibi, veniam dedit Phocas. ex tunc ergo Priscus indignationem passus non erat recte cum Phoca. interea quaedam mulier Petronia nomine fit imperatrici Constantinae ministra, quae ad Germanum ab ea responsa faciebat. porro cum fama dilataretur quod Theodosius Mauricii filius viveret, spem bonam super hoc tam Constantina quam Germanus habebat. at vero scelesti Petronia haec tyranno manifesta fecit. at tyrannus Constantinam Theopempto exarcho ad torquendum prodidit, quae dum torqueretur, Romanum patricium nosse interlocutiones suas confessa est. qui comprehensus atque discensus etiam alios fore in insidias tyranni sibi cooperatores perhibuit. comprehensus est autem et Theodorus Orientis praefectus, quem tyrannus verberans interemit, Helpidii-que manus ac pedes recidens hunc tradidit igni, Romanum-que decollavit. porro Constantinam cum tribus filiabus, in loco ubi et Mauricius interemptus est, gladio trucidavit. Germanum autem et eius filiam ore machaerae *) occidit; similiter et Ioannem et Gizan et patricium, et Theodosium, qui subadiuvae **) dignitate habebatur insignis, et David. chartophylacem Hormisdæ. eodem anno Persae, transmeantes Euphratem, totam Syriam et Palaestinam et Phoenicem deprædati sunt, multo in Romanis excidio perpetrato.

Mundi anno 6100, divinae incarnationis anno 600, anno vero imperii Phocae 6, Priscus intueri non sustinens tam iniusta homicidia quam mala cetera, quae a Phoca perpetrabantur, scripsit ad Heraclium patricium et praetorem Africae, quo Heraclium filium suum et Nicetam filiam Gregorae patricii, subpraetorem suum, mitteret, quatinus contra Phocam venirent tyrannum. audiebat enim in Africa in eum meditari rebellionem, unde nec navigia hoc anno Constanti-

*) ore machaerae] ut Lucae 21 24: *πесοῦνται στόματι μάχαρας*. vetus versio: cadent in ore gladii. Gregor. Tur. hist. 2: ne universa multitudo in ore gladii rueret. et 2 7: in ore gladii trucidantes. FABR.

**) subadiuvae] concilium Chalcedonense act. 3: *διὰ τοῦ καθ' ὡσιν μένου μαγιστριανοῦ Σεβήρου τοῦ γενομένου σουβαδιουβᾶ τῆς ἐφαλῆς τῶν καθ' ὡσιν μένων μαγιστριανῶν*. Breveculus historiae Eutychianistarum: superveniente Urano subadiuva. FABR.

nepotibus conscenderunt. occidit autem Phocas omnem cognitionem Mauricii et Commentiolam praetorem Thraciae et alios multos. facta est autem in anno isto etiam mortalitas p. 457 et inopia omnis speciei. praeterea Persae una cum Cardariga egressi ceperant Armeniam et Cappadociam, pugnantesque Romanorum verterunt militias, ceperuntque Galatiam et Paphlagoniam, et venerunt usque Chalcedonem, sine paritate depopulantes aetatem, et quidem Persae foris portam Romanis tyrannidem inferebant, Phocas vero intrinsecus his peiora patrabat, occidens atque captivans.

Anno imperii Phocae septimo Sergius Constantinopolitanus, Zacharias Hierosolymitanus et Ioannes Alexandrinus habentur antistites. Antiocheni vero Hebraei simultate inquiete *) commissa contra Christianos occidunt Anastasium magnum patriarcham Antiochiae, mittentes naturam **) eius in os eius, et post hoc trahentes eum in plateam urbis. interfecerunt autem et civium multos, et incenderunt eos. Phocas vero fecit comitem Orientis Bonosum, et Cotyn magistrum militum, et transmisit eos adversus illos, et non valuerunt sedare inquietudinem eorum. coacervantes vero exercitus irruerunt in illos, et plurimos occiderunt, et quosdam eorum detruncatis artubus ab urbe reddiderunt extorres. Phocas autem fecit Circensem ludum, et Prasini conviciis eum lacessere praesumpserunt, clamantes "iterum in gabata bibisti, iterum sensum perdidisti." et iussu Phocae Co- p. 458 smas praefectus urbis multos ex eis detruncavit, quosdam decollavit, nonnullos autem in saccos missos mari necavit. porro Prasini coacervati miserunt ignem in praetorium, et incenderunt curiam et scrinia et carceres, ex quibus egressi vincti fugerunt. hinc iratus Phocas non militari Prasinos iubet. porro Heraclius praetor Africae, molestiam perpetuens a senatu, vocavit filium suum Heraclium contra Phocam tyrannum mittendi; verum et subpraetor eius Gregoras misit per aridam Nicetam filium suum, statuentes, ut quicumque ex his praeveniret superaretque tyrannum, imperium sumeret. hoc vero anno hiems enormis efficitur, ita ut maris mollities in glaciei duritiem verteretur. tunc Phocas Macrobius scribonem iussit sagittari apud Septimum, pendentem in lancea, in quo tirones exercebantur, quasi conscium insidiarum suarum. Theodorus enim praefectus

*) inquieta] apud Gruterum.

**) naturam] Apuleius l. 7: non tantum naturam, verum etiam caput quoque ipsum pessimo isti asino demere. FASA.

Cappadox et Helpidius praepositus armamenti et alii diversi consilium fecerunt in Hippodromio Phocam occidendi, et p. 459 facto prandio Theodorus praefectus praetorium coepit eis texere intentionem suam. contigit autem illic inveniri Anastasium comitem largitionum. prandio ergo facto, et enarratis his quae insidiarum erant, poenituit Anastasium illic se repertum, et non dixit quae cordi suo inerant, sed siluit. at vero Helpidius perdurabat, dicens "non vultis ut, cum sederit in solio super Hippodromium, hunc comprehendam, et evellam oculos eius, et sic eum interficiam?" et pollicebatur eis dare currus. re propterea Phocae nota ex prodicione Anastasii facta, iussit praefectum et Helpidium ac primores, qui sciverant rem, cum omni diligentia discuti. cumque discuterentur, quae insidiarum fuerant fassi sunt, et quod Theodorum voluerint facere principem. porro Phocas iussit decollari Theodorum Helpidium Anastasium et omnes, qui insidias suas cognoverant.

Mundi anno 6102, divinae incarnationis anno 602, anno vero imperii sui primo venit Heraclius ab Africa cum navibus castellatis, habentibus intra se arculas et imagines dei matris, quemadmodum Pisides quoque Georgius perhibet, p. 460 ducens exercitum copiosum ab Africa et Mauritania. similiter et Niceta, filius Gregorae patricii, per Alexandriam et Pentapolim, habens secum populum multum pedestrem. desponsaverat autem Heraclius Eudociam filiam Rogati Afri, quae illo tempore Constantinopoli erat una cum Epiphania Heraclii matre. audiens autem Phocas quod mater Heraclii esset in civitate, necnon et Eudocia, quae sibi fuerat desponsata, tenuit eas et observavit in dominico monasterio, quod cognominatur novae poenitentiae. cum autem adiisset Heraclius Abydum, invenit Theodorum comitem Abydi, et sciscitatus didicit ab eo quae Constantinopoli movebantur. at vero Phocas misit fratrem suum Domentiolum magistrum ad custodiendos muros longos. cumque comperisset Heraclium Abydum adisse, muris dimissis fugit Constantinopolim. porro Heraclius apud Abydum recepit omnes exules principes, quos ibidem Phocas exilio relegaverat, et ascendit cum eis in Heracliam. Stephanus autem Cyzici metropolites acceptum stemma ab ecclesia sanctae dei genitricis Heraclio detulit. propterea cum Constantinopolim pervenisset, diver-
tit ad portum Sophiae; initoque bello vincit gratia Christi p. 461 tyrannum, vulgus autem hunc comprehensum interfecerunt et igne apud Boi cremaverunt. ingressus vero Heraclius regalia coronatus est a Sergio patriarcha in oratorio S. Stephani in palatio sito. coronata est vero eadem die sponsa

quoque ipsius Eudocia in Augustam, et accepit uterque a Sergio patriarcha nuptiarum coronas, et uno eodemque die simul imperator et sponsus ostenditur. mense vero Maio castra moverunt Persae contra Syriam, et ceperunt Apamiam et Edessam, et venerunt usque Antiochiam. porro Romani occurrentes eis superati sunt, et periit omnis populus Romanorum, adeo ut valde pauci ex eis evaderent.

Mundi anno 6103, divinae incarnationis anno 603, anno vero imperii Heraclii 2 ceperunt Persae Caesaream Cappadociae, et plurima ex ea captiva duxerunt milia. Heraclius autem imperator invenit dissoluta rei publicae negotia, siquidem Europa p. 462 m Avares reddidere desertam, Asiam vero Persae totam exterminaverunt et civitates desolaverunt et Romanum in bellis exercitum interemerunt. quibus visis haesitare coepit quid ageret: scrutans enim exercitus, si forte salvi existerent, duos tantum invenit ex omnibus his qui cum Phoca contra Mauricium in tyrannide militarunt. eodem anno natus est imperatori filius de Eudocia, Heraclius minor, qui et novus Constantinus appellatus est. et mortua est Augusta eadem decima quinta indictione.

Tertio imperii Heraclii anno coronata est Epiphania filia Heraclii a Sergio patriarcha in Augustam, in oratorio palatii. eadem vero prima indictione coronatus est Heraclius iunior, filius Heraclii, qui et Constantinus, a praedicto patriarcha. eodem anno Saraceni aciem contra Syriam direxerunt, et exterminatis nonnullis vicis reversi sunt.

p. 463 Anno imperii Heraclii quarto ceperunt Persae Damascum, et captivum duxerunt populum multum. Heraclius autem imperator legatis ad Chosroen missis rogavit eum ut parceret hominum sanguinem immisericorditer effundendi et diffiniret tributa. qui legatos inefficaces dimisit, nulla eis reddita ratione, sperans comprehendere Romanorum modis omnibus principatum. porro Heraclius eodem anno duxit iuvenilem Martinam septem suam uxorem, et pronuntiavit eam Augustam, coronatam a Sergio patriarcha.

Anno imperii Heraclii quinto ceperunt Persae Iordanem bello et Palaestinam et sanctam civitatem, et multos in ea per Iudaeorum manus interfecerunt, id est, ut quidam aiunt, milia 90. isti enim ementes Christianos, prout unusquisque pretium habere poterat, occidebant eos. Zachariam vero Hierosolymitanum praesulem comprehensum et pretiosa et vivifica ligna cum multa praeda in Persidem abduxerunt. eodem anno natus est imperatori Constantinus alius, et baptizatus est in Blachernis a Sergio patriarcha.

Anno imperii Heraclii sexto ceperunt Persae totam Aegyptum et Alexandriam et Libyam usque ad Aethiopiam, multaque praeda sumpta et exaviis quamplurimis et pecuniis p. 464 ad propria remearunt. Carthaginem autem capere minime valuerunt, sed custodia dimissa obsidendi eam recesserunt.

Anno imperii Heraclii septimo castra metati sunt Persae contra Carthaginem, quam et bello ceperunt. eodem anno consul factus est Constantinus iunior, qui et Heraclius, et Heraclii filius, et provexit in Caesarem Constantinum minorem fratrem suum, ex Heraclio genitum et Martina.

Anno imperii sui octavo rursus Heraclius misit in Persidem legatos ad Chosroen, postulans pacem. ast Chosroes iterum eos sprexit, asseverans "non parcam vobis, donec crucifixum abnegetis, quem deum esse fatemini, et adoretis solem."

Anno imperii Heraclii nono aciem direxerunt Avarae contra Thracem, et missis Heraclius legatis ad eos poscebat pacem. cumque chaganus hanc facere spondisset, exiit imperator foras murum longum cum omni obsequio regio ac muneribus multis et magnis ad suscipiendum chaganum, recepturus ab eo iuramenta faciendi invicem sponsiones pacificas. at vero barbarus ille tam sponsionibus quam quae iurata fuerant spretis, subito tyrannice contra imperatorem profectus est. stupefactus ergo imperator super insperatae rei molimine, fuga lapsus in civitatem reversus est. barbarus p. 465 autem omni regio apparatu adempto et suppellectili, et quotquot ex hominibus capere potuit, subvertit villas multas, depopulans ex improvise spe pacis deceptos.

Mundi anno 6111, divinae incarnationis anno 611, anno vero imperii Heraclii decimo Georgius Antiochenus habetur antistes. Heraclius autem ad chaganum Avarum legatis missis queritur super bis quae nequiter acta fuerant ab eo, et ad pacem hortatur. acies quippe disponens contra Persidem dirigendas pacisci cum chagano volebat. qui reveritus dilectionem imperatoris se poenituisse pollicebatur et pacem facere repromisit; pangentesque foedera legati in pace reversi sunt. eodem anno ceperunt Persae Ancyram Galatae bello.

Anno imperii Heraclii 11 durum Chosroes iugum suum super omnes homines fecit in effusione sanguinis et ratione tributi: elatus enim triumpho nullatenus ultra in constantia esse poterat. tunc Heraclius zelo dei suscepto, et cum Avaribus pace, ut putabat, contracta, transtulit militias Europae in Asiam, et cogitabat dei cooperatione contra Persidem properare.

- p. 466 3 Anno imperii sui 12, mense Aprili, die 4, indictione 10, imperator Heraclius celebrata solennitate paschali, mox secunda feria vesperi motus est contra Persidem. sumptis autem mutuo venerabilium domorum pecuniis aporia *) coartatus, accepit etiam ecclesiae magnae multas candelas ferentia, simul et alia vasa ministratoria. quibus conflatis exarari fecit ex his nummos aureos et argenteos plurimos, dimisitque filium suum cum Sergio patriarcha in urbe disponendi negotia una cum Bonoso patricio, viro sagaci et per cuncta prudenti atque perito. scripsit autem ad chaganum Avarum preces curam agendi super Romanorum negotiis, tanquam qui secum amicitiam fuerit pactus, tutorem filii sui hunc appellans. motus autem a regia urbe exivit super locum qui dicitur Portae, navigio iter agens. illinc vero per ceteras regiones sibi subiectas profectus elegit exercitus, et addidit illis novam militiam. hos autem exercere orsus in hostilibus operibus erudit: dupliciter enim diviso exercitu acies et
- p. 467 congressiones invicem sine sanguine fieri iussit, clamoremque bellicum et carmina et iubilum et impetum in alterutrum insurgendi habere hos docebat, ut in bello reperti nil mirarentur, sed fidenter tanquam ad iocum proficiscerentur in hostem. accipiens vero imperator in manibus dei virilem figuram, quam manus non depinxerunt, sed in icona verbum quod omnia format atque componit sine pictura formam, velut sine semine partum, eduxit, et in hac fissus a deo picta figura coepit agones, iuramenta dans populo quod cum ipsis usque ad mortem foret certaturus et eis tanquam filiis propriis adhaesurus: volebat enim potestatem non timore quantum amore possidere. cumque invenisset exercitum in desidia multa et formidine, inquietudine ac dedecore constitutum, et per multas terrae partes disseminatum, actutum in unum collegit. et omnes quasi ex una consonantia laudaverunt imperium et fortitudinem principis. ipse vero verbis hos corroborans perhibebat "videte, fratres et filii, quot inimici dei conculcaverint regionem nostram, et urbes exterminaverint, et altaria concremaverint, et mensas incruentorum sacrificiorum sanguinibus homicidiorum repleverint, et
- p. 468 ecclesias, quae flagitia non admittunt, flagitiosissimis repleverint voluptatibus." itaque cuneos rursus ad bellicum exercituum armat, agmina duo armata ordinans, tubas quoque ac clipeorum phalanges efficiens. et populus thorace indutus astabat. nam cum acies cautius statuissent, congressionem

*) aporia] vide Spelmanni glossarium in *aporiare* et Vossium de vitiiis sermonis. FABR.

invicem agere iussit. impulsiones autem vehementes ac percussiones in alterutrum efficiebantur, et habitus belli ostendebantur, eratque horribile visu spectaculum, sine timore periculum, et ad strages impetus sine sanguine, sed ante necessitatem necessitatis modi, quatinus unusquisque percepta occasione caedis innocuae tutior permaneret. taliter autem armatis omnibus praecepit ab iniustitia penitus abstinendum et pietatem sectandum. porro cum pervenisset ad partes Armeniae, praecurrere iussit electos. Saracenorum vero tunc sub pactis Persarum constitutorum multitudo equitum clam in imperatorem irruere meditabatur. viri autem imperatoris, qui praecurrerant, his occurrentes praetorem ipsorum vinctum ad Heraclium adduxerunt, illisque in fugam versis multos interemerunt. quia vero hieme accedente imperator ad Ponticum clima divertit, visum est barbaris obsidere illum in hoc hiemantem. at ille Persas latens atque divertens Persidem properat. hoc barbari cognito in rancorem causa insperati aditus devenerunt. Sarbarus vero, Persarum praetor, accepto potentatu suo venit in Ciliciam, quatinus in Romaniam egressus hunc dare dorsum compelleret. timens autem ne per Armeniam in Persidem imperator ingressus hanc turbaret, coactus est sequi post Romanum exercitum, furari curans bellum, et per obscuram aggredi noctem. sed e contra plenae lunae tota nocte luce fulgente, cavillatione frustratus est, et lunam, quae sibi prius in cultu fuerat, infamabat, quae videlicet eclipsim ex accidente tulisset. ex hoc ergo formidabat Sarbarus cum imperatore conflictum aggredi, et montem conscendit quasi dorcades, intuitus ab excelso bonam et sapienti compositam arte militiam Romanorum. Comperta vero imperator horum formidine in locis morabatur requietione refertis, hunc ad bellum instigans, descendentes autem clam de monte saepe conflictus concitabant, sed in cunctis Romani primatum tenebant, et fiduciam peramplius exercitus obtinebat, videntes imperatorem proficientem in omnibus et audacter belligerantem. Persa vero quidam ante breve tempus profugus inter imperatoris exercitum annumerabatur. hic fugiens ad Persas abiit, existimans eos Romanorum exterminaturos exercitum. cum autem formidinem eorum vidisset, post decimum diem iterum ad imperatorem venit, et omnem liquido barbarorum pavorem edixit. at vero Sarbarus ultra commorationem non ferens a monte coactus est ad praelium proficisci. in tres autem partes divisus exercitibus descendit repente illucescente die, ante solis ascensum, praeparatus ad bellum. at imperator, praesciens hoc, ordinat exercitus in tres aequae phalanges ad

pugnam. orto autem sole, et imperatore ad Orientem reperto, Persas obtenebravit radius quem adorabant ut deum, imperator autem finxit populum suum quasi in fugam versum. at illi solventes phalanges hos sine retentione persequi existimabant. conversi ergo Romani hos aequo animo ver-

p. 471 terunt, ex his multis peremptis. insequentes autem eos in montem, in praecipitia et loca devia immiserunt, cunctis illis contritis. inter ea praecipitia vero instar caprarum silvestrium morabantur. multos autem etiam viventes comprehenderunt. ceperunt quoque et horum exercitum et omnem suppellectilem ipsorum. porro Romani extensis in excelsum manibus deo gratias referebant, et pro imperatore, qui se bene portaverat, indeficienter orabant. qui enim antea nec Persicum audebant videre pulverem, nunc immota eorum inventa tabernacula spoliant. quis enim speravit Persarum inexpugnabile genus dorsa daturum unquam Romanis? itaque imperator exercitu cum praetore ad hiemandum in Armenia derelicto ipse Byzantium rediit.

Mundi anno 6114, divinae incarnationis anno 614, anno imperii sui 13 Heraclius profectus a regia urbe celeriter in Armeniam properavit. Chosroes autem Persarum rex misit

p. 472 Sarbanazan cum exercitu suo in Romanorum terram intrandi. Heraclius autem scribebat ad Chosroem ut aut pacem amplecteretur, aut se sciret cum exercitu suo Persidem ingressurum. Chosroes autem nec pacem amplectebatur nec verum Heraclii sermonem arbitrabatur: non enim audere illum Persidi appropinquare putabat. sane imperator 12 calendarum Maiarum ingressus est Persidem. quo Chosroes comperto Sarbanazan reverti iussit, et collectis ex tota Perside militibus suis, et traditis eis Sain, velociter adunari eas Sarbanazae iussit, et ita contra imperatorem procedere. Heraclius autem advocato exercitu suo verbis exhortatoriis incitabat eos, dicens "viri fratres, dei timorem in mentem sumamus; iniuriam eius requirere satagamus. stemus fortiter adversus inimicos, qui multa dira in Christianis operati sunt. revereamur Romanorum imperium, quod sui ipsius et non alterius est domini, et stemus adversus hostes impiis telis armatos. induamus fidem interemptionum interemptricem. recogitemus quia intra Persarum terram consistimus, et ingens fuga periculum fert. vindicemus corruptiones virginum. recisa

p. 473 commilitonum membra nostrorum videntes cordibus doleamus. non sunt haec nullam *) mercedem habentia, sed vitae perennis praemia. stemus viriliter, et dominus deus nobis cooperabitur, et perdet inimicos nostros." cumque impera-

*) nullam F pro ullam.

tor his et alijs quamplurimis commonitionibus populum exhortatus esset, respondit ei unus pro omnibus "expandisti angustiam cordis nostri, domine, os tuum in admonitione dilatans. acuerunt sermones tui gladios nostros, et hos animatos operati sunt. expeditos nos tuis verbis exhibuisti. erabescimus te aspicientes nos in pugnis praecedere, et iussiones tuas in omnibus sequemur." imperator autem sumptis militiis mox ad Persidem interiorem accessit, igne comburens urbes et castra. fit etiam hic terribile quoddam miraculum: in aestivali quippe solstitio aër sudore factus est madidus, animos Romanorum exercitus recreans, adeo ut hinc spem optimam sumerent. audiens praeterea Heraclius quod Chosroes apud Gazaco civitatem cum quadraginta milibus bellicosorum esset virorum, impetu adversus illam perrexit; et praemissi quidam ab eo Saracenorum sibi subiugatorum Chosrois occurrunt vigiliae, et horum quosdam occiderunt, quosdam vero compedibus vinctos cum praetore ipsorum imperatori praesentaverunt. hoc comperto Chosroes, derelicta tam civitate quam militia, fuga usus est. ast p. 474 vero Heraclius insecutus quosdam praeoccupatos occidit: ceteri autem hac illacque palantes dissipati sunt. cumque pervenisset imperator ad Gazacensium civitatem, in suburbanis huius reficiebat exercitum suum. Persae vero, qui confugerant ad eum, perhibebant quod Chosroes fugiens igne consumpserit omnia sata in locis illis, et pervenerit ad civitatem Thebarman in Oriente sitam, in qua erat templum ignis atque pecuniae Croesi Lydorum regis et error prunarum. his acceptis ad partes Dastagerd iter agebat. imperator autem profectus a Gazacensium civitate pervenit Thebarmeso, et ingressus in eam igne consumpsit templum ignis, et tota civitate igne combusta persecutus est post Chosroem in angustis regionis Medorum. Chosroes autem in his duabus regionibus de loco in locum peragrans latitabat, et Heraclius hunc persequens multas civitates devastavit et regiones. hieme vero accedente consilium faciebat ubinam hiemaret cum populo; et quidam in Albaniam perhibebant, quidam vero contra ipsum properare Chosroem. ast p. 475 imperator iussit populum tribus diebus divinum oraculum praestolantem caste ac puriter conversari, sicque responso accepto in Albania hieme commorari. dum vero illuc abiens iter ageret, habens secum copiosam Persarum praedam, haud paucos incursus a Persicis cuneis pertulit. ipse vero divina coope- ratione triumphum de omnibus tulit. praeterea cum vehementis tempestas super eum cecidisset in via, et hunc gelu praeoccupasset in Albania, haberetque quinquaginta milia

vinculatorum, compatiens corde suo misertus vincula dissolvit, diligentiam tribuit et requiem impertitus est, ita ut omnes cum lacrimis exorarent etiam Persidis eum fieri liberatorem, mundi exterminatorem trucidantem Chosroem.

Anno imperii Heraclii quarto decimo Chosroes Sarablaggan praetorem constituit, virum facinosum et typho multum elatum, tradensque ei exercitum, eos videlicet qui dicuntur Chosrohegetae ac Perozitae, in Albaniam direxit adversus Heraclium. cumque ingressi essent in fines Albaniae, non sunt ausi ad bellandum ante faciem imperatoris stare, sed clausuras tenuerunt quae ducunt in Persidem, extimantes ei obsidendo insidiari. at vero Heraclius, cum mox ver accessisset, profectus de Albania per Yptios campos et escis largiter affluentes transitum in Persidem faciebat, licet longinquitas multae spatium viae transegerit. Sarablaggas p. 476 vero per Arotum iter ut pote compendiosum satagebat, ut praeoccuparet eum in Persidis regione. Heraclius autem monebat populum dicens "novimus, fratres, quod militia Persarum in deviis locis pererrans tam equum eorum dissolvat quam ipsos enervet. nos autem festinemus contra Chosroem properare valde celeriter, ut ex improviso irruentes in eum turbemus illum." at vero populus huiusmodi spernebat consilium, et maxime Lazorum et Habsagorum atque Hiberorum concertatores. hinc in aerumnas incidunt: pervenit enim et Sarbarazas cum populo suo, quos omni armavit virtute Chosroes et destinavit per Armeniam adversus Heraclium. Sarablaggas vero sequebatur post tergum Heraclii, et non est cum eo in conflictum egressus, expectans uniri Sarbarazae et ita constituere praelium. cognito autem Romani Sarbarazae impetu ad metum conversi sunt, et ad pedes imperatoris cum lacrimis prociderunt, scientes quale malum sit non cedere servum domini voluntatibus, et poenitentiam agentes super inobedientia sua, quam nequiter perpetraverant. et dicebant "manum tuam da, domine, priusquam percamus miseri: cedimus enim tibi in quibuscunque praecep. 477 peris." tunc imperator acceleravit congregi cum Sarablagga, priusquam uniretur populo Sarbari; et multis incursionibus adversus eum factis nocte ac die hunc in formidinem pepulit, et retro utrisque dimissis contra Chosroem velociter insecutus est. duo vero ex Romanis se ad Persas conferunt, et persuadent eis credere Romanos ex formidine fugere. contigit autem eis et alium audire rumorem, Sain scilicet praetoris Persarum adventum cum alia militia in auxilium. et hoc comperto Sarablaggas et Sarbarus decertabant Heraclium instigare ad praelium, priusquam perveniret Sain et in

se transferret victoriae gloriam. credentes quoque ex profugis properarunt adversus Heraclium, et appropinquantibus ei castra metati sunt, volentes in eum simul cum mane irruere. ast Heraclius profectus a vespera iter fecit per totam noctem, et procul effectus ab eis, invento herbifero campo, castra metatus est in eo. porro barbari existimantes eum ex formidine fugere, incomposite sequebantur, ut comprehenderent illum. ipse autem occurrens eis bellum iniit adversus illos, et apprehenso colle quodam nemoroso, coacervatoque populo in ipse, cooperatione dei barbaros vertit, et per fauces hos in- p. 478 secutus multitudinem ex his copiosam occidit. cedit autem et Sarablaggas ense vulneratus in dorso. et cum hi inter agones essent, pervenit etiam Sain cum exercitu suo. et hoc verso imperator, et ex his multis occisis, reliquos fugientes dispersit. cepit quoque et apparatus sarcinae ipsorum. porro Sarbarazas unitus Sain collegit barbaros, qui salvati fuerant, et iterum disponebant contra Heraclium proficisci. ast imperator in regione Hunnorum et per horum loca difficilia festinabat in asperis locis ac deviis, barbari vero sequebantur post eum. porro Lazi una cum Abasgis formidantes subduxerunt se ab auxilio Romanorum, et in regionem suam reversi sunt. Sain autem hoc advertens furore multo una cum Sarbaro persequabatur Heraclium. sane imperator caterva collecta verbis hos exhortatus est et monimine delinivit, inquamens "multitudo vos, fratres, inimicorum non turbet: deo quippe volente unus persequetur mille. mactemus ergo nosmet ipsos pro salute fratrum nostrorum; sumamus coronam martyrum, quo et futurum nos tempus p. 479 laudet et deus reddat mercedes." his et aliis pluribus verbis audaciam exercitui conferens, hilari vultu praelium ordinat. et distantes ab invicem intervallo pusillo a mane usque ad vespere aggressi non sunt in alterutrum. vespere vero arrepto imperator itinere pergebat. barbari vero post eum iterum sequebantur, et commutantes viam hunc praeoccupare volentes incidunt in loca palustria, et aberrantes in magnum discrimen deveniunt. imperator vero transiens fines Persarum per Armeniam peragrabat. cum autem terra illa teneretur a Persis, multi cum Sarbaro concurrerunt, ac per hoc crevit populus eius. praeterea hieme accedente dispersit multitudinem per loca ipsorum, ut requiescerent in domibus suis. quo comperto Heraclius noctu furari meditabatur bellum. cumque turbo tempestatis adesset et Sarbaro suspicio nulla incumberet, electis robustissimis equis et fortioribus ab exercitu, dupliciter hos armans, quosdam ex his praecedere contra Sarbarum iussit, ipse vero eum aliis post eos subse-

cutus est. accelerantibus ergo per noctem, et pervenientibus ad praedium cui vocabulum erat Lasbanum, hora noctis nona, Persae, qui in eo erant et impetum cognoverant, insurrexerunt in eos. ipsi autem hos interfecerunt, uno excepto, qui hoc Sarbaro nuntiavit. at vero Sarbarus surgens ascendit equum, et nudus atque discalceatus fuga salutem meratus est. huius autem mulieres et omnem Persicum florem, principesque ac satrapas cum electis militibus, qui in domorum tecta conscenderant et bellum contra se praeparaverant, per ignem deposuit, et alios quidem occidit, alios vero igne consumpsit, alii autem manicis et compedibus colligati sunt, ita ut pene nullus ex his qui Sarbari fuerant salvaretur. acceperunt autem et arma Sarbari, aureum videlicet clipeum, machaeram etiam et lanceam aequae aureae et comptam pretiosis lapidibus zonam, nihilominus et calceamenta eius. his ita omnibus sumptis procedit contra dispersos per villas, qui scilicet comperta Sarbari fuga sine retentione fugiebant. ipse autem insecutus multos eorum occidit et vinctos accepit: reliqui cum confusione in Persidem repedarunt. porro imperator exercitu suo collecto cum gaudio in locis illis intrepidus hiemavit.

p. 481 Mundi anno 6116, divinae incarnationis anno 616, anno imperii Heraclii 15 Arabum princeps Muamet habebatur. Heraclius autem concervato exercitu suo consilium faciebat quam via pergeret: duae namque viae sibi adiacebant, angustae ac deviae, altera quidem Tarantum ducens, altera vero in terram Syriorum. verum illa quae Tarantum tendebat, differentior quidem erat, sed egestatem cunctarum habebat escarum: quae vero in terram ducit Syrorum, Taurum transit et abundantiam ac dapsilitatem praestat alimentorum. hanc praeferunt omnes, licet abruptior esset et nive multa severior. hac itaque labore multo transacta in septem diebus pervenerunt ad fluvium Tigrin, et hunc cum transmeassent, veniunt Martyropolim et Amidam, et quiescunt tam exercitus quam captivitas. hinc et litteras imperator Byzantium potuit mittere, et quae circa se erant omnia indicare, et ingens facere gaudium civitati. Sarbarus autem populo suo, qui fuerat dispersus, collecto insurrexit in illum. electam vero imperator alam militum ad custodiendas misit clausuras, quae ad se ducebant, et aditus, qui ad Orientem erant. ipse discurrens in faciem efficitur Sarbaro. cumque p. 482 transmeasset Nymphion amnem, ad Euphratem pervenit, in quibus erat pons nexus ex funibus simul et navibus. at vero Sarbarus dissolutis funibus pontis ab altera ripa in alteram totum transtulit pontem. cumque imperator venisset nec va-

lisset transire per pontem, discurrens invenit mentum, et hunc inopinate Martio mense sine discrimine transfretavit, et Samosata pervenit. rursusque cum Taurum praeteriisset, in Germaniciam est profectus, et cum transiisset ad Adana, venit ad amnem Saron. Sarbarus autem ponte rursus in proprio loco extenso absque obstaculo transfretavit Euphratem, et sequebatur post eum. ast imperator cum transisset pontem Sari, inventa requia tam exercitus quam animalium circa ipsum castra metatus est, reficiens eos. pervenit autem et Sarbarus in partem quae in contra esse ex altera parte videbatur. invento vero ponte, et propugnaculis quae in ipso erant a Romanis obtentis, castra metatus est. excurrentes autem multi Romanorum per pontem inordinate cum Persis contulerunt conflictum, multa in ipsis caede commissa. verum imperator hos inordinate prohibebat discurrere, ne forte iter fieret adversariis cum illis conveniendi ad pontem et pariter commeandi. populus autem p. 483 non acquiescebat imperatori. porro Sarbarus, quibusdam exercitus sui clam in locis abditis collocatis, ostendit se quasi fugientem, ac sic abstraxit multos Romanos praeter votum imperatoris ad insecutionem sui transeuntes. reversus autem, et his in fugam conversis, quotquot extra pontem occupavit occidit, vindictam perpeccos inobedientiae. imperator vero cum barbaros vidisset insecutione ordines dissolvisse, et ex Romanis stantibus in antemuralibus *) multos extinctos, contra eos profectus est. porro quidam vir Persa giganteus imperatori occurrens hunc in medio pontis aggreditur. ast imperator hoc percusso in amnis fluentia proiecit. hoc uno ruente in fugam barbari versi sunt, et prae angustia pontis ut ranae se in flumine iaciebant; alii autem etiam gladiis trucidabantur. porro multitudo barbarorum per fluminis ripas diffusa sagittabat ac resistebat, non sinens transire Romanos. verum imperator transiens viriliter barbaris resistit, cum paucis quibusdam societatis suae superagonizans, ita ut etiam super hoc Sarbarus obstapesceret, et p. 484 ad Cosmam quendam iuxta se stantem, Romanorum profugum ac magaritam, diceret, "vides" inquit "Caesarem, o Gosma, quam audax ad pugnam stet, et contra tantam multitudinem solus decertet, et velut incus iacula renuat:" ex rubris enim ocreis agnoscebatur, multasque imperator plagas, licet nullam in hoc praelio periculosam, accepit. tota vero die cum in hoc bello pugnassent, accedente vespere ab

*) antemuralibus] Matth. Par. hist. Angl. in Willielmo II: antemuralibus confractis cogerent defensores intra muros interiores se recipere. FABR.

invicem separati sunt. et Sarbarus quidem timens per noctem retro reversus est, imperator autem populo suo coacervato ad urbem properavit Sebastiam, et cum Alya fluvium transmeasset, in hoc gaudio totius hiemis tempore commoratus est. porro Chosroes furens misit, et talit thesauros cunctarum ecclesiarum regionis quae sub Persis est constituta, et cogebat Christianos Nestorii fieri sectatores ad perstringendum sive percellendum imperatorem.

Anno imperii Heraclii 16 Chosroes Persarum rex novam fecit militiam, praelium initurus, peregrinos ac cives et servos ex omni natione facta electione coacervans; qua electione Sain tradita praetori, alia 50 milia ex phalange Sarbari electa tollens huic sociavit, nominavitque illos aureos camulos, et hos adversus imperatorem direxit. porro Sarbarum cum reliquo exercitu suo contra Constantinopolim misit, quatinus Hunnos, qui essent in Occidente, quos Avars vocant, cum Vulgaribus et Sclavis atque Gipedibus concordia sociaret, sicque adversus urbem properarent, et hanc unanimiter obsiderent. cum autem hoc didicisset imperator, exercitum suum triplici parte divisum transmisit ad custodiendum urbem, quibusdam autem traditis Theodoro fratri suo contra Sain bellare praecepit; humiliori vero parte ipse accepta in Lazicam properat, et in ipsa degens Tarcos ab Oriente, quos Chazaros nuncupant, in auxilium advocat. Sain vero una cum noviter electo exercitu perveniens ad fratrem imperatoris Theodorum ad bellum armavit. deo autem per intercessionem semper laudabilis dei genitricis opitulante, bello commisso, grando mirabiliter contra barbaros cecidit eorumque plurimos perculit. at vero acies Romanorum tranquillitate potita est. vertunt autem Romani Persas, et interficiunt multitudinem copiosam. hoc comperto Chosroes irascitur contra Sain, qui ex multo animi defectu in languorem incidens moritur; cuius corpus iussu Chosrois salitum ad eum delatum est; quem ille mortuum multis submisit verberibus. porro Chazari disruptis Caspiis portis Persidem ad eunt in regionem Adrahigae una cum praetore suo Zihebil, qui dignitate secundus a chagano; et in quaecunque loca peragrabant, tam Persas deprehendebant quam civitates et villas igni tradebant. profectus vero imperator a Lazica his occurrit. Zihebil autem hoc viso accelerans complectitur collum eius et adoratur eum, Persis civitatis aspicientibus: universus autem Turcorum populus in terram cadentes, ac proni super faciem extenti, imperatorem honorant honore qui est apud gentiles extraneus. similiter principes eorum supra saxa conscendentes eodem schemate procidunt. obtulit autem

Zihebil imperatori etiam filium suum prīmogenitum, hulus sermonibus delectatus, et eius tam vultum quam prudentiam admiratus, electisque Zihebil quadraginta milibus virorum fortium dedit ea in auxilium imperatori. porro ipse reversus est in regionem suam. his autem acceptis imperator contra Chosroen procedit. at vero Sarbaru Chalconem p. 487 properans, Avarisque a Thrace urbi propinquantibus, hanc depopulari volunt, et multis machinis adversus eam commotis, et navium sculptarum ex Istro multitudine infinita seu innumerabili delata, sinum cornu repleverunt. decem sane diebus urbem obsidentes, bellumque terra marique gerentes, dei virtute pariter et cooperatione, nec non et intemeratae dei matris et virginis intercessionibus superati sunt. quin et multitudine copiosa suorum tam in terra quam in mari deposita, cum ingenti confusione ad loca sua reversi sunt. porro Sarbaru Chalconem obsidens non emigravit, sed ibidem hiemavit, tam incursiones agens quamque depraedans conuales partes, et civitates igne disperdens.

Anno imperii sui 17 Heraclius a mense Septembrio ingressus Persidem una cum Turcis inopinate propter hiemem in ecstasim misit Chosroen, cum hoc didicisset. at vero Turci tam hieme quam frequentibus Persarum incursibus contemplatis, non ferentes pariter cum imperatore, laborare coeperunt paulatimque diffuere, et omnes eo dimisso reversi sunt. ast imperator allocutus est populum suum dicens "scitote, fratres, quia nemo nobis vult auxiliari nisi solus deus, et quae hunc peperit sine semine mater, ut ostendat potentiam suam, quoniam non in multitudine populorum seu armorum est salus, sed in eos qui sperant super misericordia eius, mittit adiutorium suum." at vero Chosroes coacervatis cunctis militibus suis praetorem provehit super illas Rhazantem, virum bellicosissimum ac fortissimum, et hunc adversus Heraclium destinat. at imperator civitates Persidis atque castella igni tradidit, et accedentes Persas rhomphaea consumit. septima vero idus Octobris pervenit in regionem Chamaitha, et refocillavit populum per integram hebdomadam. Rhazates autem veniens Ganzachum post eum factus est et secutus, Romanis ante pergentibus et consumentibus escas. ipse vero post tergum, ut canis famem patiens, vix de micis eorum nutriebatur; et cum non inveniret sumptus, multa ex animantibus ipsius consumpta sunt. kalendis autem Decembribus venit imperator ad fluvium magnum Zaban, et cum hunc transisset, castra metatus est iuxta Ninive civitatem. venit autem Rhazates penes vadum secutus eum, et cum descendisset tribus miliaribus, reperit aliud vadum et

- p. 489 transiit. ast imperator misso Bahanl magistro militum cum paucis electis militibus, invenit bandum Persarum, et cum eius comitem occidisset, detulit caput eius et totam auream spatham ipsius, nonnullisque peremptis vivos duxit ad imperatorem sex et viginti. in quibus erat et spatharius Rhazati, qui et nuntiavit imperatori quod pugnare contra eum Rhazates vellet, sic a Chosroe iussus, et tria milia in auxilium armata miserit ei, quae tunc nondum pervenerant. his compertis imperator praemisit sarcinam ante se, ipseque subsequutus est, tractans qualiter inveniret locum in quo pugnare deberet, priusquam unirentur eis illa tria milia. repertoque campo apto ad praelium, allocutus populum aciem ordinavit. Rhazates vero cum pervenisset, et ipse praelium dirigit in cuneis tribus, et contra imperatorem processit. pridie sane idus Decembris gestum est bellum, et ante omnes prosiciens imperator principique Persarum occurrens, divina virtute deque genitricis opitulatione hunc deiecit, et qui cum ipso erant exilientes antea fugerunt. rursusque imperator alii occurrens et hunc quoque deposuit. irruiit autem
- p. 490 adversus eum etiam tertius, qui dedit ei cum mucrone in labium et hoc illi plagam inflixit. ast imperator et hunc extinxit. et tubis clangentibus congressae sunt in invicem partes utraeque. et cum pugna valida gereretur, plaga vulneratus est a peditibus Phalba imperatoris equus, qui dicebatur Dorcon, in femore lanceae ictu percussus. multas autem et spatharum in facie percussiones accepit, sed ferens tegmen ex nervis contextum plagam mortiferam non sumebat. cecidit autem in hoc bello Rhazates et tres turmarchae Persarum et principes fere cuncti atque pars maior exercitus ipsorum. occisi autem sunt etiam Romani numero quinquaginta, et vulnerati nonnulli, ex quibus scilicet mortui sunt decem. porro bellum gestum est a mane usque ad horam nonam. tulerunt interea Romani banda Persarum viginti octo, exceptis his quae confracta sunt, et dispoliatis mortuis acceperunt loricas eorum et cassides, nec non et omnes currus ipsorum. et manserunt ab invicem sequestrati quantum est duplex sagittae iactus: fuga namque facta non est. verumtamen Romani animantia sua nocte et adaquaverunt et acceperunt.
- p. 491 equites vero qui ultra erant, steterunt usque ad septimam horam noctis super tabernacula mortuorum Persarum, ac octava hora noctis moti repedaverunt ad castra sua, et his acceptis abierunt, et castra metati sunt ad pedem montis asperi metuentes. multas praeterea spathas auro circumclusas et zonas aureas cum gemmis et scutum Rhazati totum auro respersum acceperunt, habens petala centum viginti, et

horicam ipsius ex auro contextam, et scaramaggin eius detulerunt cum capite ipsius, atque dextralia *), et sellam totam ex auro fabrefactam. porro tentus est vivus Barzamus princeps Hiberorum sub Persis degentium. nemo autem recolat huiusmodi bellum inter Romanos et Persas, quod videlicet per totum diem habuit statum, viceruntque Romani. verum hoc factum est solo dei iuvamine. imperator vero a se confortatum exercitum contra Chosroen minabat **), quatinus hunc deterreret. porro 13 kalendas Ianuarias comperto imperator quod populus Rhazati, qui ex hoc bello evasit, unitus fuerit tribus milibus quae a Chosroe destinata fuerant, p. 492 et sequeretur post se, ceperintque Ninive, transmeans magnum Zaban, mittit Georgium turmarchen cum mille militibus, quo curreret ad retinendum pontes minoris Zaban priusquam id Chosroes cognosceret. cumque cucurrisset Georgius noctu miliaris quadraginta octo, tenuit quattuor pontes minoris Zaban, et inventos in castellis Persas obtinuit. decimo praeterea kalendarum Ianuariarum perveniens imperator ad pontes transfretavit, et divertit in domos Hiesdem, et refecit tam exercitum quam animantia, fecitque nativitatis Christi festivitatem in eodem loco. comperto vero Chosroes quod Romani tenerent pontes minoris Zabae, misit ad Persicum populum, cui Rhazates praeerat, ut oppido festinantes praevenirent imperatorem et ad ipsum pergerent. accelerantes autem illi, et transmeantes minorem Zaban in aliis locis, praevenērunt imperatorem atque praebant. cumque imperator palatium quod dicebatur Dezeridan cepisset, hoc destruxit atque combussit. at vero Persae cum pontem Tornae fluminis pertransissent, ibidem castra metati sunt. ast imperator comprehenso alio palatio Chosrois, quod vocabatur Rusa, et hoc subvertit. ceterum verebatur quod in ponte Tornae fluminis hostes forent contra se bellaturi. sed hoc illi scientes relicto ponte fugerunt. interea imperator cum sine impedimento transiisset, apprehendit aliud palatium cognomen- p. 493 to Bechal, ubi et hippodromium aedificaverat. sed et illud casui dedit. sane quidam Armeniorum, qui cum Persis aderant, venerunt ad imperatorem noctu dicentes "Chosroes cum elephantibus et exercitu suo quinque milibus citra palatium suum, vocabulo Dasfagerd, in loco nuncupato Barasrach castra metatus est, et mandavit totum illic exercitum convenire, ut adversus te praelietur: est enim illic et

*) dextralia] Glossae Isidori: dextralia brachialia. adde Flodoard. hist. Rem. 2 6. FARR.

**) minabat] Act. Apost. 18 16: et minavit eos. utitur vetus Iuvenalis schol. v. Papiam in abigeus. FARR.

fluvius meatibus carens, qui artum pontem habet et angustias prae habitationibus multas, nec non et foetidi rivi." imperator ergo consilio cum principibus inito et exercitu sedit in palatio Bechal: reperit quippe in una ex porticibus eius saginatas aves trecentas, et in alia porticu capreas saginatas quingentas, porro in alia saginatos agnos centum, quae populo cuncta donavit. et kalendas Ianuarias illic fecerunt. denique inventis ovibus et porcis et bobus, quorum non erat numerus, requievit populus universus, epulantes et glorificantes deum. praeterea comprehensis eis qui ista conferebant, didicerunt ab illis liquidius quod Chosroes a 23 die Decembris mensis, comperto quod imperator transisset p. 494 pontem Tornae, confestim motus fuerit de palatio quod erat in Dastagerd, cum magna Ctisiphontem celeritate petiturus, onustis ex omnibus pecuniis, quas habebat in palatio, tam elephantibus quam camelis atque burdonibus *) ministerii sui, scribens et populo Rhazat ut ingrederentur idem palatium et principum domos, et quicquid in his inveniretur auferrent. itaque imperator dimidium quidem exercitum misit ad Dastagerd, ipse vero per aliam viam abiit ad aliud palatium quod cognominabatur Bebdarach. et his ruinis et igni traditis gratias egere deo, qui per intercessionem dei genitricis talia miracula patrat: quis enim speravit unquam fugere Chosroem a facie Romani principis de palatiis suis quae erant in Dastagerd, et petere Ctisiphontem, dum a viginti quattuor annis passus Ctisiphontem videre non fuerit, sed in Dastagerd regalia eius erant. invenerunt autem populi Romanorum in palatiis eius apud Dastagerd 300 Romanorum banda, quae per diversa ceperunt tempora. invenerunt etiam et species, quae remanserant, multas, aloes scilicet multam, et ligna aloes magna, ex quibus unumquodque 70 pondus habebat vel 80 librarum, et sericum copiosum, ac piper, et chalbasias **) camisiis multas, sachar quoque atque zingiber et alias species ultra mensuram vel numerum; quidam vero et argentum et holoserica vestimenta, lectisternia seu acu tapetia contexta, quorum erat copia multa, erantque omnia bona valde, quae propterea quod gravia essent,

*) burdonibus] utitur Ulpianus in leg. 49 de legat. 3. Chrysostomus ep. 14: *εἰτα δ βορδων δ φάρων ἡμῶν τὸ λεπίκιον*. Theophanes: *ὅταν εἰς βουρδώνην καθέλωμαι*. Constantinus Tact. p. 12: *ἔχε δὲ καὶ βορδόνια καὶ ἐπιδρία*. adde Ioannem Moschum Liemon. 101 et 125, Hist. Trip. 7 5. FABR.

**) chalbasias] v. Hieronymi epistolam ad Fabiolam et gloss. ad Caesarem. FABR.

penitus incenderunt. sed et tentoria Chosrois atque cortinas, quas in modum tendebat porticum, quando in campo castra metabatur, cuncta cremarunt, quin et statuas eius multas. invenerunt autem et in his palatiis aviaria et dorcades et asinos agrestes et pavones et fasianos infinitae multitudinis, nec non in vivario eius leones ac tigrides mirae magnitudinis vivos. de cetero confugerunt ad imperatorem plurimi ex captivis, Edesini scilicet et Alexandrini, sed et ex aliis urbibus multitudines copiosae. fecit interea imperator festivitatem luminum penes Dastagerd laetatus, et recreans tam populum quam iumenta, quin et Chosrois palatia destruens, aedificia videlicet quae erant comptissima et admiranda, domosque stupendas, quas usque ad pavimentum deposuit, quatinus Chosroes edisceret quam durum habuerint Romani dolorem urbibus suis desolatis ab eo nihilominus et incensis. tenti autem sunt et ex aulicis palatii multi, qui interrogati quando discesserit Chosroes a Dastagerd, asseruerunt "ante 9 dies prius quam vos veniretis. audito adventu vestro latenter pertuso muro civitatis, qui est iuxta palatium, temere per hortos exivit, ipse et uxor et filii eius, ne fieret tumultus in civitate." et neque militiae ipsius cognovere neque principes eius, usquequo miliariis quinque perrexit, siquidem tunc mandavit quo se sequerentur Ctisiphontem tendentes. et is qui non poterat quinque miliaria facere per diem, fugiens fecit viginti quinque, mulieresque ac filii eius, qui se prius alterutros non videbant, tunc mixtim fugiebant invicem impellentes. cumque nox accessisset, introivit Chosroes in domum agricolae nihili, in cuius ostio vix manere praevaluit; quod videns postmodum Heraclius admiratus est. per tres autem dies adiit Ctisiphontem. sane Chosroes responsum acceperat a maleficis et astrologis ante quattuor et vicenos annos, quando Dacas depopulatus est temporibus Phocaee Romani principis, quod tempore quo adiret Ctisiphontem periret. et idcirco non est passus a Dastagerd extunc in partem illam uno saltem miliario pergere, sed hinc fugiens ad hanc abiit. verum nec in ipsa persistere ausus est, sed transiens pontem Tigridis fluminis civitatem ultra positam adiit, quae quidem apud nos Seleucia, apud Persas vero Guheser vocitatur, in qua omnes pecunias reposuit. seditque illic cum Sirem uxore sua et aliis tribus mulieribus, quae et filiae ipsius erant; reliquas vero mulieres suas multosque liberos suos quadraginta milibus longe transmisit ad interiorem partem Orientis in munitissimum locum. quidam sane Persarum derogaverunt Sarbaro penes Chosroem, quod cum Romanis sentiret et illi detraheret; et misit spatharium

suum cum iussione ad Cardarigam, compraectorem Sarbari, Chalcedonem, scribens ei ut Sarbarum interficeret, et ipse populo Persarum recepto acceleraret in Persidem in auxilium sui. is autem qui litteras deferabat circa Galatiam comprehenditur a Romanis; quo comprehenso, et nescientibus Persis, hunc Byzantium deduxerunt et imperatoris filio tradiderunt. ast imperator a misso cognita veritate protinus Sarbarum accessit: qui cum introisset, astitit imperatori. imperator autem huic epistola, quam Chosroes ad Cardarigam miserat, tradita, missoque ostenso, legit epistolam. at ille certus veritate rei effectus, continuo conversus foedera cum filio principis et patriarcha fecit; qui falsa Chosrois epistola facta, addit in ea etiam alios quadringentos satrapas et principes et tribunos et centuriones interimendos, et imposito ingeniose adinvento signaculo, congregatisque ducibus et ipso Cardariga, et lecta epistola, dixit ad Cardarigam "perspicis ut hoc facias." at vero principes furore referti, abdicatione Chosrois, imperatori pacifica pacta patrarunt, et mutuo inito consilio placuit ut Chalcedone discederent et ad propria repedarent, nihil exterminaturi. praeterea Heraclius scripsit Chosroi "ego persequor et ad pacem curro: non enim voluntarius igne consumo Persidem, sed vim passus abs te proiciamus ergo saltem nunc arma, et pacem amplectamur. extinguamus ignem priusquam universa inflammet." cumque Chosroes hoc non admisisset, magnopere odium populi Persidis crevit adversus eum. movit ergo Chosroes homines principum suorum et omne obsequium suum atque mulierum suarum, et hos armatos cunctos direxit exercitui uniendo Rhazati, et staturos apud Narbam fluvium duodecim milibus a Ctisophonte distantem, et iussit eis ut dum amnem transiret imperator, inciderent pontes. ast imperator septimo idus Ianuarias motus a Dastagerd, cum abiisset tribus diebus, castra metatus est duodecim milibus pocul a Narba flumine, ubi erat Persarum exercitus, inter quos habebant etiam et elephantes ducentos. et misit imperator Georgium turmarchen Armeniacorum, ut iret usque ad flumen, et disceret utrum Narbas vadum haberet. et cum invenisset quod pontes incidissent et vadum non esset, ad imperatorem reversi sunt; qui motus Siazuron adit, et circuibat incendens regionem et urbes per totum Februarium mensem. Martio vero mense cum venisset in praedium quod dicebatur Barzan, facere *) septem dies, et misit Mezeticum praectorem in cursum, et adiun-

*) facere] Papinianus in l. miles ad leg. Iul. de adult.: ne sibi computarentur dies quos in custodia fecisset. Lupus epist. 20:

ctus est et Gundabundas chiliarchus militum Sarbari cum aliis quinque, tribus quidem comitibus, duobus vero axiomatice*), et duxit eos ad imperatorem. qui, videlicet Gundabundas, res necessarias imperatori annuntiavit, dicens "quando fugit Chosroes a Dastagerd et adiit Ctisophontem atque Seleuciam, dysenteriae languorem incurrit, et voluit filium suum Merdasan, quem genuit ex Sere, coronare. atque regressus iterum amnem transivit, et secum duxit Merdasan p. 500 atque Serem et alium filium eius Aak; primogenitum autem filium Sirohen et fratres eius, nec non et mulieres suas, dimisit ultra flumen. compertoque Sirohes quod Merdasan coronare vellet, turbatus est, et misit collectaneum suum ad Gundabundan, mandans ei ac dicens 'veni cis flumen, ut loquar tecum.' at ille timuit Chosroem, et non transivit, sed mandat ei, 'scribe' inquit 'mihi per collectaneum meum quidquid volueris.' et scripsit ei Sirohis quoniam nosti qualiter res publica Persarum per nequam hominem istum Chosroem pereat, et vult coronare Merdasan, et me primogenitum suum contempsit. et si allocutus fueris exercitum ut recipiant me, et rogas eorum augebo, et pacem cum Romanorum imperatore ac Turcis faciam, et bene vivemus. et stude cum populo tuo ut ego regnem, et omnes vos proveham et auxiliabor, et praecipue te. Gundabusas autem remisit ei per collectaneum suum dicens 'quicquid possum loquar cum praetore, et sollicitus fui, et locutus sum cum viginti duobus comitibus, et feci eos meae voluntatis esse; sed et alios principes et milites multos.' et haec quidem p. 501 Gundabusas mandavit Sirohi. at ille remisit ei dicens ut decimo kalendarum Apriliarum sumeret iuniores, et apud pontem ei Tigridis occurreret fluminis, ut susciperent eum in exercitum et moverentur adversus Chosroem. referebat autem quod cum Sirohi essent etiam duo filii Sarbarazan et

facere nobiscum dies aliquot valeas. Rufinus interpres Eusebii H. E. 10: quinque annos inter catechumenos faciant. Acta Fructuosi episc. Tarracon.: et fecerunt in carcere dies sex. Vetus inscriptio: cum qua fecit annos 9 menses 6 dies 25. alia: cum marito fecit m. 5 d. 20. S. Athanasius in vita S. Antonii: ἔφη πολλὰς ἡμέρας καὶ νύκτας ποιῶντες. v. Acta apost. 18 23 et epist. Iacobi 4 13. FASE.

*) axiomatice] Glossarium: *ἀξιοματικός* honorarius, qui honorem gerit. aliud Glossarium: dignitosus *ἀξιοματικός*, qui in dignitate constitutus est. utitur postremo verbo Aldhelmus de laud. virginum. c. 28: propter dignitosam innocentiae palmam, i. e. dignatione venerandam. FASE.

filius Hiesdem et alii multi principum filii atque filius Aram,
 omnes electi, et quod siquidem potuerint Chosroen perime-
 re, bene et optime: sin autem, omnes cum Sirohi confluent
 ad imperatorem. et misit me Sirohis ad te, domine: vere-
 tur enim imperium Romanorum, quoniam, inquit, Chosroen
 quondam salvavit, et multa ex eo mala Romanorum terra
 perpessa est, et quia propter illius ingratitude nec mihi
 credere habet imperator. verum ille hunc ad Sirohin rur-
 sus absolvit, mandans ei ut carceres aperiret, et retentos in
 eis Romanos educeret, et arma eis tribueret, sicque contra
 Chosroen sese moveret. porro Sirohis obediens imperatori,
 p. 502 retrusis eductis, properavit contra patricidam patrem, Chos-
 roen scilicet. cumque ille fugere tentasset nec valuisset, ten-
 tus et valide vinctus ferreis est compedibus tam post tergum
 manibus quam pedibus colligatis; cui et circa collum pon-
 dera ferrea imponunt, et mittunt eum in domum tenebra-
 rum, quam ipse munivit a novitate construens ad reconden-
 das pecunias, panisque parum ei et aquae tribuentes hunc
 fame necabant: ait enim Sirohis "comedat aurum, quod in-
 cassum collegit, et propter quod etiam multos fame necavit
 mundumque delevit." porro misit Sirohis ad eum satrapas
 hunc iniuriis impetendum et conspuendum. et adductum
 Merdasan filium eius, quem coronare volebat, ante se occi-
 dit, et reliquos filios eius cunctos in conspectu eius intere-
 merunt, et misit omnem inimicum eius iniuriis cumulare et
 percutere et conspuere illum. denique per quinque dies hoc
 facto, iussit Sirohis hunc arcibus interficere; sicque paula-
 tim in malis nequissimam suam tradidit animam. tunc Si-
 rohis scripsit ad Heraclium evangelizans ei scelerati Chos-
 rois interitum, pacemque iugem cum eo ac firmissimam pa-
 p. 503 pigit, omnibus Christianis, qui in carceribus et in omni Per-
 side captivi tenebantur, ei remissis, una cum Zacharia Hie-
 rosolymitano praesule ac pretiosis et vivificis lignis, quae
 fuerant ex Hierosolymis a Sarbarazan, cum Hierusalem ce-
 pisset, ablata.

Anno imperii Heraclii decimo octavo rex habetur Per-
 sarum Sirohis, qui anno regnavit uno, quando et Moamed
 Arabum seu Saracenorum princeps sub Persis degens sextum
 agebat annum, perventurus ad nonum. interea facta pax
 cum Persis atque Romanis, direxit imperator Theodorum
 fratrem suum cum litteris et hominibus Sirohis regis Persa-
 rum, quatinus Persae, qui in Palaestina et Edessa et Hiero-
 solymis et ceteris urbibus Romanorum essent, cum pace re-
 verterentur in Persidem et innocue terram Romanorum
 transirent. postremo imperator cum sex annis Persidem ex-

pugnasset, septimo anno pace percepta cum ingenti gaudio Constantinopolim remeavit, mysticam in hoc quandam theoriam adimplens. in sex quippe diebus deus universa condita creatura septimam requiei diem vocavit: ita et ipse in sex annis, multis impensis laboribus, septimo anno reversus ad urbem cum pace ac tripudio requievit. porro populus civitatis, adventu ipsius audito, intolerabili cuncti desiderio in p. 504 Hieriam obviam illi una cum patriarcha et Constantino imperatore filio eius egressi sunt, portantes ramos olivarum et lampades, laudantes cum gratulatione ac lacrimis. accedens autem filius eius cecidit ad pedes ipsius, et cum amplexatus esset eum, infuderunt ambo lacrimis terram. hoc autem populus inspecto, universi deo hymnos gratificos retulerunt. sicque demum suscepto imperatore urbem exultantes ingressi sunt.

Anno imperii Heraclii 19 Persis rex Adesir septem mensibus praefuit. imperator profectus a regia urbe, cum mox ver accessisset, Hierosolymam tendit, pretiosa illuc et vivifica ligna reportans ad gratiarum deo actiones reddendas. cumque Tiberiadem adiisset, accusavere Christiani Benjamin quendam nomine quasi mala sibi facientem: erat enim admodum opulentus; qui suscepit imperatorem et exercitum eius. ast imperator damnavit eum, "quamobrem" inquires "molestas es Christianis?" qui ait "ut inimicis fidei meae." p. 505 tunc imperator admonitum hunc et ad credendum suum baptizavit in domo Eustachii Neapolitani, qui et ipse, cum Christianus esset, imperatorem excepit. ingressus itaque imperator Hierosolymam, restituto tam Zaccharia pontifice quam almae crucis honorandis ac vivificis lignis in proprium locum, plurimas deo grates egit, pulsisque ab urbe sancta Hebraeis iussit non habere illos potestatem propius almae civitati quam tribus milibus appropinquandi. cum autem pervenisset ad Hedessam, orthodoxis ecclesiam reddidit, quae a Nestorianis a Chosrois tempore tenebatur. et veniens Hierapolim audivit quod Sirohis rex Persarum diem clausisset extremum, et Adesir huius filius ei in regni regimine successisset. qui cum septem mensibus tenuisset principatum, insurrexit adversus eum Sarbarazas, qui eo percusso imperavit Persis mensibus duobus. hoc autem Persae interfecto Baranin praetulerunt in regem, filium Chosrois, qui regnum Persarum septem tenuit mensibus. porro huic successit Hormisdas, quo a Saracenis pulso factum est regnum Persarum sub Arabibus usque in hodiernum diem.

Mundi anno 6121, divinae incarnationis anno 621, anno p. 506

imperii Heraclii 20 Hormisdas regnat in Persis. cum autem Heraclius esset apud Hierapolim, venit ad eum Athanasius patriarcha Iacobitarum, vir acris et nequam ingenii, Syrorum inditas versutias possidens; et moto de fide ad imperatorem sermone, repromisit ei Heraclius, si Chalcedonensem synodum suscepisset, patriarcham illum Antiochiae se fore facturum. at ille simulate suscepit synodum, confitens duas unitas in Christo naturas. interrogavit autem imperatorem de operatione ac voluntatibus, qualiter oporteret in Christo dici duplas aut simplices. tum imperator vocis novitate consternatus, scribit Sergio Constantinopoleos episcopo. advocat etiam et Cyrum Phasidis antistitem, et hoc interrogato reperit eum consentientem Sergio in unam voluntatem et unam operationem. Sergius enim, utpote Syrus genere ac parentibus Iacobitis existens, unam naturalem voluntatem et unam operationem in Christo rescripsit atque confessus est. ast imperator utriusque acquiescens consilio reperit et Athanasium eis consentientem: noverat enim quod ibi una operatio reperitur, ubi et una natura cognoscitur. certus autem imperator super hoc factus scribit ad Ioannem papam Romanum praedictorum sententiam; qui eorum nequaquam sectam admisit. porro Georgio Alexandrino defuncto mittitur Cyrus episcopus Alexandriae praefendus, qui unitus Theodoro episcopo Faran fecit decoloratam hydram illam unitatem, imo vanitatem, unam et ipsi scribentes in Christo naturalem operationem. his ita prosequentibus in ingens opprobrium Chalcedonense concilium et catholica corrui ecclesia: gloriabantur enim Iacobitae ac Theodosiani, perhibentes quia synodo Chalcedonensi non nos, sed potius Chalcedonensis synodus nobis communicavit, per unam operationem unam confitendo naturam Christi. inter haec Sophronius consecratur episcopus Hierosolymitanus, qui congregatis sub se degentibus episcopis impium monothelitarum, id est unam voluntatem dogmatizantium, dogma mucrone anathematis perculit, et synodica Sergio Constantinopolitano et Ioanni Romano papae transmisit. his ergo auditis Heraclius confusus est, et destituere quidem propria nolebat, et rursus opprobrium non ferebat. tunc ergo Heraclius, ut magnum quidem facere arbitrans, exponit scriptum illud quod nuncupatur edictum, continens neque unam neque duas in Christo operationes dicendas. quo lecto hi qui quae Severi sunt sapiunt, in popinis et balneis catholicae detrahebant ecclesiae, perhibentes "primum quidem quae sunt Nestorii Chalcedonitae sentientes resipuerunt, ad veritatem conversi, et uniti nobis per unam operationem et unam Christi naturam.

nunc autem poenitentes super bene se habente sensu amiserunt utrumque, neque unam neque duas in Christo confidentes." post mortem vero Sergii Pyrrhus Constantinopolitanum suscepit thronum, qui quae praedicta sunt a Sergio ac Cyro impie roboravit. Heraclio autem mortuo, cum Constantinus filius eius imperaret, Pyrrhus una cum Martina veneno hunc interfecit, et imperat Heraclonas Martinæ filius. porro senatus et tota civitas Pyrrhum ut impium cum Martina et filio eius repulerunt. et imperat Constans filius Constantini, et consecratur Paulus episcopus Constantinopoleos, et ipse haereticus. Ioannes autem Romanus praesul collecto episcoporum concilio monothelitarum haeresim anathematizavit. similiter et in Africa, penes Byzacium videlicet Numidiam et Mauritaniam diversi episcopi convenientes monothelitas anathemate perculerunt. Ioanne sane dormiente p. 509 Theodorus consecratur pro eo papa. Pyrrhus vero cum pervenisset ad Africam, mutuis cum sanctissimo Maximo videtur aspectibus, abbate videlicet religiosissimo in monachicis correptionibus, nec non et divinorum illic consistentium pontificum praesentatur obtutibus, qui hunc redargutus et persuasus Romam ad papam Theodorum direxere; qui orthodoxiae libello tradito papae ab eo receptus est. interea cum Roma discessisset Ravennamque pervenisset, ut canis ad vomitum suum conversus est. quo papa Theodorus comperto, plenitudine convocata ecclesiae ad sepulcrum verticis apostolorum accessit, et divino calice postulato ex vivifico sanguine atramento stillavit, et ita propria manu depositionem Pyrrhi et ei communicantium facit. praeterea Pyrrhus cum Constantinopolim pervenisset, obeunte Paulo audaces haeretici Pyrrhum denuo throno Constantinopolitano praeficiunt. Theodoro autem papa defuncto Martinus sanctissimus Romae consecratur antistes. cum autem Maximus ab Africa Romam pervenisset, papamque Martinum ad aemulationem accendisset, synodo centum et decem episcoporum collecta Sergium et Pyrrhum et Cyrum et Paulum anathematizarunt, duasque voluntates et operationes Christi dei nostri expressius praedicarunt atque firmarunt. ceterum nono anno imperii sui Constans nepos Heraclii, indictione octava, his agnitis furore repletus, SS. Martinum et Maximum Constantinopolim ductos et cruciatos apud Chersonam et alia climata exilio relegavit, multos etiam Hesperiarum episcoporum punivit. qui *) motus zelo dei, synodo sacra et ipse

*) qui] exciderunt haec: *μετὰ δὲ τὴν ἐξορίαν Μαρτίνου Ἀγάθων χειροτονεῖται πάπας Ῥώμης. ΕΛΛΗ.*

convocata, monothelitarum haeresim abdicavit, duas voluntates et operationes explanans. taliter ergo ecclesia tunc per imperatores et impios sacerdotes turbata, surrexit desolatorius Amalec feriens nos populum Christi, et fit prima ruina terribilis Romani exercitus, illa scilicet quae secundum Gabatan et Hermuchan ac Dathemitarum *) effusione sanguinis est effecta, post quam Palaestinarum et Caesariensium ac Hierosolymarum excidia, dein Aegyptius interitus, ac deinceps mediterraneorum et insularum, totiusque Romaniae **) captivatio, sed et patrata in Pboenice omnimoda Romani exercitus et classis perditio, omniumque Christianorum praelium atque locorum destructio, quae non cessavit donec ecclesiae persecutor in Sicilia male peremptus est.

Mundi anno 6122, divinae incarnationis anno 622, anno imperii Heraclii 21 Ioannes papa Romanus habetur. hoc etiam anno Maometh Saracenorum, qui et Arabum princeps et pseudopropheta, moritur, promotus Abubacharo cognato suo ad principatum suum. ispoque tempore venit auditio eius, et omnes extimuerunt. at vero decepti Hebraei in principio adventus eius existimaverunt esse illum qui ab eis expectatur Christus, ita ut quidam eorum, qui intuebant ei, accederent ad ipsum et eius religionem susciperent, Moysis inspectoris dei dimissa. erant autem numero decem, qui hoc faciebant, cum ipso quoque debebant usque ad caedem eius. porro cum aspicerent eum comedentem de camelo, cognoverunt quod non esset quem existimabant, et haesitabant quid agerent, et religionem eius dimittere formidantes miseri docent eum contra nos Christianos illicita, et conversabantur cum ipso. necessarium autem reor enarrare dum de generatione eius. is ex una generalissima tribu oriundus erat, Ismahelis videlicet, filii Abrahae. Nizarus enim, Ismahelis pronepos, pater eorum omnium ducitur. hic genuit filios duos, Mudarum scilicet et Rhabian. Mudarum genuit Curasum et Chaison et Theominem et Asadum et alios

*) *Dathemitarum* factum esse videtur ex τὴν ἀθεσμον. FABR.

**) Romaniae] Anna Comn. Alex. 8: αὐτὴς τῇ Ῥωμανίᾳ ἐπαρτασάτο. Ῥωμανία imperium Romanum, orbis Romanus. interdum imperium Orientale. Idatius in Fastis consul.: his coss. (Tasco et Annulino) Carporum gens universa in Romania se tradidit. item: his coss. (Valente Aug. et Valentiniano iun. Aug.) victi et expulsi sunt Gothi a gente Hunnorum, et suscepti sunt in Romania pro misericordia iussione Aug. Valentis. Balsamon ad can. 14 concilii Chalcedon. v. Io. Seldeni commentarium ad Eutychii Origines p. 153 et 159. FABR.

ignotos. hi omnes habitabant Madianiten heremum, et in eo nutriebant pecora, in tabernaculis conversantes. sunt autem et his interiores, qui non sunt de tribu ipsorum sed ex Letam, videlicet hi qui vocantur Ammanitae, id est Homeritae. quidam sane ipsorum negotiabantur in camelis suis. cum autem inops et orphanus praedictus esset Maometh, visus est sibi ad quandam intrare mulierem locupletem et cognatam suam, nomine Chadigan, mercenarius ad negotiandum cum camelis suis apud Aegyptum et Palaestinam. paulatim autem fiducia penes ipsam percepta mulierem, quae vidua erat, et accepit eam uxorem, et habuit camelos ipsius atque substantiam. cumque veniret in Palaestinam, conversabatur cum Iudaeis et Christianis. capiebat autem ab eis quasdam scripturas. porro habebat passionem epilepsiae. quo comperto p. 513 huius coniux oppido tristabatur, utpote nobilis, et quae se huiusmodi copularit, egeno scilicet et epileptico. procurat vero ipse placare illam taliter, dicens quia visionem quandam angeli Gabrielis dicti contemplor, et haud ferens huius aspectum mente deficio et cado. ipsa vero cum haberet adulterum quendam propter infidelitatem ibidem exulem habitantem, amicum suum, indicavit ei omnia, et nomen angeli. at ille volens eam reddere certam dixit ei "veritatem locutus est: etenim iste angelus mittitur ad cunctos prophetas." ipsa ergo prima suscepto pseudomonachi verbo credidit ei, et praedicavit id aliis mulieribus contribulibus suis, prophetam eum esse; et taliter ex feminis fama venit ad viros, primo duntaxat ad Abubacharum, quem et successorem dimisit. et tenuit haeresis eius partes Ethribi, postremo per bellum. nam primum quidem occulte annis decem, et bello similiter decem, et manifeste novem. docuit autem auditores suos quod qui occidit inimicum vel ab inimico occiditur, in paradysum ingreditur. paradysum vero carnalis cibi ac potus p. 514 et commixtionis mulierum perhibebat, fluviumque vini ac mellis et lactis, et seminarum non praesentium sed aliarum, et mixturam multorum annorum futuram, et affluentem voluptatem, nec non et alia quaedam luxuria et stultitia plena, compati tamen invicem et auxiliari patienti. porro eodem anno natus est in Oriente David filius eius, eodemque die natus est Heraclius filius Heraclii iunioris, qui et Constantinus appellatus est et baptizatus est a Sergio patriarcha.

Anno imperii Heraclii 22 Modestus Hierosolymitanus habetur antistes et Abubacharus dux Arabum, qui tribus principatus est annis. Persae vero insurrexerunt invicem, et sese mutuo debellant. per idem quoque tempus rex Indorum mittit congratulatoria Heraclio in Persarum victoria,

margaritas scilicet et lapides pretiosos multos. mortuus autem Maometh erat, qui statuerat quattuor amireos expugnandi
 p.515 Christianos, qui ex Arabum genere fuerant. et venerunt contra Mucheas castellum, in quo erat Theodorus Bigarius *), volentes irruere in Arabes die quo idolis immolaturi erant. comperto autem hoc Bigarius colligit omnes milites eorum qui heremum observabant, et diligenter sciscitatus a Saraceno diem et horam qua erant illos aggressuri, ipse irruens in eos in praedio quod dicebatur Mathus, occidit tres amireos plurimamque populi partem: exiliit autem unus amiras, Chaledus scilicet, quem gladium dei dicunt. erant autem quidam Arabum iuxta positum, qui accipiebant ab imperatoribus rogas pauxillas ad custodiendum stomia eremi. eodem vero tempore venit quidam spado daturus militum rogas. et cum venissent Arabes secundum consuetudinem accepturi rogam suam, eunuchus impulit, dicens quia dominus vix dat militibus rogas, quanto minus canibus istis. videntes autem Arabes hoc abierunt ad sui generis viros, et ipsi duxerunt eos in regionem Gazae, quae aditus erat heremi contra Sinaeon montem locupletis valde.

p.516 Anno imperii Heraclii 24 cum misisset Abubacharus praetores quattuor, qui ducti fuerant, ut praetuli, ab Arabibus, venerunt atque ceperunt Ran et totam regionem Gazae. tandemque aliquando cum venisset a Caesarea Palaestinae cum militibus paucis, inito bello perimitur primus cum exercitu, qui trecentorum erat virorum, et multis captivis acceptis et exuviis plurimis reversi sunt cum victoria splendida. porro eodem anno terrae motus factus est in Palaestina, et apparuit signum, quod dicitur docetes, in caelo contra meridiem, praenuntians Arabum potentatum. perdu-

*) Bigarius] scribe *vicarius*, nisi forte nomen dignitatis pro cognomine Anastasius acceperit; quod non puto. S. Basilii epist. 264: *ἐγὼ τοῦ βικαρίου τῆς Θράκης ἐπέστειλα τῇ θεοσεβείᾳ σου*. Glossarium Seguerianum: *βικάριος πρὸς Ῥωμαίους διάδοχος*. eadem Suidas et Phavorianus. Metaphrastes m. sept. in Trophimo: *τῇ τῶν βικαρίων ἀρχῇ κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν Ἀιτιχὸς ἦγεν*. Menologium Iunii 5: *τὸν βικάριον πρὸς τὴν εἰς Χριστὴν ἐπιστάσαστο πᾶσι*. concilium Florent. sess. 25: *ὁ ἀποστολικὸς θρόνος ὁ καὶ βικάριος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*. hinc *οἱ ἀπὸ βικαρίων* apud Chrysostomum epist. 14. Palladius Lausiaca c. 123: *ἀπὸ βικαρίων*. sic legi aiant in codice Veneto. *ἴσως ἀπὸ βικαρίων*, ut apud Heraclidem Paradisi c. 50 ex vicariis, de vicariis. v. Cuiac. in Parat. cod. de off. vicarii, et H. Valesii annotationes ad Ammianum p. 17. hunc Theodorum Cedrenus *κουβερνατόριον* vocat p. 429 b. FABR.

ravit autem diebus triginta, extensum a meseembria usque ad arctum; erat autem in modum gladii.

Anno imperii Heraclii 24 Alexandrinus Cyrus et almus Sophronius Hierosolymitanus habentur antistites. quo anno Abubacharus moritur, qui principatus est annis duobus atque dimidio, et sumit principatum Hamarus, qui destinat exercitum adversus Arabiam, capitque Bostra civitatem una cum aliis civitatibus. profecti sunt autem usque Gabetha. p. 517 cum his bellum aggressus Theodorus imperatoris Heraclii frater victus est, et ad imperatorem Hedessam venit. ast imperator ordinat alium praetorem nomine Bahanem, et Theodorum sacellarium cum virtute romaica et adversus Arabes mittit. cumque venisset Emesan, occurrit multitudo Saracenorum, quibus occisis una cum eo qui principabatur in eis, reliquos abigit usque Damascum, et illic iuxta Bardanesium fluvium latebras fovet. Heraclius autem Syria derelicta in desperationem ruens, sublati quoque pretiosis lignis ab Hierusalem Constantinopolim abiit. Bahanis autem a Damasco Hemesiam redit una cum Theodoro sacellario, cum haberet exercitus quadraginta milia; et insequuntur Arabes ab Hemesa usque Damascum.

Anno vero imperii Heraclii 25 Saraceni aciem direxerunt in Arabiam contra partes Damasci, cum essent multitudinis infinitae. quo Bahanes comperto ad imperialem sacellarium mittit, ut veniret cum exercitu suo in auxilium sibi. p. 518 cum plurima esset Arabum copia. venit ergo sacellarius ad Bahanem; qui profecti ab Hemesa occurrunt Arabibus. et consilio facto prima die, quae tertia feria hebdomadis erat, mensis Loi die vicesima tertia, superantur hi qui circa sacellarium sunt inventi. simultate autem facta, hi qui cum Bahane erant Bahanum provehunt imperatorem et Heraclium respuunt. tunc hi qui cum sacellario fuerant discesserunt, et Saraceni aditu reperto bellum ineunt. inter haec vento noto contra Romanos spirante, non valentes inimicis in facie occurrere propter pulverem, separantur, et semet ipsos immittentes in artas vias Hiermuchthi fluminis illic penitus perierunt. erant autem utriusque praetoris milia quadraginta. tunc Saraceni splendide triumphantes contra Damascum veniunt, et hanc capiunt et regiones Phoenicis, et habitant illic, et in Aegyptum aciem dirigunt. Cyrus autem Alexandrinus episcopus, cum horum impetum cognovisset, operam dedit, et pactis firmatis pollicetur, timens avaritiam eorum, ducenta milia denariorum per singulos annos collaturam illis Aegyptum, sed et diffinitarum eis indutiarum fore aurum

missurum; quibus praestitis per tres annos Aegyptum liberam ab exterminio statuit. accusatur interea Cyrus apud imperatorem, quod aurum Aegypti Saracenis tribuerit; qui cum iratus misisset, hunc accersivit, Manuelum autem quen-
 p. 519 dam, Armenium genere, destinat Augustalem. cum autem annus adimpletus esset, Saracenorum actores venerunt aurum accipere. ast Manuel inefficaces eos expellit, "non sum" in-
 quiens "Cyrus inermis, ut tributa vobis praebeam, sed ego armatus sum." cumque isti abiissent, confestim armantur Saraceni adversus Aegyptum, et Manuele bello illato hunc abigunt. ipse vero cum paucis quibusdam Alexandriae sal-
 vus recipitur. tunc Saraceni Aegyptum sub tributo reddiderunt. ast imperator auditis quae gesta sunt, misit Cyrum ad persuadendum eis ab Aegypto sub priori placito recedendi. et abiens Cyrus ad castra Saracenorum rationem reddidit, esse se perhibens praevaricationis innoxium, et si velent, priorem concordiam iuramentis affirmaturum, porro Saraceni nullatenus his acquieverunt, dicentes episcopo "potes hanc maximam columnam devorare?" qui ait "non potest fieri." at illi "nec nobis" inquam "possibile est ulterius ab Aegypto recedere."

Anno imperii Heraclii 26 aciem direxit Humarus contra Palaestinam, et obsidens sanctam civitatem biennii tempore
 p. 520 cepit eam verbo. Sophronius namque, Hierosolymitanus summus sacerdos, verbum accepit ad totius Palaestinae securitatem. cumque Humarus in sanctam fuisset civitatem ingressus, cilicinis ex camelis et sordidis indumentis amictus, simulationemque Satanicam ostentans, templum requisivit Iudaeorum, quod construxerat Salomon, ad faciendum scilicet id blasphemiae suae adoratorium. hoc advertens Sophronius ait "in veritate illud est abominatio desolationis, quae dicta est per Daniele prophetam," stans in loco sancto, multisque lacrimis hic pietatis propugnator Christianam deflebat plebem. dum vero illic Humarus esset, rogavit eum episcopus accipere a se sindonem cum indumento et indui. at ille non patiebatur ea portare. vix ergo persuasit his vestiri, donec sua lavarentur, et iterum reddit ea Sophronio, et vestitus est proprius. verum inter haec Sophronius obiit, qui verbo et actu Hierosolymitanam adornavit ecclesiam, et contra Heraclii et fautorum eius monothelitarum, Sergii scilicet et Pyrrhi, decertavit errorem. eodemque anno misit Humar Hiadam in Syriam, et subegit totam Syriam Saracenis.

p. 521 Anno imperii Heraclii 27 venit Ioannes cognomento Ca-

teas procurator Osroenae ad Hiad apud Chalcidem, et sponderunt ei dare per singulos annos centum milia numismatum, ne transiret Euphratem, neque ad pacem neque ad bellum armatus, quousque quantitatem auri persolvant. praeterea Ioannes Hedessam radiit, et annum censum delatum ad Hiadum transmisit. Heraclius autem hoc audito obnoxium iudicavit Ioannem, quod absque imperiali hoc fecerit notione; quem accersitum exilio condemnavit. porro pro eo destinat Ptolomeum quendam magistrum militum.

Anno imperii Heraclii 28 ceperunt Arabes Antiochiam et missus est Maubias ab Humaro praetor et ameras totius regionis, quae sub Saracenis erat, ab Aegypto videlicet usque ad Euphratem.

Anno vero imperii Heraclii 29 transmeavit Iaidus cum omni militia sua Euphratem, et venit Hedessam. Hedesseni autem aperientes acceperunt verbum una cum regione magistroque militum ac Romanis, qui cum ipso erant. at illi Constantiam abeunt, depopulantesque illam accipiunt bello, et tre-^{p. 522}centos Romanos interimunt; et illinc abiire Dalas, et bello hanc comprehendunt, et in illa plurimos perdunt, taliterque totam Mesopotamiam Iahidus cepit.

Anno imperii Heraclii 30 Saraceni aciem direxerunt in Persidem, et ineunt cum eis bellum, potenterque vincentes omnes sibi Persas subditos reddunt. Hormisdas autem, qui Persis imperabat, ad interiores Persas fuga lapsus dimisit regalia. at vero Saraceni captivas duxere Chosrois filias cum omni regio apparatu, et detulerunt ad Humarum. eodemque anno iussit Humar universum describi orbem, qui sub ipso erat. facta est autem descriptio tam hominum quam iumentorum et frugum.

Anno imperii sui 31 Heraclius moritur imperator hydropticus factus, cum imperasset annis tricenis.

Imperat autem post eum Constantinus filius eius mensibus quattuor, venenoque propinatus a Martina noverca sua et Pyrrho patriarcha moritur, et imperat Heraclonas Martinae filius cum matre Martina.

Anno imperii Heraclonae primo capit Maubias Caesaream^{p. 523} Palaestinae post septennium obsidionis eius, et occidit in ea septem milia Romanorum. eodem anno senatus repulit Heraclonam una cum Martina matre illius ac Valentino, lingua Martinae et naso Heraclonae abscissis; eisque in exilium destinatis ad principatum Constantem filium Constantini, nepotem Heraclii, provehunt, qui imperavit annis 27. sane Pyrrho

ab episcopatu deiecto, consecratus est Paulus Constantinopolitanus episcopus, qui presbyter fuerat et oekonomus ecclesiae, quique tenuit episcopatum annis 12.

Mundi anno 6133, divinae incarnationis anno 633, anno vero imperii sui Constans primo, cum videlicet regnare coepisset, dicebat ad synclitum "patris mei Constantini, qui me genuit quique in vita proprii genitoris, avi videlicet mei Heraclii, sufficienti cum eo tempore imperavit, post hunc vero etiam nimis brevi, suavissimam spem Martinae novercae ipsius invidia concidens vita privavit, et hoc propter Heraclonam, p. 524 qui ex ea et Heraclio nefarie factus erat; quam maxime cum nato vestrum cum deo decretum iure ab imperio repulit, ne videret tam nequam Romanorum imperium, valde provida cum esset amplissima vestra et honesta magnificentia. propter quod rogo vos habere consiliarios et peritos ex communi subditorum obsequio." et his dictis dimisit senatum, donis dapilibus hunc honorans.

Anno imperii Constantis secundo coepit Humar aedificare templum in Hierusalem; et non stabat, sed ruebat structura. sciscitanti autem ei causam, dixere Iudaei quia nisi crux, quae est supra templum montis olivarum, tollatur, haud stabit structura. et propter hanc causam sublata est crux illinc, et ita constitit illic aedificium. propter hanc etiam causam multas cruces deposuerunt hi qui oderant Christum.

Anno imperii Constantis tertio seditionem excitavit Valentinianus patricius, mittensque imperator hunc occidit, et populum ad sui reduxit benivolentiam. eodemque anno Petrus Alexandriae habetur antistes.

p. 525 Anno imperii Constantis quarto fraude occisus est Humar Saracenorum dux a quodam Persa megarita: denique inventum cum adoraret, pupugit eum in ventre gladio infixo, et sic vivere desiit, cum amiras fuisset annis 12. et post eam statuitur Huthman huius cognatus, filius Tuphan.

Anno imperii Constantis quinto Huthman Arabum princeps habetur, et simultatem concinnat Gregorius patricius Africae una cum Afris.

Anno imperii Constantis sexto factus est in terra ventus vehemens, qui multa germina evulsit arboresque ingentes radicitus extirpavit, atque multos columnatorum deposuit monachorum.

Eodem vero anno Saraceni hostiliter Africam adierunt, et conflictu agitato adversus tyrannum Gregorium hunc in

fugam vertunt, et eos qui cum ipso erant interimunt, et hunc ab Africa pellunt, atque tributis cum Afris ordinatis et pactis reversi sunt.

Anno imperii Constantis septimo exercitum movit Maubias per mare adversus Cyprum. habebat autem scaphas mille septingentas, et cepit Constantiam cum insula tota. cum p. 526 vero hanc cepisset, exterminavit eam. porro audiens Cacorizum cubicularium contra se cum plurima virtute Romana venientem, navigavit adversus Aradum, et applicans cum navigio suo apud municipium insulae castrum conabatur capere, variis machinamentis abusus. cum autem nihil agere valuisset, mittit ad eos episcopum quendam Thomaricum nomine, deterrens eos, quo dimitterent civitatem et sub foedere cum essent exirentque ab insula. cum itaque ad eos episcopus ingressus fuisset, tenuerunt eum. porro Maubias cedere noluerunt. igitur obsidione, quam adversus Aradum construxerat, nullius momenti effecta, Damascum reversus est: nam hiems accesserat.

Anno imperii Constantis 8 movit Maubias exercitum valenter adversus Aradum praeliaturus, et hanc obtinuit verbo ad inhabitandum cives ubicumque voluissent. civitatem vero muris dissolutis incendit, et insulam usque in praesens inhabitabilem statuit. eodem anno facta est Romae synodus a Martino papa contra monothelitas.

Anno imperii Constantis 9 Busur princeps exercitus una cum Arabibus acies direxit adversus Isauriam, et occisis multis cum quinque milibus captivorum reversus est. mittit autem imperator Constans Procopium quendam ad Maubiam, quaerens pacem; quod et factum est annis duobus, Gregorium filium Theodori sumente Maubias loco pignoris in Damascum. p. 527

Anno imperii Constantis 10 simultatem excitavit imperatori Pasagnathes Armeniorum patricius, et foedera pepigit cum Maubias, datus ei et filium suum. quo audito imperator venit usque Caesaream Cappadociae, et desperatus ab Armenia rediit.

Mundi anno 6144, divinae incarnationis anno 644, anno vero imperii Constantis 11, cinis e caelo descendit, et timor magnus super homines cecidit. Paulo quoque obeunte Pyrrhus restituitur mensibus quattuor et diebus 23.

Anno imperii Constantis 12 Maubias Rhodum adiens destruxit colossum eius, post 1360 stabilitatis ipsius annos; quem cum Iudaeus quidam Emesinus negotiator emisset, 900 camelos ex eius aere oneravit.

Eodem anno Abidus Arabum praetor adversus Armeniam exercitum movit, qui consecutus Maurianum praetorem insecutus est eum usque ad Caucaseos montes, et regionem depraedatus est.

Anno imperii Constantis 13 praecepit Manhias armaturam fieri navium magnam, quo ascenderet urbem regiam classis eorum. omnis autem apparatus apud Tripolim Phoeniciae consistebat. verum hoc viso duo fratres quidem Christi amici, Tripoli manentes, filii bucinatoris cuiusdam, zelo dei sauciati ad carcerem civitatis cum impetu abierunt. habebat autem multitudinem Romanorum vinculatorum, et disruptis portis vinctisque solutis in amiram irruerunt. quo perempto una cum his qui cum eo erant, praeparaturaque omni igni mandata, in Romaniam navigio transierunt. verumtamen nec sic illi ab eadem praeparatura construenda cessaverunt. sed Mauhias quidem militat contra Caesaream Cappadociae, Abulathar vero fabrum navalis structurae constituit, qui veniens in locum vocabulo Foenicem Lyciae, ubi
p. 529 erat Constans imperator atque Romaicus stolus, navaliter cum eo pugnavit. cumque futurum esset ut imperator cum ipso navigio praellaretur, contemplatur nocte illa visum, esse videlicet apud Thessalonicen. porro narravit cuidam coniectori somniorum expergefactus visionem, qui ait "imperator, utinam nec dormisses nec somnium asperxisses: nam esse Thessalonicae θεὸς ἄλλο νίκην innuit, quod interpretatur, pone alii victoriam, id est ad inimicum tuum victoria vertitur." sane imperator nihil inveniens ad praelium navalis pugnae, Romanorum classes praestruxit ad bellum. quibus in alterutram irruentibus superantur Romani, et commixtum efficitur mare sanguine Romanorum. induit autem imperator alium veste sua, et insiliens praedictus filius bucinatoris in regiam scapham imperatorem arreptum et in aliam navim transductum inopinate salvavit. porro ipse fortissimus viriliter insistens imperatoriae navi multos occidit, morti semet ipsum pro imperatore contradens. hunc praeterea hostes circumdantes et in medio retinentes putabant ipsum esse imperatorem. postquam autem multos interfecerunt hostes, occiderunt et ipsum una cum eo qui portabat vestem imperatoriam. ast imperator taliter in fugam versus salvatur, et derelictis omnibus navigavit Constantinopolim.

Anno imperii Constantis 14 dolo necatus est Huthman Arabum dux, cum amiras decem fuisset annis. fit interea perduellio in medio ipsorum: quotquot enim penes heremum erant, Ali volebant consobrinum, generum existentem quon-

dam Maometh. hi vero qui in Syria et Aegypto, Mauiam cupiebant, qui et vicit et obtinuit annis 24.

Anno imperii Constantis 15 Arabum princeps Mauias habetur, qui et exercitum movit adversus Halim, et congregantur ambo inter Barbalissum iuxta Euphraten. hi vero qui erant Mauias, cum essent validiores, aquam obtinuerunt. unde in sitim venientes hi qui erant Halim, defecerunt. porro Mauias bellare noluit, sed sine labore victoriam tulit.

Anno imperii Constantis 16 exercitum movit imperator contra Selaviniam, et captivos duxit plurimos, et subegit. eodem anno et illa gesta sunt quae contra S. Maximum et discipulos ipsius sunt acta, eis pro veritate contra monothelitas agonizantibus; quos Constans ad pravam opinionem suam transferre non valens, divinitus sapientem et peritissimam linguam cum dextera manu eius abscidit, eo quod plurimum contra impietatem suam una cum discipulis suis Anastasiis scripserit, quaeque per ordinem isti conscripsisse probantur, sicut amici discendi non nesciunt. p. 531

Anno imperii Constantis 17 conventio facta est inter Romanos et Arabes, Mauias legationem mittente ob rebellionem, ut tribuant Romanis Arabes per singulos dies numismata mille et equum et servum. eodem vero anno exilio ductus est Martinus sanctissimus papa Romanus, pro veritate fortiter agonizans, et confessor factus in climatibus Orientis defunctus est.

Mundi anno 6151, divinae incarnationis anno 651, anno imperii sui 18 Constans occidit Theodosium proprium fratrem suum. cum autem essent Arabes apud Saphin, dolo necatus est praedictus Halim, et singulariter imperat Mauias, regio more Damascus inhabitans et pecuniarum illic thesauros recondens.

Anno imperii Constantis 19 apparuit haeresis Arabum, eorum videlicet qui dicuntur Charurgitae. Mauias autem p. 532 hos aggressus eos qui erant in Perside humiliavit, eos vero qui in Syria erant exaltavit, et alios quidem vocavit Hisamitas alios autem Heraclitas, et Hisamitarum quidem donativa sublimavit usque ad ducenta numismata, porro Heraclitarum deposuit usque ad tricena.

Anno imperii sui 20 Constans derelicta Constantinopoli abiit Syracusam, civitatem Siciliae, volens imperium in urbem Romam transferre, et mittit ad adducendam uxorem suam et tres filios, Constantinum Heraclium et Tiberium. porro Byzantii non dimiserunt eos.

Anno imperii Constantis 21 exercitum moverunt Arabes contra Romaniam, et multos depraedati sunt, et loca nonnulla depopulati.

Anno imperii Constantis 22 praedae patuit Siciliae pars, et habitaverunt Damasci voluntate sua.

Anno imperii Constantis 23 factus est error iejuniorum, et exercitum movit Abderachman Chaledi adversus Romaniam, et in ea hiemavit, et multas demolitus est regiones. porro Sclavini ad hunc confluentes cum ipso descenderunt p. 533 in Syriam, numero quinque milia, et habitaverunt in Apamiensium regione in castello Seleucobori.

Anno imperii Constantis 24 Thomas Constantinopolitanus habetur antistes. Busur autem exercitum in Romaniam movit, et mortuus est Thaumaricus episcopus Apamiae, et incensus est episcopus Emisenus.

Mundi anno 6158, divinae incarnationis anno 658, anno vero imperii Constantis 25 exercitum rursus armavit Busur contra Romaniam, et exterminavit partes Hexapoleos et Phadalaе, illicque hiemavit.

Anno imperii Constantis 26 Armeniacorum praetor Saborius, Persa genere, tumultuatus est contra Constantem imperatorem, mittitque ad Mauhiam Sergium magistrum militum, pollicens Mauhiaе subiugare Romaniam, si ipse sibi auxiliaretur adversus imperatorem. quo comperto Constantinus filius imperatoris mittit et ipse ad Mauhiam Andream cubicularium cum muneribus, ne rebeli cederet. cumque venisset Andreas Damascum, reperit Sergium praevenisse. at vero Mauhias simulabatur imperatori compati *). sedebat autem Sergius ante Mauhiam, et cum ingressus fuisset Andreas, intuitus eum p. 534 Sergius surrexit. at vero Mauhias Sergium reprehendit, dicens "quid formidasti?" qui respondit se iuxta morem fecisse. conversus praeterea Mauhias dicit Andreae "quid quaeris?" qui ait "ut des auxilium contra rebellem." at ille "ambo" inquit "inimici estis, sed ego ei qui plus praeucriit dabo." et Andreas ad eum "ne ambigas" inquit, "amira, quoniam pauca tibi imperatoris meliora sunt quam plura rebelis. veruntamen, quod amabilius tibi fuerit, age." et his dictis Andreas tacuit. at vero Mauhias ait "tractabo super hoc," et utrumque iussit exire. porro advocato Sergio dixit

*) compati] Glossarium: συμπαῖω compatior. item, compatitur συμπαῖω. Flodoardus 3 20: compatiens tribulationibus ipsius. compati est misericordia moveri. FARR.

ei "ne ulterius adores Andream: alioquin nihil proficies." in crastinum itaque praeveniens Sergius Andream coram Maubhia sedebat, et ingresso Andrea non ei assurrexit ut heri: Andreas vero intuitus Sergium hunc conviciis laceravit et comminatus est, dicens "si vixero, demonstrabo tibi quis sim." cui Sergius "non" inquit "assurgo tibi, quia non es vir neque femina." porro Mathias utrumque compescens Andreas dixit assentire dare quemadmodum Sergius dat. "et quantum est?" ait Andreas. Maubhia vero illationem publicorum praebere Arabibus. ast Andreas "veh tibi" ait, "Maubhia. r. 535 consilium tribuis corpus dandi et solam umbram retinendi. quomocumque volueris; cum Sergio conveni: ego enim hoc minime facio. veruntamen te dimisso ad deum, qui te potenter est, ut Romanis opituletur confugimus, et in eo spem nostram posuimus." his dictis Maubhia inquit salve, et exivit a Damascensium civitate, et abiit Melitenem, eo quod tyrannus esset in partibus illis, ad quas et Sergius erat iturus. cumque adiisset Arabessum, incurrit clausurarum custodem: non enim cohibebat *) tyranno. huic ergo praecepit observare Sergium redeuntem, ut adduceret illum ad se. ipse vero non immemor pergebat, Sergium praestolans; quae vero gesta sunt, nuntiavit imperatori. interea Sergius cum Maubhia, quae visa fuerant peractis **), accepit Phadalam praetorem Arabum eum ope barbarica concertaturum et auxiliaturum Sabor. cum autem praecederet Sergius Phadalam et ad Sabor gratulanter abiret, devenit ad clausuras et incidit in Andreae turbas, et hunc retinentes vinctum ad Andream adducunt. at vero Sergius viso Andrea iacet semet ad pedes eius, obsecrans parcere sibi. ille autem ad eum "tu" inquit "es Sergius, qui gloriabar in virilibus coram Maubhia, meque mulierculam appellabas. ecce amodo ***)) virilia tua tibi nihil proderunt, quin potius et morte afficient." his dictis praecepit virilia eius abseidi, et

*) cohibebat] Auctor Miscellae, consentiebat. Facundus Hermianensis l. 2: sancta illa synodus haeresi Nestorianae cohibuit. et cohibentia apud eundem passim occurrit. Gregor. Tur. h. 4: habentes conniventiam. ms cohibentiam. Glossae Dosithei: conibere consentire. conibentia consensus. Hincmarus Rem. de Praedestin.: timeo ne conhibere sit hoc tacere. FABR.

**) peractis] lege *pactus*. *στοιχειν* est pacisci. vide lectiones Theocraticas Casauboni c. 10. FABR.

***)) amodo] Gregorius Tur. h. 35: plange amodo, qui per consilium nequam factus es parricida saevissimus. Ohomasticon: amodo *δὲν τούτου*. utitur interpres Vet. Testamenti et Novi. FABR.

suspendit eum in ligno. Constantinus autem audito Rhadai-
dis adventu in Saboris auxilium Nicephorum destinat patri-
cium cum Romana virtute resistendi Saborio. erat autem
Sabor Hadrianopoli degens, et cum Nicephorum ad se venire
comperisset, exercebat semet ad praelium. verum die qua-
dam contigit hunc secundum consuetudinem suam de civi-
tate super equum sedentem exire. cumque portae civitatis
appropinquasset, equum flagello percussit; qui iactanter sa-
liens et eius caput in portam allidens hunc male vita priva-
vit, et sic deus imperatori victoriam contulit. Phadala autem
veniens in Exapolim et haec omnia discens turbatus est,
et misit ad Mauhiam postulans adiutorium, eo quod Romani
ad concordiam convenissent. mittit autem ei Mauhias filium
suum Hirid, armans eum cum multitudo Romanorum. con-
p. 537 venerunt autem utrique apud Chalcedonem, et captivos du-
xerunt multos: ceperunt autem et Amorium Phrygiae, et
quinque milibus armatorum virorum dimissis in custodiam
eius diverterunt in Syriam. cum autem hiems accessisset,
mittit imperator eundem Andream cubicularium; et cum nix
esset multa, noctu venit, et per lignum ascendunt in murum,
et ingrediuntur Amorium, et omnes interficiunt Arabes, ita
ut ex quinque milibus illic nullus penitus remaneret.

Mundi anno 6160, divinae incarnationis anno 660, anno
vero imperii sui 27, Constans occisus est dolo in Sicilia
apud Syracusam in balneo, cui nomen erat Daphne: fuerat
autem causa haec. post interemptionem Theodosii fratris
ipsius odio habitus est a Byzantiis, et maxime quia et Mar-
tinum sanctissimum papam Romanum ignominiose Constan-
tinopolim duxit et exilio relegavit penes Chersonis climata,
et Maximi sapientissimi et confessoris linguam manumque
truncavit, et multos orthodoxorum verberibus et exiliis et
p. 538 proscriptionibus, eo quod haeresi suae nullatenus acquiesce-
rent, condemnavit; quin et duos Anastasios, qui discipuli fue-
rant Maximi confessoris et martyris, tormentis et exiliis tra-
didit. propter talia ergo exosus cunctis effectus est. cum
autem valde metueret, voluit imperium in urbem Romam
transferre, unde et imperatricem tresque filios suos tollere a
Byzantio voluit, nisi Andreas cubicularius et Theodorus Co-
loniae huius prohibuissent consilium. sane in Sicilia fecit
annos sex. cum autem praedictum balneum ingressus fuisset,
introivit cum eo quidam Andreas filius Troili, obsecundans
illi; et cum coepisset sapone Gallico *) deliniri, sumens An-

*) saponis Gallici, quo utebantur in balneis, meminit Theonnestus
Hippiatr. 1 20. FARR.

dreus situlam dedit eam in verticem imperatoris, et protinus fugit. at imperator cum tardaretur in balneo, insiliunt hi qui foris erant, et reperiunt imperatorem occisum. quo sepulto Mizium quendam Armenium imperatorum fecerunt, vi cogentes hunc: erat enim valde decorus et speciosus. audito praeterea Constantinus patris obitu cum multo navigio in Siciliam venit, et aggressus Mizium hunc interfecit cum occisoribus patris sui, et ordinatis Hesperiiis Constantinopolim rediit, et Romanis una cum Tiberio et Heraclio fratribus imperat.

Anno primo imperii Constantini decem et septem annis p. 539 10 imperantis moverunt Saraceni exercitum in Africam, et captiva duxerunt milia, ut ferunt, octuaginta. porro hi qui Orientalium erant provinciarum, Chrysopolim venerunt dicentes "si in trinitatem credimus, tres etiam coronemus." turbatus ergo est Constantinus eo quod ipse solus redimitus esset; fratres autem eius nullam dignitatem habebant. et misso Theodoro pratrio Coloniae mitigavit eos, superlaudans illos, et assumptis ex eis maioribus natu, ut urbem ingrederentur et cum senatu inirent consilium, ut fieret voluntas eorum. imperator taliter hos deceptos confestim in patibulo suspendit, trans fretum in Syces. at illi hoc viso confusi abierunt dolenter ad propria: imperator autem fratrum suorum continuo nasos abscidit.

Anno imperii Constantini secundo tempestas magna eff. p. 540 4 secta est, et multi periclitati sunt tam homines quam bestiae. Phadalas autem hiemem apud Cyzicum fecit.

Anno imperii Constantini tertio Busur cum hostili profectus est apparatu, et plurimis captivis ductis reversus est.

Mundi anno 6164, divinae incarnationis anno 664, anno vero imperii Constantini quarto apparuit Iris in caelo mense Martio, et tremuit omnis caro, ita ut dicerent omnes quod consummatio est. eodem anno stolo magno constructo negatores Christi Muamed et Caisus navigaverunt in Ciliciam, et hiemaverunt penes Smyrnam Ciliciam et Lyciam, et facta est mortalitas in Aegypto. missus autem est saevus amireus cum alio quoque stolo in auxilium ipsorum, utpote congruentissimus et audax ad praelium. at vero praelatus Constantinus, huiusmodi deum impugnantium adversus Constantinopolim motu comperto, construxit et ipse bieres mirae magnitudinis, ignem ferentes, atque dromones.

Anno imperii Constantini quinto praedictus deum impu- p. 541 3 gnantium stolus ascendens applicuit in Thracensibus partibus,

a summitate videlicet Septimi, quae vergit ad Occidentem, id est a domo quae Magnaura dicitur, et rursus usque ad arcem quam Cyclobium dicunt, quaeque spectat ad Orientem. per totum itaque diem congressio belli tenebatur, id est a mane usque ad vespem, a Brachialio aureae portae usque ad Cyclobium, invicem utraque parte nunc impulsu nunc impellente. in his igitur deguerunt ab Aprili mense usque ad Septembrium, et reversi Cyzicum pergunt, et hac comprehensa illic hiemabant, et omni vere ascendens similiter per mare conflictum cum Christianis habebat. per septem sane annos his eisdem gestis, et divinae deique genitricis ope multitudine virorum bellicosorum amissa, et vulneratione maxima in eis effecta, confusi reversi sunt cum ingenti maestitia. cum autem discessisset idem demergendus a deo stolis, ad hiemali aestu et spiritu procellarum circa partes
 p. 542 Syllaei comprehenditur, et contritus totus omnimodis perit. Suphiam autem filius Hauph, secundus frater, commisit bellum cum Floro et Petrona et Cypriano habentibus virtutem Romanicam, et occiditur Arabum triginta milia. tunc Callinicus architectus ab Heliopoli Syriae ad Romanos profugus venit, qui marino igne confecto vasa Arabum exussit et una cum animabus prorsus incendit. ita Romani cum triumpho reversi sunt, igne adinvento marino.

Mundi anno 6166, divinae incarnationis anno 666, anno vero imperii Constantini sexto Constantinus habetur, qui Constantinopolitanae per duos annos ecclesiae fuit antistes; Abdelasque filius Caisi et Phadala hieme apud Cretam morati sunt.

Anno imperii Constantini septimo apparuit signum in caelo die sabbato.

Anno imperii Constantini octavo Theodorus Constantinopolitanus habetur antistes, qui duobus annis ecclesiae praefuit. quo anno facta est locusta magna per Syriam et Mesopotamiam.

Anno imperii Constantini nono ingressi sunt Mardaitae Libanum, et tenuerunt a Mauro monte usque ad sanctam civitatem, et ceperunt cacumina Libani, et multi servi et
 p. 543 captivi pariter et indigenae confugerunt ad eos, ita ut in brevi tempore in multa milia fierent. quibus compertis Maubias et consiliarii eius timuerunt valde, colligentes quod imperium Romanorum divinitus moniretur. et dirigit legatos ad principem Constantinum, postulans pacem, et pollicitus annualia se imperatori pacta laturum. ast imperator huiusmodi legatis susceptis, eorumque petitione audita, desti-

navit cum eis in Syriam Iohannem patricium, cognomento Pitzigandin, tanquam antiquae prosapiae rei publicae virum et negotiorum multorum expertem, atque magnam consecutum prudentiam ad disputandum aptissime cum Arabibus, et quae pacis sunt consonae praestruendum. qui cum venisset in Syriam, concervatione Maubias tam Amiraebus quam Corasinorum effecta suscepit eum cum honore magno. multis ergo inter eos pacificis verbis edictis, convenit inter utroque in scriptis fieri pacis cum iureiurando sermonem super consonantia annui pacti, praebendi videlicet Romanae rei publicae ab Agarenis auri librarum tria milia, viros captivos quinquaginta, et equos nobiles quinquaginta. his ex communi placito inter utramque partem firmatis, et in triginta annis servandis mutuo repromissis, amplissima pax inter Romanos et Arabes est effecta; sicque generalibus duobus p. 544 inscriptis verbis ad alterutrum cum iureiurando patris et invicem traditis, saepe dictus famosus vir ad imperatorem cum muneribus quoque multis reversus est. cum autem haec didicissent hi qui Hesperias partes inhabitant, tam videlicet chagantus Avarum et ulteriores reges quam exarchi et castaldi, nec non et principes nationum ad Orientem sitarum, per legatos muneribus imperatori transmissis pacificam erga se dilectionem poposcere firmandam. annuens itaque imperator postulationibus eorum, confirmavit etiam circa illos donatoriam pacem; et facta est securitas magna in Oriente, nec non in Occidente.

Anno imperii Constantini decimo factus est terrae motus magnus per Mesopotamiam, quo ruit Hedessenae ascensus et trullus ecclesiae; et construxit eam Maubias studio Christianorum.

Anno imperii Constantini undecimo mortuus est Maubias Saracenorum protosymbolus, qui fuit praetor annis 20 et amirae functus officio annis 24; et principari coepit Hirid filius eius. hoc quoque anno Vulgarum gens supervenit in Thraciam. verum inter haec necessarium est dicere de p. 545 antiquitate quoque Onogundurensium Vulgar et Contrag. in septentrionalibus namque partibus Euxini Ponti, quae meliores sunt, in paludibus quae dicuntur Maeotides, in quas videlicet immittitur fluvius maximus ab Oceano per Sarmatarum terram delapsus, nomine Atel, Tanais amnis et ipse ab Hibericis portis exiens, quae in Caucaseis montibus esse feruntur, in eundem Atel fluens infertur. a mixtura vero Tanais et Atel, quae sit supra iam dictas Maeotides paludes, dum scinditur Atel, venit is qui dicitur Cuchcis fluvius in Maeotides paludes, et redit in terminum Pontici maris iuxta

Neoroppla in acoma, quod dicitur arietis facies, a praesignatis vero paludibus simile flumini mare est, et fertur in Euxini Ponti mare per terram Bosphori Cimmerii, ex quo flumine capitur id quod dicitur Murzulin et huic similia, et in partibus quidem adiacentium paludum, quae spectant ad Orientem usque ad Phanoriam seu Hebraeos, qui ibidem sunt, plurimae nationes consistunt. ab eisdem autem paludibus usque in amnem qui dicitur Cuphis, ubi xistus capitur, qui est Vulgarius piscis *), antiquitus Vulgaria est magna, et p. 546 hi qui dicuntur Contragi, eiusdem cuius et ipsi tribus existunt, temporibus autem Constantini, qui in Occidente regnavit, cum Crobatus dominus iam dictae Vulgariae seu Contragorum vitam commutaret, ac filios quinque relinqueret, testatus est ne ullo modo a mutua cohabitatione separarentur, propter quod universitati dominarentur ipsique nulli alteri nationi servirent. post breve autem tempus mortis illius in divisionem venientes quinque filii eius altrinsecus **) sequestrati sunt una cum populo, quem unusquisque ipsorum suae dicioni habebat subactum. et primus quidem filius eius, qui dicebatur Bathaias, mandatum proprii custodiens patris in progenitorum suorum terra permansit usque in praesens. secundus vero huius frater, nomine Contragus, Tanahin transiens amnem ex adverso primo habitavit fratri. quarto autem et quinto Histrum, id est Danubium, fluvium transmeantibus, alter eorum in Avariae Pannonia, chagano Avarum se subdens, mansit illic cum potentatu suo, alter vero haud procul ab urbe Ravenna in Pentapolim veniens sub Christianorum imperio factus est. deinde horum tertius, Asparuch p. 547 dictus, Danaprin et Danastrin transiens et Onglon adiens, boreos interiores Danubio fluvios, inter hunc et illos habitavit, tutum et difficilem ad expugnandum locum hinc inde conspiciens: dum enim esset palustris, et hinc coronatus illinque fluminibus, copiosam genti propter hostium partitionem humilitate praestabat quietem. his autem ita in quinque divisus et ad paucitatem devenientibus, exivit magna gens Chazarorum ex interiori profundo Berziliae primae Sarmatae, et dominata est omni perviae terrae usque ad mare Ponticum, et primum fratrem Bathaiam primae Vulgariae principem substituit, ordinatis vectigalibus, quae ab eo dese-

*) piscis] *διψαρον* pro *διψαριον*. hodie *ψαρον ψαριον* vel *ψαρη* dicunt. Auctor Graeco-Barbarus *εἶδες τὸ ψαριον*. idem καὶ *μέγα λυκον ἔχετε, χάσκετε ὡσαν τὸ ψαρη*. Cyrillus patriarcha Cp. contra Iudaeos: *να χωρεῖτε ἡ θάλασσα μετὰ τὰ ψαρια τῆς*. FABR.

**) altrinsecus] Dositheus magister: altrinsecus ad invicem. FABR.

runtur usque nunc. ast imperator Constantinus comperto quod
 exemplo gens sordida et immananda ultra Danubium apud
 Hoglon tabernaculum fixerit et appropinquantia Danubio dis-
 currat, id est regionem quae nunc tenetur ab illis quaeque
 tunc a Christianis possidebatur, tristatus est vehementer, et
 iubet transire omnes exercitus in Thracem, et construens
 classem tam per terram quam per mare contra eos motus est, hos P. 548
 bello persequi volens, et contra Hoglon atque Danubium per
 Hepiram pedites in aciem dirigens, et per appropinquan-
 titus navem adesse praecipiens. porro Vulgares hac celerita-
 te seu maxima multitudine visa super salute sua desperati
 ad praedictum praesidium confugiunt, et sese circumquaque
 muniunt. per tres autem et quatuor dies ex huiusmodi
 munitione nec illis exire audentibus, nec Romanis propter
 adiacentium paludum occasionem praelium constituentibus,
 animadvertens polluta gens remissos Romanorum animos re-
 creata et alacrior facta est. porro cum imperator pedum
 dolorem acriter pateretur, et ad meridiem cogeretur ob bal-
 nei usum una cum quinque dromonibus et propriis homini-
 bus suis reverſi, deseruit magistratus et populum; eubens
 cum lanceis vibrantibus exercitari, et impetum in eos facere,
 et post se illos attrahere a munitione, et bellum in eos mo-
 vere, si fortassis exirent; vin autem, vel obsiderent eos, et
 observarent in munitionibus. at vero hi qui erant equestris
 militiae, imperatorem fugisse diffamantes metuque oppressi,
 eadem tergiversatione abusi sunt, nemine persequente. porro P. 549
 Vulgares hoc viso insequabantur post terga ipsorum, et plu-
 res quidem gladio peremere, multos vero vulnerare, per-
 secuti eos usque Danubium. quem transcentes, et venientes
 usque ad eam quae dicitur Barnan, circa fines Odyssi, et
 mediterraneo illic posito loco perspecto, quod in multa cau-
 tela consisteret, in posterioribus quidem propter Danubium
 fluvium, in anterioribus autem et ex lateribus ob clausuras
 et Ponticum mare, praesertim cum dominarentur et adia-
 centium Selavidorum generationibus, quae dicebantur septem,
 Severes quidem focaverunt ab anteriore clausura Veregabe-
 rum ad partes Orientales, in locis autem quae sunt ad me-
 ridiem et occidentem usque ad Avariam, reliquas septem ge-
 nerationes, quae sub pacto erant. ergo cum in his delati fu-
 isent, elati sunt, et coeperant ea quae sub Romana re pu-
 blica erant castra seu praedia destruere atque praedari, unde
 vi coactus imperator pacem fecit cum eis, annua illis prae-
 bere pacta pollicitus in confusionem Romanorum ob multi-
 tudinem delictorum. mirabile quippe ipso audita erat his
 qui longe et his qui prope degebant, quod is qui omnes tri-

p. 550 butarios sibi statuerat, tam scilicet eos qui ad eorum et ecclesiarum quam illos qui ad arcam et masvidiam commiserantur, ab ista detestabili gente fuerit superatus. veram imperator ita quidem et providentia dei hoc Christianis contigisse credens, evangelice tractans pacem fecit, et fuit usque ad obitum suum quietus a eunctis hostibus, stadium habens praecipuum uniendo universas ecclesias dei quae ubique divisae fuerant a temporibus Heraclii principis proavi sui et Sergii vesani ac Pyrrhi, qui indigne throno Constantinopolis praesiderant, unam voluntatem et unam operationem in domino deo ac salvatore nostro dogmatizantium. quorum nequam opinionem subvertere satagens idem Christianissimus imperator concilio universali Constantinopolim convocato 289 episcoporum, tam dogmata quae in aetecedentibus quinque sanctis et universalibus conciliis fuerant confirmata roboravit, quamque piam dextram voluntatem et operationum promulgari dogma decrevit per eandem sanctam et subtilissimam universalis concilii synodum; cui praereptum tam ipse piissimus imperator Constantinus quam pii principes sacerdotum porro per idem tempus Azid coepit esse Arabum princeps, qui tribus his praefuit annis.

p. 551 Anno imperii Constantini duodecimo collecta est sancta et universalis sexta synodus Constantinopoli ducentorum octuaginta novem sanctorum patrum, praeeptione pii principis Constantini.

Mundi anno 6173, divinae incarnationis anno 673, anno vero imperii sui 13, repulit Constantinus ab imperio fratres suos Heraclium et Tiberium, et solus regnavit cum Tiberio filio suo.

Anno imperii Constantini 14 Muchtar mendax dum tyrannidem exercisset, obtinuit Persidem. vocabat autem se ipsum prophetam, et conturbati sunt Arabes.

Anno imperii Constantini 15 Arabum princeps Maruban anno ano praefectus est, siquidem defuncto Azid turbati Arabes Aethiopi insurrexerunt, constituentes ducem sibi Abdelam quendam filium Zebur, et congregati Phoenices et Palaestini Damascum veniunt, sed et usque Gabitham et Assam Amiram Palaestinae, dantque manus dexteram Maruban et sistunt eum ducem, qui amirae administratione frangitur mensibus novem. quo mortuo Abimelech filius ipsius suscipit p. 552 principatum, cum amiras fuisset annis 21 atque dimidio, aggredditurque tyrannos, et interfecit Abdellam filium Zuber, nec non Dodacum.

Anno imperii Constantini 16 facta est fames atque mortalitas magna in Syria, gentemque Abimelech obtinuit. cumque Mardaitae partibus incumberent Libani, et pestilentia teneret et fames, idem Abimelech pacem, quae a Mauhia fuerat quaesita, petiuit, missis ad imperatorem legatis, eandemque 366 milia numismatum auri praebere pollicitus, et illos 365 servos, perique modo nobiles totidem equos.

Anno imperii sui 17 requievit pius imperator Constantinus, cum imperasset annis 17, et imperavit Iustinianus filius eius. et sciendum quia frustra delire *) garriunt quidam dicentes, post quattuor annos factas fuisse sex synodi capitulares, quae diffamatae sunt, formas: sicut enim in omnibus cum falsa praedicent arguantur, ita et ex his ostenduntur nihil dicere veritate suffultum. vera quippe chronica annotatio sanctam universalem sextam synodum, quae contra monothelitas celebrata est 12 anno imperii Constantini nepotis p. 553 Heraclii, convenisse refert anno a conditione **) mundi 6170; et quia post hoc regnavit idem Constantinus annis 5, quo mortuo monarchiam tenuit Iustinianus filius eius annis 10. abiecto praeterea Iustiniano imperavit Leontius annis 3, et post Leontium Tiberius, qui et Apsimerus, annis 7, et rursum Iustinianus, qui pulsus fuerat, annis sex, ut inveniri facile est ex ipsis editis formis, quae secundo anno extremi imperii eiusdem Rinocopemeni Iustiniani expositae fuisse referuntur; quae scilicet in tertia suarum forma his et huiusmodi dictionibus habent "conspicimus eos qui se duabus nuptiis inseruerunt, et usque ad decimum octavam kalendas Februaris praeteritae quartae indictionis, quae fuit anno a creatione mundi 6199, servierunt peccato et nec respicere proposuerunt, depositioni canonicae submittendos." itaque ex ipsa p. 554 Chronicae annotatione patenter apparet quod collecti a sancta universali sexta synodo usque ad editas formas anni 27 sunt, patriarcha Constantinopoleos in sancta universali synode sexta Georgio reperto annum agente patriarchatus sui tertium, et post synodum patriarcha memento annis aliis tribus. post hunc vero anni fuere Theodori 3; et Pauli 7, et Callinici 12, et Cyri anni 2; ita ut colligantur etiam ex ipsis patriarchis anni 27, ab editis autem formis usque ad quartum annum Philippii anni 5; eodemque primo anno imperii Philippii facta sit insensum concilia contra sanctam et universalem

*) delirij] Fabrotus pro eo quod erat laudare.

**) conditione] Gregor. Tur. hist. 1: a primi hominis conditione. Fabr.

sextam synodum, et pulso Cyro sexto anno patriarchatus sui fieret Ioannes patriarcha Constantinopoleos et Andreas metropolita Cretensis et Germanus metropolita Cysici, qui subscriperunt evidenter et anathematizaverunt, cum omnibus qui per eadem tempora fuere, praedictam contra monothelitas celebratam sanctam universalem sextam synodum; post annos vero tres defuncto Ioanne translatus fuerit Germanus a Cysico et patriarcha fieret Constantinopoleos, et decimo tertio anno imperii Leonis expelleretur, et fieret Anastasius, et patriarchatu fungeretur annis 24, et post eum Constantinus annis 12, et Paulus 5, et Tarasius 21.

p. 555 Mundi anno 6178, divinae incarnationis 678, anno vero imperii Iustiniani primo Abimelech principatur Arabibus, qui praefuit his annis 22. Theodorus autem Constantinopolitanus annis tribus et Alexander Antiochenus habentur antistites. hoc autem anno mittit Abimelech ad Iustinianum confirmare pacem, et convenit inter eos huiusmodi pax, ut scilicet imperator deponeret Mardaitarum agmen a Libano et prohiberet incursiones eorum, et Abimelech Romanis tribueret per singulos dies numismata mille et equum et servum, et ut haberent in commune per aequalitatem tributa Cypri et Armeniae ac Hiberiae. et direxit imperator Paulum magistrianum ad Abimelech ad confirmandum ea quae placita fuerant, et facta est in scriptis securitas sub testium stipulatione. qui liberaliter honoratus reversus est, et mittens imperator assumpsit Mardaitarum 12000, Romaica virtute p. 556 recisa: omnes enim quae nunc habitantur ab Arabibus in confinibus positae civitates a Mopsuestia et usque ad quartam Armeniam, infirmae, et inhabitabiles erant propter impetum Mardaitarum, quibus repressis omnia dira Romania passa est usque in praesentem diem. eodem anno mittit Abimelech Ziadum fratrem Maubiae in Persidem contra Mectartem mendacem atque tyrannum, et interemptus est Ziadus a Muctarte. quo audito Abimelech venit in Mesopotamiam, et tyrannidem patitur a Saido, quem supergressus verbo Damascum aperire fecit a se praeventam, et post haec fraudulenter occidit eum.

Iustinianus autem cum esset iunior, quasi annorum 16, et sua quaeque inconsulte disponderet, misit Leontium praetorem in Armeniam cum Romaico potentatu, et Saracenis illic existentibus interemptis subegit hanc Romanis, similiter et Hiberiam et Albaniam, Bucandam quoque atque Mediam, et sub tributo regionibus actis plurimas pecunias imperatori transmisit. at vero Abimelech his cogitis adit Cercecium, et Theopolim subiugavit.

Anno imperii Iustiniani secundo Paulus habetur antistes, p. 557 qui septem annis throno Constantinopolitano praesedit; faetaque est fames in Syria, qua de re multi Romanam sunt ingressi. et veniens imperator in Armeniam illie suscepit Mardaitas, qui in Libano fuerant, aeneo muro destructo. destruxit autem et pacem cum Vulgaribus fixam, perturbans typos qui a patre proprio ordinabiliter facti sunt, et iubet transire in Thracem equestres militias, volens tam Vulgares quam Scлавinias praedari.

Anno imperii sui tertio movit exercitum Iustinianus contra Scлавiniam et Vulgariam, et Vulgares quidem ad praesens sibi occurrentes impulit. exurgens autem usque Thessalonicens copiosas multitudines Scлавinorum partim bello percepit, partim cum ad se confluerent in partibus Obsequii, cum per Abydum transfretasset, constituit. dum autem reverteretur, in itinere praepeditus a Vulgaribus in arto clausurae cum caede proprii populi et vulneratione multa vix remeare praevaluit. eodem anno et Adelatzuber Musabum fratrem suum mittit contra Maclar, et inito Marte cum eo vertitur Maclar, et fugit in Syriam; quem praecoccupans interfecit. p. 558 porro Abimelech militat contra Musabum, et victum occidit, et subiugavit Persidem totam.

Mundi anno 6181, divinae incarnationis anno 681, anno vero imperii Iustiniani quarto misit Abimelech contra Zube-hir chagan in Macca, et occidit eum ibidem chagan, et subdita regione chagan adversante sibi concremavit domum idoli eius una cum idolo culturae ipsorum. quam ob causam ille chagan praetorem Persidis promovit, et subacta est Abimelech tam Persidis regio et Mesopotamiae quam Armenia magna Aethribi, et per id intestina eorum bella quieverunt.

Anno imperii Iustiniani quinto finem habuit et liberatus est ab omni bello Arabum principatus, et pace potitus est Abimelech, cunctis sibi subactis.

Anno imperii sui 6 Iustinianus pacem, quam ab Abimelech habuit, ex amentia dissolvit. etenim Cypriorum insula populum irrationabiliter voluit transmigrare, et characterem, qui missus ab Abimelech fuerat, cum noviter visus esset et nunquam antea factus, non admisit. multitudo ergo Cypriorum dum transmeare niteretur, submersa est, et ex languore p. 559 peribat, reliqui vero in Cyprum reversi sunt. et auditis his Abimelech satanice simulatus rogabat ne pax solveretur, sed susciperet monetam suam, cum Arabes non susciperent Romanorum incisionem in suis nummis. verum dato pondere auri ait "nullum Romanis damnum efficietur," ex eo quod

Arabes nova cenderent. at ille pretem ex timore arbitratus effectam, non perpendit quod studium eorum esset ut Macedonia solum compesceret primum incursum, et ita per pativae rationis obtentum pacem dissolveret. quod et factum est, et misit Abimelech ad aedificandum templum Machan, et voluit auferre columnas sanctae Getsemanis. et rogaverunt eum Sergius quidam vir Christianissimus, qui erat generalis Mansur. Iogotheta et valde familiaris eidem Abimelech, atque patricius socius eius, Christianis qui erant in Palaestina praepositus, qui cognominabatur Clausus, postulantes ne fieret hoc, sed per supplicationes suas persuaderet Iustiniano mittendi sibi alias pro eis; quod et factum est.

Anno imperii sui Iustinianus septimo elegit ex Sclavia, p. 560 qui se iubente migraverant, milites triginta milia, et armatis eis cognominavit illos populum acceptabilem, principemque in eis Nebulum nomine statuit. sisus autem in illis scripsit Arabibus non se permansurum in pace, quae scripto convenerat. et assumpto populo acceptabili et cunctis equestribus militibus abiit Sebastopolim maritimam. Arabes autem dissimulantes, et pacem solvere minime proponentes, sed imperatorio excessu atque procacia hoc agendi violentiam patientes, armati et ipsi veniunt Sebastopolim, protestantes ne imperator, quae iuricam cum iuramentis consona pacto placita fuerant, solveret; alioquin deus vindex et iudex culpae foret. sane cum imperator nec auditu ipso huiusmodi verba percipere pateretur, illi pacis et verbi scriptum solventes et in excelsa hasta pro vexillo procedendi gratia suspendentes, contra Romanos impetu irruunt. Muamed ducem habentes, bellumque taliter inierunt. et prius quidem superati sunt Arabes, suggerens interea Muamed auxilianti Romanis Sclavorum duci mittit ei marsupium numismatibus plenum, multisque repromissionibus hunc seducens persuadet p. 561 ad se fugere cum viginti milibus Sclavorum, et sic fugam Quiritibus acquisivit. tunc imperator occidit horum residues una cum liberis et uxoribus trans praecipitilli locum Leucattum dictum, qui maritimus erat iuxta Nicomediensem sinum positus.

Anno imperii Iustiniani octavo Sabhas patricius Armeniae, comperta superatione Romanorum, Armeniam Arabibus tradidit, et subiecta est eis interior Persis, quae dicitur Chersa. et oritur ibidem insidiator nomine Sabinus, qui multos Arabum interfecit, sed et ipsum chagapum prope modis omnibus in amne necavit. ex tunc ergo per amplius Agareni temerarii facti Romaniam depopulantur.

Mandi anno 6186, divinæ incarnationis anno 686, anno vero imperii Iustiniani 9 Callinicus habetur Constantinopolitanus antistes, qui 12 praeiit annis ecclesiae. hoc etiam anno defectio est solis effecta hora diei tertia, ita ut quaedam clarae stellae parerent. et exercitum movit Moamed contra Romaniam habens secum profugos Sclaves utpote expertes Romaniae, et multos duxit captivos. porro Iustinianus diligentiam circa palatii habens negotia construxit triclinium, quod Iustiniani vocatur, constituitque Stephanum Persam, sacellarium suum et spadonum primum, dominum et arbitrum, nimis insidiantem sanguini atque crudelem, qui immisericorditer exteriores quosque verberare, sed et lapidare tam ipsos quam horum praelatos *) penitus non cessabat. cumque imperator quadam die profectus fuisset, praesumpsit agrestis illa hestia et matrem quoque ipsius Anastasiam Augustam habenis more pueri flagellare. in his autem et in omnem civilem copiam multis malis ostensis exosum fecit cunctis imperatorem. similiter et in generalis logothecii rebus constituit monachum quendam, Theodorum nomine, qui prius inclausus fuerat in Thracensibus angusti partibus, sed et ipsum saevissimum et crudelem nimium existentem, qui plurimos rei publicae principes et illustres viros, non tantum ex ordinatioribus sed ex urbis habitatoribus, frustra et in vanum et inexcusabiliter exactiones et functiones ex proscriptione exsolvere faciens funibusque hos suspendens palaeorum summo afficiebat. insuper et praefectus imperatoria iussione plurimos viros carceribus tradens per aliquot annos servari mandavit. haec omnia crescere fecerunt odium populi circa imperatorem. praeterea imperator exigebat a Callinico patriarcha orationem faciendi, ut destrueret ecclesiam sanctae dei genitricis, quae metropolitae dicebatur, iuxta palatium sitam, volens in loco sistere phialam et bases construere vulgi Venetorum, ut illic imperatorem susciperent. at vero patriarcha dicebat "orationem quidem ad statuendam ecclesiam habemus, in destructionem vero ecclesiae non suscepimus." cogente autem eum imperatore, et omnimodis existente orationem, dixit patriarcha "gloria deo, qui ingiter sustinens patitur, nunc et semper et in saecula saeculorum. amen." quo audito destruxerunt ecclesiam et fecerunt phialam. porro iam dictam ecclesiam metropolitae fecerunt apud Petrin.

*) praelatos qui eis praeebant. hinc praefectio theocrasie apud vet. ant. epist. ad Antiochenos, quae S. Ignatio adscribitur.

Anno imperii Iustiniani decimo aciem direxit Muamed adversus quartam Armeniam, et captivatis multis reversus est. eodem quoque anno Iustinianus ab imperio pulsus est hoc modo. iussit Stephano patricio et praetori, cognomento

p. 564 Rufio, noctu interficere vulgus Constantinopolitanum, a patriarcha inchoaturo. Leontius vero patricius et quondam magister militum Orientalium, qui in bellis saepe probabiliter gesserat et tres in custodia transegerat annos, accusatus extemplo revocatus et praetor Helladis promotus est, iussus autem est in tres immitti dromones eademque die ab urbe moveri. nocte vero penes Iulianesium portum Sophiae, iuxta ea quae dicuntur Mauri situm, ad iter agendum ab urbe motus statione fixa vale dicebat amicis, qui ad se veniebant. inter quos ad eum venire germani quoque sodales eius, Paulus scilicet monachus Callistrati, qui et astronomus, et Georgius Capadoc, qui et clusiarches extiterat, deinde monachus factus et hegumenus Flori, qui in custodia frequentius illum visitantes affirmabant eum imperatorem Romanorum futurum. at vero Leontius dixit ad eos "vos certum iu custodia super imperio me fecistis, et nunc vita mea in malis finitur, postmodum quippe meam ero per singulas horas praestolans mortem." qui dixerunt "ipse ne pigriteris, et hoc protinus adimpletur."

p. 565 audi nos tantum, et sequere nos." et assumptis Leontius hominibus suis, et armis quotquot habuit, ascendit in praetorium silentio multo, et pulsantes portam imperatorem venisse fingebant ad disponendos quosdam, qui illic esse noscerentur. cumque hoc nuntiatum fuisset praefecto, qui tunc erat, et ille concite venisset et portas aperuisset, capitur a Leontio, et alapis caesus ligatur manus et pedes. ingressus autem Leontius, et carceribus reseratis, solutisque viris retrusis multis et fortibus, qui sex et octo annis in vinculis fuerant, quorum plures milites erant, hos armavit, et in forum exivit cum eis clamans "quotquot Christiani, ad S. Sophiam." et mittens per omnem regionem voce sua clamare praecepit. multitudo vero civitatis tumultuata celeriter ad luterem ecclesiae congregata est. ipse vero cum duobus monachis amicis suis et quibusdam ex clarioribus viris, qui ex custodia sunt egressi, patriarchium ascendit ad patriarcham. inveniens autem et ipsum propter illa quae iussa sunt patricio Stephano Rufo turbatum, persuadet et descendere

p. 566 ad luterem, et clamare sic "haec dies quam fecit dominus." universa vero multitudo levaverunt vocem "effodiantur ossa Iustiniani," et ita in hippodromium omnis cucurrit populus. cumque dies facta fuisset, educunt Iustinianum in hippodromium, nasoque ipsius et lingua recisa exulem faciunt apud

Chersonam, porro comprehensum turba Theodotum monachum et generalem logothetam atque Stephanum sacellarium Persam, funibusque retrorsum hos ligatos trahunt per mediam plateam, et ad bovem deductos incendernat, et ita Leontium imperatorem laudaverunt.

Anno imperii sui primo Leontius cum regnare coepisset, undique pacifice mansit, tribusque annis imperium rexit.

Anno imperii Leontii secundo movit exercitum Senalidus in Romaniam, et multis ductis captivis reversus est; seditioneque Sergius concitata, patricius Lazicae, hanc Arabibus subdit.

Anno vero imperii Leontii tertio acie Arabes in Africam mota hanc obtinuerunt, et ex proprio exercitu taxatos in ea quosdam constituerunt. quibus compertis Leontius mittit Ioannem patricium, virum idoneum, cum omnibus Romanicis classibus. qui cum Carthaginem pervenisset, et bello calenam portus eius aperuisset, inimicosque in fugam vertisset, hos viriliter insecutus universa liberavit Africae castra, relictisque propriis observatoribus haec imperatori suggessit, ibidemque hiemavit iussionem praestolatus ab eo. at vero protosymbolus his compertis copiosum et potentiorum adversus eos stolum transmittit, et praedictum Ioannem cum stolo ipsius bello a portu depellit, et exterius hostiliter castra metatus est: praedictus vero Ioannes ad Romaniam repedavit, maiorem virtutem ab imperatore accipere volens, et venit usque ad Cretam, principem aditurus. exercitus autem per maiores suos ad imperatorem ascendere nolens (obtinuerat enim eos timor atque confusio) ad consilium sese nequissimum contulit. et huic maledixerunt, eligentes imperatorem Apsimarum drungarium Cibyraeorum apud Curiositas habitum, hunc Tiberium nominantes. itaque Leontio apud Constantinopolim posito et Neoresium portum emundante, bubonis pestis urbi incubuit, et in quattuor mensibus multitudinem plebis consumpsit. venit autem Absimarus una cum stolo, qui secum erat, et applicuit ex adverso civitatis in Syces. per aliquantum sane temporis civitate prodere nolente Leontium, proditio facta est per singularem murum Blachernarum a principibus exteris, quibus claves terreni muri cum horribili inreiuando creditae fuerant: isti namque per insidias tradiderunt urbem. porro ingressi classium milites civium domos, denudaverunt in his habitantes. at vero Apsimarus Leontium quidem naso reciso in monasterium Dalmati sub custodia fore praecepit, principes autem et amicos eius, utpote commorientes ei, caesos atque proscriptione damnatos exilio relegavit. Heracliumque germanum fratrem suum,

ut virum vehementer idoneum, singularem practorem omnium exteriorum equestrium exercituum promotum in partes Cappadoeiae ac clausurarum discurrere contraque hostes curam et dispositionem facere misit.

p. 569 Mundi anno 6191, divinae incarnationis anno 691, anno vero imperii Absimari primo, qui septem circiter imperavit annis, tumultuatus est Abderachman in Perside, et dominatus est ei, et persecutus est ab ipsa chagan.

Anno imperii Absimari secundo Romani per Syriam peragrantes, et venientes usque ad Samosatium, et depraedantes circumaque regionem, multos occiderunt, milia videlicet Arabum, ut ferunt, ducenta, plurimisque spoliis sumptis et captivacione Arabum multa reversi sunt, timore magno in eos patrato.

Anno imperii Absimari tertio exercitum movit Abdels in Romaniam, et expugnans Tarentum nihilque proficiens rediit, ac aedificavit Mopsueskiam, et posuit in ea custodes.

p. 570 Anno imperii Absimari quarto Baanes cognomento Eptademon quartam Armeniam Arabibus subdidit. Absimarus vero Philippicum, filium Nicephori patricii, in Cephalleniam exulem misit ut imperandi somnio venundatum: asserebat enim se in somnis vidisse quod caput suum obumbraretur ab aquila. quibus imperator auditis hunc protinus exilio relegavit.

Anno imperii Absimari quinto seditionem concitaverunt principes Armeniae contra Saracenos, et eos qui erant in Armenia peremerunt, et iterum ad Absimarum mittunt, et Romanos in regionem suam adducunt. porro Muamed acie adversus eos directa multos occidit, et Armeniam Saracenis submittit, optimatesque Armeniorum coacervatim in uno loco viventes incendit. per idem vero tempus exercitum movit Asar in Ciliciam cum decem milibus; cui cum obvius occurrisset Heraclius frater imperatoris, plurimos eorum occidit, residuos vero victos imperatori transmisit.

Anno imperii Absimari sexto Azidus Cunei aciem contra Ciliciam movit, expugnansque Sivi castrum . . . Heraclius imperatoris frater obtinuit, et bellum in eum aggressus Arabum duodecim milia necat. interea Iustinianus cum penes Chersonam degeret et se iterum imperaturum conciohutus p. 571 denuntiaret, accolae locorum eorundem discrimen ex imperio provenire metuentes, consiliati sunt hunc interficere vel certe imperatori transmittere. ipse vero cum id sensisset,

potuit effugere, et Daras adiens Chazarorum se proposuit chagani obtutibus praesentari; qui cum rei circumstantiam didicisset, suscepit eum cum honore ingenti, et tradidit illi in uxorem Theodoram germanam sororem suam. post modicum vero temporis prece oblata chagano descendit in Phenagoriam, et illic degebat cum Theodora. his auditis Absimarus mittit ad chaganum, promittens ei praebere munera multa, si Iustinianum sibi duntaxat vivum transmitteret, sin autem, caput eius. cedens ergo chaganus huiusmodi petitioni, custodiam ei misit, ne quasi a contribulibus suis insidias pateretur, mandans Papatzin, qui erat illic in personae suae vice *) deputatus, et Balgitzin principem Bosphori, ut cum remuniatum foret, eundem trucidarent Iustinianum. his autem per servum chagani Theodora nuntiatis et Iustiniano patefactis, convocatos iam dictos Papatzin et Balgitzin principem ad colloquendum secreto chorda strangulari curavit, confestimque Theodoram in Chazariam mittit, et ipse a Phenagoria clam fugiens Tomen descendit, et inventa nave parata ascendit in eam, et navigans iuxta littora venit usque ad Symbolum iuxta Chersonam; ad quam mittens occulte tulit Babacurium et fratrem eius, Saliban quoque ac Stephanum et Moropanum una cum Theophilo. qui cum navigasset cum eis, Chersonis pharum transivit, sicque demum transfretantes Necropyla seu ostia Danapri et Danistri tempestate facta super salute sua desperati sunt omnes. Myaces vero, familiaris homo ipsius, dixit ei "ecce morimur, domine, vove deo pro salute tua, ut si deus imperium tibi tuum reddiderit, in nullum tuorum ulciscaris inimicorum." at ille respondens in furore dixit "si pepercero cuicumque ipsorum, hoc in loco deus me demergat." et sine periculo ab aestu illo exivit, et introivit in Danubium amnem. cum autem misisset Stephanum ad Terbellin dominum Vulgariae, ut sibi auxilium praestaret ad obtinendum parentale imperium suum, repromisit ei plurima se dona daturum et filiam eius in mulierem accepturum ipsique in cunctis obediturum et concursurum, iureiurando pollicitus. quo ille cum ingenti honore suscepto, commovet universum sibi suppositum populum, Vulgarum scilicet, atque proximo anno ad regnantem urbem venerunt.

Anno imperii Absimari septimo mortuus est Abimelech. p. 573 4

*) in personae suae vice] *ἐκ προσώπου αὐτοῦ*. Glossarium Nomicum: *βικάριος ὁ ἐκ προσώπου*. Anastasius in Collat. S. Max.: ex personā, ut dixit, Petri Cpolitani praesulis missus. Hist. tripart. 7 3: convenientes ex persona episcoporum. FAN.

Arabum princeps, et tenuit Vhaled filius eius principatum. eodem quoque anno cum Iustinianus ad regiam civitatem venisset una cum Terbelli et subiectis Vulgaribus, castra metatus est ad portam Charsii et usque Blachernas. et per tres dies alloquentes eos qui erant in urbe, conviciis dehonestabantur ab illis, qui eorum saltem nec verbum admittebant. at vero Iustinianus cum paucis contribulibus, bello excepto, per aquaeductum ingressus et tumultum excitans fodiendo urbem obtinuit, et post paululum tabernacula in palatio Blachernarum tetendit.

Imperat itaque denovo Romanis Iustinianus annis sex: Arabum vero princeps efficitur Vhaled annis novem. Constantinopolitanus episcopus habetur Cyrus, qui sex praesedit annis ecclesiae; de quo dicetur inferius.

Igitur anno imperii sui primo idem, quo imperium suum recepit Iustinianus, multa dona Terbelli tribuens, simul et regalia vasa, dimisit eum in pace. ceterum Absimarum urbe relicta Apolloniadem fugiens adit: insecutionem tamen perpe-
 p. 574 Heraclius a Thrace victus adductus est cum omnibus qui ei opitulabantur; quos in muro omnes suspendio interfecit. cum autem et ad mediterranea destinasset, plurimos ex eis inventos, tam actores quam privatos, similiter interemit. porro Absimarum atque Leontium victos catenis per totam urbem pompis fecit dehonestari. cumque ludi equestres agerentur ipseque in solio resideret, ducti sunt publice tracti et proiecti proni ad pedes eius; quorum ille colla usque ad solutionem primi bravii *) calcavit, universa plebe clamante "super aspidem et basiliscum ascendisti, et conculcasti leonem et draconem." et ita hos destinatos in vivario animantium capitis animadversione punivit. Callinicum vero patriarcham ablatis oculis apud Romam exilio relegavit, et pro eo Cyrum, qui in insula fuerat inclusus Amastridis, tanquam eum qui praenuntiaverat sibi prioris restitutionem imperii, surrogatum provexit. innumerabilem quoque multitudinem, tam ex civili quam ex militari catalogo, perdidit. multos etiam in saccos missos amara fecit morte necari. alios autem, cum ad prandium vel cenam accubitaret, mox surgebat, partim suspendio partim occisione perdebat. et hinc magnus timor
 p. 575 obtinuerat omnes. misit interea classem ad ducendam a Chazaria uxorem suam, et multae cum suis viris scaphae de-

*) bravii] βαθυ. fortasse legerat Anastasius βασιλειον. est autem βασιλειον palma. FANN.

mersae sunt. quo audito chaganus significat ei dicens "o insensate, nonne oportebat te in duabus vel tribus scaphis accipere mulierem tuam, et non tantam occidere multitudinem? an putas quod et hanc Marte percipias. ecce peperit tibi et filium. mitte ergo et accipe illos." at ille misso Theophylacto cubiculario duxit Theodoram et filium eius Tiberium, et coronavit eos, et imperavere simul cum ipso.

Anno imperii Iustiniani secundo Ioannes Hierosolymitanus, qui per triginta annos ecclesiae praefuit, habetur anti-stes; eodemque anno Vhalid surripuit ecclesiam catholicam Damasci livore pestifero in Christianos habito, stimulatus propter eminentem tanti pulcritudinem templi, et prohibuit scribi graece publicos logothesi codices, sed in Arabicis annotari sine computo, quoniam impossibile est illorum lingua monadem vel dualitatem aut trinitatem aut octo et dimidium aut tria scribi, propter quod et usque hodie sunt cum eis notarii Christiani.

Mundi anno 6200, divinae incarnationis anno 700, anno imperii sui tertio Iustinianus pacem inter Romanos et Vulgares evertit, et equestres militias in Thracem transire faci- p. 576
ciens classibus constructis contra Vulgares et Terbellin properavit. cum autem venisset ad ripam, navigium quidem ante castrum applicare fecit, equites vero in superioribus campis sine custodia et omni suspitione castra metari praecepit. populo autem sicut ovibus per campos ad legendum fenum disperso, viderunt exploratores Vulgariae vanam Romanorum dispositionem, et coacervati ut ferae subito irruerunt, et vehementer consumpserunt Romaicum ovile, multam praedam, et equos et arma, exceptis his qui perempti sunt, accipientes. porro Iustinianus cum ad castrum fugisset cum his qui evaserant, per tres dies portas clausit et obseratas tenuit, vidensque Vulgarum perseverantiam, ipse primus equi sui nervos incidens omnes id ipsum facere iussit. armis autem bellicis supra murum positis, noctu in scaphas ascendens latenter enavigavit, et cum confusione venit ad urbem.

Anno imperii Iustiniani quarto exercitum movit Masalmas adversus tyrannum propter indignationem exercitus una cum Mauhina per Maurinianum occisi; et hanc ob- p. 577
sidentes hiemaverunt ibidem. ad quos mittit imperator duos praetores, Theodorum Carterucam et Theophilatum Saliban, cum exercitu et agresti populo rusticam operam daturum ad debellandum eos et insequendum. ipsi vero ad contentionem in alterutrum venientes, et inordinate in eos congressi, vertuntur, et multa milia perierunt, et captivi multi ducti

sunt. at illi sarcina eorum et escis abreptis obsederunt, quousque civitatem ceperunt: defecerant enim illis escae, ac per hoc recessuri erant. porro viri Tyanenses his visis desperati acceperunt verbum indemnitis suae, et exierunt ad eos, et derelicta est civitas deserta usque in praesentem diem. verum illi non servantes verbum hos in eremum exules transmiserunt, et multos ex his servos retinuerunt.

Mundi anno 6200, divinae incarnationis anno 700, anno vero imperii Iustiniani quinto movit exercitum Abas contra Romaniam, et multis in captivitatem ductis rediit, et coepit aedificare Garis in regione Eupoleos.

Anno imperii Iustiniani sexto movit exercitum Uthman contra Ciliciam, et multa castra verbo accepit. proditum p. 578 autem est ei et Camachum cum adjacentibus sibi locis. interea Iustinianus stolo copioso armato Maurum patricium misit Chersonem una cum Stephano patricio cognomento Asmicto, malorum memoria succensus insidiarumque recordatus contra se a Chersonitensibus et a Bosphorianensibus ac reliquis climatibus effectarum, omnes naves, dromones videlicet, trieres et scaphas, chimeras ac lintres usque ad chelandia, per collationem ab unoquoque habitantium urbem, senatorum scilicet et ergasteriacorum et pleheiorum ac omnis officii, collegit. quibus missis praecepit omnes habitantes in castris illis gladio interficere et neminem vivificare, tradens eis et Heliam spatharium, qui deberet princeps Chersonis constitui. qui Chersonem pervenientes, nemine sibi resistente, castra ceperunt et omnes gladio interfecerunt, exceptis infantibus, utpote parvulis his parcentes et sibi hos in servitium reservantes. Tudunum autem principem Chersonis, qui ut ex persona chagani erat, et Zoelum, qui ex linea et genere primus civium habebatur, atque alios quadraginta illustres seu primores Chersonis una cum familia ipsorum vinctos ad imperatorem miserunt. alios vero septem ex primoribus Chersonis p. 579 in veribus ligneis igni applicantes assaverunt; alios etiam viginti post tergum horum brachiis vinctis ad lora navis alligantes, et lapidibus hanc implentes, in profundum miserunt. his autem Iustinianus compertis, pro salute puerorum saeviens, iussit eos ad se quantocius advenire. cum autem stollus mense Octobrio motus et in pelago praeoccupatus esset in astri ortu quod Artura dicitur, pene totus demersus est. sane numerata sunt eorum qui naufragio periere milia septuaginta tria. at vero Iustinianus his agnitis non est tristatus, quin potius gaudio repletus, et huiusmodi adhuc vesaniae deditus, clamore magno minitans iterum alium stolam

mittit, et arari atque ad pavimentum illidi universos usque ad miingentem ad parietem iussit. audierunt haec qui erant ex castris illis, et sese munierunt, coactique contra imperatorem sapere miserunt ad chaganum in Chazariam, petentes populum ad custodiam sui. verum inter haec erigitur et Helias spartharius et Bardanes exul, qui tunc fuerat a Cephallenia p. 580 revocatus eratque cum classe apud Chersonem. porro imperator his cognitis misit cum paucis dromonibus Georgium patricium cognomento Syrum, et generalem logothetam, et Ioannem praefectum, atque Christophorum turmarchen Thracensium cum tercentum armatis, tradens eis Tudunum ac Zohe- lum, qui deberent Chersoni restitui, secundum quod antea fue- rant, ad rationem reddendam chagano per apocrisarium, du- cendosque ad se Heliam atque Bardanium. quibus transmeanti- bus in Chersonem, his Chersonitae rationem reddere dedignati sunt. in crastinum vero solos hos cives ingredi exhortati portas clausurunt, et generalem quidem logothetam una cum praefecto gladio trucidarunt, Tudunum vero cum Zohelo et iam dicto turmarcha una cum trecentis militibus Chazaris tradiderunt et ad chaganum mittere curaverunt. Tuduno autem in itinere mortuo, Chazari in susceptionem eum oc- ciderunt turmarchem una cum 300 militibus. tunc hi qui Chersonis erant ceterorumque castrorum, Iustiniano quidem mala imprecati sunt, Bardanium vero Philippicum, qui illic fuerat exilio relegatus, etiam ut imperatorem laudibus extu- lerunt. his compertis Iustinianus, et peramplius insaniens, p. 581 filios quidem Heliae spatharii in matris sinu peremit, hanc autem coegit coniungi proprio coquo, qui erat genere In- dus. sicque alio navigio constructo Maurum patricium Be- sum dirigit, traditis eis ad civitatum expugnationem machinis et ariete omnique ad urbis exterminium instrumento, man- dans illi muros quidem Chersonis omnemque urbem ad ter- ram prosternere, nullam vero animam ex ipsa vivificare, crebriusque quae a se agerentur suggestionibus intimare, hoc autem transmeante, perque arietem turrem quae dicebatur Centinarisia, simul et proximam eius Syagrum vocatam de- ponente, Chazarisque pervenientibus factae sunt indutiae belli. Bardanius autem fugiens ad chaganum pergebat, cum vero inefficax stolus effectus ad imperatorem remeare minus auderet, Iustinianum quidem execrati sunt, Bardanium autem ut imperatorem et ipsi laudibus extulerunt. praeterea pe- tierunt a chagano uti daret sibi Philippicum, porro cha- gano verbum ab illis exigente, ne proderetur ab eis et de- ferretur ei per unumquemque virum numisma unum, illi protinus his datis acceperunt Philippicum imperatorem. cum p. 582

autem classis moraretur et suggestio nulla veniret, sensit Iustinianus causam, sumptisque secum his qui erant Obsicii, et parte Thracesiensium, ascendit usque Sinopem ad discenda quae Chersonae fuerant gesta. cumque intueretur interiores partes, videt classem ad urbem vela moventem, frendensque ut leo, et ipse ad urbem reversurus, impetum demonstravit. verum Philippico perveniente ipse ad Damastrim veniens castra metatus est. at vero Philippicus continuo mittit contra Tiberium quidem Maurum patricium cum Ioanne spathario cognomento Strutho, Heliam vero similiter cum incursione militari contra Iustinianum in Damastrim, iterumque alium contra Barisbacurium, qui fuga fuerat usus. et Maurus quidem una cum iam dicto Strutho cum ad Blachernas abiisset, invenit Tiberium altera tenentem manu columellam sanctae mensae dei genitricis altaris et altera pretiosa ligna, et in collo phylacta, extra tribunal autem residentem Anastasiam, patris eius matrem, quae Mauri pedibus provoluta flagitabat ne suus occideretur nepos Tiberius, utpote qui nihil gesserat p. 583 pravum. cumque illa pedes eius teneret et cum lacrimis supplicaret, ingressus est Struthus intra tribunal, et vi arripuit illum, et pretiosa quidem ligna ab eo sublata supra mensam posuit, phylacta vero in collo suo suspendit. puero autem foras educto atque dispoliato supraque limen expanso, guttur eius instar ovis secarunt, et hunc in templo SS. Anagyrorum, quod Paulinae vocatur, sepeliri mandarunt. comprehensus vero praeterea et Barisbacurius, primus patricius et comes obsequii, interemptus est. porro Helia una cum eo qui secum erat ascendente in Damastrin, et ad sermones cum eo qui illic erat exercitu veniente, verbumque impunitatis populo qui erat cum Iustiniano praebente, sequestrati sunt universi et discesserunt a Iustiniano, solum hunc deserentes et ad partes Philippici confluentes. tunc praedictus Helias spatharius furore currens, collo eius apprehenso, pugione, quo erat accinctus, amputavit caput ipsius, et per Romanum spatharium ad Philippicum misit. at vero Philippicus per eundem spatharium hoc ad Occidentales partes usque Romam transmisit.

Praeterea priusquam imperaret erat quidam inclausus in monasterio Callistrati praevisor et haereticus, qui ascendenti ad se Philippico dixit "imperium est tibi repositum." at ille turbatus est. et ait inclausus "si deus iubet, tu quamobrem contradicis? hoc autem dico tibi, quia sexta synodus male facta est. si ergo imperaveris, hanc proiice, et efficietur imperium tibi forte atque longaevum." qui cum iuramento sponndit ei se hoc facturum. cum autem Leontius

Iustiniano successisset, ascendit Philippicus ad inclausum, qui dicit ei "ne festines: fiet tibi." cumque et Absimarum imperasset, rursus ascendit ad eum, cui ille iterum ait "ne accelleres: illud enim praestolatur te." porro cum Philippicus hoc quibusdam amicis suis fidenter fuisset confessus, ab eis Absimaro nuntiatum est, qui caesum ac tonsum ac ferreis vinculis alligatum hunc in Cephalleniam exulem misit. cum autem Iustinianus imperium suscepisset, revocavit eum, et cum regnaret, fecit pseudosynodum episcoporum iuxta pseudo- p. 585 monachi et inclausi sermonem, et abiicit sanctam et universalem sextam synodum. eodemque anno vana oculorum caecitatem incurrit; quique cum in multa positus securitate in regalibus degeret, multitudinemque pecuniarum et splendidissimarum substantiarum illic, ex multis retro temporibus ab his qui antea imperaverant, ex proscriptionibus et diversis occasionibus, maximeque a praedicto Iustiniano collectarum invenisset, haec frustra et incassum ac sine dolore dispersit. et in disputationibus quidem suis rationabilis et prudens extimabatur, in actibus autem inhoneste ac indigne vitam consummans improbabilis ubique demonstrabatur: erat autem haereticus et adulter. porro Cyro patriarcha pulso Ioannem communicatorem suum atque haereticum in patriarcham promovit.

Mundi anno 6204, divinae incarnationis anno 704, imperat Romanis Philippicus, qui imperavit annis duobus. Arabibus praest Hualid, qui ducatum novem tenuit annis. Ioannes quoque Constantinopolitanus atque Ioannes Hierosolymitanus habentur antistites, quorum alter tribus alter vero triginta praefuit annis ecclesiae.

Anno igitur imperii sui Philippicus primo Armenios de terra sua pellens in Armenia quarta et Melitene habitare coëgit. porro non praevaluit saevius moveri contra sanctam p. 586 et universalem sextam synodum, subvertere studens divina, quae ab ea roborata sunt, dogmata. reperit autem sui sensus Ioannem, quem episcopum Constantinopoleos fecit, deposito Cyro praesule huius, quem exilio relegavit in monasterio Choras, Nicolaumque a diacono caecum effectum, qui cum medicinali esset disciplina sophista, tunc quaestor erat, Agelpidiumque diaconum magnae ecclesiae, atque Antiochum chartophylacem, et alios morum eorundem, qui etiam scripto anathematizaverunt sanctam sextam synodum. interea Vulgares per Philea clam in angustum incidentes, et magna caede facta usque ad urbem discurrentes, et multos transvectentes, nuptiisque opulentis et dapsilibus prandiis cum vario

argento ceteroque apparatu repertis usque ad auream portam. 587 tam discurrentes, totaque Thrace praeda evacuata, illaesi cum innumeris pecoribus ad propria sunt reversi. similiter et Arabes Misthiam ceperunt et alia castra, multa praeda familiarum plurimarum et pecorum innumerabilium facta.

Anno imperii Philippici secundo movit exercitum Habas contra Romaniam, et cepit Antiochiam Pisidiae cum multa praeda, et reversus est. factus autem est et terrae motus in Syria. biennio vero imperii Philippici in his transeunte, circoque natalicio consummato, cum Prasini vicissent, visum est imperatori sabbato pentecostes equitem cum susceptione ac organis ingredi, et lavari in publico balneo Zeuxippi, et cum civibus prosapiae antiquae prandere. cum autem meridie quiesceret, repente per auream portam introivit Rufus primus stratorum Obsequii,.... cognomento Burasi et Theodori patricii Myacii, cum taxatis quos habebat in Thrace thematis sui, et festinans in palatium invenit Philippicum meretricem. 588 quiescentem, et comprehensum eum duxit sursum in oratorium Prasinorum, et illic eius oculos eruit, nullo sciente. in crastinum autem, id est pentecoste, coacervato in magna ecclesia populo coronatus est Artemius primus a secretis, mutato nomine Anastasius. sabbato vero post pentecosten oculis privatus et Theodorus Myaces, et secundo sabbato id ipsum pertulit Georgius Buramplus, et in exilium missi sunt apud Thessalonicon.

Mundi anno 6206, divinae incarnationis anno 706, anno vero imperii Artemii primo incursiones Masalmas adversus Romaniam movit, et dispoliata Galatia rediit cum praeda et spoliis multis. ast Artemius magistratibus in equestribus militiis idoneis, et rationabilibus in rebus civilibus ordinatis, iam requiem degebat adeptus. cumque Arabes contra Romaniam terra marique armarentur, misit imperator principes in Syriam ad Vhalid, quasi pro his quae ad pacem pertinent locuturos, Danielém videlicet inter alios, Sinopiten, patricium et praefectum urbis, mandans ei diligenter investigare de motu eorum et virtute contra Romaniam construenda. qui cum abiisset et remeasset, nuntiavit imperatori magnum contra regiam urbem per terram et mare instrumentum eorum. tunc ille praecepit quo unusquisque sumptus usque ad triennii tempus sollicitè praepararet, qui autem hoc non possederit, ab urbe, inquit, discedat. constituit autem praepositos construentium naves, et coepit aedificare dromones et dieres igniferas et maximas trieres, et maritimos quidem renovavit muros, similiter autem et ter-

renos, sistens arcobalistas et mangana in turribus et argumentosas alias machinas; et secundum quod possibile sibi erat urbem munivit, frugesque plurimas in regalibus horreis posuit, atque munitas sibimet reservavit.

Anno imperii Artemii, qui et Anastasius dictus est, secundo mortuus est Vhalid Arabum dux, et Suliman in principatu succedit, qui tribus praefuit annis. Germanus quoque Constantinopolitanus habetur antistes, qui eidem throno quindecim praesedit annis. eodem quoque anno translatus est a Cyzico urbe metropoli Constantinopolim, in quo et commonitorium translationis, quod subinfertur, pronuntiatum est continens ita. "electione et approbatione religiosissimorum presbyterorum et diaconorum et totius venerabilis cleri sacrique senatus et amici Christi populi deo conservandae huius regiae urbis, divina gratia, quae semper infirma p. 590 curat et ea quae sunt adimplet, transtulit Germanum sanctissimum praesulem Cyzicensium metropoleos in episcopum huius deo conservandae ac imperatoriae civitatis. facta autem est praesens translatio in praesentia Michaelis sanctissimi presbyteri et apocrisiarii apostolicae sedis, et reliquorum sacerdotum ac praesulum sub Artemio imperatore." porro cum Artemius didicisset quod classis Saracenorum ab Alexandria in Phoenicen properasset ad incidendum lignamen cypressinum, electis ex proprio stolo velocibus scaphis misit taxatos ex themate Obsicio, et apud Rhodum omnes colligi iussit, praeposuitque praetorem eis et caput Ioannem magnae ecclesiae ministrum, qui dicebatur papa Ioannacis, quique generalis erat tunc logotheta. is ergo cum Rhodum adisset et navigia convenissent, alloquebatur principes super motione ac itinere ipsorum in Phoenicen ad incidendum lignamen et praeparationem, quae inveniretur Agarenorum. cumque omnes alacriter obaudissent, hi qui erant Obsicii hoc nullatenus admiserunt, et imperatorem quidem detestati sunt, p. 591 diaconum vero Ioannem frameis peremerunt. hinc ergo stoli divisi ad sua navigaverunt loca. illi vero nequam operatores contra regiam ascenderunt urbem. cum autem Adramytium adiissent essentque sine capite, invenerunt illic hominem indigenam Theodosium nomine, qui publicorum erat tributorum exceptor, iners ac idiota, et hortati sunt eum impèrare. at ille fuga usus in monte latebat; quem inventum ut imperatorem laudibus extulerunt, vi cogentes eum imperare. quibus Artemius cognitis, praefecit urbi domesticos homines suos principes una cum stolo, quem ipse construxerat, et armatis eis ipse Nicaeam ingressus abiit in urbem, ibidemque se munit. rebelles autem ascendentes, et

commoto toto themate Obsicii et Gothograecis, comprehensisque multis pusillis et magnis negotiatoriis scaphis, per terram perque mare Chrysopolim currunt. cum autem urbis classis in portu S. Mamae stationem fixisset, singulis quibusque diebus per sex menses invicem expugnarunt. cum vero urbis stolas ad Neorii urbis portum profectus stetisset, p.592 transiens Theodosius Thracenses obtinuit partes. proditione vero facta per portam singularis muri Blachernarum urbem cepit. ast iniqui Obsicii populi una cum Gothograecis noctu per domos civium discurrentes, maximum nulli parcentes excidium operati sunt. principes autem, qui in ea erant, Artemii una cum Germano sanctissimo patriarcha Constantinopolitano comprehensos duxerunt in casam Artemii et eorum qui cum ipso erant. porro Artemius his visis, desperatione sui fessus, semet ipsum tradidit, verboque impunitatis expetito monastico indutus est habitu. quem Theodosius illaesum reservans apud Thessalonicam exilio relegavit. porro Philippicus imperavit quidem annis duobus et mensibus novem, Artemius vero anno uno et mensibus tribus. Leo praeterea cum esset praetor Orientalium, quoniam auxiliabatur Artemio, non est subditus Theodosio. habebat autem conspirantem sibi et concurrentem Artabasdam Armenium, praetorem Armeniacorum, cui et sponpondit filiam se suam in uxorem fore daturum; quod et fecit.

p.593 Mundi anno 6208, divinae incarnationis anno 708, Germanus Constantinopolitanus habetur antistes, qui ecclesiae novem praefuit annis. Theodosius vero imperat anno uno; cuius tempore Masalmas adversus Constantinopolim aciem dirigit, et praemisit Suhelimam cum exercitu per siccam, Humarum vero per mare. porro ipse post eos cum multo apparatu hostili venit. Suhelimam autem et Bacharam Amorium pervenientes scribunt ad Leonem praetorem Orientium ita: "novimus quia imperium Romanorum te decet. veni ergo ad nos, et loquamur quae ad pacem sunt." intuens autem Suhelimam Amorium exercitum non habere, et inimitiam penes magistratum iacere ob auxilium quod Artemio conferebat, obsedit illud, volens illic et Masalmam expectare. mox autem ut appropinquavit civitati, coeperunt Saraceni laudibus diffamare praetorem Leonem imperatorem, rogantes et hos qui intus erant, id ipsum efficere. videntes autem et hi qui erant Amorii, quod Seraceni hunc amore laudarent, laudaverunt et ipsi. cognoscens vero praetor quod taxatis ac principibus non existentibus periturum foret Amorium, significat Suheliman, "si vis" inquires "ut veniam ad te et quae pacis sunt loquamur, cur obsides civitatem?" at ille

“veni” inquit, “et recedo.” et accepto praetor ab eo verbo p. 594 cum trecentis equitibus venit ad illum. videntes autem eum Agareni vestiti loriceis suis venerunt ei obviam, qui manebat dimidio procul a castris eorum miliario. per tres sane dies eo procedente ad ipsum, quae ad pacem sunt, loquebantur, et ut a civitate recederent: at illi asserebant “sponde pacem, et recedimus.” comperto vero praetor quod eum vellent retinere, vocavit multos ex illustribus Saracenis ad cenam, et vescentibus eis misit Suheliman tria milia loricatorum ad circumdandum eum ne fugeret, et servandum. quo cognito custodia nuntiavit ei quia multitudines equestrium Saraceno- rum in circuitu nostro stant. veniens autem unus ex eis eques, nomine Zuber, in praesentia stetit dicens “servus fu- git furatus pecuniam multam, et propter illum equis insedi- mus.” porro ipsorum agnita praetor deceptione, dixit ad eos “ne turbemini: nam quocumque perrexerit, in castris nostris reperiemus eum.” tristatus autem potuit occulte per hominem suum innotescere his qui Amorii erant, dicens “ti- p. 595 me te deum, ne vosmetipsos prodatis. ecce enim et Masal- mas appropinquat.” et exiit etiam episcopus ad eum, et eadem ipsa dicit ei. cum vero Suheliman didicisset quod exisset ad eum episcopus, mittit ad praetorem, “da nobis” dicens “episcopum.” qui maestus factus abscondit eum, cui- dam hominum suorum praeci- piens. “nobis” inquit “collo- quentibus indue eum aliis stolis, et quasi propter ligna vel aquam missum sine ut vadat in montes.” insistentibus autem pro episcopo Saracenis dicit praetor “non est hic. verum- tamen pergite ad ameran, et venio etiam ipse, et de cun- ctis loquemur.” ipsi autem cogitantes quod cum introiret ad ameram, in medio ipsorum retinerent eum, hunc dimi- serunt. at ille cum equo insedis- set, profecturus cum his centum hominibus quasi venaturus, dedit in partem sini- stram. Saraceni ergo, qui erant cum eo, dicunt illi “quo vadis?” “in pratis” ait “volo manere.” at illi dixerunt “con- silium tuum non est bonum, et non veniemus tecum.” tunc dicit praetor suis “verbo nobis dato tenere nos voluerunt, p. 596 et propter nos Christianos perdere. verum ex hominibus nostris vel animantibus, quae remanserunt, nullum retinent.” et cum isset milibus decem, mansit. postera vero die mittit stratorum suorum domesticum, et significat eis “quia verbum mihi dedistis et dolo me retinere voluistis, ideo recessi.” at vero Masalmas clausuras transierat, Suheliman autem hoc ignorabat. porro tumultuati sunt amerei et populus contra Suheliman, perhibentes “ut quid obsidemus muros, et incur- siones non facimus?” repositisque tabernaculis discesserunt.

praetor autem Nicaeam turmarcham cum octingentis militibus in Amorium introduxit, emissis ex eo multis mulieribus et infantibus, et proficiscitur ipse in Pisidiam. cum autem Masalmas venisset in Cappadociam, desperati super se Cappadoces exierunt ad eum, ut se reciperet flagitantes. audita vero Masalmas inimicitia quam habebat Theodosius in praetorem, volens hunc decipere et pacisci cum eo ac per ipsum Romaniam sibi subiicere, dicit eis "non estis praetoris?" qui dixerunt "etiam." "facitis quidquid facit?" at illi "etiam."

p. 597 tunc dicit eis "ite ad castra vestra, et quenquam nolite timere," iussitque populo suo ne praedarentur in cunctis praetoris provinciis. his praetor compertis, et intelligens quod Suheliman nuntiaret Masalmae quod se dimiserit et discesserit, misit litteras ad Masalman, dicens "ad te volebam venire, sed Suheliman, cum issem ad eum, tenere me voluit, et idcirco metuo venire ad te." dicit ergo Masalmas homini praetoris "novi quod illudat mihi praetor, ne penitus deperdam provincias eius." dicit ei homo praetoris "non est ita, sed in veritate scribit tibi." tunc interrogat "quomodo est Amorium erga illum?" ait "bene, et in subiectione eius." iratus autem iniuriis affecit eum, dicens "cur mentiris?" at ille "ita est ut dixi." et taxatos mittit una cum turmarcha in ipsum, et eduxit abundantiores familias. tribulatione itaque ingenti Masalmas super hoc accepta, furore plenus expulit eum. consilium quippe habebat aestate capere illud, et expectandi classem, et sic in Asiam descendendi atque

p. 598 hiemandi. iterum ergo quaesito praetoris homine sciscitatur ab eo. ille vero iureiurando dixit ad eum "omnia quae aio tibi, vera sunt. sed et mille in id taxati cum turmarcha ingressi sunt, cunctamque substantiam ibidem habitantium et inopes familias eduxit illinc." his auditis scribit praetori, "veni ad me" inquit, "et tecum paciscar, et universa ut vis patra-bo." contemplatus igitur praetor quod Massaleo propinquasset et quod in aliis quinque diebus provincias suas trans-iturus esset, missis ad eum duobus consulibus significat ei dicens "litteras tuas accepi et voluntatem tuam suscepi, et en ad te venio. sed ut nosti, praetor sum, et pecuniae et argentum et populus me secuturus est, ac per hoc me per-mitte mihi super unoquoque ipsorum verbum. et si quidem quemadmodum requiro ex vobis causa mea fuerit facta, bene et optime: sin autem, indemnus saltem et tribulatione proficiscar excepta." consulibus ergo pervenientibus ad eum in Theodosianis, dicit illis Masalmas "sciebam quod illuderet mihi praetor vester." at illi "absit" inquant. tunc facto quod quaesierant verbo dimisit eos. donec itaque consules

cum suscripto verbo ad praetorem fuissent reversi, Masal- p. 599
 mas copiosas multitudines habens, et usquam stare non valens, Achrohenum adit. praeterea cum vidisset praetor quod suas transmisisset ille provincias, Nicomediam vadit, et Theodosii filium consecutus capit hunc cum omni apparatu regio et viris primis palatii. at vero Masalmas descendens in Asiam hiemavit illic, et Humarus in Cilicia. ast praetor assumpto filio imperatoris, et inito consilio cum his qui secum erant, venit Chrysopolim. porro Theodosius compertis quae gesta sunt, consilio a Germano patriarcha et senatu percepto, per eundem patriarcham accepit a Leone indemnitate verbum et ecclesiae sine perturbatione servandae, et sic ei committunt imperium. porro Theodosius una cum filio suo clerici facti residuum vitae suae tempus transegerunt in pace. veniens interea Masalmas Pergamum hanc obsedit, et indulgentia dei per diabolicam operationem accepit. ex magisterio quippe magi cuiusdam adductam viri civitatis illius mulierem incinctam *) iam iamque parituram inciderunt, et assumpto parvulo in cacabo hunc coxerunt, atque in huiusmodi deo detestabile sacrificium omnes, qui bellare volebant, dexterarum manus suae manicas intingebant; et idcirco inimicis sunt traditi.

Mundi anno 6209, divinae incarnationis anno 709, Leo p. 600
 imperator Romanorum provehitur, qui 24 imperavit annis. Suheliman vero dux Arabum noscitur, qui tribus praefuit annis. hoc itaque anno Leo imperare coepit ex Germanicis derivatus, genere Syrus, qui a Iustiniano imperatore, cum prius regnaret, transfertur in Mesembriam Thraciae. porro posterioris imperii sui tempore cum veniret una cum Vulgaribus, obvius ei cum muneribus fuit ovium quingentarum. placatus autem Iustinianus spatharium protinus illum fecit, et habuit hunc sicuti germanum amicum. praeterea invidia ducti quidam detraxerunt ei tanquam imperium appetenti. cum vero super hoc quaestio fieret, veluti insimulatores confusi sunt. sane huiuscemodi sermo ex tunc dici coepit a multis. Iustinianus ergo licet manifeste laedere hunc noluisse, taedium quidem sibi contra eum iniicitur, et mittit eum in Alaniam cum pecuniis ad commovendos Alanos adversus Abasgiam, Saracenis retinentibus tam Abasgiam quam Lazicem et Hiberiam. at ille cum pergeret in Lazicem, pecunias quidem reposuit apud Phasidem, per paucisque as-

*) incinctam] praegnantem, plenam, *enceinte*. Festus propinquam partui mulierem incientem vocari ait, in gravida. FASA.

- sumptis indigenis adiit Apsiliam, et cum transivisset Cauca-
 p. 601 seos montes venit in Alaniam. Iustinianus autem volens eum
 perdere, misit, et tulit pecunias ex Phaside. Alani autem
 spatharium cum omni honore suscipientes, atque verba ipsius
 audientes, introierunt et praedati sunt Abasgiam. at vero
 dominus Abasgorum intimat Alanis dicens "ut invenio, alium
 talem mentionarium Iustinianus non habuit, quem mittere
 debuisset et commoveret vos contra nos vicinos vestros, nisi
 hominem istum: fefellit enim vos et circa repromissionem
 quoque pecuniarum: mittens enim Iustinianus has abstulit.
 sed date nobis eum, et praebemus vobis numismatum tria
 milia, et prisca caritas nostra non solvetur." verum Alani
 dixerunt "nos non propter pecuniam obedivimus ei, sed pro-
 pter imperatoris dilectionem." iterumque Abasgi mittunt
 ad eos, dicentes "date nobis eum, et tribuemus numismata
 sex milia." porro Alani volentes discere regionem Abasgo-
 rum, repromiserant se accipere illa numismatum sex milia
 et dare spatharium. Alani vero confessi sunt spathario cun-
 cta, et dicunt ei "quemadmodum vides, via quae in Roma-
 niam ducit clausa est, et quomodo transeas non habes. sed
 p. 602 potius callide agamus, et polliceamur eis quod tradamus te,
 et mittimus homines nostros cum eis, et discimus clausuras
 eorum, et irruemus, et exterminabimus regionem ipsorum."
 apocrisiarii vero Alanorum abeuntes in Abasgiam, et repro-
 mittentes spatharium prodere, plurima xenia perceperunt ab
 eis. et plures missos denuo mittunt, simul etiam cum quan-
 titate auri ad recipiendum spatharium. Alani vero spatha-
 rio aiunt "homines isti, et quemadmodum praediximus, ad
 te recipiendum venerunt, et Abasgia te praestolatur. et
 quoniam proximi sumus eis, negotiatores euntes ad illos non
 deficiunt. ergo ne prodas eis consilium nostrum. trademus
 te manifeste, et cum nos moti recesserimus, mittemus occulte
 post tergum, et illos quidem occidemus, te autem occultabi-
 mus donec coacervetur populus noster et concorditer ingre-
 diamur terram ipsorum." quod et factum est. compre-
 henso denique missi Abasgorum spathario cum hominibus
 p. 603 eius vincientes eum abibant. dein retrovenientes Alani cum
 Hictaxi domino suo occidunt Abasgos, spatharium occultan-
 tes; et electis militibus motus est in Abasgiam, et insperate
 clausuras eorum ingressus multam in Abasgos praedam et
 exterminium operatus est. quibus auditis Iustinianus, et
 comperto quod etiam sine pecuniis praecepta sua sunt acta,
 mittit litteras ad Abasgos, quia si salvum, inquit, spatha-
 rium nostrum custodieritis et per vos illaesum transire per-
 miseritis, omnes excessus vestros vobis ignoscimus. at illi

cum gaudio his receptis miserant denuo in Alaniam perhibentes "dabimus vobis obsides filios nostros, et date nobis spatharium, ut mittamus eum ad Iustinianum." verum spatharius hoc admittere noluit, asserens "valet mihi deus aperire ostium exeundi: nam per Abasgiam non exeo." post aliquod vero tempus cum exercitus Romanorum et Armeniorum ingressi essent in Lazicam et Artheopolim expugnarent, Saracenorum audito adventu recesserunt, separati vero ex eis usque ad ducentos ascenderunt in partes Apsiliae atque Caucaseorum montium depraedantes. Saracenis sane ad p. 604 Lazicam venientibus fuga lapsus Romanorum Armeniorumque populus Phasin remeans adiit. ducenti vero illi remanentes in Caucasiis steterunt montibus, latrocinantes et sui desperationem patientes. quo comperto Alani arbitrati sunt multitudinem Romanorum in Caucaseis montibus esse, gaudentesque aiunt spathario "Romani appropinquant: perge ad eos." assumptis ergo spatharius Alanis 50 transivit cum cyclopedibus Maio mense Caucaseos montes, et invenit eos; unde multum gavisus sciscitabatur ubinam esset populus. qui dixerunt "Saracenis irruentibus in Romaniam reversi sunt. nos autem non valentes in Romaniam ire, ad Alaniam venimus." et dixit ad eos "quid faciemus modo?" qui dixerunt "per regionem istam impossibile est transire nos." at vero spatharius ait "non est possibile per aliam exire?" castrum ergo erat illic cognominatum Sindirum, in quo loci servator habebatur quidam Pharasmanius nomine, sub ditione Saracenorum consistens et pacem cum Armeniis habens. mittens itaque spatharius significat ei dicens "quamdiu pacem cum Armeniis habes, paciscere et mecum, et esto sub regno meo, et da nobis auxilium descendendi ad mare et transeundi ad Trapezuntensium loca." eo vero patrare hoc non proponente, mittit spatharius unum ex hominibus suis et Armenios, praecipiens eis ut facerent occultationem; "et cum exierint" inquit "e castro ad laborem, capite ex eis quotquot poteritis, portasque tenete ab his qui foris sunt, donec et nos perveniamus." quibus abeuntibus et facientibus occultationem, cum populus esset ad laborem egressus, subito irruentes et portam tenuerunt et multos ceperunt. cum autem Pharasmanius in castro cum paucis mansisset, pervenit etiam spatharius, et praelocutus cum Pharasmanio ut aperiret cum pace, noluit, sed coacervavit bellum. verum cum castrum munitum esset, capere id minime potuerunt. Marinus vero primus Absiliensium cum didicisset quod castrum expugnaretur, timore detentus est, existimans multum esse cum spathario populum, et sumptis secum trecentis abit ad spatharium dicens "ego

te saluum ducam usque ad maritima." at vero Pharasmanius visa necessitate ad spatharium dixit "sume filium meum
 p. 606 obsidem, et profiteor imperio deservire." qui recepto nato eius dicit ei "qualem servum te ipsum perhibes, quia inclusus cum sis loqueris nobis? impossibile nobis est discedere, donec castrum capiamus." tunc dixit Pharasmanius "da mihi verbum." at vero spatharius dedit ei verbum nihil ei nocendi, sed cum triginta, qui una secum ingrediebantur, dicens "mox ut ingressi fuerimus, tenete portas, et introeant omnes." et hoc facto rediit missurus ignem in castrum. cum autem factum fuisset incendium vastum, exiere familiae, quicquid poterant gestare rapientes ex bonis suis. et transactis aliis triginta diebus destruxit muros usque ad terram, et motus descendit in Dapsiliam cum Marino primo eorum, suscepto a Dapsiliensibus cum ingenti honore. indeque abiens ad maritima remeavit, et venit ad Iustinianum. praeterea Iustiniano interempto et Philippico visu oculorum orbat imperat Artemius, qui provexerat eum praetorem Orientalium. cum vero Theodosius imperasset, et pulsus Artemius extitisset, Romanorumque res publica esset confusa tam ex barbarorum incurso quam ex Iustiniani homicidiis et Philippici scelestis actibus, hic Leo simulabatur et pro Artemio expugnabat, Theodosio adversatus, quin ut verum dicatur ad se ipsum imperium transferre decertans; quod et fecit. habebat autem concordantem et concurrentem sibi Artabasdam Armeniacorum praetorem, quem et generum sibi, postquam regnavit, Annae filiae suae coniunctum effecit, promovens illum et constituens Curopalaten.

Interea Masalmas cum in Asia hiemasset, praestolabatur Leonis promissa. cumque nil a Leone recepisset, et comperto quod illusum esset ab ipso, adiens Abydum rursus transivit populum copiosum in Thracem, et contra regiam urbem commotus est, scribens et ad Sulehiman protosymbolum quo veniret una cum praeparatis classibus. porro 19 kal. Septembrias obsidere coepit urbem Masalmas, depopulatus Thracia quoque castella. circumvallato vero terreno muro foderunt in circuitu foveam prolixam et magnam, et super eam sicci lapidis materiam posuere. kalendis autem Septembriis primae indictionis ascendit impugnator Christi Sulehi-
 p. 608 man cum stolo et amereis suis, habens mirae magnitudinis naves, et scaphas sumptus ferentes, et dromones numero mille et octingentos, et fixit stationem a Magnaura usque ad Cyclobium. post duos sane dies austro flante inde profecti navigio venerunt ad urbem, et quidam eorum ea loca quae dicuntur Eutropii et Anthemii transmeant, quidam autem

ad partes Thraciae a castello Galati et usque ad Didium applicuerunt. verum grandibus illis navibus ex onere aggravatis atque retardatis, dorsi custodes usque ad viginti scaphas remanserunt, habentes centenos loricatos ad has custodiendas. praeterea serenitate, quae has in reumate comprehendit, effecta, et augusto *) modicum flante ad exteriora impulsae sunt. imperator vero protinus igniferis navibus contra eas directis ab Acropoli has divina ope igne consumpsit: et aliae quidem ex his ad ripae muros proiectae sunt, aliae vero una cum hominibus in profundum demersae sunt, porro aliae usque ad acutam et latam insulam consumptae portatae sunt. hinc ergo qui erant ex urbe fiduciam per- p. 609 ceperunt. ast hostes magno pavore concussi sunt, humidi cognoscentes efficacissimam ignis operationem. volebant enim eadem die vesperi ad ripae muros applicare stationem et temones supra propugnacula imponere. sed consilium eorum dissipavit omnipotens deus per intercessionem castissimae dei genitricis, eadem vero nocte imperator catenam a locis Galati secreto **) removit. inimici autem aestimantes quod volens eos decipere hanc removerit imperator, non ausi sunt intrare usque ad ea quae dicuntur Galati, vel applicare, sed navigantes ad sinum Sosthenii illic munierunt navigium suum. sane octavo idus Octobrias moritur Sulehiman dux eorum, et amerae sumit officium Humar. cum autem hiems in Thrace valde gravis accessisset, adeo ut terra non pareret a nive, quae in crystallum versa esse videbatur, multitudo equorum et camelorum ceterorumque animantium inimicorum mortua est. porro vernali tempore venit Suphiam cum stolo, qui fuerat Aegypti constructus, habens naves frumentum ferentes 400 et dromones. comperta Romaici efficacia ignis transcurrit Bithyniam, et in contra transiens ad por- p. 610 tum boni Agri applicuit. post paululum autem venit et Hizid cum alio stolo, qui fuerat constructus in Africa, habens et ipse naves 360 et armamentum et sumptus. similiter et ipse cum eadem de humido igne didicisset, applicuit penes Saturon et Brian et usque ad Cartam portum. Aegyptii vero harum duarum classium apud se noctu consiliati, navium frumenta ferentium sublati lintribus ad urbem fugerunt, imperatorem laudantes, ita ut ab Hieria usque ad urbem ligneum videretur mare. comperiens autem per eos imperator de absconditis in sinu duabus classibus, siphonibus

*) Diac. austro.

**) secreto] *μυστικῶς*. sic Graeci IC. testamentum quod ex scripto constat mysticum et secretum appellant, *πρὸς ἀντιδιαστολὴν* nuncupativi, quod testibus audientibus nuncupatur. *Εἰσα.*

igniferis costructis in dromones atque dieres hos immit-
tens contra duas classes direxit. deo autem cooperante per
intercessionem intemeratae dei genitricis protinus demersi
sunt inimici, et assumptis spoliis et expensis eorum nostri
cum gaudio et triumpho reversi sunt. adhuc autem Marda-
san iterum a portis cum exercitu Arabum usque ad Nicaeam
et Nicomediam discurrente, principes regni, qui in Libo et
Sophone more Mardaitarum absconditi erant, simul et pedi-
tes, in hos simul irruentes et diversis damnis afficientes illinc
p. 611 fugere compulerunt, et de cetero modico meabilis freti aditu
invento ab urbe chelandia exeuntia plurimas expensas fere-
bant. similiter autem et piscatoriae naviculae, tam in insu-
lis quam in locis circum muros civitatis positae, capere pisces
non prohibebantur. praeterea fame magna Arabibus iniuncta
omnia moriebantur, et animalia sua comedebant, equos vi-
delicet asinos et camelos. aiunt autem quidam quod et ho-
mines mortuos, quin et sterces suum in clibanum missum
atque conspersum ederent. incubuit autem in hos et pesti-
lens languor, et innumerabiles ex eis perierunt. porro co-
cervavit in eos bellum etiam Vulgarum gens, et ut aiunt qui
hoc certius norunt, viginti duo milia ex Arabibus occide-
runt, et multa tempore illo eis acciderunt atrocita, ita ut
experimento discerent quia deus et sanctissima virgo deque
mater hanc muniunt urbem et Christianorum imperatorem,
et non est omnimoda dimissio dei in his qui invocant eum
in veritate, licet ad modicum quid castigemur propter pec-
cata nostra.

Mundi anno 6210, divinae incarnationis anno 710, anno
vero imperii Leonis secundo, dux Arabum habetur Humar,
qui eis duobus praefuit annis. eodem quoque anno Sergius
p. 612 protospatharius et praetor Siciliae, audito quod Saraceni
obsiderent regiam urbem, coronavit illic proprium impera-
torem virum Constantinopolitanum, ex hominibus suis, filium
Gregorii Onomaguli, Tiberium mutato nomine vocitatum,
qui fecit promotiones et suos principes praedicti consilio
Sergii. ast imperator his auditis misit Paulum proprium
suum chartularium, hunc patricium ordinatum et praetorem
Siciliae, datis in auxilium ei spathariis duobus et in servi-
tium eius perpaucis hominibus, iussionibusque ad principes
Occidentis, et sacra populo recitanda. qui cum noctu in-
gressi fuissent in dromonem velocem, exierunt in partes Cy-
zici. a loco autem ad locum per terram perque mare iti-
nere facto repente in Siciliam pervenerunt. cumque Syra-
cusam introissent, audivit Sergius et obstupuit, et proprio
excessu perpenso confugit ad propinquos Calabriae Longo-

bardos. populus vero congregatus, et sacra relecta per eam certus factus quod et imperium staret et urbs promptior esset adversus gentes, nec non et enarrantibus illis ea quae super duobus stolis fuerant gesta, Leonem quidem imperatorem p. 613 continuo laudaverunt, Basilium autem Onomagulum et principes, qui ab illo profecti fuerant, victos praetori tradiderant. ipse vero Basilium quidem cum singulari praetore ipsius decollavit, et capita eorum fusca condita per spatharios imperatori transmisit, reliquorum autem quosdam verberatos et tonsos, quosdam vero abscissis naribus in exilium destinavit. sicque factum est ut hinc in Occidentalibus magna correptionis constitutio fieret. porro Sergius verbo impunitatis a praetore petito pariter et accepto exivit ad eum, et ita omnes pace potitae sunt Hesperiae partes.

Interea Humarus cum obtinisset Arabes, praecepit Masalman redire. Saraceni ergo moti decimo octavo kalendas Augustas cum multa confusione reversi sunt. cum enim iter ageret classis eorum, tempestas a deo per intercessionem dei matris incumbens in illos hos dispersit, et alios quidem horum penes Proconensum et reliquas insulas, alios vero in vertigines et cetera demersit in aequora. residui quoque cum transirent Aegaeum pelagus, extemplo supervenit in eis terribilis p. 614 indignatio dei: grando namque ignea descendens super eos aquas maris ebullire fecit, et pice liquefacta simul cum hominibus naves in profundum inductae sunt, decem solis ex eis et ipsis providentia dei salvatoris evadentibus ad annuntiandum nobis, nec non et Arabibus, magnalia dei, quae in illis effecta sunt. quas etiam nostrates invenientes, quinque harum comprehendere potuerunt: aliae vero quinque salvae in Syriam ductae sunt, dei annuntiaturae potentiam.

Eodem vero anno terrae motu magno in Syria facto Hमार a civitatibus vinum inhibuit, et Christianos apostatare coëgit, et apostatantes quidem sine tributo esse faciebat, non consentientes vero interimebat, ac per id multos martyres operatus est. sanxit etiam testimonium Christiani adversus Saracenum minime recipiendum. fecit autem epistolam dogmaticam ad Leonem imperatorem, ratus impius ei persuadere quo a fide sua recederet.

Anno imperii sui tertio natus est Leoni principi filius nomine Constantinus, qui magis illo impius fuit et Antichristi p. 615 praecursor. ceterum octavo kalendas Ianuarias Maria uxor Leonis coronata est in triclinio Augusta, et processit sola cum solemni obsequio sine viro ad magnam ecclesiam, et oratione ante ingressum altaris effusa transit ad baptisterium magnum,

viro eius iam cum paucis familiaribus suis ingresso. ubi cum Germanus summus sacerdos Constantium, nequitiae ipsorum et imperii successorem, baptizaret, dirum quiddam et foetidum a parvulo idem Constantinus praesignans exhibuit argumentum, cacans in sancto lavacro, ut aiunt qui diligenter huius rei facti sunt inspectores, ita ut Germanus sanctissimus prophetice diceret "constat maximi Christianis et ecclesiae mali per eum efficiendi hoc signum esse futurum." hunc itaque baptizatum provinciarum atque senatus principes susceperunt. post divina sane officia cum solemniter rursus obsequio Augusta Maria una cum baptizato filio reversa est, donativis erogatis ab ecclesia usque ad aeneam portam. eodem etiam anno Nicetas Xylinites scribit ad Artemium p. 616 Thessalonicae morantem, quo pergeret ad Terbelin, quatinus cum auxilio Vulgarico contra Leonem veniret. qui obaudiens ad Terbelin abiit, et dat ei exercitum, et dat ei quinquaginta auri centenaria; et his receptis Constantinopolim venit urbe sane id minime admittente. Vulgares hunc Leoni tradiderunt, et liberali honorati ab eo beniguitate reversi sunt. ast imperator hunc cum Xylinite peremit, publico quoque fisco substantiam applicans Xylinitis, qui cum magister esset, substantiam multam possederat. Sisinnium patricium cognomento Redacium, eo quod fuerit cum Artemio, Vulgares capite punierunt; et archiepiscopum Thessalonicae Leoni principi tradiderunt, qui decollatus est cum Artemio. similiter et Hisoen patricium et comitem Obsicii, et Theoctistum primum a secretis, et Nicetam Anthracem et comitem Titichei, ut amicos et concordēs eius occidit: reliquos autem mutilatis naribus proscriptione damnatos in exilium misit.

Mundi anno 6212, divinae incarnationis anno 712, anno vero imperii Leonis quarto Hizid Arabum dux habetur, qui eis quattuor praefuit annis. eodem quoque anno indictione tertia, die paschae, coronatus est Constantinus a Leone patre suo in tribunalio decem et novem accubituum, Germano patriarcha faciente orationes secundum morem. hoc etiam anno p. 617 mortuus est Humarus dux Arabum, et oritur in Perside tyrannus, et ipse nomine Hizid Moalabe, et abierunt cum eo ex Perside multi. misso autem Hizid Masalma occidit eum et Persidem subdidit.

Anno imperii Leonis quinto apparuit quidam Syrius pseudochristus et seduxit Haebraeos, dicens se Christum.

Anno imperii sui sexto Leo coegit Hebraeos et Montanos baptizari. at vero Iudaei contra propositum baptizati

diluebant baptismum, et comedentes sancti muneris participabantur, et contaminabant fidem. porro Montani divinites sibi, et diffinientes diem, domos introierunt errori suo depulatas, et incenderunt semet ipsos.

Anno imperii Leonis septimo Iudaeus quidam, oriundus ex Laodicea maritimae Phoeniciae, maleficus, veniens ad Hizid repromittit eum quadraginta annis retenturum Arabum principatum, si venerabiles, quae in ecclesiis Christianorum in toto principatu suo imagines honorabantur, deponeret. huic itaque stolidus credens Hizid edictum generale contra sanctas imagines promulgavit. sed gratia domini nostri Iesu Christi, et intercessionibus incorruptae matris eius omniumque sanctorum, eodem anno mortuus est Hizid, pluribus adhuc nec audire valentibus Satanicum ipsius edictum. percepta vero amara ista et illicita nequam doctrina Leo imperator multorum nobis causa malorum effectus est. porro cum invenisset indiscipline huius consentaneum quendam Bisir nomine, qui natus quidem ex Christianis fuerat, sed captivus in Syriam ductus refuga *) fidei, quae est in Christum, repertus est, Arabumque dogmata sectari apparuit. ante tempus vero non multum ab illorum servitute liber effectus, cum venisset ad rem publicam Romanorum, ob robur corporis et consensum pravae opinionis honoratus est ab eodem Leone; qui et imperatori fautor in magno huiusmodi piaculo factus est. concordabat autem ei et episcopus Nacoliac, qui indiscipline eius operam dans consimili vita vivebat cum ipso.

Mundi anno 6216, divinae incarnationis anno 716, anno vero imperii Leonis octavo mortuus est Hizid Arabum dux, cui succedit Nisan huius frater, et coepit aedificare per civitates et regiones palatia, et novalis facere et paradisos, et aquas reducere. movit etiam aciem contra Romaniam, multisque eorum, qui secum erant, amissis reversus est.

Anno imperii Leonis nono Gregorius papa Romanae praest ecclesiae. quo videlicet anno coepit impius imperator Leo depositionis contra sanctas et universales imagines facere verbum. quod cum didicisset Gregorius papa Romanus tributa Romanae urbis prohibuit et Italiae, scribens ad Leonem epistolam dogmaticam, non oportere imperatorem

*) refuga] Glossarium: ἀποστάτης refuga. Glossarium Dosithei magistri: apostata refuga. Flodoardus 3 18: pro quodam refuga, qui quandam sanctimoniam sibi copulaverat. Faa.

de fide facere verbum et novitate violare antiqua dogmata ecclesiae catholicae, quae a sanctis patribus est praedicata.

- Anno imperii Leonis decimo movit exercitum Masalmas contra Caesaream Cappadociae, et cepit eam. Maubias vero filius Hisami aciem movit contra Romaniam, et cum deambulasset, reversus est. in ipso anno aestivo tempore vapor,
- p. 622 ut ex camino ignis, visus est ebullire inter Theras et Therasias insulas ex profundo maris per aliquot dies. quo paulatim incrassato et dilatato igniti aestus incendio, totus fumus igneus monstrabatur. porro crassitudine terrenae substantiae petrinas pumices grandes ut cumulos quosdam transmisit per totam minorem Asiam et Lésbum, Abydum et maritima Macedoniae, ita ut tota superficies maris huius pumicibus supernatantibus esset repleta. in medio autem tanti ignis insula ex terrae congerie facta insulae, quae sacra dicitur, copulata est, nondum prius existens, verum sicut praedictae Therae videlicet et Therasiae insulae quondam ebullierunt, ita et ipsa nunc, temporibus videlicet impugnatoris dei Leonis, qui divinam iram contra se pro se fore opinatus, impudentius contra sanctas et venerabiles imagines praelium excitavit, collegam et auxiliatorem habens Beser dei abnegatorem et irrationabilitate sibi simillimum, ambo quippe in eruditione erant et indisciplinatione referti, ex qua multa malorum genera veniunt. turbae autem, quae in regia urbe
- p. 623 erant valde tristes super novis doctrinis effectae, meditabantur in eum insurgere, et quosdam regios homines occiderunt, domini deponentes iconam quae super magnam aeneam portam posita cernebatur, adeo ut multi eorum pro veritate punirentur membrorum detractionibus flagrisque et exiliis rerumque iacturis, maximeque illi qui nobilitate ac verbo clari esse videbantur, ita ut et eruditionum scholas et piam eruditionem a sanctae memoriae Constantino magno hucusque servatam extingueret. cuius videlicet cum aliis quoque multis bonis destructor Leo factus est, eius, cuius et Saraceni, sensus existens. in his ergo zelo divino moti tumultuantur contra eum magna congressione navalis exercitus concinnata, tam Helladici quam hi qui Cycladum fuerant insularum. Agallianus autem turmarcha Helladicorum erat militiae dux, simul et Stephanus, qui et regiae approximantes urbi decimo quarto kalendas Maias decimae indictionis superantur congressi cum Byzantiis, sibi confecto igne navibus concrimatis. et alii quidem horum demerguntur, inter quos et Agallianus armatus se ipsum praecipitavit:
- p. 624 porro superstitibus ad imperatorem confluentibus Cosmas et Stephanus abscissis capitibus puniuntur. crescit itaque ma-

litia impius Leo et consentanei huius contra pietatem extendendo persecutionem. per aestivum vero solstitium huius decimae indictionis, post nequam de contribulibus acceptam victoriam, contra Bithynensium Nicaeam praelium construunt Saracenorum amerei duo, Amer scilicet in milibus quindecim expeditorum praecurrens et imparatam circumdans civitatem, et Maubias subsequens in aliis octuaginta quinque milibus; quae post multam obsidionem et particularem murorum eversionem hanc quidem non obtinuerunt, bene acceptis sanctorum patrum precibus ad deum directis, et sanctificatione faciente venerabilis templi, ubi in colendis suis characteribus eriguntur, et usque nunc ab his qui eis similes sunt honorantur. praeterea Constantinus quidam strator Artabasdi videns imaginem dei genitricis stantem, apprehensum lapidem adversum eam proiecit, et contrivit, et cum cecidisset calcavit; et videt in somnis adstantem sibi dominam, et dicentem "nosti quam sentem in me causam fueris operatus: vere contra caput tuum hoc fecisti." postera vero die cum Sa- p. 625
raceni adversus murum incursionem facerent et ageretur bellum, currens ad murum ut fortis miles infelix ille eiicitur a lapide transmissio ex mangano, et contritum est caput eius et facies, dignam impietatis suae retributionem percipiens; praedaeque multa et exuviae Saraceni collectis reversi sunt, ostendente deo in hoc etiam impio illi, quod non propter pietatem, ut ille diffamabat, de contribulibus triumphaverit, sed propter divinum et ineffabile quoddam iudicium, retundens ac removens huiusmodi Arabicam fortitudinem a sanctorum patrum civitate intercessionibus illorum, propter diligentissimos characteres ipsorum, qui honorantur in ea, in redargutionem quoque ac inexpugnabile tyranni iudicium et pie agentium certitudinem. non enim solum circa venerabilium affectivam imaginum adorationem errabat impius, sed et circa intercessionem castissimae dei genitricis omniumque sanctorum, quorum et reliquias scelestissimus, ut magistri eius Arabes, abominabatur. ex hoc igitur tempore impudenter beato Germano patriarchae Constantinopolitano derogabat, accusans omnes antecessores suos principes et pontifices atque populos Christianos, quasi idolatrae fuerint super adora- p. 626
tione sanctarum ac venerabilium iconarum, non capiens idiota infidelitate captus de affectuali adoratione sermonem.

Mundi anno 6219, divinae incarnationis anno 719, anno vero imperii Leonis undecimo Gregorius papa Romanus habetur. eodem quoque anno Maubias capto Ateus castro reversus est.

Anno imperii Leonis duodecimo movit exercitum filius chagavi principis Chazariae contra Mediam et Armeniam, inventumque in Arabia Gardachum Arabum praetorem trucidavit, et multitudinem quae simul cum eo erat, et depulatus Armeniorum atque Medorum regiones rediit, metum incutiens Arabibus multum.

Anno imperii Leonis decimo tertio castra movit Masal-mas adversus humum Turcorum, et invicem congressi, ex utraque parte cadunt in praelio, metuque perterritus Masal-mas fugiens per montes Chazariae reversus est.

Eodem vero anno furens Leo imperator iniquus contra rectam fidem, adducto beato Germano, coepit eum blandis sermonibus delinire. at vero beatus summusque sacerdos dixit ad eum "depositionem sanctarum imaginum audivimus
 p. 627 quidem futuram, sed non tempore imperii tui." cum autem ille cogeret eum dicere sub cuius imperio, ait sub Cononia. at ille "re" inquit "vera ex baptismo Cono mihi nomen est." at ille dixit "absit, domine, ut per imperium tuum malum istud perficiatur: Antichristi enim praecursor est, qui hoc adimpleturus est, et incarnatae divinae dispensationis ever-sor." in his ergo saevus tyrannus insaniens beato Germano minas praetendebat instar Herodis quondam praecursori. reducebat autem ad memoriam eius patriarcha et sponsiones eius ante imperium factas, qualiter sibi deum dederit vadem, in nullo se commoturum ecclesiam dei a suis apostolicis et divinitus traditis ritibus. sed nec sic confusus est miser. observans autem atque submittens quosdam sermones, satagebat sicubi hunc inveniret contra imperium suum agentem, quatinus ut coniuratorem et non veluti confessorem a throno deponeret, habens in hoc comparticipem Anastasium discipulum et syncellum eius, cui spopondit utpote impietatis suae consentaneo throni eum adulterum successorem futurum. quem beatus non ignorans sic perverse affectantem, imitatus deum suum, ac si ad alium Iscariotem, sapienter et
 p. 628 mansuete eorum quae prodictionis sunt memoriam faciebat. quia vero inconvertibiliter eum videbat errare, conversus ad eum calcantem aliquando posteriora stolae suae, cum ad imperatorem ingrederetur, ait "ne festines: nam non effugiet a te tempus ingrediendi Diippin." at ille super sermonem tristatus cum aliis qui hunc audierant, praesagium ignorabat. quod cum finem post quindecim annos percepisset, tertio videlicet imperii Constantini persecutoris anno, indictionis duodecimae, omnibus credere persuasit ex divina gratia fuisse ingrato propheticæ dictum. Constantinus enim

post generi sui Artabardi rebellionem cum imperium obtinisset, hunc Anastasium caesum et cum aliis inimicis in Hippodromium per Diippium ingressum, nudum super asinum verso vultu sedentem pompavit, eo quod sibi una cum aliis inimicis mala fuerit imprecatus et Artabardum coronaverit, sicut in suo indicabitur loco. et Byzantii quidem propugnator pro dogmatibus pietatis sacer hic et egregius pollebat Germanus, ceu contra bestias pugnans adversus feronymum *) hunc Leonem et fautores eius. in Seniori vero Roma Gregorius, sacratissimus vir apostolicus, et Petri verticis apostolorum consessor verbo et actu coruscans, qui removit Romam et Italiam, nec non et omnia tam rei publicae quam p. 629 ecclesiae iura in Hesperiiis, ab obedientia Leonis et imperii sub ipso constituti. porro in Syria penes Damascum Ioannes Mansur presbyter et monachus, cognomento Chrysorroas, doctor optimus vita et verbo praefulsit. verum Germanum utpote sub se constitutum a throno pellit. Gregorius autem per epistolas eum, quae multis sunt notae, manifeste redarguit. sed et Ioannes hunc cum Orientis episcopis anathematibus subdidit. porro septimo idus Ianuariae decimae tertiae indictionis, tertia feria, impius Leo silentium contra sacras et venerabiles celebravit iconas in tribunatio decem et novem accubituum, advocato quoque et sanctissimo patriarcha Germano, ratus se posse illi persuadere quo subscriberet contra sanctas iconas. sed et fortis Christi servus nullatenus acquiescens detestabili cacodoxiae ipsius, cum verbum veritatis recte direxisset, abrenuntiavit summum sacerdotium, tradens pallium, et post multos sermones didascalicos dicens "si ego sum Ionas, mitte me in mare. absque universali quippe synodo innovare fidem impossibile mihi est secundum apostolicam et paternam traditionem, o imperator." et abiens ad locum qui dicitur Platanium, in parentali p. 630 domo sua quieti operam dedit, summo sacerdotio functus annis quatuordecim, mensibus quinque, diebus septem. porro undecimo kal. Februarias creant falsi nominis Anastasium, discipulum ac syncellam eiusdem beati Germani, consentientem Leonis impietati propter amorem principatus mundani, hunc in pseudepiscopum Constantinopoleos provehentes. sane Gregorius sanctissimus praesul Romanus, quemadmodum praedixi, Anastasium una cum libellis abiecit, Leonem per epistolas tanquam impie agentem redarguens, et Romam cum

*) feronymum] virum nominis sui. Rufinus interpret Ensebli H. E. 6 31: quidam vir nominis sui Macarius. Anastasius in Hypomn. de Anast. apocr.: qui ut vere in cunctis pheronymus, Euprepes nominatus est. Fasn.

tota Italia ab illius imperio recedere faciens. insaniens ergo tyrannus contra venerabiles imagines persecutionem extendit. porro multi clerici et monachi et religiosi laici pro recto periclitati sunt verbo.

Mundi anno 6222, divinae incarnationis anno 722, anno vero imperii Leonis 14 Anastasius Constantinopoleos habetur autistes haereticus, qui 24 annis praefuit ecclesiae. hoc quoque anno movit Masalmas exercitum contra Romaniam, et cum venisset in Cappadociam, dolo cepit Charsianum castrum.

Anno imperii Leonis 15 Masalmas castra movit contra Thraciam, et cum pervenisset usque ad Caspiae portas, metuens inde reversus est.

p. 631 Anno imperii sui 16 Leo imperator filiam chagani Scytharum arbitri filio suo Constantino, cum hanc Christianam fecisset, matrimonio sociavit, nominans eam Heirenen. quae cum sacras litteras didicisset, pietati dans operam claruit, hos impietatis redarguens. Mauhias vero filius Hisami aciem contra Romaniam direxit, et veniens usque in Paphlagoniam praeda cum multa rediit, ast imperator contra papam atque recessum Romae ac Italiae saeviebat, constructumque stolum magnum direxit adversus eos, Manen praetorem Cibyracotensium caput in eis constituens. tunc impugnator dei peramplius saeviens, cum Arabico sensu teneretur, tributa capitalia tertiae parti Siciliae seu Calabriae populi superimposuit. ea vero quae dicuntur patrimonia sanctorum principum apostolorum, quae ab olim ecclesiis auri dimidium et tria conferebant talenta, publicae rationi exolveri praecepit, considerare etiam atque describere natos mares iubens, ut Pharaon quondam eos qui erant ex Hebraeis; quod nec ipsi magistri eius Arabes in Christianos, qui in eis sunt oris, fecisse noscuntur.

p. 632 3 Anno imperii Leonis 17 facta est mortalitas in Syria, multique perierunt.

Anno imperii Leonis 18 Zacharias Romae praesul habetur; eodemque anno Theodorus Mansur in exilium missus est apud climata eremi, et factum est signum in caelo igneum resplendens, et Mauhias Asiam depopulatus est.

Anno imperii Leonis 19 movit exercitum Sulehiman filius Hisam adversus Armeniorum regionem, et nihil profecit.

Anno imperii Leonis 21 Sulehiman multis in captivitate ex Asia ductis, quendam quoque Pergamenum pariter

duxit captivum, qui dicebat se Tiberium filium esse Iustiniani. hunc Hison in honorem filii sui atque in imperatorum terrorem cum imperatorio ac decenti honore militiisque ac bandis et sceptris in Hierusalem mittit, et totam Syriam circumduci cum multo iubet honore ad visionem cunctorum.

Anno imperii Leonis 22 movet exercitum Sulehiman^{p. 633} contra Romaniam, et depopulatus est castrum quod dicitur Siderum, et Eustachium filium Mariani patricii captivum duxit.

Anno imperii Leonis 23, mense Maio, indictionis 8, movit exercitum Sulehiman contra Romaniam cum nonaginta milibus et magistratibus quattuor, quorum Gamer dux erat insidians in denis milibus latrunculis Asianae terrae partibus, cuius socii erant Melich et Batal cum viginti milibus equitum circa Achrobinum debacchantes, et post hos Sulehiman in sexaginta milibus circa Cappadocum Tyanim progressus, quorum alii per Asiam et Cappadociam multo excidio virorum ac mulierum atque iumentorum perpetrato illaes reversi sunt. hi vero qui cum Melich et Batal apud Chrahimon erant, expugnati a Leone seu Constantino superati sunt; et plures ex his armis ipsis cum duobus principibus perierunt, octingenti vero pugnatore, qui ex illis ad sex milia institerant, Synadem confugiunt, et salvi remanentes Sulehiman sociati sunt, et in Syriam repedarunt inglorii. eodem etiam anno et in Africa multi ab eis perditioni cum praetore Damasceno nomine^{p. 634} patuerunt.

Anno imperii Leonis, nequissimi Syri, 24 incensi sunt fori apud Damascum ab Hieracensibus, qui patibulo sunt affixi. eodemque anno terrae motus factus est magnus atque terribilis Constantinopoli, septimo kal. Novembriis indictionis nonae, feria quarta, hora octava, et corruerunt ecclesiae atque monasteria, populusque multus extinctus est. cecidit autem et simulacrum, quod stabat super Atali portam, magni Constantini, una cum ipso Atalo, et titulus Arcadii, qui supra Xerolophi columnam stabat, et simulacrum maioris Theodosii, quod supra portam auream videbatur, necnon et terreni urbis muri, et civitates ac villae in Thrace, et Nicomedia in Bithynia et Praenetus et Nicaea, in qua una salva remansit ecclesia. fugit autem et mare terminos suos in quibusdam locis, et perduravit terrae motus mensibus duodecim. ast imperator allocutus est populum dicens "vos non valetis aedificare muros, sed nos praecipimus administratoribus, et^{p. 635} ipsi exigent in regulam per singulos aureos nummum argentum unum." quo imperium accepto aedificavit muros, et

ita facta est consuetudo dandi binas siliquas administratoribus, cum annus esset a conditione quidem mandi iuxta Romanos ab Adam 6248, secundum Aegyptios vero seu Alexandrinos 6232, a Philippo secundum Macedones 1063. regnavit enim Leo ab octavo kal. Apriliarum decimae quintae indictionis usque ad decimum quartum kal. Iulias nonae indictionis, cum regnasset annis 24, mensibus 2, diebus 25. similiter Constantius filius eius, imperii et impietatis ipsius successor, ab eodem decimo quarto kal. Iulias nonae indictionis usque ad decimum octavum kal. Octobrias decimae quartae indictionis, cum regnasset et ipse annis 34, mensibus 3, diebus 2.

Taliter ergo ut praediximus, eodem anno nonae indictionis mortuus est Leo una cum animae simul et corporis morte, et imperat Constantius filius eius. et quidem quaecunque sub Leone impio Christianis evenerunt, sive circa fidem orthodoxam, sive super civilibus dispositionibus, sive
 p. 636 super turpis lucri quaestu et avaritia per Siciliam Calabriam et Cretam adinventata pariter et imposita, sive in Italiae apostasia propter huius cacodoxiam, sive in fame ac pestilentia gentiumque pressuris, ut particularia taceam, in praecedentibus ostenduntur capitulis. dignum autem est de cetero et impii filii eius, tanquam deo, qui omnia perspicit, contemplante, veraciter et non superflue ad utilitatem posteris, et miseris, qui nunc in cacodoxia illius decipiuntur, ludibria exequi, quae ab hac 10 indictione ipsius imperii anni primi usque ad 14 indictionem mortis illius impie gessit. hic enim perniciosissimus et agrestis ferus, et tyrannice nec legitime abusus imperio, primo quidem a deo et intemerata matre ipsius ac omnibus sanctis abscedit, magicis maleficiis et luxuriis cruentisque sacrificiis et caballinis stercoribus atque lotio delectatus, mollitiibus quoque ac daemonum invocationibus gaudens, atque omnibus animas corrumpentibus adinventionibus a tenera aetate convivens. quia vero paternum principatum cum malitia suscepit, non modicam in brevi tempore demonstrat nequitiam, ita ut ab omnibus ob impudentiam confestim odio haberetur, et Artahuasdo curopalati et comiti Obsequii, qui Annam sororem eius uxorem duxerat, vis pro capessendo imperio imponeretur. eodem quoque anno Hisam interfecit Christianos captivos in omni civitate, inter quos et Eustachius filius Mariani patricii martyr verus ostensus est in Carram Mesopotamiae, ubi et reliquiae ipsius sanitates per dei gratiam operantur, et multi alii per sanguinem consummati sunt.

Mundi anno 6233, divinae incarnationis anno 733, Con-

stantinus, persecutor legum a patribus traditarum, imperat p. 638
 divinis iudiciis et multitudine culparum exigente nostrarum.
 qui cum quinto kal. Iulias ad partes egressus Obsicii adver-
 sus Arabes esset, venit ad civitatem quae dicitur Craso. cum
 autem praedictus Artahuasus Dorilaei cum Obsiaco populo
 esset, suspiciebantur ad invicem. mittens autem Constantinus
 ad eum petebat sibi dirigi filios eius, quos quasi desiderabat
 utpote nepotes suos videre. intentio autem eius erat compre-
 hendendi eos et retrudendi. at ille cum intellexisset fraudem,
 immensurabilem malitiam eius sciens, sui desperationem in-
 currit, populumque alloquens et persuadens impetu adver-
 sus illum cum omni multitudine properavit. et Beser qui-
 dem patricium, qui sensus erat Saracenorum sectator quique
 praecesserat, romphaeis interfecerunt. at vero Constantinus
 misere equo forte strato reperto, cum ascendisset in eum,
 fugiens venit Amorium. et cum ad Orientalium thema, cuius
 praetor tunc Lancinus erat, cucurrisset, circumvenitur ab
 illis, quos magnis sublevans pollicitationibus ad Sisinnatium
 militem confestim, qui tunc praetor erat Thracensium thematis,
 et persuadet illis auxiliari sibi. hinc ergo atrocissimae pugnae
 et conflictus subditis generantur, cum imperator appellare p. 639
 tur uterque. praeterea scribit Artahuasus ad Theophanem
 patricium et magistrum, qui ex persona principis in urbe
 remanserat, per Athanasium silentiarium, quae gesta sunt.
 qui cum Artahuasdo faveret, coacervato populo apud cate-
 chumena magnae ecclesiae, et per litteras et per iam dictum
 Athanasium persuasit omnibus credere quod imperator mor-
 tuus fuerit, Artahuasus autem a thematibus pronuntiatus
 sit imperator. tunc omnis populus cum Anastasio falsi no-
 minis patriarcha anathemati et detestationi submiserunt Con-
 stantinum ut arrogantem et adversarium dei, atque ipsius
 caedem amplectabiliter admiserunt tanquam a malo maximo
 liberati: Artahuasum vero imperatorem praedicaverunt ut
 orthodoxum et divinorum dogmatum propugnatorem. mox
 ergo Monotes mittit in partes Thracenses ad Nicephorum
 filium suum, praetorem Thracensium, quo ad custodiam ur-
 bis minaret illic exercitum constitutum. obseratis ergo por-
 tis murorum et vigiliis positis, filios Constantini comprehen-
 sos caesos ac tonsos in custodia posuit. cum autem Artahuasus
 cum Obsequiis esset urbem ingressus, pervenit et
 Constantinus Chrysopolim cum duobus thematibus, Thracen- p. 640
 sium scilicet et Orientalium; et cum nihil agere valuisset,
 reversus apud Amorium hiemavit. Artahuasus autem per
 totam urbem sacras erexit imagines. interea barbari sen-
 tientes horum invicem iurgium, multam praedam in Roma-

niam perpetrarunt, hos Sulehiman praetore ducente. porro Anastasius pseudopatriarcha tenens honoranda et vivifica lingua, iuravit populo dicens "per eum qui in ipsis affixus est, sic mihi dixit Constantinus imperator asseverans, ne aestimes filium dei esse eum quem peperit Maria quique dicitur Christus, sed purum hominem. Maria enim eum peperit sicut me peperit mater mea Maria." et tunc omnis populus maledixit ei.

Mundi anno 6234. divinae incarnationis anno 734, anno vero imperii Constantini secundo, qui Romanorum imperium tenuit, mortuus est Hisam Arabum dux. hic sanctissima Antiochena ecclesia per annos quadraginta viduata manente, prohibentibus fieri patriarcham Arabibus, in eadem habens quendam amantissimum monachum Syrum nomine Stephanum, agrestiore sed religiosum, iubet in Oriente positos Christianis, si vellent permitti sibi patriarcham habere, eligerent Stephanum; qui divinitus hoc fieri arbitrans p. 641 tes consecrant eum in sede Theupoleos, et ex tunc huc usque discurrit sine prohibitione huiusmodi fieri.

Eodem anno obtinuit Vhalid filius Hisan Arabum principatum, ad quem Constantinus quidem Andream spatharium, Artahuasdu autem Gregorium logothetam transmiserunt, auxilium quaerentes utrique. porro pluviae defectus et terrae motus per loca facti sunt, ita ut montes unirentur ad invicem per eremum Sabbac et castella sub terram immergerentur absorpta.

Eodem vero anno Cosmas Alexandriae patriarcha una cum tota civitate a monothelitarum cacodoxia rediit ad orthodoxiam, cum tenuisset a Cyro, qui sub Heraclio Alexandriae patriarcha fuit. porro exercitum movit Gamer cum Arabum multitudine contra Romaniam, et multis in captivitate abductis reversus est, et apparuit signum in caelo ad aquilonem mense Iunio. Vhalid autem Petrum sanctissimum metropolitam Damasci lingua mutilari praecepit tanquam arguentem palam Arabum et Manichaeorum cognationem, et exulem penes felicem Arabiam fecit, ubi et moritur pro Christo martyrio percepto, cum expressius divinas missas pronuntiasset, sicut huius rei narratores aiunt, qui se propriis p. 642 auditibus super hoc satisfactos esse fatentur. huius aemulator et aequivocus Petrus apud Maiumam eisdem temporibus ostensus est pro Christo martyr ultroneus, languore siquidem dectentus primores Arabum advocavit, utpote assuefactos sibi cum chartularius esset et publica tributa facta ratione conferret, et ait ad illos "mercedem quidem pro mei visitatione a deo

recipiatis, licet infideles amici sitis: testamenti vero mei testes vos esse volo, cum sit tale. omnis qui non credit in patrem et filium et spiritum sanctum, consubstantialem et divinam in monade trinitatem, mortuus est anima, et aeterno dignus est tormento. talis est et Maumed pseudopropheta vester et Antichristi praecursor. discedite ergo, si mihi creditis testanti vobis hodie caelum et terram, ab illius fabulatione: consulo enim vobis, ne cruciemini simul cum illo." cum autem haec et his plura cum eis de deo ratiocinatus dissereret, audientes illi stupore seu vesania detenti longanimitate visi sunt ferre, ex languore hunc praeter sensum esse putantes, cum autem ex infirmitate convaluisset, maiori coepit voce clamare p. 643 "anathema Maumed et fabuloso scripto eius, et cunctis qui credunt ei." tunc per gladium animadversionem perpressus martyr ostensus est. hunc declamationibus sermonum honoravit sanctus pater noster Ioannes, qui bene cognominatus est Chrysorroas propter auream et fulgidam sancti spiritus gratiam, quae in ipso tam in verbo quam in vitae actu effloruit. quem videlicet Constantinus impius imperator annuo propter eminentem orthodoxiam eius anathemati submittebat, et pro Mansur, quod est avitum nomen eius quodque redemptus interpretatur sensu Iudaico, novum ecclesiae magistrum Manzeron mutato nomine vocitabat.

Eodem quoque anno Vhalid Cyprios in Syriam transtulit, Artahuasus autem Nicetam filium monostrategum promotum ad thema direxit Armeniacorum, porro Nicephorum aequae filium suum coronavit per Anastasium patriarcham. mense vero Maio cum Artahuasus ad partes Obsicii egressus fuisset et milites elegisset, totam Asiam cepit, depopulans eam. quo Constantinus comperto motus est contra ipsum, cum vero ad eum in partes Sardeorum a Celbiano redeuntem venisset et cum illo bellum iniisset, vertit eum ac insequitur usque Cyzicum. at ille cum Cyzicum pervenisset, dromonem ingressus in civitate salvatur. praeterea mense Augusto eiusdem undecimae indictionis Nicetas monostrategus filius Artahuasdi, cum intulisset Constantino apud Mo- p. 644 drinem et Cisseum bellum, terga vertens aufugit. et quidem patricium Teridatem Armenium, militem fortissimum et consobrinum Artahuasdi, cum aliis multis electis principibus interfecit: utriusque vero partis casus haud modicus factus est, Armeniorum scilicet et Armeniacorum impugnantium adversus Orientales atque Thracios, Constantini propugnatores. ceterum antiquus hostis diabolus contra Christianos temporibus istis talem excitavit saevitiam et mactationem alternam, ut filii etiam contra parentes et fratres contra fratres com-

moverentur, non parcentes ad caedem, et immisericorditer alternae stationes ac domus incenderentur.

Inter *) haec autem et huiusmodi Stephanus papa Romanus multa mala ab Austulpho rege Longobardorum perpressus ad Francos confugit sub Pipino, qui maior domus erat et primas in omnium dispositione rerum Francorum gentis, quibus videlicet olim moris erat dominum, id est regem suum, secundum genus principari, et nil agere vel disponere quam irrationabiliter edere et bibere, domique morari, et kalendis Maii praesidere coram tota gente, et salutare illos et salutari ab illis, et obsequia solita impensa percipere, et illis dona rependere, et sic secum usque ad alium Maium habitare, habere autem maiorem domus consilio suo et gentis omnia ordinantem negotia: dicebantur enim ex genere illo descendentes cristatae, quod interpretatur trichorachati: pilos enim habebant natos in spina veluti porci. praedictus itaque papa Stephanus vi pressus et crudelitate Astulphi coactus, simul etiam ab ipso adhortatus ire in Franciam et facere quodcumque posset, veniens Pipinum provehit, virum in omnibus probatissimum, qui praeerat tunc quoque rebus post regem et debellaverat Arabes, qui ab Africa in Hispaniam transmeaverant, quique tenuerunt usque nunc eandem Hispaniam, et probaverant praeliari nihilominus contra Francos. quibus e contra idem Pipinus cum multitudine resistens, occidit quendam etiam principem eorum: Abderachman enim filius Mahubi principatum huius tenebat gentis. interfecit autem simul et multitudinem hand facile numerabilem iuxta Rhodanum fluvium, et admirationi habetur, et amatur a gente, non solum propter hoc sed et propter alia praecipua gesta, et praeficitur genti non ignobiliter primus, solvente scilicet eum a periurio in regem commisso eodem Stephano; qui et attendit decessorem eius regem, et in monasterio cum honore et requie circumscripsit. hic Pipinus duos filios habuit, Carolum scilicet et Carolomannum fratrem eius.

Mundi anno 6235, divinae incarnationis anno 735, anno vero imperii Constantini tertio Stephanus Antiochenus habetur antistes. apparuit autem signum ad aquilonem, et cinis descendit per loca, factusque est terrae motus in Caspii portis. occisus etiam est Vhalid ab Arabibus, qui praefuit anno uno, tenetque principatum Hizid Lipsos. is pecuniis multis erogatis obtinuit Damascum, et dextras accepit ut

*) Quae de Pipino hic narrantur, non exstant apud Theophanem, sed apud Cedrenum p. 453. FABR.

principaretur. porro Constantinus Septembrii mense duo- p. 645
decimae indictionis descendens ad partes Chalcedonis remea-
vit ad Thracoas partes, cum Sisinnius praetor Thracesiorum
antea per Abydum remeasset terrenumque murum urbis ob-
sideret. at vero veniens imperator ad Charsji portam discurs-
rit usque ad auream portam, semet ipsum turbis ostentans,
et iterum reversus castra metatus est apud S. Mamam. cives
autem angustari coeperunt annonis deficientibus. quocirca
misso Athanasio a secretis et Artahuasdo domestico suo ad de-
ferendos sumptus in scaphis, invenit hos classis Cibyraeotensium
et classis Abydi, et hos comprehensos ad imperatorem duxit,
qui frumentum quidem populis suis donavit, Athanasium au-
tem et Artahuasdum oculis confestim privavit. post haec
vero probavit Artahuasdus a terra portas aperire et prae-
lium cum Constantino inire. verum facta congressione fu-
gati sunt milites Artahuasdi, et multi mortui sunt, inter quos
et Monutes. constructis autem Artahuasdus diebus cacabo
ferentibus ignem, misit ad S. Mamam nonnullos contra clas-
sem Cibyraeotensium. cum autem venisset ad S. Mamam,
exeuntes Cibyraeotenses pepulerunt illos. facta est autem
in urbe valida fames, ita ut venundaretur modius ordei duo-
decim numismatibus, leguminis vero quindecim, milii ac lu-
pini numismatibus octo, olei autem librae quinque numi-
smate uno, sextarius vini dimidio. cumque populus necare- p. 647
tur, coactus est Artahuasdus dimittere illos e civitate foras
exeundi. verum observatis faciebus quosdam eorum prohibe-
bat, unde quidam eorum emundaverunt vultus suos, et
muliebri circumamicti sunt veste: ast alii monachico schemate
atque cilicino vestimento contegebantur, et ita latere poterant
et exire. Nicetas autem monostrategus coacervato populo suo
a Modrina disperso venit usque Chrysopolim; et cum reverte-
retur, transiens imperator persecutus est post terga ipso-
rum. et cum venisset ad eum apud Nicomediam, manu cepit
eum cum curatore, qui fuerat dudum Marcelliorum episco-
pus; quem et decollari continuo iussit: monostrategum vero
vinctum patri per murum monstrabat. porro quarto nonas
Novembrias repente praeliatus post meridiem per terrenum
murum urbem captavit. at vero Artahuasdus una cum Ba-
gatangio patricio ingressus navim ad praesens exisse visus
est in Obsiciis, et abiens ad castrum Puzanae semet inclusit.
quibus imperator manu captis Artahuasdum cum duobus
filiis suis privavit oculis, Bagatangim autem in vivario de- p. 648
collavit, et huius caput in Milio suspendit diebus tribus. post
triginta vero annos mali memor et immisericors imperator
praecipit huius uxorem in monasterium Choras pergere (illic

enim sepultus erat) et huius ossa effodere et in pallio suo portare atque in sepulcra, quae dicuntur Pelagii, una cum Biothanatis iacere. o inhumanitatem. multos autem et alios ex primoribus, qui auxiliati fuerant Artahuasdo, peremit, innumerabilesque oculis et alios manibus seu pedibus ablatis debilitavit. praecepit autem externis militibus, qui secum ingressi sunt, introire domos et rapere familiares civium res. multa quoque et alia, quin et innumera mala urbi monstravit. cumque hippodromium celebraret, introduxit Artahuasdum una cum filiis eius et amicis ligatum per Dihippium in circum, simul cum Anastasio falsi nominis patriarcha, percusso publice et in asino verso vultu sedente, quos omnes per Dihippium intromissos in circum pompavit. verum Anastasium utpole consentaneum suum in throno sacerdotii rursus locavit, deterrens et servituti subiiciens. Sisinnium vero patricium et praetorem Thracesium, qui multum cum eo p. 649 cucurrerat et pro ipso certaverat eiusque consobrinus esse noscebatur, post 40 dies caecavit, dei nimirum iudicio. qui enim auxiliatur impio, incidet in manus eius, secundum quod scriptum est.

Mundi anno 6236, divinae incarnationis anno 736, anno vero imperii Constantini quarto Theophylactus Antiochenus habetur antistes, qui ecclesiae septem praefuit annis. Muruhaque dux Arabum noscitur, qui principatus est eis annis sex. hoc quoque anno cometes magnus in Syria visus est, et seditionem concitavit Thebit contra Maruham, et Dachata Ruritensium, quos Marucha captos occidit in terminis Hemesae cum multitudine bellatorum, id est milium decem. eodem etiam anno prece Christianorum Orientis permisit consecrari Theophylactum presbyterum Hedessinum patriarcham Antiochiae, Stephano dormiente, et hunc litteris catholicis honorari praecepit ab Arabibus: donis enim erat spiritualibus adornatus, et maxime pudicitia. apud Etzi autem centum et videnos Chalbenos in ligno suspendit. porro Habas, qui multum Christianorum sanguinem fudit et multa depopulatus et depraedatus est loca, occidit in carcere. cum enim quidam a Maruham ad hoc missus esset Aethiops, venit, et impleto sacco viva calce introivit ad eum, folleque ad totum p. 650 caput et nares eius imposito suffocavit illum, iustam adveniens maleficio Habae poenam: magicis enim deceptionibus ac daemonum invocationibus multa contra Christianos fabricatus est mala. hic etiam sanguini communicavit Vhalid.

Anno imperii Constantini quinto Sulehiman coacervatis militibus rursus in Maruham bellum aggreditur, et amissis

populi septem milibus superatur, et fugax penes Palmyram salvatur, et deinceps in Perside. seditionem quoque concitaverunt Metsini et Heliopolitae ac Damasceni civitates Maruham obserantes, qui filio suo quidem contra Dachac cum virtute misso, ipse venit Emesam, quam in quattuor mensibus cepit. Dachac autem a Perside cum plurimo potentatu veniebat. at vero Maruham aggressus eum in Mesopotamia cum multis collegarum interfecisset, hunc comprehensum interfecit.

In his Constantinus Germaniciam cepit, aciem dirigens contra Syriam et Dulechiam, aditu reposito propter Arabum mutuum pugnam, verbo sane Arabes inermes dimittens, qui erant in ipsis. assumpsit autem et cognatos suos ex materna linea descendentes, et Byzantii collocavit una cum multis Syris monophysitis haereticis, ex quibus plures in Thrace p. 651 usque nunc habitant et iuxta Petrum Cnapha trinitatem in trisagio crucifigunt. porro a quarto idus Augustas usque ad octavum kalendas Septembris tenebrae factae sunt nebulosae. tunc Meruham victor Emesea capta interfecit omnes cognatos et liberos Hisam, expugnatque muros Heliopoleos et Damasci et Hierosolymorum, trucidans multos potentes et detruncans residuos.

Mundi anno 6238, divinae incarnationis anno 738, anno vero imperii Constantini sexto factus est terrae motus magnus in Palaestina et circa Iordanem et totam Syriam mense Ianuario, hora quarta, et multa milia, quin et innumerabilia mortua sunt, ecclesiaeque ac monasteria corruerunt, et maxime penes eremum sanctae civitatis.

Eodem vero anno pestilens mors a Sicilia et Calabria incipiens, veluti quidam ignis depascens, ad Monobasiam Helладem atque interiacentes insulas venit per totam decimam quartam indictionem, flagellans ipsum Constantinum, et cohibens ab insania, qua adversus sanctas ecclesias et venerabiles imagines irritabatur. verum ille, ut Pharaon quondam, p. 652 incorrectus permansit. sane pestilentia haec bubonis discurrens decima quinta indictione regiam pervenit ad urbem. coeperunt autem subito invisibiliter fieri, tam in hominum vestimentis et in sacris ecclesiarum indumentis quam et in velis, cruciculae plurimae veluti ex oleo designatae. facta est ergo hinc tristitia et defectio animi multa propter dubium huiuscemodi signi. venit nihilominus et divinitus indignatio, dissipans incessanter non solum urbis cives sed et in omnibus suburbanis eius degentes. factae enim sunt et fantasiae in multos hominum, qui in ecstasi facti existima-

bant se cum peregrinis quibusdam, ut putabant, et truci-
 bus faciebus cumitari, et eos qui in itinere sibi obvii fiebant se
 quasi amicos salutare ac colloqui. notatis vero his quae
 dicebantur ab eis, haec postea referebant, contemplabantur
 autem eosdem et domos ingredi, et alios quidem ex domo
 egredi, porro alios vulnerare. contigit autem et eorum quae
 dicta sunt ab eis, plurima ut viderant fieri. praeterea ver-
 nali tempore primae indictionis magis extensa est. aestivo
 autem prorsus incendit, ita ut integrae quoque domus peni-
 p. 653 tus clauderentur, nec essent qui deherent mortuos sepelire.
 ex necessitate itaque multa excogitatum est quo super ani-
 malia tabulae sternerentur, et ita super has impositi mortui
 deferrentur. pari modo et in plaustis alii suprapositi aliis
 asportabantur. cum autem repleta fuissent universa, tam
 scilicet urbana quam suburbana, monumenta, et cisternae
 quoque sine aqua et lacus et plurimae vineae, necnon et
 interiores horti, qui intra veteres muros erant, ad huius-
 modi capessendam sepulturam effossi sunt, et ita vix omnia
 haec ad tantam necessitatem sufficere valuerunt. omni au-
 tem domo tali calamitate corrupta propter depositionem,
 quae impie facta est ab imperantibus in sacras imagines,
 confestim nimirum Agarenorum classis ab Alexandria venit
 in Cyprum, ubi erat et Romaicus stolus. at vero praetor
 Cibraeotorum irruens in eos extemplo in portu Ceramea,
 et retenta portus fauce, cum essent triginta dromones, tres
 solos exillisse fatentur.

p. 654 Mundi anno 6239, divinae incarnationis anno 739, anno
 vero imperii Constantini septimo, occiditur Gregorius ab
 Arirutensibus, et evicit Maruham, ut praetuli.

Anno imperii Constantini octavo motus est in exteriori-
 bus Orientis partibus Persidis populus, qui dicuntur Choro-
 sanitae Maurophori, contra Maruham et omnem cognatio-
 nem eius, qui principati sunt ab ipso Maumed pseudopro-
 pheta usque ad eundem Maruham, id est contra eos qui di-
 cuntur filii Humaia. his enim post interemptionem Vhalid
 debellantibus et constringentibus invicem, hi qui dicebantur
 filii Echim et Halim, cognati et ipsi pseudoprophetae, sed
 absconditi atque fugaces existentes in minori Arabia, congre-
 gati, tenente in eis primatum Abraham, mittunt libertum
 suum quendam, Amuslim dictum, in Chorosam ad quosdam
 ibidem praeminentes, contra Muruham sibi suffragari peten-
 tes. qui collecti apud Caccaban quendam conciliantur, et
 concitant servos in dominos proprios, et occidunt multos
 nocte una, quorum armis equis et pecuniis locupletati facti

sunt potentiores. dividuntur autem in tribus duas, Chaisi. p. 655
 nos scilicet et Hiamanitas. quorum potentiores intuens Abumuslim esse Hiamanitas, concitat contra Chaisinos, et interfecit eis venit in Persidem cum Caccaban, et expugnans Hibindabarem capit cum victoria cunctos, virorum scilicet ferme centum milia. et veniens ad Hibinubera hostiliter cum ducentis milibus proficiscentem, sed et illum dissolvit. veniensque ad Maruham apud Zabari fluvium habentem trecenta milia, debellat eum et multitudinem infinitam occidit ex eis. eratque visu mirabile, cum secundum scripturam tunc unus persequeretur mille, et duo transmoverent dena milia, quos cum ita potentialiter vincentes Maruham intuitus extitisset, adit Carran, et cum fluvium transmeasset, incidit pontem ex navibus factum, et assumptis secum omnibus pecuniis ac domo sua, cum quattuor milibus viris vernaculis suis fuga lapsus est in Aegyptum.

Anno imperii Constantini 9 persecutionem patitur Maruham a Maurophoriis, et comprehensus ab eis occiditur, bello gesto gravissimo. praeerat autem eis Salich filius Halim, qui unus ex praelatis profugis erat, qui et destinaverat Bumuslim. reliqui vero congregati contra Samariam et Tra- p. 656
 chonitidem regionem sorte principatum distribuerunt, Abulalas scilicet, et post illum fratres eius Abdela, et post hunc Hiseidin Musae. et Syriae quidem summam praeturam taxaverunt Abdelam tenere filium Halim, fratrem vero Salim, ipsum autem Salim Aegypto praesse. porro Abdelam fratrem Abulabas ab illo habere sortem principatus super Mesopotamiam statuerunt. ipse sane Abulabas, qui et omnium primas habebatur, in Perside sedit, translato quoque principatu sub se Persaram, qui ei auxiliati fuerant a Damasco. hi vero qui salvati fuerant, tam videlicet filii quam cognati Maruham, venientes ab Aegypto in Africam, indeque transmeantes fretum angusti maris ad Oceanum positi, quod dicitur Septe quodque diffinit inter Libyam et Europam, Europae Hispaniam habitarunt usque ad praesens tempus, habentes quosdam qui ibidem habitantes antea noscebantur, a Mauhia illuc traieci navigio, cum essent eius cognati et ipsius religionis. perduravit autem excidium sub Mauhia sex annis, quod diruti sunt omnium illustrium civitatum in Syria usque ad p. 657
 Antiochiam muri, eo quod hanc in refugium habere meditarentur, innumerique Arabum ab eo perierunt. oppido enim erat circumspectus circa civilia. erat autem automatarum, id est Epicureorum, haecreseos, ex gentibus qui habitabant Carran impietatem assumens. porro octavo kalendarum Februariarum eiusdem tertiae indictionis natus est

imperator Constantino filius, quem nominavit Leonem, ex chagani Chazariae filia.

Anno vero eodem factus est terrae motus in Syria, et ingens ac terribilis casus, unde civitatum aliae quidem penitus exterminatae sunt, aliae vero mediocriter, aliae autem a montanis ad subiecta campestria cum muris et habitationibus suis integrae migraverunt et salvae quasi ad miliaria sex vel etiam modicum quid ultra. denique asseveraverunt hi qui propriis visibus terram Mesopotamiae contemplati sunt, in longitudinem disruptam fuisse ad miliaria duo, et ex profundo eius ascendisse aliam terram nimis albam et arenosam, de cuius medio ascendit, ut aiunt, animal mulinum incontaminatum, loquens humana voce, et praenuntians gentis incursionem ab eremo adversus Arabes. quod et factum est.

p. 658 praeterea sequenti anno quartae indictionis, solemnitate sanctae pentecostes, coronavit Constantinus imperator Leonem filium suum imperatorem per Anastasium patriarcham consentaneum suum.

Mundi anno 6242, divinae incarnationis anno 742, anno vero imperii Constantini 10 Muhamed fit Arabum dux, qui eis quinque praefuit annis. eodem quoque anno simultates Chalcidenses adversus Maurophoros Persas concitaverunt, et interempta sunt ex eis in montanis Hemessae per illos quattuor milia. id ipsum vero factum est et per Arabiam in Chaisinos ab eisdem Persis. cum autem caput Maruham myrrha conditum fuisset allatum, plures a simultatibus cessaverunt.

Anno imperii sui 11 Constantinus Theodosiopolim et Melitenem cepit, et captivos duxit Armenios. Theodorus quoque filius vicarii minoris Arabiae oriundus, obeunte sanctissimo Theophylacto Antiochiae patriarcha praeficitur, qui sex praefuit annis ecclesiae.

p. 659 Anno imperii sui 12 Constantinus impius imperator, elatus sensu, multa contra ecclesiam et orthodoxam fidem meditans, et silentia per singulos dies faciens, populum ad sensum suum inflexit infeliciter consecrandum, praevius futurae impietatis existens.

Anno imperii Constantini 13 Anastasius scelestus, qui ecclesiae throno Constantinopolitanae praefuit, mortuus est corpore simul et anima, miserabili passione quae dicitur chordapsos fatigatus, cum stercus per os evomisset, dignam exolvens vindictam, pro audacia scilicet, quam contra deum contraque magistrum suum exhibuit.

Eodem quoque anno et Constantinus impius contra

sanctas et venerabiles imagines concilium iniquum 338 episcoporum congregavit in palatio Hieriae, quorum primus erat Ephesinus filius Apsimari et Pastillas Pergensis, qui apud se quae sibi visa sunt dogmatizarunt, nullo praesente ex catholicis sedibus, Romana scilicet et Antiochena, Alexandria sive Hierosolymitana. a quarto idus Februarias incipientes perduraverunt usque ad sextum idus Augustas eiusdem septimae indictionis. qui cum in Blachernas dei genitricis hostes convenissent, ascendit Constantinus imperator in ambonem, tenens Constantinum monachum, qui fuit Sylae epi- p. 660 scopus. cum orasset, voce magna pronuntiavit dicens "Constantino universali patriarchae multos annos." et dein ascendit imperator cum Constantino scelerato praesule et reliquis episcopis forum, et exclamaverunt divulgantes suam cacodoxam haeresim in conspectu totius plebis, anathematizantes Germanum sanctissimum et Gregorium Cyprium et Ioannem Chrysorroam Damascenum, nepotem Mansur, viros sanctos et reverendos magistros.

Mundi anno 6246, divinae incarnationis anno 746, anno vero imperii Constantini 14, Constantinus Constantinopolitanus habetur antistes, qui 12 ecclesiae praefuit annis. hoc quoque anno Maumed, qui et Abulabas, mortuus est, cum 5 praefuisset annis. eratque Abdelas frater eius in Machia loco blasphemiae ipsorum. scribit ergo Abumuslim, qui erat in Perside, conservandum sibi locum principatus, sicut sibi sorte fuerat deputatus. qui cum didicisset Abdelam filium Halim, fratrem vero Salim, summum praetorem Syriae, principatum sibi affectantem, et veniendum ad obtinendum Persidem, adversantemque Persis, et faventem his qui erant Syriae quique auxiliabantur ei, concitatis exercitibus suis aggredditur eum apud Nitzibin, et victo eo Abumuslim multos p. 661 peremit: erant enim plures ex his Sclavi et Antiocheni. ast Abdelas solus salvus remansens post paucos dies petiit verbum accipere ab altero Abdela, fratre Maumed, veniente in Persidem studio multo a Macha, quo in domuncula putrefacta retruso effodi fundamenta praeciens hunc clam interfecit. porro Abumuslim furientem adversus Arabes Syriae pro eo quod in Maurophoros insurrexerint et multos in Palaestina et Emesa et maritima ceperint, atque in eos irruere meditantem cohibuit cum exercitibus. at ille iratus Abdelae ad interiorem Persidem cum multitudine properavit. quem cum vehementer ille metueret, accersit eum suasoriis verbis et precibus, atque ipsis execrabilibus principis eorum symbolis destinatis, virga videlicet atque sandaliis pseudoprophetae Maumed, expetens ut ad se via unius diei diverteretur, qua-

tinus ei decentes gratiarum actiones deferret, at ille deceptus venit cum centum milibus equitum, unitusque illi occiditur ab eo manibus propriis, sicque principatus Abdelae confertur, qui 21 Arabibus praefuit annis.

Anno imperii Constantini 15 Paulus Romanae sedis praesul habetur. Nicetas Heliopoleos anathematizatus est a tota ecclesia. imperator autem Constantinus Syros et Armenios, quos a Theodosiopoli et Melitana duxerat, in Thracem emigravit, ex quibus etiam Paulicianorum est haeresis dilatata. similiter et in urbe paucis prae mortalitate factis habitatoribus eius, duxit una cum familiis, tam ex insulis et Hellade quam ex inferioribus partibus, sicque urbem habitare fecit, quam et condensam reddidit.

Eodem quoque anno quaesiere Vulgares pacta propter castra quae constructa fuerant. ast imperatore apocrisarium eorum dehonestante exierunt hostiliter, et usque ad longum murum venerunt, et multo excidio perpetrato illaesi reversi sunt.

Anno imperii Constantini 16 terrae motus haud modicus factus est in Palaestina et Syria septimo idus Martias; et exul factus est Theodorus Antiochiae patriarcha, invidia derogatus *) Arabum, quod crebro imperatori Constantino causas eorum per litteras indicaret. et de cetero Salim hunc exulem fecit, mittens eum in Mohabitidem regionem, patriam suam. praecepitque idem Alim non construendas novas ecclesias nec crucem videndam, sed neque de fide a Christiano cum Arabibus dogmatizandum. porro exercitum movit idem contra Romaniam cum 80 milibus, et veniens in Cappadociam audivit Constantinum adversus se venientem armatum, et territus inefficax repedavit, nihil depopulatus, nisi quod paucis Armeniis ad se confluentibus assumptis reversus est.

Anno imperii Constantini 17 Abdelas tributorum rationem Christianis ampliavit, adeo ut omnes monachos et inclausos atque cionitas, qui deo bene placere noscebantur, sub tributis redigeret. signavit autem ecclesiarum cimiliarchia, et eduxit Hebracos ad venundandum illa, et emerunt ea liberti.

Anno imperii sui 18 Constantinus Sclavinias penes Ma-

*) derogatus] *διεβλήθη*. Hist. trip. 32: credens derogationibus his. Non. detrahere derogare. Glossae Dosithei magistri: derogat detrahit obloquitur. Goffridus abbas Vindoc. epist. 2 29: nec pontifici sicut Maria Moysi derogarent. Fasa.

cedoniam positas captivavit et reliquos sublingavit. eodem vero anno quidam ex Maurophoris Persis, cum magicæ religionis essent, deceptione detenti diaboli, venundata substantia sua nudi supra muros ascendentes proiciebant semet ipsos, ita ut se volare in caelum arbitrarentur; qui nihil ratione dignum sortis illius habentes, artus conterebant ad ima demersi, quorum sexdecim, eos dumtaxat qui in errore præminebant, Abdelas per Salim interfecit in Beroea et Chalcide. p. 664

Anno imperii Constantini 19 invidia Christianos prohibuerunt Arabes a publicis chartothesiis ad modicum tempus, sed rursus coacti committunt eis eadem ipsa, eo quod non possint ipsi scribere calculationes, aciesque direxerunt multas, sed et Paulum praetorem Armeniacorum bellum agentes apud Melam peremerunt cum exercitus multitudine, necnon et 42 insignes viros vinctos duxerunt, et capita multa. imperator autem exercitum movit in Vulgariam, et veniens in Veregaban ad clausuram, obviam ei Vulgares advenerunt et multos exercitus eius trucidaverunt, in quibus et Leonem patricium et praetorem Thracensium, et alium Leonem logothetam cursus, et populam multam, ac acceperunt arma eorum; et sic inhoneste reversi sunt imperator et sui qui remanserunt.

Anno imperii Constantini 20 factus est error paschæ, p. 665 et orthodoxi quidem in Oriente octavo idus Aprilias pascha celebraverunt, at vero erronei haeretici idus Aprilias.

Eodem anno translatum est caput S. Ioannis praecursoris atque baptistae a monasterio Spelaei in templum suum in Emesenensium civitate situm, cum esset illustre; et desecus aedificatus est. abi usque hodie a fidelibus adoratum omni suavitate corporali scilicet ac spiritali honoratur odore, et emanans effundit omnibus sanitates, qui fide flagrantés occurrunt.

Eodemque anno docites clarissima in Oriente apparuit per 10 dies, et iterum ad Occidentem diebus 21. quidam vero Syrus, Theodorus nomine, Libanites circa regionem Heliopoleos, quae est ad Libanum, adversus Arabes insurrexit, et cum bellum movisset in eos, ceciderunt ex utrisque multi: novissime vero terga et ipse vertens effugit, et Libanitae, qui cum ipso erant, omnes sunt interempti. factae autem sunt et in Africa seditiones et bella, solari eclipsi facta 18 kalendas Septembrias, feria 6, hora 10. porro in- p. 666 surrexerunt quidam ex Maurophoris apud Dabéro, dicentes filium protosymboli deum ut nutritorem suum, et protule-

runt dogma huiusmodi, et introierunt Maurophori domum erroris sui, et occiderunt clavigeros nomina 60. et exierunt quidam in Basrason, et captivaverunt multos, et pecunias numerosas sumpserunt.

Anno imperii Constantini 21 seditionem concitaverunt Cassiotae contra Maurophoros propter mulieres: manserant enim ex eis in domo in qua tres fratres manebant, et voluerant uxores eorum in pelagus iacere. surgentes autem tres fratres occiderunt et obruerunt illos, sed et coacervati occiderunt etiam reliquos. et cum misisset Selichus militias, fraudulenter venere super illos, et comprehensis eis patibulo suspenderunt tres fratres, et multos alios occiderunt. porro festivitate paschali ingressus est ad sanctam collectam in catholica ecclesia. cunq̃ue metropolitanus episcopus astaret, et exclamaret more solito deo dicens "plebs enim tua et ecclesia tua supplicat te," *) eduxerunt eum et incluserunt in
p. 667 carcere, et alius complevit sanctam collectam, et factus est timor magnus; et nisi metropolita moralitate ac humilibus verbis mitigasset eum, malum profecto ingens hora illa consummatum fuisset. erat autem hic beatissimus Anastasius.

Eodem quoque anno et Constantinus persecutor Andream memorabilem monachum, qui dicebatur Calybites, apud Blachernas flagris in Hippodromio S. Mamae peremit, redarguentem impietatem eius, et Valentinianistam ac Iulianum appellantem eum; quem et in rheuma maris iactari praecepit, nisi sorores eius hunc rapientes in emporio Leucadii sepelissent.

Anno imperii Constantini 22 apparuit docites in Oriente, et interfectus est filius Phatimae. at vero Vulgares insurgentes occiderunt dominos suos ad se in iram derivatos, et statuerunt virum insensatum nomine Zeletzin, 30 cum esset annorum. multi praeterea Sclavi fugientes ad imperatorem confluxerunt, quos constituit super Artanam. porro 16 kalendas Iulias exivit imperator in Thracem, misso quoque
p. 668 navigio per Euxinum pontum, usque ad 800 chelandia ferentia duodenos equos. at vero Zeletzis audita contra se tam per terram quam per mare facta commotione assumpsit in auxilium ex adiacentibus sibi nationibus 20 milia, et his in munitionibus constitutis se cautum et intrepidum reddidit. ast imperator cum venisset, castra metatus est in campo Anchiali; et pridie kal. Iulias primae indictionis, feria quinta,

*) te] sic Vaticanus. Thuanus autem tibi. utrumque rectum est. vide Priscianum p. 1184 ed. Putsch. Faba.

Zeletsis apparuit cum multitudine gentium veniens, ineuntesque bellum concidunt diutius invicem. verum Zeletsis terga vertens effugit. porro pugna tenuit ab hora quinta usque ad vespertinam, et multitudines Vulgarum numerosae peremptae sunt: multi vero ex eis capti, multique imperatori subditi facti sunt. ast imperator huiuscemodi elatus victoria publicavit hanc coram urbe, cum exercitibus ingressus armatus et laudibus celeberrimis diffamatus, et xylopanduris constrictos trahens Vulgares captos, quos extra portam auream decollari praecepit a civibus. Zeletzim vero tumultuantes Vulgares una cum principibus eius interfecerunt, et constituerunt Sabinum generum Comersii, quondam domini sui. qui videlicet Sabinus cum mox ad imperatorem misisset et pacem fieri exquisisset, conventu Vulgares facto restiterunt robuste Sabino, dicentes ei “Vulgaria per te, ut p. 669 cernimus, redigetur in servitutem Romanis.” factaque simultate fugit Sabinus in castrum Mesembriae et ad imperatorem se contulit. statuerunt autem Vulgares alium sibi dominum, Paganum nomine.

Anno imperii Constantini 23 Romanam Constantinus residet sedem. Turci vero egressi sunt a Caspiis portis, et occiderunt in Armenia multos, et praeda sumpta non pauca reversi sunt. Cosmas autem quidam episcopus erat Epiphaniae, quae est civitas Apamiae Syriae. porro quibusdam ex civibus Epiphaniae ad Theodorum patriarcham Antiochenum accusationem contra eundem Cosmam super diminutione sacrorum vasorum facientibus, cum ille minime potuisset haec restituere, discessit ab orthodoxa fide et consentaneus Constantino in haeresi sacris adversarius imaginibus factus est; quem communi sententia Theodorus Antiochenus patriarcha et Theodorus Hierosolymitanus atque Cosmas Alexandrinus cum episcopis sibi subiectis die sanctae pentecostes, post lectionem sancti evangelii, consonanter anathematizaverunt singuli in sua civitate.

Eodem quoque anno a kalendis Octobris factum est gelu magnum et amarissimum, non solum in terra nostra, verum etiam in Oriente, multo magis in septentrionali parte, ita p. 670 ut pelagus Ponti usque ad centum miliaria prae glaciei rigore in lapidis duritiem fuerit versum, habens cubitos a superficie in profundum triginta, cunctis nimirum regionibus ab ipsa Lycia usque ad Danubium et Cuphae fluvium, Danastri quoque atque Danapri, atque Necropyla, nec non et reliquas ripas, et usque ad Mesembriam et Mediam similia patientibus. cumque huiuscemodi gelu nive fuisset cooper-

tum, super alios viginti cubitos crevit, ita ut mare aridae conformaretur, et pedibus calcaretur in superficie glaciei a Chazaria et Vulgaria, quin et reliquis adiacentibus nationibus, tam ab hominibus quam ab agrestibus et mansuefactis animantibus. Februario vero mense ipsius secundae indictionis huiuscemodi gelu per visionem dei in multas ac diversas in speciem montium factas concisiones diviso, prae vi ventorum in Daphnusiā et Hieron descendentes, taliter per angustum venerunt ad urbem et usque ad Propontidem et insulas et Abydum, omnes maritimos toros ac ripas replentes; quarum videlicet concisionum inspectores et nos ipsi extitimus, descendentes super unam earum cum quibusdam triginta coetaneis nostris, et super illam iocantes. habebat autem et animalia campestria et mansueta mortua: omnis enim, quicumque vellet, a Sophianis usque ad urbem et a p. 671 Chrysopoli usque ad S. Mamam et ad ea quae dicuntur Galati per aridam sine prohibitione pergebat. et una quidem ex eis ad Acropoleos scalam dirupta contrivit eam: alia vero ingentis molis ad murum collisa hunc inagno impulsu concussit, adeo ut interiores quoque domus salo comparticiparentur. porro in tria dirupta cioxit urbem, a Manganis videlicet usque ad Bosphorum; cuius altitudo muros excessit. omnes autem urbis tam viri quam feminac, simul et pueri, horum visioni dantes indesinenter operam perseverabant, et cum lamentis ac lacrimis domum revertebantur, ignorantes quid ad id fari quivissent. ceterum anno eodem, mense Martio, stellae de caelo repente cadentes apparuerunt, ita ut omnes qui hoc viderunt instantis saeculi consummationem esse putarent. siccitas quoque multa effecta est, adeo ut exsiccarentur etiam fontes. ast imperator accersito patriarcha dicit ei "modo quis nos laedet, si dixerimus theotocon christotocon." at ille hunc amplexatus ait "miserere, domine, ne ad cogitationem tuam veniat iste sermo. nonne vides qualiter divulgetur et anathematizetur Nestorius a tota p. 672 ecclesia?" qui respondens ait "ego discere volens interrogavi. verum usque ad te sermo."

Mundi anno 6246, divinae incarnationis anno 746, anno vero imperii Constantini 24 exierunt iterum Turci ad Caspiae portas et Hiberiam; quibus cum Avaribus bellum ineuntibus ex utrisque perierunt multi. Abdelas vero huiuscemodi calliditate deposuit a principatu Hiserbinmuse, in quem, ut superius dictum est, tertia sors tenendi post eum cecidit. videns enim eum dolore capitis hemicranice laborantem et scotomi plenitudinem patientem persuadet quod curandus foret, si ex aliqua confectione ptarmica in nares eius insuf-

flaretur a medico suo Mose nomine, diacono Antiochenorum ecclesiae, quem iam muneribus fecerat acerrimum conficere medicamen, quod simul et narcoticum foret vehementer; qui, videlicet Hise, cum paruisset Abdelae, suscepit per nares confectionem, et repletus in omnibus circa caput, cunctisque sensibus una cum hegemoniis operationibus defraudatus, sine voce porro iacebat. advocatis itaque Abdelas ducibus ac primoribus gentis "quid vobis" inquit "videtur super futuro rege vestro?" at illi concorditer abnegato eo dexteram dederunt filio eius Abdelae Muhamed, qui nuncupatur Madi; porro Hise absque sensu domum reportaverunt. hunc autem post tertium diem convalescentem excusationibus fictis consolabatur, centum auri talentis iniuriam recompensans. p. 673

Eodem etiam anno misit Paganus, dominus Vulgariae, ad imperatorem, postulans ut cum eo facie ad faciem iungeretur, et accepto verbo descendit ad eum cum Bohiladis suis. cumque imperator una cum Sabino sederet, suscepit eos et exprobravit inordinationem eorum et odium habitum in Sabinum, feceruntque pacem, ut putabatur. ast imperator mittens clam in Vulgariam cepit Severum principem Selavinum, qui multa in Thrace fecerat mala. comprehensus autem est et Christianus, qui ex Christianis margarites et primos scamarorum *) effectus est, quem apud S. Thomam manibus et pedibus detruncantes adduxerunt medicos, qui hunc vivum inciderent a thorace pube tenus ad hominis cognoscendam positionem atque structuram, et sic eum tradiderunt igni. actutum praeterea imperator exiens ab urbe, cum sine custodia invenisset obdeceptoriam pacem clausuras, ingressus est Vulgariam usque ad Tzicas, et misso igne in cohortes quas reperit, cum timore reversus est, cum nihil forte patrasset. p. 674

Anno imperii sui 25, 12 kalendas Decembrias indictionis quartae, furens impius et scelestus imperator adversus omnes timentes deum, Stephanum novum protomartyrem abstrahi praecepit, cum esset inclausus apud S. Auxentium in proximo monte Damatry; quem hi, qui eruditionis eius fructum percipiebant et unius cum eo ac similis erant sensus, scholarii quoque ac reliquis ordinibus deputati accipientes, pedemque ipsius radente ligantes, traxerunt a praetorio usque ad ea quae sunt Pelagii, ubi et discerpentes eum pro-

*) scamari sunt praedones, et scamara depraeditio. Stephanus 2 epistola ad Pipinum R. F.: scamaras atque depraeditationes seu devastationes in civitatibus et locis B. Petri facere sua imperatone nec cessavit nec cessat. Faba.

- iecerunt venerabiles illius reliquias in Biothanatorum lacum, eo quod multos monuerit et adduxerit ad monasticam vitam, atque contemnere regias dignitates atque pecunias persuaserit: reverendus quippe vir omnibus erat pro eo quod fere sexaginta fecerit annos in claustris et virtutibus multis effulserit. multos autem principes ac milites accusatos, quod
- p. 675 imagines adorarent, diversis poenis et amarissimis verberibus tradidit; iusurandum etiam generale ab omnibus sub imperio suo degentibus exegit, ne quisquam adoraret iconam. cum quibus et Constantinum falsi nominis patriarcham super ambonem ascendere et exaltare pretiosa ligna et iurare fecit, quod non esset ex eis qui imagines adorarent; cui mox persuasit ut ex monacho Stephanites efficeretur, et carnibus vesceretur, atque citharoedos ad mensam admitti regiam pateretur. sed non in longum ultio homicidam hunc tradidit poenis. denique duodecimo kalendas Februarias quartae indictionis motus est contra Vulgares, et direxit ad Achelon 2600 chelandia construens, ea et armans ex cunctis thematibus; quae cum in toris *) stationem fixissent, flante aquilone contrita sunt pene omnia et necatus est populus multus, ita ut imperator extendere retia et sic mortuos educere ac sepelire praeceperit. porro decimosexto kalendas Septembrias eiusdem quartae indictionis publice diffamavit ac deonestavit habitum monachorum in Hippodromio, praecipiens unumquemque monachum manu tenere mulierem, et taliter
- p. 676 eos transire per Hippodromium, sputis et iniuriis ab omni populo cumulosos. similiter et octavo kalendas Septembrias ducti sunt ad ludos Circenses insignes principes decem et novem, et pompati sunt quasi mala contra imperatorem consiliati fuerint, non veraciter accusati, sed quia invidebat eis eo quod essent formosi atque robusti et ab omnibus collaudati; quibusdam vero ex eis et ob religionem, eo quod ad praedictum inclausum issent et passionem eius publice divulgarent; quos et interfecit. quorum praecipui sunt Constantinus patricius et dudum logotheta cursus, cui nomen imposuit Podopagurum, et huius frater Strategius spatharius et domesticus excubitorum, Antiochus logotheta dromi factus et praetor Siciliae, David spatharius et comes Obsequii, Theophylactus protospatharius et praetor Thraciae, Christophorus spatharius, Constantinus spatharius et primus imperialium stratorum, filius patricii Bardanis, Theophylactus candidatus,
- p. 677 et alii. quos cum in Hippodromii ludos palam traduci et ab omni populo conspuui et maledici fecisset, sententiam de-

*) in oris. Fabr.

dit. et illos quidem duos fratres, Constantinum aio atque Stategium, intra venationis septa capitis animadversione punivit, multo super eos facto universae plebis lamento, adeo ut cum hoc didicisset imperator, indignaretur et praefectum Procopium caederet et ab administratione depelleret tanquam id fieri permittentem. ceteros autem omnes oculis privatos in exilium destinavit, quos et per singulos mittens, cum esset omni crudelitate plenus, ad loca in quibus degabant, centenis flagris vapulare iubebat.

Porro tertio kalendas Septembrias eiusdem quartae indictionis insaniens idem malivocus adversus aequivocum *) suum et consentaneum patriarcham, et inventis quibusdam clericis et monachis instruxit illos ut dicerent "audivimus patriarcham cum Podopaguro adversus imperatorem loquentem," et misit eos ad patriarchium, ut arguerent eum. cumque ille negaret, fecit illos ad pretiosa ligna iurare fatentes "a patriarcha maledicta haec audivimus." inter haec ergo misit, et bulla p. 678 signavit patriarchium, et hunc exilio relegavit apud Hieriam, et rursus apud principem insulis.

Anno imperii Canstantini 26 Abdelas Ibinalim mortuus est, ruente super se turre, in qua custodiebatur. Abdelas autem cum ameraeungeretur honore, multa mala Christianis sub principatu suo degentibus monstravit, siquidem et cruces ecclesiarum abstulit, et vigiliis nocturnas celebrare, sed et litteras discere prohibebat. hi vero qui dicuntur apud illos Aruritae, quod interpretatur aemulatores, contra Palmyretensem eremum insurrexerunt, sed illorum quidem malitia in ecclesias dei utpote infidelium manifesta fuit. is autem qui Christianis, ineffabilibus dei iudiciis, imperabat, fortassis ut Israhel quondam ille vesanus Achab, multo peiora quam Arabum sit insania sub imperio suo positis orthodoxis, episcopis videlicet, monachis et laicis, praelatis atque subiectis ostendit, ubique intercessionem sanctae dei genitricis ac omnium sanctorum in scriptis ut inutiles et sine scripto repellens, per quas videlicet nobis emanat omne suffragium, et sanctas reliquias eorum effossas eiiciens et invisas reddens, sicubi cuiusquam insignis audiebantur ad animarum sanitatem et corporum reiacere, vel sicut moris est, a pie agentibus honorari. mox ergo mortem adversus huiusmodi tanquam impie gerentes minabatur, sin autem, proscriptiones p. 679

*) aequivocum] Ludovicus Imp. in praecepto quodam apud Flodoardum 2 19: gens nostra Francorum cum aequivoco nostro rege eiusdem gentis. FABR.

ac exilia et tormenta. deo vero gratissimum lipsanum, utpote quidam thesaurus possessoribus habitus, auferebatur invisum *) de cetero efficiendum. tale quid et in pretiosissimum laudabilis martyris Euphemiae profanus hic imperator lipsanum gessit, in profundum id una cum loculo iaciens, non ferens videre unguenti etiam ex se super omnem populum suavitatem reddentem, et arguentem eius adversus intercessionem sanctorum deliramenta. sed deus, qui custodit ossa placentium secundum divina eloquia, illaesum hoc conservavit, rursus ostensurus illud apud Lemnum insulam: per nocturnam enim visionem iacens elevandum praecepit et conservandum. sub Constantino vero et Heirene piis imperatoribus, indictione quarta, cum decenti honorificentia rediit ad templum suum. quod ipse quidem, tanquam inimicus ecclesiarum, commune fecit armamentarium sterquilinumque fore decrevit, illi repurgatum hoc iterum sacraverunt, ad

p. 680 redargutionem quidem huius impietatis, ostensionem autem horum pietatis. hoc autem ob stupendum et scriptura dignum miraculum post 22 annos iniqui principis mortis, una cum piissimis imperatoribus et Tarasio sanctissimo patriarcha, nos et vidimus et cum eis amplexi fuimus, licet indigni magnam gratiam promerentes. porro decimo sexto kalendas Decembrias, eiusdem quintae indictionis, decreto imperatoris promovetur Nicetas eunuchus ex Sclavis ortus irregulariter patriarcha Constantinopoleos. et facta est siccitas, ita ut nec ros de caelo caderet, defecitque penitus ab urbe aqua et otiosae remanserunt tam cisternae quam lavacra, quin potius et fluentia fontalia, quae prius iugiter effluebant, quod intuens imperator coepit renovare aquaeductum Valentiniani, qui cum usque ad Heraclium perdurasset, ab Avaribus est destructus. electis ergo ex diversis locis artificibus ab Asia quidem duxit et ponto aedificatores mille et liniatores **) ducentos, a Graecia vero et insulis testatarios *** quingentos, porro ex ipsa Thrace operarios quinque milia et tegulas facientes

p. 681 tes ducentos, et praeposuit eis principes executores operum ac patricium unum; sicque opere consummato aqua introivit in urbem. ceterum eadem quinta indictione provehit sui sensus praetores et operarios nequitia sua condignos, Michaellem videlicet Melissenum in themate Orientalium et Michaellem Lachanadracontem in Thracesiis, super buccellarios vero Ma-

*) invisum] Apuleius 5: post opimas dapes quidam introcessit et cantavit invisus. FABR.

**) liniatores] Glossarium: *χρῆσις* liniatura, oblitus. FABR.

***) testacearios. FABR.

nin a mania, id est insania, nominatum. sed quis idoneus ad enarranda scelerata horum piacula, quae partim suis a nobis conscribentur in locis. omnia enim seu singula horum opera si conscriberentur, quae ad curationem imperantis effecta sunt, nec ipsum arbitror, ut proprie cum evangelista dicatur, mundum capere eos qui scribendi sunt libros.

Anno mundi 6259, divinae incarnationis anno 759, anno imperii Constantini 27 Stephanus Romanae sedis habetur antistes. Constantinus vero, falsi nominis patriarcha, ductus est nonis Octobribus sextae indictionis a principe in insulam; quem et cecidit tyrannus, quod vadere non valeret. iussit autem eum in phorio portari, et euntem sedere in gremio ecclesiae magnae; eratque ascretis cum eo ferens chartae tomum, in quo erant scripti huius excessus. omni ergo populo civitatis ex praecepto regio illic congregato et vi- p. 682 dente legebatur charta in audientiam totius populi, et per singula percutiebat ascretis faciem eius, Niceta patriarcha in confessorio sedente ac intuente. post haec vero cum imposuissent eum in ambonem et rectum stare fecissent, accepit Nicetas chartam et misit episcopis, et ablato superhumerali eius anathematizaverunt eum, et hunc Scotiopsin cognominantes abstraxerunt ab ecclesia, gradientem retrorsum. postera vero die cum ludi Circenses agerentur, raserunt faciem eius, et barbam denudaverunt capitis, ac superciliorum pilis ablatis, et indutum hunc laneo brevi et sine manicis vestimento, sedere fecerunt oblique super asinum sagma ferentem, et ipsius tenere caudam, et eduxerunt eum per Diipium in Hippodromium, cuncto populo et vulgo mala imprecante illi et conspuente. trahebat autem asinum Constantinus nepos ipsius, naso reciso. cumque venisset ad vulgus, descenderunt et conspuerunt et pulverem proiecerunt super eum. et cum adduxissent eum ad consistorium, deiecerunt de asino, et calcavere collum eius, et collocatus contra vulgus audiebat ab illis ludicra verba usque ad absolutionem ludorum equestrium.

Eodem quoque mense missis impius imperator patriciis p. 683 significat ei dicens "quid dicis de fide nostra et concilio, quod fecimus?" qui sensibus ad vanitatem conversis respondit, "bene" inquit "et credis, et bene concilium operatus es," putans se ob hoc illum rursus placare. at illi confestim respondentes dixerunt "nos haec audire nolumus ab ore tuo polluto. ex hoc ergo vade in tenebras et in anathema." et sic accepta sententia descendit ad claustra ferarum, et decollatus est. et caput quidem eius per aures ligantes tribus

diebus in Milio suspenderunt ad ostentationem plebis: corpus vero eius pede resti ligato traxerunt per plateam usque ad loca Pelagii, et sociandum biothanatis iactaverunt; similiter et caput eius post tres dies illuc delatum proiecerunt. o irrationabilitatem et crudelitatem atque immisericordiam immitissimae bestiae! non est veritus miser sanctum lavacrum: duos enim filios eius ex tertia coniuge ipsius in ulnas suas susceperat, siquidem semper feralis moribus et immanis suetus esse probatur. ab hoc autem anno ampliori insania usus est: mittens quippe deposuit Petrum nobilem stylitem a

p. 684 petra, quem vivum, cum dogmatibus eius cedere renuisset, ligatis pedibus eius in praedictum Pelagii locum, et hunc quoque per plateam tractum prolici iussit. alios etiam in saccis vinciens et lapidibus aggravans in pelagus iactari praecipiebat, oculos eruens, nares abscindens, flagellis excorians, et omnem tomenti speciem adversus eos qui pie agebant excogitans. et in urbem quidem per se ipsum haec et consentaneos suos, Antonium aio patricium et scholarum domesticum, ac Petrum magistrum, atque per populum singulorum ordinum, qui a se fuerat ad talia eruditus, agebat. in exteris vero thematibus per iam dictos praetores. ipse namque citharae sonitu delectabatur atque convivii, turpibus sermonibus et saltationibus eos qui sibi adhaerebant incessanter erudiens, et sicubi quisquam corruens vel dolens solitam Christianis vocem emitteret dicens "dei genitrix iuva," aut vigilias agens deprehenderetur aut ecclesiis assuetus aut cum religione vivens aut non passim iuramentis abutens, ut inimicus imperatoris damnabatur et immemorabilis nominabatur. monasteria vero, quae in gloriam dei et refugia salvandorum effecta sunt, domos fore communes fautoribus suis militibus faciebat. denique coenobium Dalmatii, quod inter

p. 685 optima Byzantii erat coenobia, militibus in habitaculum tribuit; ea quae dicuntur Callistrati et Dii ac Maximini monasteria, nec non et alias sacras monacharum ac virginum domos, a fundamentis destruxit. eos vero qui monasticam subire vitam ex insignibus militibus vel senatoribus studuerant, et maxime illos qui sibi adhaeserant et complices libidinis suae ac nefandorum actuum fuerant, morti subdebat, suspectui habens confusionem, quae sibi ex pronuntiationibus fieret propalantium se. unde et Strategium Podopaguri fratrem, cum esset urbanus specie, assumpsit: amabat enim talibus adhaerere propter luxurias suas. cum autem sensisset eum moleste tulisse infandas in viros insanias suas, et beato Stephano inclauso S. Auxentii has manifestas reddidisse, salutisque remedia suscepisse, hunc quasi insidiatorem suum

diffamans una cum in clauso, ut praedictum est, interfecit. fecit autem abundare harno species in urbe: novus enim Midas factus aurum coacervavit et agricolas denudavit, et ob tributorum exactionem cogeantur homines largas dei geni- p. 686
minum munificentias facile seu vili pretio venundare.

Eodemque anno Nicetas falsi nominis patriarcha iconas ex musio factas, quae in patriarchio Secreti minoris erant, erasit, et imagines magni Secreti, quae sculptae in ligno erant, deposuit, et ceterarum imaginum facies delinivit. sed et in Abramio similiter fecit.

Anno imperii sui 28 coronavit imperator Eudociam uxorem suam, cum esset trigamus et haec esset tertia coniux, in tribunatio decem et novem accubituum kalendis Aprilibus: filios vero suos ex ipsa procreatos, Christophorum scilicet et Nicephorum, postera die, qua sanctum celebratum est pascha, Caesares ordinavit, patriarcha orationem faciente, et imperatoribus super eos chlamydes et Caesaricias imponentibus galeas. pari modo et Nicetam, novissimum fratrem eorum, nobilissimo facto, superposuit ei chlamydem auream et coronam; et ita processerunt, iactantibus imperatoribus hypatiam trimisia *) et semisia et numismata nova, usque ad magnam ecclesiam.

Anno imperii Constantini 29 ingressa est urbem Hei- p. 687 8
rene ab Athenis veniens dromonibus et chelandiis plurimis, adornatis sericis palliis, et proceribus urbis cum uxoribus obviam occurrentibus et praecedentibus eam. cumque patriarcha venisset ad palatium in ecclesiam Phari, facta sunt ad eandem Heirenem Leonis imperatoris sponsalia, et decimo sexto kalendas Ianuarias coronata est in triclinio Augustae imperatrix Heirene. quae cum ad oratorium S. Stephani situm in Daphne abiisset, accepit nuptiarum coronam una cum filio Constantini, praelato videlicet imperatore Leone. hoc etiam anno facta est commutatio in Syria viri ad virum et feminae ad feminam et pueri similiter ad puerum. et praecepit Abdelas radi barbas eorum, et fieri calamaucos cubiti unius et semis.

Anno imperii Constantini 30 Adrianus sedis apostolicae praesul habetur. eodem anno movit exercitum Banacas contra Romaniam, et multos captivos abduxit, et Romani quar- p. 688

*) trimisia] Anast. in exilio S. Mart.: usque ad unum trimisium frumentum potui comparare. v. Scaliger. de re numm. et Salmas. ad H. A. Fara.

tam Armeniam ingressi despoliaverunt eam. praeterea moritur Salech, et translata est Germanicia in Palaestinam.

Eodem vero anno imitatus Lachanodraco magistrum suum, omnem monachum et monacham in themate Thraciesiorum commorantes apud Ephesum congregavit, et eductis eis in campum dixit ad eos "qui vult imperatori ac nobis obedire, alba induatur veste et in hac hora sumat uxorem: ast qui hoc facere parvi penderint, privati luminibus in Cypro exilio dampnabuntur." tumque opus cum verbo pariter consummatum est, et multi eodem die martyres sunt osteosi, multi vero deficientes et enervati perierunt, quos et familiares sibi Draco faciebat. praeterea indictione nona, mense Ianuario, natus est imperatori Leoni et Heirenae filius, qui nominatus est Constantinus, dum adhuc viveret Constantinus avus eius.

Anno imperii Constantini 31 movit exercitum Banacas contra Romaniam, et cum descendisset ab Hisauria in castrum Sices, obsedit illud. quod cum audisset imperator, scripsit ad Michaellem praetorem Orientalium et ad Manin Buccellariorum et Bardam Armeniacorum praetores; qui cum venissent, tenuerunt egressum eorum, qui erat clausura valde difficilis ad meandum. stulus autem Cibraetorum cum Praetona spathario praetore suo veniens applicuit in portu praedicti castris. quod cum Banacas vidisset, sui desperatus fiduciam rursus assumit, suosque alacres reddit, et ascendens ad equestres exercitus magnis et repentinis vocibus cum omnibus suis clamorem dedit, sicque illos territos fugat, multisque peremptis depraedatus est omnia circa regiones illas, et cum spoliis multis reversus est.

Eodem quoque anno misso Thraciesiorum praetor Lachanodraco Leone notario suo et Leone exmonacho venundavit omnia monasteria, virorum scilicet et feminarum, et omnia vasa sacrata et libros et pecora, et quaeque patrimoniorum eorum erant, et horum pretia principi detulit. quotquot autem monachos et paternos libros reperit, igne combussit; et sicubi lipsanum sancti quis habens apparuisset ad custodiam, et hoc quoque nihilominus igni tradebat, eum vero qui habebat illud, ut impie agentem, puniebat. et p 690 multos quidem monachorum verberibus interfecit, quosdam etiam gladio trucidavit. praeterea innumerabiles oculorum visibus exorbavit; et quorundam quidem barbas cera et oleo perungens succendebat ignem, et ita tam facies eorum quam capita concremabat. porro alios post multos cruciatus exiliis destinabat, et postremo non deseruit in toto themate

sibi subiecto hominem unum monastico schemate circumamictum. quod cum imperator didicisset, bonum semper exosum habens, scripsit ei gratias dicens "inveni te virum secundum cor meum, qui facis omnes voluntates meas." hunc ergo imitantes et ceteri similia perpetrabant.

Anno imperii Constantini 32 misit Abdelas in Africam Mualabitu cum exercitu multo, et ingressus est Alphadal Badinar in Romaniam, et cepit captivos quingentos. Mopsuestienses autem obviam eis occurrentes et bellum exagitantem occiderunt ex Arabibus mille. ast Abdelas abiens Hierosolymam ieiunavit, et praecepit inscribi Christianos et Hebraeos in manibus; et ideo multi Christianorum per mare in Romaniam confugerunt.

Anno imperii sui 33 movit Constantinus, mense Maio p. 691 duodecimae indictionis, stolum chelandiorum bis milium contra Vulgariam. et ingressus ipse in rubea chelandia motus est ad intrandum Danubium amnem, derelictis quoque praetoribus equestrium thematum extra clausuras, si forte possent Vulgaribus in se intuitum figentibus introire in Vulgariam. cum autem venisset usque ad Barnas, formidavit, et redire meditabatur. sed et Vulgares videntes, ac simili pavore metuentes, miserunt Boilam et Tzigaten petentes pacem. quos cum vidisset imperator, gavisus est et pacem fecit, praestito vicissim iureiurando quatinus neque Vulgares exirent contra Romaniam neque imperator studeret in Vulgariam intrare. et factis super hoc ex utraque parte scripturis ad invicem reversus est imperator et urbem adit, taxatis derelictis ex omnibus thematibus in castris quae condidit. Octobrio vero mense undecimae indictionis nuntium suscepit a Vulgaria ab occultis amicis suis, quod mitteret dominus Vulgariae duodecim milia ex populo et Boilades ad captivandum Verzitiam et abducendum eos in Vulgariam. p. 692 qui ne innotesceret quod contra Vulgares moveretur, (venerant enim ad eum legati domini Vulgariae) cum adhuc ii essent in urbe, simulavit se adversus Arabes movere, et transmearunt tam vexilla quam supellectiles ministerii regii apparatus. cum autem apocrisarios dimisisset, per exploratores comperto eorum egressu, assumpto exercitu festinus iter arripuit, et coacervatis thematum taxatis et Thracesianis et unitis ordinibus optimatibus fecit eos 80 milia. et pergens in locum qui dicitur Lithosoria, nullius tubae clangore sonante, irruerunt super illos, et vertens eos fecit victoriam magnam, et cum multis exuviis et captivis reversus est, triumphi sui trophaea penes urbem ostentans, et obsequiis consepatus incedens, bellumque hoc nobile nuncupans,

eo quod nemo sibi restiterit, nec mactatio in hoc aut effusio Christiani facta fuerit sanguinis.

Anno imperii sui 34 Constantinus solvens Vulgarum pacem construxit iterum stolum multum, et intromissis in eum equitum 12 milibus direxit praetores classium omnes in illo, p. 693 ipse vero timens mansit cum equestri militia. cum autem usque Mesembriam venissent et hanc fuissent ingressi, valenter aquilone vento spirante omnia pene contrita sunt et multi perierunt, et rediit, cum nihil utilitatis attulisset. porro Telerigus dominus Vulgariae comperto quod per familiares suos imperator consilia sua cognosceret, scribit ei dicens "vellem effugere et venire ad te. trans mitte ergo mihi verbum securitatis meae, et quos habes hic amicos, ut hoc eis credam et mecum occurrant." at ille levitate usus scripsit ei. qui cum haec didicisset, per medium omnes recidit. quod audiens Constantinus aliquandiu canos suos evulsit.

Anno imperii sui 35 imperator, mense Augusto decimae tertiae indictionis, exivit contra Vulgares. qui atrociter in cruribus divinitus est percussus plaga quae graece anthrax appellatur, et hinc febre validissima et medicis propter nimium incendium ignota detentus Arcadiopolim rediit, a subiectis super humeros in lecto delatus, et veniens Selymbriam navim ingressus est. cumque ad rotundum pervenisset castellum, miserabiliter in chelandio moritur, clamans p. 694 et dicens "vivens adhuc igni sum inextinguibili traditus," sanctamque virginem et dei genitricem laudari exostulans, cum sine foedere ipsius fuerit inimicus. regnavit autem imperator post patris sui mortem annis 34, mensibus 2, diebus 26, et ita vitam dissolvit sanguinibus multis infectus et daemonum invocationibus ac sacrificiis, persecutionibus quoque sanctarum ecclesiarum rectaeque ac immaculae fidei, nec non et monachorum peremptionibus et violationibus monasteriorum, malisque variis supercrescens, non minus quam Diocletianus et antiqui tyranni. praeterea eodem anno et eodem mense moritur et Abdelas Arabum dux. cum enim hi ambo velut acerrimae bestiae diuturnis temporibus ac similiter humanum genus depasti sunt, mortui sunt providentia dei. et obtinent principatum Leo et Madi filii eorum. porro eodem anno Longobardorum rex ad regiam veniens urbem imperatori se profugus contulit.

Mundi 6668, divinae incarnationis anno 768, anno vero imperii Leonis primo, Madi dux habetur Arabum, qui 9 p. 695 his praefuit annis. Leo vero imperator coepit expandi in pecunias, quae sibi fuerant a patre dimissae, placuitque tam

optimatibus quam populo, et visus est ad breve tempus pius esse, sanctaeque dei genitricis ac monachorum amicus. unde et metropolitanos ex monachis in primis sedibus collocavit, militiasque per themata fecit multas, et ordines in urbe amplificavit. quamobrem thematum principes moti ingressi sunt omnes cum multitudine populi copiosa, petentes Constantinum filium eius in imperatorem. at ille, ut moris est principibus, renuntiavit eis. "filius" inquit "meus unicus est mihi. idcirco vereor hoc facere, ne forte contingat mihi quod humanum est, et cum adhuc sit parvulus morti eum tradatis, et alium promoveatis." at illi cum iuramentis profitebantur se ullum satisfaciuros minime regnaturum praeter filium eius, etiamsi eum mori deus voluisset. hoc autem a dominica die qua palmarum solemnitas agitur, usque ad feriam quintam hebdomadae maioris, populo in Hippodromio coacervato petente, sancta parasceue iussit iurare illos, et iuravit omnis populus in honorandis et vivificis lignis, tam scilicet ex thematibus et senatu quam ex interioribus ordinibus et civibus omnibus et hergasteriacis, imperatorem non admittendi exceptis Leone seu Constantino ac semine ipsorum. et fecerunt scripta, quemadmodum iuraverunt, propriae manus. et in crastinum, sabbato scilicet sancto, exivit imperator in tribunalium decem et novem accubituum, et provexit nobilissimum Eudocimum fratrem suum (nam Anthimum vivens pater eius provexerat), et processit imperator cum reliquis Caesaribus et tribus nobilissimis ac novo Constantino ad magnam ecclesiam, et mutato indumento, sicut imperatoribus moris est, ambonem ascendit cum filio suo simul et patriarcha, et ingressus omnis populus posuerunt scripta sua in sancta mensa, et imperator locutus est sic. "en, fratres, petitionem vestram adimpleo, et dono vobis filium meum in imperatorem. ecce ab ecclesia et de manu Christi eum suscipitis." at illi magna voce clamaverunt dicentes "fideiussor noster esto, fili dei, quia de manu tua suscipimus dominum Constantinum imperatorem ad custodiendum eum et moriendum pro eo." et in crastinum, quando videlicet magnus et dominicus paschae dies celebratus est, decimo octavo kal. Maias decimae quartae indictionis, aurorae crepusculo exiens imperator una cum patriarcha in Hippodromium, delato altario, omni populo contemplante, patriarcha fecit orationem, et coronavit imperator filium suum; et ita processit ad magnam ecclesiam uterque imperator cum duobus Caesaribus et tribus nobilissimis. processit autem et imperatrix Heirene, cum praecessissent imperatores, sceptris obsequentibus per scholas antelatis, et ascendentibus per aeneae portae ascen-

p. 696

p. 697

sum in Catechumentia ecclesiae, non exiens in plateam Ereboli. mense vero Maio eiusdem indictionis accusatus est Nicephorus Caesar et frater imperatoris, quod insidias constraxisset adversus eum cum spathariis quibusdam atque stratoribus aliisque hominibus regiis; et facto imperator silentio apud Magnauram exposuit populo quae de se fuerant dicta. qui unanimiter exclamaverunt ut uterque recederet de medio, non memorantes semper periuri se patri eorum iurasse non admissuros post mortem eius iniuriam pati natos ipsius. at imperator rebelles caesos et tonsos exilio apud Chersonem deportatos fore decrevit, et climata illa sub custodia et munimine conservanda.

p. 698 Anno imperii Leonis secundo confugit Telerignus Vulgarum dominus ad imperatorem, qui fecit eum patricium, innuens illi et uxoris suae Heirenae consobrinam. cum autem baptizatum eum ex sancta quoque piscina suscepisset, magnifice honoravit pariter et amavit.

Anno imperii Leonis tertio sedit Ithimamas apud Dabeccon, et seditionem commovit. Leo autem imperator militias Romanorum direxit, et ingressi sunt Syriam centum milia, quibus duces erant Michael Lachanodracus Thracesium, Artabuasus Armenius Orientalium, Tatzates Bucellariorum, Basteratzes Armeniacorum et Gregorius Obsidianensium praetores; et circumdaverunt Germaniciam, ubi erat Hisbahalithius Madi, et apprehenderunt omnes camelos eius, et futurum erat ut caperent etiam Germaniciam, nisi muneribus persuasisset Lachanodraconi Hisbahal, et recessisset a castris. et exivit in praedam regionis, et captivatis haereticis Iacobitis Syris iterum ad castra reversus est. et misso Ithimamans exercitu a Dabeco et amiradibus bellum cum Romanis fecerunt, et ceciderunt amirades quinque et Arabum sex milia, ut ferunt. et sexta feria redierunt: ingressi enim fuerant dominica die. praeterea imperator facta maioma in Sophianis insedit in solio cum filio suo, et ita divulgavit praetores triumphos quos sumpserant. transtulit autem haereticos Syros in Thracem, et locavit eos illic.

p. 699 Anno vero imperii Leonis quarto furore accensus Madi Arabum dux mittit Hisan cum virtute multa, Maurophorum scilicet Syriae ac Mesopotamiae, et descendit usque Dorylacum. verum imperator praecepit praetoribus ne debellerent eos publico bello, sed munirent civitates et populum introducerent ad earum custodiam, destinatis et principibus magnis per singulas civitates, ipsique sumerent electorum militum tercia milia, et insequerentur eos, ne dispergerent

Anno vero imperii Leonis quarto furore accensus Madi Arabum dux mittit Hisan cum virtute multa, Maurophorum scilicet Syriae ac Mesopotamiae, et descendit usque Dorylacum. verum imperator praecepit praetoribus ne debellerent eos publico bello, sed munirent civitates et populum introducerent ad earum custodiam, destinatis et principibus magnis per singulas civitates, ipsique sumerent electorum militum tercia milia, et insequerentur eos, ne dispergerent

cursus, et incenderent ipsi primitus tam pabula equorum quam escas, ubicunque fuissent inventae. cum autem residerent Dorylaei diebus quindecim, et defecissent sibi quae victui sunt necessaria, exilia eorum effecta sunt animalia, multaque in eis praeda patrata est. et reversi obsederunt p. 700 Amorium die uno; quod cum vidissent munitum, et multam habere armaturam, reversi sunt nihil proficientes.

Anno imperii Leonis quinto Paulus Constantinopolitanus habetur antiestes, venitque Madi Arabum dux Dabecum cum potentatu multo et apparatu, et misso filio suo in Romaniam ipse rediit ad sanctam civitatem, et mittit Muehesiam, qui dicebatur Zelotes, et dat ei potestatem apostatas faciendi Christianorum servos et desolandi ecclesias sanctas. et venit usque Hemesam, et reprehendit se non compellere ad magarizandum nisi eos qui ex infidelibus dudum fuissent, donec patefacti sunt Hebraei et Christiani. et statim coepit impie cruciari, sicut nec Lysias olim vel Agricolaus, multosque perdidit. sane feminae gratia Christi dei nostri vicarunt eius insaniam; et hae cum Nubitenenses essent archidiaconi Hemesae ac filii Esiae, multum cruciatae, cum non cessissent impietati, millena quippe flagra recipientes et aliis multis cruciatibus attentatae, coronam victoriae a Christo percep- p. 701 rant, pervenit autem et usque Damasum, et multas ecclesias desertas fecit, non intendens dato Christianis ab Arabibus verbo. praeterea octavo idus Februarias mortuo Niceta, de quo praedictum est, Constantinopoleos episcopo, secunda ieiuniorum hebdomada, die dominico, Paulus honorabilis genere, Cyprius, verbo ac actu coruscans, post plurimam propter haeresim qua tenebatur excusationem, vi multa compellente consecratur patriarcha Constantinopolitanus. media vero hebdomada ieiuniorum tentus est Iacobus protospatharius ac Papias et Strategius ac Theophanes cubicularii et paracoemomeni, Leo quoque ac Thomas, aequae cubicularii, una cum aliis religiosis viris, eo quod venerabiles imagines adorarent. tunc denudans absconditam malitiam suam Leo, persecutoris filius, hos immisericorditer caesos et tonsos perque medium urbis vinotos pompari fecit et in praetorio inclaudi mandavit; inter quos etiam dictus moritur Theophanes, confessor effectus et coronam martyrii consecutus. reliqui autem omnes per huius obitum probati monachi sunt ostensi. ast Aaron ingressus in Armeniacorum p. 702 thema obsedit Semalvos castellum aestate tota, et Septembrio mense cepit illud in verbo. miserat autem Thummam in Asiam cum quinquaginta milibus, et occurrens Mi-

chael Lachanodraco cursu modico suo debellavit eum, et iugulavit fratrem Theumamae.

Eodem quoque mense quartae indictionis mortuus est Leo filius Constantini hoc modo. cum insaniret circa lapides, nimis adamavit coronam magnae ecclesiae, et accipiens portavit eam, et exierunt carbunculi in capite eius, et captus a valida febre mortuus est, cum regnasset annis quinque, diebus sex exceptis.

Mundi anno 6776, divinae incarnationis anno 776, Heirene piissima una cum filio suo Constantino gloriose imperium divinitus accipit sexto idus Septembrias indictionis quartae, quatinus mirabilis praedicaretur deus etiam in hoc, per viduam feminam et puerum orphanum depositurus immensam contra se famulosque suos impietatem et adversus cunctas ecclesias motam impugnatoris dei Constantini tyrannidem, ut olim diaboli per piscatorum et illitteratorum imperitiam. post quattuor vero dies imperii sui, cum filius suus decem esset annorum, consilium facientes quidam senatorum voluerunt educere Nicephorum ex Caesare et imperatorem statuere. cum autem ad notitiam causa devenisset, tenti sunt Gregorius logotheta dromi, et Bardas dudum praetor Armeniacorum, Constantinusque vicarii spatharius et domesticus excubitorum, ac Theophylactus Rangabe drungarius duodecimae insulae, et multi alii; quos caesos et tonsos in diversis locis exilio relegavit. porro viri sui fratres Caesares ac nobilissimos tonsos sacerdotio fungi et populo communionem in festivitate Christi nativitatis porrigere fecit, in qua procedens imperatorio more publice cum puero retulit ecclesiae stemma, quod fuerat a marito sublatum, pulcerrime fabrefactum et pretiosis lapidibus venustatum. promovit autem Helpidium praetorem in Sicilia, qui et ante illic praetor extiterat. porro decimo septimo kalendarum Maiarum accusatus idem Helpidius quod cum Caesaribus sentiret, et misso Theophilo spathario praecepit ut compendio raperet et duceret eum. qui cum perrexisset, non dederunt illum Sicili. at illa huius uxorem ac filios caesos et tonsos praetori misit custodiendos. Iunio autem mense omnia ulteriora themata destinavit ad clausuras custodiendi et observandi exitum Arabum, proponens eis caput Ioannem sacellarium, qui erat eunuchus et domesticus eius. at vero Madi misit Cebir cum virtute multa, et occurrunt in locum nuncupatum Milum, et inito bello superantur Arabes, et occiduntur ex eis multi, et ita cum confusione reversi sunt. coeperunt praeterea piissimi principes fiducialiter agere, et verbum domini dilatari, et qui volebant salvari, sine prohibitione mundo

abrenuntiare, et glorificatio dei exaltari, ac monasteria re-
creari, atque omne bonum manifestari.

Hoc etiam anno in longis Thracæ muris homo quidam
fodiens invenit lapideam arcam, quam cum expurgasset et
revelasset, reperit virum iacentem et litteras conglutinatas
arcae, continentes haec "Christus nascetur ex Maria virgine,
et credo in eum. sub Constantino vero et Heirene impera-
toribus, o sol, iterum me videbis."

Anno imperii Constantini et Heirenæ secundo direxit p. 705
Heirene Costahim sacellarium et Mamalum primicerium ad
Carolus regem Francorum, quo filiam suam nuptui traderet
imperator Constantino filio suo. et facto placito ac iure-
iurando inter utrosque, reliquerunt Elisaeum eunuchum at-
que notarium ad docendam illam Graecorum litteras simul
et linguam; sed et ut erudiret eam et secundum mores Ro-
manorum imperii. constructis autem classibus numerosis,
et electis ex thematibus populis ac principibus, qui suffice-
rent, promovit Theodorum patricium eunuchum, virum in-
dustrium, et direxit in Siciliam adversus Helpidium. cum-
que multa fierent bella, vicerunt hi qui circa Theodorum
erant. quo viso Helpidius timuit, et sumptis quotquot ha-
bebat pecuniis cum Nicephoro transmeavit in Africam, et
accepto verbo securitatis ad Arabes confluit; quem illi su-
sceptum ut Romanorum imperatorem retinebant, coronantes
eum incassum, et ocreis et stemmate induentes. cum autem
Romanorum in his populus vacaret, egreditur Madi filius
Aaron cum potentatu et apparatu nimio, tam Maurophorum
quam totius Syriae et Mesopotamiae atque deserti, et venit p. 706
Chrysopolim, derelicto Bunuso ad obsidendum Nacoliā et
custodiendum dorsa sua. misit autem et Burniche in Asiam
cum 30 milibus; qui cum debellasset Lachanodraconem cum
thematē Thracesiorum in loco Darino dicto, cum et ipsi
triginta milia essent, quinque milia interfecit. ast impera-
trix misso Antonio domestico cum ordinibus obtinuit Barin,
et concluserunt eos. confugit autem ad eos Tazatius Bucel-
lariorum praetor, odio quod contra Stauracium habebat pa-
triciū et logothetam dromi, eunuchum omnibus, qui tunc
videbantur esse, praeminentem et omnia disponentem. et dato
eis consilio pacem postulaverunt. cum autem ad hoc existi-
sent Stauracius et Petrus magister et Antonius domesticus,
non studuerunt subtiliter agere, ut verbum caute susciperent
et filios primorum, sed exeuntes inconsulte tenti sunt ab illis
et compedibus vincti sunt, et coactae sunt utraeque partes
ad faciendum pacem. et donaverunt invicem, Augusta scili-

cet et Aaron, ^{p. 707}renta multa, pacto firmato ut per singulos annos eis census tribueret. et facta pace discesserunt, dimittentes etiam et civitatem Nacolliae. tulit autem et Atazates uxorem suam et omnem substantiam.

Anno imperii sui tertio, pace facta cum Arabibus et aditu reperto, Heirene mittit Stauracium patricium et logothetam dromi cum virtute multa contra Sclavinorum gentes. qui cum descendisset in Thessaliam et Graeciam, subiecit omnes et tributarios fecit imperio. introivit autem et in Peloponnesum, et multam captivitatem et exuvias Romano imperio attulit.

Anno imperii Constantini ac Heirenae quarto rediit Stauracius, de quo supradictum est, et Sclavis, et triumpho manifestavit trophaea in Hippodromio. mense autem Maio eiusdem septimae indictionis exivit imperatrix Heirene una cum filio suo et virtute copiosa in Thracem, circumferens organa et cetera genera musicorum, et ivit usque Beröeam, et hanc aedificari iubens nominavit Heirenopolim. venit autem et usque ad Philippolim cum omni securitate, et rediit, cum constraxisset etiam Anchialam.

Eodem quoque anno et Arabum dux Madi, qui et Maumed, ^{p. 708}mortuus est, et obtinuit Moses filius eius. porro pridie kalendarum Septembriarum eiusdem septimae indictionis Paulus almificus et sanctissimus patriarcha infirmatus thronum reliquit, et descendens ad monasterium Flori monachum suscepit habitum, imperio ignorante. cum autem hoc didicisset imperatrix, venit ad eum cum filio tristis et clamans, "cor" inquit "hoc fecisti." at ille cum lamentis multis ait ad eam "utinam nec unquam sedissem in sacerdotii throno, ecclesia dei tyrannidem patiente, praesertim cum scissa sit a reliquis universalibus sedibus et anathematizata." quae demum ascitos patricios et senatus primores misit ad eum audire quae ab ipso dicebantur; qui dixit ad illos "nisi synodus universalis fiat, et error qui est in medio vestri corrigatur, salutem non habebitis." at illi dixerunt ei "et quare subscripsisti, cum consecrareris, non te consecraturum iconam?" ait autem "etenim idcirco lamentis afficior et cucurri ad poenitentiam, deprecaturus deum, ne sicut sacerdotem me cruciet, qui tacuerim usque nunc et prae timore furoris vestri non praedicaverim veritatem" et in his obdormivit ^{p. 709}in pace, derelicto lamento multo tam imperio quam piis et religiosis rei publicae viris: colendus enim vir erat, et supra mensuram misericors, ac omni reverentia dignus, multamque fidem habebat tam res publica quam imperium erga illum.

ex tunc ergo coepit dici et disputari super sanctis imaginibus sermo ab omnibus cum fiducia.

Anno imperii Heirene cum filio quinto Arabum dux Moses provehitur, qui uno eis praefuit anno. Constantinopolitanus vero Tarasius habetur antistes. hoc quoque anno collecto imperatrix Heirene omni populo apud Magnauram dixit ad eos "scitis, fratres, quid fecerit Paulus patriarcha; et siquidem vixisset, non utique pateremur hunc dimittere sacerdotii thronum, licet monasticum habitum induisset. quia vero, sicuti deo placuit, de vita migravit, provideamus hominem, qui possit pascere nos et ecclesiam dei didascalice conservare sermonibus." qui unanimiter omnes dixerunt non fore alium nisi Tarasium a secretis. at illa "et nos" ait "illum eligimus. sed resultet, et dicat pro qua causa non suscipit electionem imperii et totius plebis." at ille respondit populo dicens "immaculatae fidei nostrae Christianorum custodes, et eorum quae in gloriam dei sunt aemulatores fideles, imperatores nostri, tanquam omnium in beneplacitum eius et in commodum nostrum curam facientes, et maxime nunc ecclesiastica negotia diligenter et sollicitè considerantes, quo summus sacerdos in hac regia urbe sua constitueret, in suae pietatis me animum assumpserunt, et ut manifeste mihi diceretur quod consiliati sunt praeceperunt. cumque ad hoc me indignum esse pronuntiarem et nullum consensum efficerem, utpote qui iugum huius sarcinae portare vel sufferre non possem, iusserunt me adduci ante faciem vestram, pro eo quod huius consilii unanimes et comprobatores effecti sitis. et nunc, o viri, qui deum timetis et semper hunc in cordibus vestris habetis, quique Christi vocatione, veri videlicet dei nostri, nominamini Christiani, aio, audite brevis sermonis ab exiguitate ac humilitate nostra rationem. ego quidem quicquid piis imperatoribus nostris et per omnia orthodoxis responderim, et in conspectu vestro orationis meae apologia respondeam. timore deprimor ad consentiendum huic electioni, et vereor a facie dei currere taliter et quomodolibet incircumspectus, ut non terribili damnationi succumbam. si enim divinus Paulus apostolus, qui dei voces audivit caelumque habuit erudiens se et paradisi inspector effectus est audivitque arcana verba et portavit nomen dei coram gentibus et regibus, dixit ne forte, cum aliis praedicaverim, ipse reprobus efficiar, quomodo ego, qui in mundo conversatus et cum laicis connumeratus in imperatoriis administrationibus militavi, sic absque iudicatione atque circumspectione possum insilire ad sacerdotii magnitudinem, horrendum consimen ad

exiguitatem meam, et temerarium studium. causa vero timoris et refutationis meae haec est: aspicio enim et video ecclesiam, quae supra petram Christum dominum nostrum fundata est, scissam nunc et divisam, et nos alia atque aliter loquentes, et aliter eos Christianos qui in Oriente unius nobiscum fidei sunt; sed et his concordantes Occidentales, nos ab omnibus illis alienatos et a se per singulos dies anathematizatos. dira poena est anathema: procul a deo emitit, et a regno caelorum expellit, ducens in tenebras exteriores.

p. 712 res. nescit ecclesiae lex vel terminus sectam sive contentionem, sed sicut novit confiteri unum deum, unum baptismum, unam fidem, ita et concordiam unam in omni ecclesiastico negotio. nihil enim est in conspectu dei tam acceptum atque placabile quam ut unum simul et una efficiatur catholica ecclesia, quemadmodum in sinceræ nostræ fidei symbolo confitemur. et petimus nos, fratres, ut reor, et vos, quoniam scio timorem vos dei habere, a piissimis et orthodoxis imperatoribus nostris synodum universalem colligi, ut efficiamur nos, qui unius dei sumus, unum, et qui trinitatis cultores existimus, uniti et unanimes et collegae, et qui capitis nostri Christi sumus, efficiamur corpus unum compactum atque connexum, et qui sancti spiritus sumus, efficiamur non contra invicem sed pro invicem, et qui veritatis existimus, efficiamur id ipsum sapientes atque dicentes, et non sit in nobis certamen sive dissensio, ut pax dei, quae exuperat omnem sensum, muniat nos omnes. et siquidem iusserint orthodoxiae propugnatores, imperatores videlicet nostri, postulationi meae annuere, consentio et ego. sin autem, p. 713 impossibile est mihi hoc facere, ne subiiciar anathemati et inveniar condemnatus in die domini nostri et iustitiae iudicis, ubi neque imperator neque sacerdos neque principes neque hominum multitudo poterit eripere me. et quicquid placuerit vobis, fratres, date apologiae meae uno vero assertionis vestrae redditae petitioni meae responsum." et libenter audierunt omnes quae dicta sunt, consensum praeuentes ut fieret synodus. at vero Tarasius rursus ad populum disputans ait "Leo imperator subvertit imagines; et quando synodus facta est, subversas illas invenit. et propter quod imperatoria manu subversae sunt, iterum quaestionem habet idem capitulum, quoniam antiquam consuetudinem in ecclesia traditam praesumpserunt, sicut eis libitum fuit, exterminare. sed veritas dei, ut apostolice dicamus, non est alligata."

Itaque octavo kalendas Ianuarias octavae indictionis consecratus est almus pater noster Tarasius patriarcha Con-

stantinopolitanus; qui missus Romam synodicis suis et libello fidei suae receptus est ab Hadriano papa. mittens autem et imperatrix petiit ut mitteret litteras suas et homines, quo invenirentur in synodo; qui direxit Petrum vicedominum *) ecclesiae suae, et Petrum Hegumenum S. Sabae, vi-p. 714
ros honorabiles ac omni virtute adornatos. misit autem et Antiochiam et Alexandriam tam imperatrix quam patriarcha: adhuc namque pax, quae facta fuerat cum Arabibus, non erat soluta. et duxerunt ab Antiochia quidem Ioannem magnum atque famosum, verbo et opere sanctitatis participem, qui et syncellus Antiocheni patriarchae fuit, et Thomam Alexandrinum, virum zelatorem et religiosissimum, qui et Thessalonicae magnae civitatis, quae est in Illyrico, factus archiepiscopus effloruit. interea mortuo Mose fit Arabum dux frater eius Aaron, qui tribus et vicenis eis praefuit annis et multa mala Christianis ostendit.

Anno imperii sui sexto mittentes imperatores convocaverunt omnes, qui sub eorum erant potestate, antistites, pervenientibus quoque a Roma transmissis ab Hadriano papa litteris et hominibus, ut praediximus, et ab Antiochia et Alexandria. et septimo idus Augustas nonae indictionis praesidentes in templo sanctorum apostolorum apud regiam urbem coepere sanctas scripturas relegere, et obicere invicem, p. 715
imperatoribus ac catechumenis insipientibus. ast populus scholariorum et excubituum atque ordinum ceterorum accusati a principibus suis, cum haberent adhuc et magisterium quoque nequam doctoris sui, denudatis gladiis irruerunt in eos, minitantes mortificare tam summum sacerdotem quam orthodoxos episcopos et abbates. imperio vero per assistentes sibi familiares homines hos sedare nitente non acquieverunt, quin potius exprobraverunt. cum autem patriarcha surrexisset et tribunal cum episcopis et monachis fuisset ingressus, hi qui maligni sensus eorum erant episcopi exierunt ad eos, clamantes atque dicentes "vicimus." et gratia dei nemini nocuerunt furiosi illi et inhumani. et taliter dissoluta synodo abiit unusquisque ad propria.

Anno imperii sui septimo misso Heirene Stauracio patricio et logotheta in Thracem, mense Septembrio, initio decimae indictionis, ad ulteriora themata, persuasit eis sibi cooperari et depellere ab urbe impium populum, quem nequissimus Constantinus instruxerat et erudierat. et cum se p. 716

*) vicedominus est oeconomus. v. Hugonem Menardum ad Concordiam regularum c. 28. cui adde Flodoardum 1 17. Faza.

singeret quod exercitum motura esset in Orientales partes, eo quod Arabes fuissent egressi, exiit omnis regius apparatus atque suppellex usque ad Malagma; et introeuntes hi qui exteriorum thematum erant tenuerunt urbem. mittens autem ad illos significat eis dicens "mittite mihi arma vestra: opus enim vobis habeo." at illi stulti divinitus facti dederunt ea. tunc missis familiis eorum in naves exules eos emisit ab urbe, in propriam regionem unum quemque iubens abire, in qua et genitus esset. et cum fecisset exercitum proprium et principes sibi obtemperantes, ipsa mense Maio iterum mittens per omnem locum convocavit episcopos, quo venirent in Nicaensium civitatem Bithyniae ad efficiendum illic concilium. et per totum aestivum tempus congregati sunt omnes apud Nicaeam, siquidem eos qui ex Romanae sedis et Orientalium persona venerant non dimiserat, sed retentos secum habebat.

Anno imperii Heirenæ et Constantini octavo exiit Tarsius sanctissimus archiepiscopus Constantinopoleos in Nicænsium civitatem, et celebrata est sancta et universalis septima synodus episcoporum, et recepit catholica ecclesia priscum ornamentum suum, nil novum praedicans, sed sanctorum et beatorum patrum dogmata immota custodiens, et novam haeresim abdicans, tresque falsos nominatos patriarchas anathematizans, Anastasium videlicet Constantinum et Nicetam, atque omnes consentaneos eorum. facta est autem prima conventio ac sessio episcoporum in ecclesia catholica S. Sophiae Nicaenae civitatis quinto idus Octobriæ indictionis undecimæ. et Novembrio mense ingressi sunt omnes regiam urbem, et praesidentibus imperatoribus una cum episcopis in Magnaura lectus est tomus, et subscripsit tam imperator quam mater eius, firmanτες pietatem secundum antiqua dogmata, opera sacerdotum honori, et dimiserunt eos, et pace potita est ecclesia dei, quamquam inimicus zizania in operationibus suis seminare non cesset. sed ecclesia dei semper impugnata triumphat.

Anno imperii sui nono Heirene imperatrix, pace soluta p. 718 3 faciendi cum Francis nuptiales contractus, direxit Theophanem protospatharium et abduxit puellam ex Armeniacis nomine Mariam ab Amnia, et iunxit eam Constantino imperatori et filio suo, cum ipse multum tristaretur et nollet, propter affectum quo erga Caroli filiam Francorum regis flagrabat, quam scilicet antea desponsaverat. et consummaverunt nuptias eius mense Novembrio indictionis duodecimæ. interea Heirene misit Ioannem Sacellarium et logothetam in Longobardiam, una cum Theodoto dudum rege maioris

Longobardiae, ad ultionem inferendam, si posset, in Carolum et quosdam subducendos ab illo. descenderunt ergo cum Theodora patricio et praetore Siciliae, et inito bello tentus a Francis amare peremptus est.

Anno imperii Heirene et Constantini decimo movit dias-
p. 719
bolus livore pietatis imperatorum homines, qui instigaverunt matrem adversus filium et filium adversus matrem: inflexerunt enim eam quasi ex praesignantibus futura cognitionibus certificati, asserentes ei "non est praedestinatum apud deum tenendi filium tuum imperium, sed tuum est a deo tibi datum." at illa ut mulier seducta, praesertim cum amorem quoque principatus haberet, credidit ita esse, et non recogitavit quod ipsi volentes dispensare res id sub occasione praetenderent. ergo cum imperator iam viginti esset annorum factus atque robustus admodum et idoneus, videbat se nihil potestatis gerentem, et tristabatur, intuens e contrario Stauracium patricium et logothetam omnia possidere, omnesque ad illum, procedere, et neminem ad se frequentare audere: tunc consilio inito cum familiaribus perpauca hominibus suis, et Petro magistratu et Theodoro patricio et Damiano aequae patricio, firmavit quo comprehenderet eum et exulem in Siciliam destinaret, ipseque teneret imperium cum matre sua. porro quinto idus Februarias factus est horribilis terrae motus, ita ut non auderet quisquam domi dormire, p. 720
sed omnes in hortis et sub dio tabernaculis factis et tentoriis extensis degebant. ast imperatrix una cum filio suo egressa est ad S. Mamam. cum autem Stauracio nuntiata fuisset praesignata res, commovet Augustam contra filium; quae comprehensos homines imperatoris omnes cecidit atque totondit, una cum Ioanne protospathario et hauiule ipsius, et exilio relegavit in inferioribus partibus unaque in Siciliam. Petrum vero magistratum debonestationibus submittens in domo sua sedere praecepit, similiter et Theodorum patricium. porro Damianum patricium caesum et tonsum in castrum Apolloniadem exulem fore constituit. percutiens autem et filium conviciisque multis lacessens egit ne procederet per dies non paucos. coepit autem adiuramentis submittere [iurare] militiam iam dicentem quia quousque tu vivis, non permittemus imperare filium tuum. et iurabant omnes sic, nemine contradicere super hoc audente. interea classis Arabum in Cyprum exivit. quod praecognoscens imperatrix coacervavit et ipsa omnia Romana navigia, et misit adversus eos. cum autem usque Myra uterque praetor venisset, divertit a promontorio Chelidoniorum et ingressus est in Attaliae sinum. at vero Arabes moti a Cypro, camp. p. 721

serenitas eos cepisset, circumferebantur in pelago. cumque terrae proximi tenerentur, viderunt eos praetores, et acie directa praeparati sunt ad bellandum. Theophilus autem Cibyraeotorum practor, cum vir esset robustus atque fortissimus, fesus et ante omnes egressus tentus est ab eis; qui cum ductus ad Aaron fuisset ab eo videndus, adhortatus est ut proditor fieret et temporalia dona susciperet. qui cum hoc nullatenus admisisset, per ampliusque coactus nequaquam cessisset, gladii animadversionem sustinens martyr optimus est ostensus.

Mundi anno 6283, divinae incarnationis anno 783, anno vero imperii Constantini primo mense Septembrio, indictionis decimae quartae, venerunt qui adiurabant ad Armeniarum thema; qui iurare minime consenserunt, quia non imperabimur a filio tuo in vita tua, sed nec praeposimus, inquit, nomen Heirenæ ante Constantini nomen, sed Constantini et Heirenæ, ut ab initio suscepimus. misit autem iterum ad inflectendum eos Alexium spatharium et drungarium vigiliae. at illi tenentes eum, ut sibi praecisset, pro-
 p. 723 xerunt. Nicephorum vero patricium et praetorem suum custodiae manciparunt, Constantinumque solum principem et imperatorem laudaverunt et acclamaverunt. hoc comperto reliquorum populi thematum, praetoribus suis expulsis Constantinum tantum imperatorem et ipsi praedicabant. o maligni diaboli versutias, quomodo per multa studet argumenta genus hominum perdere! qui enim ante quindecim annos terribili iureiurando iuraverunt et facta propriae manus scripta in sancto tribunali recondiderunt, iterum iurabant se a filio eius non imperandos in vita ipsius, et rursus hoc oblivioni tradentes Constantinum imperatorem bonae famae laudibus efferebant, non perpendentes miseri quod non oporteat reciprocum fieri iuramentum. necessitas enim incum-
 bit ut omnem reciprocam iurationem periurium subsequatur. periurium autem est abnegatio dei. collecti autem Octobrio mense decimae quartae indictionis hi qui ex thematibus erant apud Atracem, exquisierunt omnes communi consilio Constantinum imperatorem, vicesimum agentem annum. timens autem Heirene impetum populi absolvit eum. at illi hunc quidem imperatorem affirmaverunt, huius autem ma-
 p. 724 trem respuerunt. praeterea direxit protinus imperator Michaellem Lachanodraconem et Iannem baiulum suum ac protospatharium, et iuramentis submiserunt Armeniacos, ne susciperent Heirenem matrem suam imperatricem. Alexium vero confirmavit in praetorem suum. et cum rediisset imperator in urbem mense Decembrio, caesum et tonsum Stan-

racium exulem fecit apud Armeniacorum thema ad satisfactionem eorum. in exilium nihilominus et Aëtium misit, spadonem protospatharium et intimum eius, et omnes domesticos ipsius spadones. hanc autem cum suavitate sua et affluentia locavit in palatio Eleutherii, quod ipsa aedificaverat, in quo etiam pecunias multas absconderat.

Factum vero est eodem mense incendium, et concrematum est triclinium patriarchii, quod dicitur Thomaites, et quæstorum, et aliae domus usque ad Milium. ceterum Aprili mense Constantinus cum castra movisset contra Vulgares, venit ad castellam quod dicitur Probatii, ad rivum scilicet S. Georgii; et cum occurrisset Cardamo domino Vulgariae, pusillo circa vesperam facto bello, formidantes hi qui ex parte Romanorum erant, per noctem fugerunt et inglorii redierunt; quin et Vulgares metuentes reversi sunt.

Anno imperii sui secundo mense Septembrio castra movit imperator adversus Arabes, et profectus ab Amorio abiit Tarsum Ciliciae. cum autem venisset ad inaquosas turres, repedavit inanis mense Octobrio indictionis decimae quintae. porro decimo octavo kalendas Februarias rogatus imperator a propria matre et a multis optimatibus pronuntiat eam iterum imperatricem, et laude cum illo simul attollitur, ut a primordio Constantini et Heirenae. omnes quidem obediunt. ast Armeniacorum thema pertinaciter instans ad hoc renititur, et quaerit Alexium, qui paulo ante praetor in eis fuerat, et ab imperatore tunc evocatus et dignitate patricii honoratus penes ipsum degere videbatur. hunc ergo propter huiusmodi requisitionem et quosdam sermones super illos dictos, quia videlicet regnaturus esset, caedens ac tondens in praetorio posuit.

Iulio vero mense exercitum movit adversus Vulgares, et construxit castrum Marcellorum, et duodecimo kalendarum Augustarum exivit Cardamus dominus Vulgariae cum omni virtute sua, et stetit in munitionibus. fiducia vero fretus et a pseudoprophetae imperator credere persuasus quod eius esset victoria, incircumspecte ac inordinate bellum infert, et valido vincitur Marte, fugatusque rediit in urbem, multis amissis non solum communis populi sed et primatum, inter quos et Michael magistratus, Lachanodraco et Bardas patricius ac Stephanus protospatharius extiterunt, Nicetas quoque ac Theognostus facti praetores, et homines regii non pauci. sed et Pancratius pseudopropheta et astronomus, qui et victurum illum vaticinatus est. abstulerunt autem Vulgares etiam sarcinam, pecunias, equos et aulaea una cum universo

regio apparatu. cum autem ordines collecti essent in urbe, consiliati sunt edueere Nicephorum ex Caesare et imperatorem statuere. quo comperto Constantinus misit, et eduxit utrosque filios Constantini avi sui ad S. Mamam, et Nicephorum quidem oculis, Christophorum atque Nicetam Anthimumque atque Eudocium linguis privavit; cum quibus et praedictum Alexium patricium luminibus exorbavit, obediens maternis et praelati Stauracii patricii suadelis, ei asseverantium quod nisi hunc caecum redderet, in imperatorem eum forent electuri. facta est autem horum poena mense Augusto, die sabbati, indictionis decimae quintae, hora nona. verumtamen non in longum dei iustitia hanc actionem dimisit inultam: post quinquennium namque eodem mense et eadem sabbati die orbatur oculis a propria matre Constantinus idem.

Anno imperii Constantini tertio audientes Armeniaci de Alexio patricio quod caecus fuerat factus, custodiae mancipare praetorem suum, Theodorum videlicet Camulianum patricium. quo comperto imperator misit quidem primum ad eos nonnullos, post sanctum vero pascha ipse per se movit exercitum contra eosdem Armeniacos una cum reliquis cunctis thematibus. et septimo kalendas Iunias primae indictionis, die sanctae pentecostes, cum proditos eos Armeniorum fraude, qui cum ipsis erant, debellasset atque vicisset, comprehendit p. 727 illos, et interfecit Andronicum spatharium et turmarcham eorum, et Theophilum turmarcham atque Gregorium episcopum Sinopae; reliquos vero rerum iacturis et proscriptionibus subdidit. porro mille vinctos exercitus ipsorum introduxit per Blachernarum portam in urbem, quorum faciebus atramento et punctionibus suprascripisit "Armeniacus insidiator." dispersit eos tam in Siciliam quam in ceteras insulas. Armenii sane, proditores eorum, nil ab imperatore honoris seu liberalitatis assecuti castrum Camachan Arabibus tradiderunt.

Anno imperii Constantini quarto ceperunt Arabes Thebesan castrum sub verbo, propter quod et principes eius dimiserunt ad propria.

Anno imperii sui quinto Constantinus, odio habens Mariam uxorem suam, summissione matris suae principatum appetentis et quo ab omnibus reprehensibilis iudicaretur affectantis, coegit eam ut fieret monacha; quam cum inflexisset, totondit mense Ianuario. et Aprili mense movit exercitum adversus Arabes, et mense Maio bellum iniens in oc- p. 728 cursu ipsorum, in loco qui dicitur Amusan, vicit, vertit, et

hos insecutus est usque ad amnem. et cum venisset Ephesum et apud dei locum orationes fecisset, commercium nundinarum, quod centum erat auri librarum, indulgit ad famulatum S. Iohannis apostoli. Augusto vero mense coronavit imperator Theodotem cubiculariam in Augustam, et desponsavit eam inique.

Anno imperii sui sexto, indictione prima, celebravit imperator Constantinus cum Theodote nuptiarum principia in palatio S. Mamae per dies quadraginta prolongatarum. mense vero Aprilis eiusdem indictionis nocturno tempore factus est terrae motus in insula Creta valde terribilis, mense autem Maio factus est Constantinopoli nimis horribilis. Cardamus praeterea dominus Vulgariae denuntiavit imperatori dicens "aut tribue mihi pacta, aut veniam ad auream usque portam, et demoliar Thracem." ast imperator posita equina in mappa stercora transmisit ei, "qualia" inquires "te decere pacta praevidi, transmisi tibi. verum quia senex es, nolo ut fatigeris usque ad haec loca, sed ego venio usque Marcella, et tu exi, et quicquid iudicaverit deus fiat." et cum misisset imperator ad ulteriora themata, congescit populum suum et venit usque Versinitiam, et Cardamus usque ad lu-
p. 729
cum Abroleva; et cum formidaret, mansit in nemore. ast imperator confortato populo suo abiit usque ad lucum Abrolevam, invitans eum per dies decem et septem. at ille non est ausus, sed repedavit fugax ad suam

Eodem quoque anno et Arabes venerunt usque Amorium, et cum nihil profecissent, reversi sunt, praeda in circumquaque regionibus facta.

Eodem autem anno Plato Sacudionis abbas se abscidit a communione Tarasii patriarchae, pro eo quod imperatorem in communionem receperit, et institutori tondere uxorem eius Mariam, et Ioseph monacho et abbati monasterii quod appellatur Tanchathara coronare eum cum Theodote praeceperit. quod cum didicisset imperator, misso Bardanio patricio et scholarum domestico, atque Iohne comite Obsequii, Platonem introduxit in urbem, et reclusit intra claustra in templo principis militiae, quod est in palatio. reliquos vero monachos cum nepotibus eius percussos exilio relegavit apud Thessalonicam; quibus auxiliabatur mater imperatoris, tanquam his qui filio suo resistebant et confundebant.

Anno vero imperii sui septimo, mense vero Septembrio, p. 730
egressus est imperator cum matre sua, ut calefieret apud

Prusam. Octobrio vero mense natus est imperatori filius, quem nominavit Leonem. quae cum cognovisset imperator, derelicta matre apud Thermas una cum ordine regio universo atque principibus cursim in urbem regressus est. quapropter huius mater spatio reperto allocuta est et subtraxit muneribus ac repromissionibus agminum principes, ut deponeretur filius suus et ipsa singulariter imperaret, alios horum per se ipsam, alios vero per homines suos blandiens. et attraxit ad se omnes, et praestolabatur congruum invenire diem. interea Romae obeunte Adriano papa consecratur Leo, vir honorabilissimus et per omnia reverendus. mense vero Martio exivit imperator adversus Arabes, secum habens Stauracium patricium et ceteros amicos matris suae, necnon et electam catervam expeditorum videlicet militum ex utriusque thematibus, viginti milia. videntes hi qui circa Stauracium erant alacritatem populi et imperatoris, timuerunt ne forte bello inito ille vinceret et ipsi adinventis adversus eum

p. 731 frustrarentur insidiis. ergo muneratis vigiliis persuaserunt eis mentiri, perhibendo Saracenos fugisse. imperator itaque multum tristatus inefficax urbem ingressus est, et kalendis Maiis mortuus est filius eius Leo, et luxit eum vehementer. porro decimosexto kalendas Augustas ab equestri agone ad S. Mamam transeunte, transmearunt adversus eum comprehendendum hi qui erant ex ordinibus, quos mater imperatoris fuerat allocuta. quo ille cognito in chelandium suum ingressus est, et transmeavit ad Pylas, volens ad Orientalium thema confugere. erant autem cum eo et matris suae amici, quos ille sic esse penitus ignorabat. praeterea exivit ipse et mulier eius usque ad Tritonem. porro consilio inito amici matris eius, qui cum ipso erant, dixerunt ad semet ipsos "si concervatus fuerit ei populus, non iam dominio constringetur, nec latere poterimus eum, et perdet nos." materque ipsius congregatis in palatio Eleutherii eis qui ex ordinibus sibi fuerant collocuti, introivit palatium, et cum didicisset populi ad imperatorem concursum, timuit nimis, et tractabat qualiter mitteret episcopos ad eum et acciperet verbum et sederet in angulo. verum scripsit occultè ad amicos suos, qui cum eo erant, quia nisi modum quemlibet feceritis et

p. 732 tradideritis eum, verba quae habebitis mecum indicare habeo imperatori. at illi metuentes tenuerunt eum ad preces, et in chelandium inducto eo sabbato mane venerunt ad urbem, et incluserunt eum in domo purpurea, in qua et natus est, et circa horam nonam crudeliter et insanabiliter oculos eius evellunt, ita ut hunc mors subsequens confestim extingueret, consilio matris eius et consiliariorum ipsius. ob-

tenebratus autem est sol per decem et septem dies, et non dedit radios suos, ita ut aberrarent naves et ferrentur, omnesque dicerent atque confiterentur quod propter imperatoris caecitatem sol obcaecatus suos radios retraxerit. et taliter de cetero imperat Heirene mater eius.

Eodem etiam anno et Romae cognati beatæ memoriæ Hadriani papæ commoventes populum tumultuati sunt contra Leonem papam, et tenentes caecaverunt eum, non tamen penitus lumen eius extinguere potuerunt. at ille confugit ad Carolum Francorum regem, qui ultus est inimicos eius amare, et iterum restituit illum in sedem suam. ceterum vicem p. 733 Carolo recompensans coronavit imperatorem in templo S. Petri apostoli, perungens oleo a capite usque ad pedes, et circumdans imperatoria veste atque corona, octavo kalendas Ianuarias indictionis nonæ. igitur Romanis iterum imperat Heirene annis quinque.

Anno itaque imperii sui Heirene primo, id est cum secundo imperare coepisset, confestim dirigit Dorotheum egumenum Chrysopolitanum et Constantinum chartophylacem ecclesiæ magnæ ad Abimelech partes Cappadociæ depopulantem atque Galatiæ, intercedens pro pace; quod tamen factum non est. et Octobrio mense quidam rebelles in custodia positus in palatio Contherapia filiis impugnantis deum Constantini ad magnam confugere persuadent ecclesiam, quasi petentes securitatem subsequenti indemnitate suæ, quatinus per huiusmodi occasionem appellarent ex eis quemquam imperatorem. et multo populo ad ecclesiam concurrente ingressus est Aëtius eunuchus patricius, et eduxit eos verbo, nemine ad illos tendente, et exilio damnaverunt eos apud Athenas. duo autem patricii, Stauracius scilicet et Aëtius, qui dilecti esse noscebantur imperatricis, facti sunt in alterutrum hostes, ita ut inimicitiam manifeste monstrarent, p. 734 ambo intentionem habentes post mortem eius cognatis suis imperium acquirendi.

Anno imperii Heirene secundo Abimelech exivit contra Romaniam, et misso expeditorum incursu descendit usque ad Magalina, et praeoccupans in stabulis Stauracii equos imperatorio equitatu aptos sine læsione reversus est; et reliqui descenderant usque Lydiam, et multam consecuti sunt prædā.

Mense vero Martio septimæ indictionis voluit Acamirus Sclavinorum Belziciæ princeps pulsatus ab Helladicis educere filios Constantini, et ex eis promovere imperatorem. cum autem hoc cognovisset imperatrix Heirene, mittit ad patricium

Constantinum Serantapichum Theophylactum filium eius, qui spatharius erat et nepos suus, et omnium oculos eruit, et dissipavit consilium eorum contra se nequiter adinventum.

p. 735 porro paschalis festivitatis feria secunda processit imperatrix a sanctis apostolis in curru aurato vecta, qui a quattuor equis albis trahebatur et a quattuor patriciis tenebatur, Bardano videlicet praetore Thracensiorum, Sisinnio praetore Thracae, Niceta domestico scholarum et Constantino Boila, iactans liberaliter hypatiam. mense vero Maio infirmata est imperatrix pene ad mortem, et protenta est contentio eunuchorum. Aëtius autem auxiliatus est Nicetae patricio et scholarum domestico, et insequuntur severe Stauracium, credere facientes imperatricem quod imperium appeteret, ita ut atrociter irata illi, ascendens in palatium Tonchierium, dixerit rebellionis et simultatis sollicitatorem eum esse, et sibi celeris acquisite perditionis. qui ad haec apologia facta muniebat se ipsum. insaniebat autem adversus Aëtium et Nicetam iam dictos patricos.

Anno imperii Heirene tertio, mense Febuario, indictione octava, iam dictus Stauracius tyrannidem ac simultatem in

p. 736 urbe regia construebat, scholarios, qui erant in ea, et excubitores una cum primis eorum pecuniis ac muneribus assumens ac placans. Heirene sane, pia imperatrix, silentio in Iustiniani triclinio facto prohibuit omnem, qui militaret, adhaerere Stauracio, et sic adepta sunt modicam tranquillitatem negotia. Aëtius vero iam memoratus et Nicetas cum aliis quibusdam certatim adversabantur Stauracio, qui corde percussus sanguinem per os emisit spumosum ex partibus pectoris et pulmonis. hoc medici aspicientes mortale pronuntiaverunt. ast adulatores et imperiti, non solum medici sed et quidam pseudomonachi et divini, iuramentis credere persuaserunt usque ad diem mortis eius, quae facta est mense Iunio ipsius octavae indictionis, quod victurus et regnaturus esset. quibus ille innixus seditionem in Cappadociis construxit adversus Aëtium fieri, quam non meruit vivens audire: post duos namque dies mortis eius super hoc nuntius venit, et seditiosi comprehensi exiliis sunt et animadversionibus subditi.

Anno imperii Heirene quarto, octavo kalendas Ianuarias, indictionis nonae, Carolus rex Francorum coronatus est a

p. 737 Leone papa, et cum voluisset contra Siciliam classibus praeliari, se poenituit, coniungi potius cum Heirene volens, legatis ad hoc directis sequenti anno, indictione decima. Martio vero mense nonae indictionis Heirene pia imperatrix By-

zantils civilla donavit tributa, Ahydique ac Hierii ea quae dicuntur commercia relevavit, magnis super his et aliis multis beneficiis gratiarum actionibus freta.

Anno imperii Heirene quinto Aëtius patricius liber a Stauracio factus, et ideo securitate potitus, imperium ad fratrem proprium transferre satagebat, quem et monostrategum fecit in Thrace simul et Macedonia, ipse ulteriora themata tenens, Orientales scilicet et Opsicin. cum ergo elatione refertus esset, eos principes, qui sublimiores erant, dehonestans pro nihilo reputabat, qui et valde maesti adversus eos effecti, simultatem contra imperatricem meditantes, hanc in opus duxerunt. pervenerunt autem apocrisiarii a Carolo et Leone papa directi ad Heirenem piissimam, postulantes ut iungeretur illi ad nuptias et uniret eoa et hesperia; quae profecto obaudisset, nisi Aëtius iste, qui saepe dictus est, inhibuisset, praevalens et imperium in proprium, sicut praedictum est, fratrem usurpans.

Sequenti autem anno, qui est primus imperii Nicephori, p. 738 pridie kalendas Novembrias indictionis undecimae, quarta noctis hora, cum feria secunda lucescit, idem Nicephorus cum patricius esset et logotheta generalis, tyrannidem adversus Heirenem piissimam concitavit, deo quidem ineffabilibus ob nostrorum multitudinem peccatorum iudiciis indulgente, cooperantibus ei Niceta patricio et domestico scholarum, et Sisinio patricio fratre ipsius, viris periuris ac fraudulentis Triphyllis. erant autem cum illis et Leo patricius Serantapichus, et Gregorius patricius Musulacii, et Theoctistus patricius et quaestor, atque Petrus patricius, seducentes quosdam ex populo, qui erant ex ordinibus. cumque venissent ad portam quae dicta est Chalce, custodesque falso ac subito decepissent, persuaserunt eis ut crederent quod ab ipsa fuerint destinati, quatinus imperatorem eundem Nicephorum appellarent, eo quod Aëtius patricius sibi vim inferret ad annuntiandum Leonem fratrem suum imperatorem. qui mendacio tanto credentes, imperatorem pariter pronuntiaverunt eum qui erat tyrannus. taliter ergo ad magnum palatium iidem patricii venientes ingressi sunt illud, indeque per totam urbem ignobiles et servos dirigentes acclamationem fecerunt ante mediam noctem, et custodes in circuitu palatii, quod Tentu Eleutherii nuncupatur, posuerunt, ubi eam contigit esse. diluculo sane accersientes eam concluserunt in maiori palatio, et ita processerunt ad magnam ecclesiam ad coronandum scelestum. convenit interea universa multitudo urbis, et omnes super his quae agebantur moleste

ferebant, maledicentes coronanti et coronando cunctisque congratulantibus eis. et quidem cum religione ac ratione viventes divinum mirabantur iudicium, qualiter eam permiserit, quae pro recta fide more martyrum agonizaverat, a subulco expelli, praesertim cum ei devotissimi eius praecipue adhaerere propter avaritiam proposuerint, Leo scilicet eunuchus, patricius et sacellarius Sinopeos et deo perosi Triphylii atque patricii, qui superius dicti sunt, qui donis plurimis ab illa ditati sunt, et cum ea saepe convescentes, et adulationibus cum iuramentis horribilibus certam reddentes, omnibus mundi rebus se necessariorem reputare, quam haberent erga illam, benevolentiam affirmabant. alii autem ut in ecstasi facti, gestorum certitudinem horum minime sentientes, somnium se videre putabant. alii autem, qui dun-

p. 740 taxat perpendere bene sciebant, praeteritam felicitatem beatificabant et futuram per tyrannidem infelicitatem lugebant, maxime hi qui maligni voti tyranni experientiam quandam ante perceperant. porro universos communiter possidebat caligo et sine consolatione mentis defectio, ne per singula miserandae illius diei deformia verba scribens protelem sermonem. denique sequenti die sumptis quibusdam ex patriciis ascendit ad imperatricem custodiae mancipatam, simulans, ut ei moris erat, falsam benignitatem, per quam et plures decepit, et excusans se quod invitus ad principatum conscenderit nec hunc unquam desideraverit: maledicebat autem his qui se provexerant et illam insidiis appetiverant, ut proditor dominum, postquam cum ipso caenaverit; quos et imitatores illius existere testabatur. ostensis etiam uigris calceamentis, amare se talibus uti praeter leges imperatorias

p. 741 affirmabat; fiduciamque habere dolose monebat eam, et cum iuramentis, de omni corporali requie, quam consequi dominam a servo deceret; nullamque arbitrari aerumnam casus illius exhortabatur. commonebat postremo nil occultare a se imperialium thesaurorum, et damnabat avaritiae vitium, hoc illam habere non ferens: languebat enim eo vehementer omnia devorans, omnemque in auro spem et fiduciam ponens. at vero sapiens et deo dilecta Heirene, quamvis congrueret ut passione tam repentinae commutationis utpote mulier teneretur, forti et sapienti prudentia dixit ad eum, qui heri quidem servus periurus fuerat, hodie vero sollers et seditiosus tyrannus ac impudens habebatur: "ego quidem, o homo, deum deputo pridem, cum essem orphana, exaltasse me, et deinde super solium imperii, licet essem indigna, provexisse me. causam vero depositionis meae mihi met applico et peccatis meis ascribo. in cunctis autem ac modis omni-

bus sit nomen domini benedictum, solius regis regum et domini dominorum. porro modum promotionis tuæ deo reddo, quo excepto nil fieri credidi. verumtamen delatas mihi contra te super dignitate, qua nunc circumdaris, auditiones p. 742 non ignoras; quas veras fuisse rerum finis ostendit, quasque si moleste tulissem, facile mihi erat interficiendi te. sed modo iuramentis tuis fidendo, modo tibi parcendo, multos mihi devotos parvipendi, deo quæ mea sunt dans, per quem reges regnant et potentes obtinent terram. sed et nunc, cum sis pîns et ab ipso proventus, te ut imperatorem adoro, et peto meae parcere infirmitati. et concede mihi a me constructam Eleutherii domum in reconciliationem incomparabilis calamitatis meae." at ille ait "et si hoc vis fieri tibi, iura mihi per omnem divinam virtutem non absconsuram te quicquam ex thesauris imperii, et adimpleo postulationem tuam, et omnem tibi placationem et requiem facio." quæ iuravit ei ad pretiosa et vivifica ligna, quia non celabo te usque ad obolum unum; quod et fecit. verum ille, quod desiderabat adeptus, protinus exilio relegavit eam penes insulam principis, in monasterio quod ipsa aedificaverat, cum adhuc essent in urbe missi Caroli et quæ agebantur aspicerent. vorax igitur iste, cunctorum imperio percepto, nec saltem parum quid valuit hypocrisi tegere inditam malitiam p. 743 et avaritiam suam, sed quasi recisurus iniustitiam, nequam in Magnaura et iniustum constituit fore iudicium. intentio namque tyranno erat, ut ipsae res ostenderunt, non pauperibus iura tribuendi, sed per hoc omnes qui magni erant inhonorandi*) et captivandi, et ad se quæ cunctorum erant impie transferendi; quod et fecit. videns autem omnes adversus se contristatos, et pavens ne forte memores Heirenae piae beneficiorum asciscerent eam iterum ad imperium, Novembrio mense, hieme nimium imminente gravi, non est ipsius misertus immisericors ille, sed exilio deportari praecepit in insulam Lesbum et cautissime custodiri, quin et a nemine penitus contueri. porro pridie kalendas Maias mortuus est Niceta Triphylus, ut aiunt, a Nicephoro veneno extinctus. et nonis Maiis, feria quinta, cum Nicephorus ad suburbana Chalcedonis exiisset equumque mansuetum et mitissimum ascendisset, hunc ex dei providentia deiiciens dextrum pedem ipsius contrivit. at vero decimo quarto kalen-

*) inhonorandi] ἀτιμάσαι. Tertullianus de fuga in persecut.: inhonores illum. et inhonorabilis apud eundem. S. Ignatius ep. ad Philad. ἀτιμάσαντες αὐτοῦς. vet. int. inhonoraverunt ipsos. alii dehonorare vertunt. FASS.

das Augustas, feria quarta, hora prima, Bardanes patricius et praetor Orientalium, qui cognominatus est Turcus, appellatus est imperator ab omnibus ultra sitis thematibus. qui multum renisus ut evaderet illos minime valuit, et descendens usque ad Chrysopolim, cum circuisset diebus octo et minime fuisset receptus, rediit usque ad Malagma. qui metuens deum, et recogitans ne forte per se mactatio Christianorum efficeretur, misit ad Nicephorum, et accepto verbo in scriptis propriae manus eius, in quo et Tarasius sanctissimus patriarcha et omnes patricii subscripserunt, quod illaesus et indemnis cum omnibus qui secum erant foret servandus, sexto idus Septembrias media nocte clam fugiens descendit ad Cium Bithyniae in monasterium Heraclii. et invento chelandio, quod ab imperatore super hoc fuerat missum, tonsus est et indutus stola monachica; et ingressus illud abiit in insulam, quae dicebatur prima, in qua aedificaverat monasterium, opinatus quod veritas foret terribile verbum quod dederat sibi contemptibilis Nicephorus, et in nullo esset laedendus. at ille primo quidem denudat illum substantia eius, et occasione accepta omnes thematum principes et habitatores; quosdam autem et de regia urbe captivavit, exercitum autem roga privatum deseruit. verum quis sermo enarrare condigne sufficiet opera, quae diebus illis ab eo sunt gesta per indulgentiam dei propter commissa nostra? nona die Augusti mensis undecimae indictionis defuncta est imperatrix Heirene in exilio insulae Lesbi, et translatus est corpus eius in insulam principis, in monasterium quod ipsa construxit.

Mundi anno 6246, divinae incarnationis anno 746, anno imperii sui secundo Nicephorus coronavit Stauracium filium suum per Tarasium sanctissimum patriarcham in ambone maioris ecclesiae in imperatorem, cum esset inutilis ad tantam modis omnibus dignitatem, tam scilicet aspectu quam robore simul et sensu. ceterum Nicephorus, qui nunquam usquam veritatem servavit, Lycaonenses quosdam, imo vero Lycanthropos, concordēs et consentaneos ad Proten insulam mittens, iussit eos noctu hanc ascendere et praedictum, quasi se ignorante, luminibus privare Bardanum, et post facinus ad ecclesiam fugere. quo facto tam patriarcha et senatus quam omnes deum timentes acriter doluerunt. ast imperator nequissimus Nicephorus cum iuramentis omnes priores Lycaonenses simulatus, exquirebat in eos, ut putabatur, ulturus, omnia secundum ostentationem et nihil secundum deum iugiter agens. erat enim illi praecipue cum reliquis praevaricationibus et huiuscemodi quoque mentis idioma, per

quod videlicet et ante imperium multos seduxit: verumtamen in ridiculum habebatur hoc eius liquido scientibus studium, ita ut impudentia multa semper caligosa et polluta facies eius tunc inaccessibilis fieret per dies septem, eo dolose intra cubiculum imperatorium eiulante: nam et naturaliter ei muliebres aderant lacrimae, quas multis pravis et pseudo-christianis inesse procul dubio constat, quanquam plurimos non latuerit. mense vero Augusto cum adversus Arabes exiisset, occurrit eis apud Chrason Phrygiae, et inito bello superatur, multisque amissis propemodum et ipse vivus foret capiendus, nisi principum quidam fortissimi hunc a necessitate vix salvare praevaluissent.

Anno imperii Nicephori tertio, similitate facta in Persica, descendit Arabum dux pacificaturus eos. Nicephorus autem spatio reperto aedificavit Ancyram Galatiae et Thebasan et Andrasum. misit etiam et cursus, qui revertuntur nihil proficientes, sed e contra potius plurimos admittentes.

Anno imperii Nicephori quarto, duodecimo kalendas p. 747 Martias, Tarasius sanctissimus patriarcha Constantinopolitanus gloriose diem clausit extremum, et elatum est lipsanum eius in angustum ponti, et sepultum est in monasterio quod ipse construxerat, quarta feria primae ieiuniorum hebdomadis. et mense Aprili, die dominico sancti paschae, consecratus est sanctissimus patriarcha Nicephorus asecretis, electione totius populi ac sacerdotum insuper et imperatorum. sane Plato ac Theodorus hegumeni monasterii Studii non consenserunt consecrationi Nicephori, sed et oppido restiterunt, schisma meditantes, causam veluti rationabilem habentes, quod ex laicis non oporteat repente ad episcopatum accelerare. quos imperator Nicephorus urbe pellere volens correctus est, quibusdam consilium dantibus, asseverando non fore laudabilem patriarchae creationem, si praedictorum reiectio et tanti destructio fieret monasterii, septingentorum videlicet circiter monachorum sub Theodori regimine ordinatorum.

Eodem quoque anno movit exercitum Aaron Arabum p. 748 dux adversus Romaniam, in virtute gravi, trecentorum videlicet milium, tam a Maurophoris quam Syria et Palaestina et Libya coacervata. et cum venisset Tyana, aedificavit domum blasphemiae, et obsidens cepit tunc Heraclios castrum, quod erat valde munitum, et Thebasan et Malocopean et Sideropelum et Anandarasum. misit autem cursum sexaginta milium bellatorum, et descendit usque Ancyram, et hac via reversus est. ast imperator Nicephorus metu et impossibilitate detentus exivit, et ipse in desperatione fortia infortu-

nii demonstraturus. et multis trophaeis factis misit ad Aaron metropolitam Synadorum et Petrum hegumenum Gulaei et Gregorium oeconomum Amastrae, postulans fieri pacem. et multum disputantibus eis, firmaverunt pacem, ut per unumquemque annum tribueret illis trecenta milia numismatum, et tria numismata in tributum capitis imperatoris, et tria filii eius; quibus acceptis Aaron iucundatus est, et exultavit plus quam si dena milia suscepisset talenta, tanquam qui subegisset Romanorum imperium. porro convenit inter eos castra, quae p. 749 destructa fuerant, non reaedificanda. cumque Arabes reversi fuissent, construxit eadem continuo castra, et praemunivit. quo comperto Aaron misit iterum, et recepit Thebasan, missoque stolo in Cyprum ecclesias detruxit, Cyprios emigravit, et multo excidio facto pacem dissolvit.

Anno imperii sui quinto castra movit Nicephorus contra Vulgares. et cum venisset Hadrianopolim, et sensisset quod simultatem contra se imperatorii homines et quidam ex ordinibus meditarentur, inefficax repedavit, nihil proficiens, nisi quod tantum ultionem contribulibus intulit, horum multos caedibus exiliis et proscriptionibus rerum submittens.

Anno imperii Nicephori sexto, mense Septembrio, Aaron Arabum dux cum classi Rhodum Cumeid direxit; qui cum subito transmeasset Rhodumque pervenisset, multum in ea excidium fecit. verumtamen municipium quod in ipsa erat, non impugnatum remansit. cum autem ipse remearet, p. 750 evidenter impugnatus est a sancto et miraculorum patratore Nicolao. cum enim Myra venisset et sacram eius arcam contereere tentavisset, aliam pro illa contrivit. moxque classim multa ventorum et marinorum fluctuum, tonitruorum quoque ac fulgurum inaequalitas comprehendit, ita ut plurimae scaphae conquassarentur, ipseque impugnator dei Cumeid virtutem sancti cognosceret et periculum praeter spem evaderet. porro decimotertio kalendas Ianuarias Nicephorus post multam electionem virginum, ex omni potestate sibi subdita, causa copulandi Stauracium filium suum coniugi factam, Theophanam Atheniensem, agnatam B. Heirenae, quae viro desponsata erat et saepe cum ipso cubaverat, separavit ab eodem viro, et ipsi Stauracio misero copulavit impudenter, ut in aliis, et in hoc quoque praevaricator effectus. alias vero duas ista pulciores, quas cum ea elegerat, manifeste corripuit in eisdem nuptiarum diebus, ab omnibus idem obscenus irrisus. denique Februario mense simultatem excogitantes adversus eum multi ex proceribus, Arsabir quaestorem

et patricium, virum pium et rationabilissimum, elegerunt. quod cum multiformis Nicephorus agnovisset, ipsum quidem caesum p. 751 et tonsum monachum fecit et exilio relegandum in Bithyniam misit, reliquos autem caedibus et tonsuris et publicationibus insuper et exiliis subdidit, non solum mundialis vitae principes, sed et episcopos sanctos et monachos, necnon et maioris ecclesiae syncellum et sacellarium et chartophylaceum, viros rationabiles et reverentia dignos.

Anno imperii Nicephori septimo Aaron Arabum dux mortuus est in interiore Perside, quae vocatur Chirsusan, et suscepit principatum Maumed filius eius scrupulosus per omnia, contra quem Abdelas frater eius seditionem concitans intestini belli factus est auctor. et hinc hi qui in Syria et Aegypto ac Libya erant, in diversos incisi principatus, tam publicas res quam alterutros subverterunt, mactationibus et rapinis ac diversis flagitiis contra se contraque subditos Christianos confusi. ac per hoc ecclesiae, quae in sancta Christi dei nostri erant civitate, desertae factae sunt, et monasteria duarum magnarum Laurarum *), sanctae videlicet memoriae p. 752 Charitonis et Cyriaci atque S. Sabae, necnon et reliqua coenobia SS. Euthymii et Theodosii. Theodorus autem hegumenus Studii et Ioseph frater eius, archiepiscopus Thessalonicensis, una cum Platone inclauso et ceteris monachis suis a communione recesserunt Nicephori sanctissimi patriarchae propter Ioseph vicedominum, qui praevaricatorie coronaverat Constantinum et Theodotem. tunc Nicephorus imperator occasione percepta, cum episcopos multos et hegumenos congregasset, synodum adversus illos celebrari praecepit, per quam monasterio et urbe deiecti exilio sunt destinati, mense Ianuario, indictione secunda.

Eodem etiam anno dum roga penes Stromonem amnem populo distribueretur, irruentes Vulgares hanc ademerunt, auri libras centum et mille, multumque populum occiderunt cum praetore atque principibus. erant enim et ceterorum thematum ibidem taxati principes non pauci, qui omnes illic periere. ceperunt autem et totam sarcinam, et ita reversi sunt.

*) laura monasterium. Synodus Nicaena act. 1. ex libro S. Sabae: δι' Αναστασίου τοῦ δούκῃς τῆς νέας λαύρας αὐτοὺς ἐξέωσα. Metaphrastes Sept. in Charit. τὴν ἤδη μνημονευθεῖσαν λεγὴν λαύραν οἰκοδομεῖ. adde Constantinum de admin. imp. p. 53 ed. primae, Nicephorum Callistum t. 2 p. 555 et 564, Io. Moschum Limonarii c. 4. Anonymus in Constantino Leonis F. ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ἀποστείλας εἰς πάντα τὰ μοναστήρια καὶ τὰς λαύρας. FALA.

- Eodemque anno ante solennitatem sancti paschae Cru-
 p. 753 mnus Vulgarum dux, acie contra Sardicam directa, dolo hanc
 cepit verbo, ex militiis Romaicis interfectis sex milibus, abs-
 que multitudine privatorum *). Nicephorus autem quasi
 adversus eum tertia feria hebdomadae salutaris passionis
 egressus, dignum quidem sermone nihil omnino gessit. hos
 autem principes, qui de caede salvati sunt, verbum salutis
 deposcunt, cum dare dedignatus fuisset, ad hostes confugere
 compulit, inter quos erat et Eumathius spatharius, mecha-
 nicæ artis expers **). ast Nicephorus prae multo dedecore
 iuratoriis sacris regiae urbi persuadere satagebat, ut crede-
 ret quod festivitatem paschae in aula Crummi celebraverit.
 praeterea cum civitatem Sardicam, quae destructa fuerat,
 aedificare voluisset, multitudinibus resistantibus, timens . . .
 persuadendum turbis imperatorem postulare super aedificio.
 at illi senso ingenio, ut ex nequam illius argumentationibus
 subministrato, tumultuantur adversus eum et adversus principes
 suos per horas sex, et irruentes rumpunt tabernacula ipsorum.
 cum autem venissent usque ad imperatorium, iniuriis et maledi-
 ctis hunc multis submittunt, ulterius se non sufferre immen-
 sam avaritiam et nequam moliminis eius animum deierantes.
 p. 754 at ille repentino simultatis pavore perterritus surrexit a men-
 sa. et primo quidem per Nicephorum ac Petrum patricios
 iuramentis et persuadilibus verbis sedare conabatur exerci-
 tum. at illi modica quiete potiti quendam collem ceperunt,
 et actus quem per se manibus habebant obliti sunt, kyrie
 eleison exclamantes, ac si super quodam terrae motu imbri-
 umve defectu. ille autem utpote semper ad omne malum
 paratus, clandestinis muneribus noctu multis ex principibus
 pellectis, in crastinum ipse per se ipsum medius veniens allo-
 cutus est turbas de omni tranquillitate, ac super aequali erga
 natos eorum affectu iuramentis horribilibus eos certificans,
 et continuo regiam pervenit ad urbem, Theodosio patricio
 ac primoscrinio, cognomento Salibaran, deserto ad perdi-
 scendum ex alterutris eos qui seditionem patraverant. cum-
 que multitudines reverterentur, rogas eis apud S. Mamam
 se tribuere fingens, caedibus et tonsuris ac exiliis multis ex
 eis punitis, Chrysopolim reliquos transduxit, calcans tanta et
 tam horribilia iuramenta. illi vero propter aerumnam igneam
 fluvium meatum appellaverunt.

*) privati opponuntur militibus. Glossae: ἰδιώτης ὁ κοινός. priva-
 tus paganus, plebeius. FABR.

**) expers] peritus. Dositheus magister in Glossario: expers gna-
 rus, sciens. Glossarium Latino-Graecum: expers ἄπειρος καὶ
 ἔμπειρος. FABR.

Anno imperii sui octavo Nicephorus post impias ani-^{p. 755}
 madversiones militias prorsus humiliare tractans Christianos
 exules ex omni themate in Sclaviniam fieri iussit, horum
 autem substantias venundari. et erat haec res captivitate
 non minor, multis ex amentia blasphemantibus et inimico-
 rum incursus poscentibus, aliis nihilominus circa parentalia
 sepulcra lamentantibus et defunctos beatos asseverantibus.
 fuerunt autem et qui suspendiis usi sunt, ut a malis eripe-
 rentur. etenim immobilia, quae inerant, sibi secum ferre
 non poterant, et substantiam, quam ex parentalibus dolori-
 bus possederant, perditam contemplabantur, et impossibili-
 tas omnis omnes habebat. haec quidem inchoata sunt a Se-
 ptembriio mense, porro circa pascha finita sunt. secundam
 vero cum hac afflictionem admovents, militare praecepit
 egenos et armari adversus compatriotas, conferre nihilomi-
 nus etiam decem et octo ac dimidium numisma per singu-
 los fisco, una cum omni proximitate tributa publica. ter-
 tiam malignitatem inferens iussit perpendere et augeri ho-^{p. 756}
 rum tributa, et praestare chartiaticorum causa siliquas bi-
 nas. et ad quartam nequitiam suam reditus omnes augeri
 praecepit. quinta vero afflictione illata a venerabilium do-
 morum inquilinis, orphanotrophii scilicet et hospitalium, ge-
 rococomiorum quoque ac ecclesiarum et monasteriorum rega-
 lium, per singulos focos census exigi a primo tyrannidis eius
 anno praecepit. ceterum quaeque meliora erant in rebus,
 in regiam curatoriam deferri iubebat. sextam commovens
 afflictionem, inspici a praetoribus iubet eos qui ex pauper-
 tate repente creati essent, et ab his pecunias exigi quasi ab
 inventoribus thesaurorum. septimam quoque adinveniens eos
 qui ante 20 annos invenerant, et usque adhuc dolium aut
 vas quodcunque, omnibus propriis privari pecuniis. octa-
 vam, eos qui ex avis vel patribus hereditaverant et divisa
 substantia pauperes facti fuerant, ex eisdem annis 20 redhibi-
 tionem publico praebere iubebat. et eos qui emerant extra
 Abydum corpora servilia, bina numismata in tributum dare
 praecepit, maxime illos qui in Dodecaniso erant. nonam,^{p. 757}
 naucleros, qui habitabant maritima, et maxime minoris Asiae,
 nunquam terreno labore viventes, emere de rebus quae ab
 illo rapiebantur cogeant, ut cunque appretiarentur ab ipso.
 decimam, insignibus Constantinopoleos naucleriis collectis de-
 dit ad usuram quattuor siliquarum numisma, cum auri libra-
 rum duodecim persolverent, simul et consueta commercia.
 haec ex multis mihi summatim pauca descripta sunt, signifi-
 cantium multimodum eius ad omnem speciem avaritiae molimen.
 quae enim in regia urbe primoribus mediocribus et exiguis

ostensa sunt mala, nequeunt scribi, alios quidem eo investigante qualiter domi viverent, ac summittente malignorum quosdam servorum derogandi dominis, et in primordiis quasi dubitante super his quae dicebantur, deinde vero affirmante calumniam. id ipsum autem et super ignobilibus gerebat, dignos honoribus iudicans detrahentes. praeterea domorum multos habitatorum a prima in tertiam generationem sub-

p. 758 vertebat, spe fretus quod quanto celerius ruerent, tanto has ipse foret hereditate citius possessurus. dignum autem est ut et hoc causa voluptatis seu paradigmatis memoriae commendemus. cerularius quidam erat in foro ex laboribus suis locuples et nihil egens. quo accersito omnium vorax imperator ait "pone manum tuam in vertice meo, et iura quantum tibi sit aurum." qui parum tanquam indignus recusans, coactus est ab eo facere hoc, et centum libras se dixit habere; quas eadem hora praecepit afferri, dicens "tu quid opus habes sollicitari? prande mecum, et tolle libras decem, et his vade contentus."

Anno imperii sui nono Nicephorus contra Christianos adinventiones extendit, inspectiones sine deo in emptionibus animantium, diversorum pabulorum ac fructuum iniustas, titulationes et iacturas principum, fenerationes in navibus, qui omnibus legem ponebat ne ad usuram quicquam tribueretur, et alia dena milia malorum commenta, quorum particularis historia onerosa est his qui compendiosas discere causas exquirunt. kal. autem Octobribus, tertia feria, evaginato quidam dissipatus in habitu monachi gladio cuiusdam militantium cucurrit in palatium, Nicephorum interficere quae-

p. 759 rens. duo vero ex his qui circumstabant, irruentes in eum, atrociter vulnerati sunt ab illo. comprehensus autem et multis poenis affectus excusavit se, daemonium habere praetendens, nullumque prorsus accusans. at ille hunc in ligno munivit cum patientibus. multi ergo deinceps augurati sunt, enormis fore mali hoc signum asseverantes tam imperantibus quam subiectis, quemadmodum et in impio Nestorio factum est. Manichaeorum vero, qui nunc Pauliciani et Athingani dicuntur, quique in Phrygia et Lycaonia constituti confines et vicini eius habebantur, amicus ferventissimus erat, responsis eorum semper et immolationibus congratulatus, in quibus, et quando Bardanus patricius contra se insurrexit, his advocatis hunc molitionibus ipsorum subegit. taurum quippe in quodam lacu ferreo palo cornibus alligans ad terram incurvatum, sic dum mugiret et volutaretur occidi fecit, huiusque vestem in mola versa vice molens et incantationibus usus victoriam tulit, permittente deo propter multitudi-

nem peccatorum nostrorum. isti locum sub imperio eius adepti sunt intrepide conversandi; unde multi leviorum infandis eorum corrupti sunt sectis. in Exacionio vero quidam falsus eremita Nicolaus nomine et quidam cum eo blasphemii facti fuerant etiam recti sermonis venerabiliumque imaginum adversarii, quos Nicephorus defendebat, et Summum Sacerdotem omnesque secundum deum viventes tristes hac pro causa reddebat. saepe namque adversus eos queritantibus indignatus est, inimicitias invicem coagitantibus valde congratulans, deridens omnem Christianum proximum diligentem veluti divinorum mandatorum evorsor, cui studium erat iudicia irrationabilia et rationabilia contra omnem hominem in Magnaurae poenalis commovendi, quae nemo vacaret agere adversus impietates eius. denique militares principes more servorum uti episcopis et inferioris ordinis clericis iussit, audituros episcopia et monasteria, et his quae eorum essent auctorabiliter abusuros; eosque qui a saeculo divinis contulerant obsequiis aurea vel argentea vasa vituperabat, et ecclesiarum quaeque sacrata pro communibus haberi dignum fore dogmatizabat, instar Iudae tale quid super dominico decernentis unguento. antecessores vero suos imperatores universos velut improvidos accusabat, generaliter omnium providentiam auferens, simul et dicens neminem posse imperantem circumveniri, si voluerit is qui imperat strenue principatum tenere, sed vanus factus est in cogitationibus suis divinitus occidendus. interea mense Februario eiusdem decimae quartae indictionis, primo sabbato ieiuniorum, obviu facti Saraceni penes Euchtam Leoni praetori Armeniacorum, deferenti thematis rogam, hanc abstulerunt cum multitudine populi copiosa. talenta vero erant sexdecim, quae sunt librae mille et trecentae. et nec sic redargutus Nicephorus ab avaritia sua cessavit. in his ergo signis novus Achab non eruditus; qui contra, Phalaride ac Mida ambitiosior factus, contra Vulgares praelium praeparat una cum Stauracio filio suo. et Iulio mense a regia urbe digressus, iussit Nicetae patricio et generali logothetae publicos ecclesiarum et monasteriorum census imponere, et octo annorum praetoritorum redditiones a principum domibus exigere, et erat lamentum magnum. cum autem querimoniam audiret a quodam proprio famulo, Theodosio videlicet Salibara patricio, dicente sibi "omnes, o domine, contra nos clamant, et in tempore tentationis omnes casui nostro congratulabuntur," ait ad eum "si deus obdurans obduravit cor meum ut Pharaon, quid boni erit his qui sub manu mea sunt? a Nicephoro, Theodosi, noli expectare praeter quae a te conspiciuntur." haec do- p. 762

- minus novit. ipse ego conscriptor horum viva voce audiui a Theodosio. collectis itaque militibus, non solum ex Thracia verum etiam ex ulterioribus, cum his etiam egenos pedites cum propriis stipendiis contra Vulgares, fundis et virgis armatos et blasphemantes minavit. Crumnus autem multitudines timens, cum esset Marcellis, petebat pacem. at ille nequam consiliis et paria consentientium consiliorum suorum suasionibus prohibitus est, et post multos anfractus per avia loca praecipitanter, temerarius simul et pavidus, ingreditur Vulgariam decimo tertio kalendas Augustas, cum Sirius appareret cuncta consumens, frequenter affatus. "quis ibit" inquit "et decipiet Achahab, quia sive deus sive adversarius trahit me nolentem?" porro priusquam ingressus fuisset Vulgariam, Byzantius huius dilectus famulus ad Crumnum a Marcellis confugit, secum surrepta veste imperiali et auri libris centum. multi autem huius fugam in malum Nicephori aspiciunt. tribus quippe diebus post primos conflictus se
- p. 763 prosperari opinatus non prospera facienti deo victoriam ascribebat, sed Stauracii solius bonam fortunam bonumque consilium praedicabat, et principibus, qui introitum inhibuerant, minabatur. irrationabilia quaeque animantia, infantes et omnem aetatem immisericorditer occidi praecepit, et mortua comprovincialium corpora insepulta dimisit, solius spoliolum collectionis diligentiam faciens. claves autem et signacula penetralibus Crumni superimponebat, ea ut propria de cetero muniens. aures etiam et ceterorum Christianorum membra, qui saltem tetigissent quicquam ex spoliis, abscidebat, et aulam incendit quae dicebatur cortis Crumni, cum ipse vehementer esset humiliatus, et significasset dicens "ecce vicisti. tolle ergo quicquid tibi placabile fuerit, et egredere in pace." at ille, cum pacis esset inimicus, hanc admittere noluit. in quibus saeviens ille in regionis introitus et exitus lignea munimina mittens maceria circumdabat atque tutavit. Nicephorus autem hoc comperto mox attonitus, quidnam ageret circumiens ignorabat, et his qui simul aderant futuram perditionem praedicebat, asseverans "etiam si pennati facti fuerimus, se nemo speret exitum evasurum." haec autem molimina erant per dies duos, quintam videlicet et sextam foriam; et nocte sabbati turbationes et turbarum armatarum circa Nicephorum et eos qui cum ipso erant auditae acies omnes
- p. 764 enervaverunt. ante diei ergo principium supervenientes barbari contra tabernaculum Nicephori et magnates qui cum ipso erant, hunc miserabiliter interficiunt; inter quos erant Aëtius Petrus, et Sisinnius Triphyles patricii, atque Theodosius Halibaras patricius, qui contristavit et multa beatæ malæ

ostendit Heirenæ; necnon et Eparchus patricius, et Romanus patricius ac praetor Orientalium, multique alii protospatharii et spatharii; quin et ordinum principes, et excubitus domesticus seu drungarius imperialis vigiliae, simul et Thracæ praetor, et multi principes thematum cum infinitis populis. omnisque Christianorum corrupta est species; arma quoque omnia perierunt et imperii vasa. porro talis diei deformia verba absit Christiani ulterius videant, utpote omne lamentum excedentia. facta vero sunt hæc septimo kalendas Augustas indictionis quartæ. caput autem Nicephori Crumnus recisum suspendit diebus multis in ligno in ostentationem ad se adventantium nationum et confusionem omnium nostrorum. post hæc sane accipiens hoc, et os denudans argentoque forinsecus induens, bibere in eo Selavinorum principes fecit gloriatus. verum licet multæ viduæ ac orphanæ uno die P. 765 fuerint facti et lamentatio intolerabilis haberetur, huius tamen occisio multorum facta est consolatio. modum vero huius occisionis nullus eorum qui salvati sunt liquidius enarravit. ferant quidam quod et Christiani hunc cadentem lapidibus impetierint, et effeminatorum virorum, servorum scilicet eius, cum quibus et concumbebat, alii quidem igne valli, alii vero gladiis perire cum ipso. huius principatu Christiani graviores nullo tempore consecuti sunt. omnes enim qui ante se imperarunt ambitionibus et luxuriis atque barbaricis crudelitatibus superavit; de quibus per singula prosequi et posteris incredibile et nobis erit laboriosum. verumtamen ex fimbria textura manifesta, iuxta proverbium. vulneratur autem Stauracius filius eius periculose in dextera colli parte, et vix a pugna vivus exivit, et venit Hadrianopolim atrociter a plaga colaphizatus. at vero Stephanus patricius et scholarum domesticus, cum adesset quoque Theoctistus magister, pronuntiavit Stauracium imperatorem; et disputavit populo, qui salvatus fuerat, contra proprium patrem suum; qui oppido delectati sunt. Michael sane curopalatus, illæsus exu- p. 766 perans, admodum ab amicis rogatus est ut imperator appellaretur, et non admisit ob iuramenta præstita Nicephoro atque Stauracio. huic Stephanus domesticus resultabat spe vitæ Stauracii. Theoctistus vero magister satagebat pro imperio Michaelis. porro Stauracius per urinam sanguine immensurate prorumpente arefactus est femoribus simul et tibiis, adeo ut phorio veniret Byzantium. hunc Nicephorus patriarcha valido amans affectu, consilium dabat ei ut deum placaret, et eos qui avaritia praegravati essent a patre suo consolaretur. ad quem paterni sensus germanus heres dicebat non se posse plus tribus reddere talentis. hæc autem erat exilis pars iniustitia-

rum illius: verumtamen et circa haec pigritabatur, vivere fidsens. cum autem foedus illibatum more paterna mentis circa neminem conservaret, frequentius dehonestationibus submittebat Theoctistum magistratum et domesticum Stephanum ac Michaellem curopalaten, avertens omnino et Procopiam sororem suam ut insidiantem sibi Theophani Angustae submissionibus. mox quoque misera per beatæ imitationem Heirenae obtinere sperabat imperium, cum sine liberis esset. at vero Stauracius se videns insanabiliter habitum,

p. 767 imperium uxori acquirere festinabat aut vulgare imperium excitare in Christianos supra praecedentia mala. super quo paventes Nicephorus patriarcha et Theoctistus magistratus et Stephanus domesticus ex multa inimicitia in alternam amicitiam cum Michaelle curopalate venerunt circa finem mensis Septembris quintae indictionis. kalendis autem Octobribus vesperti Stauracius advocatum Stephanum domesticum percunctabatur, quonam pacto Michaellem sororis suae maritum ex propria ducere posset domo ad eius oculos eruendos. quo perhibente impossibile hoc fore hac hora propter virtutem, quae circa illum adesset, et ob munitionem loci domus ipsius, rogat nemini fieri nota quae dicta sunt. at ille cum verbis persuadibilibus inflexisset eum ne sollicitus esset, per totam noctem militias ordinum, quae remanserant, collegit in Hippodromio, una cum principibus propriis ad pronuntiandum eundem Michaellem imperatorem. cumque totus sepatus ad palatium de luce venisset, hunc pronuntiaverunt imperatorem, quemadmodum in subsequentibus indicabitur. porro Nicephorus patriarcha scriptum a Michaelle propriae manus

p. 768 exegit de recta fide, et ut sine sanguine manus a Christianis servaret, ac de sacris hominibus seu monachis et toto ecclesiastico catalogo, ne percuterentur ab illo.

Anno itaque mundi conditionis 6304, divinae incarnationis anno 804, mensibus octo, die quinta, hora prima, indictione quinta, Michael piissimus curopalates appellatus est imperator Romanorum in Hippodromio a toto senatu atque ordinibus, qui imperavit annis duobus. Stauracius autem huius acclamatione audita statim comam totondit, et monachicis circumdatus est vestimentis per Simeonem monachum, cognatum suum, valde patriarcham implorans. qui veniens in palatium multum Stauracium una cum imperatore Michaelle rogabat, ne tristaretur super eo quod factum est: non enim per insidias, sed per desperationem vitae ipsius id gestum asseverabat. at ille nequitiae paternaë rabie furens non acquievit, dicens ad eum "amicum meliorem me non habebis." hora vero diei quarta coronatus est Michael a Nicephoro

patriarcha in ambone magnae ecclesiae, in quo magna exultatio facta est, et donavit patriarchae auri libras quinquaginta et clero vicens quinque. cum enim esset magnanimitas et non avarus, omnes consolatus est qui Nicephori avaritia p. 769 fuerant laesi, donisque senatum atque militiam recreavit. porro quarto idus Octobrias coronata est Procopia Augusta in triclinio Angusteos, multisque donis senatum liberaliter auxit. mulieribus vero thematicorum militum, qui fuerant in Vulgaria perempti, quinque auri talenta donavit. Theophanam autem uxorem Stauracii, singularem vitam amplexam, et cognatos illius, qui miserabiliter sub Nicephoro vixerant, dedit; inter quae insignem quoque domum monasterium Tabhebraica dictum, ubi Stauracius est sepultus, illi concessit. omnes etiam patricios et senatores, sacerdotes ac summos sacerdotes et monachos, militantes et pauperes, tam in regia urbe quam in thematibus degentes, locupletavit, adeo ut immensurabilis avaritia Nicephori, propter quam et male periit, in paucis diebus disparuisse probaretur. super multos praeterea optimos mores suos, cum pius et orthodoxissimus esset, tristabatur super his qui a sancta scindebantur ecclesia quacunque occasione sive rationabili sive irrationabili; multumque sanctissimum patriarcham, et eos qui poterant pro communi pace concurrere, rogans non quiescebat, inter quos et Theodorum hegumenum Studii et Platonem atque Ioseph p. 770 archiepiscopum Thessalonicensem, fratrem Theodori, in custodiis detentos amaris, una cum primatibus quoque monasterii eorum satagebat unire; quod et fecit. ceterum misit et ad Carolum imperatorem Francorum pro pace atque contractu nuptiarum in Theophylactum filium suum. Nicephorus quoque sanctissimus patriarcha transmisit synodicas litteras ad Leonem sanctissimum papam Romanum: antea quippe faciendi hoc a Nicephoro prohibebatur. porro octavo kalendas Ianuarias quintae indictionis Michael, tranquillissimus imperator, coronavit Theophylactum filium suum in imperatorem a Nicephoro patriarcha, in ambone maioris ecclesiae, feria quinta; et obtulit pretiosissimum ornamentum sancto altario *) in vasis aureis et lapidibus venustatis et quadrangulis velis, antiquitus ex auro et purpura clare contextis, atque admirabilibus sanctis imaginibus variatis. donavit autem et patriarchae auri libras quinque et vicens, ac

*) altario] Glossae: *θυσιαστήριον* altarium, sacrarium. Concilium Carthag. 2 can. 2: placuit ut in omnibus et ab omnibus pudicitia custodiatur, qui altario deserviant. usurpat eam vocem Severus hist. sac. 1, Paulus Warnefridus de gest. Longob. 6 6, Gregorius Tur. 3 31. FABR.

venerabili clero libras centum, splendidam reddens sanctam festivitatem et filii pronuntiationem. multo sane divino zelo
 p. 771 imperator piissimus motus contra Manichaeos, qui nunc Pauliciani dicuntur, et Athiganos in Phrygia et Lycaonia degentes, capitalem animadversionem Nicephori sanctissimi patriarchae ac aliorum piorum praedicamentis promulgans, aversus est per alios nequam morum consiliarios obtentu poenitentiae, cum esset impossibile illos poenitentiam gerere qui eorum capti fuissent errore. dogmatizabant autem indocte, non licere sacerdotibus promulgare contra impios mortem, per omnia divinis super hoc adversantes scripturis. si enim Petrus vertex apostolorum Ananiam et Saphiram ob mendacium tantum mortificavit, et Paulus magnus clamat, "qui talia" inquit "agunt, digni sunt morte," haec de solo corporali peccato, quomodo non horum contrarii erunt, qui omni corporali et spirituali spurcitia plenos, quique daemonibus serviunt, a gladio redemerint? sed pius Michael non paucos eorum recidit. Stauracius vero ulcere tabefactus ex mortali plaga circa spinae loca infixa, ita ut non posset quispiam appropinquare illi ob multum foetorem, mortuus est tertio idus Ianuarias indictionis 5, cum imperasset, ut putatur, men-
 p. 772 sibus duobus, diebus sex. porro quinto idus Maias, feria sexta, eclipsis solaris effecta est magna; et septimo idus Iunias egressus est Michael contra Vulgares: cum eo simul egressa est et Procopia usque Zurulum. Crumnus autem dux Vulgarum, cum Debeltum obsidione cepisset, et eos qui in ipsa fuerant una cum episcopo transmigrasset, multitudines, quae propter malum frequensque consilium nequam consiliariorum imperatoris ad eum confluerant, ad insidias ac iniurias maxime Opsicii et Thracesium conversae sunt; quas Michael compescens donis et admonitionibus silentio imposito mitigavit. at vero Vulgares simultatibus militiarum compertis, et quod formidantes praelium et taxationem tumultuarent, amplius confortati praevaluerunt adversus Thracem et Macedoniam. tunc et Anchialum et Berothen dimittentes Christiani fugerunt, nemine persequente, Nicaeamque atque Probatum castrum et alia quaedam praesidia, similiter et Philippolim et Philippos, et Strymonem habitantes accolae occasione accepta fugientes ad propria redierunt. hoc autem erat divina indignatio Nicephori vesaniam arguens, per quem putativae *)

*) putativae] vet. interpretes ep. ad Philipp. quae S. Ignatio adscribitur: non putative neque in phasmate, *ού δοχίσεις, ού φαντασθή*. idem in ep. ad Trall.: dicunt eum putative tantum fuisse hominem et non verum corpus suscepisse, atque putative passum et mortuum, *δοχίσεις et τή δοκούμεν*. FABR.

correctiones eius, in quibus gloriabatur, ocleriter corruerunt.
 pravasque opiniones multorum, qui deum impugnantes et p. 773
 abundantes haereses Paulicianorum Athiganorum Iconoclastarum
 et Tetraditarum deserunt accusare. omitto enim dicere
 adulteria et fornicationes, libidines atque periuria, odia
 fraterna et avaritias, necnon et praevaricationes reliquas.
 contra sacras et venerabiles imagines contraque monachicum
 habitum movebant linguas, beatum dicentes deo abominabilem
 ac miserrimum Constantinum, quod fortiter adversus
 Vulgares gesserit propter pietatem, quam, ut impie infelices
 illi fatebantur, habuerit. at vero hi qui in urbe regia erant,
 armabantur post synodum universalem ad fidem subvertendam
 orthodoxam, caecos caecis mentibus volentes sine deo
 imperare, filios videlicet Constantini deum impugnantis, apud
 Panormum insulam custodiae mancipatos, quos furari per
 noctem voluerunt et adducere ad exercitum. sed dominus
 hos confudit, erigens Michaellem piissimum in defensionem
 veritatis. disputatis enim convenientibus de fide plebibus regiam
 repedavit ad urbem, et sapienter cogitans multos rebellium
 per paucas plagas deterruit. exilio quoque deportavit filios
 Constantini, qui oculis orbatii esse cernebantur, in Aphusiam.
 unum vero ex seductoribus, falsum eremitam, Nicolai exacionitae *)
 malefici socium, qui iconam sanctissimae dei genitricis
 debonestaverat, lingua recisa mutilavit; qui et mortuus est corpore
 simul et anima. huius autem collegam Nicolaum repromittentem
 se poenitentiam acturum coram omnibus publicavit; confitentem
 quoque sua ipsius mala tradidit illum in monasterium custodiendum,
 ne libera conversatione libito proprio abuteretur. populis autem
 coram concilio in Magnaura coronatus, pii et secundum deum
 sensus sui dogmata manifestavit. at vero Athigganos publicans
 exilio tradidit per Leonem praetorem Orientalium. porro Augusto
 mense quintae indictionis Thebith contra Christianos exercitum
 movit, cum quo bellum Leo conferens, Orientalium praetor,
 prosperatus est, duo milia interficiens et equos comprehendens
 et arma. Muhamed autem, primus filius Aaron, tenens principatum
 gentis, inito bello in interiori Perside cum Abdela fratre suo
 superatus est, et fugiens in Bagda hoc obtinuit. Damascum vero
 alius tyrannus habuit, et Aegyptum et Africam duo partiti sunt,
 et Palaesti- p. 775
 nam alius latronis more depastus est.

Anno imperii Michaelis secundo Crumnus Vulgarum dux

*) unde dicantur *ἑξαισιπύται*, v. Theodor. haeret. fab. 4 3. FABR.

per Dargamerum pro pace rursus ad Michaellem imperatorem legationem misit, quaerens foedera quae sub Theodosio Hadramitino et Germano patriarcha repromissa fuerant Cormesio, qui per illud tempus Vulgariae dominus habebatur, quae terminos continebant a Meleonis Thracensibus, vestimenta quoque seu coccineas pelles usque ad pretium quinquaginta librarum auri, et super haec profugos utriusque partis ad alterutrum reddi, si contigisset eos insidiari praelatis; negotiantes vero in utraque regione per praecepta et signacula commendari: si qui vero sine signaculo inventi fuissent, diriperentur quae haberent, et inferrentur publicis rationibus. scripsit etiam et damnationes ad imperatorem, nisi acceleraveris" inquit "ad pacem, iudicio tuo praelabor contra Mesembriam." his perceptis imperator nequam consiliorum admonitionibus pacem minus admisit. sub obtentu enim falsae pietatis, imo indisciplinationis et circa rem publicam perditionis, nequam consiliatores asserebant "non
p. 776 oportet fugitivo reddere," perhibentes in testimonium illud evangelicum domini eloquium perhibentis "eum qui venit ad me, non eiiciam foras." mediante vero mense Octobrio aciem dirigit Crumnus contra Mesembriam in machinamentis et manganis et arietibus, quae Nicephori occasione, destructoris Christi, didicerat. Arabs enim quidam ad baptismum accesserat satis expert mechanicae artis, quem cum castra metatus esset, in Hadrianopoli constituit; cui nullum secundum meritam auxilium vel beneficium conferens, quin potius et rogam eius abbrevians, murmurantem nimis cecidit. qui super hoc tristatus fugit ad Vulgares, et docuit eos omnem mangani artem. in his insistent, nemine ob multam stultitiam resistente, per totum mensem cepit eam. kalendis autem Novembriis advocato imperator patriarcha, cum angustiaretur, de pace consilium sumpsit. aderant autem et metropolitani, Nicaenus videlicet et Cyzicenus episcopi, praesentibus quoque pravis consiliariis cum Theodoro hegumeno Studii. et patriarcha quidem ac metropolita antistites cum imperatore pacem amplectebantur: mali vero consilarii cum
p. 777 Theodoro hegumeno Studii hanc subvertebant, fatentes "in subversionem divini mandati nemo pacem amplector: eum quippe qui venit, inquit dominus, ad me, non eiiciam foras," nescientes neque quae dicerent neque de quibus affirmarent, primo quidem quoniam nemine ad nos ex eis confugiente nos eos qui intra cortem erant prodidimus, valentes hos cum pace salvare; secundo vero quia et si fugerunt rari quidam ad nos, pro acquirenda tamen pluribus et contribulibus salute oportebat potius decertare quam super in-

certis et invisibilibus locupletari: gratius enim deo plures quam pauciores salvare. porro damnum in pluribus pati propter modicum lucrum primae dementiae est, sed et qui circa propria inconsulte laborat, fidem secundum Paulum negavit, et infideli deterior iudicatur: ubi erit et illud "cum his qui oderant pacem, eram pacificus;" nisi forte sint et Paulo et David isti sapientiores. quis autem Germano ter beato nunc sapientior, nisi iuxta perniciosum animae tumorem nequam ac perversi consilarii, qui pacem inhibuerunt. haec kalendis sunt facta Novembribus. porro pridie nonas Novembrias apparuit cometes in figura duarum fulgentium. p. 778
 narum, adunantium se atque separantium in diversa schemata, ita ut in acephali viri fictionem formarentur. et in crastinum de excidio Mesembriae venit nobis miserum dubium, deterrens omnes ob maiorum malorum expectationem. invenientes enim eam inimici plenam omnibus rebus quas ad habitationem hominum adesse debent, hanc tenuerunt una cum Debelto, in quibus et siphones aeneos invenere sex et tricenos, et ignis humidi, qui per eos emittebatur, aurique et argenti haud modicam copiam.

Eodem anno multi Christianorum ex Palaestina, monachi scilicet ac laici, et ex omni Syria in Cyprum venere, fugientes immensam Arabum afflictionem. cum enim sine generali principatu Syria esset et Aegyptus et Africa et omnis principatus qui sub ipsis est, homicidia et rapinae et adulteria luxuriaeque ac omnes deo odibiles actiones in civitatibus et villis a divinitus peritura gente perpetrabantur. inque alma dei nostri civitate colenda loca, sanctae videlicet resurrectionis ac calvariae, ceu reliqua profanata sunt. p. 779
 similiter autem et laurae eremi opinatissimae *), sancti scilicet Charitonis et sancti Sabae, et reliqua monasteria et ecclesiae desertae factae sunt: alii namque percepto martyrio interempti sunt, alii vero Cyprum et ex hac Byzantium properarunt, quos Michael pius imperator et Nicephorus sanctissimus patriarcha benigna munificentia receperunt: nam his qui venerunt ad urbem monasterium insigne donavit, his vero qui in Cypro remanserunt, monachis scilicet et laicis, talentum auri transmisit, et diversis hos consolatus est modis. erat quippe Michael erga omnes suavis quidem et cle-

*) opinatissimae] Rufinus interpres Eusebii H. E. 8 1: opinatissimus ille Dorotheus. ipse Rufinus l. 10: nobiles et opinatissimi convenerunt. Iulius Firmicus 3 3: magos famosos faciet vel philosophos opinatos. Hincmar. Rem. de Praedestin. 34: Gregorius Nazianzenus vir in fide et doctrina opinatissimus. Fava.

mens, circa negotiorum vero dispositionem iners, servitute subactus Theoctisto magistro seu ceteris principibus. praeterea mense Februario duo Christiani ex Vulgaria fugientes nuntiaverunt imperatori Crumnum praedatum eos, qui essent in Thrace, repente festinare. et decimo quinto kalendas Martias exivit imperator ab urbe, et dei providentia inefficax rediit Crumnus non paucis amissis. ast imperator Hadrianopolim veniens, et ordinatis apte quae circa eam erant, cum gaudio rediit, et ascendens monasterium Tarasii beatissimi patriarchae, celebratis eius memoriis, una cum Augusta Procopia, argenteo petalo librarum 95 sacrum sepulcrum eius vestivit. post captam vero Mesembriam imperator Crumno pace negata, ex omnibus thematibus militiam ante vernale tempus in Thracem transire praecepit, ita ut omnes moleste ferrent, maxime Cappadoces et Armeniaci. imperatore autem exeunte cum ordinibus mense Maio, exivit cum eo pariter Procopia Augusta usque ad aquaeductus iuxta Heracliam. at vero multitudines super hoc duriter ferentes in derogationem ac maledictionem conversae sunt contra Michaellem. porro tertio nonas Maias eclipsis facta est solis circa duodecimam partem Tauri iuxta horologium, oriente sole, et multus timor cecidit super turbas. ast imperator circumibat Thracem cum praetoribus ac militibus, neque contra Mesembriam pergens, neque aliud quid eorum quae agi debent ad destructionem hostium patrans, sed tantum suasus sermonibus vanis consiliariorum suorum, bellorum experientiam non habentium, ac per hoc asseverantium non audere inimicum adversus illum venire, in propria regione sedentem. et erat barbarico impetu gravior concivium coetus deficientium circa

p. 780 necessarias utilitates, et rapinis ac invasionibus exterminantium compatriotas. circa initia vero Iunii mensis exiit Crumnus Vulgarum dux cum exercitibus suis, veritus, quod multa milia essent Christianorum. cumque movisset exercitum in Versiniciam quasi tricenis signis ab imperialibus castris, Leo patricius et praetor Orientalium Ioannesque patricius et Macedoniae praetor, cognomento Aplaces, multum prompti ad hos bellandos, prohibiti sunt ab imperatore per malos consiliarios. cum autem urbs letanias celebraret cum summo sacerdote in templo SS. apostolorum, quidam impiorum obscenae deo perosi Constantini haereseos, obserata porta imperialium sepulcrorum, nemine attendente propter turbae frequentiam, quo subito cum quodam sonitu aperiretur egerunt, quasi ex quadam operatione divinitus facti prodigii, et intro insilientes procidebant seductoris monumento, hunc invocantes et non deum, "surge" dicentes "et auxiliare perditae rei pu-

blicae;" diffamaveruntque quia surrexit super equum sedens, et vadit Vulgares bellaturus, qui e contra Tartarum habitat cum daemonibus. qui ab urbis praefecto comprehensi primo quidem mentiebantur divinitus ultro fuisse portas sepulcro-^{p. 782}rum apertas: praesentati vero tribunali praefecti et circa testimonium claudicantes observationis fraudem ante omnem poenam confessi sunt; quos merito vectibus subdens pompae publicae submitit, vociferantes causam poenae. sic enim nequitiae inventor diabolus suos milites erudit, ut non peccata sua ipsi accusent, sed orthodoxam et a patribus traditam fidem sacrumque habitum monachorum, qui divinae est philosophiae gymnasium. multi autem eorum qui in his blasphemabant, habitu tantum erant Christiani, veritate vero Pauliciani, qui non valentes detestabilia dogmata sua manifestare huiusmodi occasione indoctos adulterabant, Constantinum, qui Iudaici fuerat sensus, beatum dicentes ut prophetam et victorem, haeresimque ipsius in subversionem incarnatae dispensationis domini nostri Iesu Christi amplectentes. porro decimo kalendas Iulias praelium ineuntibus haud procul ab Hadrianopoli, delinquant quidem Christiani valde dire circa bellum, obtinent autem inimici pugnam a deo, ut plures Christianorum nec primam congressionem . . summa fuga uterentur, ita ut Crumnus consternatus aestimaret in-^{p. 783}sidiarum quarumque argumentum esse; quo factum est ut modicum retineret suos ab insecutione: quia enim vidit eos sine ulla retentione fugere, persecutus occidit multitudines copiosas, veniens nihilominus ad sarcinas, et has cum exuviis auferens. ast imperator fugiens repedabat in urbem, multitudinibus harumque principibus sumptis. insuper et imperii pollicebatur depositionem deiurans. inter quos et Leonem patricium et praetorem Orientalium, tanquam pium et fortissimum et per omnia strenuum, in tenendo imperio asciscere socium voluit. qui nullatenus acquiescens, dimisit eum praeesse thematibus, ipseque ad regiam pervenit urbem octavo kalendas Iulias, volens deponere imperium et alium promoveri; qui tamen ab uxore, et ab his qui nequiter praevaluerant, non est permissus. verum in hoc Nicephorus sanctissimus patriarcha consentiebat, "et ipse" inquit "et filii eius salvandi erunt, si taliter quis promoveatur." at vero praetores discentes imperatorem cum multitudinibus in urbem fugisse, desperati ab eo quod de cetero imperandi forent, et consiliati apud semet ipsos implorabant Leonem patricium et praetorem Orientalium, quo auxiliaretur communi rei publicae et Christianorum religioni opitularetur. ast ille aliquandiu vehementer differebat tempus, considerans difficultatem et barba-^{p. 784}

rorum incursionem intolerabilem, et semet ipsum erga imperatores conservans rectum et absque insidiis. quia vero ad urbem properare inimicum vidit, scribit Nicephoro patriarchae de recta fide sua affirmans, petens etiam ut cum oratione et nutu eius imperium sumeret. et veniens ad tribunalium ante urbem positum una cum praetoribus et exercitibus, valde legitimus Romanorum imperator ostenditur, et die media Constantinopolim per Carisii portam ingreditur, et ad regalia pervenit. porro Michael audita huius acclamatione in oratorium Phari accurrens, una cum Procopia natisque suis, detonsis capillis monastica induit vestimenta quinto idus Iulias sextae indictionis, feria secunda. postera vero die coronatus a Nicephoro patriarcha in ambone maioris ecclesiae urbis, praecepit custodiri viriliter muros die ac nocte, ipse per se circumiens et excitans cunctos, ac bonam spei fiduciam habere commonens, eo quod deus celeriter foret inopinatus facturus per intercessionem intemeratae dei genitricis et

p. 785 omnium sanctorum, nec omnino confundi nos esset passurus ob multitudinem culparumstrarum. interea novus Sennacherib, Crumnus videlicet, derelicto proprio fratre cum virtute sua ad impugnandum Adrianopolim, post sex dies imperii Leonis superveniens in viribus et equis regiam urbem girabat iuxta muros a Blachernis usque ad auream portam, ostendens virtutem suam, et celebrato polluto ac daemonico sacrificio in prato penes mare sito postulavit ab imperatore ut figeret lanceam in eandem auream portam; quo id fieri non permittente reversus est ad tabernaculum suum. cum autem admiratus fuisset muros urbis et bene ordinatam imperatoris aciem, et super obsidione, quam sperabat, desperatus effectus esset, ad conventiones convertitur, et ante pacem tentatoria verba faciebat. ast imperator accepta occasione conatus est huic insidiari, sed a multitudine peccatorum nostrorum hoc in finem perducere prohibitus est, administrantium huiusmodi rei rusticitate, vulnerantium quidem hunc, mortalem tamen non inferentium plagam. super hoc insa-

p. 786 niens nequissimus, misso cursu ad S. Mamam, palatium illic habitum incendit, et aereo Leone Hippodromii una cum ursa et dracunculo lacus ac marmoribus electis in plaustra impo-

sito reversus est, et obsessam Hadrianopolim cepit.

Haec est collectio annorum,

ut subinfertur.

Adam, annos 230.
Seth, 205.
Enos, 190.
Cainan, 170.
Malalehel, 165.
Iaret, 162.
Mathusalem, 167.
Lamech, 188.
Noe, 500.

Diluvium.

Sem, 100.
Arfaxat, 135.
Cainan, 130.
Sala, 130.
Eber, 134.

Turris factura.

Falech, 130.
Ragau, 137.
Seruch, 130.
Nachor, 139.
Thara, 70.
Abraham, 100.
Isaac, 60.
Iacob, 82.
Levi, 47.
Caat, 60.
Amram, 75.
Moyses, 120.

Iesus Nave, 127.
Phinees, 18.
Chusarathon, 8.
Catonihel, 40.
Eglon, 18.
Aodetsmegar, 80.
Iabes et Iebusan, 15.
Darac et Deborra, 40.
Oribetzib, 7.
Gedeon, 40.
Abimelech, 3.
Thola, 22.
Iaier, 22.
Ammanitae, 18.
Iephte, 7.
Hebeson, 12.
Achelon, 10.
Labdon, 8.
Allophili, 40.
Sampson, 20.

Cessatio Principatus, et pax, annos 40.

Heli, 40.
Samuel et Saul, 40.
David, 40.
Salomon, 40.
Roboam, 18.
Abia, 3.

- Asa, 41.
 Iosaphat, 25.
 Ioran, 8.
 Ochozias, 1.
 Gotholia, 8.
 Ioas, 40.
 Amesias, 29.
 Ozias, 52.
 Ioathan, 13.
 Achan, 16.
 Ezechias, 29.
 Manasses, 55.
 Amos, 2.
 Iosias, 31.
 Ioachin, qui et Ieconias, menses 3.
 Ioacin, annos 11.
 Ieconias, qui et Iacin Susanna, 8.
 Sedecia, 11.
 Nabuchodonosor, 23.
 Moradach, 5.
 Balthassar, 3.
 Darius, qui et Astyages, 7.
 Cyrus, 31.
 Cambyses, 8.
 Magi, menses 7.
 Darius Ystaspi, annos 36.
 Xerxes, 20.
 Artabanes,
 Arthaxerxes, 41.
 Sogdianus, menses 7.
 Darius, annos 19.
 Nodus,
 Arthaxerxes, 40.
 Ochus, 5.
 Narses, 4.
 Darius Arsami, 6.
 Alexander Macedo, 6.
 Ptolomaeus Lagii, 40.
 Ptolomaeus Philadelphus, 38.
 Ptolomaeus Euergetes, 34.
 Ptolomaeus Philopator, 17.
 Ptolomaeus Epiphanes, 21.
 Ptolomaeus Philometor, 35.
 Ptolomaeus Euergetes, 28.
 Ptolomaeus primo Physicus, 10.
 Ptolomaeus, qui et Alexander, 18.
 Ptolomaeus Philadelphus, 8.
 Ptolomaeus, qui et Dionysius, 30.
 Cleopatra, 20.
 Augustus Romanorum, 56.
 Tiberius, 22.
 Caius, 3.
 Claudius, 13.
 Nero, 13.
 Galbas, menses.
 Otho, menses 3.
 Vitellius, menses 8, dies 1.
 Vespasianus, annos 9.
 Titus, 2.
 Traianus, 19.
 Domitianus, 12.
 Nervas, 1.
 Hadrianus, 21.
 Antoninus, 23.
 Marcus Aurelius, et Verus, 19.
 Commodus, 13.
 Pertinax, menses 8.
 Antoninus, qui et Caracalla, annos 7.
 Macrinus, 1.
 Antoninus alius, 4.
 Alexander Mameas, 13.
 Maximinus, 3.
 Popianus cum Albino,
 Gordianus, 6.
 Philippus, 7.
 Decius, 2.
 Gallus et Volusianus, 2.
 Valerianus et Gallienus, 15.
 Claudius, 1.
 Aurelianus, 6.
 Tacitus et Florinus, menses 6.
 Probus, annos 7.
 Carolus cum Carino, et Numeriano, 2.

Diocletianus, et Maxim. Her-
culus, 20.

*Et qui Byzantii imperaverunt
Christiani.*

Constantinus magnus, 32.

Constantinus, 24.

Julianus, 3.

Valentinianus, 11.

Iobianus, menses 8.

Valens, annos 33.

Valentinianus et Gratianus et
Theodosius maior, 17.

Arcadius, 14.

Theodosius minor, 42.

Marcianus, 7.

Leo maior, 17.

Zeno, 17.

Anastasius, 27.

Iustinus, 9.

Iustinianus, 39.

Iustinus, 13.

Tiberius, 4.

Mauritius, 20.

Phocas, 7.

Heraclius, 21.

Constantinus filius eius, men-
ses 3.

Heraclonas, menses 6.

Constantinus, qui in Occi-
dente occisus est, annos 7.

Constantinus sextae synodi, 17.

Iustinianus, 10.

Leontius, 3.

Absimarus, qui et Tiberius, 7.

Iustinianus iterum, 6.

Philippicus, qui et Bardanus, 2.

Anastasius, qui et Arthemius, 2.

Theodosius, 1.

Leo Isaurus, 24.

Constantinus persecutor, 35.

Leo Chazarus, 5.

Constantinus cum matre Hei-
rene, 10.

Constantinus solus, 8.

Heirene sola, 5.

Nicephorus, 9.

Stauracius filius eius, men-
ses 2.

Michael Curopalates, annos 2.

Leo Armenus, 7.

Michael, 9.

Theophilus filius eius, 12.

Michael cum matre,

Michael solus,

Basilius,

Sunt ergo ab Adam usque ad Cataclismum, annorum
2242.

Et a Cataclismo usque ad centesimum annum Abra-
hae 1169.

Et a centesimo anno Abrahae usque ad exitum Israe-
lis ex Aegypto octuagesimo anno Moseos factam, anni 405.

Et ab octuagesimo anno Moseos usque ad captivitatem
Babyloniae primo anno Sedeciae factam, anni 1076.

Et a primo anno Sedeciae usque ad vicesimum secundum
annum Augusti Caesaris, in quo natus est Christus dominus
noster, anni 608.

Simul colliguntur ab Adam usque ad nativitatem Chri-
sti, anni 5500.

A Christi nativitate usque ad Constantinum primum, et
imperatoribus Christianorum, anni 296.

Et a primo anno Constantini magni usque ad primum
Iustiniani magni annum, anni 223.

Et a primo anno Iustiniani magni, anni 280.

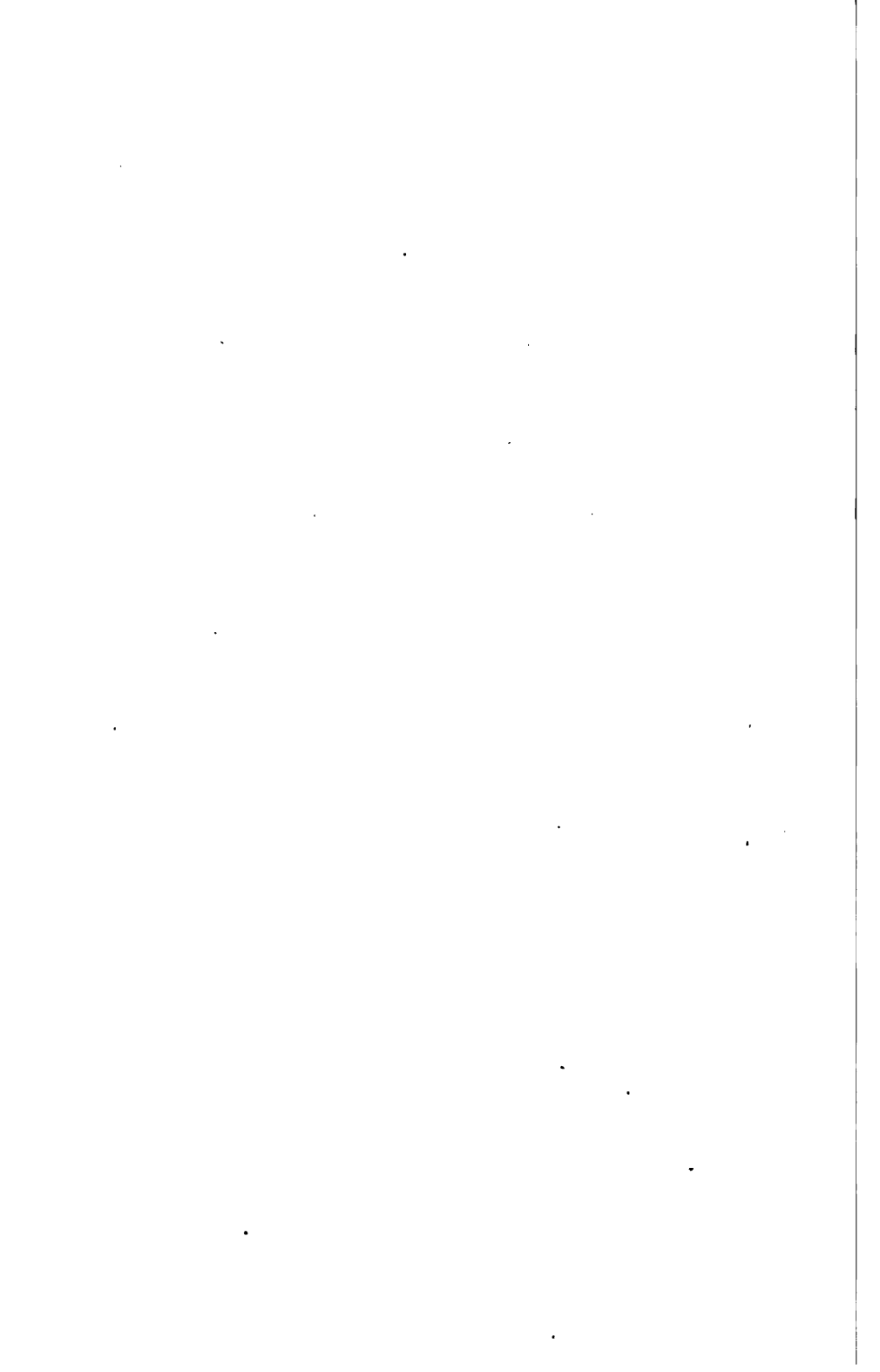
*Quaedam in hunc locum in omnibus manuscriptis ex Nicephori
Chronographia perperam translata sunt, suo loco reponenda, id
est, post catalogum Augustarum, secundum Graecum codicem
Nicephori.*

A D

T H E O P H A N I S

CHRONOGRAPHIAM

N O T A E.

A D S. P. N.

T H E O P H A N I S
C H R O N O G R A P H I A M
N O T A E,

A U C T O R E R. P. I A C O B O G O A R,

Ord. Praedicatorum Congregationis Reformatae

S. Ludovici Vicario Generali.

P. 3. l. 1. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν] Beatitatis possessae titulum, sanctique nomen operis huiusce titulus a me, fateor, verbo solo immutatus auctori Theophani ascribit. sed nec mutationis inductae poenitet: quem etenim virtutum facinoribus praeclaris, difficilique et insigni fidei testimonio perfanctum, et sanctos inter adlectum Caelitum honoribus, anno quoque redeunte, Orientalis ecclesia celebrat; hunc ego, iuratus quantumvis mas eius exemplarium septem sector futurus, et exceptor fidelis abiecta Θεοφάνους ἁμαρτωλοῦ, prout illa nullo cum discrimine proferunt, appellatione indigitandum mihi nequaquam potui persuadere. quod sibi mutuo monachi Orientales, Theophani monacho praestiti. illi ἁμαρτωλούς privatim, ac passim se quique professi, ἁγίους invicem se salutant: ita est et mihi; quae Θεοφάνους opus hoc testantur exemplaria, ἁμαρτωλοῦ pariter asserunt. quid tum? quem ecclesia sanctum colit, cuius coelo et immortalitate dignas actiones lego, laudo, refero ad eius operis limen, eundem ego erga litterulam religiosus, erga Coelites iniuriosus, inter ecclesiae patres ἅγιον si minime recensuis-

sem, ne impietatis arcesseres, Christiane lector, verebar. verborum igitur ipsorum, Θεοφάνους ἀμαρτωλοῦ vice, τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν substituendum ratus sum. ms codex ex quo reliqua, nulla mutatione inducta, desumpsi, regius est, manu fideli, antiqua, et probata exaratus, et ad Leonis grammatici, qui Theophanem sequitur, ut Theophanes Georgium Syncellum excipit, comparisonem inspectus ex Amanuensis testimonio, ante annos sexcentos et amplius descriptus agnoscitur. asserti huius argumenta protulimus ad Georgii Syncelli praefationem.

3, 2. Θεοφάνους] non unus Theophanes historiae Romanae vel Byzantinae scriptor, aut etiam praesentis operis auctori coaevus, vel suppar. antiquissimus est Mitylenaeus Pompeii M. in bellicis expeditionibus miles, et gestorum testis ac praeco, a Vossio de historicis Graecis lib. 1 cap. 23 memoratus. secundus poeta, cuius paucos versus anthologia exhibet lib. 3 sect. 3. alter Byzantius Theophanes Iustini secundi bellum Persicum, Romanasque res, suo, id est, Iustini tempore, olim visas, libris decem, quos Photius perlectos memorat, scriptis consignavit. quartus hic auctor noster, etiam Byzantius Byzantinae historiae a Diocletiano ad Michaellem Nicephori generum scriptor, Georgius nomine, cognomine Theophanes, quod Georgii Syncelli familiaris extiterit, et eius chronographiae continuator, perperam Vossio, aliisque non indoctis viris, lib. 2 cap. 24 nuncupatus. alius iterum hoc nostro Theophanes iunior Nicaenus episcopus Theodori frater, et cum eo sanctorum imaginum cultus defensi, ab impio Theophilo reus pronunciatus, κεντηξέ μέλανι litteratus, ingenii fideique monumenta reliquit laudatissima, a Possevino recensita. Coetanens alter Theophanes, et monachorum (haud nominatorum) praepositus sub Michaelle Theophili filio, cuius opus in Nicephori patriarchae exilium, et reliquiarum eius translationem refert Metaphrastes, et ex eo Surius martii die decimotertio. septimus Theophanes eiusdem cum Basilio Macedone Michaelis successore temporis, Cerameus est, ille Tauromenitanus praesul: de quo accurate, qui opera eius in publicum evulgavit, Franciscus Scorsus. alium rursus amicus et litterarum amans Leo Allatius suggerit familiari epistola ex Ioannis cuiusdam magnae dei ecclesiae diaconi et rhetoris scripto εἰς τὸν βίον Ἰωσήφ τοῦ ὑμνογράφου. eius verba haec. Θεοφάνει μὲν οὖν τινὶ τοῦ ἱεροῦ πρεσβυτερίου ἡξιωμένῳ, καὶ τῷ καταλίγῳ ἡριδμημένῳ τῶν μοναχῶν ὁ βίος τοῦδε τοῦ μακαρίου πεπληνηται. σὺ μὴ ἀλλὰ παρέδραμε τοῦτον πολλά, ὅτι κατὰ σπουδὴν ἐκείνῳ συν-
εξυφάνθη τὸ πῶνημα. ἀμέλει καὶ οἷς ἐκείνος τοῦ μακαροῦ

τοῦδε τὸν βίον ἐσμίχρυνεν, ἐν τούτοις ἡμῶς ἐπὶ τὸ εὖρος τῆς διηγήσεως προεβίβυσεν. *Theophani sane cuidam sacra presbyteri dignitate provecio, et monachorum gregi adlecto Beati huius vita elaborata est. verum quam multa ille praeteriit: quod opus nimia quadam festinatione, nec morose satis contexuerit. in quibus tamen Beati huius vitam contraxit, ut spatium per amplius narrationem protenderemus, in iisdem ille nos promovit.* iam quod ex istis non unus Byzantinam tractavit historiam, primus videlicet, tertius, quartus, sextus, et ultimus; nec unicus sacras laudavit imagines, quartus, inquam, et reliqui; vel pro earum veneratione tuenda certamen inierit, velut quartus, ac quintus; ut alterius vice unus nonnunquam adduceretur in medium, et quae uni gesta vel scripta, tribuerentur alteri, non difficile contigit. quid enim Theophani magis simile, quam Theophanes? Mitylenaeus ille Romanam, Byzantium, qui inter nominis huius scriptores tertius, Romanam pariter, diversi licet temporis, contexit historiam. Byzantius idem tertius, cum nostro pariter Byzantio, Byzantinas res tractat. sextus et octavus privatorum vitas scribunt, quarum lectio ad Byzantinorum notitiam accedit. Nicaenus praesul Theophanes ad instar Byzantii, qui tertius, sacras propugnat imagines. hinc incerta, perturbataque huius et alterius cognitio, imo summa inter eos confusio, et vix constituendum discrimen: adeo ut qui paucos recensuit, et distinguere tentavit Vossius, Byzantium nostrum annis 30 superiorem, et iam mortuum cum Theophane presbytero, et praeposito Nicephori praecone se confudisse non animadvertit. eundem nunc nostrum ex paritate cum reliquis conferam? nomen, studia, religio, pietas, vitae professio, labores, quae in aliis certa varietatis indicia, in istis similitudinem obtinent, et discrimen auferunt. dicam Theophanem hunc nostrum ex diversis gestis in duos Baronio divisum ad annum Christi 816 num. 1 et Andreae Scorso prooemii secundi sect. 1 in Theophanem Cerameum? ipsi, quod mirandum, eloquuntur, et errorem, cum ex Theophanis eiusdem nostri vita, tum ex succedente nota convincendum, demonstrant. sane Theophanis ipsius vita, gesta quoque variis ex auctoribus collecta, sub conspectum posita, quod ipsum inter reliquosque intercidit, discriminis indicia proferant. tantum, quae in illis haud leviter praetereunda, lector non incautus mecum haec observabit. 1 vitae Theophanis a Metaphraste, vel ex Baronii iudicio a Theodoro studita conscriptae versione Latina, eundem *Isaacium* quoque dictum, ex linguae Graecae inscitia, affirmari apud Baronium a. C. 777 num. 3 et 816 num. 1. lecto quippe vitae programme, *Θεοφάνη*

νους, τοῦ Ἰσαακίου βίος, reddidit interpres; *Theophanis, qui et Isaacius dictus est, vita*; ut enim a filio patris nomine vocando penitus abhorrent Graeci, ita a verbis hisce, οὗτος πατὴρ μὲν ἐστὶ Ἰσαάκ, eius vitam Menologium orditur, et Isaacium pariter eius patrem laudata versio memorat. 2. Theophanem circa Christi annum, ut ipse numerat, 744 ut melius alii 751 vel 752 Constantini Copronymi duodecimum autumnii tempestate natum: qui namque anno 755 ex propriis nempe calculis, ex probatioribus 763 et Copronymi 23 ingentem glaciei molem mari supernatantem cum aetatis eiusdem pueris triginta Constantinopoli ludibundum conscendisse (qui aetatis illius ludentium puerorum mos agnoscitur) de seipso soribit, duodennem circiter se tunc extitisse lectori coniiciendum suggerit p. 365. 3. duodennem iniisse coniugium (quod Romanis legibus masculo nondum licet) falso, ut videtur, in Menologii textu asseri. 4. erronee pariter aetatis annum vicesimum primum numerasse Theophanem, Leone quarto Constantini F. mortem oppetente, ibidem legi: quadrimulus enim (ante Leonis videlicet annos quinque, et Constantini duodecim) cum sociis triginta mobilem et fluctuantem ponto glaciem nec ausus ipse, nec ab astantibus in CP. portu superscendere permixtus fuisset. 5. eundem modo Agri, modo Sigrianes praepositum Theophanem vocari, qui non unus, sed quasi hic ab altero diversus, scribitur a Baronio ad annum C. 814 num. 31 et 816 n. 1 de quo nota mox subiungenda. 6. confessionis suae palmam in coelo Theophanem nostrum Leonis Armeni imperantis anno 5 Christi 818 excepisse: cuius asserti adversus memoratum Baronium haec demonstratio certissima. imperii anno secundo iam completo, Nicephorum patriarcham sanctissimum, throno et urbe extorrem, in praeconesum agi iussit impius Iconoclasta. Leo Armenus, ex Leonis grammatici verbis hisce: ὁ δὲ Λέων μετὰ δύο χρόνους τῆς αὐτοῦ βασιλείας μανείς, καὶ τὸν στέφανον αὐτὸν θεῖον Νικηφόρον ἐξορίσας Θεόδοτον πατριάρχην αὐτὴν χειροτονή. ipse Leo aliquibus diebus iam salutatns imperator, Nicephoro diadema capiti imponente, tyrannidem invaserat anno Christi 814, Iunii die 12, indictione septima, prout Baronius, et anonymus Graecus Leoni grammatico eodem codice regio sub numero 713 coniunctus affirmant, nonnihil a Theophane nostro variantes. declaratus imperator varia fortuna, cum Crummo principe Bulgaro ad anni sequentis paschalem tempestatem, eodem anonymo praelia describente, decernat, nec circa religionem, in quo Baronius hallucinatur, quicquam innovat, anni 815 et indictionis octavae, ineunte vere, Crum-

mus moritur. οὐπω ἔαρος καταλαβόντος, ὥς φασί τινες διασθάντες τῆς αἰχμυλώσεως ἀπὸ Βουλγαρίας περὶ τὴν μεγάλην πέμπτην ὁ Κρούμμος ὁ περίφημος, ὁ τὴν πόλιν ἐλεῖν βυλούμενος τέλει τοῦ βίου ἐχρήσατο. belli Bulgarici cura Leo liberatus, irreligiosum in sacras imagines dentem exerit, et virus eiaculatur: καὶ λοιπὸν μετὰ τοῦτο λαβὼν εὐκαιρίαν ἤρξατο πορθεῖν τὴν ἐκκλησίαν, δευτέρῃ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ περιεργαζόμενος κατὰ τῶν Θεοῦ κριμάτων. propositi consortes impii rebus novis animum simul adiiciunt, eiusdem anni Pentecostes festo, et mense Iulio coepta promovent: ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς Πεντεκοστῆς οἱ περὶ τὸν Ἰωάννην καὶ τὸν Ὑλilᾶν σπασαίνοντες τὰ βιβλία, τὸν δὲ Ἀντώνιον προσελάβοντο ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου μηνός. Leo de imaginibus profligandis Nicephoro patriarchae propositum aperit, mense Decembri: περὶ τὸν Δεκέμβριον μῆνα δηλοῦ τῇ πατριαρχῇ ὁ Λέων· ὅτι ὁ λαὸς σκανδαλίζεται διὰ τὰς εἰκόνας. ad quadragesimae finem anno 816 indict. 9 Nicephoro tendit insidias, et sede abdicat: ὁ Χαμαιλέων (Λέων) παρασκευάζει λύθρα διὰ τῶν τοὺς στρατιώτας ἀνελθεῖν εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ συρτὰ καταβύσσει (καταβιβάζει) αὐτόν. ἣν δὲ παρέκβυσιν τῶν νησιῶν. infra: βαλόντες ἐν ἀκατίῃ ἔρριψαν πέραν εἰς Χρυσόπολιν. festis tandem paschalibus celebratis, Theodotum Haereticum in Nicephori locum substituit: καὶ λοιπὸν μετὰ τὸ πάσχα ποιεῖ σύνοδον, καὶ καθίσας τὸν Θεόδοτον. paucis postmodum diebus Theophanes anno eodem 816 oppugatur, ait eius vitae scriptor, et post carceris annos duos, id est Christi 818 mittitur in exilium, quo diebus solis tribus ac viginti deportatus, laborum vitaeque terminum attigit. his perspectis, quae Baronius loco memorato, et ad annum C. 814 num. 1 scripsit, ruerе penitus, et everti conspiciuntur.

3, 8. ἡγουμένου τοῦ Ἀγροῦ] Σιγριανῆς quoque ἡγούμενος a nonnullis assertus idem noster Theophanes, qui a Baronio, ceu Agri praefectus, ab eo qui Sigrianes audit, diversus aestimatur ad annum 816 num. 1. idem tamen Ἀγροῦ et Σιγριανῆς ἡγούμενος Theophanes, monet familiari epistola litteris omnibus excellentissimus Allatius. Sigriane enim Asiae regio ad Cyzicum ὁ Ἀγρός, qui et μέγας Ἀγρός, privatus regionis locus. Sigrianos montes in Asia locat Ortelius in lexico. auctor vitae Theophanis, post eius in dictam urbem Cyzicenam adventum: *ad magnum*, inquit, *senem rediit, qui apud Sigrianem degebat in oppidulo*, etc. infra: *ad Sigrianae montem pervenit*: eundem Constantinus Porphyrogenneta titulo cap. 25 de administr. imp. et Nicetas Σιγριανῆς τῆς λεγομένης μονῆς οἰκιστὴν in Ignatii vita nuncupat: quem ve-

tus interpres *Sigriani monasterii sive Agriani conditorem* reddit. difficultatem tollunt menologii verba ad eius vitae compendium praemissa: *μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοφάνους τοῦ ὁμολογητοῦ τοῦ τῆς Σιγριανῆς, (ἡγουμένου) τοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ Ἀγρῇ κειμένου. sancti patris nostri Theophanis confessoris, monasterii Sigrianes praepositi, in magno Agro iacentis, sive quiescentis memoria.* hinc in pseudophotianis analectis penes Allatium, ὡς φησί Θεοφάνης ὁ ὁμολογητής, ὁ Μεγαλαγριτής. *ut Theophanes confessor Megalagrites, μεγάλου Ἀγροῦ praepositum intellige, testatur.* Ioanni ii quoque vitae scriptor apud Surium Novembris die quarto. *navigavit adoraturus sancti Theophanis tabernaculum, quod est in Sigriana.* Ἀγρὸς ergo, sive μέγας Ἀγρὸς Sigrianes extitit locus designatus, quo monasterium condidit, et ad quod post eius mortem corpus eius relatum: alia tamen monasteria in eadem Sigrianes regione a Gregorio Theophanis abbate gubernata, ex eius vitae serie observabis. advertes iterum Theophanem ἡγουμενον τοῦ Ἀγροῦ Ἀγρί ducem, et Vossio et Cedreni interprete, vocatum ineptissime: nisi forsan Alexandrum *exercitus abbatem* voluerint pariter nuncupandum. sic fabrilis sutores tractant.

3, 4. *χρονογραφία*] historica narratio cuius personae, gesta quoque singula percensita, ad tempus proprium, et annos, adde plerumque menses et dies, κατὰ πλάτος revocantur et reponuntur. hanc cum vulgo dicta *miscella* Baronius confundit ad annum C. 719 num. 20 his verbis: *auctor Theophanes, qui Graece scribit historiam illam, quae inscribitur miscella, et sub titulo Pauli diaconi errore circumfertur:* et ad annum 726 ad Gregorii papae epistolam nota prima pag. mihi 79. *Theophanes* (miscellam intelligit) *qui falso inscribitur Paulus diaconus.* auctorem historiae miscellae titulus ei praepositus agnoscit Landulphum Sagacem, qui eam ex Eutropio, Paulo Aquilegiensi diacono, et Anastasii bibliothecarii narrationibus collegit. postrema vero pars quantumvis ex Theophane, pleraque Latine ab Anastasio reddita continent; miscellam tamen integram, Theophani velut auctori germano, ex litteratorum sensu nusquam ascripserit.

Ibid. 5. *ἀρχομένη ἀπὸ πρώτου ἔτους Διοκλητιανοῦ*] cuius causam assignat auctoris ipsius prooemium mox subsequitur.

Ibid. ἕως δευτέρου ἔτους Μιχαήλ] Cedreni Synopsis historicae prooemio scribentis, ὁ ὁμολογητής Θεοφάνης ἄχρι τέλους Νικηφόρου τοῦ ἀπὸ Γενικοῦ κατήντησε, *confessor Theophanes ad Nicephori exgeneralis finem historiam dedu-*

xi, codicem annis duobus, et historiae calce mutilum fuisse constat: a Diocletiani quippe primordiis ad Michaelis Caropalatis abdicatum imperium annos supra memoratos viginti octo supra quingentos, Theophaneum hoc opus enumerat: Anastasius vero bibliothecarius Theophanis pene suppar interpretes, et saeculis integris Cedreno superior iisdem verbis et temporibus, quibus Theophanis hoc exemplar, hoc est, ad depositum a Michaelē principatum, una cum miscella eum secuta, susceptam finit historiam. Baronius ad annum C. 813 num. 8 *ad diem usque! captae civitatis Adrianopolis Theophanes perducens historiam, eidem finem imposuit: nec est ut dici possit historiam intercisam esse, quod auctor perorationem nullam (ut moris est) apposuerit. siquidem Anastasius, qui in Latinum eam transtulit, testatur usque ad Leonem, qui successit Michaeli, ipsum eam scriptionem perduxisse. cur autem reliqua imperii Leonis non sit prosequutus, persequutio ab eo excitata, qua est vexatus ipse Theophanes, in causa fuisse videtur.* Theophanem a finita scriptione, anno quinto obiisse superius annotavimus.

3, 7. τοῦτ' ἔστιν ἀπὸ ἐποχῆς τοῦ κόσμου] annus a mundi conditū 5777 in Diocletiani primum incurrens a Christi natalitii 277 ab auctore Theophane numeratur succedente p. 4 statim ad aetatum ibidem descriptarum limen. iidem vero numeri, tam a mundi videlicet, quam a Christi ortu, ipsi sunt quos Georgii Syncelli chronographia collegit, quosque illius continuator Theophanes impraesentiarum sequi se tacitus proficitur. eam temporis et numerorum mensuram nota succedens examinat et illustrat. interim quae verborum iuxta diversos codices mss varietas, quis defectus aut excessus fuerit observatus, ne forte discessu a regio exemplari damnetur hic expressus titulus, operae pretium fecero, si diligenter exponam. regium post verba iam adducta scribit: *χρονογραφία ἐτῶν φηι ἀρχομένη ἀπὸ πρώτου ἔτους Διοκλητιανοῦ, ἕως δευτέρου ἔτους Μιχαὴλ καὶ Θεοφίλου υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦτ' ἔστιν ἀπὸ ἐποχῆς ἔτους τοῦ κόσμου, ἕως ἔτους 577 κατὰ Ῥωμαίους 577.* Barberinus codex recentissima quidem manu exscriptus, at cum Vaticanis tribus et quarto palatino comparatus, bonique publici gratia ab Emin. Cardinali, Urbani VIII nepote, Parisios urbane transmissus, aequē corrupte legit: *χρονογραφία ἐτῶν ἀρχομένη ἀπὸ πρώτου ἔτους Διοκλητιανοῦ ἕως δευτέρου ἔτους Μιχαὴλ καὶ Θεοφίλου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ἐποχῆς ἔτους τοῦ κόσμου. ἔτους 577 κατὰ τοὺς Ἀλεξανδρεῖς, κατὰ δὲ Ῥωμαίους 577.* ita Vaticanus sub numero 979 nisi quod Θεοφίλου vice, reddit Θεοφυλάκτου. qui sub 154 *χρο. ἔτ. φηι ἀρχ. ἀπὸ πρώτου Μιχ. καὶ Θεοφίλου*

οἰοῦ αὐτοῦ τοῦτ' ἔστιν ἀπὸ εἰσὶν ἔτους τοῦ κόσμου, ἕως
 576 ἔτους κα. τοῖς Ἄλ. κατὰ δὲ Ῥωμαίους 576. sub num.
 155 cum Barberino praeter unum et alterum nullius mo-
 menti verbum convenit. correctissimus omnium, quem il-
 circo regio deserto, invitus licet sequor et exprimo, Peyre-
 zianus est, dilectae videlicet ac sacerrimae litteratissimi viri
 D. Peyrezii bibliothecae reliquiae a clariss. D. Petro Putea-
 no, cuius viventis animum Apollo exornavit, mortui nunc no-
 men colit Mnemosyne, apud me depositae: is, inquam, ceu
 praeter omnes emendatissimus, et cum palatino pariter proba-
 to 979 consentiens, ne aliorum naevos operis facies statim
 exhiberet, qui mentem auctoris fideliter in titulo referret,
 ipseque cum fide redderetur, dignus est habitus.

3, 8. κατὰ τοὺς Ἀλεξανδρεῖς, κατὰ δὲ Ῥωμαίους] quam
 diversi penes Graecos ab orbe condito ad vulgarem Christi
 natalem diem annorum numeri chronologiae sincerus illu-
 strator Petavius recenset de doctrina temporum lib. 9 cap.
 2, et cultissimus Allatius ad Eustathii Hexaëmeron pag. 250
 et seqq. in tres porro summas, quae omnium spectatissi-
 mae, discrimen quodcumque extitit, abisse dignoscitur. tres
 itaque Graecorum computos, annorumque aeras tres praeci-
 puas eruditi celebrant. trium prior ab orbe condito ad Chri-
 stum ex Virginis utero natum annos numerat 5493. secunda
 a mundi ad Christi diem natalem annos 5501 computat. in-
 ter utrumque limitem, annos 5508 recenset postrema. pri-
 mae auctor Panodorus monachus Aegyptius, cuius scripta
 Georgio Syncello familiaria, ac frequentius momorata. se-
 cundae forsitan Africanus, quem Anianus, sanctus Maximus ab-
 bas et confessor, Georgius Syncellus, et eius coetanei, S.
 Nicephorus patriarcha, nec non Theophanes noster sequun-
 tur in numeris. inventor tertiae nondum compertus, licet
 antiquus; illam quippe velut receptam adhibet chronicon Ale-
 xandrinum, et usitatum refert canon tertius Trullanae synodi
 anno Christi 691 secundo coactae, quae, quo celebrabatur,
 annum putabat, post Christi nimirum natalem et mundi 5508
 ex adiunctis 691, qui collectus est, mundi 6199 eandem in
 officiis ecclesiasticis Horologio maxime, cyclo paschali con-
 struendo manibus versat ecclesia Orientalis, prout Graeco-
 rum iureconsulti secundum illam imperatorum edicta consi-
 gnant in Basilicis. primam aeram Antiochenam appellant
 aliqui, apud Petavium ad auctarium de doctrina temporum
 lib. 8 cap. 1, secundam Aethiopicam, tertiam Alexandrinam:
 quarum appellationum fides stat penes auctores. Scaliger,
 scribit laudatus Petavius, *ad excerpta Maximi primam nomi-
 nat Lunarem; mediam, Orientalem; postremam, paschalem;*

vocumque origines disputat lib. 5 de emend. temp. confutatus tamen et convictus lib. 9 de doct. temp. cap. 5 reliquisse monet idem Petavius. meliora, ni fallor, suggero: a Panodoro Aegypcio institutore primam nuncupari Alexandrinam: alteram, quod ei proximior existat, ac pene assequatur, Alexandrinae pariter nomen sortitam: tertiam Constantinopolitanam, sive Romanam. quod CP. quae nova Roma est, et Romani quondam imperii caput effulsit, primum inventa, totum Romanum imperium deinde pervagata sit, et in eo, ut citatus canon Trullanus confirmat, auctoritatem communiter nacta fuerit, lubens assentior. sententiam probat Petavius auctar. lib. 8 capite 1 pag. 293 D verbis huiusmodi. Graecorum computorum prior et antiquissimus annum eum, qui primus est aerae nostrae, numerat ab Adamo 5493 posterior 5509 nec plures (de quo mox sermo) Graecorum computistae memorant: qui priorem vocant κατὰ Ἀλεξανδρείας, nos Alexandrinum appellemus: posteriorem κατὰ Ῥωμαίων, nos Constantinopolitanum a nova Roma nominemus. ita Theophanes, quem tamen loquentem haud ibi, sed inferius adducit Petavius, non uno loco. haec primo capite: mox quinto aeram secundam memoraturus. Alexandrinum, ait, computum in paschali sua methodo tenere se Maximus ostendit capite 32, cum annum incarnationis ac natalis Christi testatur fuisse 5501. Theophanes vero noster, qui secundam illam aeram Africanum, Maximum, Syncellum imitatus observat, eandem hic κατὰ Ἀλεξανδρείας indigitat, eandemque rursus sub eadem voce refert explicatus pag. 345 et 346 de Leonis Isaurioi morte loquuntur. ἔτος ἦν ἀπὸ μὲν κτίσεως κόσμου κατὰ Ῥωμαίους 6248, κατὰ δὲ Αἰγυπτίους, ἡγουν Ἀλεξανδρεῖς 5013. erat quidem annus a mundi conditu iuxta Romanos 6248, secundum Aegyptios vero, Alexandrinos intellige, 6232. verumenimvero quod secunda, velut prior, Alexandrina nuncupetur aera Petavius expositurus, illam in hanc refundi, adeoque separatam et distinctam non constituere, duplicemque tantum, non triplicem exurgere, nominibusque solis duobus numerandam contendit de doct. temp. lib. 9 et auctar. citati lib. 8 insignioribus primis capitibus: et indicia quidem ac coniecturas plures in medium profert, causam quae plane convincat, nullam. haec vero legitima ad Syncellum prius observata ex eius numeris mihi deprehenditur. praeter Panodori Alexandrinorumque aeram Syncellus, imo Anianus monachus, etiam Aegyptius, propriam ad annos ultiores septem vel octo prorogaturus, a prima, quae natalem Christi anno 5493 consignat, haud multum deflexit, eodem ad 5500 vel 5501 semoto: eam ob rem ut Alexandrinae nomen a Panodoro, sic

pariter Alexandrinae ab Aniano nomen aera utraque potuit obtinere. verum ne hac sola coniectura arioler: gravissimi ponderis, neque irritandi roboris translatae appellationis argumentum est, quod Syncellus, qui aeram secundam usurpavit, et ad Christi natalem annos septem vel octo supra Panodorum adiecit, statim numero pares rescidit, et ex imp. aetatibus, nec non patriarch. et satrap. totidem resectis, primam tandem aeram ab anno mundi 5493 et alteram a 5501 fluentem concordans inter se et aequali gressu procedere compulit. annos imperatorum aetatibus detractos Syncelli chronologia aliis comparata, me tacente vociferatur: detractorum indicium et exemplum solis ipsius radio describo. Diocletiani tyrannis ad annum a mundi conditu 5777 ex Syncelli computo, et Theophanis pag. 4 reponitur, eademque post Christi aeram anno 5500 et 5501 consignatam, annos ex Syncello et Theophane citatis numerat 277, eandem tamen a Diocletiano tyrannidem arreptam annis 7 vel 8 posteriorem asserit chronologorum vox communis, et ad Dionysianae aerae 284 et 285 alligat. annos igitur septem vel octo a Christi natalitiis ad Diocletianum imperantem, in Synoelli, Theophanis et consortium calculis detractos nullus negaverit. adde iam ad Panodori aeram 5493 aerae Christi Dionysianae annos 284 summam procul dubio colliges 5777, haec vero est, quam a mundi conditu ad Diocletianum Syncellus, Theophanes et alii aeram Graecorum secundam amplexati subducunt. aera igitur secunda recurrit in primam, nec minus quam prima, Alexandrinae meretur nomen: et secunda haec rursus a prima 7 vel 8 annis, et a tertia pari spatio circa Christi natalem dissita; postquam facta detractio in primam refusa est, prout prima annis quindecim vel sexdecim a tertia dividebatur; ab eadem tertia non absimili annorum 16 intervallo disiuncta cognoscitur: quae causa est, ut aeram secundam, et Christi natalem ad annum 5501 repositum, scribens Theophanes, adeoque aera prima et computo 5493 annis tantum octo posterior, et annis totidem Romanorum aera, quae tertia anterior, annis ante Diocletianum septem mutilatis, aeram suam aequae ac primam annis 15 vel 16 tertiam praecedere affirmet, et Michaelis Curopalatis annum secundum in annum a mundi conditu *κατὰ Ἀλεξανδρείας* 6305, *κατὰ Ρωμαίων* 5321 incidere doceat. numerandi rationem istam repetit et confirmat auctor de Anastasii inauguratione tractans pag. 117.

5, 1. τὰ ἑλλεῖνοντα ἀναπληρῶσαι] imperii Romani, et ecclesiae, hoc est sedium eius praecipuarum quinque historiam per annos et tempora concinne digestam describens Georgius

Syncellus, vita consiliique successu infelicitè excidit. eam-obrem Romanorum imp. gesta suis temporibus et annis distributa describere Theophanis, qui Syncelli propositum ad exitum deducere suscepit, animus est. verum ut ecclesiae rebus imperii res coniunctae, et imperii Romani thronus ad Orientis oras, id est, Byzantii positus, Persarum et Saracenorum aemulum nactus est principatum: hinc Theophanes Romanam historiam prosequuturus, Persarum et Arabum, patriarcharumque primas orbis sedes obtinentium, nomina, aetates, facta, per chronographiam istam ordine bono enarrata percenset.

7, 1. *χρονογραφία*] nonnullis de auctore, fine, et operis huiusce subiecto hucusque praemissis; iam quae circa opus ipsum, lector, edoctum te cautumque volo, paucis evolvo: tibi semel monito operis totius decursu, pluribus exemplis et locis eadem haec recolenda non excidant. 1. brevifacile composito, at non admodum expolito, quinimmo plebeio pene ac vulgari stylo historiam hanc a Theophane digestam: 2. hinc tibi trita, nec palatio, Amboni sacro, vel foro cognita vocabula; sed ex compitis et incultae plebis ore collecta occurrere mirari desines: ea vero chronographiae parte usurpari, cuius tempore in usum fuerunt inducta, certa coniectura non habetur apud me alienum. 3. inemendatum ad grammaticae leges, imo soloecis barbarisque dictionibus textum non raro interpunctum auctori velim ascribendum: sic enim mentem, verborum ambage seposita, significantius exprimendam sibi met suasit: quod tamen recta scribendi ratio, quam dicunt orthographiam, quandoque reprehendat, Amanuensium hallucinationem et errorem non diffiteor; quo relicto, et inemendato, ex fide ad ms exemplar commendationem potius, quam ex correctione ad grammatices praecepta, laudem mihi proposui sectandam. quod nihilo secius iubet illa reparandum declarant annotationes, vel emendant alii codices in variis lectionibus producti: nonnihil ego pro scholiastae licentia interpo, ex quibus reliqua facilius mente restituenda. 4. verborum lacunae, et quae desiderantur, sententiarum patent hiatus, sed non intolerandi, ceu qui mss in omnibus extent, vel mentis iudicio, sive labore queant reparari. 5. repetitiones fateor, eiusdem rei penitus inutiles, et quae semel dicta sufficerent, eundem in locum bis ingesta illubentius perfero. 6. rerum gestarum metatheses non praetereundas, infrequentius licet, animadverto; et ex historiae tantum fide, non ex temporis accurata recensione plura narrari: quod est, historicum ubique, at non chronographum semper se gessisse Theophanem. 7. temporis canonium, et

expressas in eo personas cum historia ad canonium idem subiecta, non consentire frequenter manifesto in annotatis: ut cum ad Damasi annum quintum Iulii pontificis obitum, et liberii promotionem una legimus connecti. 8. anni unius gesta in alium quandoque reponere, cum accuratis etiam historicis Theophanis lapsus communis est. 9. cum aliis pariter commune, ut uno more, unoque sono virorum et locorum proferenda nomina, ipse nonnihil immutata pronunciet, ut Artaxer, Artaxerxes vice, etc. hunc modo Constantium, Maximinum; modo Constantinum, Maximianum; illum hic Euphemium, ibi Euthymium; eundem Iudam et Eaudam vocet, de quo lectiones variae, et annotationes nonnunquam. 10. hinc cum textu Graeco non consentit in nominibus plerisque versio, et haec illum corrigere non veretur. 11. et ubi nullum vel perturbatum textus exhibet sensum, versio restituat, et planum reddere conetur. 12. ex diversis et adversis auctoribus de eodem, raro licet, ponit contraria; ut de Elia Hierosolym. et CP. Macedonio praesulibus, quae loco proprio revocantur in concordiam: verum qui dormitantem patitur Homerum, Theophanem lapsum non eriget, aut eius errorem in aliis non corrigit? 13. cum nimirum succedentes, et ad invicem cohaerentes numeros in sequiores transponit annos, seu etiam coniunctos annos in dissita canonia desultorie transfert, quae ἀναριθμητοίς pag. 6 et 7 statim occurrit. 14. aut eidem viro nunc pauciores, mox plures diversis canonibus assignat annos, quod in Damasi pontificis aetate non uno loco, nec unico ms non sine stupore observatum est. 15. vel cum viri eiusdem pauciores anni plura occupant canonia; quem errorem deductae per canoniorum loculos Demophili pag. 49 et Artaxerxis pag. 51 aetates non obscure arguunt. 16. aut cum summa quaequam aetatis aequales loculos sive canonia, quibusdam omissis, non accipit: quod plane coacto et invito, ex manu exaratis in Athanasio pag. 23 et seqq. exscribendum fuit. 17. vel denique numero anni eiusdem repetito, in annorum seriem totam (quod Athanasii, Demophili et Artaxerxis canoniorum probat inspectio) confusio infertur haud mediocri. 18. emendationem superat omnem Rom. episcoporum nomen frequentius omissum, et aetas a pag. 208 auctori penitus ignota. 19. Alexandriae quamvis et Antiochiae pontificum nomen, aetatemque in haereseos admittens odium et horrorem, post historiae umbilicum ab eo praeterita existimem. 20. errorum sane huiusmodi, si causam diceret, non aliam, me coniectore, quam variorum auctorum sententiam, numerosque varios sequutum, opusque proprium, urgente persecutionis necessitate non recensuisse, proferret.

7, 7. κόσμου ἔτη, ἐποζ] Georgii Syncelli continuator Theophanes eius numeros a mundi conditu ad Christi ortum observat: et a Christi rursum diē natali ad Diocletiani tyrannidem, quot annos ille posuit, 200 nimirum et 77 ita pares hic exscribit.

Ibid. 9. Ἀρραβευχῆς] Syncello dictus Οὐράνης et annus eius primus ex eiusdem calculo ad mundi 5768 devincitur.

Ibid. 10. Γαῖος] is apud Syncellum 5771 in pontificem inauguratur.

Ibid. 11. ὀμναῖος] cuius annos 12 duntaxat numerat Syncellus, et eorum primum ad mundi 5764 alligat.

Ibid. 12. Θεωνῆς] huic octodecim assignat, primum ad mundi 5767. Alexandriae praesulum annos apud Theophanem et Abrahamum Ecchellensem diversimode recensitos reperiens.

Ibid. 13. τύραννος] nondum Syncello recensitus: apud quem Cyrillus anno 5768 pontifex institutus, praesente 5777 ex annis 15 sibi attributis decimum numerare cognoscitur.

8, 3. τῷ τετάρτῳ αὐτοῦ χρόνῳ] ante annum Diocletiani quartum, quae auctoris est sententia, a chronico Alexandrino anno uno discrepans, Maximianum Herculum κοινῶν τῆς αὐτοῦ βασιλείας, imperii collegam, renunciari vix potuisse, rerum utrique gestarum relatu mihi compertum est. Diocletianus Persica expeditione confecta, Chalcedone, ita chronicon Alexandrinum, salutatur imperator; Nicomediam mox digressus, Thraciam inde occupat, et in Moesiam se confert, in qua, Flavio Vopisco teste, multis proeliis cum Carino de potestate dimicans, ultima tandem pugna apud Murtium commissa, victor remansit. nunciato in Galliis Carini discessu, Helianus et Amandus, excita manu agrestium et latronum, quos Bagandas incolae vocant, agris late devastatis, plerumque urbes tentant. Diocletianus, ut scribit Eutropius lib. 9 ad subigendos eos Maximianum Herculum Caesarem misit, qui levibus proeliis agrestes domuit, et partem Galliae reformavit. post haec tempora, subdit idem Eutropius, Carausius tyrannidem affectavit, et Britannias occupavit. ita cum per omnem orbem res turbatae essent, Diocletianus Maximianum Herculum ex Caesare fecit Augustum. quare cum anno minus, verba sunt Aurelii Victoris, potentia fuerit Herculo: iis, non nisi secundo Diocletiani anno, Caesar promoveri potuit. designationi successit expeditio susce-

pta, iter in Gallias, cum Bagandis pugnae. Galliae reformatio, in Carausium excita rebellione conatus, quae quis anno unico asseveret confecta? concludit Gordonius: aliqui etiam nunc Caesarem tantum, et post biennium, ab accepta nimirum Caesarea dignitate, Augustum autumant creatum. favet Theophanis sententiae Idatii testimonium, quod tamen excipit eruditissimus Petavius lib. 11 de doct. temp. cap. 31.

8, 6. Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανός] non quod coniunctis armis, sed quod utriusque consensu haec gesta, de quo nota inferior tertia.

Ibid. 7. Ὀβούσιριον καὶ Κόπτων] qui Theophanem nostrum plurima ex parte transcripsit Cedrenus, Βούσιριον καὶ Κόπτον legit: idem Zouaras. vide notam seq.

Ibid. 10. Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανός] in Diocletiani annum octavam conciliatus huiusmodi nuptias coniecit Petavius lib. 13 in nonum chronicum Alexand. et Pomponius Laetus. undecimo anno ex quo Constantius Caesar est factus, occubuit. hinc autem ad Constantini annum primum anni numerantur undecim. chronicum Alexandrinum Theophani lucem praefert ad Diocletiani annum 9 et tum Maximianum Iovium, tum Constantium XII kal. Iunias. Nicomediae Caesares elevatos testatur. Diocletiani filiam vocat Valeriam pag. 8.

Ibid. 18. Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος] Petro martyri inter patriarchas 17, pontificatus annos Abraham Ecchellensis sumerat decem, et dies 333.

Ibid. 19. Ἀλεξανδρεία σὺν τῇ Αἰγύπτῳ] Pomponius Laetus. erat Iovius, Diocletianus, in Aegypto: qui eversis duabus urbibus, superato Achilleo, pacaverat Aegyptum. urbes prope veteres Thebas positae erant, dires ac populosae, Busris et Coptos. spem rebellionis augebat Achilleus, cuius consilio fere tota dissenserat Aegyptus: tandem caesis ubique auctoribus defectionis, intra novem menses quievit provincia seminarium religionum, in qua archisynagogi plurimum auctoritatis habebant. Alexandria vero obsessa, et octavo mense capta est. imperator contentus optimatam caede, abstinuit a multitudine. Achilleus vero meritis luit poenas, feris oppositus, et dilaniatus: terra vero ubique caedibus potentium maduit. caeterum quamvis Busridis et Copti vastitatem ante annos sex auctor posuerit: causam potius exortam, rebellionem nimirum excitam, ab Achilleo deinde accensam intellexisse reor. Aegyptum etenim omnem ad officium novem solis mensibus revocatam scripsit Pomponius, et Eutropius lib. 9 his verbis.

Diocletianus obsessum Alexandriae Achilleum octavo fere mense superavit, eumque interfecit. consentit Eusebius in chronico, qui ad annum quoque Diocletiani decimum Alexandriam subactam refert: Busiridis licet et Copti devastationem ante solos tres annos colloceat.

9, 4. *διωγμὸν μέγαν καὶ φοικωδέστατον*] Petri martyris et Alexandrini praesulis anno secundo, motam in Christianos persecutionem memorare forsitan compulerunt haec Athanasii verba apolog. 2. *Πέτρος παρ' ἡμῖν πρὸ μὲν τοῦ διωγμοῦ γέγονεν ἐπίσκοπος, ἐν δὲ τῷ διωγμῷ καὶ ἐμαρτύρησεν.* Petrus apud nos ante persecutionem episcopus, et in persecutione martyr declaratus: Eusebii quoque lib. 7 cap. ult. *πρὸ τοῦ διωγμοῦ τρισὶν οὐδ' ὅλοις ἔτησιν ἡγησάμενος τῆς ἐκκλησίας.* cum triennium prope ante persecutionis tempus in ecclesia gubernanda consumpsisset. iis tamen auctorem non probe usum Athanasius et Eusebius ipsi sunt argumento, qui de saeviore altera a Diocletiano suscitata persecutione loquantur: de qua auctor ipse ad Diocletiani annum 19.

Ibid. 7. *τὴν δικάστιβλον*] de martyrum praeliis et laudibus ad ecclesiastica historia opus diversum.

Ibid. 10. *νεωτερισμοῦ γεγονότος*] iam ante annos decem, de quo S. Aurelius Victor, Eutropius lib. 9, Pomponius Laetus, et Egnatius: et nos ex illis no. 6 superiore: sed quod res tunc temporis innovatae, in pristinum statum, sub Diocletiani videlicet potestatem hoc tempore sint reductae, de illis auctor mentionem habet.

Ibid. 12. *ἀλλὰ καὶ Κραῖσσον*] Carausium auctores Latini nuncupant, cuius apud eos, Eutropium maxime lib. 9, historia fidelius refert. *a Maximiano iussus occidi purpuram sumpsit, et Britannias occupavit etc. ad postremum pax convenit. eum post septennium Allectus socius eius occidit, atque ipse post eum Britannias triennio tenuit: qui ductu Asclepiodoti praefecti praetorio est oppressus. ita Britannia decimo anno recepta est.* quare mihi correctius hic legitur: *ἀλλὰ καὶ Ἀλλεκτον Κραῖσσον τυραννίδος διάδοχον ἐπὶ τρισὶν etc.*

Ibid. 15. *ἐν δὲ ταῖς Γαλλίαις*] Galliarum locum, Lingonas; inter praelia duo spatium horis quinque minus: hostes non Alanos, sed Alemannos, cosque cum Eusebio ad 60, non 6 millia scribit Eutropius citatus, qui Allecti caedem, et Constantii victoriam in eundem annum recenset. *per idem tempus a Constantio Caesare in Gallia pugnatum est circa Lingones: die una adversam et secundam fortunam expertus est. nam cum repente barbaris ingruentibus intra civitatem esset coactus, tam praecipiti necessitate, ut clausis portis per*

murum funibus tolleretur, vix quinque horis mediis, adventante exercitu, sexaginta quinque millia Alemannorum cecidit. idem Pomponius Laetus. Eusebius ad annum Diocletiani 13 in chronico.

10, 7. τῶν πέντε Γεντιανῶν] quinquegentianos uno verbo dixerunt scriptores infra referendi, quos auctor *Gentianos, quinque* numero, viros arbitratus est. eosdem *Gentianos* scripsit Pamponius Laetus. Maximianus *inde translatus in Africam Gentianos devicit, qui vix pacem impetrarunt. quinquagenarii et supra eum numerum annorum, hi milites fuere, qui Africam diripiebant, cupientes sibi regnum vendicare.* Eutropius lib. 9. *cum Africam quinquegentiani infestarent.* Aurelius Victor quinquegentanas nationes posuit. *eodem tempore Orientem Persae, Africam Iulianus, ac nationes quinquegentanae graviter quatiebant.* Egnatius. Diocletianus *Maximianum Gallis praefecit: eoque confecto bello in Africam adversus quinquagenarios transire iubet: utrobique sedati tumultus, Africanus certe aliquanto difficilius, quod quinquagenarii, et supra eorum annorum numerum veteranus miles ad obsequium tam facile redigi non poterat.*

Ibid. 8. συνῆν δὲ αὐτῷ] Eusebii opinionem lib. 1 de vita Const. capp. 13 et 14 sequitur auctor. fugae a Constantino arreptae causam eiusdem ambitioni Aurelius Victor imputat.

Ibid. 16. Οὐετήριος] *Veturium* scribit Eusebius ad annum Diocletiani 14, alii codd. *Venturium* legunt apud Ponticum: apud quem iterum de Veturio ad alios annos alii codd. narrant. eligat, inquit ille, lector, quod illi magis probabitur. caeterum magister militiae Hieronymo dicitur in versione, qui hic στρατοπεδάρχης.

Ibid. *deest. deest*] Alexandriae et Antiochiae praesulum anni praesente canonio non annotati defectum ad pag. 23 observandum inducunt.

Ibid. 17. Χριστιανὸς ἦλυνε] Cedrenus ἐξέβαλεν. *reddo exauroavit: ideoque μετρίως ἦλυνε, quia non vita, sed militari cingulo mulcabat.*

11, 1. τοῦτῳ τῷ ἔτει Μαξιμιανός] de canonii praecedentis annorum defectu variae lectiones consulendae.

Ibid. κατὰ Νάρσεως] victoriam de Persis ad annum 14, triumphum ad annum 18 verius Theophane ascribit Eusebius in chronico: Cedrenus auctorem sequutus ad annum 17. at certe Narses ante annos sex visis ereptus, Ormisdasque in canonio annos quinque iam regnans, auctorem deceptum ar-

guant. de bello illo Persico Aurelius Victor, Eutropius, Pomponius Laetus, qui etiam triumphi pompam describit.

11, 4. *Καλλίνικον*] *Gallinicum* ponit Eutropius, circa lib. 9 exitum.

Ibid. 19. *ἀρθεῖς δὲ ὑπὸ τῶν πραγμάτων*] ista ab anno 9 sibi arrogasse Diocletianum scribunt, qui Eusebium sequuntur in chronico: ex victoriarum tamen timore ita insolevisse testantur cum auctore Eutropius lib. 9 exeunte, et Pomponius Laetus, in Diocl. titulo de magnitudine imperii R. videndus est et Pontacus in notis ad citatum Eusebium, et Genebrardus in chronico.

12, 4. *Κωνσταντίνου δὲ τοῦ υἱοῦ*] haec historice non chronice relata: non enim ad hunc annum spectant, quae circa Constantii mortem gesta: de quibus inferius.

Ibid. 5. *τὰ Χριστιανῶν φρονούητος*] propter eam quae in Christianos ferebatur humanitatem, et quae de eo in eius vita refert Eusebius lib. 1 cap. 13. Constantium tamen Constantinum filium praecepta fidei docuisse, et exercendae erga Christianos clementiae rudimenta dedisse refert Photius cod. 256.

Ibid. 8. *μαντευσάμενος*] idem Eusebius cap. 14.

Ibid. 14. *Θεοτέκνη γόητι*] ista fusius narrata reperies apud Eusebium eccl. hist. capp. 2 3 4 et 5, at non Galerio Maximiano, sed Maximino, ac in aliud tempus, ascribenda. refer huc quae habet Nicephorus Callistus lib. 7 cap. 25.

13, 4. *προστάγματι βασιλικῷ*] ea mens est Eusebii ad annum Diocletiani praesentem: addit mense Martio in diebus paschae edictum emanasse. adstipulatur chronicon Alexand. a quo geminum agnoscitur edictum, primum in ecclesias, non multo post in sacerdotes aliud.

Ibid. 11. *ἐξ ἀνοίας*] Eusebius lib. 8 cap. 26 de Diocletiano testatur, ὡς ἤδη τὰ τῆς διανοίας εἰς ἔκστασιν αὐτῷ παρήγετο. adeo nimirum anno a persecutione mota, secundo morbo laborasse: ut mens inde de suo statu deturbaretur. Constantinus oratione ad SS. coetum cap. 25. διὰ τὴν τῆς ἀφροσύνης βλάβην μὴς εὐκαταφρονήτου οἰκήσεως καθειργμῷ ἐτιμωρήθη. propter vitium amentiae et delirationis unius abiectionis mansionis ergastulo concredens se, poenas a deo luit. continuatum ad eius mortem delirium, idemque mortis eius occasionem ibidem leges.

Ibid. 14. *ἐν Λυκαονίᾳ*] ita legunt cuncta exemplaria. Eutropius *Lucaniam* scribit. concesserunt tum Salonas unus,

alter in Lucaniam. eodem pacto historia miscellanea. Sigonius in vit. imp. abbas Ursperg. et alii. Zonaras. Διοκλητιανὸς ἐν Σάλωνι πόλει τῆς Δαλματίας διῆγεν, ὁ δὲ Ἐρμούλιος ἐν Λουκτανίᾳ. *Diocletianus Salonis in Dalmatia, Maximianus in Lucania vitam egit.*

13, 14. πρότερον τὴν ἐπινίκιον Πώμης ἐπιτελέσας πομπήν] Pomponius Laetus. *triumphaverunt autem victoriosi et felices anno imperii decimo octavo.* reliquam triumphi pompam Pomponius idem prosequitur: qui Maximianum anno imperii 18 triumphasse, tertio ineunte cum chron. Alexand. ad imperium existimat assumptum.

Ibid. 17. μετὰ ταῦτα δὲ ἀναχωρήσαντες] ex Eutropio ista compendiose collecta nemo inficias ierit. *his igitur abeuntibus, inquit ille statim in lib. 10 limine, in administrationem reip. Constantius et Galerius Augusti creati sunt, divisusque inter eos Romanus orbis, ut Galliam, Italiam, Africam, Constantius: Illyricum, Asiam, Orientem, Galerius obtineret: sumptis duobus Caesaribus. Constantius tamen contentus dignitate Augusti, Italiae atque Africae administrandae sollicitudinem recusavit. vir egregius et praestantissimae civilitatis, divitiis provincialium ac privatorum studens, fisci commoda non admodum affectans, dicensque: melius publicas opes a privatis haberi, quam intra unum claustrum reservari. adeo autem cultus modici, ut festis diebus, si cum amicis numerosioribus esset epulandum, privatorum eis argento ostiatim petito, triclinia sternerentur. hic non modo amabilis, sed etiam venerabilis Gallis fuit, praecipue quod Diocletiani suspectam prudentiam, et Maximiani sanguinariam temeritatem imperio eius evaserant. obiit in Britannia Eboraci, etc. idem chron. Alexan.*

14, 7. βασιλεύσας ἔτη ια'] Pomponius Laetus quasi ex auctore. *ex Theodora liberos suscepit, Constantinum, Anaballianum, et Constantium, ac Constantiam; undecimo anno ex quo Caesar est factus occubuit.* eo anno ex auctoris sensu quo Diocletianus et Maximianus imperio se exuerunt: imperii siquidem nono Constantius Maximiani gener, et Caesar declaratus fuit.

Ibid. 11. δημοπατρίων Κωνσταντίνου] ista cum annotatis ad pag. 15 comparanda.

Ibid. 18. τὸν μὲν ἴδιον νῖδον Μαξιμίον] θέσει, *adoptivum*, non φύσει, naturalem utrumque scribit Pomponius Laetus.

Ibid. 19. οἱ δὲ ἐν Πώμῃ στρατιῶται] nisi abbreviaret, ad verbum auctor referret Eutropium lib. 10 ineunte. *Ro-*

mae praetoriani Maxentium Herculiū filium, Augustum nuncupaverunt: quo nuntio Maximianus Herculiū ad spem erectus resumendi fastigii, Romam advolavit: et filium Maxentium denudare conatus: inde ad Gallias profectus, dolo composito, moliens tamen Constantium reperta occasione interficere, qui in Galliis et militum et provincialium iam favore regnabat. detectis igitur insidiis per Faustam filiam, poenas dedit iustissimo exitu vir ad omnem asperitatem saevitiamque proclivus.

15, 8. *Εὐσέβιος δὲ ὁ Καισαρεύς*] his eccl. lib. 8 cap. ult. penes exitum.

Ibid. 12. *Γελάσιος δὲ ὁ Καισαρείας τῆς αὐτῆς*] Palae-stinae nimirum de cuius scriptis Photius cod. 88 et Posselinus in apparatu. v. Gelasius.

16, 1. *Χριστιανικώτατος*] non solis Christiano dignis moribus, qui in Ethnico quovis altero possunt observari: sed nec baptismatis signo, quo nondum erat tinctus: solo itaque interno fidei symbolo, secretaque ad fidem palam profitemdam propensione *θειότατος καὶ Χριστιανικώτατος* Constantinus. sane patrem eius Constantium *Χριστιανόφρονα* ab auctore ante duas lineas non immerito vocatum confirmat Eusebius de Constantini vita lib. 1 cap. 11, quem 16 *Θεοφιλῆ, τρισμακάριον, εὐσεβῆ, καὶ φιλόθεον* celebrat. a fidei patre Constantinus ad idolorum cultum divertit? matri Helenae non adeo fidem, quam pietatem antiquam fuisse asserit Eusebius de vita Const. lib. 3 cap. 46. at sanctus Paulinus, qui eodem saeculo celebris in senatu fama clarebat, tum propriis, tum maternae fidei meritis eum imperatorem salutatum auctor est. epist. ad Severum 11 his verbis. *princeps esse principibus Christianis non magis sua quam matris Helenae fide meruit.* fidelis igitur mater fidem imperii *προξενον* filio coepit instillare, imo a puero ad pietatem instituisse testatur Baronius ad annum 315 num. 12, quamvis nec in ea plene instructus, nec in ea tuenda firmus extiterit, ante consilium de eadem verbis et factis manifestanda deinceps acceptum, quod Eusebius narrat lib. 1 cap. 21, quae causa fuit ut pontificis Maximi titulum imperator renunciatus admiserit, *quod a recta sacris in rebus via deflexisset, et fidem Christianorum amplexus esset:* scripsit impie Zozimus lib. 4.

Ibid. 12. *δύο κακῶν μεγίστων ἀνατολὴν καὶ δύσιν κληρωσαμένων*] exprimuunt ista Eusebium lib. 8 hist. eccl. cap. 27. *τοσαύτη δὴ τὰ κακίως πορὰ ὑφ' ἑνα καὶ τὸν αὐτὸν συνημέχθη καιρὸν, πρὸς τῶν δύο τυράννων ἀνατολὴν καὶ δύσιν διειληφῶτων κατεργασθεῖσα. τίς δ' ἂν τὴν τῶν τοσούτων διερευ-*

νώμενος αἰτίαν διατάξαι μὴ οὐχὶ τὸν καθ' ἡμῶν διωγμὸν υποφθῆναι;

16, 15. γαμβρῷ αὐτοῦ ὄντι] Vatic. 1 probatior et veritati vicinior lectio γαμβρὸν αὐτοῦ ὄντα. Constantini quippe Levir Licinius.

Ibid. 18. Πέτρος ὁ Ἀλεξανδρείας] istos omnes ἐκκλησιαστικούς ἄρχοντας quasi ad Diocletiani tempora μαρτυροῦσαντας refert Eusebius eccl. hist. lib. 8 cap. 25. Petrum tamen Alexandrinum memor sui ad annum Constantini 6 remittit in chronico: cunctos eosdem Maximino persecutore passos narrat lib. 9 cap. 6.

17, 2. ὅστις τὸν Ἀρειὸν διάκονον ὄντα] Sozomenus lib. 1 cap. 14. Ἀρειὸς σπουδαῖος εἶναι περὶ τὸ δόγμα δόξας νεωτερίζοντι Μελετίῳ συνέπραττε· καταλειπὼν δὲ τοῦτον ἐχειροτονήθη διάκονος, παρὰ Πέτρου τοῦ Ἀλεξανδρέων ἐπισκόπου, καὶ πάλιν αὖ παρ' αὐτοῦ τῆς ἐκκλησίας ἐξεβλήθη καθότι Πέτρου τοῦς Μελετίου σπουδαστάς ἀποκηρύξαντος, καὶ τὸ αὐτῶν βάπτισμα μὴ προσιεμένου, τοῖς γινομένοις ἐπέσκηπτε, καὶ ἡρεμεῖν οὐκ ἠνείχετο. Arius Meletio res novas molienti adiumento fuit, cuius partes cum deseruisset, a Petro episcopo Alexandrino diaconus ordinatus est: et rursus ab eodem ecclesia eiectus, quod cum Petrus fautores abdicasset Meletii, et eius baptismus improbasset, hic in res a Petro gestas graviter invecus est, et quiescere nullo modo potuit.

Ibid. 7. Πηδεὺς] ita sonant mss cuncta. Πηλὺς scribitur ab Eusebio.

Ibid. 13. οὗτος ὁ Γαλλέριος Μαξιμιανός] Maximianum legunt cuncti codices, qui Maximinus eius filius adoptivus supra recensitus, memoratae persecutionis auctor, de quo aperte Eusebius eccles. hist. lib. 8 cap. 27, ex quo haec noster Theophanes excerpit.

Ibid. 18. τούτῳ οὖν θείᾳ δίκῃ] ex Eusebii citati cap. 28.

18, 6. προστάγματα κατὰ παντὸς τόπου] correctius reponerem κατὰ πάντα τόπον. edictum porro exponit Eusebius lib. 8 cap. 29.

Ibid. 10. μηδέπω δὲ τοῦ τραύματος] haec apud eundem fusius lib. 9 cap. 1 2 et 3 et seqq.

Ibid. 12. ἀλλ' ἐνθὺς πάλιν ὁ πόλεμος] quae cap. 7 videre licet.

Ibid. 18. Ἀχιλλᾶς] Archelaum vocat Abraham Ecchel-

lensis, et diebus 200 solis sedem tenuisse testatur. successori Alexandro annos 22, dies 303 ascribit.

19, 4 τούτῳ τῇ ἔτει Κωνσταντῖνος] Barberinus codex in margine opposita scribit. τούτῳ τῇ ἔτει Μητροφάνης ἐπίσκοπος τοῦ Βυζαντίου ἐχειροτονήθη. eadem in marg. cod. 154, quem nos Vaticanum primum dicimus. optime: inferior quippe ad canonium anni a mundi conditu 5809, annum Metrophanis octavum ac subinde nonum notatos observo in regio: quare primus debet esse hic 5802 ab auctore cum sequentibus sex praetermissus: quos tamen omnes inconfectum a nobis canonium reponendos operae pretium duximus.

Ibid. Κωνσταντῖνος ὁ θειότατος] Maxentium a Constantini in imperatorem designatione non longe tyrannidem arripuisse subindicant Eusebius in chronico, Aurelius Victor, Eutropius, et cum his Petavius lib. 11 de doct. cap. 37. verum ex panegyricis verba ista de Maxentio refert loco memorato. Maxentius, *consumpto per desidias sexennio*, (ita legendum probat) *ne septenarium illum numerum sacrum et religionum violaret* etc. quare merito concludit Eusebius in chronico: *Maxentius iuxta pontem Milvium a Constantino superatus occiditur, anno imperii sui sexto*: quem eundem cladis et mortis illatae putat chronic. Alexand. haud ita planum igitur Maxentii caedem anno Constantini septimo obeunte numerandam, prout Eusebiani codices ferunt.

Ibid. 8. ἐδεδείε τὰς Μαξεντίου γοητείας] ab Eusebio lib. 1 de vita Const. cap. 30 relatas.

Ibid. 10. ὥφθη αὐτῷ] idem Eusebius cap. 22 eiusdem lib. nec non capp. 23 24 31 32 et 33.

20, 2. πόλιν στεφανώσαντες] festis ac triumphi diebus Romanos urbem coronasse, hoc est, domos et templa laureis corollis ornasse legimus apud Tertullianum in apolog. cap. 35. *cur die laeto laureis postes non obumbramus?* ad uxorem lib. 2 cap. 6. *procedit de ianua laureata et lucernata, ut de novo consistorio publicarum libidinum.* de corona militis c. 13. *at enim Christianus nec domum suam laureis infamabit.* de idol. cap. 15. *scio fratrem per visionem eadem nocte castigatum graviter, quod ianuam eius subito annuntiatas gaudiis publicis servi coronassent: et tamen ipse non coronaverat.*

Ibid. 7. ὅσα ταῦτ' παραδοθῆναι] ob partem de Maxentio victoriam Baronius Constantinum celebraturus ad annum Christi 312 num. 79. nec praetermittimus, inquit, de rebus tum a Constantino Romae gestis illud apponere, curasse nimirum, ut SS. martyrum corpora persecutionis tem-

poro humata subitanea sepultura, iam loco honestiori conderentur. habet hoc Anastasius bibliothecarius in scripto chronico, et Cedrenus quoque in annalibus testatur: sed an haec modo facta sint, an vero cum sacro baptismo est initiatus, incertum habetur. haec ille. at si unquam facta, modo facta mihi certum est: maxime cum vel inhumatos, vel prophanae sepulturae traditos sub postrema Diocletiani, vel potius Maxentii persecutione martyres, *δοῖς τε καὶ*, a victore principe suos milites tumulante, petentibus eam Christianis, honorari iustum fuerit.

20, 7. καὶ ἦσαν οἱ Ῥωμαῖοι ἄγοντες] annos sex ita Maxentium imperasse putat Eusebius, ut eius nihilo secius mortem in annum Constantini Augusti septimum referat: ita pariter auctor Theophanes anno superiore, qui Constantini sextus, victoriam eius recensuit, ut Maxentii caedem, et sequutum de ea triumphum in annum sequentem, id est Constantini septimum, hic reicere videatur. certe per flagitia desidiarumque si tyrannus sexennium consumpsit, ut ex Constantini Panegyrico nota superior quinta retulit, et aliquo post Constantinum spatio, quod saltem deferendo nuntio fuerit satis, tyrannidem arripuit: nonnisi Constantini septimo potuit ab eo superari. quare anno imperii sui sexto, *Κωνσταντῖνος ὁ θειότατος εἰς τὴν κατὰ τῶν τυράννων διατέσση κατέλυσεν*, deiiciendum et profligandum tyrannum molitus est, et circa Padum et Romam ipsam frequenter vicit: haud tamen ex integro delevit, et cecidit. partam victoriam, tyranni caedem, habitum de eo triumphum, circa kalendas Octobris, scribit Onufrius apud Baronium ad annum Christi 312 num. 7 et Petavium nota memorata citatum; sed nullo, inquit isti, argumento, vel auctore satis tuto. at cum Eusebius et Theophanes auctor annos a Septembri auspicentur, cum hic victoriae laetitiam ad annum Constantini septimum, ille pariter eandem ad septimi latus coniciat, eo ineunte, quod sagaciter advertit Onufrius, vicisse ac triumphasse Constantinum satis aperte eorum auctoritate mihi demonstratur. publicam Romanorum laetitiam, victoriamque a Constantino cruci ascriptam leges apud chron. Alexand. anno Constantini septimo.

Ibid. 9. ἐνὶ ἡμέρας ἐντά] baptismi, ecclesiae consecrationis, susceptorum ordinum, votorum in monasterio emissorum, subeundae poenitentiae, etc. septem dies continuos beneficium recolere Graecis solemne est et antiquum: de restituta itaque libertate laetitiam per dies septem Romanos produxisse, potuit esse auctoris coniectura. cruci laudes,

et trophaea erecta describit Eusebius lib. 1 de vita Const. cap. 33.

20, 11. τούτῳ τῷ ἔτει ὁ Μαξιμιανός] Galerius iste Maximinus Galerii Maximiani filius, cuius interitus post annos duos, id est Constantini undecimo, describitur, non hoc anno, qui Constantini nonus, obiisse, sed tyrannidem assumpsisse suggeritur: de quo inferius; adeoque τὸ αἰσχρῶς καταλύει, intelligendum ἥστερον αἰσχρῶς κατέλυσεν. proindeque verti vitam deinde turpiter amisit in Cilicia. Maximinum porro Maximiani patris nomine frequentius vocari, ut advertit Pomponius Laetus, Maximianum pariter codicibus Graecis saepissime scribi animadverto: quae causa est, ut τὸ Μαξιμιανός, hic legens, *Maximinus*, reddiderim.

Ibid. 13. ἀκούσας δὲ Μαξιμιανὸς Γαλλέριοις] periochen hanc suo loco motam, et in superiorem annum, Constantini videlicet octavum, vel etiam septimum, conferendam existimo, motus hisce rationibus duabus. 1. quod cum anno Constantini septimo ineunte Maxentius perierit, caedis eius nuntius ad annum usque nonum eiusdem Constantini ad Galerium Maximianum pervenire non distulit. 2. quod cum saevior sub Diocletiano excitata persecutio anno Christi 295 ex Theophanis calculo, ante Constantini imperium duobus, principium habuerit, moxque eius aestus μετ' ὀγδοὺν ἔτος, *post annum octavum*, inquit Eusebius histor. eccl. lib. 8 cap. 28 coeperit paululum defervescere, anno nimirum Constantini sexto, sic decimo anno consopitus fuit, isque annus extitit Constantini octavus, quo eius de Maxentio victoriae ad Maximianum perlato nuntio, illud edictum Galerii Maximiani nomine promulgatum, cuius exemplar habet Eusebius lib. citati cap. 29. perioche haec igitur in dictum Constantini annum octavum, qui decimus a persecutione, vel in septimum, qui nonus ab eadem, quo, μετ' ὀγδοὺν eiusdem ἔτος, crudelitatem hucusque exercitam relaxari iussit Maximianus, transferenda est.

Ibid. 18. ἐπιστράτευσεν κατὰ Μαξιμίνου] Eusebius lib. 9 cap. 8. ὁ δὲ Μαξιμίνος ἐπ' ἀνατολῆς οὐ πολὺν ἐπιζήσας καί τινι (Μαξεντίῳ) χρόνον, αἰσχίστῳ καὶ αὐτὸς ὑπὸ Λικιννίου οὐκ ὥς μανέντος τότε καταστρέφει θανάτῳ. *Maximinus in Oriente non longo tempore post Maxentii occasum in vita manens ab imperatore Licinnio nondum insaniente in bello turpissime superatus fuit.* dissidiorum causam, praelia, Maximini cladem et necem depingit illo capite Eusebius, quae Theophanes noster annis quinque vult exacta. anno primo, is fuit Constantini septimus, Constantinus et Licinnius de co-

hibenda in Christianos persecutione Maximino dant litteras : ipse anno secundo ditionis suae praefectis pares mittit, at subinde modestiae limites omnes imperando praetergreditur. tertio κατὰ τῶν τῆς βασιλείας κοινωνῶν, verba sunt Eusebii, πρώτον ἑαυτῶν ταῖς τιμαῖς ἀναγορεύει, ex imperii collega Constantino et Licinnio negatis imp. honoribus soli sibi primas arrogat, quod auctor superius dixit, ἑαυτῷ τὴν βασιλείαν ἐπιτρέψας· ac novas insuper ad provinciaram praepositos simulate litteras scribit : δοθέντων γραμμάτων πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἐκάστης ἐπαρχίας τῷ παρελθόντι ἐνιαυτῷ. quarto Licinnius in eum bellum movet, et variis praeliis fatigat. ultimo tandem, qui ab arrepta suprema tyrannide fuit tertius, et a Maxentii letho quintus, misere interiit : quod brevissime Aurelius Victor complexus est. *Maximinus ad Orientem, post biennii angustum imperium*, intellige tertium a tyrannide, *fusus, fugatusque a Licinio apud Tarsum perit*.

21, 1. ποιοιθῶς ὁ Μαξιμιανός] Maximiani voce, Maximinum intellige, et superiorem notam tertiam consule.

Ibid. 13. τὸν Γαλλέριον Μαξιμιανόν] quod Gallerii Maximiani filius esset adoptivus, Maximinus et Maximianus, Galerius quoque promiscue dictus. de illius morte chronicon Alexandrinum ad annum Constantini undecimum. Γαλέριος Μαξιμιανός ὑδρωπι δεινῷ πιασθεὶς, ἐν Σαλῶναις ἀπέθνηεν. *Galerius Maximianus hydropo gravi laborans Salonis (auctor cum Victore in Cilicia) decessit.*

22, 1. τούτῳ τῷ ἔτει Λικιννίῳ συμμαχήσαντι] phrasis grammaticae legibus aliena in hunc modum restituitur. Λικιννίῳ συμμαχῶντι, καὶ ὑποκρινομένῳ δολερῶς τὸν Χριστιανισμόν ὁ θεὸς Κωνσταντῖνος ἀφορίσας μοῖραν τῆς Ῥωμαίων γῆς ἀπένεμεν ἀρχήν.

Ibid. 2. ἀφορίσας μοῖραν τῆς Ῥωμαίων γῆς] haud collato recenter imperio, sed devicto Maximino, nova Constantinum inter et Licinium Romani orbis facta divisio : illudque est quod ad historiae postremam calcem scribit Eusebius. οὕτω δὲ τὰ τῶν δυσσέβων ἐκκαθαρθέντων μόνοις ἐφυλύττετο τὰ τῆς προσηγνύσης βασιλείας βεβαιὰ τε καὶ ἀνεπίδονα Κωνσταντίνῳ καὶ Λικιννίῳ. sic igitur impiorum sordibus expurgatis, praeclara imperii gubernacula firma, stabilita, omnis invidiae expertia, solis Constantino et Licinio iure remanserunt. quae subdit auctor ex eodem Eusebiano fonte manant, utrique Aurelius Victor nuper relatus adsentitur. *Maximinus ad Orientem, etc. ita potestas orbis Romani duobus quacsita.*

Ibid. 8. μονοκράτωρ γενόμενος] imperabat simul Lici-

nus, sed penes Constantinum praecipua erat imperii potestas.

22, 9. ἐκκλησίας ἀνεγείρων] relata Maximini caede, narrat haec eadem Eusebius lib. 9 cap. 9 sub initium: idem hic legendus de vita Constant. lib. 2 cap. 44.

Ibid. 10. οὗτος πρὸς τὸν νόμον] haec nisi correxeris, falsa statim comperies. idololatriam enim et prophanos deorum ritus tolerasse Constantinum, quis dubitaverit? itaque τῶν εἰδώλων ναοὺς vice, τοὺς ἁγίους τόπους scribendum putaverim lubens, ut iis, quae Eusebius de vita Const. lib. 2 cap. 40 consignavit, auctor Theophanes consentire, haud vero reliquis historicis adversari comperiat. chronicum Alexandrinum ad praesentem 14 Constantini annum eosdem sequutum. φωτὸς οὐρανίου κατὰ τὴν οἰκουμένην ἅπασιν ταῖς τοῦ σωτῆρος καταναγασσάντων ἐκκλησίαις, εἰς πάντα τόπον τῶν πρὸς τῶν τυραννῶν εἰρηγομένων οἰκῶν, ἐκ βάρθρων εἰς ὕψος ἀπειρον τελεσθέντων οὐ μόνον ἐγκαίνια ἐγένοντο, ἀλλὰ καὶ βασιλεῖς συνεγέσει ταῖς ὑπὲρ Χριστιανῶν νομοθεσίαις ἐχρήσαντο. caelesti Christi servatoris lumine per orbem universum in omnes ecclesias dilato, et templorum per tyrannos deiectorum ubique a fundamentis in immensam altitudinem elatorum, non solum encaenia celebrata sunt, sed et impp. etiam pro Christianis edicta perpetua promulgarunt.

Ibid. 12. συνενομοθετεῖ δὲ καὶ αὐτῷ Κρίσπος] Crispum hoc anno Caesarem renuntiatum ex verbis istis colligo. ante Licinii siquidem lethum dignitatem illam sexennio tenuerat. Licinius porro anno Constantini decimo nono sublatum scribet auctor inferias ex huiusmodi Victoris testimonio illustrandus. ascripti imperio Caesarum communes libri Crispus, Constantinusque Flaviogeniti, Licinianus Licinio. itaque sexennio post, rupta pace, apud Thracas Licinius pulsus, Chalcedona concessit etc.

Ibid. δεύτερον δὲ Χριστιανούς] ista pariter ad Eusebii mentem intelligenda lib. 2 de vita Const. cap. 43, quae Baronius illustrat ad annum 324 num. 74 et seqq. et ad annum 326 num. 76.

Ibid. 15. τρίτον τὰς πασχαλίους δύο ἑβδομάδας] exstat lex codicis Theodosiani lib. 2 de feriis tit. 8 verum impp. Valentiniano, Thodosio et Arcadio A. A. A. ascripta.

23, 2. τὸν δὲ πῆχυν τῆς ἀναβάσεως] Soërates lib. 1 cap. 14. λεγόντων δὲ τῶν Ἑλλήνων. ὥς ἄρα ὁ Σάραπης εἶη ὁ τὸν Νεῖλον ἀνάγων ἐπὶ ἀρθείᾳ τῆς Αἰγύπτου τῷ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Σαράπιδος κομίζεσθαι. Κωνσταντῖνος εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὸν

πῆχυν Ἀλεξανδρέων μετατιθέναι ἐκέλευσε. *cum gentiles affirmarent Serapidem esse, qui Nilum ad Aegypti agros irrigandos introduceret, propterea quod mensura aquae inundantis in templum Serapidis esset deportata, Constantinus mensuram ad ecclesiam Alexandrinam transferri iubet.* de nilometrio ad putei latera Strabo: de aliis ad saxa, ad columnas etc. alii.

23, 6. Θεότεκνον γόητα ἀνείλε] Theotecni mortem huc referendam censuit auctor πρὸ τοῦ μανῆναι Λικίνιον, de cuius in Christianos insania anno sequenti. quem porro scribit hic Λικίνιον, prius scripserat Λικίνιον.

Ibid. 8. Λικίνιος ἤρξατο κατὰ Χριστιανῶν] Maximini caede anno Constantini undecimo posita, tum vero firmata imperii cum Licinio divisione, anno deinde duodecimo mota in Christianos Licinii eiusdem persecutio, decimo quinto describitur ex Aurelii Victoris auctoritate. *ita potestas orbis Romani duobus quaesita: qui quamvis per flavii sororem nuptam Licinio connexi inter se erant: ob diversos mores tamen anxie triennium congruere quivere.* de Licinio plura Eusebius lib. 10 cap. 9 et de vita Const. lib. 2 cap. 1, ubi de Basilio nonnulla, de quo Baronius fuse ad annum Christi 316 num. 16 et seqq.

Ibid. 15. καὶ ὧς τινές φασι, καὶ τοὺς μ'] inter quos praecipuus Basilius magnus orat. in ipsos 40 martyres.

Ibid. 19. ἄρειος τῆς μανίας ἐπώνυμος] arium ceu furem suis literis Constantinus magnus exagitavit, et Homericis versibus in eum lusit. videndus Epiphanius haeresi 69 et Baronius ad annum 319 num. 10. Suidas v. ἀρειομαγής. Homerus ironiae dedit ansam his verbis,

ἄρες, ἄρες, βροτολοιγέ, μαιφόνε, τειχεσιπλήτα.

mars, mars, hominum perniciēs, inquinatē caedibus, murorum oppugnator.

Ibid. 20. ἐφάνερωσε, καὶ σχίσμα εἰργάσατο] Eusebium Theophanes sequutus, bellis adversus Licinium relatis, pugnas in arium ab ecclesia institutas narrat: earum vero primos tumultus, et oppositarum invicem sententiarum, velut digladiantium, agmina non anno hoc primum coacta, et in invicem commissa, ex ecclesiasticis annalibus compertum est: quinimmo dissidiorum flammās longe lateque serpentes, et in altum latas, praesente anno commonstrat: de quibus memoratus Eusebius lib. 2 de vita Const. cap. 60.

24, 5. μαθὼν δὲ μέγας Κωνσταντῖνος] sententia integra, verbis nonnihil immutatis ex Eusebio lib. 2 de vita Const.

cap. 62 et ex Socrate lib. 1 cap. 4 deprompta, qui pariter Cordubam *Κουδρουβην* pronunciat.

24, 10. καὶ ἐν τῇ ἀνατολῇ διορθωσόμενος] at si restituit et composuit in Oriente celebrandi paschatis ordinem, cur confestim ἀπρακτος rediisse Hosius describitur? corruptus sane hic locus, cuius vice legendum existimo: ἐληλύθει δὲ Ὅσιος ἐν τῇ ἀνατολῇ διορθωσόμενος τοὺς ἀνατολικούς. venerat sane Hosius in Orientem correcturus incolas, et ad ordinem revocaturus etc. quamvis sola vox διορθωσόμενος in διορθωσόμενος mutata locum omnem repararet, et expositioni, quam ad textum adhibui, locum dederit. haec porro ex Sozomeni lib. 1 cap. 15 excerpta: memorat eadem Eusebius lib. 3 de vita Const. cap. 5 Constantini laudatum facinus Silvestro papae tribuit Baronius ad annum Christi 324 num. 160.

Ibid. 13. Κώνσταν τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνος] Cedrenus auctorem sequutus ad annum Constantini decimum septimum scribit. Κώνσταντα τὸν υἱὸν αὐτοῦ προβαλλόμενος Καίσαρα εἰς Γαλλίας ἀπέστειλεν. vitiose uterque; vel Theophanis nostri librarius, Constantii vice, Constantis supposuit nomen. anno quippe aetatis tricesimo, qui imperii tertius decimus, Constans a Magnentio occisus, patris decimo septimo Caesar creari, nisi forte bimus, haud potuit. annos vero triginta natum, imperii decimo septimo, a Caesaris arrepta dignitate intellige, trucidatum refert Eutropius lib. 10, cuius verba auctoris errorem foveant, ubi Licinii caede narrata legimus. eo tempore res Romana sub uno Augusto et tribus Caesaribus (quod nunquam alias) fuit: cum liberi Constantini Galliae, Orienti, Italiaeque praesent. verum de temporibus Liciniana clade posterioribus ratio temporum, et Aurelii Victoris auctoritas suadent haec intelligenda: paulo post enim de Constantis interitu verba faciens: obiit anno imperii (id est Caesareae dignitatis collatae) decimo septimo, ait Eutropius idem, aetatis trigesimo: ante patris itaque mortem annis quatuordecim cum aliis Caesar non valuit designari. Aurelius autem Victor Licinii morte relata, eo modo, subdit, resp. unius arbitrio regi coepit, liberis Caesarum nomina diversa retentantibus; namque ea tempestate imp. nostro Constantio (vide Constantium Constantis loco scribendum) insigne Caesaris datum. et inferius, confectis adversus Sarmatas bellis: interea, inquit, Gothorum, Sarmatarumque stratae gentes, filiusque cunctorum minor, Constans nomine, Caesar fit: quae narratio praesenti, quam elucubramus, toto decennio posterior est. conferendus cum istis Eusebius de vita Const. lib. 4

cap. 40. Constantem anno paterni imperii 30 Caesarem elevatum testatur Socrates ad cap. 25 lib. 1 calcem. τὸν δὲ νεώτερον Κώνσταντα ἐν τῇ τριακονταετηρίδι τῆς ἐαυτοῦ βασιλείας ἐχειροτόνησεν.

24, 16. ὥς φασί τινες] antiquiores Theophane, quos amplectitur Baronius ad annum Christi 324 num. 27 et seqq. sunt concilii 2. Romani PP. actorum Sylvestri auctor, et Adrianus papa epistola ad synodum septimam, quae synodi eiusdem act. 2 lecta fuit et approbata, in qua verba haec de Sylvestro ad Constantinum habentur. αὐτός σοι παρασκευάσει κολυμβήθραν εὐσεβείας ἐν ᾗ βαπτίσει σε. *ille tibi piscinam pietatis praeparabit, in qua baptisabit te.* his addendus Zozimus et Sosomenus lib. 1 cap. 5. si bene percipitur: pluraque apud eundem Baronium requirenda; qui etiam Constantinum anno imperii decimo octavo, in quo decimus nonus a Septembri incipit, sacro baptismate tinctum asserit, ex Anastasio, qui non adeo antiquorum sectator, quam Theophanis interpretes extitit. de Crispi baptismo Baronius ad annum 324 num. 13.

Ibid. 18. μέχρι σήμερον τὸν βαπτιστῆρα ἔχουσιν] Baronius idem num. 56 et seqq.

25, 1. οἱ δὲ κατὰ τὴν ἀνατολήν] referuntur ac refelluntur a Baronio num. 43 et seqq.

Ibid. 10. ἀβάπτιστον δεικνύντες] Arianorum quippe baptismus nullius roboris declaratus synodo prima CP.

Ibid. 13. οὐδὲ συνήχετο] Christiano ritu cum fidelibus convenisse et orasse Constantinum, ex Eusebio demonstrat Baronius ad annum citatum num. 49, quibus imperatoris eiusdem de se ipso testimonium epist. ad ecclesias apud Eusebium lib. 3 cap. 18 adiungendum superest. Ἐν ἐπειδὴν πρὸς τὴν πάλαι μοι ποθουμένην τῆς ὑμετέρας διαθέσεως ὄψιν ἀφίκωμαι, ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τὴν ἁγίαν ἑορτὴν ἐπιτελέσαι δυνήθῶ. *ut simul atque desiderato dispositionis vestrae conspectu frui licitum fuerit, uno eodemque die vobiscum sanctum festum peragere possim.* quis autem festum aptius ἐπιτελεῖ, quam qui precibus et sacramentis communicat? Chrysostomus in eos qui paschatis antiqui ritu ieiunant: ὁ κατηχούμενος, inquit, οὐδέποτε πάσχα ἐπιτελεῖ, ἐπειδὴ προσφορὰς οὐ κοινωνεῖ. *nusquam catechumenus pascha celebrat, quia nusquam oblationi communicat.*

Ibid. 15. ἄλλοι δὲ Ἀρειανοὶ καὶ Ἕλληνες] quibus ad Theophan. mentem opponit se Baron. ad an. 306 a num. 11 ad 22.

25, 18. *Κωνσταντίος θυγατρίδης ἦν Κλαυδίου*] Pomponius Laetus. *Constantius natus est patre Eutropio Romanae gentis nobilissimo, qui genus ab Aenea deducebat, et matre Claudia, Claudii Augusti filia.*

26, 4. *περὶ Μουλαίαν τὴν γέφυραν*] Italicum vulgus *ponte Mole*, a quo vox *Μουλαία*, nuncupat pontem Milvium.

27, 1. *Κωνσταντίος ὁ μέγας*] ad varias lectiones ex his pleraque amandanda erant, nisi continua sermonis expositione indiguissent, aut Constantini elucidandae genealogiae conduxissent plurimum. quam lector, in textu cernis ex regio lacunoso plane et fallaci, sed ex Barberino codice cum Vatic. num. 155 ad Anastasii versionem accedente non expressi: regii quaecumque est, ne fidei deserte expostuler, subiungitur.

Ibid. ἐκ τῆς Θεοδώρας θυγατρὸς Ἑρκουλίου γεννᾷ Κωνσταντίον πατέρα Γάλου Δαλματίου, ἐξ οὗ Δαλμάτιος ὁ νέος Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου, et in margine Ἀναβαλίνου.

Ibid. 7. ἐκ Ἑλένης γεννᾷ Κωνσταντῖνον τὸν μέγαν καὶ Θεοφιλῇ βασιλέα καὶ μόνον.

Ibid. Κωνσταντῖνος ὁ μέγας γεννᾷ Κωνσταντίαν γαμετὴν τοῦ ἀσεβοῦς Αἰκινίου.

Ibid. 8. ὁ δὲ μέγας Κωνσταντῖνος ἐκ Φαύστας θυγατρὸς Ἑρκουλίου γεννᾷ Κρίσπον, Κωνσταντῖνον, Κωνσταντίον, καὶ Ἑλένην, γαμετὴν Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου.

Palat. cod. aeque corruptus legit cum Peyrez.

Κωνσταντίος ὁ μέγας.

Ibid. 1. ἐκ Θεοδώρας θυγατρὸς Ἑρκουλίου (lege Ἑρκουλίου) γεννᾷ Κωνσταντῖνον (lege Κωνσταντίον) πατέρα Γάλου Δαλματίου, ἐξ οὗ Δαλμάτιος ὁ νέος Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου.

Ibid. 4. Κωνσταντίαν γαμετὴν Αἰκινίου.

Ibid. 7. ἐκ δὲ Ἑλένης γεννᾷ Κωνσταντῖνον τὸν μέγαν μόνον.

Ibid. 8. ὁ δὲ μέγας Κωνσταντῖνος ἐκ Φαύστας θυγατρὸς Ἑρκουλίου γεννᾷ Κρίσπον, Κωνσταντῖνον, Κωνσταντιανόν, καὶ Ἑλένην γαμετὴν Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου.

Correctior quidem, at interpolatus codex Vat. num. 154, qui primus a me nuncupatur, ita habet.

27, 1. *Κωνσταντίος ἐκ θυγατρὸς Ἑρκουλλίου Θεοδώρας γεννᾷ Κωνσταντίον πατέρα· additur manu recenti Γάλλου καὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου.*

Ibid. 3. *Ἀναβαλλιανόν, τὸν καὶ Γάλλον.*

Ibid. *Κωνσταντίαν γαμετὴν Λικινίου.*

Ibid. 5. *additur iterum eadem manu. Δαλμάτιον ἔξ οὗ Δαλμάτιος ὁ νέος.*

Ibid. 7. *ἐκ δὲ Ἑλένης γεννᾷ Κωνσταντῖνον καὶ μόνον.*

Ibid. 8. *ὁ δὲ μέγας Κωνσταντῖνος ἐκ Φαύστας θυγατρὸς Ἑρκουλλίου γεννᾷ.*

Ibid. 9. *Κρίσπον, Κωνσταντίον, Κωνσταντῖνον, Κωνσταντα, καὶ Ἑλένην γαμετὴν Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου.*

Ibid. 12. *Anastasius diverso ab his textu Constantii progeniem deducit.*

Ibid. *Constantius ex Theodora filia Herculi gignit Constantinum patrem Galli Dalmatici: ex quo fuit Dalmaticus iunior Iuliani praevaricatoris frater.*

Ibid. 13. *Anaballianum qui et Gallus.*

Ibid. *Constantiam uxorem Licinii.*

Ibid. 16. *ex Helena vero gignit Constantinum magnum solummodo.*

Ibid. 17. *magnus autem Constantinus ex Fausta filia Herculi gignit Crispum, Constantium, Constantinum, Constantem, et Helenam uxorem Iuliani refugae.*

Ibid. Baronius ad annum Christi 306 num. 21 Constantii Chloriger liberos aliter enumerat: et ex Helena quidem Constantinum solum suscepisse, ex Theodora vero Constantinum patrem Galli et Iuliani, Dalmatium Annibalem parentem Dalmatii iunioris, sive Dalmatiani, et ex quorundam sensu Constantinum: filias vero, Constantiam Licinio nuptam, Eutropiam Nepotiano, et (ut putant alii) Anastasiam.

Ibid. 15. ac ut Dalmatium ab aliis repudiatum asserat, de eodem refert Eutropii testimonium ad annum 337 num. 54. *verum Delmatius* (ita scribit ibidem) *Caesar prosperrima indole, neque patruo absimilis, haud multo post oppressus est factione militari, et Constantio patruelis suo sinente potius, quam iubente. subiungit num. 55. cum Delmatio filio Delmatii* (quem ad an. 306 num. 21 Annibalem etiam vocavit) *fratris Constantii, pene periclitati sunt Gallus et Iulianus filii Constantii fratris Constantini etc. quae verba satis impleta ex dicto num. 21 lucem omnem accipiunt.*

27, 1. Petavius notis ad orationem Iuliani primam. *Constantius*, inquit, *Helenam coniugem primo habuit, natusque ex ea Constantinus. post, repudiata Helena, Theodoram Maximiani Herculi privignam duxit, ex qua nati Constantius, Hannibalius, et Constantia. Constantii liberi duo fuere, Galus et Iulianus: Hannibalii vero Dalmatius. Constantia Licinio nupsit. Constantini ex Minervina prima coniuge filius extitit Crispus, ex Fausta Constantinus, Constantius, Constans, Constantia quae Licinio nupsit, (quae verba quattuor a typographo perperam addita) et Helena Iuliani uxor.*

Ibid. Pomponius Laetus quattuor tantum recenset Constantii filios, Constantinum, Anaballianum, Constantium, ac Constantiam.

Ibid. Etropius lib. 9 Constantio liberos tribuit septem, soliusque Constantini nomen profert. *Constantius*, ait, *privignam Herculi Theodoram accepit, ex qua postea sex liberos Constantini fratres habuit.*

Ibid. Alii Dalmatium Dalmatii iunioris parentem, non Constantini fratrem, verum ex fratre Constantio simul cum Gallo et Iuliano desertore nepotem faciunt, quibus Anastasii lectio favet. alii Anaballianum cum Gallo confundunt, quos separant alii, et diversos faciunt. haec retulisse operae pretium lectori facturus sufficiat. recolendus quoque auctor pag. 8 lit. D.

Ibid. 9. *Κρίσπον*] quem historicorum vulgus ex pellice Minervina natum existimat, inculpatae Constantini vitae cum Graecis recentioribus auctor consulturus, ex legitimo coniugio susceptum ponit.

28, 1. *ὁρῶν Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβής*] anno decimo nono Licinium profligatum funditus vel extinctum merito Theophanes asserit, ante Constantini videlicet mortem annis integris tredecim: ita chronicon Alexandrinum. favet Aurelius Victor suis calculis, *anno*, inquit, *imperii trigesimo secundoque*, (is est apud auctorem imperii Constantini numerus) *cum totum orbem* (sublatis omnibus tyrannis) *annis tredecim tenuisset, excessit.* haud satis attenta Victoris auctoritas Pontacum reliquit errantem ad not. calcem.

29, 2. *διὸ καὶ κυριακὰ*] eadem chron. Alexand. ad posteriores annos remittitur perioche haec ab Hieronymo in chronico ad Constantini annum 22.

Ibid. 5. *Μαρτῖνος ἐσφάγη τυραννήσας*] ad imperium nimirum a Licinio sub extremam cladem a Licinio cooptatus.

Zozimus lib. 2, Victor et alii. cum vita donatum asserit Petavius ad annum Constantini 19, quem relatus Zozimus et Theophanes occisum testantur. eum correctius auctores reliqui Martinianum scribunt.

29, 6. ἀνσδύθη ὑπὸ Κωνσταντίνου] Vat. 1 et Peyrez. codd. quos sequutus sum in versione, legunt Κωνσταντίνου.

Ibid. 8. Ναρσῆς ὁ υἱὸς τοῦ τῶν Περσῶν] inter pugnas adversus Licinium commissas ἔφαδον τῶν Περσῶν ἀγγελλέειν, *nunciatam Persarum excursionem* tangit Nicephorus Callistus lib. 7 cap. 47. causam eodem tempore assignare voluisse Zozimum attentus lector ex eius lib. 2, ubi de Licinii postrema clade, percipiet. Constantii quoque victoriam ex Iuliani imp. in eius laudem oratione conicio ex verbis istis non longe a principio. τοὺς Παρθυαίων καὶ Μήδων ἔθνεσιν ἀντιτάχθης μόνος, *Parthorum et Medorum gentibus solus ex adverso stetit*: de proelio quippe, quae vivente patre Constantino juvenis sustinuit, ibi loquitur. chronicum Alexandrinum ad Constantini annum 20. κατ' αὐτὸν δὲ τὸν καιρὸν κατὰ τῶν πολέμιων τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστει στρατεύσας ὑπηγάγετο τῇ εὐχῇ τὴν νίκην. διὸ καὶ κυριακὰ πρὸς ἐπιστροφὴν τῶν ἔθνων κατὰ τόπους εἰς τιμὴν τοῦ ἐπὶ πατρὶων σωτήρος Χριστοῦ θεοῦ ἡμῶν πεποίηκεν. *eodem tempore, expeditione in hostes Christianorum suscepta, precibus victoriam reportavit. quare et templa ad conversionem paganorum passim, et Christi servatoris nostri cultum excitavit.*

Ibid. 13. ἡ εἰκοσαετηρίς] vicennalia Constantini ad mundi 5816, Christi vero 316, ut Georgius Syncellus devinxit, ita numerum eundem continuator eius Theophanes observare debuit. illius verba sunt. ἐπὶ τὴν ἀπὸ Ἀδάμ ἕως τῆς εἰκοσαετηρίδος Κωνσταντίνου στοιχείωσιν διὰ τῆς τῶν κρατησάντων κατ' ἔθνος βασιλέων ὀνομασίας τὸν τῶν εἰς ἑτῶν ἀριθμὸν ἀπαρλείπτως σύναξας ἐπίδειξω. *ad summam ab Adam ad Constantini vicennalia, relatis uniuscuiusque nationis regum nominibus annorum 5816, numerum ab errore alienus clarissime colligam.* his annos septem addendos edoet nota in operis titulum, et ad pag. 1 septima.

30, 2. ἐξῆρχον] ut conciliorum praesides ἑταρχοι, eisdemque ἐξάρχειν dicantur, praeter Theophanem edicunt concil. Ephesinum, Chalcedonense act. 2 sub initium. Theodoretus lib. 2 cap. 22. Euagrius lib. 1 cap. 10.

Ibid. 1. καὶ τοὺς ὁμόφρονας αὐτοῦ] Arianæ sententiae in concilio Nicaeno sectatores episcopos recens auctor recenset dissertati in lib. 1 cap. 8 Photiaui Philostorgii.

31, 13. *ἐπογράψαντες*] idem in cap. 9 Gelastus quoque Cyzicenus tomo 2 conc. Parisiis anno 1636 impressorum.

Ibid. 15. *Κρίσπος ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως*] vicennialibus Constantini patris Crispum obiisse confirmat ex Idatio Petavii lib. 11 de doct. temp. cap. 41. annum eundem prius aperte scripserat Sozomenus lib. 1 cap. 5. vox porro *ἐκοιμήθη*, nulla vi recensita, mortem opperiisse arguit. alienum siquidem a crimine Constantinum declarare, imo pietati quam studiosissime addictum celebrare pro viribus contendit Theophanes: ac ne quis Crispi sanguine contaminatum credat, Crispum legitimo coniugio procreatum inducit Theophanes, et eius mulieris filium, quam caeteri historici libidinosam et furem in privignum novercam fingunt. ut ut se habuerit, matrem vel novercam, a nece Crispo illata suo silentio innoxiam demonstravit auctor vitae Constantini, et Socrates: invidiam pariter omnem a Constantino depulit Sozomenus lib. 1 cap. 5, aperte defendit Eusgrius lib. 3 cap. 41, quorum auctoritatem haud temere Theophanes excepit, et exinde Cedrenus et Nicephorus sequutus est lib. 7 cap. 35.

Ibid. 16. *καὶ ἤρξατο κτίζεσθαι τὸ Βυζάντιον*] quod non advertitur facile, discrimen inter Byzantii conditum et encaenia ponendum. hic de condita solo Theophani sermo est: quem Constantini vicennialibus primo tentatum Socrates asserit lib. 1 cap. 12. *ὁ βασιλεὺς ἐπιτελέσας δημοτελῆ τῆς εἰκοσαετηρίδος αὐτοῦ ἑορτὴν, εὐθὺς τὸ περὶ τὸ ἀνορθοῦν τὰς ἐκκλησίας ἐποιοῦσάς. ἐποιεῖ δὲ τοῦτο περὶ τὰς ἄλλας πόλεις, καὶ ἐν τῇ αὐτοῦ ἐπωνύμῳ, ἣν Βυζάντιον καλουμένην τὸ πρότερον, ἠῤῥῆσαι. imperator simul ut festum solemne ad vicesimum annum imperii sui celebraverat, nulla interposita mora, ad ecclesias extruendas omne suum studium contulit: istudque praestitit, cum in aliis urbibus, tum ea cui nomen suum imposuerat, quam quidem Byzantium olim appellatam magnis adauxit aedificiis. quam encaeniorum et conditis varietatem titulo capitis 42 libro 11 de doctrina temporum Petavii statuerat per totum caput non observans, istum cum illis confundit. Graeci, inquit, mundi annos Christique varie computant, dum encaenia Constantini referunt. Theophanes annum mundi 5816, Christi 316, quem ipsum esse scribit, quo Nicaena synodus est absoluta. verum haud de encaeniis, sed de CP. conditus praesente Christi anno 316 institutus est sermo. τὸ Βυζάντιον ἤρξατο κτίζεσθαι, pergit. Theophanes Constantini 32 annum illum facit. nusquam: sed vicesimum inculcat Theophanes, quem eundem canonium eius chronologicum superius exhibuit. his addit: *Theophanes alteram computandi*.*

rationem adhibet, secundum quam natalis Dionysianus convenit anno mundi 5493, Graecorum vero sententia 5500. at certe eam esse Theophani, quae Georgio Syncello computandi normam, Georgio vero, quae Graecis Dionysianam aeram anno 5500 statutibus ipse Theophanes in prooemio, et Georgius suo in opere, et utriusque scripta ad invicem comparata testantur: de quibus supra in annotatis ad prooemium.

31, 17. *πρώτη σύνοδος τῇ ιβ' ἰνδικτιῶνι*] manifestum Theophanis indictiones hic primum memorantis errorem hic detecturo quaedam prius occurrunt supponenda. 1. Graecos Latinis in indictionibus numerandis adsentiri: adeoque anno, quo Christus lucem aspexit, unam apud utrosque affigi, tertiam videlicet, et anno praesenti 1650 tertiam pariter recenseri. 2. a Christi nataliis ad huiusce anni limitem eundem esse numerum, qui est mille sexcentorum et quinquaginta. 3. a mundi condita annos putandi tres esse apud Graecos celebriores modos. hi quippe mundi 5493, isti 5500, quae Georgii Syncelli et Theophanis sententia est, alii 5508 Christum ortu suo terras consecrasse praedicant. his praemis: demus Theophani, iuxta proprios sibi calculos Nicaenam synodum anno ab orbe condito 5816 et a Christo nato 316 celebratam: cum ille ortus sui comitem haberit tertiam indictionem: Nicaena synodus non in 12, sed in 4 indictionem reperietur incidere, ac simul errorem in posita indictione arguere: vel in adversum Nicaena synodo indictioni duodecimae alligata, ipsam eandem synodum haud iam amplius in mundi 5816 et Christi 316. verum in mundi 5824 et Christi 324 incurrere, ac simul hallucinatum Theophanem deprehendemus. erroris causam et reparandi modum praemisimus nota in operis titulum sexta.

Ibid. 19. μηνὶ Μαίῳ κ') ex Socrate lib. 1 cap. 9 ad calcem. *ὁ χρόνος δὲ τῆς συνόδου, ὡς ἐν παρασημειώσεσιν εὑρομεν, ὑπατείας Παυλίνου καὶ Ἰουλιανοῦ τῇ εἰκάδι τοῦ Μαΐου μηνός.* quoad tempus concilii attinet, coactum quidem fuit, sicut ex annalium commentariis constat, Paulino et Iuliano *coss. mensis Maii die vicesimo.* subdit Socrates: *τοῦτο δὲ ἦν ἐξακοσιοστὸν τριακοστὸν ἔκτον ἔτος ἀπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος βασιλείας.* erat porro ab *Alexandri Macedonis imperio annus 636.* Theophanem *τεσσαρακοστὸν* legisse put. - cum enim Georgius Syncellus, quem ille sequitur, Alexandri mortem anno mundi 5170 coniunxerit; his nisi sexcentos quadraginta et sex annos addidisset, Nicaenum concilium anno mundi 5816 non collegisset celebratum, nisi forte ad annum 5180 Alexandri obitum seposuisset. ex hac So-

cratis auctoritate errorem priori nota manifestatum in suos calculos deduxit Theophanes.

32, 2. *μυστικωτέρῃ χειροτονίᾳ βεβαιουῖσθαι*] Meletianos sacerdotes ecclesiae restituendos, manuum impositione (quae vel ordinis consecratio, vel poenitentiae sacer ritus exstebat) fuisse confirmatos triplici pacto intelligi posse arbitror. 1. ut patres antiqui haeticorum et schismaticorum sacramentis quibusvis praeter baptismum reiectis, Meletianorum quoque sacerdotum promotionem nullius esse roboris deberent aestimare: et eapropter ad ecclesiae consortium redire cupientes, *μυστικωτέρῃ χειροτονίᾳ κατασταθέντας* *sanctiore ordinatione* (quasi prior extitisset prophana) *constitutos* et creatos sacerdotes. eam sententiam, quam Gratianus olim et Pallea certam tenuerunt, ecclesia et theologorum schola reprobabat: verum, qui nunc est, non adeo antiquis manifestum fuisse ecclesiae sensum declarare obnituntur ex Innoc. epist. 18, Leonis epist. 38, alias 40, ad Anatol. cap. 2 et ex canon. *nos consecrationem*, et, *excommunicati*, quos aliis exagitandos permitto. 2. manus impositione vel *χειροτονίᾳ*, per poenitentiam cum ecclesia reconciliationem hic intelligendam: at quae publica fuit poenitentia, qua ratione *μυστικωτέρα*, vel quo pacto *χειροτονία* ordinis secreta consecratio dicatur, haud clare percipio. quare 3. in gravis momenti negotio, quale Meletianorum sacerdotum extabat ordinatio, aliquorum animis dubium haesisse, num rata vel reproba censeretur, facile mihi persuadeo ex dictis pro priore exponendi modo: ideoque dubio cuius tollendo de eorum repetenda consecratione ad cautelam, et sub conditione, quod aiunt, latam in synodo fuisse sententiam. ea opinandi via ex tribus verbis istis, *μυστικωτέρῃ χειροτονίᾳ βεβαιουῖσθαι* mihi tuto colligitur. 1. *χειροτονία*, quod sacerdotalem *consecrationem* et veram *ordinationem* infert. 2. *μυστικωτέρα*, quod vel *sanctiorem* et puriorem, ita dicam, exigit vitam, quam qui apud schismaticos de prophano et irritato foret suspectus, vel qui, velut dubius et incertus, saltem *in secreto* reparari deberet, et innovari; cum certa quaelibet et sacra ordinatio in ecclesiae prospectu, et loco publico celebraretur: quod Theophilus Alexandrinus edixit. *χειροτονεῖν ἐν μέσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ* et iterum, *χειροτονία δὲ λαθραίως μὴ γινέσθω*. *ordinare in media ecclesia*, et *populo praesente* oportere: *nec clanculum ordinationes celebrari*: vox quippe *μυστικωτέρα* *sanctiorem* et *secretiorem* significat. 3. *βεβαιουῖσθαι*, *confirmari* sonat et *approbati*: atque accipere, vel stabiliri de novo subindicat. eadem porro verba legimus apud Socratem lib. 1 cap. 6. τοῦς δὲ ὑπ' αὐτοῦ (*Μελετίου*) *κατασταθέντας*, *μυστικωτέρῃ*

χειροτονίᾳ κατασταθέντας (alia lectio in margine βεβαιωθέντας) κοινωνῆσαι ἐπὶ τούτοις. in ipsa concilii Nicaeni epistola apud Theodoretum lib. 1 cap. 11. τοὺς δὲ ὑπ' αὐτοῦ (Μελετίου) κατασταθέντας μυστικωτέρᾳ χειροτονίᾳ βεβαιωθέντας κοινωνηθῆναι ἐπὶ τούτοις, ἅφ' ὧς ἔχειν μὲν αὐτοὺς τὴν τιμὴν, καὶ λειτουργεῖν. de clericorum poenitentia et reconciliatione Ioannes Morinus opera de administ. sacram. poenitentiae lib. 4 cap. 12.

32, 6. ἐπιστολάς ἔγραψε] extant apud Socratem lib. 1 cap. 6.

33, 13. τῷ δὲ ἐπισκόπῳ Ἱεροσολύμων] Alexander monachus apud Gretserum tom. 2 de cruce pag. 38. παρεκλεύσατο δὲ Κωνσταντῖνος τῷ τῆς Αἰλίας ἐπισκόπῳ Μακαρίῳ παρόντι ἐν τῇ συνόδῳ, καὶ τῶν ἀποστολικῶν δογματῶν ὑπερμαχοῦντι ἀναζητῆσαι τὸν ζωοποιὸν σταυρόν, καὶ τὸ θεόληπτον μνῆμα, καὶ πάντας τοὺς ἁγίους τόπους. mandavit Constantinus Macario Aeliensi episcopo, qui et ipse synodo interfuerat, et pro apostolicis dogmatibus acriter pugnaverat, ut in vivifica cruce quaerenda, sepulchroque divino, ac reliquis sanctis religiosisque locis investigandis omnem diligentiam adhiberet. num vero ex Theophane Alexander sententiam in sua scripta derivarit, vel Alexandrum Theophanes sequutus fuerit, mihi aequae ac Gretsero incompertum.

Ibid. 17. τῷ δ' αὐτῷ ἔτει τὴν Ἑλένην] Helenam non a viro, sed a filio salutatam Augustam declarat Eusebius de eius vita lib. 3 cap. 46. οὕτω δὲ ἀξιώματι βασιλικῷ τετίμηκεν, ὥς ἐν ἅπασιν ἔθνεσι, παρ' αὐτοῖς τε στρατιωτικοῖς τάγμασιν Ἀυγούστην βασιλῖδα ἀναγορεύεσθαι, χρυσοῖς τε νομίσμασι καὶ τὴν αὐτῆς ἐκτυποῦσθαι εἰκόνα. ita etiam honore exornavit Constantinus, ut cum apud omnes gentes, tum apud eos, qui aliquo gradu militari collocati essent, Augusta et imperatrix nuncuparetur, aureaque numismata eius imprimerentur effigie. Paulinus epist. de invent. S. crucis. Helena, cum Hierosolymam agnosceret, nomine conregnabat. Sulpitius Severus lib. 2 S. hist. Helena mater principis Constantini, quae Augusta cum filio conregnabat. Ambrosius de obitu Theod. magna foemina, quae multo amplius invenit, quod imperatori conferret, quam quod ab imp. acciperet. anxia mater pro filio, cui regnum orbis Romani cesserat. quibus verbis imperium simul accepisse ac reliquisse indicat, quod eodem nempe anno, quo imperatrix salutata, Hierosolymam migravit. certe paulo post Crispi necem Faustam Constantini coniugem e vivis excessisse refert Zozimus lib. 2, cuius mors ad Helenam matrem Crispi necem lugentem, Augustae nomine donandam Constantinum impulit.

33, 17. καὶ μονίταν ὡς βασιλίδι ἀπέστειμεν] Eusebio nota praeced. iam relato teste, et Baronio ad annum 326 num. 61.

Ibid. 18. αὐτῇ δὲ ὁπτασίαν ἐώρακε] visioni vel revelationi huiusmodi attestatur Ambrosius orat. de obitu Theodosii. Paulinus epist. ad Severum de inv. S. crucis, Rufinus lib. 1 eccl. hist. cap. 7 et Socrates lib. 1 cap. 13. alii Helenae studio et labori crucis inventionem assignant.

Ibid. 20. ἡ δὲ τὸν παῖδα Κωνσταντῖνον ἡγήσατο] quidam Helenam a filio missam referunt: Alexander monachus apud Gretserum tom. 2 de cruce, ab imperatore missam, ipsamque mitti expostulasse narrat. eius verba sunt, quae hic scripta. ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὴν ἐαυτοῦ μητέρα Ἑλένην τὴν ἀξίειπαινον καὶ θεοφιλῇ εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ γραμμάτων, καὶ χρημάτων ἀφθονίᾳ πρὸς τὸν Μακάριον Ἱεροσολίμων, ἐπὶ ἀναζητήσει τοῦ ζωοποιοῦ ξύλου, καὶ οἰκοδομῇ τῶν ἁγίων τόπων, αὐτῆς αἰτησαμένης τῆς βασιλίδος, φασκούσης ὁπτασίαν θεῖαν ἐώρακέναι, κελεύουσιν αὐτῇ τὰ Ἱεροσόλυμα καταλαβεῖν, καὶ τοὺς ἁγίους τόπους εἰς φῶς ἀγαγεῖν χωσθέντας ὑπὸ τῶν ἀνόμων.

34, 4. ἐν τῷ πρὸ τοῦ Ἰλίου πεδίῳ] ad Ilium urbem aedificandam Constantinum suscepisse scribit Zozimus libro secundo: ex divina revelatione alio mentem transtulisse Sozomenus libro secundo capite 2.

Ibid. 11. τότε δὴ τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Σοφίας] de duobus tantummodo templis meminuit Socrates lib. 1 cap. 12, nempe de ecclesia apostolorum, et altera Pacis dicta, quae et alio nomine Sapientia nominata reperitur, scribit Baronius ad annum Christi 330 num. 19. at duarum ecclesiarum licet meminerit Socrates, ubi exstruendam a Constantino sui nominis urbem refert: decipitur nihilo secius ipse annalium auctor, qui Pacis et Sapientiae unam esse asserit, quas sub diversis titulis diversas quoque affirmare necesse ex originibus CP. ἀνήγειρεν δὲ τὴν ἁγίαν Εἰρήνην, καὶ τὴν ἁγίαν Σοφίαν, καὶ τὸν ἅγιον Ἀγαθόνικον, καὶ τὸν ἅγιον Ἀκάκιον ὁ μέγας Κωνσταντῖνος. et infra: τὸν δὲ ἅγιον Μώκιον, καὶ τὸν ἅγιον Μηνᾶν εὗρεν ὅτι ἦσαν ναοὶ εἰδώλων. et inferius: τὸν δὲ ἅγιον Μώκιον ὑπάρχοντα ἄλλα δύο μῆκη πρὸς ὃ ἐστιν, ἐξέκοψε τὸ δίμοιρον μέρος τοῦ ναοῦ ὁ μέγας Κωνσταντῖνος καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἀνήγειρε τὸ θυσιαστήριον. διότι καὶ ἀνηρέθη ὁ ἅγιος Μώκιος ἐκείσε. τούτου χάριν ἀνήγειρε καὶ τὸν ναὸν ὡς ἴδιον αὐτοῦ, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐκείσε ἐφερεν. aedificavit sanctam Pacem, et sanctam Sapientiam, et sanctum Agathonicum, et sanctum Acacium magnus Constantinus. san-

etum autem Mocium, et sanctum Menam templa ἱδωλῶν comperit extracta. sanctum itaque Mosium alia simili parte magnitudinem, quam nunc habet, superantem, media parte rescidit magnus Constantinus et eius mater, et extruxit altare: quod eo loci S. Mocius occisus fuerit. cuius gratia templum ceu iam ipsi addictum extruxit, et eius corpus ibidem reposit.

34, 13. τοῦ ἀρχαγγέλου ἐν τῷ Ἀνάκλῳ] de hocce archangeli templo, cui nomen Michaelium Sozomenus fuit lib. 2 cap. 2. Anaplius est ipsius CP. portus ingressus, verum ex parte urbi opposita, hoc est, ad Galatae versus Asiam extremum littus. Procopius de aedif. Iustiniani. littora insigni venustate extracta sunt in hunc modum. duo templa archangelo Michaeli consecrata, ex adverso utriuslibet portum occupant, unum in loco, qui Anaplius dicitur, ad laevam situm ei, qui Euxinum mare ingreditur, (ex parte nimirum meridionali) alterum in opposito termino. Sozomenus: τόπος δὲ οὗτος ὁ νῦν Μιχαήλιον ὀνομαζόμενος ἐν δεξιᾷ καταπλέοντι ἐκ πόντου εἰς ΚΠ. διεσπῶς μὲν αὐτῆς πλωτῆρι ἀμφὶ λ' καὶ ε' στάδια. locus iam Michaelium nominatur, estque naviganti ex ponto (ex parte boreali) Constantinopolim ad dextram positus, atque abest ab urbe, si nave traicias circiter 35 stadia.

Ibid. 16. τότε κατεσκήφη] de duobus istis fanis Eusebius de vita Const. lib. 3 cap. 53 et 54, et Sozomenus lib. 2 cap. 4. idolicarum aedium reditus ecclesiis addictos chronicon Alexand. hoc anno memorat.

Ibid. 18. τότε πολλὰ ἔθνη] Sozomenus de istis lib. 2 cap. 5.

35, 2. Ἴνδοι οἱ ἐνδόξοι] ista ex Socratis lib. 1 cap. 19 iuxta Graecam divisionem. Theodoreti lib. 1 cap. 23, Sozomeni lib. 2 cap. 23.

Ibid. 7. ὁμοίως καὶ Ἰβηρες] de Iberibus iidem in consequentibus.

Ibid. 10. ταῦτα Πουφῖνος] hist. eccl. lib. 1 cap. 10.

Ibid. 11. ὁμοίως καὶ Ἀρμένιοι] Baronius ad annum 311 num. 22 et seqq.

Ibid. 14. τότε καὶ Δωρόθεος] patria qui Tyrium, Tyri tamen episcopum nusquam fuisse Dorotheum istum demonstrat Baronius in notis ad martyr. 5 Iunii ex Euseb. hist. eccl. lib. 7 cap. 26 et Nicephoro lib. 6 cap. 37. Edessae pariter, non Odyssepoli eum martyrio sublatum refert anno Christi 63 num. 37. Dorotheum Hebraice et Graece solitum orare narrat Eusebius, menologium 18 kal. Maii Graece et Latine

scripsisse: adeo ut Dorotheum sacerdotem unum, alterum episcopum; hunc litteras istas, alteram alias, hunc Edessae, alteram Odyssopoli mortuum, eundem tamen et unicum a Theophane et aliis reputatum cum Baronio in martyr. facile sit colligere.

36, 12. Συμεῶνα ἀρχιεπίσκοπον] istam Saboris persecutionem, et Symeonis sociorumque mortem ad Constantii et Constantis tempora submovet Baronius an. 341 num. 10, eo nomine quod Hieronymus in chronico praefatorum impp. aetate Saborem in Christianos referat saeviusse: quasi rex impius in eos frequentius impelli non potuerit, quod ipse Hieronymus recenset. auctor Theophanes Sozomenum sequutus Saboris persecutionem primam Constantini temporibus annectit. Sozomeni idem sentientis testimonium occurrit lib. 2 cap. 8 et seqq. Saborem, Saborium et Saporem auctor nonnunquam scribit.

Ibid. 13. καὶ τὸν Σελευκίαν] addit auctor ὡς φίλους. duos igitur putat esse, hunc Ctesiphontis, istum Seleucia praesules. unum tamen et eundem Ctesiphontis simul et Seleucia episcopum fuisse Symeonem ponit Sozomenus citatus. Συμεῶνα τὸν τότε ἀρχιεπίσκοπον Σελευκίας καὶ Κτησιφώντος τῶν ἐν Περσίδι βασιλευουσῶν πόλεων, ὡς φίλον ὅτι διαβάλλουσι. unum etiam Symeonem habet Anastasius in sua, non adeo historia, quam Theophanis versione. unicum pariter utriusque urbis antistitem memorat Romanum martyrologium Aprilis 21 et Baronius suis in illud notis: ut et menologium Aprilis eiusdem die 17 Κτησιφώντος enim et Σαλῆς ἡγεμονεουσῶν ἐν Περσίδι πόλεων eum solam pontificem laudat.

37, 9. τῷ δ' αὐτῷ ἔτι Ἑλένην τὴν μακαρίαν] ad annum Constantini vicennalia sequentem conquirendae sanctae crucis studium et laborem seponit Baronius cum antiquis historicis ad annum Christi 326 num. 27. et seqq. videndus Gretserus opere de cruce.

38, 7. ἔλυσεν τὸ ζητούμενον] alia exemplaria legentia ἔλυσεν, sequutus sum in versione.

Ibid. 19. ἐπ' ὀνόματι τῆς ἑαυτῆς νίκης] Basilicam Constantinianam intelligit, alio nomine μαρτύρων Hierosolymis dictam. de hisce templis Eusebius de laudibus Constantini paulo ante medium.

39, 17. τῷ δ' αὐτῷ ἔτι ὁ φερώνυμος Μακάριος] hanc periodum a librariorum prioribus suo loco nimia προλήψει motam satis indicat sequens annorum canonium et episcoporum

tabula, quae Macarii annum 12, aliae vero sequentes annos pariter Macarii eiusdem ad vicesimum usque succedentes indigitant: Maximus autem ille de quo hic sermo anno mundi 5827 pontificatum adeptus repraesentatur. consulendus Baronius ad an. 331, quo Macarii signatur obitus, et 312, quo eius ad pontificatum post Hermonem promotio describitur.

40, 1. κατ' αὐτὸν τὸν καιρὸν καὶ ἡ μακαρία Ἑλένη] quoto potissimum anno defuncta Helena, incompertum penitus habetur, neque eius obitum certis consulibus comperitum est, scripsit Baronius ad an. d. 326 num. 59, obitum tamen illius et annum auctor Theophanes hic designat, quem prius manifestum exhibuit Theodoretus lib. 1 cap. 8 sub initium. αὕτη τῶν τῆς ὁδοπορίας πόρων ἀνασχομένη, ἐκ τοῦ γήρως οὐ λογισαμένη τὰ πάθη, πρὸ γὰρ ὀλίγου τῆς τελευτῆς τὴν ἀποδομίαν ταύτην ἐποίησατο, ὁγδοηκοντούεις δὲ τοῦ βίου τὸ τέρμα κατέβληκεν. haec itineris (Hierosolymitani de quo hoc anno) labores subire non recusavit, neque senectutis invaletudinem (nam paulo ante mortem, quam octogesimum annum aetatis agens oppetebat, istud iter fecit) omnino animo complexa est.

Ibid. 3. ἐτάφη δὲ ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστ.] auctor ms ineditus ab erudito et amico Leone Allatio acceptus, ubi de urnis CP. haec habet. ἐν τῷ ἡρώῳ τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Κωνσταντίνου, ἐν πρώτοις κατὰ ἀνατολὰς κεῖται ἡ λαβρὰ αὐτοῦ πορφύρα· ἐν ἣ ἀπόκειται αὐτὸς μετὰ τῆς ἁγίας Ἑλένης τῆς μητρὸς αὐτοῦ. in *impp. mausoleio a. S. et M. Constantino instaurato* (sciunt omnes ad apostolorum aedem) *imprimis ad Orientem adest tumulus eius porphyreticus: in quo ipse cum S. matre Helena conditus iacet.* prior Socrates lib. 1 cap. 18 iuxta Graecam divisionem scripserat. τὸ σῶμα αὐτῆς εἰς τὴν βασιλεύουσαν νέαν Ῥώμην διακομισθὲν, ἐν τοῖς βασιλικαῖς μνημασιν ἀπετέθη. corpus eius ad imperantem novam Romam delatum in imperialibus monumentis repositum est. istis diluuntur quae de sepulta apud se Helena Romani iactitant. vide Baronium ad an. 326 num. 62.

Ibid. 10. Εὐσεβίῳ δὲ τῷ Παμφίλῳ] hoc anno potius quam seciore, quem Baronius statuit incarnationis 330, mandatum huiusmodi Eusebio impositum constat: de quo Eusebius de vita Constant. lib. 4 cap. 36.

Ibid. 14. κατὰ Γερμανῶν καὶ Σαρματῶν] textus hic corruptus inter varias lectiones emendatur. Constantini expeditionem in Scythas memorant Victor, Eutropius, Sozomenus et Eusebius, sed annum tacent. Hieronymus in chro-

pico annum Constantini 27 assignat, quem Petavius sequitur.

41, 1. τῷ δ' αὐτῷ χρόνῳ] in annum superiorem Constantini, nimirum 21, Helenopolis conditum refert Hieronymus, ex quo ad verbum haec perioche. at si primo supra vicesimum sanctam crucem conquisivit, et mortem oppetiit; filius vero consignandae illius apud posteros memoriae, prout indicat Sozomenus lib. 2 cap. 1 ad calcem, Helenopolim illius nomine excitavit, ante praesentem annum urbis opus aggredi minime potuit: maxime cum Helena Hierosolymis rediens Drepanae Luciani martyris sepulchrum ornare coeperit, quae res filium movit, ut mortuae matris pietatem ac nomen eo loco commendaret, favet chronicon Alexand. ad annum Constantini 22. videndus Baronius an. d. 326 num. 57 et 58.

Ibid. 4. ὀκτάγωνον κυριακόν] ἐν ὀκταέδρῳ συνεισὼς σχήματι, οἴκοις τε πλείοσιν, ἐξέδραις τε ἐν κύκλῳ ὑπερώων τε καὶ καταγείων χωρημάτων περιστοιχισμένον. Eusebius de vita Const. cap. 49 cuius interpres. *ad speciem solii octangularis fabricatum, multis aediculis, exedrisque undique constructis, compluribus item tabulatis super terram eminentibus; denique fornicibus subter eandem abdiis, ex omni parte circumseptum fuit.* in annum priorem hoc aedificium revocat Hieronymus, ob rationem nota superiori positam. quod porro uni rerum omnium domino Christiani servirent, sua templa κυριακά, dominica ab initio vocasse Eusebius orat. de laudibus Constant. sub finem auctor est.

Ibid. 16. τὸν Λαυοῦβιν περάσας] chronicon Alexand. ad annum priorem. Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβὴς τὸν Λαυοῦβιν πλειστάκις ἐπέρασεν. καὶ γέφυραν ἐν αὐτῷ λιθίνην ἐποίησεν. absolutus igitur hoc anno pons, qui priore ex chronici verbis aedificari coeptus.

Ibid. 20. κτιζὼν Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβής] quod supra notavimus, CP. urbis conditus ab eius dedicatione dirimendus. ille confecta synodo Nicaena, haec apud Hieronymum, velut hic apud auctorem, anno Constantini 25 celebratur, verbis eundem illustrantibus. *CP. dedicatur pene omnium urbium nuditate.* conditus et dedicationis simul chronicon Alexand. meminit ad praesentem annum.

42, 1. καὶ σύγκλητον ἔχειν] Baronius ad an. d. 330 qui ipsi Constantini 25 num. 27. auctor quoque dissert. in Photianum Philostorgium ad cap. 9 lib. 2.

Ibid. 2. στήσας καὶ περφυροῦν κίονα] de columna porphyretica, et Constantini superimposita statua fusc Zonaras, Cedrenus, Nicephorus, orig. CP. et alii.

42, 8. Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος] eodem Constantini imperantis anno Alexandrum vita functum, et Athanasium in episcopatu subrogatum scribit chron. Alexand. Athanasio pontificatus annos 46, dies 15 assignat Ecchellensis. annos pariter 46 reliqui codd. attribuant. auctor ipse canonio succedente totidem numerat; numerumque 46 reliquis in canonis servat, annis licet omnibus sigillatim recensitis, non nisi 43 lector possit reperire. hallucinationis causam concilio Athanasii pontificatum in annos tres sequiores ab auctore semotum: unde et Ecchellensis in annum a mundi conditu 5819 illum revocat, quem ut legimus in 5822 auctor saponit. praecessoribus igitur Alexandriae praesulibus annos praeter ius duos perperam assignavit, ac praeterea solis undecim Petro martyri, ex aliorum etiam historicorum sententia concessis, ipse in annis mundi duodecim reliquit. spatium, octavo nimirum et sequentibus propriis e sedibus depulsis. relege, amabo, pag. 6 lit. B et defectus originem mecum observa.

Ibid. 9. ἐπέτεινε Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβὴς] consentit auctor Hieronymo scribenti ad annum Constantini 26. edito *Constantini gentilium templa subversa sunt.*

Ibid. 16. μελλούσης ἐβδόμης Ἰνδικτιῶνος] ubi primum superius indictionem observat Theophanes, anno Christi 316 duodecimam statuit: ac ubi rursus eiusdem aget mentionem anno Christi 444 quintam esse decernit, post octo nimirum ab hoc praesente Christi anno 324 indictionum integras periodos: quinta itaque (si modo praecedenti, et sequuturae consentiat) huic anno 324 debet adiungi. quapropter τὸ ἐβδόμης, quod codices omnes proferunt, vitiosum est, aut certe post annos duos hanc narrationem transponi decet. ceterum si Septembris nondum fuerat indictio delibata, et cum ipso mense paribus diebus emensa, sed adhuc erat μέλλουσα ἐπιλαμβάνεσθαι, iam iam attingenda, (octavo nimirum kal. Octobr.) auctor verbis huiusmodi Constantini tempore eius primordia Septembris initio, ut aequo passu procederent, nondum fuisse coniuncta significat: de quo doctissimus Petavius lib. 11 de doct. temp. cap. 40.

Ibid. 19. ἐπὶ τῆς χώρας Ἀντιοχείων] famem illam anno Constantini vicesimo septimo consignat Hieronymus: eo namque terris incubuit: rusticorum vero irruptio mensis Septembris initio visa Constantini vicesimum octavum penetrat apud Theophanem, quae apud Hieronymum annum a Ianuario auspiciantem, intra vicesimi septimi limites perseverat. sic autem de ea scribit. *pestilentia et fame innumerabilis multitudo in*

Syria, Ciliciaque perit: qua lectione praesens textus emendandus. ἐπὶ τῆς γῶρας Ἀρτοχέων, καὶ Κιλικίας, καὶ Κύπρου. Syriae etenim cui vicina Cilicia Cyprus adiacet.

43, 11. Δαλμάτιος καὶσαρ] cum 7 kal. Octob. caesarem effectum chron. Alexand. testetur, annus hic 29 Iulianus, non quo solet auctor uti, a Septembri ducens initium. alias chronicon tricesimum assignat.

Ibid. Καλόκαιρος δὲ ἐν Κύπρῳ] Hieronymus pariter ad eundem Constantini annum 29 *Calocerus*, inquit, in *Cypro* res novas molitus, opprimitur. Aurelius Victor. *Calocerus magister pecoris camelorum, Cypram insulam specie regni demens capessiverat: quo excruciato, ut fas erat, servili aut latronum more* etc. eodem anno extinctus a Dalmatio, cum eius virtutem probatam reliquisset, Constantino, ut Dalmatium caesarem crearet, hoc anno propositum et animum dedit. Dalmatius autem nonnisi Constantini tricennalibus appellatus est caesar, teste Hieronymo, Constantinopolim nimirum cum victore exercitu reversus, ut suggerit Aurelius Victor. *fratris filium, cui ex patre Dalmatio nomen fuit, caesarem iussit, assistantibus valide militaribus.*

44, 1. καὶ ἐφάνη ἀστὴρ] Eutropius lib. 10. *denuntiata mors eius (Constantini) per crinitam stellam, quae inusitatae magnitudinis aliquandiu fulsit. eam Graeci κομήτην vocant.*

Ibid. 13. Μάξιμος ἔτη χγ'] huic in Palat. cod. nomen *Μακάριος*. reliquis in codd. anni 6 correctius attribuuntur. fallaces frequenter episcoporum anni in regio.

48, 19. ταῦτα τῷ τριακοστῷ πρώτῳ] quae de Athanasio et Ario in paucos annos contraxit Theophanes, in plures Baronius digexit. hic porro cum auctore Arii mortem anno Constantini tricesimo primo ex Socrate consignat ad an. C. 336 num. 50. τριακοστὸν δὲ ἔτος τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τούτων γινόμενων ἐπληροῦτο. *dum haec geruntur, tricesimus annus regni Constantini ad exitum venit.*

49, 2. ὧς φησιν Εὐσέβιος μόνος] quod scriptorum Eusebii nullibi extat. ἀρειονόφρονας itaque potiusquam Eusebium hoc scripsisse pag. sequente asseritur.

Ibid. 8. Μητροφάνην ἐπίσκοπον πρώτα] πρώτα *primum*, sub adverbii forma, non πρώτον vulgaris iam Theophanis tempore Graecorum lingua usurpat. at nec Byzantii primus episcopus Metrophanes, nec Constantino Byzantium profecto in episcopali throno primam sedit, inquires. ab Andrea quippe apostolo ad Metrophanem muneris decessores non paucos Nicephori chronicum breviarium, et iuris Graeco-

Romani liber secundus pag. 246 enumerant: Metrophanes vero anno Constantini decimo tertio, mortui iam vicinus, ultimam agebat senectutem. non inficior. ἐπίσκοπον πρῶτον nihilosecius ab auctore non incongrue dictum coniicio, sive quod ab eo novae Romae praesules recensere coeperit pag. 10 D, sive quod Constantino Byzantium primum appellenti coaevus inter patriarchas locum primum mereri existimetur, aucta nimirum episcopi dignitate et iuribus, cum primum de transferendo imperio consilium Constantinus accepit.

49, 9. ἔτη λζ'] etiam trigesimo octavo delibato.

Ibid. 20. Εὐστάθιος πρεσβύτερος] Eustathium hunc sacri Hierosolymitani aedificii auctorem Hieronymus scribit ad annum Constantini 30. *Eustathius CP. presbyter agnoscitur, cuius industria in Hierosolymis martyrium constructum est.*

50, 3. μαρτύριον] ita quoque Cyrillus catech. 14, quae alio nomine basilica Constantiniana, S. resurrectionis, vel sepulchri aedes, hodie Graeci τῆς ἁγίας ἀναστάσεως ναὸν dicunt in menologio 13 Septemb. de quo late Franc. Quarresmius tomo 2 elucidationis terrae sanctae.

Ibid. 6. Πέρσαι δὲ ἐδήλωσαν] ex chronico Alexandrino.

Ibid. 13. Ἐξῆσεν δὲ τὰ ὅλα ἔτη τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἔτη ἕξ'] Hieronymus in chron. *moritur*, inquit, *anno aetatis suae* 66. in quae verba annotat Pontacus notam 5 ex similitudine in 6 mutata. Rufinus enim lib. 1 cap. 11, Socrates lib. 1 cap. ult. primis ipsis verbis, et Sozomeus lib. 2 cap. pariter ult. Constantini vitae annos sexaginta quinque numerant.

Ibid. 14. βασιλεύσας ἔτη λα' καὶ μῆνας δέκα] anno pariter imperii tricesimo secundo eum obiisse refert Victor, Epiphanius lib. de mens. et pond. auctor vitae Const. lib. 4 cap. 53 anno videlicet 31 et mense 10, ut chron. Alexand.

51, 5. ἐκέλευσε δὲ Ἀθανάσιον τῆς ἐξωρίας ἐπανελθεῖν] Baronius anno C. 337 num. 8.

Ibid. 13. Κωνσταντῖος ἔτη κα'] ita cum Regio Palatinum et Peyrez. Vaticana correctiora ἔτη κα'.

Ibid. 17. Κωνσταντῖος δὲ Ἀθανάσιον] Sozomenus lib. 3 cap. 2, Socrates, Theodoretus, Epiphanius, et ipsemet Athanasius apolog. 2. at Epiphanius in haeres. Meletianorum num. 9. ἐκ τῶν δύο βασιλέων, Constantini videlicet, et Constantis mandato, et Constantio συνευδοκούντος, assentiente revocatum scribit: litterae porro commendatitiae, de quibus hic

mentio, apud tres prius memoratos auctores extant, a Constantino iuniore non Constantio scriptae.

52, 3. ὁ Σωκράτης] lib. 1 cap. 5.

Ibid. 6. εὐθύς δὲ μετὰ τὸν μέγαν Κωνσταντῖνον ἀπέθανεν] Sozomenus lib. 3 cap. 1, relata Constantini morte, cap. 2 subiungit. περὶ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου τελευτήσαντος, διαδέχεται τὴν ἐν Καισαρείᾳ τῆς Παλαιστίνης ἐπισκοπὴν Ἀκάκιος. per idem fere tempus, Eusebio cognomento Pamphilo mortuo, Acacius episcopatum Caesareae Palaestinae capessit etc. quas eadem auctor hic advertit.

Ibid. 12. Σαβώρης ὁ Περσῶν] Saboris expeditionem, et Iacobi Nisibeni precum virtutem refert Hieronymus eodem anno. Nisibis obsidionem duorum mensium terminum non attigisse narrat: Theodoretus ad septuagesimum diem productam scribit lib. 2 cap. 30 chronicon Alexandrinum 73 dies eidem assignat.

53, 3. Δαλμάτιος δὲ ὁ καῖσαρ] εὐθύς, inquit auctor a Constantini morte. Aurelius Victor. *confestim Dalmatius, incertum quo suatore, interficitur.* Eutropius. *Dalmatius haud multo post oppressus est factione militari, et Constantio patreuele suo sinente potius, quam iubente, οὐ κωλύοντος,* ait Theophanes. Hieronymus anno imperii tertio ipsum caesum asserit: tricesimo quippe Constantini Caesarem evectum superius, Eusebio, Baronio, et aliis assensimus.

Ibid. 7. Δαλματίου τοῦ νέου] ex Constantini genealogia et variis mss inter se comparatis, maxime vero Vaticano primo, Constantini fratres dignoscuntur Dalmatius et Constantius. hic Galli, et Iuliani: ille, qui senior, Dalmatii istius iunioris pater habetur. Socrates lib. 3 cap. 1. *Δαλμάτιος υἱὸν ἔσχεν ὁμώνυμον αὐτῷ.* is autem iunior Dalmatius Constantii patruelis ab eo iussus, aut permissus est occidi, ut ex nota superiore constat. Sozomenus lib. 5 cap. 2. *Ἰουλιανῷ καὶ Γάλλῳ γέγονε πατὴρ Κωνσταντίος ὁμοπύτριος ἀδελφὸς Κωνσταντίνου τοῦ βασιλεύσαντος, καὶ Δαλματίου· οὗ παῖς ὁμώνυμος Καῖσαρ ἀναδειχθεὶς, ἀνηρέθη ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν μετὰ τὴν τοῦ Κωνσταντίνου τελευτήν. pater Iuliano et Gallo etiam fuit Constantius germanus frater Constantini imperatoris, et Dalmatii: cuius filius eodem nomine appellatus, qui Caesar declaratus fuerat, a militibus post mortem Constantini interfectus est.* eadem Socrates citatus.

Ibid. 11. Κωνσταντίος δὲ πρότερον δεχόμενος τὸ δημοσίον] ita Theodoretus lib. 2 cap. 2, Socrates lib. 2 cap. 2, Sozomenus lib. 3 cap. 1.

53, 11. *Κωνσταντίος ἔτη καὶ* solum Palatinum convenit cum Regio: reliqua correctius *ἔτη καὶ*.

Ibid. 16. *Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς τοῦ μεγάλου* ad annum Constantini 4 Constantini iunioris caedem annotant quaedam Hieronymiani chronici exemplaria, alia, teste Pontaco, cum Theophane ad 3. numeri istius Theophani auctor est Aurelius Victor. *igitur, inquit, confestim Dalmatius, incertum quo suasore interficitur: statimque triennio post minimum maximumque, fatali bello Constantinus cadit.*

54, 1. *ἐν χωρίῳ Σεμακέλλει καλουμένῳ* locum seu vil- lam imperatoriam fuisse scribit Gregorius Nazianz. orat. 3 in Iulianum num. 27. *διαίτης μὲν καὶ θεραπείας ἐν τινὶ τῶν βασιλικῶν χωρίων ἤξιοῦντο βασιλικῆς. regio quidem victu cultuque in imperatoria domo digni habebantur.* Macellum vocat Sozomenus lib. 5 cap. 2, ex quo ista excerpta, ad Argeum montem non longe a Caesarea sitam: in quo imperiale palatium, balnea, horti, et fontes perennes. *προσεσ- χθησαν ἐν Καππαδοκίᾳ διατρεφείν ἐν Μυκέλλῳ. χωρίον δὲ τοῦτο βασιλικὸν πρὸς τῷ Ἀργεῷ ὄρει, οὐκ ἀπὸ πολλοῦ τῆς Καισαρέων πόλεως, μεγαλοπρεπῆ τε βασιλεία ἔχον, καὶ λου- τρά, καὶ κήπους, καὶ πηγὰς αἰωνάους. quare legendum hic puteum ἐν χωρίῳ δὲ Μακέλλῳ.*

Ibid. 3. *ἀνύγνωσται γεγονόσιν* Gregorius citatus. *τῷ μὲν γε κλήρῳ φέροντες ἑαυτοὺς ἐγκατέλεξαν, ὥστε καὶ τὰς θείας ὑπαγινώσκειν τῷ λαῷ βιβλους. in clerum seipsos ascripserunt, adeo ut divinos quoque libros plebi lectitarent.* Sozomenus quoque: *κλήρῳ ἐγκαταλεγῆναι, καὶ ὑπαγινώσκειν τῷ λαῷ τὰς ἐκκλησιαστικὰς βιβλους, utrumque refert. solum Iulia- num lectorem Nicomediae provectum testatur Socrates lib. 3 cap. 1 et Theodoretus lib. 3 cap. 2.*

Ibid. τῷ ἁγίῳ μάρτυρι Μάμαντι] Maviam vocat lauda- tus Sozomenus, qui Mamanti idem est. martyr, aedes, ae- dificium illud a Socrate et Gregorio nuncupatur, quod Ma- manti sacrum fatetur Elias Cretensis in comm. et ex gram- maticae legibus singulare cum plurali nonnunquam con- fundi.

Ibid. 5. *ἀποκεινόμενος δὲ τὰς τρίχας* ex Socrate lib. 3 cap. 1, et Sozomeno lib. 5 cap. 1.

Ibid. 6. *Κωνσταντίος δὲ καὶ Κώνστας*] ea lex habetur Theodosiani lib. 16 tit. 9 rescripta ad Euagrium, ascribitur Constantino (iuniorem intellige) et AA. Coss. agnoscitur lata. Constantinum autem et Constantem anno imperii sui tertio consulatum gessisse demonstrat Petavius. quae fastorum ra-

tio suadet, ut hic legendum putem *Κωνσταντινος δὲ καὶ Κώνστας* etc.

54, 11. *Κωνσταντιος Ἀμίδαν οἰκοδομεῖ*] Amidam Antoninupolim, et Constantiam memorat hic Theophanes; quas pariter 18 lib. celebrat Marcellinus comes in contrariam eius profectus sententiam. hic siquidem Constantiam et Antoninupolim diversa oppida, quae Theophanes unum constituit. Amidam vero Constantiamque unam urbem videtur asserere, quas Theophanes distinctas omnino ponit. ita Pancirolus in not. imperii, et Ortelius in geographico lexico comitem intelligunt, cuius haec verba sunt loco laudato probatissimae Henrici Valesii editionis pag. 127. *cumque Bebasen villam venissent, unde ad Constantiam usque oppidum, quod centesimo lapide disparatur arescunt omnia siti perpetua etc.* tum multis ad propositum idem spectantibus interiectis subdit pag. 130. *hanc civitatem olim perquam brevem, Caesar etiam tum Constantius, ut accolae suffugium possint habere tutissimum, eo tempore quo Antoninupolim oppidum aliud struxit, turribus circumdedit amplis et moenibus: locatoque ibi conditorio muralium tormentorum, fecit hostibus formidatam, suoque nomine voluit appellari:* (Constantiam.) cum praeterea, Caesarem adhuc agentem restituisse indicat, quam ab imperatore restitutam affirmat Theophanes: quid etiam subiicit inferius, unde Amidam et Constantiam unum oppidum esse Marcellinus suggerit. *in ipso autem Amidae meditullio sub arce fons dives exundat* etc. quasi verba ista distinctorum non sint indicia locorum.

Ibid. 16. *συνόδου γενομένης ἐν Ἀντιοχείᾳ*] in qua Antiocheni quoque dominici Encaenia celebrata: de quibus Socrates lib. 2 cap. 5 et seqq. et Sozomenus lib. 3 cap. 5. eadem Constantii anno quinto peracta dicunt, quibus eodem numero praesivit Hieronymus.

Ibid. *ἐπισκόπων ρ'*] centenarium numerum abundare contestantur citati Socrates, et Sozomenus, et Hilarius de synodis, quorum hic 97, iste 99, ille 90 solos episcopos Antiochiam convenisse scribunt.

55, 11. *Ἀντιόχεια ἐπὶ σεισμῶν*] Socrates lib. 2 cap. 7 obeunte.

Ibid. 13. *σφαιροειδής*] ac simul *ὀκτάγωνος*, ut supra.

Ibid. *ἔξ ἑτεσι πτωθείσα*] an non *ὀκτάγωνον* istud *κνριακὸν* ante quindecim annos, imperii Constantini 23 coeptum? an non eidem extruendo solos decem annos imputat Socrates nuper laudatus? certe Baronius, qui anno Christi

326 fundatum, absolutum autem et dedicatum 341 refert, quindecim annos a positis fundamentis ad encaenia exigit: idem numerus est qui auctoris et Hieronymi computo consentit. potest itaque numerus seu dictio $\xi\varsigma$, in $\delta\epsilon\kappa\alpha\pi\acute{\epsilon}\nu\tau\epsilon$ mutari.

55, 16. *Κωνσταντῖος ἔτη κα'*] ita mendose cuncti codices: repono *ἔτη κδ'*.

Ibid. *Ἀσσυρίοις νικήσας*] parum laeta victoria, et ficto triumpho. perpende dicenda ad annum sequentem.

Ibid. 17. *Σαβῶρης δὲ ὁ τῶν Περσῶν*] Hieronymus haec anno sequenti.

Ibid. 18. *Κώνστας δὲ ἐν τῇ δύσει*] Hieronymus Constantii anno 5. Franci a Constante perdomiti, et pax cum eis facta. Socrates lib. 2 cap. 10 Constantio III et Constante II coss. Constantii, inquam, anno quinto ex Alexandrino chronico victos, et in foedus ascitos testatur: quod obeunte anno contigisse Theophani creditum, quo ipse a Septembri annum insequentem melitur.

56, 4. *σεισμοῦ μεγάλου γενομένου*] ex Hieronymi chronico ad annum Constantii 7 haec ad verbum translata.

Ibid. 7. *πολλοὺς αὐτῶν ἀνέτλιν*] Persae potius Romanos. infelicibus enim signis Romani cum Persis dimicarunt, et novem praeliis ab eis fusi notantur apud Orosium, Eutropium et Zozimum.

Ibid. 9. *Παῦλος ὁ ὁμολογητής*] eum praecedentibus annis episcopum iam institutum demonstrat Hieronymus in chronico, et ex Socratis lib. 2 cap. 5. Baronius ad annum Christi 340 num. 15.

Ibid. 12. *σεισμοῦ μεγάλου γενομένου*] terram variis locis per Orientem motam et agitatam, infenso numine hominibus ob turbas et seditiones in ecclesiam suscitatas, ex Hieronymo, Orosio, Ephraem, Socrate, et Sozomeno demonstrat Baronius ad annum d. 340 num. 34 et 35, quo nihilo secius Sozomeni testimonio, et prava punctorum observantia abutitur, ut terrae motus, confecto Antiocheno concilio, enatos, et in eius vindictam ab auctore assertos declaret, apud quem solus Gregorii Alexandriam profectus colligitur.

Ibid. 13. *οἱ δὲ Ἀλεξανδρεῖς*] narrationis perversum ordinem annorum ratio declarat: hic enim annus, ad quem ista referuntur, tantum quartus est a concilio Antiocheno, quo Gregorius in Athanasii locum praeter fas intrusus, qui

tamen anno sexto ab occupata sede ab Alexandrinis interfectus describitur a Theodoreto lib. 2 cap. 4.

56, 16. *τέρας τι Καππαδόκιον*] appellationis causam recenset Theodoretus lib. 2 cap. 14 et Sozomenus lib. 4 cap. 9. paroemia est apud Suidam, v. *Καππαδόξ*.

Ibid. 17. *Αυτοράγειον τῆς Δαλματίας*] ita Hieronymus ad annum Constantii 10, cuius alia exemplaria observant eadem ad annum 9. Pontacus in notis.

Ibid. 19. *Παῦλον δὲ τὸν ἐπίσκοπον*] Pauli e CR sede depulsio ante concilium Antiochenum a Constantio facta, integris sex annis loco sibi debito posterior est.

57, 5. *Λιβέριος ἔτη ις*] consentit Pal. fallaciter: reluctantur codd. reliqui et *ς* scribant.

Ibid. 7. *Κωνσταντίος τὸν ἐν Σελευκείᾳ*] eadem narratione annus Constantii decimus consignatur in Hieronymiani chronici nonnullis codicibus. Pontacus. de Nisibi a Sabore obsessa idem Hieronymus: ac pariter de solis defectione, de qua Petavius hoc eodem anno. Daesii porro mensis die 6 contigisse reliqua exemplaria testantur.

Ibid. 16. *καὶ Ἀθανάσιος δὲ καὶ Παῦλος*] haec quam incondite, et *μετ' ἀχρονησίας* ab auctore referantur, conii-ciet, qui eadem sub Iulio Romano pont. gesta, ad Liberii iam praesulem anno primo agentis tempus transposita animadvertet.

Ibid. 20. *κόσμου ἔτη εὐλε*] mendaces Regii exemplaris numeros saepe monui. hic *εὐλε* scribens et soli consentiens Pal. a reliquis *εὐλεθ'* reponentibus corrigitur. interpolant pariter *τλθ'* vice *τλε*.

58, 5. *ὁ ἥλιος πάλιν ἀνχμηρότερος*] de hac eclipsi diserit Petavius de doct. temp. lib. 11 cap. 43.

Ibid. 6. *ἐν ὧρα δευτέρᾳ*] ab ortu solis eiusdemque casu noctis dieique horas numerant Orientales.

Ibid. 17. *Σαβώρης πάλιν ὁ βασιλεὺς*] obsidionis Nisibinae historiam e chronico Alexandrino verbo tenus excerpit Theophanes. solam eius moram, quae dierum centum extitit, omisit: rem omnem gestam prius narravit Theodoretus lib. 2 cap. 30. quae notatu dignae variant lectiones in auctore et chronico Alexandrino istae sunt. *ὡς εἰ μὴ βούλοιντο ἐκχωρήσειν. τὸ λοιπὸν ἐξυδατῶσαι. διεγνώκει ὁ Σάπωρις αἰδῶν*, quae lectio omnino corrupta, necnon istae aliae. *μέρος τοῦ τείχους πέπονθε. τοῖς ὕδασι ἀντέχεσθαι, ὡς καὶ πολλοὺς ἀπολέσθαι. διὰ τοῦ καταπ. καὶ ὄχλον συμ-*

πείσαντες ἐμβριθέστερον προσέχειν τῷ πολέμῳ μαγγάνοις παντοίοις μηχανώμενοι. τὸν γὰρ τόπον ἅπαντα. οἱ δὲ λοιποὶ ἐν τοῖς κατατέλμασι. ὀπλίτας ἀπέκτειναν. κύμασι δεινῶς καταντλούμενος.

60, 6. δς ἀτενίσας τοῖς ὀφθαλμοῖς] reliqua penitus diversa in praefato chronico consulenda.

Ibid. 18. Κωνστάντιος ὁ Αὐγουστος] haec chronicon idem ad verbum anno Constantii 14, ubi haec legimus ἐνομάσας αὐτόν, habet μετονομάσας. Hieronymus in chronico anno eodem. cuius nomen suo mutaverat Constantius: scribit Victor.

61, 4. οἱ κατὰ Παλαιστίνην Ἰουδαῖοι] eadem exhibet chronicon Hieronymi anno Constantii 15, et nonnulla notata digna adiungit. Theodoretus quoque lib. 4 cap. 6.

Ibid. 9. Κωνστάντιος Λιβερῖῳ] Theodoretus lib. 2 cap. 16 et 17, Sozomenus lib. 4 cap. 10, qui ex historiae ordine Mediolanense concilium Liberii exilio praeposit, ut et Theodoretus lib. citati cap. 15.

Ibid. 11. κατὰ τὴν Βρεττανίαν] ex Nicephoro Callisto, histor. tripar. Baronio, et aliis laudatis auctoribus restituto κατὰ τὴν Βερρολίαν τῆς Θράκης.

62, 6. Δάμασος ἔτη ιη'] Regii canonica et numeros errorum larvas esse monui. ad reliqua si emendaveris, leges πη'.

Ibid. 7. ὁ Γάλλος Κωνστάντιος] narratio mutatis paulum verbis ex Socratis lib. 2 cap. 27, et Sozomeni lib. 4 cap. 6 expressa: de qua Marcellinus lib. 14.

Ibid. 11. Θαλάμωνα] Φλάβωνα Istriae insulam legunt Socrates et Sozomenus.

Ibid. 12. Ἰουλιανὸν δὲ τοῦτον ἀδελφόν] ex Sozomeno lib. 4 cap. 2, quae anno Constantii 18 gesta docent fasti consulares a Socrate et Sozomeno citati ante alteram notam, Hieronymus in chronico, et chronicon Alexandrinum.

Ibid. 15. Δάμασος ἔτη ιη'] notae superioris quartae memorem volo lectorum.

Ibid. 16. Μάξιμον τὸν Ἱεροσολύμων] immemor sui narrat haec Theophanes: qui ad Hilarionis Hierosolymorum episcopi Cyrillum excipientis annum primum, et Constantii decimum nonum, ipsius Cyrilli post Maximum institutionem refert. ad annum Constantii duodecimum Maximi mortem habet Hieronymus in chronico.

69, 19. ἐν τούτῳ τῇ χρόνῳ] priorem sequitur hic μεταχρονισμός primo aspectu despiciendus. historiae verba mutuatur auctor a chronico Alexandrino, in quo describitur ad annum Constantii decimum tertium, de crucis istius in coelo visae tempore habes Socratem et Sozomenum disserentes, hunc lib. 4 cap. 3 et 4, illum lib. 2 cap. 24. Gallo nimirum in Caesarem designato, et in Syriam misso a patre Constantio anno imperii sui decimo quarto: quibus chronicon Alexandrinum suffragatur. diem pentecostes ipsius sacrum designat auctor, Maias nonas chronicon praefatum, et Graecorum menologium: illud addit horam diei tertiam.

63, 7. ἀρειονόφρονα διαβάλλονσι] dubium illud clare discutit theologicorum dogmatum auctor Petavius lib. 1 de Trinitate cap. 13 numeris 10 et 11. idem obiter videndus eiusdem lib. cap. 10 numero 6. locum hic ab auctore citatum catechesim undecimam affirmat.

64, 1. λα', λβ'] nec cum praeunte, nec cum canonio sequente conveniunt hi Athanasii numeri, iidem licet in cunctis codicibus reperti. eorum vice repono λ' et λα' consensus cum sequentibus obtinendi gratia. cum praecedentibus κς' canonio praecedente notandis dissensus origo ad pag. 23 notas manifestatur.

Ibid. 2. Ἀθανάσιος καὶ Παῦλος] historicam potius quam chronicam relationem hic institui ex eo coniiciendum, quod haec primis Constantii annis gesta luculenter exponat Baronius ad annum Christi 342, et Constantii 6 num. 47 et maxime 48. Eusebii obitus num. 43 asseritur. historiam Pauli et Athanasii omnem ad annum praesentem relatam leges apud Socratem lib. 2 cap. 9 et seqq. et apud Sozomenum lib. 3 cap. 6 et seqq. chronologiam nullam hic requires.

Ibid. 4. πάλιν εἰς Ῥώμην] num Italiam semel et iterum Paulus repetierit, edisserit Baronius loco citato.

Ibid. 9. στρατηλάτῃ] qui memorato Sozomeno τὴν ἱππικὴν δύναμιν ἐπιτετραμμένος στρατηγός, dux cui equestres copiae commissae, equestris militiae magister, exponitur.

Ibid. 16. Μακεδόνιον τέως οὐκ ἐνεθρόνησεν] ex Socratis de Macedonio loquendi forma quid negotii sit ἐπίσκοπον ἐνθρονίζειν, colligitur. Μακεδόνιον δὲ ἀναδείξαι τῆς πόλεως ἐπίσκοπον ὑπερέθετο lib. 2 cap. 10.

Ibid. 18. Ἀγρων ἡμεριῶν] scribit Socrates σιτηρέσιον ἡμερέσιον, quotidianum congiarium panis.

66, 6. κατὰ τὸ Ζευξίππον λουτρὸν μετασταλαίμενος] Sozomenus praefato lib. 3 cap. 8. προσελθὼν εἰς δημόσιον λουτρὸν, ὄνομα Ζευξίππος· περιφανὲς δὲ τοῦτο καὶ μέγιστον, μετακαλέσατο. *ad publica balnea (a Severo aedificata ait Cedrenus) quibus Zeuxippus nomen: illustre illud quidem atque amplissimum opus est, accersit etc. idem Socrates lib. 2 cap. 12. a Constantino aedificatum laudat chronicon Alexandrinum in Constant. origines CP. a Severo.*

66, 1. συνῆλθον ἐπίσκοποι τριακόσιοι] Socrates cap. 12, Theodoretus lib. 2 cap. 7, Sozomenus lib. 3 cap. 10.

Ibid. 18. Μαγνεντίου δὲ ἐν Γαλλίαις τυραννήσαντος] Hieronymus in chronico ad annum Constantii 13 et seqq. Socrates lib. 2 cap. 10, Sozomenus lib. 4 cap. 6.

67, 13. περὶ Μοῦρσαν] de Mursa Pannoniae oppido legendus Scaliger in Eusebium pag. 232.

Ibid. 15. τῷ Σελευκῷ] montem Seleucam verti, historiam tripartitam et miscellam sequutus. Μοντισέλευκον habet Sozomenus. v. variantes lectiones.

68, 1. ἐλθὼν δὲ ἐν Ῥώμῃ Κωνσταντίος] Κωνσταντίος Αὐγουστος εἰς τὴν αὐτοῦ εἰκοσαετηρίδα μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ παρατάξεως εἰσῆλθεν ἐν Ῥώμῃ· συνεισῆλθεν δὲ αὐτῷ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Εὐσέβεια ἡ βασίλισσα, καὶ ἐποίησαν ἡμέρας ἰδ' ἐν τῇ Ῥώμῃ. ita chronicon Alexandrinum germanis verbis anno Constantii 20, quod evicto Magnentio ἐπινίκιον ἐπιτελεῖν πομπὴν triumphum, et vicennalia simul agere contigit. describit triumphum Marcellinus comes lib. 16.

Ibid. 5. ἐξελθὼν δὲ ἐν τῷ τριβουναλίῳ κάμπῳ] ad milites nonnunquam verba fecisse imperatores, et in campo e tribunali allocutos produnt historiae, et quibus alloquutiones huiusmodi impressae sunt, numismata repraesentant. Marcellinus lib. 15. cum venisset accitus (Iulianus) praedicto die, advocato omni, quod aderat commilitio, tribunali ad altiorem suggestum erecto, quod aquilae circumdederunt, et signa Augustus inscendens. et 27. progressus in campum tribunal ascendit, oratione imp. destinaturus: et 21. omnes centurias, manipulos, cohortes in concionem vocavit, concinentibus tubis: oppletoque multitudinis campo, ut eam ad firmanda promptius adigeret imperata, tribunali celso sistens, stipatoque solito densius, haec prosequutus est. haec itaque verba ἐξελθὼν δὲ ἐν τῷ τριβουναλίῳ κάμπῳ, καὶ στὰς ἐφ' ὕψους· id mihi sonant, progressus in campum, quo e suggestu milites alloqueretur, iamque excelso tribunali stans etc. motum

quippe antiqua particula quæletis ἐν exprimunt recentiores Graeci. locus etiam allocutionis tribunalis campus potuit auctori barbare dici: apud quem haec circa Brittanionem in Illyrico, non Romae intelligenda gesta. ad Socratis enim et Sozomeni Brittanionis exautorationem referentium, illius lib. 2 cap. 23, istius lib. 4 cap. 30 mentem, Theophanis sensus accomodandus.

68, 17. ὁ δὲ Κωνσταντῖος ἐπιστρέψας εἰς τὸ Βυζάντιον] mente nimirum reditum parans versus Byzantium, cum adhuc Italiae limitibus post triumphum Romae actum detineretur. Marcellinus lib. 15. *et haec quidem Romae agebantur. Constantinum vero exagitabant assidui nuncii deploratas Gallias indicantes, nullo renitente ad internecionem barbaris vastantibus universa: aestuansque diu qua via propulsaret aerumnas, ipse in Italia residens, ut cupiebat (periculosum etenim existimabat se in partem contrudere longe dimotam) reperit tandem consilium rectum: et Iulianum patruelem fratrem, haud ita dudum ab Achaico tractu accitum, etiam tum palliatum, in societatem imperii adsciscere cogitabat.* revocanda in memoriam quae de Iuliani custodia superius annotata. post aulicorum obtentas adulationes, subdit. *quæis adnitenibus obstinate opponebat se sola regina, incertum, migrationem ad longinqua pertimescens, an pro nativa prudentia consulens in commune, omnibusque memorans anteponi debere propinquum, etc. ad imperium placuit Iulianum adsumere.* ante tres porro vel quattuor annos haec actitata monet idem Marcellinus in sequentibus. *haec die octavo Idium Novemb. gesta sunt, cum Arbelionem consulem annus haberet, et Lollianum.* anno Constantii 18, vel secundum alios 19.

69, 3. Ἰούλιος ὁ πάπας] cur Iulii mortem ascribat, et de Athanasio pag. 36 scripta repetat Theophanes anno Damasi quinto, nisi deceptum asseram, fateor me nescire.

Ibid. 9. Μακεδόνιος ἔτη ιη'] reliquis codd. ἔτος α' scribentibus, interpoło β'.

Ibid. Ἀθανάσιος ἔτη μς', λβ'] Athanasii anni sigillatim accepti incipiunt hinc recte numerari.

Ibid. 10. σεισμοῦ μεγάλου γενομένου] his iisdem verbis narratio instructa chronicon Alexand. legentibus, occurrit ad praesentem Constantini annum. ibidem insuper mensis Hyperberetaeus, id est October, observatur: idem habet Hieronymi chronicon.

Ibid. 15. Εὐδόκιος ἔτη κ'] ita cuncti codd. mendose: solos quippe decem annos vixit in pontificatu.

69, 17. *Μακεδονίου τοίνυν τυραννικῶς*] instituto recens in Caesarem Iuliano, ante Constantii e Gallis reditum stragi hic enarratae causam dedisse Macedonium a dubio procul alienum est Socratem legentibus lib. 2 cap. 30 ad extremam calcem: auctor chronicon Alexandrinum sequutus ad annum Constantii 23 eam removet. his confer pagg. 35 36 et 37, et num Theophanes sibi cohaereat, expende.

70, 3. *τὸ φρέαρ*] fontibus vel puteis ex ecclesiarum conspectu positis antiqui Graeci gaudebant: iisque elucidandis insudat euchologium, ubi de aqua in Theophaniis benedicenda. haud putei tamen, sed *στοᾶς* porticus aulam inter ecclesiae et plateam mediae mentionem habet Socrates nuper allatus.

Ibid. 8. *Πέρσαι Βεδζαχδὶ καλούμενον*] Bezabdem, quam Phoënicam quoque appellarunt, anno Constantii 24, ipso Constantio decimum, Iuliano tertium coss. captam, quo tempore quoque Iulianus in Galliis imperator salutatus est, testatum reliquit Marcellinus lib. 20 sub initium.

Ibid. 11. *ἐν Ἀντιοχείᾳ διάγων*] variis eiusdem paginae Marcellini verbis lib. 21 ad invicem consutis firmantur haec a Theophane scripta. *ingressus Antiochiam Constantius, etc. autumnio iam senescente, etc. venit Tarsum, etc. petiitque per vias difficiles Mopsuecrenas Ciliciae, ultimam huc pergentibus stationem, sub Tauri montis radicibus positam etc. diuque cum anima colluctatus abiit e vita.*

Ibid. 13. *ἐν πρώτῃ μονῇ ἀπὸ Ταρσοῦ τῆς Κιλικίας*] quae prima Tarso, descendantibus, *ultimam illuc pergentibus stationem* designat Marcellinus. ex isto Theophanis textu integro vitiosus chronici Alexandrini, in quo haec leguntur, et corruptior eius, qui pravam in margine correctionem apposuit, interpolatur. *ἐλθὼν, scribit, εἰς Μοψοῦ κρήνας πρωσιμον ἢ ἀπὸ Ταρσοῦ Κιλικίας. locus vitiosus, addit marginalis adnotatio fortasse πρόθεμος κρήνας. ita vitium vitio truditur: sanatur utrumque si appositum fuerit: ἐλθὼν εἰς Μοψοῦ κρήνας πρώτη μονῇ ἀπὸ Ταρσοῦ.*

Ibid. *ἐτελεύτησεν μηνὶ Δίῳ γ'*] chronicon Alexandrinum. *μεταλλάττει τὸν βίον ὁ αὐτὸς Κωνσταντῖος Αὐγουστος μηνὶ Δίῳ γ'.* is October est: quare Marcellinus. *abiit e vita III. non. Octobrium.*

Ibid. 14. *πολλὰ τῆς ἀνοίας αὐτοῦ καταγνοῦς*] Marcellinus. *ultimum spirans deflebat exitium: mentisque sensu etiam tum integro.*

Ibid. 15. *ἐβαντίσθη δὲ τότε εἰς Ἀντιόχειαν*] aliter chro-

nicon Alexand. πρότερον εὐληφώς τὸ ἅγιον βάπτισμα παρὰ Εὐζωίου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας μετασταλέντος ἐν τῇ αὐτῇ μονῇ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου. cuius interpretes. *accepto ab Euzoio Antiochiae episcopo ex monasterio* (prave omnino. repone. *ad eam ipsam stationem*: de qua ante notas unam et alteram) *per Constantium accersito, baptismate.*

70, 16. τῆς δὲ περιόδου φλβ' ἀρχομένης τῆς ιβ'] cyclus decemnovellanis lunae per solarem, qui est annorum 28 ductus, periodum annorum 532 constituit. haec decies ac semel repetita annos reddit 5852, quare periodi duodecimae annorum 532 primus limes anno 5853 figetur. variantes lectiones ostendunt hic reponendum τῆς δὲ ια' περιόδου φλβ'.

71, 5. διὰ πληθοῦς ἁμαρτιῶν ἡμῶν] ut malum omne poenae etiam in posteriorum peccatum velut in propriam originem refundant, Graecis usitatum.

Ibid. 12. παντοδαποὶ θεήλατοι ὄργαι] narrantur a Sozomeno lib. 3 cap. 2.

Ibid. 15. Εὐσέβιον δὲ τὸν πρῶτον τῶν βασιλικῶν εὐνύχων] Socrates lib. 3 cap. 1 exponit προεσιῶτα τοῦ βασιλικοῦ κοιτῶνος. Marcellinus lib. 21 velut interpretes. *cui erat Constantiniani thalami cura commissa.* hic mortis eius causam intolerabilem superbiam et animi ferocientis crudelitatem; ille iniurias reliquis illatas et in Gallum Caesarem calumniam assignat.

Ibid. 16. ἐδίωξε δὲ καὶ τοὺς ἄλλους εὐνούχους] palatino omnes uno verbo includit Marcellinus, quorum deinde, coquorum maxime et tonsorum, exautorationem recenset. legendus ille omnino, ut res gesta penitus inspicitur: auctoris autem verba cum Socratis textu comparanda.

72, 3. διὰ φιλαργυρίαν] quod coniiciendum suggerit Marcellinus.

Ibid. 8. ἐνεπόμενον] *pompare* et *pompaticè dicere* reddit Anastasius: quod est, ad inurendam infamiam per plateas, forum, circum et vicos ignominiose traducere, ab honoris, in ludibrii sensum voce translata. chronicon Alexandrinum, ex quo ad verbum ferre haec desumpta. δι' ὅλης τῆς πόλεως περιέφερον scripsit.

Ibid. 17. ἐφνβρίστως κρεμάσαντες] ἐν σχήματι κανδήλαις, ad lampadis appensae normam, inquit chronicon Alexandrinum, ex quo ista. vocem κανδήλαις commuto in κανδήλης. nisi ut corrupte recentiores pronuntiant, maior scribere κανδήλας in genitivo. ita ex istis plura, etiam dictionem ipsam ex illo chronico mutuatus est Theophanes: ex Socrate, Theodoreto et Sozomeno reliqua.

73, 15. *Μάρκον τὸν ἀγιώτατον μοναχόν*] Marcum Arothusium episcopum diris suppliciis Iuliani tempore probatum celebrant Theodoretus et Sozomenus: monachum alium Iuliani servatorem ignorant historici: quare vitiosum, errore maculatum et mutilum hunc locum nemo non advertit.

75, 15. *ἑθνικῷ ἔθει εὐχαριστήριον*] ex ethnico igitur more fluxit, qui sacer creditur, et asseritur imaginum in ecclesia statuendarum ritus? ita sentiet, qui de sacris imaginibus male sapiet, et Graecorum supra Latinum morem eas excolentium sententiam ignorabit. illi certe, quod vix quisquam advertit, imagines colunt pictas, cum levi tantum lineamento adumbratas, addo etiam toreumate fictas suspiciunt et deosculantur; statuas ex marmore, metallo, ligno, parte ex omni sculptas abominantur et conspuunt. rationem exquire, *εἰδῶλα* sunt, haud *εἰκόνες*, inquit. antiqua monumenta revolve, sacram historiam discute, perlustra quidquid de imaginibus et earum cultu patres scripserunt priores; imagines a contemptu cernes ab eis vindicatas adorari iussas, *ζωγράφους* commendatos, *ἀνδριάντας* et *ξόανα* inter res prophanas; et *εἰδῶλοις* quam vicina absque cultu relicta. referam quod expertus sum. ita me deus adiuvet, alatae ex Occid. in Chium, ubi degeham sanctorum exsculpta, sive scapello efficta capita: sin adorationi minus, saltem pio devotoque spectaculo fuerunt exposita. cuncti simul exhorruere Graeci pariter et Latini, et ore uno exclamare, *simulachra gentium, etc. os habent, etc.* quorum haec effata? eorum sane quorum erga pictas imagines cultus a pontificibus potius moderandus, adeo viget, adeo summus, ut fines pene praetergrediatur, quam excitandus habetur. quid igitur mirum, si mulier gentilis, gentilium praecipuis viris, euergetis, et principibus statuas erigere solitorum moribus assueta, fassam ex aere Christi statuam, in loco publico, via nimirum, vel ad fontem statuuisse *ἑθνικῷ ἔθει* dicatur a Theophane sacrarum imaginum studiosissimo assertore, et pro imaginum tutando nomen olim confessoris adepto, qui pictas admittit et caelatas imagines, fusas et sculptas pro gentis suae mente, gentilibus relinquendas existimat?

77, 16. *τῶν δὲ ἀποσταλέντων*] correctius hic lego. *οἱ δὲ ἀποσταλέντες κόμητες δύο Φηλιξ καὶ Ἰουλιανὸς ἀποστάται ἐλεγον.* ex Theodoro lib. 3 cap. 11. de comitibus istis auctor dissertationum in Philostorgium Photii pag. 298.

78, 6. *τούτῃ τῷ ἔτει τινὲς ἡπατήθησαν*] historias gestaque cuncta superioribus annis duobus ascripta ex Socrate, Theodoro, Sozomeno, et Rufino fidem mereri nullus du-

bitat: quae hic referuntur chronico Alexandrino, non auctoritatem modo, sed ipsa quoque verba debent, anno Iuliani secundo. variantes a nostris lectiones praecipuas subiicio. ὑπὸ τῶν ἰδίων ἀρχόντων· addit illud *χαννούμενοι Θεότεκνος* δὲ τις πρεσβύτερος τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐκκλησίας. ἐξ ὑποσχέ· παραχρῆμα τρόπῳ τοιούτῳ. τότε καὶ Ἡρῶν οὕτω λεγόμενός τις Θηβαῖος ἐπίσκοπος ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ πόλει τυγχάνων, ὃν παραδοξοποιὸς τοῦ Θεοῦ δύναμις εἰς παράδειγμα καὶ φόβον πολλῶν τιμωρίας εἰσεπράξατο. ἐρημον γὰρ αὐτὸν καταστήσας πάσης κηδεμονίας, καὶ σηπεδόνης νόσον ἐμβυλῶν, ταῖς πλυτείαις φερόμενον ἐκψύξει δημοσίᾳ ἐνώπιον πάντων ἐποίησε. τάγματα Κορνοῦτων, οὕτω λεγομένων νουμέρων. ὑποβληθεὶς γενναίως καὶ προθύμως ὑπέμενεν.

79, 1. *τάγματα Κορωνάτων λεγομένων νουμέρου*] correctior chronici lectio, qua *Κορνούτων*, exhibetur. *Cornutos* enim legionario legio in notitia imperii Orientalis Pancirolliana folio mihi 61 et 75, et imperii Occidentalis folio 34 37 et 38. *Coronatos* nullibi reperio. *Valentinianum* eundem *ταγματάρχην* τοῦ καταλόγου τῶν καλουμένων Ἰοβιανῶν commendat Sozomenus lib. 4 cap. 6. *Scutariorum tribunum* Paulus diaconus ex Hieronymi chronico.

Ibid. 3. *ὁμοίως καὶ Ἰοβιανός*] tacet haec chronicon Alexand. quae ex Suida et ex Theodoro lib. 3 cap. 10 refert noster Theophanes.

Ibid. 4. *ὃν ὁ λαὸς ἀγαπῶν στρατοπεδάρχην*] λαοῦ voce militarem plebem significari auctor in sequentibus frequentius confirmabit. Iovianum porro, quem hic *στρατοπεδάρχην* vocat, *domesticorum ordinis primum* Ammianus lib. 25, *primicerium domesticorum* Hieronymus in chron. celebrant.

Ibid. 7. *Ἀρτέμιος δὲ δούξ*] rursus chronicon Alexandrinum, cuius haec varia lectio. ἐπειδήπερ ἐν τοῖς καιροῖς τῆς ἀρχῆς ἐπὶ τοῦ μακαρίτου Κωνσταντίνου τοῦ Αὐγουστοῦ ζῆλον πολὺν ὑπὲρ τῶν ἐκκλησιῶν ἐνεδείξατο, ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ ἐδημεύθη, καὶ τὴν κεφαλὴν ἀπετμήθη, μνησικακήσαντος αὐτὸν τοῦ Ἰουλιανοῦ.

Ibid. 11. *Καπετουλιανού*] chron. idem *Καπετυλίνου Οὐκαρίου*.

Ibid. 13. *Θαλάσσιος δὲ τις*] ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ *Θαλάσσιος τις*, ὃ καὶ *Μάγκος*, ἐν ἀσελγείᾳ μὲν καὶ ἀσωτείαις ἐπίσημος, ὃ καὶ τῆς ἑαυτοῦ θυγατρὸς ἐπ' αἰσχρονομίαις προαγωγεὺς ἐτύγχανεν, συμπεσόντος αὐτῷ τοῦ οἴκου ἀπέθανεν. ita chronicon idem. vertit interpres. *hoc tempore Thalassius quispiam, cui et Magno nomen, etc. an μάγκος Magnus, po-*

tiusquam *Mancus* te, lector, iudice, reddendum? num melius ac certius vocabulum μάγχος *mangonem* interpretabor, obsoecnae libidinis proxenetam, et impuritatis nunditorem, etc. ἐν ἀσχηρογίαις προαγωγή;

80, 19. τότε καὶ γράψαι κατὰ τῆς ἀληθείας] Constantini, Constantii, et Iuliani temporibus Porphyrium vixisse testatur aperte Socrates lib. 3 cap. 19, facile itaque circa eius aetatem delusus est Baronius, qui Constantini vicennialibus iam annum 91 attigisse scripsit ad Christi annum 325 num. 90, ex eius quippe ratione annus iste Iuliani tertius vitae centesimus et tricesimus Porphyrio existeret.

81, 15. νῦν πάντες ὁρμίσθημεν] ex Theodoretō lib. 3 cap. 18.

82, 8. θεόκταντος] eventus quam obscuri dilucidissima expositio. Baronius ad annum 363 num. 54. auctor dissertationum in Philostorgium pag. 308, Theodoretus lib. 3 cap. 20. δῆλον ὅτι ὃς τοῦτο δέδρακε τοῦ θεοῦ πνεύματος ὑπουργὸς ἐγγόνει. constat eum, quā facinus commisit, divinae voluntatis administrum fuisse.

Ibid. ἐν τῇ καὶ τοῦ Ἰανουαρίου μηνός] mendum a primo scriptoris errore in cuncta exemplaria derivatum, Ἰανουαρίου, ob quandam similitudinem, Ἰουῖον vice posuit errorem scriptis suis convincunt Ammianus lib. 25, Socrates lib. 3 cap. 18. Idatius si modo verus, chronicon Alexandrinum, Cassiodorus, et alii apud Petavium lib. 11 cap. 43. ipse auctor annos imperii duos et menses 9 Iuliano asserens, nonnisi Iunio interiisse credat, quem Octobri primo imerasse scripsit superius anno Constantini ultimo.

Ibid. 9. ἐπὶ τῶν ἐπαρχῶν λα'] ita quaedam Hieronymi exemplaria apud Pontacum, Socrates lib. 3 cap. 18 ultimis verbis, Ammianus lib. 23.

Ibid. 16. ἐν Κάρραις δὲ ἐνρῆθη] Theodoretus lib. 3 cap. 21.

83, 2. χιλιάρχος] qui anno superiore τριβούνης idem χιλιάρχος anno sequente Cedreno scriptus.

Ibid. 3. ὑπὸ παντὸς τοῦ στρατοῦ] Ammianus lib. 25. principio lucis sequuntur, quae erat quintum kal. Iulias, collecti duces exercitus, advocatisque legionum principibus, et turmarum super creando principe consultabant.

Ibid. 6. εἰρήνη γέγονεν] Eutropius ad lib. 10 calcem, Ammianus lib. 25, Socrates lib. 3 cap. 19, Theodoretus lib. 4 cap. 1, Sozomenus lib. 6 cap. 3.

83, 11. σωτήρια περιλειφθέντος λαοῦ] plures ex Ammiano sententias in scripta traduxisse auctorem observant notae duae praecedentes. ex eodem μίαν συμβολήν πολέμου, et pacem exinde compositam scripsit ex eodem: ὡς ἀπο Θεοῦ γενομένην dixit, haec verba imitatus. *furebat inedia iraque percitus Romanus miles, ferro properans quam fame ignavissimo genere mortis, absumi. erat tamen pro nobis aeternum dei caelestis numen, et Persae praeter sperata priores, super fundanda pace oratores Surenam et optimatem alium mittunt*, hic Nisibim Persis relictam σωτήρια περιλειφθέντως λαοῦ, ait; quod prius ille fassus est. *petebat rex (Persarum) obstinatius pro redemptione nostra quinque regiones transgripanas.*

84, 5. μηνὶ Ὑπερβερεταίῳ] Octobri Ammianus. *flagrante inde hyeme profectus, signis vetantibus plurimis, etc.* quibusdam ex illis ante verba allata expositis, praesens prodigium tacuit, vocabulo communi illud indicare contentus.

Ibid. 12. ἕνατος προῆλθεν] τὸ προέρχεσθαι, et προέλευσις de imperatore, vel magistratu dicta, non incessum simplicem, sed qui cum apparatu et pompa celebratur, interpretor. asserti auctoritates proferam alibi commodius. quoad praesentem Ioviani consulis renunciati προέλευσιν Ammianus lib. 25 versus finem. *cum introisset Ancyram imperator, paratis ad pompam pro tempore necessariis, consultum iniit, adhibito in societatem trabeae Varroniano filio suo admodum parvulo: cuius vagitus pertinaciter reluctantis ne in curuli sella veheretur ex more, id quod mox accidit portendebat.*

Ibid. 13. ἐπιφανέντα τὸν αὐτὸν ἀναγορεύσας] Philostorgius Photianus quasi dux verbi. *γεγονώς ἐν Ἀγκύρᾳ θάτερον τῶν αὐτοῦ παιδῶν Οὐαρωνιανὸν κομιδῇ νέον ὄντα ἐπιφανέστατον (ὃ παρὰ Ῥωμαίοις τὸ νοβελίσσιμον δύναται) ἀναγορεύει.* Ancyrae constitutus alterum e filiis Varonianum iuvenem admodum ἐπιφανέστατον (quod nobilissimum apud Romanos valet) renunciavit. lib. 8 cap. 8.

Ibid. 14. ἄνευ τοῦ ἐνδύσαι αὐτὸν πορφύραν] nobilissimatus et consulatus dignitati debitam: de qua alibi oportune.

Ibid. 15. βασιλεύσας μῆνας θ' καὶ ἡμέρας ιε'] ex Philostorgio id assertum puto: *νοτὶς διαφθεῖραι τὸν βασιλέα διανύσαντα ἐν τῇ βασιλείᾳ μῆνας ἑγγὺς δέκα.* vapor suffocat imperatorem, qui decem ferme imperii menses egit, octo solos numerat Zozimus lib. 3 et Sozomenus lib. 6 cap. 6, pauciores Socrates lib. 3 cap. ult. verbis ultimis. uno verbo

a Iunli 26 sive a sexto ante kalendas Iulias ad decimum tertium kal. Martias ex Socrate, ex aliis ad Maias regnavit.

85, 6. ὁ Αὐγουστος Γρατιανὸν τὸ αὐτοῦ υἱὸν Αὐγουστον ἀνηγόρευσεν] cunctis historicis et fastorum consularium peritis Gratiani consulatum primum patris Valentiniani anno secundo, collatum vero imperium anno tertio statuentibus; Gratianum eundem imp. Augustum simul et consulem ab auctore hic assertum (ne solus, ac temere sine duce errasse convincatur) nisi me fallit coniectura, ita ex Socrate interpretor. Iovianum decimo tertio kal. Martii ipso Ioviano et Varroniano puerulo coss. obiisse fastorum consularium inspectio testatur, eiusdemque mensis diebus postremis Valentinianum imperatorem salutatum narrat Ammianus Marcellinus. sequentem annum Valentiniani et Valentis consulatu primo consignaut fasti, quos ab ipsius imperii exordiis consules declaratos, ac propterea Ioviano defuncto, et Varroniano dignitate remoto circa Martium substitutos non obscure indicat Socrates lib. 4 cap. 1 ineunte. τοῦ δὲ βασιλέως Ἰοβιανοῦ ἐν Δαδαστάνοις ὡς ἔφημεν, τελευτήσαντος, τῇ αὐτοῦ ὑπατείᾳ, καὶ Βαρωνιανοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τῇ ιζ' τοῦ Φεβρουαρίου μηνός, οἱ στρατιῶται ἐκ τῆς Γαλατῶν εβδομαῖοι εἰς Νίκαιαν τῆς Βιθυνίας ἐλθόντες, κοινῇ ψήφῳ Οὐάλεντιανὸν ἀνακηρύττουσι βασιλέα τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ αὐτοῦ Φεβρουαρίου μηνός ἐν τῇ αὐτοῦ ὑπατείᾳ. cum imperator Iovianus in Dadastanis, uti diximus, ad suum ipse, et Varroniani filii sui consulatum XIII kal. Martii e vita migrasset: milites e Galatia decedentes, septimo post die Nicæam Bithyniæ veniunt: omnesque una voce Valentinianum ad quintum kal. Martii, illo ipso consule imperatorem declarant. imperium itaque Valentiniano una cum consulatu ex Socratis calculo delatum: eapropter annus sequens filii Gratiani et Dagalaiphi consulatu eodem auctore annotatur cap. 9 ob-eunte: ad decimum itaque suscepti imperii mensem, intra primi, inquam, anni cancellos Gratianum filium Valentinianus declaravit consulem, et collegam dedit Dagalaiphum. iam cum Lupicino et Ioviano coss. qui Valentiniani annum tertium designant, Socrates cap. 10. Hieronymi chronicon, Marcellinus lib. 27 et chronicon Alexandrinum, adiuncta sibi reliqua historicorum manu, Gratianum in Galliis imperatorem factum concordibus scriptis enunciant, istud nihilo secius (chronicon intelligo) Gratianum ἐπιφανεστάτου nobilissimi, consulisque dignitate simul insignitum haud tacite demonstrat, ὑπάτων, inquit, Γρατιανοῦ ἐπιφανεστάτου (quem illustrissimum non bene vertit interpretes, de quo antea duas notas) καὶ Δαγαλαίφου. nobilissimus autem is est, qui insigni-

bus, licet non potestate Caesar, ut ex Zozimo commodius alibi proferetur, ac ideo is idem, qui Augustus iam proposito designatus. ut igitur ante conclusum Valentiniani annum primum Gratiano consulis fasces delatos ex Socrate, et ex chronico Alexandrino dato nobilissimi nomine imperium pollicitum simul et exhibitum Theophanes collegit, sic hoc primo Valentiniani anno audacius, quam verius scripsit: *Οὐαλεντινιανὸς ὁ Αὐγουστος Γρατιανὸν τὸν αὐτοῦ υἱὸν Αὐγουστον ἀνηγόρευσεν, κοινωνὸν τῆς βασιλείας ὁμοῦ καὶ ἑπαιτον.*

85, 10. καὶ ὑπὸ Εὐδοξίου βαπτισθέντα] Valentem salutis fiducia bene consulturum, dum in Gotthos expeditionem pararet, ab Endoxio baptizatum observat Theodoretus lib. 4 cap. 11. arma vero in Gotthos Lupicino et Iovino coss. movisse scribit Ammianus lib. 27 ineunte: quare haec de Valentis baptismo per πρόληψιν ante annum Valentiniani tertium ab auctore hic posita nullus dubitaverit.

Ibid. οἱ δὲ ὀρθόδοξοι προσῆλθον Οὐαλεντινιανῷ] secedenti ad occiduas partes Valentiniano episcopos orthodoxos occurrisse observat Theodoretus lib. 6 cap. 7, ex quo haec Theophanis narratio: separatos autem ab invicem ante susceptum ab utroque consulatum, quo anno mortuus est Iovianus, scriptis testatur Ammianus lib. 26 paulo post initium.

86, 2. οὔτε ποιμένα, οὔτε ἐκκλησίαν εἶχον] οἱ δὲ τοῦ δημοσίου φρονήματος ἐν μικρῷ οἰκίσκῳ τὰς συναγωγὰς ἐποιούντο ἔνδον τῆς πόλεως. *fidei consubstantialis propugnatores in aedicula quadam intra civitatem conventus celebrabant.* Socrates lib. 4 cap. 1.

Ibid. 3. Λιβέριος ἐπίσκοπος Ῥώμης] ex Socratis loco memorato transcripta. celebrium autem virorum huiusmodi vitam voluit esse testatam sub Valentiniani et Valentis imperium, κατὰ δὴ, ait, τὸν χρόνον τὸν δε, non praefixe ad eorum annum secundum, quo Liberium adhuc vixisse, Damasi aetas decimus quartus, quem hic auctor numerat, falsitatis omnino convincit, vel compendio contractam hanc narrationem historiae, non chronographiae partem astruit.

Ibid. 13. Προκόπιος ἀντῆρεν ἐν ΚΠ. μηνὶ Σεπτεμβρίῳ] ut Procopii tyrannidem anno Valentiniani tertio ascriberet Theophanes, potuit ansam dedisse Philostorgius, cuius epitome Photiana haec habet. *ὅτι κρίνον τῆς βασιλείας ἔτους Οὐάλης ἐπιβὰς Πέρσας ἐστράτευσεν· καθ' ὃν καιρὸν καὶ Προκόπιος τὴν τυραννίδα κατὰ ΚΠ. ἐσκενύασατο.* *quod Valens tertio imperii anno expeditionem in Persas moverit: quo tempore Procopius et tyrannidem CP. arripuit.* Valentiniano tamen et

Valente coss. a primo iam eorum imperii anno Procopium ab eis defecisse res nota est, et omni dubio aliena apud Marcellinum lib. 26, Socratem lib. 4 cap. 3 et Idatium in fastis. mense quoque Septembri tumultum ab eo CP. exitum habent iidem Idatiani fasti, et de eo nuntium Valentem accepisse cum *Vaporatis aestibus Ciliciae iam lenitis ad Antiochiae percurreret sedes*, hoc est, ineunte autumno et Octobris diebus demonstrant Marcellini in medium allata verba: missum quoque in Gallias Procopii ad Valentinianum caput, instante Lupicini et Iovini consulatu, id est, Gratiano et Dagalaipho coss. anno Valentis et Valentiniani secundo narrat in sequentibus idem Marcellinus. quapropter ad annos superiores narrationem hanc revocandam auctor Theophanes, si mendacem Philostorgium, aut alium similem non excrispsisset, significaret.

87, 4. τότε καὶ Ἐλεῦσιον τὸν Κυζίκου] haec circa Eleusium post devictum Procopium gesta anno Valentis tertio potuerunt obtingere: primo quidem tyrannidem movit Procopius, secundo prostratus obiit, duodecimo kalendas Iulias, ait chronicon Alexandrinum: tertio igitur a Septembri initium ducente, episcopatu sese exuere potuit Eleusius, etc.

Ibid. 10. διῆγεν Ουάλης ὁ βασιλεὺς ἐν Μαρκιανουπόλει] de qua Marcellinus lib. 27. *dein Mysia, ubi Martianopolis est, a sorore Traiani principis ita cognominata.* anno imperii tertio ad eam Valentem in Gotthos pugnaturum parta de Procopio victoria divertisse scribit Marcellinus lib. 27.

Ibid. 11. σεισμὸς δὲ γινόμενος καθ' ὅλης τῆς γῆς] anno Valentiniani primo, ipso collega fratre Valente consulatum gerente, illum terrae motum, et Alexandriae inundationem visam refert Ammianus lib. 26. ad Iuliani tempora revocat eam Sozomenus lib. 6 cap. 2. ad Valentiniani annum secundum removet Hieronymus, qui cum Theophane tertiam a Septembri auspicante quam facile potest conciliari. legendus idem Hieronymus in Hilarionis vita, et in Isaiam cap. 15, necnon Orosius. Socrates inter tumultus a Procopio excitatos terram tanta concussione agitatam, et mare ultra praefinitos carceres elatum indicat lib. 4 cap. 3, anterieus nimirum quam auctor Theophanes statuatur.

89, 4. πέμπουσι δὲ καὶ πρὸς Λιβέριον] acta Liberii refert incaute Theophanes ad annum Damasi pontificis Romani 17, eadem Baronius ad annum Valentis 2 Christi 365. haec auctor opportune ad annum Valentis 4, ut post alteram notam declarabitur.

89, 11. ἐν Μαρκιανουπόλει δὲ Οὐάλης] de hybernis, tum praesente, tum superiore anno a Valente Marcianopoli actis Ammianus lib. 27.

Ibid. 14. σύνδοτος ἐν τοῖς Τυάνοις γέγονεν] ad consulum Valentiniani et Valentis AA. secundum a Socrate cap. 10 lib. 4 ineunte observatum Eustathii, Sylvani et Theophili episcoporum ad Liberium iter et reditum describit Socrates idem cap. 11. τῶν δὲ φρονούντων τὸ ὁμοούσιον σφοδρῶς τότε συνελαθέντων. eo tempore, illis qui fidem consubstantialis servabant, graviter et acerbè exagitatos: τότε, inquam, eo consulatu, qui Augustorum eorundem imperantium annus numeratus est quartus, quo illi Romam profecti, ac postmodum reversi concilium Tyanis habuerunt, quod nonnisi circa consulatus eiusdem finem, vel anno sequenti, hoc est, iam a Septembri Valentiniano anno quinto fluente, potuit congregari: de quo Sozomenus lib. 6 cap. 12.

91, 4. Εὐδόξου τελευτήσαντος] Eudoxium Valentiniano et Valente iam tertium coss. defunctum aperte narrat Socrates lib. 4 cap. 13. Εὐδόξιος ὁ τῆς Ἀρειανῆς ἐκκλησίας ἐπίσκοπος εὐθὺς μετὰ τὴν τοῦ βασιλέως ἔξοδον τέλει τοῦ βίου ἐχρησάτο ἐν ὑπατεία Οὐαλεντιανοῦ τὸ τρίτον, ὁ Οὐάλεντος τὸ τρίτον. principum istorum consulatum tertium imperii eorundem septimo nonnulli adiungunt, chronicon Alexandrinum Valentiniani Augusti consulatum tertium, et Victoris eiusdem imperii anno quinto, Valentis autem tertium et Valentiniani quartum sexto consociat.

Ibid. 10. εἰς Κύζικον ἐξώρισεν] observa Vat. et Pal. codd. habere Βιζύην.

Ibid. 19. Δακίμων] Socrates lib. 4 cap. 13 scribit Δαδίκμων. Sozomenus lib. 6 cap. 14 habet ἄχρι Δακίδης, marginalis lectio Δακιδίης. legit Rufinus Acibizam. lege varias lectiones.

92, 5. Οὐάλης ἐν Ἀντιοχείᾳ] Antiochenum iter Valens ipso et Valentiniano tertium consulatum gerentibus aggressus est, uti Socrates clare describit lib. 4 cap. 14. is consulatus annuum imperii eius septimum signat, a cuius mense Septembri octavus iste a Theophane propositus ducit initium: quare, quae tum superiore, tum iterum alio priore, c. c. h. e scribuntur, cum inter agendum iter illud sint generatim e ordine praemissa, et in hunc annum seponentur: de quibus necnon aliis sequentibus Socrate pp. 13 et 14, Theodoretus lib. 4 capp. 13 et 16 lib. 6 capp. 14 15 et 16.

ἦς ἐμβάτης] εὐχὴν τῆς διακονίας ἐν τῇ ἐμβάτῃ

exhibet euchologium inter Theophaniorum officia, qua labri sive crateris aqua benedicitur *διὰ πόσιν, κῆψιν, ἢ φάντασιν*. masculinum ibi refert genus.

93, 12. *Ἀλεξάνδρου Πέτρος*] annos 6, dies 288 obtinet apud Abrahamum Ecchellensem. idem canonio sequente annos decem ab auctore accipit, eiusdemque annus primus denuo numeratur.

Ibid. 15. *ἐπιβουλὴν κατ' αὐτοῦ μελετῶντες*] etiam verba Marcellinus suggesisse opinandus libro 29 ineunte. *quī dum ibi moratur securus hostium externorum, Antiochiam imperator Romanus ingressus, intestinis pene perierat fraudibus, etc.* quas Socrates lib. 4 cap. 15 et Sozomenus lib. 6 cap. 35, enarrant: Socrates cap. 16 Athanasii mortem prosequitur, quam Valentiniani anno decimo ascribit Hieronymus, auctor nono; uterque tamen penultimo, cum hic principis illius annos undecim tantum numeret: sed etiam nonnulli apud Pontacum codices utramque convenire demonstrant.

94, 7. *ὁ βασιλεὺς*] his quidem annis episcopatum, quem non primo auspicabatur, tenuit: de quo Baronius anno Christi 369 num. 41 et seqq.

Ibid. *Πέτρος ἱερομάρτυς εἶη ε'*] sex duntaxat numeravit canonium superius. septem ζ lubens ubique interpolarem: nam decurrentibus annis, et succedentibus canonibus annorum septem spatium lector attentus observabit. nota vero superior tertia annos 6 et dies 288 eundem sedem affirmat tenuisse. consulendae hic etiam variae lectiones.

Ibid. 12. *ὁ Ἀμβρόσιος*] Ambrosii electionis annus Valentiniani undecimus Hieronymo, auctori decimus, utrique tamen, cum hic undecim tantum eius regni censeat, penultimus, videndus in notis Pontacus.

95, 13. *ἐποίησαν σύνοδον ἐν τῇ Ἰλλυρικῇ*] ad annum praesentem Illyricam synodum ideo revocat Theophanes, quod post Ambrosii electionem, modo recensitam, legerit Theodoretum lib. 4 cap. 6, de eadem synodo contextentem historiam. anno d. 365, eam habitam putat Baronius n. 47 et seqq. at cum is annus sit apud eum Valentiniani secundae, illonusquam celebrari potuisse sequens nota demonstrat.

Ibid. 17. *κοινωνὸν καὶ Οὐάλεντα τὸν ἀδελφόν, καὶ Γρατιανόν*] edictam Valentiniani Gratiano iam imperii consorte declarato editum constat. illud idem ad Illyrici concilii litteras synodales accessisse indicat Theodoretus, et consensit Baronius locis nuper allatis: ex quo tum concilium, tum edictum memoratum nonnisi Gratiano iam in imperato

elevato audiri coepisse reliquum est. errore itaque deceptus est Baronius ubi anno Christi 365, Valentiniani secundo accenset utrumque, Gratiani vero promotionem annis duobus semovet, ad Christi videlicet 367, patris autem 4. sed au decipere, vel in errorem inducere voluerit, Gratiani nomine in illis litteris suppresso, et in earum limine nullatenus ex tante, anno 365 num. 21 nondum compertum est. ut autem de illo praefigendo testis adest Theophanes, ita certus est auctor Theodoretus lib. 4 cap. 7, ex quo edicti titulum non fideliter Baronius exscripsit. *αὐτοκράτορες μέγιστοι, δεισέβαστοι, νικηταί, Αὐγουστοί, Οὐαλεντινιανός, καὶ Οὐαλης, καὶ Γρατιανός.* etc. *impp. maximi, semper Augusti, victores Augusti, Valentinianus, Valens et Gratianus,* etc. Baronius scripsit. *impp. maximi, semper Augg. victores, Valentinianus, et Valens episcopis dioceseos,* etc.

95, 18. τότε καὶ Γρηγόριος] praesentem de Gregorii theologi in CP. sedem promotione errorem corrigit inferius auctor ipse ad annum mundi 5873, Christi 373.

96, 9. Βάρσην δὲ τὸν ἐπίσκοπον Ἐδέσσης] historiam non chronicon texit hic Theophanes, Barse quippe ante Valentis Edessam profectionem exilio mulctatus est, ex Theodreti lib. 4 cap. 16 ineunte, atque adeo non iis annis quibus leto proximus bellum in Gotthos ultimum renovarat: de pelagio Laodicaeno eadem sentire cogit Baronius ad annum C. 370 num. 13.

Ibid. 15. Οὐαλεντινιανός ὁ μέγας] quotis vixerit aut imperaverit annis Valentinianus senior vix cum quovis alio consentit Theophanes: de his chronicon Hieronymi et Alexandrinum, Victor in epitome, Ammianus lib. 30, Socrates lib. 4 cap. 26, Sozomenus lib. 6 cap. 36, clarissimi litteris Petavius, Valesius, et alii.

Ibid. 17. Σανρομάται] Quados vocant Ammianus et Victor. haec narratio ex Sozomeno citato.

97, 17. ὄνειδιζόμενος δὲ μαλακίαν] ipsis pene Theodreti verbis lib. 4 cap. 29 narrat ista Theophanes: quae Gratiano quartum et Merobaude coss. ad autumnum gesta indicat Marcellinus lib. 31.

Ibid. 19. πολλοὺς δὲ ἀνείλεν] inanis repetitio dictorum anno Valentiniani nono.

99, 5. διὰ τοῦ μέλους τοὺς ἀργυτέρους] de Graecor. melodis exquisitum Leonis Allatii opusculum legendum.

Ibid. 10. ἡ τῶν Μεσσαλιανῶν αἵρεσις] in Theophanis

sententiam de Messalianorum haeresis origine accedit Petavius notis in Epiphanium.

99, 11. βαλλίζουσιν] Suidas βαλλίζειν, τό, κύμβαλα κτυπεῖν, καὶ πρὸς τὸν ἐκείνων ἦγον ὀρχεῖσθαι. est quoque Latinis ballo et ballatio, salto: de quibus Meursius, et Lacerda in adversariis. dictionem Graecam, et antiquis scriptoribus notam vindicat Athenaeus Deipnosoph. lib. 8.

Ibid. 17. ἦκεν εἰς Καισάρειαν ἐξ ἀνατολῆς] non prae-tereundum errorem (pace tanti viri dixerim) in Baronio ad annum 370 num. 37 deprehendo. uno quippe Valentis Caesaream accessu posito, eo profectum existimat, cum Nicomedia iter agens Antiochiam perrexit, Basiliumque loci eiusdem creatum antistitem reperit. Valens, inquit, *Nicomedia recedens, contulit se cum suis Caesaream Cappadociae, vexaturus ecclesiam illam, nempe quod praeter suorum magistratum sententiam creassent orthodoxae fidei insignem defensorem, acerrimumque propugnatorem magnum Basilium*: infra vero. *quid autem actum sit a Valente adversus Basilium, cum Caesaream venit, Sozomenus et alii cum recitant, plane hallucinantur, dum putant adventum Valentis Caesaream eo tempore contigisse, quo Eusebii eius civitatis episcopi adversus Basilium simulas illa vigeat. nam Basilio iam episcopo creato, Valente eo pervenisse, ipsa rerum gestarum series plus certo declarat.* verum semel et iterum, Antiochiam videlicet euntem, et ex ea revertentem, iter Caesarea fecisse, et in eam ingressum, Baronium non advertisse, ex eius verbis plas aequo constat. itinere primo Antiochiam tendens Basilium quidem audivit orthodoxae fidei defensorem et propugnatorem magnum, at neque praesentem, neque reperit episcopum: secundo, cum nimirum rediret, conspicuum habuit, et ecclesiae Caesariensis rectorem, et cum eo gessit illa, quae hic brevibus contracta fusius a Theodoro referuntur lib. 4 cap. 17 et a Sozomeno lib. 6 cap. 15. duplicis illius Caesaream adventus assertor est, tum quem Baronius eludit Sozomenus, tum Gregorius theologus orat. 20 in Basilii laudem pronuntiata. illius testimonio, quo nugari Baronius censet, omisso, huius verba referam. καὶ μετὰ τοιαύτης ἡμῶν ἐπιστρατείας τῆς ἀσεβείας. cum huiusmodi impietate adversum nos expeditionem (Caesaream versus) suscipit Valens: mox exercitus, ducumque Valentis barbaricas incursiones superante impetu descripto, et enarrata per ecclesias illas immissa strage, tum Gregorii ad Basilium legatione, et eius e Ponto reditu, subdit. *atque illi sane, Valentis comites, sic infectis rebus discesserunt, mali male tum primum pudefacti, et superati, atque*

edocti, etiam si alios homines, Cappadoces tamen non ita contemnere, ac pro nihilo putare, quorum nil tam proprium est, quam fidei firmitas, etc. exinde composita cum Eusebio pace, eoque ad Christum migrante, Basilius designatus antistes refertur: *quid alia dicere necesse est, subiicit nonnullis interiectis Gregorius? verum enimvero Christi hostis imperator, et fidei tyrannus, cum maiori impietate, ac ferventiore acie, ut pote cum valentiore adversario rem habiturus, ad nos iterum venit, impuri ac pravi illius spiritus in modum, qui ex hominis corpore pulsus, diuque vagatus, ad eundem rursus cum maiori spirituum agmine habiturus redit etc.* ac inferius. *ut vero peragratis omnibus oppidis, ad hanc firmam, et inoffensam ecclesiarum matrem se contulit etc.* hoc si non geminum Valentis Caesaream accessum probant, plane hallucinor. secundo vero, quae hic tanguntur, contigisse testes sunt Sozomenus et Gregorius, quibus adiungit se auctor, dicens: *ἦκεν εἰς Καισάρειαν ἐξ ἀνατολῆς κατὰ τοῦ Θεοῦ Βασιλείου μαϊνόμενος. ἔπραξε δὲ καὶ ᾧ ὁ μέγας Γρηγόριος εἰς τὸν Βασιλείου ἐπιτάφιον ἐλέξεν.*

100, 13. *Μαντῖα Σαρακηνῶν βασιλισσα*] haec post Valentis Antiochia discessum, et in hunc annum incurrisse collegit auctor, ex Socrate lib. 4 cap. 29, de quibus Theodoretus, Sozomenus, et Rufinus.

101, 3. *ἰστορεῖ περὶ τοῦ ἔθνους ὁ Σωζόμενος*] lib. 6 cap. 38.

Ibid. 5. *οἱ δὲ Γότθοι*] idem cap. 37 lib. 6 de Ulphila, vel Urphila Gotthorum episcopo eruditam habet dissertationem auctor earum in Photiani Philostorgii cap. 2 lib. 2.

Ibid. 15. *Λούκιος ἔτη ιβ', δ'*] neque annus hic Lucii quartus, neque annis 12 pontificatum obtinuit, sed sex duntaxat, cuius hic quintus, succedens sextus. aliam Pal. codicis et Peyrez. errorem, ac subiinde barb. emendationem variae lectiones exhibent.

Ibid. 16. *Γότθοι πάλιν ἐνωθέντες*] praecipuam hanc Romanorum stragem describit Ammianus lib. 31 ad annum Valentis 14 assignat Hieronymus in chronico, qui post Valentiniani fratris mortem Valentis tertius numeratur a Theophane: cui concors Ammianus scribit. *perit hoc exitu Valens quinquagesimo anno contiguus, cum per annos quattuor imperasset, et parvo minus.*

103, 16. *ἐν τῷ κυνηγείῳ*] *amphitheatrum*, quo venationes, et hominum cum bestiis pugnae edebantur *κυνηγέιον*

hic interpretor; appictae huiusmodi significantiae auctoritates alibi profero.

104, 6. τότε καὶ Πέτρος Ἀλεξανδρείας] Petri Alexandriam reditum, et Lucii eiectionem Soerates lib. 4 cap. 30, et Sozomenus lib. 6 cap. 39 ad Valentis tempora referunt. Lucium tacet Ecchellensis, et eius annos confundit cum Timothei, quem Petri successorem ordinat, et annos 6 et dies 156 regnasse notat.

Ibid. 10. ἐν δὲ Ἀντιοχείᾳ] ad Gratiani et Valentiniani iunioris imperium ante ascitum Theodosium, ista, necnon leges de revocandis in sedes episcopis, coniicienda docet Theodoretus, ex quo haec Theophanes, lib. 5 cap. 2 et 3, Socrates lib. 5 cap. 2 et seqq., Sozomenus lib. 7 cap. 2 et 3.

105, 3. τότε Διόδωρον ἐπίσκοπον] ex Theodoreti lib. 5 cap. 4, qui cuncta ante Theodosio traditum imperium gesta testatur.

Ibid. 14. εἰς τὸ εὐκτήριον τῆς ἁγίας Ἀναστασίας] loco haec congruunt, et anno. de oratorio Anastasiae a Gregorio theologo excitato, et Ἀναστασίας sive ἀναστάσεως ob fidei resurrectionem in eo manifestatam dicto, deque primis ibidem visis miraculis luculenter Baronius ad annum Christi 378 num. 56 et seqq.

Ibid. 19. Γρατιανὸς ὁ βασιλεὺς ἀνῆρεθῇ] arreptam potius a Maximo tyrannidem, quam illatam Gratiano necem, huic anno Theodosii quarto sociandam uno stylo contestantur chronicorum auctores Prosper, Marcellinus comes, Socrates lib. 5 cap. 11 chronicon Alexandrinum.

106, 5. τῷ δ' αὐτῷ χρόνῳ] ἱστορικῶς tantum, haud χρονικῶς scribi docent verba illa, τῷ δ' αὐτῷ χρόνῳ. eodem tempore, sive, circa tempus illud. confirmat lex hic memorata in Theodos. cod. extans Gratiano Aug. V. et Theodosio I. coss. qui Theodosii imperii annus sequens est, lata.

107, 4. ἡ μεγάλη καὶ οἰκουμένη] quam ex Socrate signatis consulibus Eucharide et Euagrio, pronunciant alii Syagrium et Eucherium, anno Theodosii tertio synodum CP. peractam cuncti ferme chronologi statuunt; miror Theophanem in eiusdem, quo celebrari non potuit, annum sextum distulisse, quo Syricii papae Romani annum quartum numerat, cuius tempora synodus eadem longo spatio antevertit. Socrates lib. 5 cap. 8, Theodoret. I. 4. c. 8, Sozomenus I. 7 c. 7.

108, 4. τὸν συντακτήριον λόγον] orationem componendis episcoporum dissidiis dictam nonnulli existimant, quam potius pro abdicanda sede pronuntiatam cum Billio indico.

συντακτῆριος enim ille λόγος, idem qui ἀποτακτῆριος. hinc lexicon Anonymum inter Regia ms. συντακτῆριοι λόγοι, οἱ ἐν ἐξόδοις ἐπὶ τῶν ἀρχόντων ἀποχαιρετισμοί, οἷος καὶ ὁ τοῦ μεγάλου πατρὸς Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου συντακτῆριος. *orationes quibus discessuris proceribus vale dicimus συντακτῆριοι, qualis est illa, quam magnus pater Gregorius theologus habuit.* bardam συντακτῆριον ἐκκληροῦντα, vota pro felici discessu nuncupantem describit Cedrenus editionis Regiae pag. 555. ita loquentem Damascenum orat. de fidel. defunctis exponit Billius, relato etiam Maximo in Dionysium teste: *ἐνθα Παῦλος ἐν Ἀσίᾳ συντάσσεται ταῖς ἐκκλησίαις αὐτῆς, ubi Paulus Asiae ecclesiis valedicit.* illic συντάσσεται nihil aliud significat quam ἀποτάσσεται. Nicetas ipse Gregori expositor orationem συντακτῆριον sub eius finem ἀποχαιρετικὸν quasi *valedictoriam* nominat. haec ille.

109, 9. τότε καὶ Παύλου] Sozomenus lib. 7 cap. 10.

Ibid. 14. Ὁνώριον υἱὸν αὐτοῦ γεννηθέντα] anno Theodosii sexto Ricimere et Clearcho cons. natum Prosperi, Idatii et Alexandrinum chronica demonstrent, quibus accedit Socrates lib. 5 cap. 12. iidem deinde Arcadii et Bautonis consulatum anno sequente ordinant, ac tandem Honorii et Enodii fasces elevant. isti igitur anno Theodosii octavo dignitatem adierunt: quare Theophanes anno citius Theodosii septimo eam memorat. his autem verbis et litteris in fastos consulatum hunc Prosper retulit. *Honorio N. P. et Euodio cons.* eas vero litteras N. P. *nobilissimum puerum* designare ex inscript. veteribus notis, et codice Theodos. certo et erudite declarat Pontacus, quam vocem auctor hic scribit *ἐπιφανέστατον*, et ad annum Ioviani unicum *ἐπιφανέντα*, ubi nos *nobilissimum* referre fidem dedimus.

Ibid. 16. εὐτρεπισθῆ δὲ πολέμῳ] etiam anno sequente praeparatam in Maximum expeditionem suggerit Socrates lib. 5 cap. 12, eo nempe, qui Arcadii et Bautonis consulatum excepit, Theodosii octavus. reliqua hic memorata sequius reicienda habentur cap. 13, Sozomeni lib. 7 cap. 14.

110, 11. τὸν κίονα Ταύρου] columnnam illam describit Cedrenus in Theodosio. *τοῦ Ταύρου κίονα ἔστησεν ὁ μέγας Θεοδόσιος τρόπαια καὶ μάχας κατὰ Σκυθῶν καὶ βαρβάρων ἔχοντα τοῦ αὐτοῦ. ἔχει δὲ οὗτος ἐνδοθεὶν καὶ ὁδὸν ἄνω φέρουσαν· καὶ ὁ κατὰ τὸ ἄμφοδον δὲ ἐπὶ τῷ ἵππότης, αὐτὸς ἐστὶν ὁ μέγας Θεοδόσιος χεῖρα τείνων δεξιὰν πρὸς τὴν πόλιν, καὶ δεικνὺς τὰ ἐγγεγραμμένα τρόπαια.* Tauri (in foro Tauri intellige) *statuam posuit magnus Theodosius, suas contra Scythas continentem pugnās, et de iis statuta trophaea.*

habet intus viam sursum ferentem. eques porro in bivio positus, ipse est magnus Theodosius, dextram versus urbem intendens, ac monstrans inscripta statuae trophaeorum monumenta. columnae et statuae superimpositae casum enarrat Zonaras in Alexio. origines CP. Petrus Gyllus in CP. topographia.

110, 14. *χρησιμοποιεῖται ἀπὸ αὐτοῦ Θεόφιλος]* ad annum Theodosii septimum, quo coss. agebant Arcadius et Bauto, Theophili ordinationem revocat Socrates lib. 5 cap. 12, annos 27 et dies 87 tribuit Abraham Ecchellensis.

Ibid. 17. *νικήσας Μάξιμον τὸν τύραννον]* Theodosio et Cynegio coss. anno ipsius Theodosii decimo Maximum devictum attestantur Prosperi et Idatii chronica, et Socrates lib. 5 cap. 13 et 14, hic sexto kal. Septembris, iste quinto kal. Augustas, auctor duodecimo cladem accepisse narrant.

111, 1. *ἦλθεν Θεοδοσίος ἐν Ῥώμῃ]* Idatii et Alexandrinum chronica ad annum Theodosii undecimum. Socrates lib. 5 cap. 14.

Ibid. 4. *ὁ Εὐγένιος ὁ ἀπὸ γραμματικῶν]* arreptam ab Eugenio tyrannidem praemature anno Theodosii duodecimo locatam Prosper et Idatius reclamant in chronicis, et annis duobus posteriorem statuunt, confirmat Zozimus lib. 4 Valentiniani iunioris necem, et Eugenii rebellionem, Rufino consule, qui eodem anno fasces tenebat, CP. auditam referens: quibus addere poteris Socratem, qui Theodosio III et Abundantio coss., ipsius nimirum Theodosii 15, exercitum ad expetendam de tyranno ultionem CP. movisse testatum reliquit lib. 5 cap. 24.

Ibid. *ὁ ἀπὸ γραμματικῶν]* Ῥωμαϊκούς παιδεύων λόγους ἐν τοῖς παιδευτηρίοις habet Socrates idem. qui *Latinas litteras in ludis docuerat. ἀντιγραφὴν* vero *magister scriniorum* est: ὃ βασιλεὺς τὴν βασιλικὴν γλῶσσαν ἐπέτρεψε. Eunapius in Nymphidiano.

Ibid. 9. *Θεόφιλος]* εἰδωλοκτόνος propter hic enarrata Georgio Syncello dictus. Socrates lib. 5 cap. 16 et 17, Theodoretus lib. 5 cap. 22, Sozomenus lib. 7 cap. 15, Rufinus lib. 2 cap. 23.

112, 5. *Μάρκελλος ὁ Ἀπαμείας]* Sozomenus nuper citatus, et Theodoretus lib. 5 cap. 21.

Ibid. 8. *Νεκτάριος δὲ ὁ ΚΠ.]* ecclesiae particularis error recto et integro universalis sensui non officit, nec Orientalis quantumlibet ampla spectandaque, poenitentiarii sacerdotibus reiectis, ac sequuto tempore receptis, suis gestis aut privata doctrina Romanae auctoritati, generali consuetu-

dini, sanis de poenitentia dogmatis ullum praeiudicium aut damnum intulit. pauca haec circa temerariam poenitentiarum sacerdotis a Nectario rerum ecclesiasticarum minus experto abrogationem, circa quam multi multa falsa et inutilia. Nectarius enim Neophytus ab Eudaemone sacerdote pari ignorantia damnando, in errorem, et si vis crimen, abduci potuit.

112, 13. νόμον ἔγραψεν] de hac Theodosii lege et diaconissarum aetate copiose et erudite disserit Franciscus Hallier, de sacris electionibus et ordinationibus: et nos olim in euchologicis.

Ibid. 18. Πλακίλλα ἡ γαμετή] cum eam ante plures annos ex Marcellini chronico, et ex Baronii calculis ad annum 387 num. 58 obiisse constet, magis placeret auctoris textus hoc pacto interpolatus, Πλακίλλης τῆς γαμετῆς Θεοδοσίου κοιμηθείσης, ταύτης ἀνδριάντα, etc. ita tamen ut etiam verba τῷ δ' αὐτῷ ἔτι nusquam retinenda censeam.

113, 9. ἐπιστρατεύσαντος Θεοδοσίου] expeditio Theodosii in Eugenium annis duobus praeoccupata. videnda nuper scripta ad annum eiusdem duodecimum.

Ibid. 12. μινάτα] de *metatis*, sive *metationibus* castorum et *metatoribus* Pancirollus in notitiam imperii. codex Theod. lib. 7 tit. 8 et leg. novellar. Theod. tit. 16.

114, 10. Νεῖλον ποταμοῦ κατὰ τὸ ἔθος] hanc de Nilo historiam ad tempus quo Ioannis baptistae caput CP. illatum est, Sozomenus lib. 7 cap. 20 et 21 revocat: eam vero translationem anno Theodosii 12 Prosper et Marcellinus in chronicis, Alexandrinum autem 13 consignant.

Ibid. 18. Θεοδοσίος ὁ βασιλεὺς] anno imperii decimo quinto, ad tertium ipsius consulatum, Theodosium castra movisse in Eugenium Socrates lib. 5 cap. penultimo auctor est: pugnasse vero ac vicisse anno sequente, Arcadio tertium, et Honorio secundum coss. refert.

115, 1. Ἀργαβάστης] qui pag. 60 scribitur Ἀρτάβασδος. de quo variae lectiones.

Ibid. 3. τὰ τῶν προφητῶν] ad Theodosii vitae annos extremos prophetarum inventa corpora suggerit Sozomenus lib. 7 cap. ult.

Ibid. 6. ἐλθόντι δὲ τῷ βασιλεῖ εἰς Ῥώμην] ista commodius in annum sequentem, quo parva de Eugenio victoria Theodosius Romanum profectus est, reicienda.

Ibid. 7. γνώμη Ἰννοκεντίου] haec tamen historia Siricii

tempore includitur. attende, amabo, canonium anni praesentis.

115, 13. περιελών καὶ τὰ γενόμενα] maxima duo flagitia a Theodosio Romae sublata fuse narrat Socrates lib. 5 cap. 18. unum hoc fuit. ad pistrina publica (μανικεῖα vocabant, quae Suidas exponit ἀρτοπωλεῖα) domus erant meretricibus constructae, ad quas extranei, vel cibi capiendi, vel libidinis explendae causa profecti, insidiosa quadam machina ex meretriciis cauponis in pistrinum praecipitati, ad summam usque senectutem molere, et ita iniurie publico servire cogebantur. alterum. mulieres in adulterio deprehensas, ad lupanar ductas impudenter rursus scortari iubebant, ac interim dum flagitiosa copula committeretur, pulsatis tintinnabulis, in novam ignominiam lubenter lapsae, et per vim subactae inurebant. ex his corrigitur Cedreni locus, quo de pistrinis sive *mancipiis* agens scribit ἐμπήκτοντα ζῶα *animalia*, praeter fas in eis detenta, cum potius ἐμπήκτοντας ζῆνους scribere debuerit. de *mancipiis* et *mancipibus* codex Theodos. lib. 12 tit. 16, de iisdem sub pistorum nomine lib. 14 tit. 3 et 5. ista vero, devicto Maximo, diu iam a Theodosio perpetrata demonstrat Socrates.

116, 16. ἔμβολον] ambulacrum ab imbre et temporis iniuria tectum est. ἔμβολος, ἀπὸ τοῦ ἐμβάλλειν, quod homines intro se mittant. ὁ πατριάρχης διέρχεται διὰ τοῦ δεξιοῦ ἔμβόλου, ait euchologium: *transit patriarcha a dextra porticu*. Codinus in orig. CP. ἐσκέπασαν ἐπάνω τὰς ἀψίδας ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τῶν ἐμβόλων. *apsides porticum ab utraque parte erectarum texerunt σιγματοειδείς ἔμβολοι*. porticus rotundo fornice ad sigma litterae formam.

Ibid. 17. Ἀναστάσιος ἔτη γ'] cui apud codd. omnes annorum duntaxat duorum spatium assignatur.

Ibid. Ἀρκάδιος ἔτη ιδ'] mendosi igitur eidem Arcadio pag. praecedente anni concessi.

Ibid. 18. Ἰννοκέντιος ἔτη ιε'] de Innocentio tamen quasi praesulem Romanum gerentem auctor verba habuit pag. praecedente.

Ibid. 20. μετετέθη τὰ λείψανα] reliquiae Ioannis Baptistae sub Iuliano apostata in ignem coniectae, et a monachis Philippi monasterii utcumque ereptae, et Athanasio oblatae, exinde a Theophilo in ecclesiam eius nomini dicatam, sub Theodosio quidem fundatam, at sub Arcadio anno eius 2 consummatam, reconduntur. ita Baronius ad annum C. 389

num. 97, Rufinus lib. 2 cap. 28, Beda de sex aetatibus mundi in Iuliano, acta inventionis capitis S. Ioannis in appendice ad Cyprianum.

117, 3. Ἀνατόλιος ὁ λαμπρότατος] eum puto, de quo Suidas. Ἀνατόλιος μάγιστρος Θεοδοσίου (lego ἐπὶ Θεοδοσίου) ὃς φιλότιμος ἦν, προσῆν δὲ αὐτῷ καὶ τὸ μὴ φείδεσθαι τῶν χρημάτων. *Anatolius magister sub Theodosio, vir honoris cupidus, et liberalis, cui illud a natura inerat ut pecuniis non parceret, etc.*

Ibid. 4. ἴδιον ἀρρεθμόν] numeri militares, inde, ut Egnatius opinatur, dicti, quod ad numerum omnia praestarent, vel quod eorum certus quidam numerus esset: cohortem nos vocamus, vel etiam legionem. Zonaras parte 3. εἶτα τριβευὼν ἀριθμοῦ τῆς ὑπεροπίας ἀνακληθέντα· *tribunum numeri exilio revocatum, etc.*

Ibid. 5. Ἀρκαδικούς] notitia imperii exhibet felices Arcadianos iuniores, et seniores ab Arcadio institutos. Pancirolus cap. 45 et 47.

Ibid. 6. Νεκτάριος ὁ ἐπίσκοπος ΚΠ. ἐκοιμήθη] Caesario et Attico cons. inquit Socrates lib. 6 cap. 2 incunte, quorum fasces annum Arcadii tertium, haud sextum notant. quae sequuntur ex eodem Socratis loco, et Sozomeni lib. 8 cap. 2 excerpta.

118, 3. τῷ δ' αὐτῷ εἶται ἐτέχθη] ista redundare linea sequens demonstrat.

Ibid. 9. Ἀρκαδίῳ γεννᾶται υἱός] ita Socrates lib. 6 cap. 6, chronicon Alexandrinum, et Marcellini, quae de die a Socrate, et inter se variant.

Ibid. 12. Γαῖνᾱς ἐτυράννησε] Gainae tyrannidem et necem ad an. Arcadii 6, quo consulatum Stilico et Aurelianus tenuerunt, Socrates reponit. Marcellini, et Alexandrinum chronica ad septimum: ab utrisque auctor diversus.

Ibid. 21. Ὁνώριος ἐν Ῥώμῃ] mira Theophanis circa personas, loca, tempus, res hic narratas hallucinatio, mera ἀπιστορησίᾳ, foedus omnino προχρονισμός deprehenduntur ex Zozimi, et Iordanis lectione: huius de Geticorum origine, illius lib. 5 et 6.

120, 2. πρὸ τῆς ἀγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου] sive ex tacita concilii CP. primi concessione, sive in eas provincias, sen potius dioeceses, eiusdem concilii verbis nonnihil faventibus can. 3 ab episcopis CP. usurpato iure, sive imperatorum decreto eiusmodi ius ante concilium Chalcedonense tribuente, cuius mentio apud Socratem lib. 7 cap. 28.

120, 17. Ἀρσένιος δὲ ὁ μέγας] de monasterio eius nomine, ut quidem reor, potius quam nomiui, ut habet Echellensis, disserit ipse historiae Orientalis et Arabicae pag. 59.

121, 4. τὸν κίονα τοῦ ξηρολόφου] qui vidit, circumspexit, conscendit, et mensus est Petrus Gyllius, accurate describit Arcadii columnam CP. topographiae lib. 4 cap. 6, xerolophon ex Suida et orig. CP. interpretor certum eius urbis thema, sive spatium.

Ibid. 17. ἐν τῇ ἑβδομῶν] Hebdomus urbis regiae suburbium ad occidentem et septentrionem vergens, quod forte Septimum numeraretur inter suburbia, sic dictum. Petrus Gyllius CP. topographiae lib. 4 cap. 4. templum quoque Prodrumi ita dictum edocent origines CP.

122, 10. ἐν τῇ Ἀρουᾷ, τῇ νῦν Πουφινιανᾷ] Quercus locus trans mare Rufini villa postmodum vocatus. Palladius dialog. de gestis Chrysost. προάστειον Χαλκηδόνος, *Chalcedonis suburbium* scribit Socrates lib. 6 cap. 14.

Ibid. 17. εἰς προάστειον κατὰ τὸ Ἀνάπλουν] καλεῖται Μαριαννᾷ, scribit idem Socrates trans urbis portum ad Orientem.

123, 4. ἐν τόπῳ λεγομένῳ τὰ Πιττάκια] πρὸς τὴν μεσημβρίαν τῆς ἐκκλησίας πρὸ τοῦ οἴκου τῆς μεγάλης βουλῆς. *ad meridionale templi plagam, ante domum magni senatus*, scribit Sozomenus lib. 8 cap. 20. Socrates nuper laudatus, ad plateam S. Sophiae ponit. auctor πλησίον τῆς ἁγίας Εἰρήνης. Irenes quippe et Sophiae aedes tunc temporis quam vicinae, ut superius pag. 18 annotavimus. Πιττάκια porro locum ita dictum scribunt orig. CP., quod ad Leonis imperatoris statuam postmodum erectam *brevia supplicesque libellos* populus apponere solet. is autem sororis Euphemiae palatium, quo ferebatur in eam amore quotidie frequentans, Πιττάκια apposita vel oblata regia mansuetudine perlecturus eo loco acceptabat: ex quo Πιττάκια, *libelli supplices*, nomen impositum. at si μεγάλης βουλῆς, ibidem et Πιττακίων locus.

124, 12. τῷ δ' αὐτῷ ἔτει ἐτελεύτησεν ἡ Εὐδοξία] nec Chrysostomum in exilium pelli, nec Eudoxiam hoc anno e vivis excedere potuisse demonstrat Petavius lib. 11 de doct. temp. cap. 47, huius enim mortem, et illius exilium ad annum Arcadii decimum alligat lib. 13, ad annum period. Iul. 5117. quibus illud mihi suffragari videtur argumentum, quod cum a Ioannis expulsionem ad Arcadii mortem Socrates lib. 6 capp. 16 17 18 et 21, et chronicon Alexandrinum consulatus quattuor recenseant, auctor vero annos duntaxat duos

inter utrumque interponat, in eius calculos errorem irrepisse indubium est.

124, 14. Ἀρκάδιος ὁ βασιλεὺς γενόμενος] ad Arcadii vitae postremum tempus hoc contigisse narrat Socrates lib. 6 cap. 21.

125, 1. αὐτῷ δὲ τῷ ἔτει Ἀρκάδιος ἐτελεύτησεν] verum Socrates lib. 6 cap. ult. refert obiisse kalendis Maiis: ut solenter advertit Petavius lib. 13 ad annum period. Jul. 5121. imposuit Theophani Zozimi locus lib. 6, ubi de obitu Stiliconis agit. Βύσσον μὲν ἦν ὑπατεία καὶ Φιλίππου, καθ' ἣν καὶ Ἀρκάδιος ὁ βασιλεὺς ἔτυχε τῆς εἰμαρμένης, τῇ δὲ πρὸ δέκα καλανδῶν Σεπτεμβρίων ἡμέρῃ. hoc est: obiit Stilico sub Bassi et Philippi consulatu (quoquidem etiam Arcadius imperator fato functus est) die decimo kalendas Septembris. at dies hic non ad Arcadii, sed ad Stiliconis obitum referendus. ipsius Theophanis sententia anno succedente certius ac clarius exposita. Arcadius, inquit, annis 14 regnavit, mensibus 3, diebus 14. at unde hic annorum, mensium, et dierum adeo accuratus numerus, nisi ex Socratis chronico, quo lib. 5 cap. ult. magnum Theodosium decimo sexto kalendas Februarii mortem oppetiisse, erat is annus primus 294 Olympiadis, filium Arcadium kal. Maii anno secundo 297, Olympiadis pari fato raptum legit lib. 6 cap. 21.

126, 4. ὃς ἐβασίλευσεν μετὰ τὴν τελευτήν] ut nota praecedens declarat.

Ibid. 7. συμβασιλεύσαντα καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ] Socrates lib. 6 cap. 21 annum alterum cum patre Arcadium imperasse scribit: at cum Merogando et Saturnino. coss. ad imperium ab eo acceptum referat lib. 5. ii vero coss. anno Theodosii quarto adiungantur, ex chron. Alex., nec Theodosius imperii decimum sextum, ex lib. 5 cap. ult. superaverit: uno anno Socratem delusum reliquum est.

Ibid. 9. ἑτῶν ὄτα ὀκτώ] octavo nimirum decurrente, ait Socrates lib. 7 cap. 2. natus enim imperii paterni anno septimo, IV idus Apriles, ex chron. Alexandrino, kal. Maiis anni 14 imperium paternum excepit solus, cuius collega anno octavo fuerat assumptus.

Ibid. δέκα καὶ πέντε ἑτῶν ὑπάρχουσα] nedum decimum quintum agentem annum, asserit Theodoretus lib. 9 cap. 1, quod kal. Februarii nata, ex chron. Alexand. kal. Maii patrem Arcadium amiserit, ut paulo superius Socrates testatus est. ex Theodoreti et Theophanis calculo, quo puella viro matura, maturo quoque et regendis viris haud inepto po-

tuit dotari iudicio, chronici Alexandrini error emendandus, ubi Pulcheria imperii paterni anno 5 lucem aspexisse relata, ex eius computo annos decem nondum provecta, omnem orbis administrandi molem in se suscepit.

126, 18. ὁ δὲ Σωζόμενος φησί] loco nuper adducto.

127, 1. Ἀττικὸς ἐπίσκοπος ΚΠ.] Socrates libro 7 cap. 4.

Ibid. 5. Ῥώμη παρελήφθη] anno Theodosii dieque mensis hic notatis, Romam captam validis argumentis confirmat Baronius ad annum d. 410 num. 19.

Ibid. 6. καὶ μεθ' ἡμέρας ὀλίγας Κωνσταντῖνος] ita Prosperi chronicon ad annum Theodosii 3, Idatius quoque, qui Constantini istius mortem ad Honorii annum 17, qui Theodosii tertius numeratur, conscribit.

Ibid. 8. ἐν Γαλλίαις Ἰουλιανός] Idatii excerptum ad praesentem annum.

Ibid. 13. Ἰουδαῖοι ἐν Ἀλεξανδρείᾳ] pars horum maxima cum fuerit Cyrillus antistes, neque praesente anno, neque vivente adhuc episcopo Theophilo, potuerunt contingere.

128, 1. Πουλχερία τελείως] chron. Alexand. Πουλχερία ἐπιφανεστάτη ἀνγορευθῆ Ἀνγούστη μηνὶ Πανέμῳ πρὸ δ' ὠνῶν Ἰουλίου. Pulcheria nobilissima Augusta renunciatur mense Panemo 4 non. Iul. verum id anno sequente notatur.

Ibid. 3. Ὑπατίαν τὴν φιλόσοφον] quod incerto tempore Socrates, certo Theophanes assignat: legendus ille lib. 7 cap. 15.

Ibid. 5. Τσδεγέρδης ὁ τῶν Περσῶν] Socrates lib. 7 cap. 8.

129, 4. κοίμησις Θεοφίλου Ἀλεξανδρείας] obitus Theophili Honorii nono consulatu Theodosii quinto signatur apud Socratem lib. 7 cap. 7. illi fasti anno Theodosii imperantis quinto socios se adiungunt: quare videretur Theophili mors ad praenotatum Theodosii annum quintum, aut ad sextum potius conscribenda, eo quod auctor anni periodum a mense Septembri deducendam existimat, post quem mensem et dimidium alterum 15 kal. Novembris Socrates Theophili decessum contigisse annotat.

Ibid. 6. Θεόφιλος ἐπίσκοπος] inutilis dictorum repetitio: vel superflua praemissorum, quae in Vatt. Barb. et Peyrez. desunt, et in solo Pal. extant, memoria.

129, 9. *Ἡσύχιος πρεσβύτερος Ἱεροσολύμων*] Hesychium Hierosolymitanum alium non agnoscit Possevinus in apparatu, nisi qui Gregorii papae temporibus, et in eius epistolis haud presbyter, sed eius sedis patriarcha celebratur. duos hoc nomine insignitos, unum Theodosii senioris, alteram iunioris aetate florentem memorat Sixtus Senensis: hunc tamen ex quadam glossa praesulum infula decoratum dubius affirmat. lego Hesychium, ad quem Augustinus 78 et 80 dirigit epistolas: at cum coepiscopum et compresbyterorum patrem salutare videam, num is sit Hierosolymitanus, haereo. cum Photio itaque auctore, et bibliothecae Graecorum PP. collectore, sola presbyteratus dignitate provectus mihi Hesychius iste manebit.

Ibid. 12. *Κύριλλος ἔτη λγ'*] ponit Ecchellensis annos 31, dies 155. optime: solos quippe 32 auctor ipse numerat aliis in canonibus.

Ibid. 13. *Ἰουδαῖοι εἰς τὸν Ἰμμον*] Socrates lib. 7 cap. 16.

Ibid. 19. *Λεοντίου τοῦ φιλοσόφου θυγατέρα*] ut Athenais infimo loco nata ad imp. thalamum evecta fuerit, prolixa orationis serie narrat chronicon Alexandrinum: nuptias illas, quibus pronuba fortuna disparis cultus animos conciliavit, paucis refero. imperator Theodosius, exardescente in Venerem adolescentia, quam maturam attigerat, sanguine sororem Pulcheriam imperii vitaeque tutricem de uxore iam saepius expetita, sibi quaerenda sollicitabat. ei nobilissimas quasvis, et tanto coniugio dignas circumspectanti frater Theodosius suggerit, nec nobilitatem nec opes curae sibi esse, sed formam in puella requirere, quae reliquas illuc temporis vias si non superet, minime sibi sociandam: summam enim, quae nondum oculis obiecta fuerat, foeminae speciem deperibat. per omnium ora puellarum, quasi per saltus Venerem aut Nympham illam oculis indagat, et vaenatur Pulcheria, et Paulinum comitis domesticorum filium adolescentem Theodosio charum (a pueritia quippe ei adiunctus educationis eiusdem factus fuerat particeps) naturae delicias, et supremum eius opus, si forte occurrat, per provincias quaesitum amandat. accidit interim ut Athenais Athenis oriunda virgo Graecanica Byzantium ad amitam cum cognatis se conferret, cuius profectionis occasio ista fuit. Heraclitus pater philosophus, Leontium alii vocant, Valeriano et Gesio filiis, quas collegerat ex academia, facultates ex testamento reliquit, filiae sola centum numismata, et fortunae promissa. Athenais apud fratres quasi haereditatis iure mulctata, ut lauda-

tam honorum partem acciperet, precibus agebat. repulsam saepius passa, ad amitam divertit Constantinopolim, quae causa illius suscepta, actionem in fratres instituit, et de Athenaide sorore in haereditatis consortium asciscenda coram Pulcheria diem dicit. adest Athenais eam venustatem facie praeferens, quam sibi finxerat Theodosius, ac praeterea litterarum omnium copiam, ubi pro se oravit, ad eius tribunal exposuit. plura dicam? una placet, quae non modo foeminarum, sed quae virorum etiam ornamenta laudesque in se una collegerit. ad palatium puellae condicit Pulcheria, quae mox a sociis comitata cubiculariis committitur, et inducitur in Pulcheriae thalamum. ingressus iuvenis imperator Paulino comite per velum, velum enim puella oculis obduxerat, furtim, raptim, sed attente conspicit, vultum eius omnem, ac simul in eam ardorem animo accipit, ac demum in coniugii, vitae, et imperii consortium assumit. Socrates lib. 7 cap. 21, Euagrius lib. 1 cap. 20.

130, 1. *Εὐδοκίαν μετωνόμασεν*] Atticum nominibus imponendis disertum multis exemplis declarat Socrates lib. 7 cap. 25, nil mirum itaque si in Eudocia appellanda *εὐδόκησεν*. concilii Nicaeni canon 30. Turrianæ editionis nomina *Christianorum secundum scripturam in baptismo imponi* iubet: quam bene *εὐδοκία* utriusque testamenti paginis sapiat, declaravere patres, qui vocabulum illud in scriptura lectum Eudociam designasse senserunt.

Ibid. 4. *ἐγεννήθη Οὐαλεντινιανός*] anno Honorii 25, qui Theodosii undecimus est Valentiniani tertii diem natalem conscribit Idatius, quem Theophanes sequitur. Prosper ad annum praecedentem.

Ibid. 11. *τῷ δ' αὐτῷ ἔτει ἐγεννήθη*] superfluous et inutilis scriptoris labor.

Ibid. 15. *ἑσφάγη πρὸ τῶν τεσσάρων νωνῶν*] si sexto idus Februarias ad imperium vocatus quarto nonas Septembris interficitur Constantius Valentiniani pater, anno Theodosii duodecimo imperii collega, tertio decimo lethi praeda factus est, ex auctoris annos a Septembri numerantis computo; illud autem est, quod Idatius affirmat, anno nimirum Honorii 26, in Theodosii duodecimum incidente imperii consortium accepisse, ac sequente Ravennae defunctum. eadem sententia Prosperi calculis aperte manifestatur.

Ibid. 18. *μηνὶ Θωθ'*] placet magis aliorum mss lectio *μηνὶ Θωθ' ι'*, et mensis Thoth die 10 Augustalis caedes ascripta.

130, 19. ἐτελεύτησεν Ὀνάριος] Asclepiodoto et Mariano coss. scribunt Socrates lib. 7 cap. 23. Idatius et Prosper in chronicis. consulatus autem ille anno Theodosii 15 apud istos, ut apud auctorem describitur. reliqua ex eodem Socrate excerpta.

131, 1. ἐκ τῶν βασιλικῶν ὑπογραφῶν] πρωτοστάτην τῶν βασιλικῶν ὑπογραφῶν scribit Socrates nuper citatus. *primicerium notariorum* vocat imperii notitia. de hoc Ioanne Olympiodorus apud Photium.

Ibid. 19. ἐβασίλευσεν ἔτη λα΄ Vat. ms ἔτη λβ' recenset. consulendae ad hunc locum variae lectiones.

132, 3. Θεοδοσίος διὰ Ἑλίωνος] Socrates lib. 7 cap. 24, Prosperi chron.

Ibid. 5. Μαρουθῆς δὲ ἐπίσκοπος] alia de Marutha profert Socrates lib. 7 cap. 8, quae primis Theodosii annis gesta subindicat, et ex eo affirmat Baronius ad annum 408. historica igitur, non chronica narratio est, ceu quae Isdegerde mortuo hic interseritur.

Ibid. 10. Ἰδεσγέρδου θανόντος] Socrates lib. 7 capp. 18 et 20, Euagrius lib. 1 cap. 19, Procopius de bello Persico sub initium. at si Vararanis annus hic undecimus est, qui σὺν τῇ βασιλείᾳ τὸν τῆς εὐσεβείας διεδέξατο διωγμὸν;

133, 10. τῶν λειψάνων Ζαχαρίου] Sozomenus ad totius historiae calcem. chronicon Alexandrinum ad annum principis huius septimum translationem refert.

Ibid. 14. καὶ Στεφάνου τοῦ πρωτομάρτυρος] delatae in Africam Stephani protomartyris reliquiae ab Orosio sancti Augustini presbytero, postquam ad Hieronymum ab eo missus in Africam remeavit, praesente Theodosii iunioris anno 19 inventionem earum non contigisse declarant. prius enim inventae quam delatae: at vivente adhuc Hieronymo in Africam asportatas ex eo coniecimus, quod ab Hieronymo redux in Africam Orosius provinciam reliquiis ditaverit, ex Marcellini chronico ad annum Theodosii 9, Hieronymus autem obiit eiusdem Theodosii 12, prout Prosperi chronicon testatur: qui ergo fieri potuit, ut eiusdem imp. anno 19 reperiatae fuerint reliquiae? adde Ioannem Hierosolymorum antistitem reliquias Luciani monitu effodisse, quem ante annos novem immemor historiae temporisque Theophanes e vivis excessisse in chronico laterculo posuit.

134, 13. ἀγαθότητι πολλῇ κινούμενος Θεοδοσίος] bellum Persicum anno Theodosii 13 iuxta chronicon Alexandrinum, vel 15 iuxta Marcellinum comitem restinctum: quo trecen-

tesimae Olympiadis annus quartus, et Honorii decimus tertius, Theodosii vero decimus numerabatur, ex Socr. lib. 7 cap. 20, a cuius calculis longe abest noster Theophanes.

135. 4. Σισίνιος ἀρχιεπίσκοπος] is Theodosio duodecimum, et Valentiniano iuniore secundum coss. ordinatus, ex Socrate lib. 7 cap. 26, anno suae promotionis primo, de quo Theophanis laterculum facit hic fidem, Theodosium annos duntaxat octodecim ex chronici Alexandr. computo, vel novemdecim ex Marcellini scriptis vidit imperantem.

Ibid. 10. τῷ δ' αὐτῷ ἔπει δὲ κατὰ Χριστιανῶν] falsa et inutilis repetitio.

Ibid. 12. Φίλιππος πρεσβύτερος] ex Socrate lib. 7 cap. 26 et 27 excerptum loco incongruo repositum.

Ibid. 15. εὐθὺς δὲ Σισίνιος ἐτελεύτησεν] moritur, inquit Socrates cap. 28, Hiero et Ardaburio coss. quorum fasces annum Theodosii 19, teste chronico Alex. vel ex aliorum rationibus vicesimum signabant.

Ibid. 19. Νεστόριος τὴν ἐπισκοπὴν διαδέχεται] Felice et Tauro coss. Socrates lib. 7 cap. 29 consules istos chronicon Alexand. anno Theodosii 20, Prosperi 21, adiungit.

Ibid. Γερμανικὸς τῷ γένει] haud igitur Antiochia natus, ut doctrina temporum testatur.

136. 1. Συγκέλλω] ut cellae et aedium consors, ita negotiorum, et secretorum conscius, imo conscientiae rector et animae moderator, nondum vero dignitatis successor intelligitur hic Σύγκελλος, cancellaneus. Socrates lib. 7 cap. 32. συνὴν Νεστορίῳ Ἀναστάσιος πρεσβύτερος, ἅμα αὐτῷ ἐκ τῆς Ἀντιοχείας σταλείς· τοῦτον διὰ τιμῆς εἶχε πολλῆς, καὶ ἐν τοῖς πράγμασι συμβούλῳ ἐχρῆτο. convivebat Nestorio Anastasius presbyter, una cum eo Antiochia missus, quem plurimo honore prosequabatur, et eo in negotiis consiliatore utebatur. de Syncello plura docet euchologium nostrum, ac nostrae pariter in Cedrenum et Codinum notae, necnon Georgii Syncelli praefatio, de quibus iterum sermo habendus.

Ibid. 5. σχολαστικὸς τῆς βασιλίδος] duo mss non urbem regiam sed imperatricem exprimentur his verbis, σχολαστικὸς τῆς βασιλίσσης. Regium, Barber. et alia imperatricem urbem intelligendam volunt, scripto: σχολαστικὸς τῆς βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως. favet his Anastasius interpretatus, imperatricis Constantinopolis. dicam itaque Eusebium istum non imperatrici addictum, sed in urbe regia CP. scholasticum et advocatum fuisse. Nicephorus enim eundem scribit

ῥήτορα, *rhetorem*, lib. 14 cap. 32. de scholastico notae ad pag. 86 edisserunt.

136, 19. τὸ φοβερόν θαῦμα τῶν ἁγίων ζ παιδῶν] Baronius de illis in martyrol. Rom. 27 Iulii.

138, 14. ἡ ἐν Ἐφέσῳ ἁγία καὶ οἰκουμένη] Ephesina synodus Bassi et Antiochi consulatu descripta in annum Theodosii iunioris 24 et 25 ex Theophanis anni periodum a Septembri metientis computo incidit: Iunio enim mense inchoata Octobri terminatur: quae causa forsitan extitit, ut ad praefati imperatoris annum 25 eam referet.

141, 8. ἐν τῇ Θάσῳ] Ὅσσει correctius habent quidam codices. provinciam enim Aegypti incultam, et intemperie aeris incolis rigidam, Oasim nomine, exulanti Nestorio fuisse assignatam tradit Theodoretus ad Sporadium epist. 1.

Ibid. 19. Νόννος ὁ Θεοφόρος] martyrologium Romanum 2 Decembris.

Ibid. 20. μιμᾶδων] *pantomimam* fuisse auctor vitae eius Iacobus diaconus inter patrum vitas testatur.

142, 1. μαργαριτοῦς] ex *margaritarum* et gemmarum quibus onerabatur copia.

Ibid. πελαγίαν] quod a natalibus impositum, in baptismo restitutum nomen, auctor est Iacobus relatus.

Ibid. 12. ἡλθεν Οὐαλεντινιανός] quas cum Eudoxia Valentinianus tertius contraxit nuptias, quam diversis annis Socrates lib. 7 cap 43., et chronicon Alex. a Theophane statuerint, vide apud Petavium de doct. temp. lib. 13 ad annum 5150. ipse Petavius Prosperum sequutus aliis coss. quos fixit Socrates celebratas asserit.

Ibid. 17. Ἡσύχιος πρεσβύτερος] Hierosolymorum antistitem, Sixto Senensi in adversum sentiente, Hesychium non extitisse verba ista, et praefatae urbis antistitem laterculum declarant.

Ibid. 19. ἐν ἀσκήσει ἐκοιμήθη] aliquotis annis posteriorem esse Melaniae istius mortem indicio mihi est, quod Eudociam imperatricem Hierosolyma profectam ipsa in sancta urbe susceperit, et cum ea novi templi dedicationis festum et alia peregerit, quae in eius vita 31 Dec. exhibet Surius: Eudocia vero anno sequente Hierosolymorum peregrinationem aggressam auctor ipse circa Melaniae facta hallucinatus describit obitus Melaniae incertus est Baronio ad annum 438 num. 17.

143, 1. Θεοδόσιος ὁ βασιλεὺς τὴν γαμετὴν] anno qui-

dem Valentiniani tertii nuptias excipiente, Hierosolymitanam peregrinationem suscepisse Eudociam, Theodosio decimum sextum consule, scribit Socrates lib. 7 cap. 44 et 46. eum autem consulatum anno Theodosii chronicon Alexand. tricesimo, alii 31 devinciunt. de eodem itinere Euagrius lib. 1 cap. 20 et 21.

143, 9. τῇ παννυχίδι τῶν Νειλώων] quaelibet in totam, vel plurimam noctem actio producta Graecis est *παννυχίς*, sic longiores matutinarum, quas vocant, precum vigiliis, vel etiam prophana convivia per noctem agitata *παννυχίδας* vocari testatur Euchologium, et Theophylactus Simocatta lib. 8 cap. 13. Niloa porro sacra in noctem dilata narrat Heliodorus Aethiopicorum lib. 9 ineunte. τῆς τῶν Νειλώων ἐορτῆς ἐνεστηκνίας, οἱ μὲν ἐγχώριοι πρὸς θυσίαις τε, καὶ τελεταῖς ἦσαν, τοῖς μὲν σώμασι, καὶ περιεστηκόσι δεινοῖς κάμνοντες, etc. ὁ δὲ Ὀροονδάτης μέσας νύκτας ἐπιτηρῆσας, πρὸς ὕπνον βαθὺν τῶν Συνηαίων ἀπὸ τῆς εὐωχίας τετραμμένων. *sesto Niloorum exorto, indigenae quidem mactationibus victimarum et sacrificiis vacabant, corporibus quidem et circumstantibus malis laborantes, etc. at Oroondates observata occasione, media nocte cum Syenaei arcto somno post epulationes premerentur, etc.* Niloa vero quae sacra vel festa fuerint ipse libro praecedente ad calcem exponit. καὶ γὰρ πῶς συνέπεσε καὶ τὰ Νειλῶα τότε τὴν μεγίστην παρ' Αἰγυπτίοις ἐορτὴν ἐνεστηκναι, κατὰ τροπὰς μὲν θερινὰς μάλιστα, καὶ ὅτε ἀρχὴν τῆς αὐξησεως ὁ ποταμὸς ἐπιλαμβάνει τελουμένην, ὑπὲρ πάσας δὲ τὰς ἄλλας πρὸς Αἰγυπτίων σπουδαζομένην δι' αἰτίαν τοιούδε. etenim quodammodo acciderat, ut tunc quoque Niloa, maximum apud Aegyptios festum instaret: quod quidem circa solstitium aestivum maxime, et quando initium crescendi fluvius capit, celebratur, ac in summo honore prae omnibus habetur, propter huiusmodi causam: quam ibidem refert esse Nili exundationem certa naturae lege totam Aegyptum foecundantem.

Ibid. 14. καὶ τῷ ἐρχομένῳ χρόνῳ] quo Theodosius imperii unum et triginta numerabat annos, ipso decimum sextum et Fausto coss. prout Socratis lib. 7 cap. 44 et Prosperi calculi auctori concordantes reddunt.

Ibid. διὰ λγ' ἐτῶν] obiit quippe Chrysostomus a conditu mundi an. 5894, CP. vero relatus est anno 5931 et secundo deinde anno partium eius asseclae ecclesiae ex integro revincti: illudque est quod Socrates nuper adductus scripsit. Ἰωάννης τῷ τριακοστῷ πέμπτῳ ἔτει μετὰ τὴν τελευταίαν, εἰς κοινωνίαν ὑπὸ Προκλου ἐδέχθη. Ioannes tricesimo quinto

anno, postquam e vivis excesserat, in communionem a Proclo receptus est.

143, 18. ἐπὶ τοῦ ἐν ἀγίοις Προκλου σεισμὸς γέγονεν] quo anno contigerit, incertum: solum chronicon Alexandrinum ultimo Procli vitae anno CP. eo concussam referre Petavius asserit de doctrina tempor. lib. 13 ad annum Iul. Per. 5160 his verbis. *chron. Alexandr. his ipsis coss. (Ardabure et Callepio) refert ingentem terrae motum fuisse, ita ut cives omnes extra urbem degerent, nemo tamen hominum periit. hic ille motus est, per quem arreptus in caelum puer trisagium hymnum audit.* verum duos terrae motus annorum quattuor spatio eodem chronico memoratos facile quis advertat: primum anno Theodosii 39, Ardaburio et Alypio coss. cuius memoria annuo litaniarum ritu in Triconcho VIII idus Novembris peragitur: alterum Theodosii eiusdem anno 42, Valentiniano A. VII et Albino coss. quo CP. cives territi processerunt in campum *λιτανεύοντες*. annum pene integrum terram primus incessit, *ἐγένοντο σεισμοὶ μεγάλοι, καὶ ἐκράτησαν ἐπὶ χρόνον*, ait chronicon; alter haud vicibus repetitis, sed concussionem ferme continua urbem vexavit: in primo de imperatore, vel ecclesiae ministris sermo nullus: in isto supplicat imperator nudatis pedibus, et cum senatu cleroque actas ad campum frequentat preces. puer autem in caelum raptus est eo terrae motu, quo CP. agitata cives suos in campum imperatore et patriarcha ducibus supplici processu deum interpellaturos emisit. haud itaque priore, sed secundo in aerem elevatus est puer, et secundi huius memoria, quidquid in adversum ad chronici marginem adnotet Raderus, renovatis precibus annua observatione recollitur. chronicon tamen in eo deceptum animadverto, quod motum hunc in ultimum Theodosii annum, quo Proclus excesserat e vivis iam diu, seponendum censuerit: Proclum vero processum in eo duxisse affirmant ex testimoniis subiunctis plura. de illo motu praefatum chronicon ita scribit. *τοῦτῳ τῷ ἔτει ἔπαθε ΚΠ. ἀπὸ σεισμοῦ μηνὶ Αὐδυναιῷ ε' καὶ κ', νυκτὸς ἀπὸ τῶν λεγομένων Τρωαθησίων ἐμβόλων ἕως τοῦ χαλκοῦ Τετραπύλου ἐπὶ χρόνον, ὥστε μὴ τολμᾶν ἐν οἴκῳ τινὰ μένειν, ἀλλ' ἔφυγον ἔξω τῆς πόλεως πάντες λιτανεύοντες ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐλιτάνευε μετὰ τῆς συγκλήτου, καὶ τοῦ ὄχλου, καὶ τοῦ κλήρου ἀνυπόδετος ἡμέρας πολλὰς. γέγονε γὰρ ἀπειλή, ὅλα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς. τινὲς δὲ ἔλεγον καὶ πῦρ ἐν τῷ οὐρανῷ θεῦσθαι. ὅθεν καὶ ἡ μνημη κατ' ἔτος ἐπιτελεῖται τῆς λιτανίας μέχρι καὶ νῦν ἐν τῇ καμπῇ ὑπὲρ τῆς τοῦ θεοῦ μακροθυμίας.* hoc anno CP. magnam labem accepit ex terrae motu, mense Ianuario, sexto et

vicesimo die, noctu a Troadesiis porticibus usque ad aerem Tetrapylum sat diu durante, ita ut nemo auderet domi manere, sed omnes fugerent in campum, diesque et noctes precibus intendenter: et ipse imperator cum senatu, et populo, cleroque nudus pedes multis precibus deum votis propitiabat. ingens enim terror, qualis nunquam fuerat, omnes perculerat. quidam affirmabant ignes se in caelo vidisse. unde anniversaria memoria precum celebratur etiam hodie in campo, ad dei clementiam in genus hominum laudandam. menologium. τῇ κ' ἡμέρᾳ Σεπτεμβρίου ἐπὶ τῆς βασιλείας Θεοδοσίου του νέου, γέγονε σεισμός φοβερός· καὶ διὰ τοῦτο τοῦ λαοῦ παντὸς σὺν τῷ βασιλεὶ Θεοδοσίῳ, καὶ Πρόκλῳ τῷ πατριάρχῃ, μετὰ παντὸς τοῦ τῆς ἐκκλησίας πληρώματος, καὶ πάσης τῆς πόλεως ἔξω λιτανεύοντων διὰ τὸν φόβον ἐν τῷ κάμπῳ, ἥδη τῆς τῶν Θεοπασχόντων αἰρέσεως ἔξ ἐπερείας διαβόλου ἀρχὴν λαμβανούσης, καὶ τῷ τρισάγιῳ τὸ, ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς, βλασφημοῦντων· ἔξαιφνης παιδίον, εἰς τὸν αἶρα ἀρπαγὲν ἀνεφέρετο πάντων ἐν ἐκπλήξει, καὶ φόβῳ κραζόντων ἐπὶ πολλὰς ὥρας τὸ, κύριε ἐλέησον· αὐτὸς κατηνέχθη τὸ παιδίον ὡς ἐπὶ νεφέλῃ καθήμενον, καὶ φωνῇ μεγάλῃ παρεκελεύσατο, ὅτι οἱ τῶν ἀρχαγγέλων χοροὶ ἄνευ τῆς προσθήκης τοῦ, ὁ σταυρωθεὶς, τὸν τρισάγιον ὕμνον ἀναπέμπουσι τῷ Θεῷ· ἅγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος ἐλέησον ἡμᾶς. καὶ εὐθέως ταῖς τοιαύταις φωναῖς ἀπέδωκε τὴν ψυχὴν τῷ Θεῷ. καὶ ὁ τοῦ σεισμοῦ κλόνος ἐπαύσατο. die 25 Septembris, imperante Theodosio iuniore, accidit horribilis terrae motus: quo factum est, ut totus populus cum imperatore Theodosio, et patriarcha Proclo, ac universo ecclesiae coetu, tota urbe exierit, in locum, qui dicitur campus, ad orandum prae timore. iam Theopaschitarum haeresis ex diaboli astu sumebat initium, et hymno trisagio cum blasphemia addebant: qui crucifixus est pro nobis. extemplo puer in aerem raptus volitabat, clamantibus cunctis prae timore, et stupore per multas horas: domine miserere. repente descendit puer perinde ac nubi insidens, et magna voce admonebat ab archangelorum choris trisagium illum hymnum deo concinni, sine illo additamento, qui crucifixus est. sed ita: sancte deus, sancte fortis, sancte et immortalis, miserere nobis. et illico cum his vocibus animam deo reddidit, et illa terrae agitatio quieuit. Contiaenus episcopus Herculianarum epist. ad Petrum episcopum Antioch. concil. CP. sub Mena act. 1 eandem refert historiam, puerumque in terras delapsum μετὰ τριῶρον στήναι ἐν τῷ τριβουναλίῳ παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Προκλου· ultra tres horas ad Procli pedes in campi tribunalio orantis stetisse narrat. Acacius CP. ad eundem Petrum ad tertiam caeli regionem

puerum raptum scribit: et Damascenus tandem epist. de trisagio, virtute quadam angelica in aerem evectum, hymnum quo trinitas laudatur, didicisse, etc. plura Nicephorus lib. 14 cap. 46.

144, 17. Οὐαλεντιανός οὐ μόνον] irruptionem Vandalorum in Africam chronicon Alexandrinum, Prosper, et alii ad annum Theodosii 20 assignant. eapropter quae hic ex Procopio lib. 1 de bello Vandalico summam collecta, historice non chronice referri facile quisque perspiciet.

145, 14. Ὑπόγοιθοι] Visigothos reddit interpretes Procopii, Ἰσίογοιθοι habet alia lectio, apud quem Godigisclus legitur, qui hic Μοδίγισκλος.

147, 18. μετετέθη ἐν Ἀλεξανδρείᾳ] Eugeniae martyri Philippi Augustalis filiae, Alexandriae olim Romam profectae qua in urbe etiam martyrium passa est, reliquias Alexandriam potius translatas arbitraretur, quam Euphemiae, cuius depositum in annos sequentes Chalcedonensis civitas diutius custodivit.

Ibid. 21. μοναχοὶ δὲ τινες ἐλθόντες ἐν ΚΠ.] de Theodoro Mopsuesteno a Proclo et Ioanne Antiocheno ultro citraque datas epistolas dedit Vincentius Ricardus ad Procli operum calcem, quas etiam commentariis illustravit: de eodem Baronius abunde tomo 5 annalium, Facundus, Liberatus, et alii.

148, 12. Ἀντίοχον] eum suspicor, quem Persarum rex Isdegerdes Theodosio imperium ineunti curatorem dedit, quique ab anno eius quinto a summa rerum administranda summotus, imperii patricius, Pulcheriae eunuchorum praepositus, ipsius Theodosii Baiulus promotus, de potestate aucta timorem incusserit. Antiochi nomen et officiorum affinitas suspicionis sunt argumenta. auctor ad annum Theodosii primum et quintum.

Ibid. πραιπόσιτον] eunuchorum princeps, et imperatoriae custodiae, et quandoque cubili praefectus est praepositus. eunuchologium in imperatricis inauguratione. εἰσάγεται ἡ βασίλισσα παρὰ τοῦ πραιποσίτου, καὶ παρίστησιν αὐτὴν τῇ πατριάρχει. imperatrix a praeposito inducitur, qui eam patriarchae praesentat. Photius in politia Metrophanis et Alexandri. συνέτρεχον τῇ προδοσίᾳ Εὐσεβίου τε, ὁ δυσσεβὴς πραιπόσιτος, καὶ ἄλλοι τινές, καὶ τῆς δυσσεβείας, καὶ τῆς ἀνδρογύνου φύσεως συνθασιῶνται. concurrebant in ea proditione Eusebius impius praepositus, (non episcopus, ut ignare interpretes) et alii nonnulli, et impietatis, et eviratae effoemi-

nataeque naturae sodales: id est eunuchi. Simocatta lib. 4 cap. 15. εὐνούχον εἰς τὴν βασιλικὴν δορυφορίαν συντεταγμένον κορυφαϊότατον, ὃν πραιπόσιτον εἰδίστο Ῥωμαίοις ἀποκαλεῖν. eunuchum supremam et praecipuum ad imperatorium satellitium deputatum, quem praepositum vocare solent Latini.

148, 13. πατρίκιον] maiorum gentium senatores patricios olim dictos est a dubio procul. eorum dignitatem Constantinus auxit. Zozimus hist. lib. 2. *eum honoris titulum primus Constantinus excogitaverat, lataque lege sanxerat, ut qui eum consequuti fuissent, supra ipsos praefectos praelioris sessitarent. idem lib. 2 epist. votis in commune deposcens, ut sicut nos utramque familiam nostram praefectoriam nacti, etiam patriciam divino favore reddidimus: ita etiam ipsi, quam suspiciunt patriciam, faciant consularem.* Suidas de patricio una ac Antiocho. πατρίκιος, πατὴρ τοῦ κοινοῦ. ὁ δὲ πέμπει πρεσβευτὰς τοὺς ἐν τῷ κορυφαίῳ τῆς συγκλήτου βουλῆς τελούντας ἄξια. πατρίκιον δ' ἀρα ὄντες ἐτιγγχανον. patricius, reipublicae pater est. mittit ille legatos in supremo senatoriae dignitatis fastigio constitutos: patricios, utique, subdit. ὁ βασιλεὺς Θεοδοσίος ὀργῇ τῇ πρὸς Ἀντίοχον τὸν πραιπόσιτον διαβληθέντα εἰς καθούσιωσιν, ἐξεφώνησε διατάξιν· εὐνούχον ἐν τοῖς πατρικίοις μὴ τελεῖν. διὸ καὶ καθηρέθη ὁ πραιπόσιτος τῆς τιμῆς, καὶ ἐδημοσιεύθη, καὶ τοῖς ἱεροῦ κατετάγη. imperator Theodosius, qua ferebatur in Antiochum ad exautorationem expostulatum ira motus legem sanxit: eunuchum inter patricios haud ultra numerandum. quare praepositatus magistratu abdicatus, publicatis facultatibus, inter sacerdotes recensitus est. plura de patricio Cassiodorus in variis.

Ibid. βαῖουλον] ὃς καλεῖται ἐπίτροπος. vocatur procurator, inquit Gregoras lib. 4 superius. κορυφαῖος, ἐπίτροπος, καὶ παιδαγωγός dictus. Mochopulus. παιδαγωγός, καὶ παιδοτρίβης. paedagogus, magister, qui baiulus vocatur. Leuoclavius. magnus baiulus imperatoris moderator est, et arbiter consiliorum eius, aut etiam tutor, si minor eius aetas fuerit.

Ibid. παππᾶν] πᾶπᾶν, et παπᾶν ita discriminat accentus, ut ille sit papa, Romanus nimirum pontifex, vel Alexandrinus, etiam ante Cyrillum ita vocatus apud Epiphanium haeres. 69, in Arii epistola, et alios. hic sacerdos vel clericus, qui tamen in saeculo, non in monasterio degat: sacerdos enim monachus ἱερομόναχος est. sacerdotem dixi, falsum Lacerdae in adversariis expositionem convicturus, qui παπᾶν

lectorem interpretatur, in Photii Nomocanone, quo lector non simpliciter *παπῆς*, sed *λιτός παπῆς simplex clericus* appellatur: alias Antiochus iste, de quo sermo, ut *παπῆς* ab auctore, sic a Suida nota secunda superiore *ἐν ἱερεῦσι καταταγῆναι* scriptus est. sic itaque *παπῆς clericus, πῦπαν* Romanum vel Alexandrinum pontificem habet auctor pluribus locis. *πῦπαν* et *παπῶν* duplicato *π* pingi testatur Suidas v. *πάππα*, quod *σεπτικὴν πατρὸς καὶ τροφείως φωνὴν* affirmat. vide sequentem notam quartam.

148, 17. *Κῦρον τὸν ἑπαρχον*] *Cyrum* exauratione, et ad clericalem statum relegatione, damnatum refert Suidas v. *Κῦρος*, quo tempore Eudocia Hierosolymam peregrina abierat: de cuius itinere superioribus annis. *Κῦρος Πανοπλίτης ἐποποιός, γέγονεν ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ νέου βασιλέως, ὑφ' οὗ καὶ ἑπαρχος πραιτωρίων, καὶ ἑπαρχος πόλεως προεβλήθη· καὶ γέγονεν ἀπὸ ὑπάτων, καὶ πατριμίου. Εὐδοκία γὰρ ἡ Θεοδοσίου γαμετή, βασιλὶς οὖσα, ὑπερηγάσθη τὸν Κῦρον φιλοεπὴς οὖσα. ἀλλὰ αὐτῆς ἀποστάσης τῶν βασιλείων, καὶ εἰς ἀνατολὴν ἐν Ἱεροσολύμοις διατριβούσης, Κῦρος ἐπιβουλευθεὶς, ἐπίσκοπος τῶν γίνεται ἐν Κωνσταντίνῳ Φρυγίας, καὶ παρέτεινε μέχρι Λέοντος τοῦ βασιλέως. Cyrus Panopolites carminum auctor, sub Theod. iuniorē imp. vixit: a quo etiam praefectus praetorio, et praefectus urbis renunciatus est. floruit exconsul, et patricia dignitate proventus. Eudocia quippe Theodosii coniux cum imperaret, et versibus delectaretur, *Cyrum* in pretio habuit. ea vero a palatio absente, et in Oriente Hierosolymis degente, *Cyros* insidiis appetitus, *Cotyaei* in Phrygia sacrorum antistes ordinatus est, et ad Leonis imperatoris tempus vitam produxit. Cyri e magistratu deiectionem chronicon Alexandr. supra auctorem errans ad Theodosii annum ultimum remouet.*

Ibid. *ἑπαρχον τῆς πόλεως καὶ τῶν πραιτωρίων*] *ἐκράτησεν γὰρ δύο ἀρχὰς ἐπὶ χρόνους τέσσαρας, διότι καθαρὸς ἦν πάνν.* duas enim praefecturas quattuor annis administrat, eo quod summa vir esset innocentia. chron. idem.

Ibid. 19. *ἀνανεώσαντα πῦσαν τὴν ΚΠ.*] *αὐτὸς ἐπένοησεν τὰ ἐσπερινὰ φῶτα ἄπτεσθαι εἰς τὰ ἐργαστήρια, καὶ τὰ νυκτερινὰ.* curavit instaurari lumina in officinis cum vespertina, tum nocturna. chron.

149, 6. *ἐγένετο παπῆς*] idem. *ἐποίησεν αὐτὸν κληρικόν.* fecit eum imperator clericum. notae superiores consulendae.

Ibid. 7. *Σμύρνης*] ita chron. non *Cotyaei*, prout Suidas superius. addit chronicon, *ἦσαν γὰρ οἱ τῆς πόλεως ἐκείνης*

ἤδη τέσσαρας ἐπισκόπους φονεύσαντες· καὶ ἵνα καὶ Κύρον αὐτὸν ἀνέλωσιν. *Smyrnenenses enim iam quattuor episcopos interfecerant: volebatque imp. Cyrum etiamnum ab ipsis interfici.*

149, 10. τοῦ δὲ εἰσελθόντος εἰς τὴν ἐκκλησίαν] ipso sui adventus die, qui Christi natali extitit. πρὸ τῶν ἁγίων Θεοφανίων posuerunt variae lectiones in hunc locum.

Ibid. 14. ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος] chron. λόγος γὰρ ἦν. num eorum pravitate, quos Chrysostomus Hom. 3 in Ioan. carpit, infectus fuerit Cyrus, anxius sum.

Ibid. 15. καὶ ἐπεσκόπησεν εὐσεβῶς] chron. καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ ἕως θανάτου αὐτοῦ. vide Suidam nuper relatum de Cyri morte.

Ibid. 17. ἐτυράννησεν Ἰωάννης ἑτερος] de Ioanne Vandalō scribit chronicon Alexandr. ad annum Theodosii 34, Marcellinus in chronico. *Ioannes natione Vandalus, magisterque militiae, Arnegysti fraude in Thracia interemptus est.*

150, 6. Κύριλλος Ἀλεξανδρείας] concilii quidem Chalcedonensis acta annos triginta duos pontificatum obtinuisse ex libello Athanasii presbyteri, et Theodori diaconi testantur. at cum anno Theodosii sexto ineunte sedem occupaverit, prout anno Theodosii 7 declaravimus, mors eius ad 39 non potuit differri.

Ibid. καὶ Πρόκλος ΚΠ. ἐκοιμήθησαν] Areobindo et Aspare coss. anno Theodosii 27 pridie idus Aprilis, Proclus patriarcha creatus, ex Socratis lib. 7 cap. 39 post annos duodecim et menses tres in pontificatu exactos moritur: ex menologio 24 Octobris, adeoque Theodosii anno 39.

Ibid. 8. σκευοφύλαξ] antiquum in ecclesia officium iam a Iuliani temporibus presbytero concreditum. Sozomenus lib. 5 cap. 7. Θεόδωρον πρεσβύτερον ὡς φύλακα τῶν κειμηλίων συλλαβών, etc. ἐπεὶ δὲ τὰ ἱερὰ σκευὴ ἐλήισατο, etc. *Theodorum presbyterum thesauri custodem comprehendens, etc. ut autem sacra vasa deprædatus est Iulianus.*

Ibid. 13. τρίστεγον οἶκον καθιέρωσεν] cum Cyrillus Dioscori avunculus patriarchae dignitatem etiam civilis potestatis arrogato sibi iure auxerit: καὶ γὰρ ἐξ ἐκείνου ἡ ἐπισκόπη Ἀλεξανδρείας πέρα τῆς ἱερατικῆς τάξεως καταδυναστεύειν τῶν πραγμάτων ἔλαβε τὴν ἀρχήν. etenim ex illo tempore episcopus Alexandrinus supra sacri cleri dominatum, rerum etiam saecularium principatum occupavit. nil mirum si Dioscorus homo alioqui petulans, saecularium magistra-

tuum more domum erectam publica celebritate καθεύρωσαν, dedicavit.

150, 15. Διόσκορος ἔτη ε'] Ecchellensis annos 14, dies 69.

Ibid. 18. τοῦ βασιλέως κρατῶν] eo quod nuper παραδυναστεύων ἐν τοῖς βασιλείοις, et rerum omnium summam administrare sit dictus.

Ibid. 21. καθαρὸν ἄρτον ἀπέστειλεν εὐλογίαν] de eulogia publica minuto ecclesiae sacramento, vulgo pane benedicto, nullus hic sermo: tractatur abunde ab Albaspinæo lib. 1 observ. eccl. Baronio ad an. 313 et aliis. privatam hic locus memorat, quam ultro citroque dare et accipere solebant amici, maxime praesules ecclesiae, in mutuae charitatis argumentum. ea panis erat, de qua Paulinus ad Severum epist. 1. *panem campanum de cellula nostra tibi pro eulogia misimus.* ad Augustinum epist. 41. *panem unum quem unanimitalis indicio misimus charitati tuae, rogamus accipiendo benedicas.* ad Romanianum epist. 45. *panem unum sanctitati tuae unitatis gratia misimus, hunc panem eulogiam esse tu facies dignatione suscipientis.* plures quoque ab eodem ut a Flaviano missos legimus ad Romanianum praefatum epist. 46. *ne vacuum fraternae humanitatis officium videretur de buccellato Christianae expeditionis, in cuius procinctu quotidie ad frugalitatis annonam militamus, panes quinque tibi pariter et filio nostro Licentio misimus:* mos idem apud Augustinum observatur epist. 34 ad Paulinum, Gregorium papam lib. 9 epist. 42, Ioannem Moschum Limonarii cap. 42, Gregorium Turonensem lib. 10, hist. Aldelmum de laud. virg. cap. 21, ante quos omnes εὐλογίας διαπέμπεσθαι, prout Chalcedonem panes suos Flavianus destinavit, concilii Laodicaeni canon 13 meminit.

151, 1. ἐδῆλωσε χρυσᾶς εὐλογίας ζῆτεῖν] alludens indubie ad illud 2 Cor. 9, quo collectam fidelium liberalitatem, et munificentiam in alios distribuendam Paulus vocat ἐτοίμην εὐλογίαν.

152, 4. ἀναγκαίως εἶχε τὸν πραιπόσιτον] tanquam sequestrum et medium inter foeminam et viros, cum quibus de rei communis negotiis erat tractatus. ὅπ' ἐκείνη γὰρ οὗτος ἐτάττετο. ἅτε δὲ ἐφισταμένη τοῖς πράγμασι. ipsi rerum summam administranti proxime aderat praepositus, ἀνδρόγυνος rerum expertus.

153, 4. μάγιστρος] de magistro, eius supra patricios dignitate, et ad imperatorem quam vicina multa docte congerit Meursius: non placet autem ubi vocabulum solitarie

positum, eum, qui officiorum, significare autumat: is enim unus; at non unum extitisse magistrum ipsis quas profert auctoritatibus comprobatur. magister itaque nulli officio cursorum, puta armorum, etc. astrictus, militiae apud me habebitur: is quippe non unicus: imo eius potestas quantumlibet summa in plures derivari potuit. Zozimus lib. 2 de Constantino. *nam cum praeesent ubique locorum militibus non modo centuriones et tribuni, verum etiam duces (sic enim appellabantur), qui quolibet in loco praetorum vicem obtinebant; magistris militum institutis, altero equitum, peditum altero, et in hos translata potestate milium ordinandorum, et coercendi delinquentes, hac etiam in parte praefectorum auctoritati detraxit:* divisa nimirum in plures magistros praetorio praefecti potestate.

153, 11. τὴν σωτηρίαν μου] subintellige ὁμοσον εἰς τὴν σωτηρίαν μου vel μὰ τὴν σωτηρίαν. dicerent hodie, τὰ ζῇ ὁ βυσίλευς.

Ibid. 16. σχολαστικός] *advocatum* Lacerda et Meursius referre censent, ego generalius *iurisperitum*, τῇ δίκη σχολάζοντα, qui iuri dicundo vacat. Agathiam Suidas scribit scholasticum: ipse sibi testis. Ἀγαθίας μὲν ὄνομα, inquit, τέχνη δὲ τὰ Ῥωμαίων νόμιμα, καὶ οἱ τῶν δικαστηρίων ἀγῶνες. Agathias mihi nomen: studium, Romanorum leges, et tribunalium certamina: hinc continua lectione libros δικῶν ἀναπλέους litigiosis iudiciis refertos evolvere se iactat. canon Africanus 97. ὥστε δοθῆναι ἄδειαν τοῦ καταστῆσαι ἐκδίκους σχολαστικούς. ut dent facultatem defensores constituendi scholasticos. non est itaque scholasticus idem qui *advocatus*, vel *defensor*: alias *advocatus* institueretur *advocatus*. de scholastico quaedam ad pag. 76 notas praemissa.

154, 19. Ταῖονμα] Τζονμαῖν scribit Theodorus lector. vide varias lectiones, et Gretserum in appendice orig. CP.

156, 7. τοῦτο τῇ σῇ γληκύτῃ] hanc epistolam aliis verbis conceptam habet Nicephorus lib. 14 cap. 49. τοῦτο τῇ σῇ γληκύτῃ γνωρίζω σοὶ βούλομαι, ὅτι Φλαβιανὸς θεῖα κρίσει τῶν ἀνθρώπων ἀφῆρέθη πραγμάτων. ὅπως πᾶσα ἀμφιβολία καὶ φιλονεικία τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν ἀποπαυθῇ.

Ibid. 10. Ἀνδρέαν] istum ignorat Euagrius lib. 1 cap. 10, cuius vice Danielelem substituit Carrorum episcopum, Irenaeum Tyri, et Aquilinum bibli. Nicephorus lib. 10 cap. 47. Baronius anno C. 449 num. 43. ad annum porro Theodosii 41 chronicon Alexandr. et Prosperum auctor sequutus pseudosynodum Ephesinam locat, quam ad 42 alii seponunt. verum cum isti Theodosii imperio tres et quadraginta, alii

duos tribuant annos, utrique penultimo et sub eisdem cons. Protogene et Asterio actam decernunt.

156, 17. Γεζδριχος τῷ Οὐανδαλικῷ] Theodosii expeditionem ante septem annos, Cyro consule solo, susceptam refert Prosper in chron. *Theodosius imperator bellum contra Vandalos movet, Areobinda, et Anaxilla, atque Germano ducebatur cum magna classe directis: qui longis cunctationibus negotium differentes, Siciliae magis oneri, quam Africae praesidio fuerunt. et anno succedente. exercitus qui in Sicilia morabatur, ad defensionem Orientalium partium revertitur. cum Geisericho autem ab Augusto Valentiniano pax confirmata, et certis spatiis Africā inter utrumque divisa est.*

157, 2. Ἀσύλα] quem Anaxillam nuper scripsit Prosper: Ansilam, ut hic Ἀσύλαν quoque pronuntiari notat Pontacus.

Ibid. 12. πρῶτον μὲν Χρυσάφιον ἐξώρισεν] chronicon Alex. anno Theodosii 42, et ultimo. ἐσφάγη Χρυσάφης ὁ σπαθᾶριος εἰς τὴν πόρταν Μελαντιάδος. *interfectus est Chrysaphius spatharius ad portam Melantiadis.*

158, 2. ἦτις εὐθέως ἀποστείλασα εἰς Ἐφεσον] Flaviani corpus Marciano imperante CP. relatum ipsa Pulcheria ad Leonem scripsit. *super haec autem sciat tua sanctitas, quoniam praecepto nostri domini, et tranquillissimi principis mei coniugis in gloriosam civitatem CP. sanctae memoriae Flaviani episcopi corpus allatum est: et in Basilica apostolorum, in qua consueverunt praedecessores episcopi sepeliri, competenter est positum.*

Ibid. 5. τότε τὴν τῶν Χαλκοπρατείων] origines CP. τὰ λεγόμενα Χαλκοπρατεῖα πρῶτον ἀπὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου κατοικία ἦν ἐκεῖ τῶν Ἰουδαίων. ἦσαν δὲ ἐκεῖσε χρονοὺς ρλβ', καὶ ἐπίπρασκον ἐκεῖσε τὰ χαλκῶματα. ὁ δὲ μηρός Θεοδόσιος ἐξέωσεν αὐτοὺς ἐκ τοῦ τόπου, καὶ ἀνακαθάρσας αὐτόν, ναὸν τῆς Θεομήτορος ἀνήγειρεν. ὑπὸ δὲ σεισμοῦ συμπτωθεὶς ὁ ναός, Ἰουστινὸς ὁ ἀπὸ Κουρτοπαλάτων πάλιν αὐτόν ἀνήγειρεν, καὶ ἀκίνητα κτήματα ἐπεκύρωσεν. *Chalcoprætia sic dicta a magni Constantini temporibus ac des sui Iudaeis concessa: ibique annos 132 manserunt, vendentes aerea vasa. Theodosius autem iunior loco eos eiecit, et expurgatum dei matris templum effecit. terrae vero motu in terram excussum Iustinus Curopalata iterum reparavit, et immotis aedificiis corroboravit. insigne miraculum ad Christi imaginem in Chalce porta multis prosequitur, ac eleganti exornat eocomio auctor auonymus tomo 2 auctarii P. Combefis.*

Ibid. 8. ἐν τοῖς μεταξὺ Ἀττιλᾶς] ἐν τοῖς προτέροις dicere

dehuisset: ante 7 nimirum vel 8 annos, quibus occupata in Sicilia adversus Giserichum Theodosii classe Attila Thraciam armis infestabat: et ei depulsando revocata, nec levibus proeliis cum eo initis, paceque tandem sub tributum conditione composita, Theodosius defunctus est.

158, 9. Ὀμουνδίου] *Mundzuicum* scribit Iornandes de rebus Get. *Omundium* Vat. ms, in variis lect. fratrem vero *Bletam*, Prosper, *Budam*, alii *Bledam*.

160, 12. νομέρον] possunt huc accersiri quae de voce ἀριθμός ad pagg. 43 et 64 superius annotavimus. νομέρον enim ex Latina voce deductam eandem significantiam sortitur, *cohortem* videlicet, vel *legionem*. Apollonius presbyter apud Meursium de excidio Hierosol. lib. 3. *laudavit ineptus verba ducis Vafri numerus*. oecumenicus ad act. apost. cap. 15. καὶ τὴν ἀσίαν ἐδήλωσεν, ἐκ σπείρης εἰπὼν τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς. σπείρα δὲ ἐστὶν ὁ καλοῦμεν νῦν νομέρον. *diguitatem quoque manifestavit, ex legione dicens Italica: legio quippe est quod numerum nunc vocamus.*

161, 14. δομέστικος] Suidas. δομέστικοι οἱ τῶν Ῥωμαίων ἱππεῖς. οἱ κατὰ Ῥωμαίους οἰκειακοὶ στρατιῶται. *domestici sunt Romanorum equites. satellites domestici secundum Romanos.* Zonaras in Diocletiano. δομεστικούς δὲ τοὺς ἱππέας τινὲς νομίζουσι. *domesticos quidam censent equites vocari.* Procopius de bello Vandalico lib. 1 Marcianum domesticum exponit. *ille se Asparis arcanorum omnium socium esse inquit, quem Romani domesticum vocant.*

162, 9. ὁ δὲ Ἀττιλῆς] ad annum Marciani primum Idatii Prosperique chron. haec referunt.

Ibid. 14. παρὰ Αἰγὸν ποταμόν] ita Gregorius Turo-nensis. Idatius, et Iornandes de rebus Geticis, Attilam ad campos Catalaunicos prostratum asserunt.

163, 6. ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία καὶ οἰκουμένη] Idatii, et Alexandrinum chronica consentiunt.

164, 10. χειροτονήθη δὲ ὁ Προτέριος] diagrammatis Alexandriae patriarcharum auctor Abraham Ecchellensis, diverso prorsus ordine, et nominibus ad Athanasium nominis secundum patriarcham Alexand. sequentes post Dioscorum ordinat hoc pacto. *Timotheus post obitum Dioscori constitutus est: magnas pertulit ab hominibus contrariae factionis tribulationes, necnon in exilium exactus est cum Anatolio fratre, sed post novennium restitutus. obiit Alexandriae septima Mosri die Veneris. egit in pontificatu secundum eundem annos 22, dies 330. sequitur. Petrus paulo postquam suffectus est, fuit*

depulsus ab hominibus contrariae factionis, et ordinatus est loco eius Timotheus Ansus: tum Ioannes Duinasades, qui constitutus est post obitum Ansi, tum reversus est Petrus ad suam sedem, et obiit quarta Haturi die dominica. vixit ex eodem annos 8, dies 9.

164, 14. Πουλχερία ἡ μακαρία] anno Marciani tertio Pulcheriam fato functam testatur chronicon Alexandrinum: fallunt seipsos proinde qui ex eodem quarto obiisse ponunt; Theophanemque, vel Cedrenum propriae sententiae auctores se constituere fingunt. videatur Idatius ad eundem annum.

165, 3. σιτοπομπίαν] commeatum et annonam in urbem regiam Alexandria transportandam. σιτοπομπίαν] prenuntiavit Vat. 1 ms.

Ibid. 10. Ἀττιλᾶς ἔκασεν τὴν Ἀκυλίαν] Aquileiam anno Marciani tertio ab Attila dirutam scribunt Marcellinus, Cassiodorus, chronica Ungarica, Baronius, Valesius, et alii.

Ibid. 11. Θεοδοσίος μοναχός] Euagrius lib. 2 cap. 5, Baronius ad annum 452 num. 26 et seqq.

166, 18. Οὐαλεντινιανὸς βασιλεύς] Aetio, et Studio coss. Aetium a Valentiniano sublatum Prosper editionis Sirmundi, Marcellinus, Idatius, et alii testantur. hos tamen coss. annum Marciani quartum, ut chron. Alexandrinum; alii quintum, ut Prosperi, consignasse observant: Alexandrinum sequitur Theophanes.

167, 14. Οὐαλεντινιανὸς δὲ τῆς Ῥώμης βασιλεύων] anno Marciani quinto Valentinianum a Maximo interfectum chronicon Alexandrinum scribit ipso Valentiniano VIII et Anthemio coss. quibus Prosperi chronicon, et Marcellinus eam refert.

168, 3. τῇ Εὐδοξίᾳ βίᾳ συνεγένετο] uxorem sibi sumpsisse notant Idatius, et Procopius de bello Vand. lib. 1, quare τὸ βίᾳ deest in Pal. et Peyrez. ms.

Ibid. 12. ἔτος ἐν] non completum intellige ex Prosperi, chronici Alexandr. Sidonii lib. 2 epist. 13 auctoritate.

169, 1. μαθὼν δὲ τὸν Μαξιμου θάνατον] historiae chronologiaeque merum hoc chaos componunt Idatius, Marcellinus, Sidonius, Cassiodorus, Iornandes, Papyrius Massonius, et alii.

Ibid. 7. ἐτελεύτησεν Εὐδοκία] ad alios quinque annos Eudociae mortem protrahit Baronius ex Nicephoro ad annum 460 num. 22.

169, 10. *ἐκάν η̄ 'Παβέρνα*] quod haec perioche tota respiciat Avitum, et eius ab imperio depulsionem, an Treveris, vel Ravenna eius occasione fuerit incensa, sedulo inquirendum. Aimoinus lib. 1, hist. Franc. cap. 3, Fredegarius Scholasticus lib. 1, cap. 7, et ex Fredegarii verbis Bedanus presbyter, alias chronicon Moissiacense Augustam Trevirorum ulciscendae Aviti luxuriae a Lucio senatore Francorum armis expositam concordibus scriptis referunt. *Treverorum civitas*, ait Fredeg., *factione unius ex senatoribus, cui nomen Lucius, a Francis capta et incensa est. cum Avitus imp. esset luxuriae deditus, et iste Lucius haberet mulierem pulcherrimam cunctarum, fingens Avitus ob infirmitatem corporis lecto se deprimere, iussa ad omnes senatrices ut eum visitarent misit. cumque uxor venisset Lucii, vi ab Avito oppressa fuit. in crastinum surgens de stratu Avitus dixit ad Lucium: pulchras thermas habes, et frigida lavas. haec indignante Lucio, sua factione direpta est civitas, et incensa a Francis.* fabulam rerum Francicarum scriptori nupero quidem, verum alias diligenti, erudito, et posteris fideli praedicando probatam, et exquisitis scriptis insertam miror, ac paucis explodendam. Idatius non adeo summam, quam Aviti gestorum seriem expositurus ab exercitu Gallicano et honoratis primum Tolosae, dehinc apud Arelatum imperatorem salutatum, Romam perrexisse, et in ea susceptum, annis sequentibus a Marciano collegam imperii ascitum rem publicam administrasse, et Gotthorum auxilio destitutum potestate, vita etiamnum demum caruisse refert: de profectione ad Treveros Aquitanis oppositos, ne voculam quidem. Gregorius Turo-nensis hist. Franc. cap. 21 lib. 2 cum luxuriose agere volentem a senatoribus eiectum apud Placentiam episcopum ordinatum narrat: barbaris imperium diripiendum, et Treveros Galliarum caput suis criminibus incendio vastandos tradidisse tacet. quidni taceat, cum Iornandes etiam rebus in Gallia compositis, mox assumpto imperio, in Italiam involasse scribat? Sigebertus sub Arcadio Treverim incensam, Paulus Aemilius anno salutis 404, eodem Arcadio imperante, Francos relictis patriis sedibus, Rhenum transgressos in Treveris, ac circumiectis finibus consedissee testentur? Francos quidem a Gallo quodam ob stuprum coniungi a Lucio provinciae praeside illatum irritato, Treverim advocatos urbem incendio delevisse narrat Duplexius de rebus Gallicis lib. 8. Avitum ab eis temporibus (res quippe Arcadii aetate gestas tractat) remotum, sic a causa Treveris incendendae data alienum existimat. ipsa itaque Ravenna scriptore Theophane, Aviti libidinum ultionem passa est: cuius calamitatis illatae rationem

licet non expresserit, a Gotthis auxiliariis, quos Romanis Avitus confusus a se abiecit, editam sibi persuadebit, qui Sigonii de imp. Occident. historiam, aut Victoris Tunnunensis chronic. Iornandisve de rebus Geticis narrationem consuluerit: Avitum quippe Placentiae praesulem evectum referunt isti, et ad Ravennam superatum, vivendi veniam a Recimere accepisse.

169, 10. καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας] Adrianus Valesius rerum Francicarum scriptor probatissimus, quasi Theophrastus paraphrasten agens. "non multo post, habet lib. 4, poenas libidinis Avitus pependit, destitutus a Gotthis. nam Remiscus patricius adiutor eius partium in palatio classis (ad Ravennam) 15 kalend. Octobr. occisus est: ipse imperii mense 17 vel 18 a Ricimere magistro militum apud Placentiam victus et captus, imperium deponere cogitur: novaeque et hactenus inaudita fortunae commutatione ex imperatore fit supradictae urbis episcopus." subdit. "Gregorius in hist. lib. 2 tradit Avitum senatorem et civem Arvernorum ob libidines a senatu deiectum imperio, cuius in possessionem vacuum involaverat, et apud Placentiam episcopum constitutum: cum comperisset senatum adhuc indignantem vita ipsum privare velle, Brivatem vicum Arvernorum. tumulo Iuliani Arverni martyris nobilem, cum multis muneribus fuga petere contendisse, ut loci religione salutem suam tueretur, ac in itinere decessisset, delatumque Brivatem, et ad pedes Iuliani sepultum esse." ultima haec verba Theophrastus perioches ultima interpolabunt hoc pacto. καὶ γέγονεν ἐπίσκοπος εἰς πόλιν Πλακεντίαν· καὶ ἀπελθὼν εἰς Γαλλίαν ἀπέθανεν.

Ibid. 14. Μαρκιανὸς ὁ βασιλεὺς ἐτελεύτησεν] post imperii annos sex, et menses totidem, ait Marcellinus. at cum Theodosio Iunii mensis die 20 indict. 3 defuncto, nulla data interregni mora, imperium Marciano concessum fuerit, qui deinde indict. 10 pridie Maii kal. obiit: inter imperii auspicia et mortem annos sex et menses decem numerare potuisse constat.

Ibid. 18. ὅστις ἐν ταῖς λιταῖς] ex Theodori lectoris collectaneis ad Theodoretum calcem positus excerptum: cui additur, συνέβη δὲ αὐτὸν ἐξελθεῖν εἰς τὴν λιτὴν ἐν τῷ κάμπῳ τῷ Ἰανουαρίῳ μηνὶ κς'. contigit autem ut ad supplicandum in campum egrederetur 26 Ianuarii. vide notam 4 pag. 80 scriptam.

170, 4. Τιμόθεος ὁ Αἰλουῦρος] pravis suis facinoribus Timotheum Aelurum admovisse manum confirmat Theodorus lector scribens. Τιμόθεος τοῦ Μαρκιανοῦ αἰσθόμενος θάνα-

τον κατὰ Προτερίον κινεῖται. *Timotheus cognita Marciani morte contra Proterium insurgit.* legendus hic ille Theodorus, observandumque Aeluri cognomen, quod noctu felis more monachorum cellas circumambulet, impositum.

170, 10. *Εὐδοξία ἡ θνυγάτηρ Θεοδοσίου*] Procopius lib. 1 de bello Vand. Euagrius lib. 2 cap. 7.

Ibid. 17. *σεφθεῖς ὑπὸ Ἀνατολίου τοῦ πατριάρχου*] primus, quem auctor patriarchae manu diadema sumpsisse referat, est Leo. praesente patriarcha coronam Marcianus suscepit: Theodosium tamen istis superiorem ipsius patriarchae opera redimitum, in Theodori lectoris collectan. lib. 2 ad extremam calcem reperimus.

Ibid. 19. *σεισμοῦ φοβεροῦ γενομένου*] eum terrae motum, clademque urbi ab eo illatam refert Euagrius lib. 2 cap. 12, et Leonis anno secundo (altero nimirum ab eo quo Marciano vivis erepto Leo coepit regnare) ab Antiochena civitate suae libertati restituta anno sexto supra quingentesimum indictione 11, Euagrio quamvis Theophanes circa indictionem et Leonis annum consentiat (praecedenti quippe anno Iuliano, quo Marcianus decessit, Leo simul arripuit imperium) attamen cum aera Antiochena Christi natalem diem annis 48 praevertat, hic autem annus sit a Christi natalitiis quadri-gentesimus et quinquagesimus, qui ad invicem uniti, nonnisi 498 reddunt, quibus adhuc septem ab Euagrii calculis deesse conspiciuntur: quia nihilominus Christi natalem diem annis septem praeponere debuerat Theophanes, et Dionysianam aeram non mundi 5500, sed 5493 consociare, prout luce ipsa dilucidius demonstrat Petavius lib. 11 capp. primis, et nos ex eo annotationum istarum septima, quae ad pag. 1. inde fit ut errore dempto idem sit Theophani eum terrae motum anno Antiochensis aerae 498 vel 499, ac iuxta Euagrium 506 ascripsisse.

171, 8. *ἀχειροτόνητος ὢν*] quod ab episcopis sua dignitate a Proterio depositis fuisse patriarcha ordinatus: Theodorus lector collect. lib. 1, Euagrius lib. 2 cap. 8, et iam prius sacerdotali officio abdicatus: Euagrius idem.

172, 1. *ἠνέχθη τὸ λείψανον τῆς ἁγίας Ἀναστασίας*] Gennadio patriarchalem dignitatem adepti scribit Theodorus lector ultimis collect. verbis. Gennadii porro praecessor Anatolius hoc anno cum obierit, sub primis successoris aspiciis debuit Anastasiae corpus CP. transferri.

Ibid. 2. *ἐν τῇ ναῦ αὐτῆς*] loco ἀναστάσεως iam olim dicto, quod in eo sacra fidei dogmata in Arianos exponas,

veram doctrinam e veterno excitaverit; vel quod ibi mulier praegnans ex alta porticu in terram lapsa et contrita, vitam et foetus salutem populi ad audiendum dei verbum collecti precibus receperit. videndus ipse Gregorius carmine in Anastasiam, Sotomenus lib. 7 cap. 5. de eodem orig. CP. τὸν παῖν τῆς ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Ῥωμαίας τὸν ὄντα Μαν-
ριανοῦ Μαρκιανὸς ὁ ὅσιος ἔκτισεν ἐκ τοῦ πλούτου αὐτοῦ. ὀφείλων δὲ κτεῖναι αὐτὸν ὁ ὅσιος εἰς τὰ Ψῆφα, ἐν οἷς καὶ ψηφίδας ἐπώλουν ἀνήσατο τὸν τόπον εἰς δύο νομίσματα, διὰ τὸ εἶναι μυσαρόν, καὶ διὰ τὸ εὐρεθῆναι ὑπομνήματα ἐκείσε τοῦ μεγάλου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου Ῥωμαίως γράφοντα οὕτως. ἀνακαινισθήσεται ὁ ναὸς οὗτος εἰς κάλλος, καὶ εἰς μέγεθος, εὖ οἶδα. τὸ δὲ μοι λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. πρῶην γὰρ εὐκτήριον μικρὸν ἦν. ὑπῆρχε δὲ ἡ ἁγία Ἀναστασία ξυλότρουλον, ὃ δὲ Βασίλειος ἐσκέπασεν αὐτὴν δι' ὀρόφον χρυσοῦ, templum sanctae Anastasiae Romanae in Mauriani agro propriis expensis B. Marcianus extruxit. cum enim ad locum Psepha vocatum, quo tessellae vaenibant, condere cuperet, locum duorum nummorum pretio, eo quod sordidus esset, comparavit: eo maxime quod in eo magni Gregorii lucubrations Latine compositae inventae sic referent. templum istud forma et amplitudine reparabitur: bene novi, hoc mihi spiritus sanctus enunciat. prius quippe parvum oratorium ex-
tabat. erat ligneus S. Anastasiae trullus, aedem vero aureo tecto contexit Basiliius. de Gregorii theologi Anastasi sive Anastasia Baronius annal. tom. 4.

172, 10. μαθὼν Ἀέων ὁ βασιλεύς] absque annorum vel temporis discrimine, quod pro iudicio divinat auctor, historiam Aeluri totam continuo tractu contexit Anastasius.

Ibid. 12. πέμψας Καισάριον] locus aperte corruptus in mss omnibus ex Anastasii verbis ita interpolandus, πέμψας Καισάριον (scribit Caesaream) ἐγλωσσοτόμησεν τοὺς κοινοῦντας τῷ φόνῳ Προτερίου. Caesarium vice Stelam scripsit Euagrius ad cap. 8 lib. 2 finem.

Ibid. 18. γράμματα πρὸς τοὺς ἐκείστης ἐπαρχίας] excerptum capp. 9 10 et 11 lib. 2 Euagrii; Theodorus lector eadem scribit, necnon Liberatus diaconus.

173, 1. Βάρδα] Βάρδατον loco memorato scribit Euagrius. de istis Theodorus Lector lib. 1 post initium.

Ibid. 18. Τουβενάλιος ὁ ἁγιώτατος] ex Cyrillo vitae S. Sabae scriptore apud Surium die 5 Decemb. anno Marciani ultimo Iuvenalium obiisse demonstrat Baronius ad annum Christi 457 num. 57.

174, 1. ὁ μέγας Στυλίτης, ὁ τῆς Μάνδρας πρῶτος] non unus Symeon, ut nec unus Stylites: hic magnus, mirandus, senior, et κατ' ἐξοχὴν, Στυλίτης, καὶ ἀρχιμανδρίτης: de quo Euagrius lib. 1 cap. 13. διέτριψε τοίνυν ἐν σαρκὶ τὸν δετὸν βίον διαθλεύων ἔτη ἑξ καὶ πενήκοντα, ἐν μὲν τῷ πρώτῳ φροντιστηρίῳ, ἔνθα τὰ θεῖα κατηχήθη, ἔτη ἑννέα· ἐν δὲ τῇ αὐτῇ καλουμένῃ Μάνδρα ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα ἔτη μὲν στενωπῷ ἔτεσι δέκα τὸν ἀγῶνα διανύσας· ἐν δὲ κύσει βραχυτέροις ἑπτὰ, καὶ ἐπὶ τεσσαραχονταπήχει ἔτη τριάκοντα. *iste Symeon hoc vivendi severum genus in carne traducens vitam ad quinquaginta sex annos propagavit. nam in monasterio, in quo primum divinas vivendi praeceptiones didicit, annos vixit 9, in Mandra autem, sic enim vocatur, quadraginta septem: atque horum annorum decem in loco admodum angusto confecit: in columnis brevioribus septem: denique in columna quadraginta cubitorum, triginta. Μάνδρα itaque monasterii eius nomen, in quo nonnunquam πρῶτος, qui ἀρχιμανδρίτης.*

Ibid. 4. ἐμπριμὸς μέγας γέγονεν] ista dictione tenuis Theodorus lector lib. 1, Euagrius eadem lib. 2 cap. 13, apud quem νεώριον vocatur βοὸς πόρος, βοὸς via insulse redditum, quod Bosphorus (isque Thracius) suavius sonat: ἐν ᾧ, subdit, τὰ νεώρια τῆς πόλεως καθέστασιν ἀπὸ τοῦ καλονμένου βοὸς πόρου, etc. *chron. Alex.* ad annum Leonis 7 incendium istud reponit.

Ibid. 7. Μαρκιανὸς δὲ οἰκονόμος] virum mirare apud Surium die 10 Ianuarii.

Ibid. 11. Μαῖωριος εἰς Ταρτίωνα] haud minus incertas Latinorum res, quam incognitas eorum voces Theophanes habuit. Maioriani, quem Maiorinum vocat, imperium ad septem prorogat annos, cui vix alii quinque assignaverint. Avitum enim, cui Maiorianus successit, anno Marciani sexto interfectum describit: ex quo ad praesentem Leonis annum pariter sextum septem integros numeraveris. Dertonam Hispaniae urbem Ταρτίωνα, Recimerem, Περμίχιον vocat: Serpentinum cunctis historicis ignotum Severo in imperio adiunctum fingit: Severum nonis Iulii Caesarem elevatum, aliis Augusto mense dignitatem adeptum testantibus commemorat. fides hic plane Graeca.

Ibid. 14. ζωγράφου τινός] Theodorus lector lib. 1.

Ibid. 18. τοῦ δὲ Γενναδίου τῇ νυκτί] Theodor. lector coll. lib. 1.

175, 3. Στούδιος] Suidas Στούδιος, δυνάστης· ὃς καὶ

τὴν περιβόητον μονὴν ἔκτισεν. ἡ τῶν Στουδιτῶν μονή, πρότερον καθολικὴ ἐκκλησία ἦν ὕστερον δὲ μετέβηεν εἰς μονήν. ὁ αὐτὸς Στουδιὸς δυνάστης κτίζει τὸν ναὸν τοῦ ἀρχιστρατήγου Νακωλείας, ἐν ᾧ φέρονται καὶ στίχοι ἡρώϊκοί.

Στουδιὸς ἀγλαὸν οἶκον ἐδείματο· καρπαλίμως δέ,
ὦν κάμεν, εὐρατο μισθόν, ἐλὼν ὑπατηίδα ῥάβδον.

Studius dynasta, celeberrimi monasterii fundator. Studitarum oratorium extitit prius ecclesia catholica (velut paroecia viris et mulieribus pervia) demum in monasterium mutatum. idem Studius dynasta Michaelis militiae caelestis principis Nacoliae templum condidit, in quo versus heroici feruntur descripti.

Postquam magnificam construxit Studius aedem

Consulis accepit mercedis nomine honorem.

annus Marciani quartus eius consulatu signatur. de Studii familia Baronius ad annum 459 n. 16.

175, 4. τῶν Ἀκοιμήτων] τούτων μονὴν Μάρκελλος ὁ Θεοδοῦτος ἤγειρεν, ἀσίγητον τὸν ὕμνον παρασκευάσας Θεῷ ἀναπέμπεσθαι, εἰς τρία μέρη τὴν ποίμνην διανειμμένος, Nicephorus lib. 15 cap. 23. *Acoemetarum, sive insomnium monasterium Marcellus divinissimus construxit (auctor actorum eius, abbatem eius Alexandrum nomine conditorem appellat) in quo perpetuis carminibus nunquam non hymni deo canerentur, sodalitate monachorum eam ob rem in tres coetus divisa.* Surius 29 Dec.

Ibid. 6. ἀπετάξατο ἐν αὐτῷ] addit Theodorus lector. καὶ ἅμα ἐπλήρωσε τὰ πραιποσίτων. *simul praepositi munus obibat.*

Ibid. 10. στρατηγὸν τῆς ἐώας] στρατηλάτην scribit Theodorus lector, Baronius comitem, Petavius ducem Orientis exponit.

Ibid. 13. Πέτρος ὁ Γναφεύς] quod Fullonis artē vere exerceret Alexander serm. de S. Bartholomaeo apud Surium. de eius gestis Theodorus lector.

176, 7. φυλάττων ἑαυτῷ τὴν ἱερωσύνην] ne tanquam criminis reus episcopi dignitate exautoratus haberetur. cui namque sacros honores ob admissum aliquod scelus ecclesiastica censura detrahebat, eundem pariter officii munere multabat. hinc illae phrases apud Ioannem Morinum eccles. exerc. lib. 2 cap. 13 aequales: a sacerdotio et ministerio deponi, honore privari, officio et dignitate moveri, ordinum exercitio et honore abdicari. voluntatis itaque placito, non canonum rigore abdicatus, episcopatus sede alienus, sacerdo-

tale sibi reservat munus. haec eadem ad verbum Theodorus lector. plura Morinus lib. 4 de adm. poenit. capp. 12 et 14.

176, 13. Ἰουλιανὸς δὲ τις ἐπίσκοπος] ordinatio tamen Iuliani in annum usque quintum differri pag. sequens docet.

Ibid. 19. τετραγώνον] observa τετράστων, vel τέρας τὸ ὄν alias legi. Mirandum opus porticibus quattuor circumdatum.

177, 3. Δανιὴλ ὁ Στυλῖτης] cuius vitam habes apud Surium 11 Decembr. Anaplus porro ostium Bosphori est ad Galatae latus. potuit autem columnam hoc anno Daniel conscendere, a Symeone Stylita anno superiore, ut chronicon Alexandrinum testatur, defuncto, monitus.

Ibid. 4. Ἰωάννης δὲ ὑπατικός] Ioannes iste Vincomalus ex fastis consularibus anno Marciani quarto fasces obtinuit. ὑποτακτικὸν ponit alia lectio.

Ibid. 8. ὠψικεύετο] servi, amici, clientes, satellites, ὀψικίον, obsequii, sive obsequiorum gerunt nomen: hinc istorum more anteiire, comitari, sequi ὀψικεύειν, dicitur apud Meursium, Lacerdam, et euchologia.

Ibid. 11. Ἀνθιμος καὶ Τιμοκλῆς] οἱ τῶν τροπαρίων ποιηταί, addit Theodorus lector lib. 1 κατὰ φρατρίας διηρέθησαν. ἀλλ' ὅσοι μὲν ἔχαιρον τῇ ἐν Χαλκηδόνι συνόδῳ παρὰ τῷ Ἀντίμῳ συνηγόρον. αὐτὸς γὰρ καὶ τὰς ταννουχίδας παρεσκευάσσε γενέσθαι. ὅσοι δὲ ταύτης ἐχθροί, τῷ Τιμοκλεῖ προσέκειντο. Anthimus et Timocles ecclesiasticorum modulorum auctores per factiones oppositas disiuncti sunt. nam quotquot Chalcedonensi faverunt, illi Anthimo adhaeserunt. ipse namque nocturnas vigilias fieri ordinavit. qui autem a synodo dissidebant, Timocli iuncti sunt. tropariorum rationem exposuimus ad eucholog.

Ibid. 13. κατὰ προσειάν τῆς συγκλήτου] Theophanis de Anthimo sive Anthemio sub annum Leonis octavum Romanam cum imperatoria potestate misso sententia, Idatii verbis et auctoritate fulcitur. historiam habet Euagrius libro 2 capite 16. alii in alium annum reiiciunt, inter quos Petavius duces alios sequuntur.

Ibid. 17. σημεῖον ἐφάνη] anno succedenti signum istud ascribit chronicon Alexand. his verbis. ἐφάνη ἐν τῷ οὐρανῷ σημεῖον μέγιστον ἀπὸ τινων λεγόμενον σάλπιγξ, ἀπὸ τινων δὲ λογχίας, ἀπὸ τινων δοκίς, ἐφάνη ἐπὶ ἡμέρας δὲ τινάς. ingens in caelo prodigium apparuit, quod a quibusdam tuba ap-

pellatur, ab aliis hasta, ab aliis trabecula; visumque est aliquot diebus.

178, 3. δεκάστασις] Pal. Barb. et Peyrez. legunt aptius ἡσας ob respectum ad ὕψος. δεκάστασιν posuit Ammanuensis quod forsitan legisset ἰ ἄσις. observa rursum χειρῶν et κοπεῶν sive κοπεῶν in variis lectionibus haberi.

Ibid. 6. Ἰσοκίσιος ὁ κοιανιστῶρ] anno Leonis decimo, Pusaëo et Ioanne coss. factum istud consignat chronicon Alexandrinum, auctor undecimo: in quo nihil sibi adversantur. anno quippe Leonis undecimo a Septembri initium ducente per quattuor eius menses, adhuc Pusaëi et Ioannis consularis dignitas perseverabat. animadvertite Peyrez. codicem anni undecimi historiam ad decimum referre, et quae hic decimi ad undecimum transposuisse. metathesi favet chronicon Alexand. Isocasi eventum ad Leonis annum decimum referens.

Ibid. 15. καὶ μαθὼν ὁ βασιλεὺς] ampliorem exhibet hanc historiam chronicon Alexand. his autem verbis eam concludit. καὶ ἀκούσας τοῦ Ἰσοκασίου ὁ δῆμος τῶν Βυζαντινῶν εὐφρόνησε τὸν βασιλέα λέοντα πολλά. καὶ ἀποσπάσαντες τὸν αὐτὸν Ἰσοκασίον ἀπήγαγον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Ζευξίππου εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, καὶ κατηχηθεὶς ἐφωτίσθη, καὶ ἐπέμψθη εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ. quod ubi populus Byzantinus audivit, fauste saepius acclamavit imp. arreptumque Isocasium deduxerunt a Zeuxippo ad magnam ecclesiam, ubi rudimenta fidei edoctus, et sacro fonte lustratus, in patriam remissus est.

Ibid. 18. Λέων ὁ βασιλεὺς] ex Theodoro lectore, Procopii lib. de bello Vandal. Iornande de regnorum successionem, et quem auctor citat Prisco, necnon Candido hist. lib. 1. τὰ κατὰ Ἀφρικὴν Βασιλίσκου ἐντυχήματά τε, καὶ δυστυχήματα litteris consignante, de quo Photius cod. 79.

179, 7. κεντηνάρια] centenarium, non ponderis, sed numeri nomen est, quod centum librarum ponderis sit. quod pondus propter perfectionem centenarii numeri Romani instituerunt. libra duodecim uncis perficitur. Isidorus orig. lib. 16 cap. 24.

Ibid. 19. βασιλέα πεποιήκασιν] aliam rationem profert Suidas. v. Ἀσπαρ. ὅτι Μαρκιανὸς βασιλέως χρηστὸν μὲν γεγονότος, θῦπτον δὲ ἐκβεβιωκότος, αὐτοῦ κελευστικῇ γνώμῃ Ἀσπαρ λέοντα διάδοχον αὐτοῦ γενέσθαι παρεσκεύασεν. Marciani nimirum benignissimi principis, at citius sublatis sententia et iussis, Asparem Leonis imperii successionem detulisse.

180, 13. πατριίκιος ὁ υἱὸς Ἀσπαρος] desunt, vel adhuc latent, qui de Asparis gestis amplis voluminibus scripsere Priscus Thracius, et Candidus Isaurus. huius quaedam exprompsit Photius cod. 79, illius Euagrius lib. 2 cap. 16, ubi de patricio a Leone Caesaris dignitatem adeptο, *ἵνα τὴν Ἀσπαρος ἀνοιαν κτήσεται μετὰ τὴν τοῦ Ἀνθεμίου σφαγὴν. ut ipse Leo Asparis sibi conciliaret inscitiam post Anthemii caedem.* eius tamen loci error in versione vitandus, quo non patricius, sed Ardaburius creatus Caesar, textu in contrarium adnitente, scribitur: in quo Baŕonium anno 469 num. 1 delusum reperiēs.

Ibid. 19. *Λέων ὁ βασιλεύς*] ut Zeno, Tarasicodisas, ut scribit Euagrius lib. 2 cap. 15, vel iuxta Agathiam lib. 4 ad finem, Tharasiscodicus, Aticmesus antea dictus, Leonis gener, et Orientis comes evaserit, narrat Candidus etiam ipse Isaurus apud Photium his omnino conferendus.

181, 2. αὐτῷ] an ut Aspar Zenoni, vel Zeno Aspari ex suis traderet milites, dubium reliquit Theophanes. Zenonem tamen ad id Aspari praestandum a Leone iussum fuisse suadent auctoris verba, et Candidi Photiani, quo Ardaburium Asparis filium Isauros a Zenone ductos suarum partium facere constituisse legimus, testimonium convincit.

Ibid. 8. ἀπέστειλεν Λέων ὁ βασιλεύς] ex istis plurima recenset Procopius lib. 1 de bello Vand. ut et Asparis mortem, quam chronicon Alexandr. ad annum Leonis 10 revocat: eandem memorat Euagrius, Iornandes, et alii. de Heraclii ab auctore hic laudati moribus nonnulla Suidas. v. *Ἡράκλειος*.

182, 4. Ἀσπαρος καὶ Ἀρδαβουρίον] hoc pariter Leonis anno 15 Asparis mortem consociat Marcellinus comes.

Ibid. 5. Ὅστρίς] qui Ὅστρὸς chronico Alexandr. scribitur, et κόμης, necnon alii Gotthi κόμητες, quos, non dignitate, sed armorum societate comites dicerem, et ὁπασπιστάς. de caelibus ab eo CP. perpetratis idem chronicon.

Ibid. 6. Θεοδέρχης] istum Theoderichum Triarii filium memorat Iornandes de bello Getico paulo ante finem, quem a rege Italiae Theoderico diversum observabis.

Ibid. 13. Ἀρμενάρχης] Armenerichum scribit Candidus apud Photium, et in patris caede servatum. alia variae lectiones.

Ibid. 16. ἐν Ἰταλίᾳ δὲ Πεκίβερ] ex his nonnulla profert Iornandes de rebus Geticis, Euagrius lib. 2 cap. 6, Marii chronicon, et Procopius de bello Vandal. lib. 1.

183, 1. ἑβδομον ἔτος ἄγοντα] potest haec sententia Marii scriptis fulciri, quae adversum habet Euagrium loco nuper memorato.

Ibid. 5. συναπελθόντος αὐτοῦ Ὀλυβρίου] episcopum Salonae in Dalmatia eum prius evectum scribit Iornandes de reg. ac temp. successionem, et de rebus Geticis lib.

Ibid. 6. τούτων δὲ τελευτησάντων Μαιωρίνος τὴν βασιλείαν διεδέξατο] ut Olybrio posteriorem Maiorinum auctor recenset, Procopius causam dedit, et in errorem errans ipse induxit. Arthemii quippe, quem vocat Artemium, Olybrii, Leonisque ipsius imperiis et morte numerata subdit. "sed Maiorini fas meminisse fuerit, qui antea prius Romae imperavit. cunctis enim, qui Occidenti praefuere, vir anteferendus. nam et contra Vandilos fortissime bellum sumens, maximo collecto exercitu in Liguribus constitit, ipse dux impiger nullum neque laborem recusavit, neque ullam bene gerendae rei occasionem praetermisit, etc." et post nonnulla. "Maiorinus igitur omnibus, quae volebat, exploratis, in Liguriam ad exercitum revertit: quem terrestri itinere, ad Herculis columnas ducens, inde per angustias freti transire in Africam, cum hosteque congredi omnino cogitabat: tanta ipsius spem exercitus admiratione, ac voluntate ob eius virtutem, ut in venerint certam omnes breviter Africa per eum potituros. verum eo ex morbo paulo post decedente, ab incepto destitit, etc." quem tamen a Recimere occisum concordibus scriptis historici reliqui profitentur.

Ibid. 12. ὁ δὲ στρατηγὸς διαβὰς Πάτμον ἀπεσώθη] ita codices cuncti: quibus licet adversis lego πορθμὸν vice Πάτμον, ut sit sensus, ducem exercitus sub Maioriano, eo mortuo, fretum Gaditanum traiecisit, et exercitum in Africam transmissum in Hispaniam revocasse. quis enim alias huius loci sensus, nisi forte de Liguria loquuto non Πάτμον, sed Πάδον; Padum fluvium scribere propositum fuerit auctori.

Ibid. 14. ἐν τούτοις οὖν ἀσχολουμένῳ] Eudociae iunioris mortem tangit auctor vitae Euthymii apud Surium 20 Ianuarii.

184, 5. Λέων δ βασιλεύς] Leonem iuniorem a seniore decimum sextum imperii annum numerante, coronatum scribit Iornandes de temp. ac regn. successionem, ultimum tamen eius vitae existimat.

Ibid. 7. μετὰ δὲ τὸν Ὀλυβρίον θάνατον] errantis Procopii vestigia nuper animadversa sequutus auctor, alia haec ex Euagrii lib. 2 cap. 16 deprompta subiicit.

184, 14. μετὰ αὐτῆς] Paulus diaconus Euagrii, et Theophaonis eum imitati correcturus errorem anno ab urbe condita 1226 Augustulum a patre Oreste imperatorem renuntiatum testatur: ac deinceps novos imperatores creatos scribens, ab urbe condita annos haud amplius observat: quod in Augustulo imperium Romanum desiisse sentiat. Iornandes de rebus Get. a conditu urbis ad Augusti imperium annos 709, ab Augusto ad Augustuli decessum 522 numerat. summa 1231 annorum.

Ibid. 16. ἐπὶ Πρωμύλλον] Petavius lib. 13 de doct. temp. ad annum 5187 et 5188.

Ibid. 19. ὃς τὴν τοῦ ῥηγός] Euagrius citatus. τῆς μὲν βασιλείας προσσηγορίαν ἑαυτὸν ἀφελὼν, ῥῆγα δὲ προσεκεκλήσθαι. imperatoris nomine repudiato, regem se appellavit. ῥῆξ rex est dignitate minor imperatore, βασιλεὺς imperator.

185, 5. ἡ κόνις κατέλθεν] chronicon Alexandrinum ante annos quinque prodigium mensis Novembris 11 accidisse testatur.

Ibid. 10. τῷ δ' αὐτῷ ἔτει] convenit Euagrius lib. 2 cap. 17 de Leonis senioris annis, septemdecim nimirum imperasse: imperium vero deposuisse, et Leoni nepoti reliquisse ipse solus asserit.

Ibid. 13. Ἰνδικτιῶνος ιβ'] ita chronicon Alexandrinum, quod de Leone iuniore subdit. οὗτος Αἰὼν ὑποβληθεὶς ἐπὶ τῆς ἰδίας μητρὸς τῆς ἐπιφανεστάτης Ἀριάδνης, ὡς προσκεκλήσθαι αὐτὸν ὡς βασιλεῖα Ζήνωνος στρατηλάτης, καὶ πατρίκιος ὁ αὐτοῦ πύππος (lege πατήρ) ἐπέθηκε στέφανον βασιλικὸν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ αὐτοῦ Ζήνωνος· καὶ ἐβασίλευσεν Ζήνων ὁ Κοδισσεύς ὁ Ἰσαυρὸς μετὰ τοῦ ἰδίου ἐγκόνου (lege νίσου) ὀλίγον χρόνον. καὶ τῷ ια' μηνὶ τῆς αὐτοῦ ὑπατείας ἀρρωστήσας Αἰὼν ὁ νέος μηνὶ Δίῳ τῷ καὶ Νοεμβρίῳ ἐτελεύτησεν. hic Leo a suamet matre nobilissima Ariadne monitus, ut curaret se a Zenone patre magistro militiae, et patricio, pro imperatore coli, imposuit diadema regum capiti Zenonis: et imperavit Zeno Codisaeus Isaurus cum filio suo Leone exiguo tempore. Leo quippe undecimo consulatus sui mense, mense Dio seu Novembri, morbo extinctus est.

Ibid. 17. ἔτη ιε' καὶ μῆνας β'] Malchus sophista apud Photium codice 78. mense vero Febuario, indictione 12, promotus Zeno alterius indictionis anno 14 mense Aprili interiit. chron. Alexandr. de barbaris Romanum imperium incursantibus, et Zenonis vitiis Euagrius lib. 3 cap. 1 et 2. Suidas v. Ζήνων.

186, 7. προσελθὼν ὡς ὕπατος] consul eo anno extitit ex citato chronico, et trabea consulari ornatus munera in populum publice sparsit: quod saepius apud auctorem est τὸ προσέρχεσθαι.

Ibid. 8. Βασιλίσκος δὲ ὁ Βερίνης ἀδελφός] Euagrius lib. cap. 3, Iornandes de regn. et tempor. successionē. chronicon Alexandr. ad Zenonis annum 3, Malchus sophista, et Candidus Isaurus apud Photium codd. 78 et 79, et Theodorus lector lib. 1 collect.

187, 3. διὰ τύπου] τύπους edicta unīversalia, canones, regulas vocant Graeci recentiores, eos de quibus hic mentio, ἐγκυκλίους συλλαβάς, Euagrius cap. 4 ἐγκυκλίους ἐπιστολάς, et ἐγκύκλια Nicephorus. auctor ipse τύπον γενικόν inferius scribit.

Ibid. 8. Ὅχοῦμενος ὄνῃ] quod pro more foret, vel curru vectos, vel iumento asinove insidentes patriarchas, litanias sive processionum preces celebrare. recolenda quae de S. Proclo superius lecta. Theodorus lector legendus.

188, 1. ὁ πάππας] dictio vocandi significatu accipienda. hinc Cedrenus vocative πάπα. non minima scriptorum pars inter Graecos a Cyrilli Celestini papae Romani in concilio Ephesino legati temporibus patriarcham Alexandrinum papae nomine remunerandae Cyrilli pietatis, et in sedem Roman. obsequiorum gratia compensandorum scribunt fuisse donatum. tanti privilegii penes ipsos sit fides, quae Nicephoro lib. 14 cap. 34 auctoritate nutat. ἐξ οὗ λόγος, inquit, καὶ τὸ τῆς μέτρας ἐπίθεμα εἰληφέναι, καὶ τὴν τοῦ πάπα προσηγορίαν λαβεῖν, καὶ τῆς οἰκουμένης κριτὴν ὀνομάζεσθαι. ex quo tempore fama est (mihi certe fabula) mitram illum, et papae appellationem, atque ut unīversi orbis index appellaretur, accepisse. fabula, inquam, insulsissima. Athanasius enim Cyrillo prior seipsum papam epistola ad Antiochenses scribit. οἱ ἐπιστελλαντες, ὃς, τὸ πάππας Ἀθανάσιος, καὶ οἱ παρατυχόντες σὺν αὐτῷ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. qui epistolam scripserunt, sunt isti: papa Athanasius, et qui cum illo Alexandriae fuerunt. praecessorem Alexandrum papam compellat Alexandrinus clerus apud ipsum Athanasium, et Epiphanius haeresi 69. μυκαρίῳ πάπα, ἐπισκόπῳ ἡμῶν Ἀλεξάνδρῳ, οἱ πρεσβύτεροι, καὶ οἱ διάκονοι. beato papae episcopo nostro Alexandro presbyteri et diaconi, in domino, salutem. et in epistolae processu. τί μέμφεσθε Ἀλεξάνδρῳ τῷ πάπα λέγοντι ἐκ τοῦ πατρὸς τὸν υἱόν; quid expostulastis cum Alexandro papa ex patre filium asserente? Hieroclam, vulgarius Hieroclam ea appellatione primum quondam salutatum

ex Ecchellensi chronici Orientalis pag. 115 observo. *Hieroclas prius fuit, qui eo nomine cognominatus est.* etiam Ethnici lovem γενήτορα πάναν dixerant. de voce πάπας, et duplicato π πάπας Suidas.

188, 11. μελαγομονήσας τὸν θρόνον] in stupendi ac plane insoliti luctus signum. nigrum quippe colorem suis in officiis ecclesia Graeca respuit: quae non nisi album, vel per quadragesimam purpureum admittere solita est. de ecclesiae illius coloribus ad euchologica disseruimus.

Ibid. 14. Περόξης δὲ ἐπεστράτευσεν] haec a Procopio mutuata lib. 1 de bello Persico statim sub initium: qui Hannos istos Euthalitas appellat, mores et genus describit, ac demum Perozam (sic eum vocat) ad Orientem conversum (Euthalitarum rege adoratum ab eo se existimante) ex magorum consilio adorasse.

189, 7. τοῦ κλήρου καὶ τῶν μοναχῶν] Euagrius lib. 3 cap. 7, Theodorus lector.

Ibid. 19. τοὺς λεγομένους λευκοὺς Οὐννοὺς] quos anno praecedente auctor Nephthalitas, Euthalitas Pal. cod. Νεφαλίτας ubique Procopius memoratus: eo quod "soli Hunnorum albi sunt, neque item foedi aspectu, neque ferarum modo, velut alii victitantes, sed sub uno degentes principe politicam vitam agunt inter se, et cum vicinis ius fasque colunt, aeque ac Romani et alii omnes." ad Persidis boreale latus eos statuit Ortelius in lexico: ex studio simulandae fugae a Procopio eis ascripto Parthos esse censeo. de iisdem Agathias lib. 4 versus finem.

190, 7. τὸν μάργαρον] cuius inventionem, ambitum, pretium, et iacturam narrat Procopius de bello Persico lib. 1 ineunte. Photius cod. 63. μαργαρίται, καὶ μάργαροι λέγονται, καὶ μαργαρίδαι. εὑρεται γὰρ ὁ μάργαρος παρὰ τε Προκοπίῳ τῷ ῥήτορι, καὶ ἄλλοις ἀξιολόγοις.

192, 5. Ἴλλος καὶ Προκοῦνδος] leguntur ista ex plurima parte in chronico Alexandrino ad annum Zenonis 4 et 10. quaedam indicant Theodorus lector in collect. Euagrius capp. 8 11 12 et 24, Procopius de bello Vand. lib. 1, Malchus, et Candidus Photii cod. 78 et 79, Iornandes de reg. et temp. successionibus. Suidas v. Ἀρμάτος. Procundum chronicon Alexandrinum Trocundum, Baronius Promundum, Peyrez. Tricundum.

193, 10. εἰς ἓνα πύργον] λιμνῶν πύργον vocat chron. Alex. *steunium* Iornandes.

193, 11. *σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις*] cuncti codd. legunt *γυναιξὶ* numeram multitudinis.

Ibid. 15. *ἐν τῷ σένσῳ*] *in sella*, seu *sessionis* loco. supra etenim *συνκάθεδρον* elevare Zeno promiserat. nota sequens locum clarius illustrat.

Ibid. 21. *ἐσφάγη εἰς τὴν κοχλίαν*] ex chronici Alexandrini verbis ad Constantini annum 23 lucem haec mutuatur. *παλατίον μέγα ἐποίησε πλησίον τοῦ ἱππικοῦ (καὶ) τὴν ἄνοδον ἀπὸ τοῦ παλατίου εἰς τὸ κάθισμα τοῦ ἱππικοῦ διὰ τοῦ λεγομένου κοχλίου. regiam amplam proxime circum condidit, et ascensum a palatio in circi tribunal (σένσον nuper dictum) per spatium cochleam vocatum extruxit.* ad chronici Alexandrini instar Pal. Barb. et Peyrez. codd. scribunt τὸν *κοχλίαν*. ex illius porro auctoritate locum hunc totum interpolo. *ἐσφάγη εἰς τὸν κοχλίαν τοῦ παλατίου ὃς ἀνήρχετο εἰς τὸ ἱπποδρόμιον.*

194, 6. *ἐχειροτονήθη*] locus interpolatus.

Ibid. 19. *ἐγένετο σεισμὸς φοβερός*] in annum Zenonis 13 submovet chronicon Alexand. *ἐπαθεν*, inquit, ἀπὸ θεομηνίας σεισμοῦ ΚΠ. τὸ δεύτερον αὐτῆς πάθος μηνὶ Γορπιαίῳ Σεπτεμβρίῳ κς' ἐπ' ὀλίγον διάστημα ἕως τοῦ Ταύρου. *rursus CP. irato numine labem accepit a terrae motu secundo Gorpiaeo Sept. 26 spatio prope usque ad Taurum.*

195, 7. *Στέφανος δὲ ψήφῳ κοινῇ*] hunc Euagrius tacet lib. 3 cap. 10 et cum Stephano iuniori mox secuturo confundit: Nicephorus in chronico ad Theophanis mentem exprimit: et Baronius ad annum C. 479 male intelligit: de quo iterum sermo.

Ibid. 12. *Θεοδόριχος ὁ Τριαρίων*] ex Euagrii lib. 3 cap. 25 translata narratio: nonnihil ex ea delibat Malchus sophista apud Photium cod. 78.

196, 4. *Μαρκιανὸς ὁ παῖς Ἀνθεμίου*] Theodorici seditione et letho relatis lib. 3 cap. 24. Euagrios sequenti cap. 25 Marciani tumultus aggreditur referendos his verbis: *μετὰ ταῦτα διενεχθεὶς πρὸς Ζήνωνα Μαρκιανός*, etc. ita Theophanes anno superiore de Theodorico narrationem exequutus, aliam, quae a Marciano res gestas explorat, hoc anno suscipit texendam: quam Marcellino assentiens Baronius ad annum Zenonis octavum refert. I. C. anno 481 num. 1 et 2. reliqua in Theodoro lectore videnda lib. 1 ad calcem.

197, 4. *ἔβουλεύσατο Ἄλλος*] Euagrii caput 27 ex Eustathio Syro brevem de illo narrationem instituit, quam ad

eius exemplum superioribus annectendam iudicavit Theophanes.

197, 20. σχολάριος] schola, ordo militantium est: et qui per diversas cohortes gradum faciunt, per scholas promoveri dicuntur. fuerunt undecim scholae palatii custodiae deputatae: novem armatae militiae ex Armenis selectae, et inermes duae. scholares sunt in huiusmodi turmas recensiti arma iactabant et militiam: verum palatii deliciis enutriti, molles et imbelles ad ostentationem arma gestabant, et militiam profitebantur; si modo maius stipendium sumerent contenti. de illis plura Suidas et Meursius v. σχολάριος. Pancirollus in imp. notitiam cap. 63.

198, 1. σπαθάριος] Cedrenus ὁ σωματοφύλαξ ἐστὶ ματelles nuda spatha armatus.

Ibid. 5. καμηλαύκην] καμηλαύχι pronunciant moderni. pileolus internus capitis summitatem solam, vel nonnunquam etiam aures circumtegens: huiuscemodi ab illo assumptus, quo abscissae auris defectum occultaret. πιλίδιον, σκιάδιον, uno verbo calotta.

Ibid. 9. στρατηγὸν τῆς ἐώας πάσης] qui praefectum praetorio Orientis iam forsant antiquatum referret.

Ibid. ὥστε καὶ δούκας ποιεῖν] praeter duos per Aegyptum alii sex duces Orientem tuebantur: scilicet Palaestinae, Arabiae, Phoeniciae, Syriae, Euphratensis, Osrhoenae, et Mesopotamiae. hi cum a principe probarentur, illi arbitrio a Zenone sunt relictii. Pancirollus in notitiam imperii.

Ibid. 20. Στεφάνου τοῦ ἐπισκόπου Ἀντιοχείας] Petro Fulloni Stephanum successorem a prioris asseclis Antiochiae neci crudeliter traditum, et huius locum Calendionem excepisse scribit Euagrius lib. 3 cap. 10. post Petrum Fullonem duos nomine Stephani, primum annis tribus, alterum uno sedem Antiochenam tenentem recenset Nicephorus in chronico, quos Calendionem sequutum asserit. Baronius Nicephori sententia ad annum 479 num. 2 memorata, ad annum deinde 482 num. 1 in Euagrii geminum hunc Stephanum non distinguendis opinionem transit, et omisso seniore, iuniorem, quem priore loco Fullonis successorem nominavit, posteriore a Calendione exceptum manifeste proficitur: atque ita solo senioris nomine recensito, annos in pontificatu nullos, locum nullum assignat, iuniorem tribus annis sedem tenuisse, nullo teste contentus asserere. Theophanes porro Nicephori patriarchae auctoritate fultus unum ab altero di-

criminat Stephanum, huncque anno solo ecclesiam administrantem, et martyrem extitisse, et Calendionem praecessisse testatur.

199, 8. *Κωδωνάτον*] *larvatos tintinnabulis κώδωσι* spectatores ad risum moventes, *κωδωνάτους* vocant recentiores Graeci.

Ibid. 9. *πρωτόθρονον*] primus post patriarcham metropolita est *πρωτόθρονος*.

Ibid. 12. *ἐχειροτονήθη δ' Ἰωάννης*] Euagrius lib. 3 cap. 12.

Ibid. 15. *ὁ δὲ πατρίκιος Ἰλλος*] Candidus Photianus ad codicis 79 calcem, Euagrius lib. 3 cap. 27, Theodorus lector lib. 2, Iornandes de regn. ac tempor. successione.

200, 6. *καταλαβόντων τῶν σακρῶν*] tres codices, de quibus variae lectiones ita scribunt: correctius *καταλαβουσῶν*.

Ibid. 11. *Τρασαλισσαῖον*] Tarasicodisam vocat laudatus Candidus apud Photium: Aricmesum Euagrius lib. 2 cap. 14, Codiosaeum chronicon Alexand.

201, 6. *εἰσηλθεν ὁ Ἀσόντιος*] Euagrius lib. 3 cap. 27, Theodorus lector lib. 2.

Ibid. 7. *μηνὶ Ἰουνίῳ*] Barb. addit *εἴ'*, Pal. cum Peyrez. *κΊ*.

Ibid. 13. *γόητι λεγομένῳ εἶναι*] quam studiose praestigiis se addixerit, et prohibitas exercuerit artes, fusissime exponit Suidas v. *παμπρέπιος*.

202, 1. *τοῦ Πετροῦ τοῦ Μογγοῦ οἱ σπουδασταί*] Ioannis eiectionem, Mongi intrusionem, et Zenonis Henoticon ad verbum exhibet Euagrius lib. 3 capp. 12 13 et seqq.

Ibid. 17. *Θεοδέριχος ὁ Οὐαλάμερος*] Theodoricum Valameris filium praesente anno Zenonis undecimo in Italia regnantem memorat chronic. Alexandr. eius in Italiam expeditionem in annum Zenonis 15 Marcellinus, et Marius reiciunt. eiusdem decimo quarto praedandi libidine pulsum Thraciam armis infestasse, auctor est idem Marcellinus. hoc itaque Zenonis undecimo cum Ioanne Scytha adversus illum, et eiusdem rebellionis socios expeditum consentit Petavius lib. 13 de doct. temp. eius educationem, dum CP. obses ageret, ad patrem regressum, consulare munus, cum Zenone foedus, arma in Thraciam illata, in Italiam, sive proprio animi proposito, sive Zenonis eum timentis consilio susceptam profectionem, et exinde varia eius certamina describunt Pro-

copius de bello Gotthico sub initium, Iornandes de regn. ac temp. successione, atque iterum de rebus Geticis lib. versus finem. tempora et annos observant Marius, Cassiodorus, et Marcellinus in chronicis.

203, 20. οἱ τῆς ἀνατολῆς ἐπίσκοποι] Euagrius lib. 3 capp. 18 19 et 20.

204, 6. Πέτρος ὁ γναφεὺς τὸ β' ἔτη γ'] annorum trium summam huic omnes ἑοδδ. attribuunt, cuius anni sigillatim enumerati ad quattuor ascendere comperiuntur. vide pag. seq. Barb. codex qui tres recenset, secundum repetere non veretur.

Ibid. ἔκδικον ἔπεμψεν] libellum Felicis ad Acacium habet Baronius ad annum C. 483 num. 46 et 47, quo defensoris istius nomen promit. "ad quam rem," inquit, "de collegio nostro fratres et coepiscopos nostros, cum quibus illum a latere nostro fidelissimum Felicem defensorem S. ecclesiae Romanae ordinatione direximus." ἔκδικος itaque defensor est, qui ecclesiae iura, statuta et privilegia sarta tecta conservat et defendit: unde defensor ecclesiae hic idem Felix scribitur a Liberato brevii cap. 18.

Ibid. 9. τῶν ἀπὸ Πάμης πεμφθέντων] legatos iniurias huiusmodi Constantinopoli passos testatur liberatus in breviario. "itum est CP. et praedicti episcopi in custodiam sunt redacti, chartis sublatis, ne catholicis, quibus scriptum fuerat, redderentur. quos iterum post haec Acacius de custodia eiiciens secum fecit procedere, ut quasi confirmato Petri sacerdotio dimitterentur."

Ibid. 13. Πέτρος ἔτη γ', γ'] palladium eiusque annos decem annotat hic Peyrez. collatum Palatino, imo annum eius primum et decurrentes deinceps incipit numerare.

Ibid. 14. Ἄλλος καὶ Λεόντος] Iornandes de regn. ac temp. successione, Theodorus lector lib. 2.

Ibid. 19. κοντοὺς] habet Iornandes *hastilia*.

Ibid. πέραν εἰς Συναῖς] ad boreale CP. latus portus est, ultra quem regio opposita Pera vocatur, quia πέρα τοῦ λιμένος, et inferius Galata a lactis copia inde in urbem deportata, cuius ab optimis ficibus ibidem nascentibus Συναί, antiquum nomen. Iustinianam quoque dictam observat Stephanus de urbibus. plura Pancirollus de 14 regionibus urbis CP. ad notitiam imperii, et Gyllius in topographia CP.

205, 1. ὁ δὲ Ζήνων τῇ βουλῇ Ἀκακίου] historiam Acacii omnem nobis pene incognitam testatur Photius codice 42

a Basilio Cilice diligenter scriptam, quam periisse, vel adhuc inter pulverem et blattas latere dolendum.

205, 3. ἀποκρισιάρχους] mandata principum, et pontificam *responsa* quondam dicta: qui deferebant nuncii, *responsales*. illa Graecis ἀποκρίσεις· isti ἀποκρισιάρχιοι.

Ibid. 12. τοῦ Δίου μονήν] de quo Menaeum ad diem Iulii 19, monologium Sirleti ad diem eundem, "S. Dius sub Theodosio III CP. monasterium aedificavit multis pecuniis ab imperatore suppeditatis, quibus opus ipsum perfici posset."

Ibid. 13. εἰς τὸ ἱερατεῖον ἐπέδωκαν] Liberatus in breviario cap. 18. "datis Acacio huiusmodi litteris, eas non suscepit, patrocinio fultus imperatoris: ita ut cogerentur, qui eas detulerunt, per quendam monachum Achimitemensem ipsam chartam damnationis, dum ingrederetur ad celebranda sacra, suspendere in eius pallio, et discedere. qui tamen usque ad mortem patrocinante imperatore remansit sacrificans. his provenientibus, et Acacio permanente in Petri communione, separavit se quidem sedes apostolica a CP." ultima haec Theophani adversatur. videndus Euagrius lib. 3 capp. 10 et 21.

206, 1. Καλανδίων ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας] in priores annos, quibus adhuc sedem occupabat Calandion, fuerant haec a Theophane revocanda: de quibus ad verbum Theodorus lector lib. 2 collect. petitas a Zenone Eustathii reliquias, et Philippis Macedoniae evectas scribit.

Ibid. 6. Φραυίτας τριμήνου τῆς ἐπισκοπῆς] quadrimestrem ponit eius episcopatum Euagrius lib. 3 cap. 23. de eo quoque Liberatus in breviario cap. 18.

Ibid. 21. Πέτρος ὁ Μόγγος] Petri Mongi mortem Euphemii primordiis solerter adiunctam ex Euagrii lib. 3. cap. 2 auctoritate colliges. Athanasio successori annos 6, dies 223, assignat Ecchellensis.

207, 2. Ζήνων δὲ ὁ βασιλεύς] annus superior quo tyranni extincti, quemque Calandion ultimum numeravit, commodius ista excepisset. historiam itaque non chronographiam auctor hic exhibet.

Ibid. 8. Πέτρος δὲ ὁ Γναφεύς] haec rursus propria sede remota, et palladii aetati incongrue adnexa: de quibus Euagrius lib. 3 cap. 16, Alexander monachus apud Surium 11 Iunii.

Ibid. 14. Ξεναῖας δὲ ὁ δοῦλος] recitantur haec per Anastasium diaconum in posteriori Nicaeno concilio ex Theodoro lectore, quo tempore eius historia integra habebatur.

tor, tum ob genus, tum ob auxilium ab ea acceptum, charam habuit inter provincias reliquas, et plurima voluit auctoritate CP. pollicere. Candidus Photianus cod. 79, Sozomenus de Isauris lib. 8 cap. 25. bellum in eos motum hoc anno scribit Marcellinus comes: de quo Theodorus lector lib. 2, et Iornandes de regn. ac temp. succes.

213, 5. *Νινιλήγγις*] Lilingem pronunciat citatus Iornandes.

214, 8. *Κυρτός*] *Gibbum* nonnulli reddunt.

Ibid. 14. *Ζαμάσσης ὁ υἱός*] Zambases dicitur Agathiae lib. 4, Blases Procopio de bello Persico: uterque legendus. *Πεξαμασφός*, scriptum reperies pag. superiore 117, et dictionem inter varias lectiones emendatam.

215, 3. *ἐν τῷ χρονίζειν τὸν πόλεμον*] quinquennium testatur Theodorus lector, pene sexennium Iornandes, sexennium Marcellinus. auctor quarto anno finitum videtur asserere.

Ibid. 15. *τῇ λεγομένῃ σείρῳ*] lego *σειρομάστην* apud plures auctores, de quo non ieiune in Codinum. *σεῖραν* hic neque *restem*, neque *catenam* interpretabor, sed *gladii* genus *σειρομάστην*, quem Hesichius *λόγχην*, *δόρυ*, *ῥωμφαίαν* exponit.

216, 1. *Μαρτύριος ἔτη δ'*] alia exemplaria legunt *ἔτη ἡ'*. eidem *ἔτη ἡ'* tribuit praemissum canonium pag. superiore: unde tamen bis annus primus repetatur, nec annorum octo spatium obtineat in omnibus codicibus igitur.

Ibid. 12. *Εὐφημίου δὲ τῷ ἐπισκόπῳ*] Marcellinus ad annum Anastasii quintum. *Euphemius episcopus CP. falso ab Anastasio principe accusatus, atque damnatus, in exilium ductus est.* Theodorus lector in reliquis consulendus.

217, 15. *Ἰωάννης ἔτη θ'*] Ecchellensis numerat annos 8, dies 224.

Ibid. 19. *ἐπιδρομῆς τῶν λεγομένων Σινητῶν*] *Σινητάς* vocavit superius Saracenos. eorum motum breviter perstringit Euagrius lib. 3 cap. 36. *Arabes*, scribit Ecchellensis histor. Arab. pag. 150, "in cives, sive civitatum incolas discriminantur, et in eos qui per deserta perpetuo vagantur loca nullis certis sedibus, sed sua tentoria ibi figunt, ubi res et necessitas postulant, pabula suis quaeritantes armentis et gregibus, quos Strabo Scenitas appellat."

218, 4. *φυλάρχου τῆς χώρας δυνάστην*, *regionis principem τὸν φυλάρχην* exponit Suidas. *ὅτι τὰ χωρῖα αὐτῶν φν-*

καὶ ἐνομαζονται· quod eorum vici et oppida tribus nominentur.

218, 6. Ἀγαρον] hunc sub Achari nomine mihi Suidas innuit, et Osrhoenae regionis principem facit v. φυλάρχης. Agarum alium isto longe priorem celebrat nuper citatus Ecchellensis, a quo Agaritarum cognatio φυλή Theophani nostro dicta, de quo pag. 156, Arabes porro in *indigenas* et *advenas* discriminatos, illos antiquissimos Noe patriarchae nepotes, Iectan nimirum et Heber filios, qui primi Arabiam occupavere: istos autem, qui generis auctorem agnoscunt Ismaelem Abrahæ filium, vocaverunt. utrique ul posteros habuere nobiliores, qui stirpium variarum et familiarum se constituere capita, ita se *tribuum suarum principes* declaravere: Genes. cap. 25. tribus illas diversas, velut acies sub tot ducibus accurate perstringit laudatus Ecchellensis typis regiis anno 1651 editus a pag. 141 ad 161. circa Scenitas et vagos Arabes hoc unum, quod huc confert, ex eodem observo. “adversus vagantes” et effraenes “Arabes in silicibus, marmoribusque Romana lingua et characteribus insculpta hactenus videri Romanorum imperatorum edicta, quibus sub variis poenis inhibetur, ne vagum illam, errantem incertamque agant imposterum vitam.” variae lectiones hic non leviter praetereundae.

219, 1. τοὺς ἐνδημοῦντας ἐπισκόπους συνελθεῖν] antiqua consuetudo in utraque ecclesia quondam observata, ut ex ἐνδημοῦντων, casu in urbem, sive Romam, sive CP. adventantium collegio synodus haberetur, etiam hodie apud Graecos retenta.

Ibid. 4. Δίου μονήν, καὶ Βασσιανοῦ καὶ Ματρώνης] de Dii tempore et monasterio ad pag. 114. de Bassiani aedibus menologium Sirleti: de Bassiano et aedium eius nominis fundatore Menaem ad Octobris diem 10. ἐπὶ τῆς βασιλείας Μαρκιανοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου ἦλθεν ἐν ΚΠ. καὶ τοσοῦτον διέλαμψεν ἀρεταῖς καὶ θαύμασιν, ὥς καὶ τὰν κτίσαι ἐπ’ οἰόματι αὐτοῦ τὸν βασιλεῦ. sub Marciani piissimi imperio CP. venit, tantumque virtutibus et miraculis claruit, ut eius nomine templum imperator extrueret. discipulorum numero Matronam aggregatam memorat idem Menaem ἐπληθύνθη δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὥς εἰς τριακοσίους· εἰς ὧν ἦν καὶ ἡ ἁγία Ματρώνη. discipulorum eius numerus ad 300 crevit: ex quibus S. Matrona extitit.

Ibid. 14. Θεοδέριχος δὲ ὁ Ἀφροῦ] ex Theodori lectoris lib. 2.

219, 18. Πολλαδίου δὲ τοῦ ἐπισκόπου] Euagrius lib. 3 cap. 23.

220, 2. Ὀλύμπιος δὲ τις Ἀρειανός] prodigium lectu dignum a Damasceno orat. 3 de imaginibus scriptum.

Ibid. 4. ἐν τῇ νεροφόρῳ] δέξαμενῃ] habet Damascenus citatus, quae est *balnei lavacrum*, ceu vas quodcumque aquis recipiendis idoneum. aquam porro Graecorum vulgus νερόν hodie vocat: olim quoque sic dictam puto, quod aquarum Nymphae Νηρεΐδες quasi *Aquatiles* audirent.

Ibid. 5. πρῶτος τῶν Διαιταρίτων] Helenianorum palatii ad quod balneum curator, et balnei praefectus 2 Damasceni interprete redditur.

Ibid. 13. ἐπιτελεῖσθαι ᾗτήσατο] Theodorus lector, ex quo ista, subiungit: ἐπιτελουμένης δὲ καὶ πρότερον, πλὴν ἐξ αἰτήσεως Φήστου πολλῷ πλέον ἡϋξύνθη τῆς τοιαύτης τὸ φαίδρον πανηγύρεως. *quamvis antea festum apostolorum celebraretur, tamen studio Festi, multo amplius et splendidius panyris illa celebrari coepit.*

Ibid. 17. Φῆστος ἀπερχόμενος] ipsis pene verbis cum Theodoro consentit Theophanes.

221, 12. ἀνέστειλεν τὸ χρυσάργυρον] tributum auro promiscue et argento pendi solitum, fuit χρυσάργυρον. aurum enim solum nonnunquam, quandoque solum argentum imperatur. χρυσάργυρον capitibus singulis hominum, iumentorum, pecorum, neque canum etiam exceptis, erat impositum: imo ab exoletis, data criminum foedissimorum licentia capiebatur. de eius execranda impositione Zonaras, et Cedreus abunde: auctorem Constantinum fingit Zozimus: ab illata iniuria Christianissimum principem vindicat Euagrius totis duobus capitibus lib. 3 40, nimirum et 41 relata prius 39, Anastasii iussu eiusdem abrogatione: de quibus Baronius anno C. 330 a num. 33 ad 48, et an. 491 num. 11 et 12.

Ibid. 13. τὰ κυνήγια ἔπαυσεν] Theodorus citatus. τὰ κυνήγια ἔπαυσεν. truculentas et horrendas circi vaenationes, quibus bestiarum cum feris certissimo vitae periculo pugnae inibant, Anastasium compescuisse intellige. vaenandi enim exercitium, ut sit per silvas, laude dignum abolevisse, in Anastasii principis laudem nemo cordatus morum censor verteret. κυνήγιον porro, unde cum bestiis pugnam affirmem, auctoritates istae suggerunt. Suidae v. κυνήγιον. ἐν τῷ κυνηγίῳ, scribit, ἐρηπτοῦντο οἱ βίαιοθάνατοι. in amphitheatro violenta morte occisorum proiciebantur corpora: ut nimirum qui sibi manus consciscerent βίαιοθάνατοι, gladiatoribus et

bestiariis mortem in se concitantibus, post ademptum vitae lumen, sociarentur. infra: θανάτῳ, ὅτι ὁ κτείνας τὸ κυνήγιον ἐστί. *advertite ipsum amphitheatri conditorem esse. certe vaenatus locus, haud in silvis extruitur, nec statuis et columnis, de quibus ibi mentio, exornatur, nisi in circo, vel spectaculorum spatio deputato. Theopanis supra ad an. 5870. Δωρόθεος ὁ ἐν ἁγίοις ἐπὶ τοῦ θύσσεβοῦς Οὐάλετος ἐμαρτύρησεν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ θηρίοις παραδοθείς, ἐν τῷ κυνηγίῳ ὑπὸ Ἀρειανῶν. sanctus Dorotheus sub impii Valentis imperio martyrium Alexandriae tulit, ab Arianis in amphitheatro feris obiectus. eiusdem ad annum 5935. Χαρμόσυνος ὁ Ἀνγουσάτιος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐκροταφίσθη ἐν κυνηγίῳ. Charmosynus praefectus Augustalis in amphitheatro in tempore percussus est. Suidae iterum v. κυνηγός, et v. ἄρατος. τινὲς μὲν γὰρ ἐν ταῖς κυνηγεσίαις εἰσὶ τολμηροὶ πρὸς τὰς τῶν θηρίων συγκατασπύσεις· οἱ δ' αὐτοὶ πρὸς ὄπλη καὶ πολεμίους ὕμνους.* *quidam ad discerpendas in bestiariis vaenationibus feras audaces existunt, qui sub armis adversariis obiecti imbelles apparuerunt. mirumne foret in insequendis per saltus leporibus et cervis cuiuspiam animum laudari? adeone cruentum et inhumanum solitae vaenationis studium, ut ab imperatore Chrysargyrum extinguente, mereretur extingui? vetandas itaque censuit Anastasius feras, et immanes cum feris circi pugnas, quas Romae adhuc exercitas eodem tempore coaetaneus Theodorichus deflet his verbis, epist. 42 variarum Cassiodori lib. 5. "heu mundi error dolendus! si esset ullus aequitatis intuitus, tantae divitiae pro vita mortalium deberent dari, quantae in mortes hominum videntur effundi."*

221, 13. ἀρχιωνίους] clarius Theodorus lector. ἀρχὰς ὧν. in proposito non stetisse Theodoro et Theophani contrarius Suidas testatur v. Ἀναστάσιος. idem variae lectiones exprimunt.

Ibid. 19. τοῖς τόποις] lacunam replent alia mss. καὶ ὀξύτερον εἴπερ ἐπέδραμεν. hanc barbarorum incursionem, ut aliam annis tribus priorem perstringit Euagrius lib 3. cap. 36. alias lectiones inter varias suspicies.

222, 3. οἱ καλούμενοι Βουλγάρεις] a Volga Scythico fluvio, ex quo et patrio solo irruptiones in imperium Romanum fecere. Augerius Busbequius in itineralio, Ortelius Volaterranus. alia lectio Βούλγαροι.

Ibid. 6. σπένδεται πρὸς Ἀράβαν] Saracenorum principes Aretae nomine, velut Aegyptiorum Ptolemaei, insignitos testatur Scaliger de emend. temp. lib. 2, de Ammonitis Ara-

hibus aliter sentit Abraham Ecchellensis pag. 155, qua cum Thalabam memoret, principem Aretham ex eius tribu ortum facile putaverim; adeoque non a matre sed a tribu dictam Thalabanem, qui Badicharimi filius, Agari pater, Thalabitarum fuerit contribulis.

222, 9. ἐν Νεοκαισαρείᾳ] haec pene verbo tenus Theodorus lector ad lib. 2 collect. finem.

Ibid. 15. Καβάδης ὁ τῶν Περσῶν βασιλεύς] Amidam, capta Theodosiopoli, a Cabade obsessam et captam, ex Euagrii lib. 3 cap. 38 scribunt chronoligi. annum ex Eustathio notavit Euagrius Anastasii duodecimum, qui Theophanis a Septembri numerantis decimo tertio coincidere potest. reliqua Marcellinus comes Anastasii eiusdem anno duodecimo, Procopius de bello Persico lib. 1, nonnihil attingit Theodorus lector lib. 2.

224, 7. στέλλεται πρὸ τοῦ βασιλέως] Procopium et Marcellinum sequitur auctor Theophanes: hunc quoad annorum rationem, alterum quoad historiae fidem lib. 1 de bello Persico.

Ibid. 8. Βεσῶν] Bessi ad Haemum montem, et Danubium populi. Ortelius.

227, 4. ἱππικοῦ γενομένου] circensis hic motus idem videri posset, qui in chronico Alexandr. ad Anastasii annum 7 legitur, in quo Anastasius ipse lapide percussus. videat lector, et sententiam proferat.

Ibid. 9. Κέλλωρα τὸν μάγιστρον] rem aliter gestam narrat Procopius citatus.

229, 14. ἐκέλευσεν Ἀναστάσιος] ex Gyllii scriptis lib. 3 de topographia CP. cap. 6 plurimam lucem praesentia mutantur.

Ibid. 19. Ἰωάννης ὁ Νικαιώτης] *clausum* vocat Ecchellensis, et pontificatus annos 21, dies 23 tribuit.

230, 1. Ἀναστάσιος ἀνεθεῖς] eadem Theodorus lector lib. 2. τοῦ δὲ βασιλέως πρὸς Πέρσας σπονδὰς ποιήσαντος. et infra: Ἀναστάσιος δὲ εἰς τὰ πολεμικὰ ἀσχολούμενος τῆς κατὰ τῶν ὀρθοδόξων ἐπαύσατο βίης. ἤνικα δὲ μικρὰν ἐκ τῶν πολεμίων ἀνεσιν ἔλαβεν, πάλιν κατὰ τῆς ἐκκλησίας, καὶ τοῦ Μακεδονίου ὠπλίζετο. sed absque temporis nota: quae nihilo secius ex Persici belli annis superioribus adscripti termino facile colligitur. Elensum porro in Cappadocia secunda urbis episcopum memorat Euagrius lib. 3 cap. 31.

Ibid. 10. τὸν ἑπαρχὸν ἐν ταῖς συνάξεσι] clarior Theo-

phane Theodori lectoris dictio. διὰ τὰς γινόμενας ὑπὸ τοῦ λαοῦ σιώσεις ἐν τῇ πόλει κατὰ τοῦ βασιλέως, ἐπεινόησε τὸν ἐπαρχὸν τῆς πόλεως ἀκολουθεῖν ταῖς λιταῖς. ἐφοβεῖτο γὰρ τὸν ὑπὸ τῆς τετάρτης συνόδου ζῆλον τῶν τὰς ἐπελάσεις πω-
 ούντων. ὅπερ λοιπὸς εἰς ἀκείνου ἔθους ἐγένετο.

230, 17. Ἀχόλιον δέ τινα] Εὐχάλιον scribit Theodorus lector. Ἀσχόλιον Peyrez. ins.

231, 11. κομβάνεις] linguae recentioris corruptio, quae coniugationis tertiae contractorum verba haud amplius in ὦω, sed ὠνω terminantur. sic ἐλευθερώω, λυτρώω, χρυσῶω, vice ἐλευθερόω, λυτρόω, χρυσόω proferunt. futurum deinde in ὦσω formant: quare ubi Theophanes habet ἐμὲ οὐ κομβάνεις, prius scripserat: ἐκόμβωσεν πολλούς. at quomodo? Vat. 1 lectio. ἐπάρων πολλὰ χρήματα, καὶ λαθῶν ἔφηνεν, καὶ εἰσελθὼν ἐν ΚΠ. ἐκόμβωσεν καὶ κεῖ πολλούς.

Ibid. 14. Ἀναστάσιος ὁ βασιλεὺς ἐτείχισε] haec eadem chronicon Alexandrinum anno Anastasii 7 erranter. bellum enim Persicum, quo posterior Anastasiopolis condita, duodecimo tantum confectum est, ex Euagrii nuper citati testimonio. de huius urbis conditu Theodorus lector, et Euagrius lib. 3 cap. 37, qui etiam addit. λέγεται δὲ πρὸς τινὼν Δάρας, διότι Δαρεῖον αὐτόθι κατηγωνίσαστο παντάνα-
 σιν Ἀλέξανδρος. nonnulli locum illum Daras appellarunt, quod Darium ibidem Alexander devicerit. chron. Alex. διότι Δαρεῖον δόρατι ἔκρουσεν. quod Darium ibidem δόρατι hasta percusserit.

Ibid. 18. ἐμβόλους] Euagrius βασιλικὰς στοὰς regias porticus.

232, 3. Ἀναστάσιος ὁ βασιλεὺς Φλαβιανόν] discriminis haud exigui Theophanem inter et Euagrium Flaviani Antiochenensis episcopi fides subiectum et materia: hoc eam integram perseverasse, illo corruptam penitus et extinctam asserente. monachorum gregem haud contemnendum suis literis ab haeresi Flavianum vindicantium adducit Euagrius lib. 3 cap. 31, Xenaiæ inimicitias, et ex simultatibus calumnias, confictam ab adversariis haereseos notam, ut a fide discederet vim illatam, persecutiones, minas, seditiones, mortem ipsam intentatam, et inflictum exilium narrat cap. 32. quis tantæ constantiae vir a sanctitatis et innocentiae iudiciis, quales Baronius, Petavius, et alii, in sanctorum album recenseri non mereretur? in adversum rapere me molitur Theophanes, et Flavianum imbellem, timoris mancipium, favoris aucupem, a probis reiectum, ipsis haereticis ob animum nutantem et incertum, exosum, ac propriis tandem technis

multatum repraesentat hoc, et tribus qui sequuntur annis. utri fides adhibenda Euagrio Flaviani temporibus viciniore, an posteriori Theophani? auctoribus suis innititur Theophanes: testes iuratos, senes, cum quibus de Flaviano disserat, exceptione maiores adducit Euagrius. haereticus an orthodoxus; sanctus an impius Flavianus? decidant alii. sanctum praedicabo, quem sanctus Theophanes ut impium damnat? haereticum asseram, quem veritatis et fidei assertorem fidelis historicus Euagrius celebrat? utrumque abhorret animus. ut ut se res habeat, Flavianum suo iam tempore haereseos insinulatum mihi suggerit Euagrius: tum ubi cap. 31 Nestorianum errorem impingit Xenaïas. ut quid enim Nestorii pravitatis admissae reum accusaret, quem solo fidei orthodoxae nomine poterat damnare? sola fidei integritas crimen erat in Flaviano: non ex Nestorii reatu, crimen fuerat in Flavianum refundendum, quem sola fidei puritas reum agebat. Nestorianum itaque inclamabat Xenaïas, quia quem Eutychiannae suae haereseos conscium et adversarium noverrat, orthodoxum probare nequibat: tum etiam cum cap. 32 seniores, quos memorat, in Flaviani defensionem adducit Euagrius, quos certe tanto studio, quasi iuratos testes non proferret, nisi Flaviani nomen in iudicium trahi eius causae tutius agenda providus non persensisset. ab omni tamen haereseos suspicione liberasse, et orthodoxam eius fidem apud omnes testatam voluisse videtur Liberatus breviarum cap. 18 et 19.

233, 2. *Ἠλία τῇ ἐπισκόπῳ*] Eliae partibus sustinendis, eidemque in inculpatae fidei iure protegendo, in Euagrii vel calumniam vel errorem totis viribus insudat Baronius ad annum d. 512 a num. 8 ad 18. incassum omnino: ex corruptis quippe Theodori lectoris verbis calumnia omnis exurgit: ex integro textu summa tenetur eius laus, et innocentia comprobatur. Theodoriani textus ex eo patet corruptela, quod Theophanes Theodorum exscribens, Theodoro contraria scribat. vitiatum itaque Theodorus aut Theophanes: at non hic cuius scripta Elia memorantia nullius erroris arguuntur. quid igitur superest, quam vitiatum Theodorum, et ficto eius vitio delusum Baronium admittamus? hoc autem pacto in Christophorsonea Eusehii, cui Theodorus adiungitur, editione Theodorus emendatur pag. mihi 187 tom. 2. *Ἠλία τῇ ἐπισκόπῳ τῶν Ἱεροσολύμων προσέταξεν ὁ βασιλεὺς σύνοδον ἀθροῖσαι τῶν ὑπ' αὐτόν, καὶ κατὰ τῆς συνόδου ψηφίσασθαι. Ἠλίας δὲ σύνοδον μὲν οὐ συνήθροισεν, αὐτὸς δὲ μόνος ἀναθεματίσας Νεστόριον, καὶ Εὐτυχή, καὶ Ἀιδώρον, καὶ Θεόδωρον, τὴν ἐν Χυλληρόνι σύνοδον ἀπέδ-*

ξισο. *Eliae Hierosolymorum episcopo mandavit imperator, ut synodum episcoporum, quos sub se habebat, colligeret, et quartam synodum condemnaret. Elias vero synodum quidem non congregavit: ipse vero solus Nestorium, Eutychem, Diodorum, et Theodorum damnavit, et Chalcedonensem synodum recepit.* quidquid alias legeris, vim historiae et eius verbis infert.

233, 6. *σύνοδον ἀποδεχόμενος*] lege hic, sodes, pag. succedentis notam postremam.

Ibid. 8. *Νικαιώτον*] *Machiotam* corrupte legit Baronius ad annum d. 506 num. 16, et 516 num. 40 ex corrupto Liberati codice.

Ibid. 13. *ἐν τῇ Ἀντικανθάρῳ*] Cantharum balneum supra laudavit auctor.

Ibid. 15. *μοναχοί τινες αἰρετικοί*] qui fuerint illi monachi, unde progressi, cuius gratia CP. se contulerint, refert Euagrius lib. 3 cap. 33.

234, 5. *καὶ Ἰωάννην δέξασθαι μὴ δεχόμενον*] his attestatur Liberatus cap. 18 ante finem.

Ibid. 8. *Λεωτέριος δὲ ὁ ἐπίσκοπος*] pene verbatim iacent haec apud Theodorum lectorem.

Ibid. 11. *βυπίζεται βάρβαρος*] vide Graecos ab antiquo passiva recipiendi, non activa ministrandi sacramenta forma et lege usos: de qua nos in euchologicis. *βάρβας*, et *βάρβαν* in Vat. 1, ubique hic scribi, velut proprium nomen, observa. idem apud Theodorum lectorum obviam venit.

Ibid. 14. *ὁ δὲ βασιλεὺς Μακεδόνιον*] haec apud Theodorum superioribus praemissa.

Ibid. 16. *καθάπερ καὶ Ἠλίας Ἱεροσολύμων*] oppositus sibi ipsi Theophanes de Elia narrationem instituens: hic imperatoris auxiliarius Macedonium urget, ut synodum Chalced. anathemate feriat, qui linea paginae praesentis prima *σύνοδον ἀποδεχόμενος* asseritur. si cum Palatino codice τὸ *ἀποδεχόμενος* sustuleris; Elias cum reliquis periodi superius positae synodum Chalced. anathematizat, adeoque Macedonium orthodoxum cum Anastasio potest hic persequi. lege hic ex opposito *Ἠλίαν* (Eliam enim accusandi casu Anastasii editionis Regiae legunt marginales lectiones) qui hic, ceu orthodoxus ab Anastasio vim patitur, idem loco superiore orthodoxus item synodum Chalcedon. admittit. utrum porro τὸ *ἀποδεχόμενος* cum Palat. expungam, vel cum Anastasii ci-

tato exemplari legam Eliam, et Ἠλίαν reponam: dubius haereo.

235, 20. *σύνοδον κροτηθῆναι*] Cyrillus auctor vitae S. Sabae apud Surium die 5 Decembris ex his nonnulla refert: fuit autem Cyrillus ille Sabae suppar, ac pene coaetaneus Anastasii imp. et episcoporum, quorum hic gesta recensentur. de synodi istius anno auctori Marcellinus non consentit.

236, 14. *Ἠλίας δὲ ὁ Ἱεροσολύμων*] istis adversatur praefatus Cyrillus, cuius testimonium approbat Baronius ad annum 512 nom. 16, Petavius lib. 13 de doct. temp. et alii, sincerum orthodoxae fidei defensorem Eliam istum asserentes: de Flaviano superius actum. utrumque certe sequentia vindicant: ut quid enim in iudicium velut rei traherentur, qui iam in accusatorum partes, si vera foret historia, transissent. Elias ipse defensionem suam instituit apud Euagrium lib. 3 cap. 31.

Ibid. 19. *Ἀναστάσιος δὲ ὀργισθεὶς*] in contrariam mentem factum hoc vertit Euagrius cap. 32.

237, 7. *καὶ κατὰ Μακεδονίου ὁ βυσιλεύς*] Theod. lect. excerpt.

238, 9. *Ἠλίας ἔτος ἔν*] cuius tamen varia in episcopatu gesta superiores anni demonstrant Salustii in canonis descripti tempore.

Ibid. 10. *Μακεδόνιον ἠπάτησεν*] quod *μετὰ ὑποκριστῶς ἔδοξεν ἐνοῦσθαι τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ τῷ ἐπισκόπῳ*, *per hypocrisim ecclesiae et episcopo consentire videretur*, ait Theodorus: exin *πρὸς δολιότητος γέμοντα* conversus, in fraudem episcopum abduxit.

Ibid. 11. *Κέλλωρος*] Euagrius *Κέλερος*.

Ibid. *μαγίστρου*] *ἡγεμῶνος τῶν ἐν τῇ αὐτῇ τάξεων* officiorum aulae magistri. Euagrius idem lib. 3. c. 32.

Ibid. 15. *ὃ τινι καὶ χειροτονούμενος ὑπέγραψεν*] quod ex Theodoro lectore auctor observavit ad Anastasii annum quintum.

Ibid. 16. *τὴν Δαλμάτου μονήν*] orig. CP. *ἡ μονὴ τὰ Δαλματίον ἐκτίσθη παρὰ Δαλματίου πατρικίου ἀνεψιοῦ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου*. *monasterium cui ex Dalmatio factum nomen a Dalmatio patricio magni Constantini nepote conditum fuit.*

239, 6. *καὶ παρεσκεύασεν ὁ βυσιλεύς*] ut Macedonius

calumniam effugit, narrat Euagrius libro 3 capite 32, qui Theodori Synopsi quoad reliqua conferendus.

240, 5. τὸν ἐπίκλην Αἰτροβοῦλην καὶ Κήλωνα] ὅς con-
gruos nominibus istis actus vocatum ex Theodoro scribit
Theophanes, quos αἰσχρουργίας *impuros et scelestos* exprimit
Nicephorus lib. 16 cap. 26. praemissa vocabula varii varie
legunt. Theophanes et Cedrenus ubique Αἰτροβοῦλην reti-
nent, Nicephorus Αἰτροβούνην reddit, Anastasius Lytrobulem
quasi Αἰτροβοῦλην legerit, Theodorus lector Αἰτροβούλβην
idemque non Κήλωνα, sed Κόλωνα scribendum putat; Nice-
phoro, Cedreno, Anastasio, Theophane primam lectionem
probantibus. quamvis autem Κόλων, et ξεχωλωμένος recen-
tioribus Graecis appelletur Cynaedus: tamen cum Κήλωνα,
θερμὸν εἰς συνουσίαν *potentem ac fervidum in Venerem* si-
gnificet apud Suidam, eius lectio a pluribus probata magis
arridet, et alterius vocabuli iuvat expositionem. ex variis
porro eius lectionibus placet quae Αἰτροβούλβην refert, ceu
quae τῷ Κήλῳ se accommodet, et prae aliis sensum facil-
limum offerat. βουλβός, Latinis *bulbus*, ait Matthiolus in Dio-
scoridis lib. 2 cap. 166, veteribus fuit in frequentissimo ci-
borum usu, his praesertim admixtus, quae Veneris concili-
andae gratia parabantur, utpote qui Venerem stimulet. quod
autem ad id expetiti et commendati fuerint bulbi, Martialis in
xeniis, et Colum. lib. 10 docent. quod itaque βουλβὸς λίτραις
bulborum libras excitandae Veneri comederet Timotheus, vel
λίτραις βουλβὸς *bulborum* frequentius comestorum *arca* foret
ac *loculus*, Αἰτροβούλβου nomen potuit promereri, ac sub-
inde Κήλων θερμός εἰς συνουσίαν evadere.

Ibid. 7. εἰκόνας κατέφερεν] episcoporum imagines in
templis appendere more receptum fuit apud antiquos, Baro-
nius ad annum d. 511 num. 9. *insignia* quae Theodori in-
terpres addit, nec in Theodori, nec in Theophanis textu
adverto.

Ibid. 8. Ἰωάννην δὲ τὸν Ἀλεξανδρείας] huic ut Timo-
theo CP. Severum communicasse testatum reliquit Liberatus
breviarii cap. 19.

Ibid. 11. τὸν Μακεδόνιον ἀκρίτως ἐξώρισεν] haec ab
auctore annuum periodum a Septembri inchoante ad annum
Anastasii primum et vicesimum fuse narrata, ad eundem vi-
cesimum, quo consulatum Secundinus et Felix adhuc tene-
bant, Marcellinus comes brevibus dudum scripserat. "Mace-
donius Augustae urbis episcopus, licet olim Anastasii impe-
ratoris dolis fallaciisque circumventus, pravorum testimoniis
eidem accusatus, quoniam tomum sanctorum patrum apud

Chalcedonem sancta dudum subscriptione roboratum, eidem principi dare distulit, ab eodem Euchaita in exilium deputatus est. locum Macedonii Timotheus meridiano tempore ab Anastasio Caesare episcopus ordinatus invasit."

240, 12. *Κλαυδιουπόλεως τῆς Ὁνωριάδος*] de Paphlagoniae parte Ponto ascripta, et in Honorii filii Honorii adnotatum nomen a Theodosio adeptum, cuius Claudiopolis prius Bithyniae urbs, facta metropolis, fuisse Pancirollus in imp. not. cap. 128.

241, 2. *τὴν Εὐχαΐταν*] alibi τὰ Εὐχαΐτα. Bithyniae urbem, prius Helenopolim, ac quondam Drepanum, ex Ortelio.

Ibid. 3. *τότε καὶ Φλαβιανὸν ἐσπνύδασεν*] sub id tempus, non eodem fortassis anno, quae videlicet in annum praesenti succedentem, et in huncce ex parte incurrentem Marcellinus refert. reliqua ab auctore hoc anno recensita cum Euagrii scriptis lib. 3 capp. 31 32 et 33 comparanda.

Ibid. 12. *Πέτραις*] Marcellinus. *in castellum, quod Petra dicitur*: de quo Procopius lib. 2 exeunte de bello Persico.

Ibid. 13. *σιδηρωμένους*] vulgari dialecto *σεσιδηρωμένους* vice.

Ibid. 17. *ἀπὸ σταυροφυλάκων*] sanctae crucis Hierosolymis asservatae custodes *σταυροφυλάκες*.

Ibid. *Ἰωάννης ἕτη κγ'*] ex codicibus cunctis, annos tamen sigillatim numeranti sextus decimus excidisse comparietur.

242, 3. *Βιταλιανὸν τὸν υἱὸν*] in annos sequentes haec a Marcellino dilata: de quibus Euagrius lib. 3. cap. 43. hoc anno, qui Anastasii vicesimus secundus, Vitalianum seditionem movisse Iornandes de regn. ac temp. succes. lib. confirmat, bellum illud civile per annos sex ante imperatoris obitum a Vitalino motum testatus.

Ibid. *κόμητος Φοιδεράτων*] Scythae Transistriani, Gothi appellantur, teste Zozimo lib. 4. ascita Romanis herum auxilia Foederatorum obtinere nomen, ex eodem. hinc Iornand. de rebus Get. "defuncto Atanarico, cunctus exercitus in servitio imperatoris perdurans, Romano se imperio subdens, cum milite velut unum corpus efficit, milliaque illa dudum sub Constantino principe Foederatorum renovata, et ipsi dicti sunt Foederati."

Ibid. 7. *ῥόγας*] ab *erogando* stipendia militum ῥόγαι dicta.

242, 17. *Τιμίθεος δὲ τὰ συνοδικά*] ex istis nonnulla Euagrius lib. 3 cap. 33. quae pag. haec exhibet absque comparatione, ad varias lect. vix intelligas.

243, 19. *τοῦ δὲ ἡγουμένου τῆς Δίου μονῆς*] Theodorus lector, ex quo narrationem istam desumpsit Theophanes, scribit *τοῦ ἡγουμένου τῆς μονῆς τοῦ στουδίου τελευτήσαντος*. Baronius ad annum 511 num. 11 *studii* interpretatur, adeoque *τοῦ στουδίου* legit: ex quibus coniceret quispiam *μονὴν τοῦ Δίου* eandem quae *τοῦ στουδίου*, cui tamen ad-versatur quod scribitur in pag. 114.

245, 8. *ἔξάρχῃ ὄντι τῶν μοναστηρίων*] quis monasteriis praepositus in ecclesia CP. exponit euchologium, et Codinus nostro labore illustratus.

Ibid. 10. *ὁ δὲ βασιλεὺς τινας*] eadem ab Euagrio lib. 3 cap. ult. diversimode narrata.

246, 5. *Ἀλαμονδάρου δὲ τοῦ φυλάρχου*] legendam exhibet historiam hanc Theodorus lector lib. 2.

247, 2. *Βιταλιανὸς παραλαβὼν*] eadem Marcellinus comes anno Anastasii vicesimo tertio et quarto, ab Euagrio lib. 3 cap. 43, et Iornande de regn. et temp. success. memorata.

Ibid. 19. *Σκουνδιανός*] qui pluribus superioribus locis *Σκουνδίνος* scribitur.

249, 2. *μῶς φόλεως*] alii *φόλλιν* scribunt, et masculam faciunt vocem. follis pretium pene incertum. vilissimum extitisse Anastasii aetate arguunt Theophanis verba, singulos milites singulis follibus *εἰς ὕβριν* aestimatos scribenti: mihi tamen non adeo leve ut obolo, vel aeri minutiori adaequandum iudicem. recentioribus Graecis *φόλλις*, vel ut pronuntiant *φόλλα*, decima septima pars est Asperi Turcici. Aspera Turcica, centum commutando Hispanico Regali, sive nummo argenteo, me apud eos peregrinante, numerabantur. Suidas *φόλλιν* exponit obolum. in nummum itaque mille et septingenti milites a Vitaliano fuissent censiti: quae certe non militum *ὑβρις*, sed ipsius Vitaliani censeretur stoliditas. follis Petavio ms cuiusdam Regii verbis edocto, nummus est ex duobus argenteis compositus, quos Miliarenses, ait, intelligimus: quorum singuli denarios, non veteres et Romanos, sed minores nummulos continent: de quibus ille vir eruditus ad integram animi satietatem, luculenta de folle Milliarensi ac nummorum minutiis Diatriba ad animadvers. in Epiphanium de mens. et pond. apposita.

249, 3. Οὐννοι λεγόμενοι Σαβήρ] de quibus variae lectiones. Hunnos Vitaliani auxiliares testatur Iordanes de regn. et temp. succes. Saberos Unnos memorat Procopius lib. 5 de bello Persico ad calcem. varias eorum nationes Maecotim paludem incolentes numerat Agathias lib. 5, alios Nephthalitas Procopius lib. 1 ineunte. utrum a Sabergan Hunnorum duce Hunni Saberi? mihi dubium. Hunnorum incursionem refert Marcellius anno Anastasii 24, qui a Septembri 25 est Theophani.

249, 12. Μακεδονίου νεκροῦ κειμένου] historia verbo tenuis ex Theodoro lect. deprompta: cuius proinde lectio Theophanis textum corruptum emendat in hunc modum. Μακεδονίου τελευτῶντος τοῦ ἐπισκόπου, φοβερὸν τι συμβῆναι φασίν. νεκρὸν γὰρ ὄντα σφραγίσσασθαι τῷ τάφῳ. correctius meo iudicio Theophanes τῷ σταυρῷ. cum esset mortuus, manu consignasse crucis signo: potius populum, pro eo ac solenne episcopo.

Ibid. 18. ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πλείστοι ἄνδρες] talia passos haereticos affirmat Baronius ad an. 515 num. 50 et 51.

250, 3. Ἀρεάδνη ἡ βασιλίσσα ἐτελεύτησεν] ad annum Anastasii 24 Areadnae mortem locat Marcellinus, a cuius mense Septembri vicesimum quintum Theophanes numerat.

Ibid. 16. Θεόδωρος ἱστορικός] eum puto, qui vulgo lectoris nomen accipit, de quo Suidas. Θεόδωρος ἀπὸ ἀναγνωστῶν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ΚΠ. ἔγραψεν ἱστορίαν ἐκκλησιαστικὴν ἀπὸ τῶν χρόνων Κωνσταντίνου, ἕως τῆς βασιλείας Ἰουστινιανοῦ. Theodorus ex lectoribus magnae ecclesiae CP. scripsit ecclesiasticam historiam a Constantini temporibus, ad Iustiniani imperium. sub Philippico imperatore vixisse, quae de ipso Theodoro, et Himerio Chartulario narratur a Suida v. κυνήγιον, fidem faciunt. Allatii de Theodori diatriba diutius expectata, dubium omne propediem exolvat.

Ibid. 19. Διόσκορος ὁ μικρός] nomen eius memorat Euagrius lib. 3 cap. 31 ad calcem. eius quoque occasione admissam Theodosii caedem, ac eiusdem in haeresim lapsum refert Liberatus brevii cap. 18 exeunte. annos pontificatus 2, dies 146, obtinet apud Ecchellensem.

252, 2. μεταξὺ δὲ Ἰνδῶν καὶ Περσῶν] historiam hanc ipsis pene verbis a Theodoro lectore mutuatur Theophanes.

Ibid. 18. Ἀναστάσιος ὁ βασιλεὺς] excerptum e chronico Alexandrino.

253, 1. διὰ τὴν κακοπιστίαν] chronicon Alexandr. διὰ

τὴν ἀπληστίαν, *propter inexplebilem avaritiam*. legendum fortasse ἀπιστίαν.

253, 3. τὸν πραιπόσιτον] καὶ κουβικουλάριον, ait chronic. idem.

Ibid. 5. χοῦρος μέγας] Iustinum adumbrat, qui porcarus fuit. Zonaras.

Ibid. 7. Πρόκλον τὸν ὄνειροκρίτην] chronic. Πρόκλον τὸν Ἀσιανόν, τὸν φιλόσοφον, καὶ ὄνειροκρίτην. plura de eo Zonaras.

Ibid. 9. τοῦ δὲ ἐπισκόπου ΚΠ. Τιμοθέου] praesenti anno Timotheum CP. patriarcham obiisse ex Nicephori chronico confirmat Baronius ad an. 517 n. 61.

Ibid. 11. Σύγκελλον] quis Syncellus dictum superius: patriarchae nimirum Concellaneus, mensae, consiliorum, secretorumque conscius, et animae fidus moderator, qui et spiritualis pater. ex Syncello primus hic Ioannes in patriarchatu successor. πάλαι γὰρ ὁ λεγόμενος Σύγκελλος τοῦ πατριάρχου θανόντος εἰς τὸν ἐκείνου τόπον ἀντικαθίστατο, inquit Cedrenus. dictus olim Syncellus, defuncto patriarcha, in eius locum substituebatur. idem in Constantino Monomacho Seriphum Saracenorum eorum Caliphae comparat. hic Ioannes Syncellus θρόνον διάδοχος a Michaelē Theophili filio apud eundem Cedrenum declaratur. is tamen mos Syncellum in patriarchae locum evehendi, cuius primordia observamus, nonnisi circa octavum et nonum saeculum communem usum obtinuit. de Syncello prooemium nostrum in Georgii Syncelli chronica fusius.

Ibid. 13. τὴν ἀποστολικὴν στολὴν] pallium episcopale, vel colobium, qui et saccus, patriarcharum proprium inter sacra celebranda ornamentum. certe pallium episcopale pallio philosophico, a Christianis olim assumpto, iisdemque ab apostolis olim commendato successisse scribit Baronius anno C. 336 num. 63. colobium autem ecclesiasticum indumentum, quod ex synodo 7 discimus a Iacobo domini fratre usurpatum, et a patriarchis CP. postmodum acceptum, ἀποστολικῆς στολῆς appellationem promeruit.

Ibid. 16. ἰνδικτιῶνι ια'] Marcellinus, et chronicon Alexandrinum consentiunt.

Ibid. 17. βασιλεύσας ἔτη κζ' καὶ μῆνας ζ'] Theodorus lector menses solos tres assignat, Euagrius dies amplius tres. Basilii Cilix apud Photium cod. 42 cum Theodoro convenit. utrique diem unum vel alterum detrahit Mar-

cellinus domes. quatuor addit codex Pal. quattuordecim Peyrez.

253, 18. *ἔβασίλευσεν Ἰουστίνος*] haec iisdem pene verbis Theodorus lector.

Ibid. 21. *τινὲς δὲ φασίν*] chronicon Alexandr.

254, 6. *ζηλωτῆς ὁρθοδόξου πίστεως*] Theodorus lector.

Ibid. 9. *Βιταλιανὸς δὲ ὁ προρρηθείς*] Marcellinus hoc eodem anno. Vitalianus Scytha Iustini principis pietate ad rempublicam revocatus, CP. ingressus est: septimoque receptionis die magister militiae ordinatus.

Ibid. 11. *καὶ ὑπατεύσαι*] quod anno Iustini secundo contigit, Iornandes de regn. et temp. success.

Ibid. 12. *καὶ κόμητα Πραεέντου*] magister militiae in Praesenti, sive Praesentalis dicebatur, qui Praesens imp. obsequio deputatus erat. de eius muneribus Pancirollus in not. imp.

Ibid. 13. *ὥστε καὶ Σούηρον προστάξαι*] Euagrius lib. 4 cap. 4, et Liberatus in breviario cap. 19.

255, 2. *συνετάξαντο τοῖς διπτύχοις*] ut sancta patrum illorum haberetur memoria, et eorum sancita probarentur. hinc patrum omnium ad diversas synodos oecumenicas convenientium, pro synodis singulis festos etiam dies singulos agunt Graeci ad hodiernum usque diem: de quibus consulendum eorum Menaeum.

Ibid. 11. *Ἀμάντιόν τε πραιπόσιτον*] Iornandes de regn. et temp. success. Euagrius lib. 4 cap. 2, chronicon Alexandrinum, et Marcellini.

256, 5. *ἐφάνη ἀστήρ*] haec ut praecedentia pene verbatim ex chronico Alexandrino.

Ibid. 9. *Βιταλιανὸς ἐδολοφονήθη*] causam caedis aliam proferunt Euagrius et Iornandes citati. de eadem Marcellinus anno Iustini secundo.

Ibid. 16. *ἐδημοκράτησεν τὸ Βένετον μέρος*] quattuor Aurigantium in circo colores et factiones ad Prasinos et Venetos posteris temporibus reductos, qui de Circensibus ludis copiosius tractavere, edisserunt: quas non in ludicris modo, sed et in seriis et politicis rebus sibi infensissime adversatas, ex historiarum serie discimus: quae paucis exponit Balsamon in Trullanae synodi can. 24. *τότε τῶν δῆμων κατεξουσιάζοντων ἐν ταῖς ἱπποδρομίαις, καὶ ποιοῦντων ταύτας, ὅτε καὶ ὅπως ἡβούλοντο, ἐκ δαπανημάτων οἰκείων, ὥς καὶ ἐχόντων*

οἶκους, καὶ ἵππους, καὶ ἱππῶνας, καὶ μέχρι καὶ νῦν περισσώζομένους, καὶ προσόδους χάριν τῶν ἱπποδρομιῶν, καὶ τοῦ βασιλείως προσκαλουμένου, καὶ εἰς τοῦτο μὴ ἐξουσιάζοντος, πολλὰ στασιώδη καὶ ἄτοπα συνέπιπτον γίνεσθαι κατὰ τὸν τῆς ἱπποδρομίας καιρὸν· τῶν μὲν προστιθεμένων τῷ δῆμῳ τῶν Βενετῶν· τῶν δὲ τῷ μέρει τῶν Πρασίνων. ἐν καιροῖς δὲ τισι καὶ πόλεμοι συνεκροτήθησαν ἐμφύλιοι μέσων τῶν ἀντιθέτων μερῶν, καὶ κατὰ τῆς βασιλείου περιωπῆς ἀναιδῇ ῥήματα οἱ δημῷται ἀπηρεύζαντο, καθὼς ἀποδιαφόρων χρονικῶν τοῦτο παρίσταται. οἷόν τι γέγονε ἐπὶ τοῦ βασιλείως Ἰουστινιανοῦ, ἐπὶ τοῦ Ἀναστασίου, ἐπὶ τοῦ Φωκᾶ τοῦ τυράννου, καὶ ἐπὶ ἑτέρων βασιλέων. *tunc cum populus in illis equorum curriculum nimia libertate, vel potius licentia uteretur, equorumque cursus celebraret, quomodo, et quando volebat, idque propriis expensis, ut qui haberet et domos, et equos, et stabula, quae nunc etiam hucusque servantur, et redditus pro illis celebrandis, et imperator invitaretur, nullam autem ad eam rem potestatem haberet. illius cursus tempore multa, turbulenta et absurda fieri contingebat: cum alii quidem factioni Venetorum, alii vero Prasinorum parti adiungerentur: aliquando vero etiam bella intestina excitata sunt inter adversas partes, et in imperatoris conspectu verba impudentiae plena populares eructarunt: quemadmodum ex diversis chronicis ostenditur: sicut factum est imperante Iustiniano, et tempore Anastasii, et Phocae tyranni, et aliorum imperatorum. circum, eius acdes ac partes, factiones, studia, colores, dissidia, et horum omnium auctores graphice depingit chronicon Alexandrinum: cuius verba non facile quibusvis obvia, plerisque tamen praesentis historiae locis adeunda consulendaque, huc transferre necessitati futurae consulturus necessarium duxi.* Ῥῶμος πάλιν ἀρξάμενος ἔκτισε κερκεδίον ἐν τῇ Ῥώμῃ, ὅπερ ἱππικὸν ὠνόμασεν, θέλων διασκεδᾶσαι τὸ πλῆθος τοῦ δήμου Ῥώμης, ὅτι ἐστασίαζον, καὶ ἐπῆρχοντο αὐτῷ διὰ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἐπετέλεσεν πρῶτος ἱππικὸν ἀγῶνα ἐν τῇ πόλει Ῥώμῃ εἰς ἑορτὴν τοῦ Ἥλιου, καὶ ὑπ' αὐτῶν τεσσαρῶν στοιχείων, τοῦτ' ἐστὶν τῆς γῆς, καὶ τῆς θαλάσσης, καὶ τοῦ πυρός, καὶ ἀέρος, λογισάμενος ὅτι διὰ τοῦτο ἐντύχως φέρονται οἱ τῶν Περσῶν βασιλεῖς εἰς τοὺς πολέμους, ὥς τιμῶντες τὰ τέσσαρα στοιχεῖα. ἐν τῇ Ῥώμῃ γὰρ οὐκ ἐτίμων τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, οὐδὲ ἐν μιᾷ ἑορτῇ ὃ δὲ τῆς Πισέων χώρας βασιλεὺς Οἰνόμαος ἀγῶνα ἐπετέλει ἐπὶ τὰ Εὐρώπια μέρη μηνὶ Σῦστοφ τῷ Μαρτίῳ κέ τῷ Ἠλίῳ Τιτᾶνι, ὡς ὑψωμένῳ, ἀγωνιζομένης, φησὶν, τῆς γῆς καὶ θαλάσσης, τοῦτ' ἐστὶν, Ἀήμητρος, καὶ Ποσειδῶνος, καὶ τῶν ὑποκειμένων στοιχείων τῷ Ἠλίῳ. καὶ ἐβάλλετο κλῆρος μετὰ τοῦ αὐτοῦ Οἰνομάου βασι-

λέως, καὶ τοῦ ἐρχομένου ἀπὸ οἷας δήποτε χώρας καταγωνί-
 νισασθαι αὐτοῦ· καὶ ὅτε μὲν ὁ κλῆρος ἐκάλει τὸν Οἰνόμαον
 ἀγωνίσασθαι ὑπὲρ τοῦ Ποσειδῶνος ἐφόρει σχῆμα ἰμάτιον
 κυανόν ὃ ἐστὶ τῶν ὑδάτων, καὶ ὁ ἀνταγωνιζόμενος κατ' αὐ-
 τοῦ ἐφόρει τὸ γλοῶδες σχῆμα, ὃ ἐστὶ τῆς γῆς. καὶ πάλιν εἰ
 ἤνεγκεν ὁ κλῆρος τῇ Οἰνομάῳ φορέσαι τὸ τῆς Δημήτρως
 σχῆμα, ἐφόρει τὸ γλοῶδες σχῆμα, καὶ ὁ ἀνταγωνιζόμενος
 αὐτοῦ ἐφόρει τὸ σχῆμα τοῦ Ποσειδῶνος, ὃ ἐστὶ τῶν ὑδάτων
 τὸ κυανόν. καὶ ὁ ἡττώμενος ἐφρονεύετο, καὶ πλῆθος ἄπειρον
 ἤρχετο θεωρῆσαι τὸν αὐτὸν ἐτήσιον βασιλικὸν ἀγῶνα ἀπὸ ἐκεί-
 νης χώρας καὶ πόλεως. καὶ οἱ μὲν τὰς παραλίους οἰκοῦντες
 πίλεις καὶ τὰς νήσους πολῖται, καὶ τὰς κώμας τὰς παραλίους
 ναῦται ἤρχοντο τὸν φοροῦντα τὸ κυανὸν σχῆμα, τοῦτ' ἐστὶν
 τοῦ Ποσειδῶνος νικῆσαι, οἰονίζόμενοι, ὅτι ἐὰν ἡττηθῇ ὁ ὑπὲρ
 τοῦ Ποσειδῶνος ἀγωνιζόμενος, ἐκλειψις ἰχθύων γίνεται παρ-
 τοίων, καὶ νανάγια θαλάσσης, καὶ ἀνέμων βιαιῶν ταραχή·
 οἱ δὲ μεσογείους οἰκοῦντες πολῖται, καὶ ἐπιχωριοὶ ἀγροικοί,
 καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ γεωργίᾳ κάμνοντες ἤρχοντο νικῆσαι τὸν
 φοροῦντα γλοῶδες σχῆμα, οἰονίζόμενοι, ὅτι ἐὰν ἡττηθῇ ὁ ἐπὶ
 τῆς Δημήτρως ἀγωνιζόμενος, ὃ ἐστὶν ὑπὲρ τῆς γῆς, λιμός σί-
 του, καὶ σπάνις οἴνου, καὶ ἐλαίου, καὶ τῶν ἄλλων καρπῶν
 πάντων γίνεται. καὶ ἐνίκησεν πολλοὺς ὁ Οἰνόμαος ἀνταγωνι-
 στάς αὐτοῦ ἐπὶ πολλὰ ἔτη. εἶχον γὰρ καὶ τὸν Ἀψυρτον δι-
 δάσκοντα αὐτὸν πικρῶς τὴν ἡνιοχικὴν· ὃς τις Οἰνόμαος ἡτ-
 τηθεὶς ὑπὸ Πέλοπος Λυδοῦ ἐφρονεύθη. τὸν δὲ ἰππικὸν ἀγῶ-
 να πρῶτος ἐνόησεν Ἐνυάλιος τις ὀνόματι, υἱὸς Ποσειδῶνος,
 ἀγαγόμενος τὴν Λιβύην θυγατέρα τῆς Ἰούς, καὶ τοῦ Πίκου
 Λιός, ὃς κρατήσας τὰ μεσημβρινὰ μέρη ἐκάλεσεν τὴν αὐτὴν
 χώραν Λιβύην εἰς ὄνομα τῆς αὐτοῦ γυναικός. τὸν δὲ ἰππι-
 κὸν ἀγῶνα ὁ Ἐνυάλιος ἄρμασι δὴ πολλοῖς ἐφηύρε καθὼς συ-
 νεγράφατο Καλλίμαχος ὁ σοφώτατος ἐν τοῖς Αἰτησιόις αὐτοῦ.
 καὶ λοιπὸν μετ' αὐτὸν ὁ Ἑρεχθίδης ἐπετέλεσεν, καὶ ἄλλοι ἐν
 διαφόροις τόποις ἐπετέλεσαν. ὁ δὲ Οἰνόμαος πρῶτος αὐτὸς
 ἐπετέλεσεν τὸν αὐτὸν ἰππικὸν ἀγῶνα ἄρμασι τετραῖπποις·
 διὸ καὶ περιβόητος ἐγένετο καθὰ ἐν ταῖς Χάρακος τὸν σοφώ-
 τατον ἱστορίαις ἐμφέρεται, ὃς συνεγράφατο καὶ ταῦτα, ὅτι
 τὸ τοῦ ἰππικοῦ γυμνασίον εἰς τὴν τοῦ κόσμου διοίκησιν ἐπι-
 νενόηται, τοῦτ' ἐστὶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τῆς γῆς, καὶ τῆς θα-
 λάσσης. τοὺς γὰρ δώδεκα οἴκους ἱστοροῦσαν τοῦ Ζωδιακοῦ
 κύκλου τοῦ διοικοῦντος τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ τῶν
 ἀνθρώπων τὸν παροδικὸν βίον. τὸ καὶ πέλμα τοῦ ἰππικοῦ,
 τὴν γῆν πᾶσαν εἶναι. τὸν δὲ εὐριππον, τὴν θάλασσαν ἐπὶ
 τῆς γῆς μεσασσομένην. τὸν δὲ ἐπὶ τὰς θύρας καμπτόν, τὴν
 ἀνατολήν. καὶ τὸν ἐπὶ τὴν σφενδόνα, τὴν δύσιν. τὰ δὲ ἐπι-
 σπαθία, τὸν δρόμον, καὶ τὴν κίνησιν τῆς ἀστροφῆς τῶν ἐπι-
 οίων.

ἀστέρων, καὶ τῆς μεγάλης ἄρκτου. ὁ δὲ αὐτὸς Ῥώμος βασι-
 λεὺς πρὸς τιμὴν καὶ αὐτὸς τοῦ Ἡλίου, καὶ ἰὼν ὑπ' αὐτοῦ
 τεσσάρων στοιχείων τὸν ἐν ἀγῶνα ἐν τῇ Ῥώμῃ πρῶτος ἐφεν-
 ρων ἐπετέλεσεν ἐν τῇ αὐτῇ χώρᾳ τῆς δύσεως, ἥτοι τῆς Ἰτα-
 λίας ἄρμασι τετραπῶλοις, τοῦτ' ἐστὶ τῇ γῇ, καὶ θαλάσῃ, καὶ
 πυρί, καὶ αἰέρι. καὶ ἐπέθηκεν ὁ Ῥώμος τοῖς αὐτοῖς τετράσι
 στοιχείοις τὰ ὀνόματα ταῦτα. τῇ γῇ τὸ Πράσινον μέρος, ὃ
 ἐστὶ τὸ χλοώδες. τῇ δὲ θαλάσῃ, τοῦτ' ἐστὶ τοῖς ὕδασι τὸ
 Βένετον μέρος, ὡς κυανόν. τῇ πυρί τὸ ῥουσαῖον μέρος πυ-
 ρῶδες. καὶ τῇ αἰέρι τὸ λευκόν. καί κεῖθεν ἐπενοήθη τέσσαρα
 μέρη ἐν Ῥώμῃ, ἐκάλεσε. δὲ τὸ Πράσινον μέρος Πραισειτόν,
 ὃ ἐστὶ Ῥωμαϊκὴ λέξις, ἥτις ἐρμηνεύεται ἐμπαράμουνον. πραι-
 σεντεύειν γὰρ λέγεται τὸ παραμένειν. διότι ἡ χλοώδης γῇ
 διαπαυρὸς ἴσταιται σὺν τοῖς ἄλσεσι. τὸ δὲ Βένετον ἐκάλεσεν
 διὰ τὸ εἶναι ὑπὸ τὴν Ῥώμην ἐπαρχίαν χώραν λεγομένην Βε-
 νετίαν, ἥς τινος μετρόπολις ἐστὶν Ἀκυληΐα. καί κεῖθεν ἐξέρ-
 χονται τὰ κυανὰ. τοῦτ' ἐστὶ τὰ Βενέτια βάμματα τῶν ἰμα-
 τίων. καὶ προσεκόλλησεν τῷ Πρασίνῳ μέρει, ὃ ἐστὶν τῇ γῇ·
 τὸ λευκόν φησι, τὸν αἶρα καθότι βρέχει, καὶ ἀρμόττει τῇ
 γῇ. τῇ Βενετίῳ μέρει, ὃ ἐστὶ τοῖς ὕδασι προσεκόλλησε συμ-
 μίξας τὸ Ῥουσαῖον μέρος, ὃ ἐστὶ τῇ πυρί καθότι σβέννυσσι
 τὸ πῦρ ὡς ὑποτεταγμένον αὐτῷ. καὶ λοιπὸν οἱ τὴν Ῥώμην
 οἰκοῦντες διεμερίσθησαν τὰ μέρη, καὶ οὐκ ἔτι ὠμονόησαν πρὸς
 ἀλλήλους, διὰ τὸ ἕρῃν ἕκαστος τῆς ἰδίας νίκης, καὶ ἀντιποι-
 εῖσθαι τοῦ ἰδίου μέρους, ὥσπερ θρησκείας τινός, καὶ ὑπῆρξε
 μέγα σχίσμα ἐν τῇ Ῥώμῃ. καὶ μεγάλην ἔχθραν εἶχον πρὸς
 ἀλλήλους τὰ μέρη. *nec diu feriatas Romulus circum in urbe
 designavit, quem Hippodromum dixit, ut seditiosas plebis mo-
 tius compesceret. tumultuabatur enim adhuc, et regi periculum
 occisi fratris causa creabat. primus ergo equestre certamen,
 seu Circensia instituit in urbe Soli, et subiectis illi quattuor
 elementis: terrae, inquam, et mari, ignique, et aeri dedicata:
 ratus ea de causa Persarum reges bella feliciter patrare, ut
 qui quattuor naturae elementa venerarentur. Romae etenim
 ante eum diem nullus elementis honor, nec festa lux ulla. Oe-
 nomaus vero rex Pisae ad Europae partes, certamen pere-
 git mense Systro, hoc est, Martio, vicesimo quinto Martii in
 Solis ut Titanis excelsi cultum. certantibus, inquit, terra, et
 mari: hoc est, Cerere, et Neptuno, caeterisque Soli subiectis
 elementis, sors deinde mittebatur inter Oenomaum et alterum,
 ex quacumque ille parte orbis venisset, qui cum Oenomaio
 certaturus erat. et siquidem sorte Oenomaus pro Neptuno
 certaturus esset, vestem sumebat caeruleam, quod is sit color
 aquarum. contra vero, qui cum illo pugnaturus erat, viridi
 ornatu utebatur: quod terra vireat. si rursum sors Oenomaum*

pro Cerere designasset, viridi cultu utebatur: et alter antagonista caeruleo schemate utebatur, quod aquas et Neptunum imitabatur. victus morti victima fiebat. ad quod regium et anniversarium certamen infinita hominum copia ex omnibus oris et urbibus confluebat. ac maritimi quidem et insulani, quique vicos littorales nautae incolebant, vovebant illi victoriam, qui Neptuni, hoc est, caeruleum ferebat colorem: quod existimarent, magnam, si vinceretur, futuram piscium caritatem, naufragia, flammis ingentes procellas. contra, qui continentem inhabitabant, mediterranei cives, et agricolae, et tota agrestium turba, illam vivere optabant, qui terrae colorem herbaceum ac viridem gestaret, rati magnam annonae caritatem ac famem, vini, et olei, frugumque omnium inopiam secuturam. atque Oenomaus quidem multos ex adversariis suis multis annis vicit, quod Apsyrtum aurigationis peritissimum haberet magistrum. fuit tandem victus Oenomaus, et interfectus a Pelope Lydo. primus equestrium certaminum auctor fertur Enyalios quidam Neptuni filius, qui Libya Ius et Iovis Pici filia in uxorem ducta, oras ad meridiem pertinentes bello subactas ab uxore Libyam nuncupavit. ludos Circenses autem, seu aurigationem multorum curruum Enyalios excogitavit, quemadmodum Callimachus scriptor sapientissimus in Aetiis suis notavit. Enyalium secutus est Ericthonius, ac deinceps alii in variis terrae partibus eosdem ludos celebrarunt. Oenomaus vero primus hoc equestre certamen quadrigis, hoc est, quadriungis equis currum vehementibus instituit: unde tantopere celebratus est, ut sapientissimi Characis historiae memorant, qui et rationem ludorum equestrium explicavit, cum ostendit illos ad universi naturam declarandam repertos, hoc est, caeli, terrae, maris: etenim duodena aedificia retulerunt ad signiferi, seu Zodiaci duodena signa, cum Zodiacus et terram, et mare, vitamque mortalium communem dispenset. per aream Hippodromi terram referebant totum. Eurippus mare ab terra extante medio sinu contentum designabat: flexus primus ad ostia, Orientem; alter, sive meta extrema, Occasum. septem intervalla, spatia, et metae ad Hippodromi medium motum siderum septem errantium, et ursae maioris. Romulus porro et ipse ad cultum Solis, et subiectis illis quattuor elementis, certamen in urbe primus auctor celebravit, in ea Occidentis, sive Italiae regione, quadriungo curru, hoc est, terrae, mari, igni, aeri. indidit quoque Romulus quattuor elementis haec nomina. a terra Prasinam factionem nominavit, viridem nempe colorem: mari Venetam, ab aquis nempe caeruleam: ignis Russatam, quod purpura ignem colore exprimat: aeris, Albatani. et inde quattuor in urbe factiones extiterunt. vocavit autem Prasinam

turbam Praesentem, quae vox Latina significat adstantem: praesentem enim esse, adstare valet; quod terra virens cum nemoribus semper nobis adsit, et persistat. Venetam appellavit, quod Veneta provincia subiecta sit Romae, cuius caput est Aquileia, ubi caerulei tinguntur panni, et coniungitur cum Prasina factione, hoc est, terra. Albatam aeri assignant, quod irriget terram, ac eidem subserviat, et opportunus aer sit illi. factioni Venetae Neptuno sacrae, Russalam assignavit, quae ignem refert; eo quod aqua aerem sibi subiectum quasi delectat. ceterum Romani hoc modo in factiones dissecti propter dissidia partium, dum quisque eam cupiit superiorem familiam, cui ipso maxime favebat, graviter inter se dissidebant; quod quisque pro sua factione, velut pro aris et focis propugnaret. odia igitur intestina et dissidia gravissima inter factiones in urbe extabant. haec chronicon Alexandrinum: ex quo si partibus in suis omnibus veram non tenes historiam, aliarum saltem apertum sensum et lucem ex eo non obscuram percipies. quodque Theophanem spectat, in cuius lectione voces istae οἶκος ἐν ἵπποδρόμῳ, παλῦτιον ἵπποδρόμον, πέλμα, εὐρίπος, καμπτήρ, σφενδόνη, διῖπνιν, σπαθίον, et aliae nonnihil animum cohibere possent: ex his habes, οἶκος ἵπποδρόμου, regius aedes ad Hippodromi latera fuisse duodecim: occurrunt earum nomina pleraque tum in historia nostra, tum in originibus CP. a lectore, si libeat, adeundis. πέλμα constat esse circi aream, et quo decurritur, spatium, sive solum: Euripus fovea est medio spatio praefato aquae continendae, et naumachiae celebrandae destinata: latitudinem eius et profunditatem describit Thomas Dempsterus in Romanis antiquitatibus, ubi de circo. καμπτόν, sive καμπτήρα carceres e quo prodeunt, et reflectuntur equi, putabis: metam ultimam σφενδόνην fundae referentem figuram. διῖπνιν bigae spatium est: et σπαθίον tandem meta quaevis, et obeliscus ad gladii formam ad mediam circi spinam erectus, de quibus praefatus Dempsterus, Lipsius, Onuphrius, Pancirollus, et qui Romanas origines tractavere reliqui. hoc unum adverto, factionum memoratarum duas tantum in historia hac haberi memoriam, Prasinae et Venetae: alias temporibus ultimis vel extinctas, vel istis adiunctas: bella tamen et dissidia inter se fovisse perpetua, adeo ut dissensionum flammis ad urbes etiam alias deportatis integrae provinciae, et totum pene imperium conflagrarit. Prasina in super ubique ferme numero maiorem observabis, principis potestati minus subditam, et erga eum religionis infensam: Venetam ex adverso compositam magis et moderatam imperatorum affectus ad se pellexisse. istorum exempla sup-

peditat index, verbis Prasini, Veneti, factiones, circus, etc. paucis Corippus lib. 1.

Aurigas totidem, totidem posuere colores,
Et fecere duas studia in contraria partes.

257, 7. Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος Τιμόθεος ἔτη εἴ] addit Ecchellensis ob historicam fidem hic adeundus, dies septemdecim. reliquos Alexandriae patriarchas, eorum nomina, gesta, aetates, ordine penitus a Theophane diverso recenset idem Ecchellensis. illi vel Theophani fidem elevare non est huius negotii. quos a mundi conditu 6028, Christi vero natalibus 528, patriarcham Timotheum sequutos ponit, cum aliis a Theophane expressis conferendos ex eius scriptis depromo. primus est Theodosius, cuius anni sunt apud eum 31, dies 131, ad eius tempus Guianum (cuius mores breviter percenset pag. 122) recenset. sequitur Petrus, cuius pontificatus anni 1, dierum 362, memoratur: cuius historia pag. 123 Pauli successus, et Apollinaris aetatem includit. Petro apud Ecchellensem sufficitur Damianus, regitque ecclesiam Alexandrinam annis 35, diebus 358. succedit Anastasius annis 12, diebus 190. hunc excipit Andronicus annis 6, diebus 16 Heraclii imperatoris temporibus. Benjamin deinde pontificatum adeptus est annos 39, quem postmodum annis 16, diebus 273, tenuit Agathon: ad prioris autem breviarium memorat Ecchellensis Cyrum patriarcham et Aegypti gubernatorem. Ioannes tandem eleemosynarum insignibus notus thronum suscepit anno ab orbe condito 6173, et a Christo nato 673. eoque annis 8 potitus est. alii deinde patriarchae subiunguntur 37, quorum ultimus Athanasius anno a Christi incarnatione 1234 pontifex renuntiatus fuit. frustra referrentur eorum nomina, cum ad eorum tempus omne patriarcham nullum Theophanes recenseat.

258, 8. Εὐφράσιος δὲ Ἀντιοχείας] at non nisi post unum et alterum annum in canonium ab ipsomet auctore refertur pag. succedente.

Ibid. Εὐφράσιος δὲ Ἀντιοχείας] haec pariter perioche indebitum sibi locum praeoccupavit: annis quippe duobus Euphrasii episcopatus tardior comperitur.

Ibid. 9. πόλεμον κινήσαντος μεταξὺ Ῥωμαίων, καὶ Περσῶν] Lazorum a Persis defectionem bello causam dedisse ex ipsis Theophanis, et auctorum aliorum testimoniis, post secundum annum exponemus: adeoque praesentem narrationem suo loco motam, et inferius reponendam historicae veritas suadet.

258, 10. πρὸς Σιλίγδην] chronicon Alexandr. Σίλγβιν nominat: cum quo verborum Theophanis concordia praesentem historiam ab eo descriptam demonstrat. non omit- tendae hic variae lectiones.

Ibid. 12. Καβάδης δὲ ὁ τῶν Περσῶν βασιλεύς] haec auctori Procopius lib. 1 de bello Persico suggessit.

Ibid. 14. πρῶτον αὐτοῦ νόον] eiusdem secum no- minis.

Ibid. 15. διότι τὸν ὀφθαλμὸν ἐκέκομπο] nam mono- phthalmum, vel alium defectum corporis patientem nefas Per- sis regem constituere: Procopius.

Ibid. 16. Ἀσπείδου] Abenedo scribit Procopius citatus: variae lectiones alias.

259, 3. ἔπαθεν ὑπὸ θεομηνίας] Euagrius lib. 4 cap. 8.

Ibid. 9. Τζάθος ὁ τῶν Λαζῶν βασιλεύς] narratio ex chronico Alexandrino ad annum Iustini quartum, in quin- tum vero a Theophane translata, quod quintus annus a quarti mense Septembri ducat initium: reperitur etiam paulo im- mutata apud Agathiam lib. 3 ad medium, cui Τζάθης, qui chron. Alex. Τζάθιος, et Theophani Τζάθος scribitur.

Ibid. 14. τῶν Λαζῶν] qui quondam Colchi, ex Agathia lib. 2.

Ibid. 15. ἐφώτισεν αὐτόν] φωτίζειν, ut et βαπτίζειν se profitentur apud Graecos baptismi susceptores.

Ibid. 17. Ὅμου] chronicon Alex. Ὀνίου, Vat. Νομοῦ.

Ibid. ἀπὸ κουροπαλατῶν] curopalatem explicat noster Codinus: paucis Corippus lib. 1.

Cum magni regeres divina palatia patris,

Ordine pro rerum vocitatus cura palatii.

et lib. 2.

Dispositorque novus sacrae Baduarius aulae,

Successor soceri, vocitatus cura palatii.

id officii diu ante haec tempora extitit, ut observat Thomas Dempst. ex Sidonio Apollin. car. 23.

Intra aulam soceri mei expetitus,

Curam cum moderatus es palatii.

huius munus erat, ut aurea virga decoratus inter obsequia numerosa, ante pedes regios primus incederet. Cassiodorus lib. 7 epist. 5, palatium custodiebat. Euagrius lib. 5 cap. 4.

τὴν φυλακὴν τῆς αὐτῆς ἐμπεισιστευμένος, ὃν κουρεπαλάτην ἡ Ῥωμαίων λέγει φωνή.

259, 19. *χλαμύδα βασιλικὴν ἄσπρην*] addit chron. Alex. ἀντὶ πορφυροῦ· quod purpuram sibi Romanorum imperatores reservarent: unde Christus ab Herode alba veste in ambitae regiae dignitatis ludibrium amictus: ac Herodes idem Tyrios alloquuturus candida, et argento rutilante veste procedit ornatus, apud Iosephum. haud tamen negaverim, quod scribit Agathias lib. 3, Lazorum regi purpuream chlamydem ferre nefas fuisse.

260, 1. *ἄσπρην*] ἄσπρον album vocant recentiores Graeci: hinc ἄσπρον nummulus argenteus, quod ex argento sit etiam albus. similem moneta[m] patres nostri vocavere, *un blanc, trois blancs, six blancs*: *unum, tria, sex aspra, sive aspera*.

Ibid. ταυλὴν χρυσοῦν] assutamentum auro textum, quasi tabulam. vide Meursium.

Ibid. 2. *στιχάριον*] tunica est. *στιχάριον* correctius scribitur, ἀπὸ τοῦ στίχου, quod uno compingatur ordine, et superioribus partes infernas vix ampliores nacta sit.

Ibid. 3. *πλουμία*] quae Phrygionico opere manus pingit ποικιλτὰ ὑφάσματα.

Ibid. 4. *τζαγγία*] militares socci, ocreae, quas elegantior phrasis vocat *πέδιλα*.

Ibid. *ῥουσία*] *russea, rubra κοκκινοβαφή*, ne omnino essent purpurea.

Ibid. 17. *βαπτίσαντες*] ex τοῦ βαπτισμοῦ δεχόμενοι. recolenda paulo superius scripta.

Ibid. ἔκτοτε λοιπὸν ἐγένετο ἔχθρα] haud igitur ante annos duos initium belli ductum, si ἐκ τότε ex hac primum occasione motum: quare praemissam nuper de bello Persico narrationem chronicon Alexandrinum Tzathi baptismo supponit, quibus Procopius de bello Persico videtur assentiri.

Ibid. 19. τὰ κατὰ τὸν ἄγιον Ἀρέθαν] Arethae martyris certamen apud Nagram (ita scribitur) Homeritarum, qui quondam Sabaei, et Arabiae felicitis incolae, civitatem, initum ex Metaphraste refert Surius 24 Octobris.

261, 3. Ἰωάννης ἔτη γ'] cuius promotio longe superius observata.

Ibid. 4. Θεόδωριχος κρατῶν τῆς Ῥώμης] in sequentem annum, qui Iustini septimus, et Philoxeni Probiq[ue] fastis

consignatur, Ioannis iter Marcellinus distrahit, et ista scribit. *Theodorico rege pro Arrianorum suorum caeremoniis reparandis laborante: solus duntaxat Romanorum sibi decessorum urbe digressus, CP. venit, miro honore susceptus est. dexter dextrum ecclesiae insedit solium, diemque domini nostri resurrectionis plena voce Romanis precibus celebravit.*

261, 13. Καθύδης δὲ ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς] infectos Manichaeorum delirii Persas refert Agathias lib. 2.

262, 5. κομμένα] Cedrenus in monomacho. σπάντες ἐπὶ τῆς ὁδοῦ συμβολὴν προετίθεσαν, ἧτις παρ' αὐτοῖς κομέντον ὠνόμαται. consistentes in via concilium ab eis dictum conventum coegerunt. Theophanes infra κόμβενδον ποιήσαντες. habitis comitiis, scripturus.

263, 3. ὁ δὲ εἰσεβῆς βασιλεὺς Ἰουστίνος] Marcellini verbis ad annum Iustini quintum, a cuius Septembri sextus ex Theophani calculo incipit, haec illustrantur. plerique lapidatorum, percussorum, urbisque depopulatorum, sua ob scelera deprehensi, ferro, igni, suspendioque expensi sunt, gratum bonis civibus spectaculum exhibentes.

Ibid. 8. ἔσπεψε δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα] locus corruptus. Iustiniani enim coniux, non Iustini fuit Theodora. quare Λουπικίαν, vel Εὐφημίαν repono, iuxta superius lecta anno Iustini primo: totumque numerum 32 anni I. C. 523 apud Baronium expungendum huiusmodi animadversio decernit.

Ibid. 9. καὶ προεβύλετο τὸν πατρίκιον] eius munus et genus sub Iustino celebrat Procopius de bello Persico lib. 1, ubi de pace cum Persis ineunda.

Ibid. 12. ἐποίησε δὲ καὶ αὐτὸς διωγμὸν] legem in eos a Iustino sancitam habes cod. de haeret. et Manich. lib. 12.

Ibid. 14. Ἀναζαρθὸς μητρόπολις] ex Euagrio lib. 4 cap. 8.

Ibid. 19. κατεποντίσθη ὑπὸ Θεομηνίας] iudidem.

264, 11. ἀνεφάνη γυνή τις] Simplicius, qui ex Agathia lib. 2 genere Cilix eo tempore vivebat, commentario in categorias meminit mulieris natione Cilissae, quae suo tempore vixerit, magnitudine quattuor cubitorum.

Ibid. 16. μηνὶ Ὀκτωβρίῳ τῆς τετάρτης ἰνδικτιῶνος] conflagrationis Antiochenae, ac terrae conquassationis ad hunc annum Iustini 8, indictione 4, sub Olybrii solius consulatu, brevem narrationem instituit Marcellinus, paulo fusiozem Euagrius lib. 4 cap. 5, quo Ioannem rhetorem totam illam

cladem luctuoso orationis genere, ac *περιπαθῶς* descripsisse memorat. eo tamen a Theophane nostro et Marcellino diversus est, quod anno Iustini septimo, Maii die 29, calamitatem ingruisse asserat.

265, 6. *κεντηνάρια δύο*] inter medium talentum et supremum medium pondus est centenarium: de quo Isidorus lib. 16 cap. 24. *centenarium*, inquit, *numeri nomen est, eo quod centum librarum ponderis sit: quod pondus propter perfectionem centenarii numeri instituerunt Romani.*

Ibid. 8. *ὥρα ἑβδόμη*] Euagrius. *καὶ αὐτὸ τῆς μεσημβρίας τὸ σταθερώτατον τῆς ἑκτῆς ἡμέρας.* circa meridiem ipsius momentum sexto hebdomadis die. vide Theophanis tempore ab aurora ad occasum horas diei duodecim fuisse numeratas, ut septima meridiem attingat, vel etiam paululam praetereat.

Ibid. 17. *τοῦ σεισμοῦ ἐπικρατοῦντος*] Euagrius. *τελευταῖον ἐγκαταλειφθεὶς τοῖς πτώμασι καὶ ὁ Εὐφράσιος, ἄλλη τῆς πόλεως συμφορὰ, ἵνα μὴ τῶν ἐπιτηδείων ὁ προνοῶν ἦ.* postremo omnium Euphrasius (cuius mors aliam novam calamitatem attulit civitati) eisdem cladibus oppressus interiit, ne quisquam reliquus fieret, qui urbi res provideret necessarias.

266, 15. *τῇ δὲ Ἀπριλλίῳ μηνί*] is est Marcellini et Alexandrini chronicorum, necnon Euagrii lib. 4 cap. 9 computus, apud quos tamen Iustini solius ac eiusdem cum Iustiniano imperantis dies diligentius animadvertendi. consentiunt iidem in Aprilis kalendis Iustiniani imperio consecrandis, quibus conveniunt nonnulli Theophanis codices, aliis diem quartum erronee decernentibus.

267, 1. *τοῦ δὲ Εὐφρασιίου*] eadem apud Euagrium legere licet lib. 4 cap. 6, quo qui *κόμης ἀνατολῆς* Ephraemius his signatur, *τῆς ἑως ἀρχῆς τας ἡνίας διέπων* describitur.

Ibid. 9. *Ἀρμένιον*] Arsenium scribit vita S. Sabae apud Surium 6 Decembris.

Ibid. 10. *Φοινίκης Αἰθωνσίας*] de consulari Phoeniciae Pancirollus in not. Orient. imp. cap. 107, de dace eiusdem cap. 146.

Ibid. 12. *καὶ τοὺς ἁγίας τόπους*] addo lacunam omnibus mss extantem expleturus, *ἀσφαλίζεσθαι διὰ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Σαρακηνῶν*. de aedificata quippe Palmyra limitanea civitate scribit Procopius lib. 2 de aedif. Iustiniani ul-

timis verbis. in *Phoenicia Libano propinqua oppidum, cui Palmyra nomen, vetustate ferne desertum, munimentis firmavit et aquarum copia coercito Saracenorum exercitu.* vocem λιμητὸν Meurs. exponit: sensus eius est *Phoenices limes et terminus.* chronicon Alexandrinum de Tauro rege Cretensi Tyrum invadente, regem Tyri Agenorem obsidionis tempore in profundam continentem urbis obsessae, captaeque nescium acies eduxisse narrat ista phrasi. ὁ δὲ Ἀγῆνωρ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐπολέμουν ἐπὶ τὸ λιμητὸν.

267, 12. τῇ δὲ Ἰανουαρίῳ μηνί] ex chron. Alexand. anno Iustiniani primo.

Ibid. 16. ὁ βασιλεὺς Περσῶν] ex eiusdem chronici verbis: quibus adversa refert Procopius de bello Persico lib. 1.

Ibid. 19. καὶ Πέτρον] Εἰρηναῖον τὸν Πενταδίας vocat idem chronicon.

268, 6. προσεργὴ τοῖς Ῥωμαίοις] de Erulorum origine, sede, moribus abunde Procopius de bello Gotthico lib. 2 ad medium: quo, ut primum Iustinianus suscepit imperium, arma cum eis consociasse, et ut Christi fidem susciperent persuasisse, narrat Euagrius lib. 4 cap. 19.

Ibid. 14. στρατηλάτην Ἀρμενίας Τζέταν] Sittam scribit Procopius de bello Persico lib. 1, quem cuncto in Armeniis exercitui praefuisse, quod est munus στρατηλάτου, testatur. Pancirollus in not. imp. Orien. cap. 131. Iustinianus, ait, subactis finitimis barbaris, magnam, et interiorem Armeniam dictam, novam provinciam creavit. lib. ult. cap. de offic. magistr. militum. quam Zetae magistro militum (στρατηλάτῃ scripto) commisit. magnam, inquit, Armeniam, quae interior dicebatur, et gentes, Antizenam videlicet, Iugilenam, Astyanenam, Sophenam, Sophonenam, in qua est Martyropolis, Belabitenam, et primam, et secundam Armeniam, et Pontum Polemoniacum tuae curae cum suis ducibus commisimus.

269, 2. κομητῷ] scribit Cedrenus κομιτώ.

Ibid. 4. Βοαρῆς] Cedrenus Βαοῆς. virum eius Μαλάχ. alterum regem Γλόην.

Ibid. 17. καὶ ὁ πλησίον Βοσπόρον] Procopius de bello Persico lib. 1. est Bosphorus civitas maritima sinistrorsus Euxinum Pontum naviganti. hinc Chersonesus iter dierum 20 distans: in quorum medio Hunni cuncta possident. Bosphoritae autem iamdudum tiberi incolunt: ac Iustino nuper se permisere. auctor plura ad Iustinianum secundum nomine Rinoimetum.

270, 3. *μαίων καὶ τριβούνων*] locus corruptus, vel lacunosus Anastasii et miscellae lectione interpolatur. habet illa. *locavit autem et milium Romanorum numerum et tribunorum custodire civitatem*, etc. reddo. *ἔστησεν δὲ καὶ ἀριθμὸν Ῥωμαίων καὶ τριβούνων φυλάττειν τὴν πόλιν*. Cedrenus corruptum huiusmodi codicem nactus, ab his recitandis deflexit.

Ibid. 13. *Μουαγέρην*] Cedrenus *Μουγέραν*. variae lectiones alias.

Ibid. 15. *τὸν τριβούνον Δαλματίας*] Cedrenus corrupte: *τὸν τριβούνον Δαλματίας*. Petavius quoque Cedrenum erranter sequutus, tribunum Dalmatiae reddidit de doct. temp. lib. 13 ad annum Iustiniani 2.

271, 4. *ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰουστινιανός*] declarat Baronius ex Contio ad annum 527 num 38 et 39.

Ibid. 5. *δίχα τῶν Ἐξακοντιῶν Ἀρειανῶν*] Arianos ecclesiis a Theodosio CP. spoliatis ecclesiae referunt monumenta. extra urbem habitasse, et *ἐξ οὐκ ὄντων* Christum praedicantes *ἐξουκοντιῶν* promeruisse nomen memini me legisse apud Photium: num tamen inde *Ἐξωκίονιον*, aliis *Ἐξακίονων* scriptum? non ita. *Ἐξωκίονιον* enim muri CP. pars fuit appellationem sortita, quod extra eam Constantini statua columnae superposita videretur. ita Codinus de orig. CP. apud Gretserum de Exocinio et Arianis a loco vocatis, quod in illud translati fuissent. Socrates lib. 5 cap. 7, et lib. 6 cap. 8, chronicon Alexandr. pag. 704, in quo perperam *ἀριθμούς* vice *Ἀρειανούς* legeris: et pag 746 in Leone M. et ad annum Zenonis 11 de Athalarico Italiae rege scribens. Georgius Alexandrinus in vita Chrysostomi apud Photium pag. 250, Cedrenus editionis Regiae pag. 480, Gyllius lib. 4 cap. 1.

Ibid. 6. *ἐξερῶνῃσε ἰδὲ τύπον*] anno imperii 2, et habetur lib. 42 cap. de episcop. et clerici.

Ibid. 11. *ὁ δὲ αὐτὸς βασιλεὺς*] verba chronici Alexandr. quod ad recipiendam Adriani conductus aquam, cisternam extruxisse amplissimam subiungit. cisternae porro aedificium, non minus quam aulae spatiosissimae, columnis, fornicibus, parietibus, tectis, porticibus valvis, adytibus, et gradibus instauratum fuisse edocent plurima huiusmodi antiquitatis monumenta in monasteriis et locis publicis adhuc extantia.

272, 1. *καὶ ἐξέθρετο ὁ βασιλεὺς νόμους σφοδρούς*] novella est 77, de qua Agathias lib. 5.

272, 3. ἀνεγέωσαν δὲ ὁ βασιλεύς] ita chron. Alexand. τοῦτω τῷ ἔτει Ἰουστινιανὸς καθιξ ἀνεγέωθη, καὶ ἐκτελεύθη αὐθιγντεῖσθαι, ἀπὸ τῆς πρὸ ἐς καλανδῶν Ἀπριλλίων τῆς ἐνεστώσης ζ' ἐπισημύσεως. hoc anno codex Iustinianus absolutus est, et publica auctoritate probatus 16 kal. April. currentis 7 indict. anno quarto duntaxat promulgatum scribit Marcellinus.

Ibid. 8. μηνὶ Νοεμβρίῳ] contraxit hanc de terrae motu Antiocheno historiam Euagrius lib. 4 cap. 6.

273, 7. καὶ πάλιν ὁ βασιλεύς, καὶ ἡ Ἀγνούστα] reparatam Antiochiam describit Procopius de aedif. Iustiniani lib. 2.

Ibid. 9. ἐν δὲ τῇ κα' τοῦ Μαρτίου] de locis Antiochenis bello vexandis consilium Alamundari habes apud Procopium lib. 1 de bello Persico paulo post medium, eius incursiones paulo inferius: verum post victos a Romanis Persas, quod anno sequente Theophanes narrat, eam expeditionem susceptam exponit Procopius.

Ibid. 17. λιμνωτοῦ] ita hic codd. cuncti. λιμνητοῦ meo iudicio rectius scribitur pag. 148, λιμνητῶν ad huius calcem. variae lectiones non praetereundae.

274, 1. Λυκοκρανιτῶν] quibus lupus in galea foret insigne, vel quorum galea lupi capite ornaretur.

Ibid. καὶ προεβάλλετο στρατηλάτην] a Iustino iam creatum Belissarii comes et consiliarius testatur Procopius lib. 1 de bello Persico, et a Iustiniano denuo institutum.

Ibid. 3. Σεκουνδίνον] ita lego cunctis in codd. mallem Σεκουνδίνον. Secundini etenim filius erat Hypatius. vide libri indicem verbo Hypatius.

Ibid. 4. Ἑρμογένης ὁ μάγιστρος] Hermogenem quidem de pace legatum memorat Procopius: eius tamen, ut et Belissarii, et ultro citroque a Persis et Romanis res gestas aliter enarrat: quare alios a Procopio auctores Theophanem sequuntur constat.

Ibid. 6. τῷ δὲ Ἰουνίῳ μηνὶ Σαμαρεῖται] Iuliani historiam a Samaritanis in regem evecti refert Cyrillus in vita S. Sabae apud Surium die 5 Decembris. alia eorum scelera habet Procopius de aedif. Iustiniani orat. 5. legendum chronicon Alexandrinum ad praesentem annum.

275, 1. ἀφορμὴν δὲ ἔβαλεν] de istis auri fodinis Procopius medio libri 1 de bello Persico. tunc etiam Persarum loca in Persarmeniis Romani receperunt, arcemque Bolum, ac

Pharangium vocatam, unde aurum Persae fodiunt, regique serunt, et infra: inde Persarmeniorum fines incipiunt, ubi auri metallum est, quod Cabade concedente, quidam loci indigena nomine Symeones curabat: qui postquam Lazos, et Romanos in bello potentiores vidit, Cabadem reditu pecuniarum privavit. ideo et ipsum simul cum Pharangio Romanis tradens petiit, ut ipsi remotis aliis, rem curarent. at illis nihil de metallo curantibus, tantum satis visum hostes hoc vectigal amisisse.

275, 7. εἰς τὸ Ἀμμιδίου] Ammodium locum a Dara stadiis 20 distantem, quo sibi Persae et Romani primum occurrere memorat citatus Procopius.

Ibid. 8. ὀνόματα πέντε] personam Graeci recentiores dicunt ὄνομα, quod unaquaeque nomine dignoscatur. ὀνόματοι quoque in plurali idem significat. δύο, τρεῖς ὀνόματοι, duae, tres personae.

Ibid. 11. τῷ δ' αὐτῷ χρόνῳ] Saracenicarum trium ducem istum Romanis amicum Aretham Alamundari perpetuum hostem fuisse indubium. de utriusque bellis Procopius lib. 1 de bello Persico post medium, et paulo ante finem lib. 2.

276, 4. μεταξάν] recentioribus Graecis est *sericum*: de qua voce Meursius et euchologium. corruptius τὸ μεταξὺ pronuntiant.

Ibid. 6. τῆς ἡ ἐπινεμήσεως] coss. Lampadio et Oreste, qua indictione quartum Iustiniani annum in tertium a Theophane notatum, incidentem numerat Baronius.

Ibid. 7. διωγμὸν μέγαν κατὰ τῶν Ἑλλήνων, καὶ πάσης ἰσότησεως] extat lib. 1 cap. de haeret. et Manichaeis, et Samar. tit. 8, tum etiam iis omnibus sanctionibus, quibus aut fidem pientissimus ille imperator satagebat firmandam, aut haereses convellendas curabat. porro quod spectat delendas idololatriae reliquias, Blemmyas, et Nobatas extremos Aegypti populos Persici belli tempore, ut Baronio placet, quarto imperii anno, qui Theophani, Marcellino, et chronico Alexandrino tertius, et Lampadii et Orestis primo consulatu insignis, relicto prophanae gentilitatis ritu, ad verum dei cultum a Iustiniano traductos, scripto confirmat Procopius de bello memorato lib. 1 non longe a fine, et de aedif. Iustini orat. 6 alios eius ope ad fidem vocatos. quoniam vero in gentilium numerum Samaritanos Epiphanius recenset, ubi de eorum haeresi; Iustinianaeque codicis sancita haereticos perstringentia, Samaritanos quoque percellunt; et chronicon

Alexandrinum, enarrato Samaritanorum tumultu, haud remota ab iis, quae hic Theophanes recenset, eorum videlicet quosdam sibi metuentes urgente necessitate ad Christianam religionem se contulisse, ac propter severitatem legum et magistratuum *ὑπὸνλως καὶ κακούργως* Christianos se mentiri, vere tamen in hanc et illam partem *παμφοτερίζειν*, inflecti, imo praesides ipsos ac provinciarum rectores *σαμαριτίζειν*, ut suas partes inirent, persuasisse, memorat: certe cum anno praecedente Samaritanorum rebellionem, et poenam auctor retulerit, eos aequitate legum coercitos demonstrare debuit, cum maxime non in gentiles, sed in Samaritanos promulgata Iustinianaei codicis occurrant decreta, quibus curialia coguntur subire onera, simulque a curialibus privilegiis (quod *πολιτεύεσθαι* inferius exponit Theophanes) remouentur, novel. 45. *τῶν Ἑλλήνων* voce alios quam Samaritanos, aut cum gentilibus eos Theophanem indicare voluisse, mihi facile persuaserim.

276, 9. *ἀπὸ δευτερενδαρίων*] *responsionibus imperatoris praerat continuo eidem supplicantium preces nuntians, referendarium Latini hoc munus appellant.* Procopius lib. 2 de bello Persico.

Ibid. 13. *κοιταίστωρ*] de bello Persico lib. 1. *imperatoris Paretrius, quem magistratum Romani quaestorem, Latini iurisconsultum vocant.* idem de bello Vandalico lib. 1. *exercitus quaestor, sumptus dispensator vocatur.*

Ibid. 17. *τῷ δὲ Μαρτίῳ μηνί*] Romanorum legationem, pugnam, victoriam, Persarumque fugam, ac pacem tandem initam pluribus enarrat Procopius, qui Mirrhauem appellat, *Μηράμ* hic scriptum. magistratus seu dignitatis vocabulum: viri namque nomen Perozus fuit.

277, 4. *καὶ ἀπλημενόντων πρὸ μικροῦ τῆς πόλεως*] non procul a civitatis Daras porta exercitum fossa munivisse Belisarium refert Procopius, quod voce *ἀπλημεύειν* exprimit Theophanes.

Ibid. 14. *βάνδον*] Procopius de bello Vandalico lib. 2. *signum, quod Romani bandum vocant.* idem rursus. *omnium animosissimus inter ordines ducis ferre signum consuevit, quem bandophorum Romani vocant.* plura Meursius, et Lacerda in advers.

278, 8. *δημοκραταί*] communem unam civitatis plebem, necnon etiam civitatis eiusdem populi partes et factiones diversas *δῆμος* significat. hinc *Βενέτων*, et *Πρωσίνων δῆμος*, et *δῆμοι*, non in circo modo, sed et in civitate partes oppositae, de quibus Balsamon supra in pag. 142. *τῶν δῆ-*

μων κατεξουσιαζόντων ἐν ταῖς ἵπποδρομίαις. *populi factionibus potestatem omnem sibi vindicantibus in circo*, etc. et δημαρχος, sive δημάρχης partis unius princeps fuit. Simocatta lib. 8 cap. 7. τοὺς δημάρχους ὁ αὐτοκράτωρ εἰσκαλεσάμενος εἰς τὰ βασιλεία, οὓς διοικητὰς τῶν δῆμων εἰῶθεν τὸ πλῆθος ἀποκαλεῖν. *tribunos, quos populi administratores vulgus appellare solitum est, in palatium accivit imp. Zonaras in Phoca.* ὁ Φωκᾶς τὴν γυναῖκα Λεοντίαν Αὐγούσταν εὐθὺς ἀνηγόρευσε τῶν δῆμων παρόντων. τότε διὰ τῶπων ἐν οἷς ἴσταντο ἀμφιβολίας γενομένης τοῖς Πρασίνοις, καὶ τοῖς Βενέτοις, στασιαζεῖν ἤρξαντο κατ' ἀλλήλων. πέμψας δὲ τινὰς ὁ Φωκᾶς κατασκευάζειν αὐτοῖς τὴν στάσιν ἐπεχειρεῖ. ἐνὸς οὖν τὸν σταλέντων τὸν τῶν Πρασίνων ὑβρίσαντος δημάρχον, καὶ τοῦτον ὠθίσαντος, μὴ ἐνεγκόντες οἱ τοῦ δήμου τοῦτο, ἔκραζον. *Leonitiam uxorem Augustam praesentibus factionibus statim renuntiavit. tunc propter locorum dignitatem inter Prasinus et Venetos orta contentione tumultuari ad invicem coeperunt. quibusdam vero missis, loca eis assignare Phocas conabatur. missorum itaque quorpiam Prasiniae factionis ducem convitiis excipiente ac eum impellente, factionis illius viri iniuriam non tolerandam rati, vociferebantur. factionis cuiusque viri δημότης, et δημοτεύειν qui eos in unam cogeabant, dicebatur: δημοκρατίαι tandem unius in alteram partem pugnae victoria. Procopius de bello Persico lib. 1. populi δῆμοι in qualibet civitate iamdudum in Prasinus et Venetos divisi erant (fullonia quidem nomina) quorum gratia inter spectatores, et pecunias erogare, et corpora diris cruciatibus affligere, denique ignominiosam oppetere mortem non dedignantur. certant enim cum opposito, non animadvertentes cuius gratia periculum subeant: nasciturque illis erga proximos inimicitia quaedam nulla de causa, quae nec generi, nec necessitudini ulli parcat: apud hos vincere fuerit, si qua impietate in deum utantur, si et leges, et res publicae violentur. cuius sceleris participes quoque foeminae sunt, non solum ipsos sequentes viros, sed cum eis si oporteat in certamen descendentes, quamvis alias in theatrum non veniant, super quibus nihil ego satis habeo dicere, nisi morbum huic esse animi communem, qui omnes civitates ac populos invasit.*

278, 11. πάντα στοιχήσας] pacem hoc anno depactam Theophanes, Iornandes de regn. ac temp. succ. seditionis anno, qui insequens est: Marcellinus Iustiniani 6, Procopius Persicum bellum annis 7 durasse affirmat.

Ibid. 14. πέμπτῳ ὄντι] ita chronicon Alexandrinum, et Marcellini.

278, 15. τοῦ λεγομένου Νίκα, ἡ ἀνταρσία] Procopius posita superius prosequens. *tunc magistratus*, inquit, *qui erat Byzantii*, horum quosdam seditiosorum ad supplicium ducebat: reliqui vero simul convenientes rapiunt, ac in carcerem ingressi eos, qui pari seditione, aut alia quavis turpi causa vincti erant, liberant; ministros, ac satellites magistratuum sequentes interficiunt, etc. ignis tota urbe haud aliter quam ab hostibus cernebatur, etc. Euagrius lib. 4 cap. 13 Procopii verba contrahens: ἐπάγει, scribit, τὴν ἀνὰ τὸ Βυζάντιον γενομένην τῶν δημοτῶν στάσιν, ἣ προσηγορίαν τὸ σύνδεμα τῶν δῆμων δέδωκε. τὸ, Νίκα, γὰρ ἐπικλὴν ποιοῦσι τοῦτο τῶν δῆμων ἀλλήλοις συναφθέντων σύνδεμα δόντες τῆς ἐς ἀλλήλους γνώσεως. adiicit seditionem popularium CP. constatam, quae nomen ex tessera populi accepit: quippe Vincas fuit propterea appellata, quod populus inter se congressus, hanc tesseram, Vincas, sibi praescripserit, quo alter ab altero internosceretur.

Ibid. 20. προσχιόνιον] Procopius interpretes: vestibulum. infra, εἰσοδὸν τοῦ παλατίου.

279, 3. τρόπῳ τοιούτῳ] imperfecto sane, et obscuro penitus. qui plenam et integram peractae seditionis istius requireret historiam, Procopium lib. 1, de bello Persico, chronicon Alerandrinum, et Marcellinum comitem ad hunc annum consulat.

Ibid. 5. ἅκτα] ex publicis actis haec deprompta intellege: vel potius; *acta sunt haec propter Calapodium spatharium.*

Ibid. Καλαπόδιον] pronuntiat etiam Graecum vulgus Καλαπόδιον, vice Καλοπόδιον.

Ibid. 7. τοῦ βίκας] plebem CP. maximeque Prasinorum factionem Latine exclamasse, *tu vincas*, non Graece νίκα, verba praesentia confirmant ut credam. chronicon Alexandrinum ponit τοῦ βίγκας.

Ibid. 9. Μανδάτωρ] Suidas, et lexicon Regium ms πένθη, qui secreta explorat, et interrogat, vel etiam principis mandata ad populum refert, *praeco, imperatoris lingua*: de quo abunde Rigaltius.

Ibid. 10. εἰς τὰ τζαγγαρία εὐρίσκεται] aenigmatica locutio. τζάγγαι, et τζαγγία ocreae sunt, a quibus orifex τζάγγας, sive τζαγγάρης, calcearius, σκυτὺς sutor, τζαγγαρία sutoria officina. καλοπόδιον pes ligneus est, et exemplar, ad cuius mensuram et formam consuuntur calcei. Καλοπόδιος autem cubicularius Iustiniani, et spatharius erat is, de quo

populi ad imperatorem querciae, quem cum aperte nominare nollet, φοβοῦμαι ὀνομασαι nuper dixit, tacite subindicavit eius nomen, allusione facta ad *calcearium καλοπόδιον*, dicens: εἰς τὰ τζαγγαρία εὐρίσκεται. aperte nomen eiusdem inferius pronuntiatur. Καλοπόδιος ὁ σπαθάριος ἀδικεῖ με.

280, 10. εἰς ἓνα βαπτίζεσθαι] sarcasmus, quo Manichaeorum non in trinitate, sed in deo solo baptizantium error, populo exprobratur. placet tamen alia lectio, qua populo Manichaeismus exprobratur: εἰς ἓνα βαπτίζεσθε. unius nomine baptizamini.

281, 10. Σαββάτης] Sabbatius Iustiniani pater. Procopius in anecdotis in contrarium alia confingit: principem a Procopii calumniis vindicat Gabriel Trivorius in observat. apologetica ipsius Iustiniani.

Ibid. 11. εἰς τὸ Ζεῦγμα] origines CP. adhuc ms. τὸ καλούμενον Ζεῦγμα, ὅποταν ἐκομίσθη τὸ σῶμα τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου ἐκείσε ἐξεύχθησαν μοῦλαι, καὶ ἦσαν τὸ σῶμα ἕως Κωνσταντινιανῶν· καὶ οὕτως ἐκλήθη Ζεῦγμα. Zeugma locus dictus est, quod quando delatum est protomartyris corpus, in eo iugo aptatae sint mulae. et tulerunt corpus usque ad Constantinianas: atque ita locus Zeugma vocatus est.

Ibid. 12. ἃς ἐθεώρησεν] ἃς particula exhortandi vel optandi apud neotericos Graecorum: ἃς ποιήσῃ, utinam faciat, vel faciat imperative: indicativi significantiam in optavi transfert, ἃς ἐθεώρησεν, utinam spectasset.

282, 16. τὸ μισῶ] expone ὃ μισῶ.

Ibid. 20. μαγιστόρων] populi tribunos qui superius δῆμαρχοι.

283, 6. εἰς τὸν ἅγιον Λαυρέντιον] ad sinus CP. laevam extractum templum hoc nomine. Procopius lib. 1 de aedif. Iust. τότε γὰρ ἐν ἀριστερᾷ τοῦ κόλπου Λαυρεντίου μαρτύριον. Marcellinus comes ad annum 453. Pulcheria Augusti Marciani principis uxor S. Laurentii atrium inimitabili opera consummavit, etc.

Ibid. 10. εἰς τὸ πραιτώριον] praefecti urbis palatium, quo iudicia sanguinum exercebat, et reos carceribus vinctos detinebat: de quo inferius.

Ibid. 15. τὰ Λαύσου] Lausi patricii, qui sub Arcadio floruit, aedes. Gyllius de topographia CP. lib. 2 cap. 25.

Ibid. 19. τῶν Προστικτόρων] qui principem foras prod-euntem comitantur, ius Palatium observant et protegent. Procopius in anecdotis. Pancirollus in not. imp. cap. 89.

283, 19. *Αὐγουστέως*] *Augusteum*, opsoniorum forum appellatum, quod idibus Octobris regionum curatores, et Sebastophori in Augusti honorem ibi saltarent; vel quod Constantini et Helenae statuæ in eo essent erectæ. Suidas v. *Αὐγουστεῖον*.

284, 1. *Τουλῖανόν Πρόβον*] *Iulianum* cum coniuratis memorat *chronicon Alexand.* *Probum Hypatii consobrinum Marcellinus*, et *Procopius lib. 1 de bello Persico*.

Ibid. 5. *ξενῶνα τοῦ Σαμψών*] a *Constantino* aedificatum. *euchologium*.

Ibid. 7. *ἐκ τετραέντου*] *chronicon Alexandrinum* legit *σὺν τοῖς φοβεροῖς, καὶ θαυμαστοῖς κίοσι πᾶσι ἐκ τετραέντου* adeoque columnarum materiam, et marmoris genus vox illa peregrina indicat.

Ibid. 18. *ἀπὸ Φλαβιανῶν*] *chronicon Alexandrinum* habet *ἀπὸ Κωνσταντινῶν* at tam *Constantini*, quam *Flaviani* fuere legionarii comitatenses sub magistro militum per *Thracias*, a Flavio *Constantino*, qui magnus, instituti. *notitia imp. Orient.* et *Pancirollus* in eam cap. 53.

Ibid. 19. *διακόσιοι*] *chronicon idem διακόσιοι πενήτηκοντα*.

Ibid. *λουρικήτοι*] *idem φοροῦντες ζαβάς. zaba, lorica cucullata.* *Meursius*.

285, 2. *εἰς τὰ λεγόμενα Πούλιπτα*] locum hunc tacet *Procopius de bello Persico lib. 1*, caetera describit enucleatius. eadem *chronicon Alexandrinum*.

Ibid. *ὅπισθεν τοῦ καθίσματος*] *Procopius. ubi imperator consistere consuevit, ac equestre gymnicumque solitus est spectare certamen.* infra. *Augusteum thronum* nuncupat.

Ibid. 6. *σπαθαρίους*] *Cedrenus, σπαθάριος, ὁ σωματοφύλαξ.*

Ibid. 8. *ῥογενῶ*] *erogo, distribuo.* superius de *roga*.

Ibid. 14. *διὰ τῆς σφενδόνης*] an *σφενδὼν* fuerit circi *ἀφετηρία*, carcer nimirum ex quo, velut e *fundæ* lapis, procurrerant aurigae, vel utrum circi pars extrema, et opposita, quae *meta*, et *χαμπὶς* Suidæ v. *βαλβίς*, quod ex ea duo circi curricula et spatia spectata fundam referant, divinet alius.

Ibid. 15. *διὰ τοῦ μονοπάτου*] *chronicon Alexandr.* *διὰ τοῦ μονοπόρου.* Rigaltius. *μονοπάτια*, itinera angusta, per quae uni tantum patet incessus. *Anonymus. ὁφείλουσι δὲ οἱ ἐνδον τοῦ τάγματος μικρὰς ὁδοὺς ἀφορίζειν, τὰ λεγόμενα μο-*

μονάτια· debent qui stant in media acie vias angustas, monopatia dictas, liberas relinquere. μονόπατος itaque a Palatio ad circum via.

286, 7. *Ἰλλουστρίων*] Pancirollus in notit. imp. cap. 2 in duas classes senatus dividi coepit, illustrium, et clarissimorum; hi patricii, illustres alii, senatores minorum gentium. Basilic. eclog. 7. *οἱ ἀπὸ πατρικίων, ἕως Ἰλλουστρίων εἰσὶν οἱ συγκλητικοί. senatores a patriciis ad illustres usque numerantur.* glossae Basilic. *Ἰλλούστριος, εὐγενής.*

Ibid. 10. *ἀστέρων γέγονε δρόμος*] Agathias lib. 5 post initium.

Ibid. 15. *Θεοδώρα ἡ εὐσεβεστάτη*] videnda quae de Pythiorum aquis scribuntur in notis ad annum Iustiniani 37.

287, 1. *Πρίσκος ὁ ὕπατος*] is videtur Emesenus, de quo Suidas v. *Πρίσκος*, nomine, notarum experimento, et eius poena talem asserentibus. consulem eum non agnoscunt Fasti, quare τὸ ὕπατος, vel eius est cognomentum, vel promissam ac designatam duntaxat dignitatem enuntiat. videndus Baronius ad an. 535 a num. 16 ad 21, apud quem lex de praescriptione Belissario consule lata, anno sequenti emanasse censenda, post poenam nimirum Prisco irrogatam.

Ibid. 5. *γεγόνασι Οὐανδαλικοὶ πόλεμοι*] Marcellini chronicon anno Iustiniani 7, indict. 12, Iustiniano ipso IV consule. reliqua Procopius de bel. Vand. l. 1.

Ibid. 6. *οἱ γὰρ Οὐανδῆλοι*] ex Procopii lib. 1 de bello Vandalico excerpta narratio.

Ibid. 8. *Γογδιγίσκλον*] Procopius Latinus Godigiscum scribit.

Ibid. 10. *Γόνδαρις*] idem Gontharis.

288, 1. *Ἀυράσιον*] idem. *Aurarium* (alibi *Abrasium*, et *Aurasium*) mons in Numidia iter dierum 33 a Carthagine distans, ac ad meridiem spectans, in quo Maurusii a Vandalis se tuebantur.

Ibid. 2. *Γόνδαβοῦν*] Gundabundus.

Ibid. 5. *Τρασαμουῖνδος*] Trasamundus.

Ibid. 11. *Ἀμαλαφριδά*] videndus Iornandes lib. de rebus Geticis, quo Amalafredam eam appellat.

Ibid. 16. *Λύσιον*] repone Lilybaeum. Procopius de bello Gotth. lib. 1.

289, 5. *Ἀμεργούς*] Amer.

Ibid. 17. *Εὐγέης*] Euagenes.

291, 14. Γογδεῖς] Godas.

292, 5. Ἀλφίαν] Althian.

Ibid. 9. Σισίννιος] Sinnion.

Ibid. 12. ἦσαν δὲ καὶ δρόμωνες] Procopius. ἦσαν δὲ αὐτοῖς πλοῖα μακρὰ ὥς ἐς ναυμαχίαν παρέσκευασμένα ἐκνεμήχοντα δύο. μονηρὴ μὲν τοι καὶ ὁμοφᾶς ὑπερθεῖν ἔχοντα, ὅπως οἱ ταῦτα ἐρέσσοντες, πρὸς τῶν πολεμίων ὥς ἡκιστα βυλοῖντο. δρόμωναs καλοῦσι πλοῖα ταῦτα οἱ νῦν ἄνθρωποι. *erant et cum ipsis navigia longa ad duo et nonaginta superne legminibus contexta, ne remiges ab hostibus laedi possent. haec dromonas nunc, id est cursorias vocant: excurrere enim celeriter possunt.*

292, 18. Τζάτζονα] Zazonem.

Ibid. 19. ἑβδομον δὲ ἦν ἔτος] *Iustinianus anno septimo principatus in veris initio navim praetoriam ad littus iuxta aedes imperatorias deduci iussit, quam citius cum toto exercitu soluturam.*

293, 8. Καύχανα] Cauconem.

294, 1. Κεφαλὴν Βράχους] Caput Vada.

Ibid. 20. Βεριδάριος] *quidam ex his qui equo celeriter invecti regias proferunt litteras, quos Veredarios appellant.* Procopius idem.

295, 17. Λεπιῆς, Ἀδραμούτου, Χράσιν] Lectus, Adrumetum, Gressa.

296, 6. Ἀματῶν] Ammatas.

298, 18. ἐπὶ Μηδείαν ἐχώρουν] Peyrezianus codex correctissime legit, ἐπὶ δημίαν ἐχώρουν, *publicam ingressi sunt viam.* Procopii interpres. *Vandali itaque neque Carthaginem, neque Byzantium (lege Byzacium) unde venerant, sed in Bulae campum, ac in partem, quae ducebat in Numidas, fugerunt.*

302, 4. ὁ δὲ Γελίμερ παραλαβὼν] quae sequuntur librum Procopii secundum de bello Vand. delibant.

307, 11. ἐπὶ Σαρδῶ] quae istis in locis Iustinianus extruxerit enumerat Procopius de aedif. Iust. lib. 6. Κύρνος porro legunt emendatiora exemplaria. alias dictiones vitiatas et emendatas indicant variae lectiones.

308, 2. ἀπέστειλε δὲ καὶ ἐν Σικελίᾳ] Iornandes de rebus Geticis ad finem.

308, 8. ὁ δὲ φθόνος οἷα ἐν μεγάλῃ] excerptorum Procopii de bello Vand. lib. 2 continuatio.

312, 9. Βουλγαρίων] Procopius Burgaon.

313, 9. τέρας ἐν τῷ οὐρανῷ] ex Procopii lib. 2 de bello Vand. ad medium. annum porro 12 numerat Procopii interpres in margine.

313, 15. Βελισάριος ἐστάλη] Procopius de bello Gothorum longe post initium. Marcellinus.

315, 8. Τζότζας] idem de bello Vandalico Στόζας. ita lectio cod. Barb.

316, 1. Μανβρασάν] idem Membresam. eandem lectionem exhibet cod. Pal.

317, 17. Ἰανῦδας τε, καὶ Ἀρταῖας] laudas, et Althias.

319, 5. ὑπὸ Ἰουτγίου] Butinum vertit Anastasius. de Bultino Romam occupante scribit Agathias lib. 2, deque illo a Theophane diversa tradit.

Ibid. 11. Γόγδαριν] Procopius lib. 2 de bello Vandalico Gontharim.

Ibid. 12. Βίγαν] idem, Abigam.

Ibid. 13. Βανγαῖ] idem Fabosim.

320, 13. Ὀπτίων ὧν] uno verbo lego Οπτιώνων. Procopius ex quo Theophanes. *Geson erat nomine quidam inter pedites, eius ordinis quos Optios Romani appellant. Pancirollus in not. imp. cap. 12. adiutor olim Optio est dictus ab Optionibus, qui erant in legione. Vegetius lib. 2 cap. 7. Optiones, inquit, ab optando appellati, quod antecedentibus aegritudine praepeditis, hi tanquam adoptati eorum atque vicarii solent universa curare.* haec ille. adiungebantur autem centurionibus et ordinariis quibusque Optiones in legione, ut eorum vices subirent. Festus. *Optio, inquit, qui nunc dicitur, antea appellabatur Accensus.* hic adiutor dabatur centurioni a tribuno militum; qui ex quo tempore, quem velint, permissum est centurionibus optare, et nomen ex facto sortitus est.

322, 10. Ζάβην] Procopius Zeben.

Ibid. 11. Ἥτηφήτην] idem Sitiphitem. variae lectiones alias.

Ibid. 16. ἐν τῷ ἑπτακαίδεκάτῳ] quartum et decimum numerat Procopius.

Ibid. 20. Λεπτήμαγναν] ille Λεπιμάγναν, marg. Λεπιμάγαν.

324, 5. *Βάστην*] idem Bastem.

327, 15. *Κουτζίνας*] ille Cuzinas. alii codd. mss *Κουντζίνας*.

330, 19. *Ῥεπεάτου*] Procopius *Ῥεπαράτου*, ita Pal. cod.

334, 16. *Καλλίνικον*] Procopius ad lib. 2 calcem. *omnes Iustiniani partes assumentes Callinicum (nam sic in bello vocabatur) clamabant.*

335, 3. *Περίεκτα*] idem Prinecta. alia lectio Preicta.

Ibid. 13. *οἱ Λευάσθαι*] Leucathae Maurusii.

336, 6. *ὁ τῶν Ἰβήρων βασιλεύς*] Iberos, Colchos vocat Procopius lib. 2 de bello Persico, et cum Romanis foedus eis initum memorat.

337, 4. *ὁμονογενής*] missae sacrificio ineunte a cleri coeta hymnus iste etiamnum hodie in ecclesia Orientali canitur. *ὁ μονογενής υἱός, καὶ λόγος τοῦ θεοῦ ἀθάνατος ὑπάρχων, καὶ καταδεξάμενος διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σαρκωθῆναι ἐκ τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, ὑπρέπτως ἐνανθρωπήσας, καὶ σταυρωθεὶς θεὸς ἡμῶν, θάνατον θανάτῳ πατήσας, εἰς τῆς ἁγίας τριάδος, συνδοξαζόμενος τῷ πατρὶ, καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. unigenitus filius, et verbum dei immortale existens, qui ex sancta deipara, et semper virgine Maria, propter salutem nostram incarnari tulit, homo nulla sui mutatione accedente factus, et deus noster cruci affixus, morte mortem conculcans, unus ex sanctae trinitatis personis, qui cum patre, et spiritu sancto glorificatur, nunc et semper, et in saecula saeculorum.* edendi istius hymni causam, editique communem in ecclesia acceptationem errat Baronius ad annum Christi 520 num. 37, et ad annum 534 num. 22 et seqq.

Ibid. 5. *τὸ ὠρολόγιον τοῦ Μιλίου*] in Augustaeo foro ad S. Sophiae latus Milium, sive Milliarium extitit: de quo copiose Suidas, et Petrus Gyllius CP. topograp. lib. 2 cap. 23, et orig. CP.

Ibid. 7. *Ἐπιφανίου ἐπισκόπου τελευτήσαντος*] anno Iustiniani nono Epiphanium CP. episcopum letho succubuisse Baronius ad annum C. 535 num. 59 asserens ex eo arguitur: quod Ioannes Cappadox, qui ex Nicephori chronico, et ipsius Baronii assensu, annos duos thronum, quem cum Iustino auspicatus est, tenuit: successor autem Epiphanium annos 16 et menses 3 gessit pontificatum. Iustinus porro cum annos 9 regnaverit, reliquum Iustiniani decimo Epiphanium

mortem oppetiisse: ex quo additamenti ad Marcellinum Epiphani decessum in annum Iustiniani 8 revocantis error alter haud dubie pinguior convincitur.

337, 11. *σύνοδον ἐκρότησεν*] synodum quintam sub Agapeto coactam ipsius verba testantur: et in eadem tempus, indictio nimirum 14, quae Belissarii consulatum excepit, observatur. quocirca ut eam auctor in decimam quintam reiciat, non video. acta synodi 5 lustranda.

Ibid. 18. *Σίλβεστρος*] qui Sylverius.

338, 3. *μηνὶ Σεπτεμβρίου*] in annum Iustiniani 10 et indictionem 15 reponit haec Marcellini additamentum: at cum auctor a Septembri auspicetur, annum unum et indictionem alteram adiecit.

Ibid. 12. *οἱ Βουλγάρεις δύο ὄγγες*] miscella. *Vulger et Drongo.* inepte.

339, 6. *σωκόν*] interpretor *restem*, aut *vinculum*, quo fugiens hostis apprehenditur. *σωκέω* vero, vel *σωκίζω*, *hostem reti involvere*.

Ibid. 11. *παρέλαβεν ὁ Χοσρόης βασιλεύς*] Antiochiae et Apameae direptionem a Procopio lib. 2 de bello copiose descriptam paucis Theophanes contraxit. Marcellini additamentum, et Euagrius ante pestem annis 2 accidisse narrat lib. 4 cap. 38, de qua inferius.

Ibid. 14. *προσσερρήν Ῥωμαίοις Μοῦνδος*] non hoc primum anno sese Romanis adiunxit, quem praeclarae res praeteritae iam ante diu sub Iustiniano meruisse ostendunt. sola igitur de Bulgaris, quam in Illyricum profecturus retulit, ad annum praesentem spectat victoria. priora Iornandes de rebus Geticis ita exprimit ad libri finem. "Petzam quoque suum comitem inter primos electum ad obtinendam Sirmensem Theodoricus dirigit civitatem: quam ille, expulso rege eius Transarico, filio Trastile, retenta eius matre, obtinuit. indeque contra Sabinianum Illyrici magistrum militiae, qui tunc cum Mundone paraverat conflictum, ad civitatem cognomine Margum, quae inter Danubium Marcianumque flumina adiacebat, cum duobus millibus peditum, et equitibus quingentis, in Mundonis solatia veniens, Illyricianum exercitum demolivit. nam hic Mundo Attilanis quondam origine descendens, Gepidarum gentem fugiens, ultra Danubium in occultis locis, sine ullis terrae cultoribus debacchatur: et plebisque abactoribus, Scamarisque, et latronibus undecumque collectis, turrim, quae Herta dicitur, supra Danubii ripam occupans, ibique agresti ritu praedans vicinos, regem se suis

grassatoribus nuncupat. hunc ergo pene desperatum, etiam de traditione sua deliberantem, Petza subveniens e manibus Sabiniani eripuit, suoque regi Theodorico cum gratiarum actione fecit subiectum." exin Procopius de bello Goth. lib. 1 nonnihil remote ab initio. "mundum Illyriorum praefectum in Dalmatiam Iustinianus misit, Gothis tunc subditam, etc. hic etsi barbarus genere, maximum tamen in modum imperatoris rebus studebat, et bello praevalidus erat."

340, 5. καὶ ἐν τῷ παραγενέσθαι αὐτόν] de Mundi victoria meminit Marcellinus comes in chronico.

Ibid. 15. τῷ τεσσαρεσκαίδεκάτῳ] epitome Procopii de bel. Pers. lib. 2 ad medium. additamentum Marcellini.

342, 2. Ἀβανδάζην] Procopius Badaranes.

Ibid. 12. πανυλεῶνα ἐπήξατο] *subitum tugurium ex asseribus compactum, quod papyllionem vocant.* Gallice, *Hutte.* Procopius.

344, 12. Οὐτίγγην] Ἰούγγιον scripsit superius auctor pag. 174, de quo alia in variis lectionibus.

Ibid. 21. Τιμοθέου ἐπισκόπου] nonnulla ex his, nec pari modo narrata Euagrius lib. 4 cap. 11 et 36. Severum inter ac Iulianum ortam controversiam, ac eius materiam describit Liberatus cap. 19 ad finem.

345, 9. Παῦλον] Euagrius Zoilum. auctor ipse in anni sequentis laterculo Zoilum recenset.

Ibid. 13. ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίῳ] hanc luem anno sequente Italiam pervasisse memorat additamentum Marcellini: quam per universum orbem incerto cursu vagatam referunt Procopius de bello Persico lib. 2, Agathias libro quinto, et Euagrius eius spectator lib. 4 cap. 38, eandemque Antiochia capta biennio posteriorem scribit: cui auctor assentitur anno ante praesentem secundo.

Ibid. 14. ἡ ὑπαναντή] occursus dominici festum ecclesiastica lege in Occidente a Gelasio ante annos 30 celebrari iussum, imperatoria potestate per Orientem observari praecipit Iustinianus, ob liberatam mortali lue CP. ita Baronius in notis ad martyr. Rom.

Ibid. 16. καὶ τῷ Ἀύγουστῳ μηνί] de variis terrae motibus CP. factis Procopius lib. 3 de bello Gothorum, et Agathias lib. 2 et 5 variis locis.

346, 4. Ἐξουμιτῶν] in relatinonibus Aethiopicis ad societatis Iesu generalem anno 1624 datis scribitur. die primo Fremona deserta Accum, quae quondam Auxum, a qua Au-

xumitae, perveni. de illis Baronius ad annum 522 et 542. haec olim regum Aethiopiae regia, ut aedificiorum et amplitudinis reliquiae fidem astruunt. pyramides quippe sexdecim vel septemdecim uno solidoque lapide excisae visuntur inter antiquas aedes de gloria cum Aegyptiacis contententes, quas veterum regum Mausolaea fuisse crediderim. his proxime lapis erectus cubitorum novem latitudinis, Graecis Latinisque litteris pene corrosis insculptus, ac foedus initum pacemque cum Romanis Aethiopibusque Iustini aetate compositam, legentibus facile demonstrans. de istis Procopius de bello Persico ante lib. 1, finem. Heliodorus Aethiop. lib. ult.

346, 4. συνέβη πολεμῆσαι τὸν βασιλέα] Exumitarum regis in Homeritas bella victoriamque perstringit Procopius lib. 1 de bello Persico. ipsorum, quos Auxumitas nuncupat, et hostium Homeritarum regionem, adiacentes populos, civitates, maria, et quae narrationem hic factam sunt consecuta posteris temporibus, longe lateque prosequitur. quare ad superiores annos et imperium Iustini revocandam nullus dubitabit, qui eam apud scriptorem eius regionis et gestorum testem a se lectam voluerit. a quo inter Symeonis Metaphrastis vitas translatam, in 24 Octobris diem Surius reposuit.

347, 14. κόσμον ἔτη] ad istius canonii marginem lego in Barb. cod. verba haec: ἐν δὲ τῷ ἀντιγραφῷ ἦν ἀπὲς τῆς Ῥώμης τὰ Κωνσταντινουπόλεως ἔτη τε καὶ ὄνομα ἐκτὸς Ῥώμης. transposito nimirum post CP. episcopi papae nomine, et in canonii loculis hoc sextum, illo quintum ordinem obtinente.

Ibid. 16. καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει ἐπληρώθη] Suidas v. Ἰουστινιανός. et Procopius de aedif. Iustin. orat. 2.

Ibid. 17. ὁ λεγόμενος Αὐγουστεύς] Αὐγουστεύς, ipsa statua: Αὐγουστεῖον forum, et locus in quo erecta. Procopius ibidem.

348, 11. πνεῦμα ἔχει Πύθωνος] hoc est, πυθομάντιν, καὶ τοῖς πυθθανομένοις μαντευόμενον, pythomantem, et sciscitantibus divinantem. Hieronymus in Ezech. cap. 14 vocat *Pythicum spiritum*.

Ibid. 13. ἐπανέστη ἡ θάλασσα] hanc maris exaestuationem reponit Procopius lib. de bello Gothorum 3 ad 17 Iustiniani annum, qui a Septembri decimum octavum subintrat.

Ibid. 20. χειμερία πολλή] χειμῶν scripsit Cedrenus

pluvia magna redditur ab Anastasio, quem sequor, et continuuum pluviae profluvium verti. χειμῶνα namque recentiores Graeci vocant imbrium copiam: et ex gelu sive frigore, non aequae ac pluviis inundantibus et continuis frumenti vinique penuria solet emergere.

349, 1. *διαστροφὴ περὶ τοῦ ἁγίου πάσχα*] locum istum pro textus brevitate caliginosum, superfuso quoque Scaligeri errore redditum obscuriorem in bono lumine positurns Petavius, ubi patentes radios effulgere censuit, in oppositum obicem et eius umbram incautus incidit Protheoria ad notas in Nicephorum, et de doct. temp. lib. 4 cap. 24. lucem itaque reperit, verum umbram non effugit penitus. illustravit sane τὴν διαστροφὴν τοῦ ἁγίου πάσχα · *immutationem*, dicam potius, quam cum Anastasio et miscella *sancti paschatis eversionem*, vel cum aliis *ordinem perversum*. nam cum ex canone Nicaeno una cum Iudaeis et quartadecimanis sacrum pascha celebrare Christianis nefas sit, et quarta decima luna in diem dominicum incidente, in alium sequentem paschale festum remitti conveniat: anno Iustiniani decimo nono, die dominico et luna quarta decima concurrentibus, ac simul in Aprilis diem primum incidentibus, paschalem celebritatem, ne Iudaeis et quartadecimanis ecclesia consentiret, in diem alium dominic. qui Aprilis octavus numeratur transferri oportuit. prorogata vero paschatis solemnitate, cum carnisprivium subinde protelari deceat, utroque Iustiniani edicto, in hebdomadem aliam dilato, populus, ut iussus fuerat, paschatis peregit festum; carnisprivium autem ex imp. sancito die tantum undecimo statuendum, quasi pascha kalendas Apriles occupasset, die Februarii quarto obivit: atque ita hebdomade una, plus quam par foret, aut exigeret ecclesiae lex, ieiunasse repertus est. haec, ut Petavio, ita mihi textus illustrati arridet expositio: quae sequitur apud eum locis memoratis de Graecorum quadragesimali ieiunio observatio, mihi veritatisque penitus adversatur. sciendum est, inquit posteriore loco, Graecos quadragesimale suum tempus, et ἀποχὴν inire a dominica sexagesimae, diebus ante pascha 56, ut ex Maximi computo, et Albino Flacco lib. de div. offic. cap. de septuag. liquet, cuius instituti ea ratio est. cum enim Graeci, ut et Occidentales (sic quippe legendum puto, non Orientales) 40 solidos dies ieiunio dicare statutum habeant: ac neque dominicis diebus neque sabbatis, uno excepto paschali ieiunare soleant: necesse est ut initium τῶν ἀποχεωσίσμων ἡμερῶν antevertant. nam Romana ecclesia τεσσαρακοστὴν suam incipit a dominica prima quadragesimae, quae ab dominica quinquagesimae proxima est. ab hoc vero die ad sabbatum ma-

gnum inclusive dies sunt 42, ex quibus sex dominicis ἀρ-
 στεύτοις expunctis, reliqui sunt dies 36 ieiunio dicati (nam
 sabbatis ecclesia Occidentalis ieiunat); quare ut 40 dies νη-
 στιμοι confiant, ieiunii caput antevertitur, et a fer. 4 ante
 dominic. quadrag. initium repetitur. at vero Graeci, qui
 ex 42 illis diebus, non sex, sed duodecim eximunt (neque
 enim sabbatis ieiunant) cum 30 solum dies ieiunio consecra-
 tos residuos habeant, decem reliquos ex anterioribus hebdo-
 madis compensant. itaque solidas duas adiiciunt, et primam
 dominicam, quam ἀνόρξεων, vel ἀνορξώσιμον vocant, sta-
 tuunt in dominicam sexagesimae, a qua ad sabbatum paschale
 dies sunt 56 ἀνορξώσιμοι, exemptis dominicis octo, et sab-
 batis septem, reliqui sunt dies ἀπόστοι 41. quippe sabbato
 magno, uti dictum est, ieiunant Orientales. quamobrem do-
 minica prima, quam nos sexagesimae nominamus, a Graecis
 ἀνορξώσιμος ἑορτή dicitur. haec ille subtiliter: at quam
 Graecorum gestis et dictis absona paucis discussio. in Grae-
 corum aequae ac Latinorum ieiuniis ciborum quantitatem,
 qualitatem, et dies quibus ciborum abstinentia praecipitur,
 observari necesse est. μονοφαγίαν, unicam comestionem ad
 vespertiam tantum olim concessam ipsi fatentur: at nunc
 post meridiem confestim decantatis vespertinis officiis, et
 praeconsecratis sumptis mysteriis, circa horam a meridie se-
 cundam ex ecclesiae permissu cibo corpus possunt reficere.
 ἑξοφαγία apud eosdem intemerata usque in hodiernum diem
 perseverat, eaque non carnes modo et lactinia repudiat,
 sed pisces etiam perfectos (ut conchylia polypodesque exsan-
 guis excipias) perfectos dico, quibus inest sanguis, oleumque
 ipsum per quadagesimam execratur: adeoque completum
 illis est ieiunium piscium et olei abstinentia. quoad ieiunii
 quadagesimalis tempus; illud si proprie rigideque observes,
 ex proprio ipsorum sensu sex et triginta diebus cum medio
 absolvitur: si rigorem paululum relaxes, ad dies sex et qua-
 draginta, vel etiam ad octavum supra quadagesimum as-
 cendit, ad sextum et quinquagesimum, ut vult Petavius, nus-
 quam. attenta eorum consuetudine, quae dictorum est ob-
 scuritas, dissipatur. dominica; quae Latinorum est sexagesi-
 ma, Graecis κρῶνάγος, alias, ἀνόρξεως, et ἀνορξώσιμος
 nuncupatur, quod in ea carnes adhuc comedere liceat, et
 eadem elapsa carniū praecipiat abstinentiam. porro ἀνό-
 ρξεως ἑορτή haud magis apud Graecos celebratur, quam in
 Latinorum ecclesiis carnisprivii rubris licet characteribus in
 diario notati festum. dies illi sex sexagesimam nostram, et
 Graecorum ἀνόρξεων excipientes lactinia, caseum, ova illis
 apponi permittunt, etiam feria quarta et sexta ieiunio dica-

tis diebus, de quibus iterum sermo. sequitur dominica nobis quinquagesimae, Graecis *τυρινή*, sive *τυροφάγος* in ecclesiasticis officiis vocata, quod per eam totam caseum et ova permittat ecclesia, illisque in ea comestis, sequutura mox quadragesima illis omnino perpetuum vale dicendum instet. feria secunda sequens ieiunium quadragesimale *ἐγκαϊνιάζει*, et ab ea non casei modo et ovorum, sed piscium quoque et olei interdicitur usu. sabbatum tamen et dominicae ea severa eximuntur lege, et oleum in eis indulgetur solum: die vero dominicae incarnationis, quae alias *ἀννουνκίατις* *ἐν-αγγελισμός*, et *βαίων palmarum* festo, pisces quicumque ut et oleum nusquam denegantur. quare relicta annunciationis, quae modo quadragesimam subit, modo ab ea remota est, celebritate, mente quoque remotis sabbati dominicis diebus, quibus olei datur facultas, si tamen sabbatum magnum paschatis pervigilium (est enim dies ille magnus sabbati ex sacris canonibus) dempseris, rigidi strictiorisque ieiunii quadragesimalis sex et triginta dies colliguntur: quinque nimirum, hebdomadam septem unaquaque, qui triginta quinque conficiunt, alter sabbati magni, qui sextum addit, paschalisque noctis ea pars media, quae auroram, ante quam ieiunium abrumperet non licet, respicit: ex quibus cunctis apud Graecos ieiunium quadragesimale austerius non nisi sex et triginta diebus cum aliquota septimi parte censendum est. ac ne figmento mihi praemissa expositis vertatur, Matthaei Blastatis canonistae Graecos inter celebratissimi cap. 5 Elementi T. super ea re scriptam profero sententiam. *σημειώσαι ταῦτα*, inquit, *ἅπας ὁ παλαιὸς νόμος τοῖς ὁρατοῖς ἐκπαιδεύειν εἰώθει τὴν τῶν ἀοράτων κατάστασιν, καὶ τοὺς σωματικοὺς τῶν πνευματικῶν πραγματεύεσθαι τὴν διόρθωσιν. πρὸς δὲ τοῖς ἄλλοις καὶ τὰς τῶν ὑπαρχόντων δεκάτας τῷ θεῷ καθιεροῦν τοῖς παλαιοῖς ἐτησίως προστέακτο. τὰ δὲ τυπικῶς παρ' ἐκείνοις τελούμενα, μυστικῶς ἡμῖν ἐκλαμβάνεται. ἡ γοῦν θεία τῶν ἀποστόλων λογὰς μὴ καταλύειν, ἀλλ' ἀναπληροῦν, καὶ τούτῳ ἔνδεον ἐγνωνότες τὸν νόμον, οὐκ ἐπικαίρων παραγμάτων, ἀλλὰ τῶν ἡμερῶν τῆς ζωῆς ἡμῶν ἐκάστης τοῦ ἐνιαυτοῦ περιτροπῆς τὰς δεκάτας καθιεροῦν τῷ θεῷ τεθεσπίκασιν· ὡς δὲ διὰ τῆς ἐν αὐταῖς σπουδῆς, καὶ θερμοτέρας μετανοίας, τὰ παρ' ὅλον ἐνιαυτὸν τῆς ψυχῆς ἀρρωστηματα σὺν θεῷ βοηθῶν δυνηθεῖμεν ἐξιάσασθαι· τὸ δεκάτον δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ τὰς τῶν νηστειῶν ταύτας ἡμέρας εἶναι φαμέν· αἱ γὰρ ἐπὶ τούτων ἑβδομάδες χωρὶς τῶν σαββάτων, καὶ κυριακῶν ἡμέραι γίνονται πέντε πρὸς ταῖς λ', προστιθεμένου δὲ καὶ τοῦ μεγάλου σαββάτου, καὶ τοῦ ἡμίσεος τῆς λαμπρᾶς καὶ φωτεινοῦς νυκτός, ἡμέραι γίνονται λς', καὶ ἡμίσεια, τὸ δε-*

κατὸν ἀκριβῶς οὐσαι τῶν τξέ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἡμερῶν. τῶν γὰρ τριακοσίων τὸ δεκατὸν, τὰ τριάκοντα· καὶ τῶν ἐξήκοντα, ἔξ· καὶ τῶν πέντε τὸ ἥμισυ. haec tibi observanda. lex tota vetus visarum ope rerum aliarum a visu remotarum conditionem quondam edocere solebat, et per corporearum usum spiritualium dispositionem rectam sibi comparare. inter caetera vero maxime, facultatum decimas annis quibusque redeuntibus deo offerre in praecepto fuit. quae porro ab ipsis in figuris peracta, mystice a nobis excipiuntur. verum cum sacer apostolorum coetus haud legem solvere, quinimmo eam adimplere sibi proposuisset, non fluxarum rerum, sed ipsius vitae nostrae decimas singulis annorum periodis deo consecrandas sanxerunt: ut studio per eas exhibitae, poenitentiaeque fervore contractas toto anni decursu infirmitates, opitulante deo, curare possemus. hos vero ieiuniorum dies partem anni decimam in sese includere praedicamus. hebdomades siquidem eorum septem, sabbatorum et dominicarum diebus exclusis, quinque ac triginta dies componunt: si vero magnum addideris sabbatum, ac illustris et luciformis noctis partem mediam, triginta sex et medius constituentur dies, qui trecentorum sexaginta quinque totius anni dierum ex aequo pars decima sunt agnoscendi. trecentorum enim pars decima, triginta: sequentium sexaginta, sex: residuorum quinque, unius medium existit. diebus istis sex et triginta adde sabbata quinque, et dominicas totidem, quibus oleum comeditur (sabbatum enim magnum rigorem ieiunii servat, palmarum vero dominica piscium esculentis austeritatem remittit) Graecorum quadragesimam sex et quadraginta dierum numero conflata percipies: diemque quadragesimae primum ac purum illius exordium feria post quinquagesimam secunda, quam illi ex ciborum defaecata sumptione καθαρὰν δευτέραν nominant, constitues. dominica porro quadragesimae illis pariter cursus quadragesimalis prima est inter dominicas, et ὁρθοδοξίας nomen obtinet, eiusdem licet stadii gressus, hoc est, dies sit septimus: primus quippe τυρινήν, quinquagesimam intellige, sequitur. argumentum profert Graecum evangelistarum, seu liber evangeliorum, quo post κυριακὴν τυροφάγον occurrunt εὐαγγέλια ἀναγιγνωσκόμενα εἰς τὰς παννυχίδας τῆς πρώτης ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν, evangelia legenda in vigiliis, id est, in vespers primae ieiuniorum hebdomadis: tum vero τῇ δευτέρᾳ ἑσπέρᾳ· τῇ γ', τῇ δ', τῇ ε', τῇ παρασκευῇ, τῇ σαββάτῳ ἑσπέρᾳ. feria 2 3 4 5. parascene, sabbato ad vespas: ac demum κυριακῇ πρώτῃ τῶν νηστειῶν. prima ieiuniorum dominica: qua lib., qui thesaurus inscribitur, inter eorumdum officia Damascenus studites sermonem habet,

δε ἦν αἰτίαν παραλάβομεν τὴν ὀρθοδοξίαν ἐπιτελεῖν τῇ πρώτῃ κυριακῇ τῶν ἁγίων νηστειῶν · ob quam causam orthodoxiae celebritatem prima ieiuniorum sanctorum dominica peragere accepimus. a Tyrophago itaque sive a casearia dominica, non ἀπὸ τῆς ἀπόκρεω, quae praecedens est, et carnisprivii Gracum quadragesimam exordium sumere censebis: cum inter utramque, carne sola prohibita, etiam quarta sextaque feriis (quas canon apostolicus 65 ieiunio dedicat) a caseo ex sancti Nicephori patriarchae indulgentia sumendo non sibi temperent, teste horologii, sive diurni sacro typo in protheoria ad notas in Nicephorum a Petavio relato: εἰδέναι χρὴ ὅτι τῇ τετράδι καὶ παρασκευῇ τῆς τυροφάγου μετὰ τὴν ἐνάτην ἐσθίουμεν τυρὸν καὶ ὠά, διὰ τοὺς Ἰακωβίτας, καὶ τετραδίτας, κατὰ τὸν κανόνα τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικηφόρου τοῦ ΚΠ. sciendum feria quarta et parasceve post caseariam dominicam nona dicta, caseum et ova nos comedere propter Iacobitas, et tetraditas ex canone S. P. N. Nicephori episcopi CP. ceterum quia ratione numerus quadragenarius mystice et figurate in ieiunio sit attendendus exponit Blastares loco supra memorato.

349, 8. παρελήφθη ἡ [Ῥώμη] Pseudo-Marcellinus ad Iustiniani annum vicesimum. Totila dolo Isaurorum ingreditur Romam die 16 kal. Ianu. ac evertit muros, domos aliquantas igni comburens, ac omnes Romanorum res in praedam accepit, etc.

Ibid. 9. καὶ ὁ πᾶσις Βιγίλιος παρεγένετο ἐν ΚΠ.] idem. papa Vigilius ingressus est CP. 8 kal. Febru.

Ibid. 10. ὑπισχεῖτο ποιεῖν ἐνώσειν] Facundus Hermianensis contra Mocianum: quoniam occulta eius ante iudicium pollicitatio tenebatur, in qua se spondit eadem capitula damnaturum, etc. infra. de ipsius episcopi Romani chirographis, etc. necessarium duximus non tacere, etc. eadem Liberatus breviarum cap. 22.

Ibid. 12. ὡς ἐπαρθέντα] correctius ἐπαρθείς. voces ab Anastasio in excerptis omissae. forsitan ab aliquo additae. suaviter interpretandae. tanta animi fiducia usus, eo se animo extulit: adeo animatus est. displicet quippe ex Graeco Nicephori haec versio. eo insolentiae progressus est.

Ibid. 13. ἀκούων ἡσίου δ' μηνῶν] Facundus Hermianensis lib. 4. sed ecce iam veniens ex itinere (Vigilius) quod ei videbatur edixit, et facti huius auctori (Mennae) correctionem tumultuariarum suarum transgressionis indixit, etc. contra Mocianum: propter quod illos qui talibus communicaverant, veniens in regiam civitatem a communione suspendit. videndus Sir-

mondus in notis, et in synopsi chronica ad eandem notas adiecta. illustrissimus quoque de Marca archiepiscopus Tolosanus, dissertatione in epistolam decretalem Vigilii papae.

349, 19. Σεργίου τοῦ μάρτυρος μονῆς τῶν Ὁρμιάσδων] origines CP. τὰ καλούμενα Ἀρμιάσδου λιμὴν ἦν μικρὸς, ἐν ᾧ δὲ μέγας Ἰουστινιανὸς ἐχρημάτισεν αὐτὸν κοιτῶνα, (lego κτησθῆναι ναὸν) καὶ ὠνόμασε Σεργίην καὶ Βάκχον. ἔτερον δὲ ἀποστόλων· ὅτε τὸν χρησμὸν ἔλαβεν ὑπὸ κατω τῶν βαθμίδων, ὅτε τὴν σφαγὴν ἐποίησεν εἰς τὸ ἵππικόν. ἐκλήθη Ἰουλιανοῦ λιμὴν, ὅτι ὁ κτίσας αὐτὸς οὕτω ἐκαλεῖτο. locus Armasdi nomine vocatus, angustus portus, in quo magnus Iustinianus templum aedificari iussit, et Sergii Bacchique dictum voluit: aliud quoque apostolorum cum infra gradus monitum accepit (a Belissario ne fugiens mari se committeret, de quo Theophanes ad annum 7) quando caedem ac stragem in circo edidit. portus Iuliani nuncupatus est: id enim fuit eius qui condidit nomen. dissolvunt haec verba quam Baronius ad annum 552 num. 17 conglobat obiectionem: quod Theophanes nimirum ad Sergii, ipse Vigilius ad Petri sacram aedem asylum quaesivisse scribat: quae sane difficultas nulla est, cum eodem in loco Sergii et apostolorum (aliud nimirum ab eo quod Constantinus extruxit) templum fuerit a Iustiniano conditum: de quibus Procopius de aedif. Iustin. orat. 2, et copiose et graphice Gyllius topographiae CP. lib. 2 cap. 16. locus uterque asyli privilegio, quod a Iustiniano conditus esset, gaudebat.

350, 13. ἐγένοντο σεισμοί] de quibus superius ex Procopio et Agathia.

Ibid. 18. τῷ δ' αὐτῷ ἔτει, μηνὶ Ἰουνίῳ] anno belli Gothici decimo quarto ait Procopius lib. 1. de eiusdem obita verbis ultimis lib. 2 de bello Persico.

351, 8. προκέενσον δὲ γενομένου] comitatum, obsequium, ac processum regium nemo dubitabit, qui chronici CP. sententiam attendet: ὁ ἅγιος Ἰωάννης, καὶ αἱ Ἀρχαδιαναὶ παρὰ Ἀρχαδίου ἐκτίσθη ἐπιλεξαμένου καὶ ἐκ τῶν πολιτῶν χιλιάδας ἑξ ὀψίκιον εἰς τὰ πρόκενσα αὐτοῦ, ἧος μεταστάσιμα. S. Ioannis templum, et thermae Arcadianae ab Arcadio sunt conditae, imperatore ex civibus millia sex sibi deligente in obsequium cum per urbem procederet. de Arcadianis satellitibus, et obsequio ex eis composito ad Arcadium superius.

Ibid. 9. ἐν τῷ Ἑβδομῳ] Hebdomus CP. suburbium ad Orientem: de quo Gyllius topogr. CP. lib. 4 cap. 4, ex Procopio de aedif. Iustini orat. 2.

351, 9. *βεσπτήτορες*] Cedrenus *βεσπιαρχίας, rei vestiariae ministri*: de quibus Pancirollus ad notitiam imperii cap. 81.

Ibid. 19. *τῷ δὲ Μαρτίῳ μηνί*] alia ad rem praesentem spectantia refert Procopius de aedif. Iustiniani orat. 2.

352, 6. *γέγοναν*] ita vulgaris lingua vice *γεγόνασι*. terminatione nimirum aoristi praeterito attributa.

Ibid. 12. *μηνί Ἀπριλλίῳ, Ἰνδικτιῶνος δ'*] adstipulabitur Theophani additamentum Marcellinum, si Narsem hoc anno missum, succedente bellum confecisse intelligas.

Ibid. 16. *τῷ δὲ Ἰουλίῳ μηνί*] varios et ingentes per Phoenicem terrae motus, quibus Berytus, et aliae civitates corruerunt, describit Agathias lib. 2 et maturis iam frugibus, prout *τῷ Ἰουλίῳ μηνί* contigisse narrat.

353, 9. *γεγόνασι τὰ ἐγκαίνια*] de templi huius situ, conditu, eius causa, reliquiis, et variis ad illum eventibus Procopius orat. 2 de aedif. Iustiniani.

Ibid. 16. *ἡνέφξαν*] ecclesia dedicata sit eiusdem ἄνοιξις, et orationis in ea faciendae permissus. euchologium ubi de templi dedicatione.

Ibid. 20. *Εὐτύχιος ὁ ἀποκρισιάριος Ἀμασίας*] Eutychii Amaseni episcopi ad synodum CP. procuratoris, sive legati promotionem et gesta refert Eustathius apud Surium 6 Aprilis.

354, 1. *καὶ τῷ Ἀυγούστῳ μηνί ἐπινίκια ἤλθεν*] additamentum Marcellini ad annum Iustiniani 25. Procopius lib. 3 de bello Gothorum ad finem.

Ibid. 6. *σὺν τῷ διαλίθῳ καμηλαυκίῳ*] alterius Gothorum regis Theodati nimirum pileolum *διάλιθον* expressum habes in numismatis forma apud Baronium ad annum C. 534 num. 72, *καμηλαυκίου* significatum reddit *κίδαριν, περίθεμα κεφαλῆς, σκιαδίων, πιλίδιον*. beda de tabern. lib. 3 cap. *in modum cassidis extenditur supra summitatem capitis. ὅτι καλύπτει αὐχένα*, interpretatur illustrissimus Trapezuntinus praesul: etymon retulimus ad euchologium.

Ibid. 11. *γέγονεν ἡ ἁγία καὶ οἰκουμένη*] chronicon Alexandrinum eodem anno synodum habitam testatur: de qua Euagrius lib. 4, Matthaeus Blastares de huius, et alterius ad annum Iustiniani decimum conventibus habitis ita loquitur in prooemio nomocanonis. *ἡ ἁγία πέμπτῃ σύνοδος πέντε καὶ ἐξήκοντα καὶ ἑκατὸν Θεοφώρων πατέρων συνδρομῇ ἐκρατύνετο· ὧν ἡγοῦντο τὰ πρῶτα μὲν Μηναῖς, εἰτα Εὐτύχιος ἐκ διαδο-*

χῆς τοὺς ἀρχιερατικοὺς τῆς βασιλευσούσης ἰθύναντες οἶακας. *sancta quinta synodus centum sexaginta quinque deſerorum patrum coetu coacta est: quorum duces fuere primo Menas, deinde Eutychius clavum pontificium regiae urbis ex ſucceſſione gubernantes.*

354, 16. ἐν τῷ Ἰλλυρικῷ ἐτελεύτησεν] anno ſuccedente, ut vult Marcellini additamentum.

Ibid. 19. ἐγένετο σεισμὸς φοβερός] quem Agathias memorat lib. 2 et ad quem, nonnullaque praesenti anno gesta Iustiniani imperii vicesimum et octavum subiungit.

355, 9. οἱ δὲ Λαζοὶ ἀθιτέσαντες] Procopius lib. 2 de bello Persico, Agathias lib. 3.

Ibid. 14. ἐν τῇ συνάξει τῇ ἀγίᾳ τοῦ Ὄρου] Barberinus codex legit τῆς ἀγίας τοῦ Ὄρου. Peyrezianus, τῆς ἀγίας Εὐφημίας τοῦ Ὄρου. locus itaque corruptus iterum interpolatur τῆς ἀγίας Εὐφημίας τοῦ Ὀλυβρίου. aedes quippe Euphemiae CP. dicatas tres reperiō, 1. in Hippodromo, 2. ad Petram, 3. Olybrii nomine. haec a Thecla Eudoxiae filia fundari coepta, ab Olybrio magistro, ne ruinas potius quam aedificium promitteret, omni lapidum et marmorum ornatu postmodum absoluta fuit, et amplis opibus dotata, origines Constantinop.

Ibid. μηνὶ Ἰουλίῳ, ἰνδικτιῶνος δ'] Iudaeorum defectionem geminam sub Iustiniano memorat chronicon Alexandrinum pagg. 754 et 775. consulendus Procopius de aedif. Iustiniani lib. 5. videndus pariter Marianus Scotus ad an. 531.

356, 2. ἐν τάξει Πρασινοβενέτων] ut Prasini Venetos inſequebantur, hi vero in Prasinos insurgentes mutuis caedibus per civitates nonnunquam se conficiebant, et civium sanguine cuncta foedabant: ita Iudaei et Samaritae Christianos in Palaestina ad necem quaerentes, his vitam et religionem tuentibus, bellum civile et utrique parti exitiosum excitaverunt ἐν τάξει Πρασινοβενέτων.

Ibid. 17. Μουσουνίῳ τῷ ὑπάρχῳ] ad quem novella 134 scripta est.

357, 7. εἰς τὴν μνήμην τῆς κόνεως] nomen appellativum existimo τὸ, κόνεως, et pulverem significare: quod ex variis lectionibus, quibus etiam κόνης in Vat. legitur, eiusdem apud recentiores significantiae, colligo. erit itaque μνήμη τῆς κόνεως, sive κόνης pulveris olim e caelo decidentis, ut etiam terrae motus celebratur, memoria. videbis historiam ad annum Leonis 17 pag. 103.

357, 14. μηνὶ Ὀκτωβρίῳ ἡμέρῃ ἑκτη] motum illum ample describit Agathias lib. 5 sub initium.

Ibid. 21. κιβώρια] κιβώρια nonnunquam reperies, velut pag. succedente, quae monumenta, vel templa, ex translatione usu, Meursius haud satis apte interpretatur. κιβώριον, ornatus est altaris, trullus nimirum eidem impositus, et columnis quattuor ad eius angulos erectis in altum suffultus: ex quo θυσιαστήρια et κιβώρια consociat Theophanes. Germanus in mystag. οἱ ἅγιοι πατέρες ὡς οὐρανὸν μὲν τὸ ἐπάνωθεν τῆς ἁγίας τραπέζης ὑρόφιον ἀπαρτίζουσιν· ὡς δὲ γῆν δρίζονται τὸ ὑπὸ τεσσάρων κιονίων, τοῦ εἰρημένον κιβωρίου, συγκλειόμενον. *fornicem, qui supra mensam sacram eminet, velut coelum, sancti patres construant: terram vero mente definiunt, quod quattuor columnis eius conclusum est, et ciborium appellatur.* Codinus in descriptione templi sanctae Sophiae. ἐποίησε τὸ κιβώριον, καὶ τοὺς κίονας ἐξ ἀργύρου, καὶ χρυσώσας αὐτά· καὶ τὸ μῆλον, καὶ τὰ κρίνα, καὶ τὸν σταυρὸν τοῦ κιβωρίου ὀλόχρυσα. *ciborium, et ei subiectas columnas ex argento conflavit, et auro decoravit: pomum etiam, et lilia, et crucem ciborii ex auro puro confecit.* plura de ciborio in euchologicis.

358, 1. ἀπὸ τῆς Χρυσῆς πόρτης] de his CP. locis Gyllius in topog. CP. et origines ipsae CP.

Ibid. 7. Ἰουκαρδιανῶν] Ἰουκουρδιανῶν habent Barb. et Peyrez. codd. καταχρηστικῶς forsan Ἰουκουνδιανῶν vice, de quibus Procopius orat. 1 de aedif. Iustin. βασιλεία ἀλλαχόθι δεδημιούργηκεν αὐτὸς καινούργιους, ἐν τε τῷ Ἡραίῳ καὶ Ἰουκονδιάναις ταῖς καλουμέναις. *palatia construxit ipse ibi a fundamentis in Heraeo et Iucundianis ita vocalis.*

359, 4. εἰσῆλθεν ἔθνος ἐν τῷ Βυζαντίῳ] Avars sunt Scythae, sive Hunni Asiatici Boreales supra Iberos, Colchos, sive Lazos, et Alanos, quorum patriam, mores, legationem, et eius causam exprimit Menander protector in legationum excerptis editionis Regiae pag. 99, ex quo haec Theophanes. legendus Euagrius lib. 5 cap. 1, maxime vero Simocatta lib. 7 cap. 8.

Ibid. 7. πρᾶνδίοις] monachus Sangallensis lib. 2 de Carolo Magno. cum tenuissimas illas pelliculas, vel tenuiores brandeas extrahere cepissent. Constantinus Porphyrog. de admin. imp. cap. 6. βλαττία, πρᾶνδια, χαρέρια, σήμενα. *blattia, zonae, armillae, sementa.* glossae Isidori. *prandeum, genus zonarum.* hic itaque tenuis vitta est, sive fasciola capillis reviciendis idonea. in hunc usum et finem σιτράς χρησθῶ διαπετοικισμένας, catenulas auro variegatas accipiunt le-

gati apud Menandrum citatum pag. 100 ac inferius pap. 102. *καλωδία χρυσῇ διαπεποικίλμένα εἰς τὸ εἶργειν τὶ τῶν ἀποδιδρασκόντων ἐπινενοημένα. funiculos (armillas absone reddit interpres) auro implexos, quibus quod fluxum est, vagum, et volitans innectitur.* quale togarum sinus, cinciuni capillorum, laxae vestes, etc. interpres iterum perabsurde: *ut eos a se deficere impediret.* Corippus lib. 1 de Avarum capillis prandeo revinctis.

Colubrimodis Abarum gens nexa capillis.

hinc ἀκείρεκόμενην Ἀβάρων στρατόν. intonsum Abarum exercitum vocat Florilegii epigram. 16 lib. 4.

359, 11. τῇ δὲ Φεβρουαρίῳ μηνί] ex Agathiae lib. 5 sub initium. eodem anno, vere iam ineunte, derepente, et iterato urbem pestilens morbus invasit, etc. quo nimirum terrae motu urbs concussa est.

Ibid. 16. μηνί Μαιῶ ἐβδόμη] sanctae Sophiae templi motu superioris anni fissuram excitatam dum repararet Iustinianus, ea contigit ruina quam breviter attingit auctor, fusius descripsit Agathias loco citato, et Procopius de aedif. Iust. lib. 1, Euagrius lib. 4, graphice prae omnibus refert Codinus opusculo nondum edito de templo sanctae Sophiae.

360, 9. τῇ δ' αὐτῇ ἔτι ἐπανάστησαν Οὐρροι, καὶ Σλάβοι] totam historiam ordine copioseque pertexit Agathias, cuius lib. 5 ea solum quae praesenti ac superiore anno contraxit Theophanes, prolixo dicendi genere recensentur, et praecedentibus ceu tempore connexis adiunguntur. Sclavos porro Agathias vocat Cotriguros Hunnos.

Ibid. 14. τοῦ τείχους Ἀναστασιακοῦ] muri illius, longi cognomento, ab Anastasio exstructi, cuius conditum, longitudinem, munimenta, utilitatem refert Euagrius lib. 3 cap. 38, orig. CP. Procopius de aedific. Iustiniani lib. 4, Agathias, et alii.

Ibid. Χιτουκόμεω] Chetumesum appellat Agathias. vide varias lectiones.

Ibid. 18. ἐδημότευσε] ex plebeis, rusticis, et circi factionariis tumultuarium coegit exercitum.

361, 1. μακρὸν τεῖχος] Anastasiacum, de quo nuper.

Ibid. 5. τοῦ τείχους τοῦ Θεοδοσιακοῦ] muri a Theodosio reparati ad Chrysen portam, quae Boreani et Occidentem respicit, qua barbaros expectabant irrupturos. Agathias.

361, 10. τοῦ ἵππικου] equos circensibus ludis peragendis dicatos. qua dictione nulla per hoc opus frequentior.

Ibid. 12. καὶ ἐποίησεν φουσατόν] *vallo se munit.* Agathias. *Belissarius haul procul ab urbe ad Chetunesum (id loci nomen) positis castris, etc.*

362, 7. δῖπρυμα] Agathias. *amphiprora*: quae non inversa, sed transposito temone proram in puppim mutant. horum figuram exhibet Claudius Morizotus in orbe maritimo.

Ibid. 14. ᾗρξατο ὁ βασιλεὺς κτιζειν] difficilem conditu pontis molem, eiusque amplitudinem emetitur Procopius de aedif. Iustin. lib. 5, Sangarim scribit ille: Suidas *Σαγγάριος*.

363, 1. ὅτι ἐτελεύτησεν ὁ βασιλεὺς] eam Iustiniani aegritudinem, qua velut inter cadavera iacens reputatus fuerit, memorat Procopius de ipsius aedific. lib. 1, annum tamen non observat: quem 34 imperii lubens annuit Baronius.

Ibid. 14. κουράτωρα τῆς Μαρίνης] domus, facultates, praedia hereditatis vel publicationis iure principis fisco adiudicata rationalibus, sive curatoribus rerum privatarum domus Augustae committebantur curanda. eius generis fuerunt, quae Marinae Augustae Arcadii filiae, de qua chron. Alexand. ad eius annum nonum, et Antiochi sub Theodosio iuniore bonis mulctati, ex superius dictis pag. 83 et Suida, iuris quondam extiterant, quorum isti celebrantur curatores. not. imp. de Antiochi domo orig. CP.

364, 7. Ζήμαρχον] *Ζήμαρχος* scribitur in excerptis de legationibus, ea quam Iustinus misit, et τῶν πρὸς ἑω πόλεων στρατηγός. *urbium orientalium dux.*

365, 16. καὶ οὐ διηλλάγη αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς] Iustinianum ἐκ τῆς μανίας Venetae parti plus aequo faventem suggillat Euaagrius lib. 4 cap. 31. certe Prasinorum factio insolentia alteram superavit in tumultu τοῦ Νίκα.

366, 12. ἐπὶ τῶν Οὐννων] Persis foederatorum. de Marcello Iustiniani ex fratre nepote Procopius de bello Persic. lib. 2, de Vandal. lib. 1, de Goth. 3. τὸ Βασιί, porro in pluribus Codicum non reperitur maxime Palatino, Peyreziano et Vaticanis; legit Barberinum dictione una *Βασιίνο-λεις*, Regium inter *Βασιί* et *πολεις* spatium adhibet, accentu quasi foret una dictio adhibito. Anastasius solam dictionem, *civitas*, reddidit, τὸ *Βασιί*, nimirum in eius exemplari non lecto.

367, 4. εἰς τὸν ἅγιον Διομήδην] ecclesiam a Constantino constructam, in qua sancta ex Hierusalem advecta Helena reposuit. orig. CP.

367, 8. Βερῳῖαν, καὶ Βρίγκας] Cedrenus errantem Theophanem imitatus Βερίαν, καὶ Βρίγκας. ex quo Brincas quandam Italiae civitatem falso aestimat. Anastasius Theophae correctior, Veronam, et Brixiam reposuit. victoriae porro nuncium mense Novembri allatum coniicies, ac nuper obiectam replebis lacunam, quod eundem mensem iam superius auctor citaverit, Decembrem paulo inferius designaturus sit.

Ibid. 11. ἀπὸ Μελιστῶν, ἀργυροπράτης] hos aestima Trapezitas, et nummularios, rei privatae ministros, vel rei monetariae praepositos. Iustinianus enim inexplebilis avaritiae morbo laborans facile potuit aerarium administrantes in se concitare: de quo Euagrius lib. 4 cap. 29. historia miscella argenti venditores exponit τὸν ἀπὸ Μελιστῶν, et ἀργυροπράτην.

Ibid. 14. πρὸ τοῦ μησεῦσαι] μησεῖσαι τὸ ἀποδημεῖν glossae Graecobarbarae, Portius, et recentior usus interpretatur.

Ibid. 16. Σιλεντιάρικιν] ita recentiores dicunt κυνήην, παιδίν, τραπέζιν· vice κυνήγιον, παιδίον, τραπέzion. Σιλεντιάρικιον igitur intelliges Silentiariorum exhibitorum stationem in palatio. Ἀρχάγγελον autem et Ἄρμα loca his nominibus insignita.

368, 3. λογοθέτῃ] ut hic primum scribitur, ita primum usum accepisse videtur dictio λογοθέτης, comitem rei privatae quondam significans, quod auctoritatibus in annotationibus ad Cedrenum iam adductis, et per hoc opus sparsis declaratur.

Ibid. 19. σιλέντιον] conventus in quo imperator orat, et de religionis maxime, et de reipublicae momento tractat. Nicetas in Manuele Comneno. κατηχητηρίους ᾧδινε λόγους, οὓς φασὶ σιλέντια· sermones, quibus instrueret, depromebat: quos vocant silentia. Zonaras in Leone philosopho. οὐκ ἐδινῆθη διαλεχθῆναι τῇ συγκλήτῃ περὶ νηστείας τὴν συνῆθη διάλεξιν, ἣ καλεῖται σιλέντιον· consuetam orationem ad senatum de ieiunio non potuit proferre, eam dicunt silentium. ex his dissertationem potius quam conventum silentium referre cernis. forsitan quia sine strepitu modeste ac velut silentio fieret.

369, 6. γέγοναν ἐγκαίνια τὸ δεύτερον] extracta post seditionem τοῦ Νίκα S. Sophiae aede, prima sub Iustiniano facta est eius dedicatio: de antiqua quippe sub Constantino nullus hic sermo. trulli vero ante annos quinque collapsi ruina cum altare confractum fuisset, eo reparato encacnia quoque sacrae aedis reparata. παννυχίς hic memorata vigiliis dedicationi praevias in ecclesia coram SS. reliquiis per-

agendas, τὸ ἐξηλθῆναι, deportatas ex priore in novam ecclesiam reliquias, τὸ καθελόμενος ἐν τῷ ὀγκήματι habet exemplum pagg. citandis in indice v. dedicatio ecclesiae. τὸ ἀποστολικὸν σχῆμα colobium est, de qua euchologica nostra disserant: τὸ ἄρατε πύλας, versus est in ecclesiae dedicatione sacris in ecclesiam reliquiis inductis cantandus: de quibus singulis euchologica nostra de ecclesiae dedicandae ritu, et alio, si motum altare fuerit σαλευθείσης τῆς ἀγίας τραπέζης · de annua dedicatae ecclesiae CP. celebritate Menaeum mense Decembri. consecrationis istius tempus idem statuitur in chronico Alexand. tantum dies eius mensis 24 designatur.

369, 15. Κουτζίνας τις ὀνόματι] de quo fuse in praecedentibus, ubi de bello Vandalico.

370, 18. ἀπολαβὼν καὶ πάσας αὐτοῦ τὰς ἀξίας] variae de Belissario conduntur historiae, quas Tzetzes Chil. 3 historia 88 breviter perstringit.

οὗτος Βελισάριος ὁ στρατηγὸς ὁ μέγας,
Ἰουστινιανείοις ὧν ἐν χρόνοις στρατηλάτης
πρὸς πᾶσαν τετραμέρειαν γῆς ἐφαπλώσας νίκας,
ὑστερον φθόνῳ τυφλωθεὶς, ὡς τυχῆς τῆς ἀσάτου,
ἐκπῶμα ξύλινον κρατῶν ἐβόα τῷ Μιλίῳ
Βελισαρίῳ ὅβολον δότε τῷ στρατηλάτῃ
ὃν τύχη μὲν ἐδόξασεν, ἀποτυφλοῦ δὲ ὁ φθόνος.
ἄλλοι φασὶ τῶν χρονικῶν μὴ τυφλωθῆναι τοῦτον·
ἐξ ἐπιτίμων δ' αἰτιμον ἐσχάτως γεγονέναι·
καὶ πάλιν εἰς ἀνάκλησιν δόξης ἐλθεῖν προτέρας.

hic Belisarius dux magnus:

*Iustiniani temporibus magister militiae
in omnem telluris quadrantem extendens victorias
ultimo invidia excaecatus, o fortunam instabilem!
poculum ligneum tenens exclamabat in Millio,
Belisario magistro militiae obolum date,
quem fortuna quidem extulit, invidia vero privat oculis.
alii chronicorum scriptores excaecatam negant:
ex honoratis autem postremo infamem factum,
atque iterum reparata priori sorte ad gloriae culmen
rediisse.*

Ibid. 19. ἔφθασε δὲ καὶ Πέτρος ὁ μάλιστα] eius legationem fuse descriptam in excerptis Menandri exhibent ipsa de legationibus excerpta editionis Regiae, pag. 140, qua τῶν περὶ τὸν βασιλέα ἡγεμῶν celebratur: de eodem Suidas.

371, 1. Ἐμμηχιόνων] Theophanes Byzantius apud Pho-

tium, cod. 64 Turcos, olim Massagetas, in Oriente ad Tanaim sitos, *Χερμυχίωνα*s a Persis vocati testatur.

371, 6. *ἐν τοῖς Μυριαγγέλοις*] thermis Angelorum coeui dicatis, quibus tum precibus, tum aquarum calidarum fomentum sanitas reparabatur. Procopius de aedif. Iustin. lib. 5. *aquas suapte natura calidas apud Bithynos* (Galatas scribit auctor) *fontes effundunt in loco, quem incolae Pythia vocant, has in solatium et refrigerium habent, cum multi alii, tum imprimis Byzantini. hic magnificentiam rege dignam Iustinianus ostendit, structis regiis domibus, quae prius non fuerunt, aedificatis in publico lavacris calidarum aquarum illic scaturientium, et deductis per canales in hunc locum fontibus potabilium aquarum, ut unicuique scaterent. quin et Archangeli templum, et infirmantium refocillatorium* (quasi piscinam Hierosolymiticam ab angelo movendam) *multo maiora ac ampliora effecit. apud Galatas fluvijs est, etc.*

Ibid. 9. *ὀφειλὰς ἀγαγεῖν τῷ βασιλεῖ*] filiorum nomine fidem debitam, nostris homagium dictum polliciturus.

Ibid. 11. *περὶ τῶν γενομένων ἐπὶ Ἀβάρου*] *Ambrum* Alamundari filium vocant excerpta legationum Menandri autem notas tres citata, resque Ambri istius tractantia.

Ibid. 16. *γαρσονοστάσιον*] Servorum dominos, militum imperatorem in ecclesia orantem expectantium statio. *garcionem* etiam Latini recentiores puerum vocavere.

Ibid. 17. *μεσίανλον*] atrium tecto opertum, aulam: hoc secundo loco positum ecclesiae navim interpretor, quasi inter alam utramque mediam aulam. concilium quintum *ἐν μεσιανύῳ* habitum statim actorum initio legenti occurrit.

Ibid. 18. *νάρθηκος*] vestibulum ecclesiae poenitentibus, cathecumenis, energumenis, et immundis deputatum est *νάρθηξ*, de quo nostra euchologica. Allatius de antiquis Graecorum templis. Cellotius, et alii.

372, 1. *ἤλθεν εἰς τὸν δεσποτικὸν οἶκον*] intellige fisco adiudicatas Belissarii facultates. recole simul scripta superius in pagg. 199, ubi de procuratoribus sacrae domus Augustae.

Ibid. 2. *Εὐτύχιος πατριάρχης ΚΠ. καθρέθη*] Euagrius lib. 4 cap. 37 eadem Victor Tunnouensis anno Iustiniani penultimo, quo exilii Eutychii, et Ioannis electionis causa profertur.

Ibid. 6. *Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς τὸ περὶ θθαρτοῦ*] Euagrius idem cap. 38.

Ibid. 12. *οἱ Θεοδοσιανοί, καὶ Γαϊωνίαι*] bellorum isto-

rum semina profert in medium Liberatus breviarii cap. 20 et 23.

372, 19. Ἰωάννην δὲ τινα μοναχόν] locus a corruptione nullatenus vindicandus: quod cum praemissis narratiuncula haec nulla ratione cohaereat. variae lectiones δόλον in uno codice, δοῦλον in altero subindicantes interpolandi suggerunt animum, non illubens itaque lego, καὶ εἰς ἓν συνελθόντες οἱ τε Γαϊανῖται, καὶ οἱ Θεοδοσιανοὶ κοινόν ἐπίσκοπον ἑαυτοῖς ἐνεθρόνισαν, καὶ ἐχειροτόνησαν Ἰωάννην τινα μοναχόν· ὃν οἱ Γαϊανῖται δόλον (vel δοῦλον) ὑπομεμενηκέναι νομίσαντες, τὸν καὶ τὰ ἐξῆς· convenientes in unum tam Theodosiani quam Gaianitae communem sibi episcopum praefecerunt, et Ioannem monachum quendam sacro ritu instituerunt, eidemque abbati domum se passos arbitrati Gaianitae barbam cum pelle atque carne detraxerunt. et dictione δοῦλον, ut Pal. et Barb. codd. legunt, supposita: eidemque abbati, quod servum (in episcopali sede) se arbitarentur sustinuisse, Gaianitae barbam, etc. forsitan enim in Ioanne isto delusi fuerant Gaianitae, aut certe servum eundem ab eis aestimatum poena quoque servili mulctaverunt, barbae nimirum decussione. Anastasius Theophanis pene interpres mutilum omnino sensum hic exprimit. cuiusdam abbati (abbatis) barbam eide atque carne decorare. subiungit quae Graecis in codd. nullatenus legimus. taliter autem haereticorum dementia gerere consuevit, adeo ut, quae Paganorum sunt multoties operentur.

373, 5. μηνι Νοεμβρίῳ ἰδ'] ita chronicon Alexandri.

Ibid. 9. Σοφίαν] Theodoraē neptem, ipse ex Vigilantia sorore Iustiniani nepos, et Dulcissimi filius. Victor Tunnonensis.

Ibid. 18. Αἰθέριος, καὶ Ἀβδῖος] de illorum coniuratione, et moribus Euagrius coetaneus lib. 5 cap. 2. Ἀδδαῖον porro secundum hunc nuncupat.

Ibid. 20. ἐποίησε δὲ ἐπάτειαν] ab ipso Iustino promissa munera quam ingentia canit Corippus lib. 3 et 4. ditabo plebes opibus, etc.

374, 5. Μακαρίου τότε ἐκβληθέντος] Nicephori chronicon. Euagrius lib. 4 cap. 36. ἔφουσιν γὰρ αὐτὰ τὰ Ὀριγένους πρεσβεύειν δόγματα. ferebatur eum Origenis dogmata tutatum. meram susceperat existimat auctor.

Ibid. 15. Εὐνύχιος δὲ ἀπελθών] Euagrius lib. 5 cap. 16, Nicephori chronicon.

375, 2. μανδάτα] principis responsa, quae qui denuntiabat, mandator, de quo supra. hinc vulgaris recentiorum

tium, cod. 64 Turcos, olim Massagetas, in Oriente ad Tanaim sitos, *Χερμυχίονας* a Persis vocati testatur.

371, 6. *ἐν τοῖς Μυριαγγέλοις*] thermis Angelorum coetui dicatis, quibus tum precibus, tum aquarum calidarum fomentis sanitas reparabatur. Procopius de aedif. Iustin. lib. 5. *aquas suapte natura calidas apud Bithynos* (Galatas scribit auctor) *fontes effundunt in loco, quem incolae Pythia vocant. has in solatium et refrigerium habent, cum multi alii, tum imprimis Byzantini. hic magnificentiam rege dignam Iustinianus ostendit, structis regiis domibus, quae prius non fuerunt, aedificatis in publico lavacris calidarum aquarum illic scaturientium, et deductis per canales in hunc locum fontibus potabilium aquarum, ut unicuique scaterent. quoniam et Archangeli templum, et infirmantium refocillatorium (quasi piscinam Hierosolymiticam ab angelo movendam) multo maiora ac ampliora effecit. apud Galatas fluvius est, etc.*

Ibid. 9. *ὀφειλὰς ἀγαγεῖν τῷ βασιλεῖ*] filiorum nomine fidem debitam, nostris homagium dictum polliciturus.

Ibid. 11. *περὶ τῶν γενομένων ὑπὸ Ἀβάρων*] *Ambrum* Alamundari filium vocant excerpta legationum Menandri ante notas tres citata, resque Ambri istius tractantia.

Ibid. 16. *γαρσονοστάσιον*] Servorum dominos, militum imperatorem in ecclesia orantem expectantium statio. *garcionem* etiam Latini recentiores puerum vocavere.

Ibid. 17. *μεσάυλον*] atrium tecto opertum, aulam: hoc secundo loco positum ecclesiae navim interpretor, quasi inter alam utramque mediam aulam. concilium quintum *ἐν μεσασαύλῳ* habitum statim actorum initio legenti occurrit.

Ibid. 18. *νάρθηκος*] vestibulum ecclesiae poenitentibus, cathecumenis, energumenis, et immundis deputatum est *νάρθηξ*, de quo nostra euchologica. Allatius de antiquis Graecorum templis. Cellotius, et alii.

372, 1. *ἤλθεν εἰς τὸν δεσποτικὸν οἶκον*] intellige fisco adiudicatus Belissarii facultates. recole simul scripta superius in pagg. 199, ubi de procuratoribus sacrae domus Augustae.

Ibid. 2. *Εὐτύχιος πατριάρχης ΚΠ. καθηρέθη*] Euagrius lib. 4 cap. 37 eadem Victor Tunnonensis anno Iustiniani penultimo, quo exilii Eutychii, et Ioannis electionis causa profertur.

Ibid. 6. *Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς τὸ περὶ θθαρτοῦ*] Euagrius idem cap. 38.

Ibid. 12. *οἱ Θεοδοσιανοί, καὶ Ἰαῖαι*] bellorum isto-

rum semina profert in medium Liberatus breviarũ cap. 20 et 23.

372, 19. Ἰωάννην δὲ τινα μοναχόν] locus a corruptione nullatenus vindicandus: quod cum praemissis narratiuncula hæc nulla ratione cohaereat. variae lectiones δόλον in uno codice, δοῦλον in altero subindicantes interpolandi suggerunt animum. non illubens itaque lego, καὶ εἰς ἓν συνελθόντες οἱ τε Γαϊανῆται, καὶ οἱ Θεοδοσιανοὶ κοινὸν ἐπίσκοπον ἑαυτοῖς ἐνεθρόνισαν, καὶ ἐχειροτόνησαν Ἰωάννην τινὰ μοναχόν· ὃν οἱ Γαϊανῆται δόλον (vel δοῦλον) ὑπομεμενηκέναι νομίσαντες, τὸν καὶ τὰ ἐξῆς· convenientes in unum tam Theodosiani quam Gaianitæ communem sibi episcopum praefecerunt, et Ioannem monachum quendam sacro ritu instituerunt, eidemque abbati dolum se passos arbitrati Gaianitæ barbam cum pelle atque carne detraxerunt. et dictione δοῦλον, ut Pal. et Barb. codd. legunt, supposita: eidemque abbati, quod servum (in episcopali sede) se arbitrarentur sustinuisse, Gaianitæ barbam, etc. forsani enim in Ioanne isto delusi fuerant Gaianitæ, aut certe servum eundem ab eis aestimatum poena quoque servili multaverunt, barbae nimirum decussione. Anastasius Theophanis pene interpres mutilum omnino sensum hic exprimit. cuiusdam abbati (abbatis) barbam cute atque carne decorat. vere. subiungit quae Graecis in codd. nullatenus legimus. taliter autem haereticorum dementia gerere consuevit, adeo ut, quae Paganorum sunt multoties operentur.

373, 5. μὴν Νομβρίῳ ἰδ'] ita chronicon Alexandri.

Ibid. 9. Σοφίαν] Theodoraē neptem, ipse ex Vigilantia sorore Iustiniani nepos, et Dulcissimi filius. Victor Tunnonensis.

Ibid. 18. Αἰθέριος, καὶ Ἀβδίου] de illorum coniuratione, et moribus Euagrius coaetaneus lib. 5 cap. 2. Ἀδδαῶν porro secundum hunc nuncupat.

Ibid. 20. ἐποίησε δὲ ὑπάτειαν] ab ipso Iustino promissa munera quam ingentia canit Corippus lib. 3 et 4. ditabo plebes opibus, etc.

374, 5. Μακαρίον τότε ἐκβληθέντος] Nicephori chronicon. Euagrius lib. 4 cap. 36. ἔφασκον γὰρ αὐτὰ τὰ Ὀριγένους πρὸςβέβειν δόγματα. ferebatur eum Origenis dogmata tutatum. meram οὐσκειν existimat auctor.

Ibid. 15. Εὐνύχιος δὲ ἀπελθὼν] Euagrius lib. 5 cap. 16, Nicephori chronicon.

375, 2. μανδάτα] principis responsa, quae qui denuntiabat, mandator; de quo supra. hinc vulgaris recentiorum

sibi occurrentium interrogatio: τίνα μανδύτα, *quaenam principis mandata?* insulse quidam interpretantur, *quae nova?*

375, 5. Ἰουστινιανὸς ζῆ] Venetos Prasinusque pariter a caede sibi mutuo inferenda repressurus Iustinus, utrisque diversa mentem in eandem significat: Venetis; Iustinianum eorum factioni quondam proclivem amisisse: Prasinis; tumultus eorum illatis etiam caedibus compescere peritum Iustinianum in sese nondum extinctum, imo superstitem manere. quare utrique ab iniuriis abstineant.

Ibid. 7. τὸ παλάτιον τῶν Σοφιανῶν] ad palatium illud nominis eiusdem portum extitisse, totius nimirum CP. partem ita vocatam referunt orig. CP. Gyllius de topog. CP. lib. 2 cap. 15.

Ibid. 9. προφάσει τοῦ ἐκεῖ ταφῆναι Ἰουστον] defunctorum cadaveribus extra ecclesias sepeliri consuetis, cum Iustum filium in Archangeli aede tumulasset Iustinus, ut locum sacrum in suos usus mutaret, et palatium construeret *πρόφασιν* invenit. S. Sophiae templo comparat illud Corippus lib. 4.

inclita praeclarum duo sunt imitantia caelum,
consilio fundata dei; venerabile templum
et Sophianarum splendentia tecta novarum.

Ibid. 13. Ῥώμης Βενέδικτος ἔτη εἴ] desunt in Barb. Palat. et Peyrez. legunt Ῥώμης Βενέδικτος ἔτη absque annorum numero. tres potius quam quinque reponendos censeo: Ioannis quippe successoris post annos tres nomen memoratur pag. 208.

Ibid. 18. τῶν ἁγίων ἀναργύρων ἐν τοῖς Δαρσίου] ἐν τοῖς Βασιλίσκου habent orig. CP. aliud ἀναργύρων Cosmae et Damiani nullo pretio medicantium templum celebrant illae: οἱ ἅγιοι ἀνάργυροι ὄντες εἰς τὸ Ζευγμα ἐκτίσθησαν παρὰ Πρόκλον πατριάρχον ΚΠ. μαθητοῦ τοῦ Χρυσοστόμου. SS. mercede non conductorum ecclesiam ad Zeugma positam Proclus patriarcha CP. Chrysostomi discipulus extruxit.

376, 1. Ἀναστάσιος ὁ ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας] cuius historiam, et Gregorii mores descripsit Euagrius lib. 5 capp. 5 et 6.

Ibid. 9. Ναρσῆς ὁ κουβικουλάριος] cubiculariorum, et eunuchorum, quibus seu praepositus, Narses praesidebat, seriem et ministeria depingit Corippus lib. 3 ad medium.

Ibid. πρωτοσπαθάριος] protectorum comes, ense armatus, turmaeque sibi subditae signum gerens. Corippus lib. 4.

necnon ensipotens (spatharius) membrorum robore
constans,

astabat Narses, sedemque ornabat herilem,

splendida signa gerens, etc.

terga tegens domini claris fulgebat in armis.

cecimerat superius:

hinc armata manus dextram laevamque tuetur

caesarei lateris, clypeis pia terga tegebat

ingens excubitus, protectorumque phalanges.

376, 11. τὴν οἰκίαν Ναρσοῦ] orig. CP. τὰ Ναρσοῦ, οἶκος ἦν Ναρσοῦ πατρικίου, καὶ πραιποσίτου· καὶ τὰ ἐξῆς. *Narsis compitum, domus Narsis patricii et praepositi erat, etc.*

Ibid. τὴν μονὴν τῶν Καθαρῶν] in qua soli eunuchi ab hominibus facti degerent: vere *Καθαροί*. ita me legisse memini.

Ibid. 12. ἀκούσας δὲ Ἰουστινῶς] Iustini nepotem istum pari nomine vocatum refert Euagrius lib. 5 cap. 2, ac tum hoc, tum locis aliis Iustini acta, quasi infensus, sinistre interpretatur.

Ibid. 15. ἤρξατο κτίζειν] orig. CP. et Procopius lib. 1 de aedif. Iustiniani: qui Borealem et meridionalem S. Sophiae templi testudines Iustiniani aedificiis adscribit.

377, 1. Ῥωμαῖοι τε, καὶ Πέρσαι τὴν εἰρήνην διέφθειραν] a ruptis Romanos inter et Persas foederibus historiam suam Theophanes Byzantinus apud Photium succinctus extans auspicatus fuerat: ab eo Theophanem nostrum in sua scripta divertisse plurima omnino indubium: quae vel periiisse, vel a blattis latenter corrodi musarum, si quis est amor sincerus, deplorat. consulenda Menandri excerpta.

Ibid. 3. καὶ ἀποστεῖλαι τὸν βασιλέα Ἰουλιανόν] est Nonnosi, patris eius Abrami, necnon eiusdem avi ad Homeritas, Saracenos, et Aethiopas inter Photii epitomas contracta legatio. video nonnisi a Iuliano nomen diversum: res et personas incidere ac plane consentire observo. quid si Nonnosus alterum Iuliani nomen, aut Iuliani Nonnosi in ea legatione comes? lector accuratus discernet. Iuliani parem Nonnosi legationem indicasse sufficiat.

Ibid. 4. Ἰουλιανὸν τὸν μαγιστριανόν] Ἰουλιανὸν γραμματέα τῶν ἀπορρήτων, a secretis, laudant excerpta Menandri de legationibus, et Procopius de bello Pers. *magisterianus* idem qui Suidae, et Basilicorum glossae *magisterianus*, (Lati-

na Graecis hic promiscua) apud illum *κασιγρίαιος*, cui munus in litteris reddendis assignatur. Victor Tunnonensis. *litteras satis idoneas Iustiniano principi per Olympium magisterianum mittunt*. a magistro officiorum directus eiusmodi nomen obtinuit. notit. imp.

378, 4. *σθηθάριον*] *imago a pectore depicta*, qualis in signis militaribus antiquis.

Ibid. 19. *Οὐννοι, οὓς Τούρκους λέγειν εἰώθαμεν*] Theophanes Byzantius Photii codice 64. *πρὸς ἔδρον ἄνεμον τοῦ Ταταΐδος Τούρκοι νέμονται, οἱ πάλαι Μασαγέται καλούμενοι. ad Tanaidis Orientalem plagam Turci degunt, qui quondam Massagetae vocati.* excerpta Menandri. *τῶν Τούρκων τῶν Σάκων καλουμένων τοῦ πάλαι. Turci, qui Sacae antiquitus vocabantur.* ad Danubii littora locat Fredegarius, et a Tarchot rege, ex quo Franci propagati, nomen imponit.

Ibid. 20. *πρεσβεύουσι πρὸς Ἰουστινόν*] *legationis causam*, et a Romanis reciproce missos legatos narrant excerpta Menandri, et epitome Photiana Theophanis Byzantii.

Ibid. 21. *προεφασίζετο τῶν Ἀρμενίων πρὸς αὐτὸν ἀνταρσίαν*] *integram quorum historiam* textit Procopius de bello Persic. quae ad hocce tempus spectant enarrat Euagrius lib. 5 cap. 7.

379, 6. *κοινὸς ἀναλώμασι τὰ φροῦρια ἐφνύλτιοντο*] *pacis initae cum Persis conditiones habes* in excerptis Menandri editionis Regiae pag. 140.

Ibid. 13. *Ῥώμης ἐπίσκοπος Ἰωάννης*] erraverant hucusque non infrequenter auctoris Theophanis chronica canonica: hic mutila primum apparent in Romanorum episcoporum componendo diagrammate. Ioannis hic sonat nomen: de annis et annorum summa altum silentium. brevi nomina ipsa tacebit, sed neque integriores sunt alii codd. quibus eadem desiderantur, et in quibus variae sunt aliae mendae, quas variae lectiones annotant, consulendae illae in pag. istam 208 nil in eis quam varia et praecipua discordia observatur.

Ibid. 14. *ἡσθένησεν ὁ βασιλεὺς*] in annum imperii octavum infirmitatem eandem refert chronicon Alexandr. eamque fuisse *φρονὸς παρακοπήν*, amentiam ex tristitia scribit Euagrius lib. 5 cap. 11. excerpta de legationibus ex Menandri libr. 2, Fredegarii scholastici chronicon. an non verbera fratri Badurio inflicta, idemque mox imperatoris cursu ad pacem quaesitus, amentiae sunt indicia? in indicationibus numerandis auctor chronico Alexandrino annos la-

stiniani 39 recensenti haud convenit: ac Iustini imbecillitatem a Septembris die septimo prorupisse narrat.

380, 13. τῷ δ' αὐτῷ χρόνῳ γέγονε πόλεμος] Theophanes Byzantius apud Photium. Μαρκιανὸς ὁ τοῦ Ἰουστινίου τοῦ βασιλέως ἐξάδελφος, τῆς ἑω χειροτονηθεὶς στρατηγὸς εἰς τὸν πρὸς Χοσρόην πόλεμον ὀγδόῃ ἔτει τῆς Ἰουστινίου βασιλείας ἐξαποστέλλεται. *Marcianus Iustini imperat. patrius Orientis dux iam renunciatus, in expeditionem adversus Chosroem octavo imperii Iustini anno missus est.*

Ibid. 16. ἤλθον οἱ Ἀβάρεις] excerpta de legationibus ex Menandro cladem a Tiberio acceptam referant editionis Regiae pag. 115.

Ibid. 20. Ὁρμισδας δὲ ὁ βασιλεὺς Περσῶν] leves istos Romanorum et Persarum conflictus, (ex quibus Persarum rebus talis accessio facta) fuse describit Euagrius l. 5 c. 8 9 et 10. tempus ex Theoph. Byzant. colligitur: qui Marciani in ducem institutione anno Iustini octavo assignata, mox liberatam Nisibim, et Daras urbem a Persis captam narrat, quae ex Theophanis nostri calculo in annum succedentem congrue possunt incidere. porro qui Martius Theophani nostro, is Byzantio et Euagrio Marcianus: qui Artabanes eidem; is Euagrio Aduarmanes; Byzantio Baramaanus audit, in exemplari vero Barberino Ardabanes, in Palatino Adarmanes legitur. Archelaus porro apud Euagrium Theodori nomen gerit. auctori demum summe adversantur Byzantius, et Euagrius victorias hic memoratas Chosroi accensentes, quas ille filio Ormisdae refert acceptas: cuius discriminis iudicio ad Menandrum in excerptis delato, Theophanes noster damnatus abscedet: Ormisdam quippe nonnisi Tiberio Iustini successore annis iam aliquot imperante regia cidari redimitam pronuntiat pag. 168, Euagrius quoque lib. 5 cap. 15. ea demum clade accepta φρενιῖδα ex animi moerore Iustinum invasisse scribit Euagrius cap. 11, qua laborans Tiberium renuntiavit Caesarem, et reip. administrationem ei commisit: cuius rei gestae in annum sequentem auctor historiam reicit, eandemque chronicon Alexandrinum octavo perperam exhibuisse dices, nisi tunc eam levius tulisse, hic eidem omnino succubuisse imperatorem affirmaveris.

381, 16. Ἰουστίνος ὁ βασιλεὺς] excerpta de legat. Menandri lib. 2, Euagrius citatus, Fredegarius scholasticus.

382, 3. τὴν συναγωγὴν τῶν Ἑβραίων] origines CP.

Ibid. 10. Εὐτύχιος ἀπέλαβε] Euagrius lib. 5 cap. 16,

Nicephori chron. Ioannes μέσον Εὐτυχίον in canonibus synodiciis Seguerianae bibliothecae scribitur.

383, 14. γενομένης τῆς εὐχῆς] cuius faciendae ritum expressimus in euchologicis. Tiberius iste primus est, in cuius inauguratione preces adhibitas legimus, reliqua et Euagrio lib. 5 cap. 13.

384, 6. μηνί Ὀκτωβρίῳ, ἡνδικτιῶνι ιβ'] chronicon Alex. adstipulatur.

Ibid. 7. ὡς προλέλεκται] adeo ut alia ecclesiae inaugurationis adhibita non fuerit.

Ibid. 10. μανδάτον] imp. responsum vocat *mandatum*.

Ibid. 11. Διγισθέως] orig. CP. ὁ καλούμενος Διγησθέως, ἄθροισις ἐκεῖσε ἐγένετο τὸ παλαιὸν τῶν δύο δημοτικῶν μερῶν· καὶ τρίκλινος ἦν ἐκεῖσε παμμεγέθης· καὶ οἱ οἱ δημαρχοὶ ἤθελον ποιῆσαι τὸν σύλλογον, ἐκεῖσε ἡθροίσαντο. locus Diegestheos erat is ad quem olim duae populi factiones (in circo aurigaturae) conveniebant: ibi porro triclinium ingens extitit. tribuni vero factionum suorum censum facturi, eum in locum se recipiebant. factionibus itaque Anastasiam Tiberii coniugem, vel Sophiam, quae Iustini fuit, Augustam renunciari petentibus, ipse Sophiae querelis obviam iturus, et populi assensus petitis, Anastasiam Sophiae se praeferre, ab ea licet adoptatus, significavit; ecclesiae nomine, a populo, quod ad eam et Diegestheum congregari soleret, summo opere cultae prolato, quo coniux Anastasia noscebatur insignita. exclamatio τοῦ βῆκας, Latina est, tu vincas, qualis imperatorum.

385, 1. ὑπατεῖαν πολλήν] Anastasius *rogam multam*, ῥέγαν ille legerat.

Ibid. 12. τότε Τιβέριος μεγάλας δυνάμεις] imperio Tiberii ineunte haec gesta declarat Euagrius lib. 5 cap. 14.

Ibid. 14. Ἰουστινιανόν τινα στρατηγὸν ἀνατολῆς] *magistrum militum Orientis* reddit Anastasius.

Ibid. 17. ὑπὸ τὰ μέρη Χοσρόου] Ormisdam in Persarum regum laterculum ab auctore relatum haec ipsius verba indicant: quare *sub Chosroe duce* interpretatus sum. placet magis codd. Barb. et Pal. ὑπὸ Μεχσορόου legentes, *sub Mechosroe duce*: in his quippe correctior littera: τὸ ὑπὸ τὰ μέρη, non nisi vulgaris idiotismi, quo praepositionibus cunctis accusandi casus adiungitur, proprium est.

Ibid. 18. ἐφ' ὃ χρόνον τετραετῇ] ita legunt cuncti codd. cuius vice reponerem lubens ἐφ' ᾧ, *super hoc*, paciscuntur. Peyrez. codex legit deinde χρόνον καὶ τριετῇ, quod non id-

versatur τῷ χρόνῳ τετραετῇ, ut enim χρόνος antiquis *tempus*, ita modernis annum refert: χρόνον itaque τετραετῇ *quadriennii tempus* antiquis: χρόνον autem καὶ τριετῇ modernis Graecis, quorum dialectus iam tum Theophanis inoleverat aetate, annum unum, ac deinde triennium significabat: id est, annos quattuor.

385, 19. λυμῆσθαι] negandi praepositio μὴ mihi *consideratur*: nisi velis Romanos Persasque ideo in concordiam convenisse, quod armis quasi communibus Orienti vastitatem intulissent: quod ridiculum.

386, 1. ὁ τῶν Περσῶν βασιλεύς] Euagrius iterum lib. 5 capp. 14 et 15.

387, 8. Τιβέριος Κωνσταντῖνος] Ἰουστίνος ἐποίησε Τιβέριον Καίσαρα μετονομάσας αὐτὸν Κωνσταντῖνον. *Iustinus Tiberium Caesarem creavit, et Constantinum nominavit.* idem.

Ibid. 10. ἐτελεύτησεν Εὐτύχιος] Eutychium CP. antistitem Tiberio imperante defunctum aperte scribunt Eustathius in eius vita apud Surium 6 April. et Gregorius magnus moral. in Iob. lib. 14 capp. 31 et 32. quare Baronium ad Mauritii annos eius obitum distulisse miror. videndum Nicephori chronicon.

Ibid. 13. ὁ δὲ βασιλεὺς Τιβέριος] Tiberianos, sive Constantinianos istos praetorianis accensitos ex vestium et armorum distincto genere concessio arbitror. Simocatta lib. 3 cap. 15. Τιβέριος Μαυρίκιον στρατηγὸν προστησάμενος, τότε δὴ τῶν σωματοφυλάκων τοῦ βασιλέως ἡγούμενον. *Tiberius Mauricium tum praetorianorum praefectum ducem constituit*, etc. quae subiunguntur apud eundem reperire licet capp. 15 et 16, et Euagrium lib. 5 capp. 19 et sequentibus.

Ibid. 16. Φυδεράτων] ita cuncti codd. correctior Codinus, Φοιδεράτους scribit.

Ibid. 19. πολιτείας τε] consule varias lectiones. vide pariter ad pag. 216 annotationem secundam, qua πολιτεία regionis nomen est.

388, 6. τῷ δ' Ἀγούστῳ μηνὶ ἰδ'] ita chron. Alexand. Theophylactus Simocatta lib. 1 cap. 1 et lib. 3 cap. 18, Euagrius lib. 5 cap. 22 et 23.

Ibid. 7. φθίσει παρέπεσεν] ultimum morbi conflictum, μελαίνης χολῆς, atrae bilis, vi incessisse docet Simocatta lib. 1 cap. 1.

Ibid. 9. ἐν τῷ τριβουνάλῳ] chronicon Alexand. scribit
Theophanes II.

ἐν προκίεσσι τοῦ ἐβδόμου, *in processu ad Hebdomadam* habito. Simocatta, φοράδην ἀχθεῖς ὁ βασιλεὺς Τιβερίος ἐπὶ τὴν ἑναι-
θρον τῶν βασιλείων ἀνλῆν, ἣτις παρήνεται τῇ πολυστιβίδι
τῶν ἀνακτόρων οἰκίᾳ, καὶ προαυλίῳ περιφανεῖ, καὶ περιδύξῃ
τῷ προσηκρίῳ. *imperator Tiberius lecto gestatus ad regiae
atrium sub dio positum, quod aedium multiplici contignatione
fastigiatarum domicilio adiungitur, et illustri vestibulo, visen-
doque proscenio vicinum est. tribunalium itaque aream pa-
tentem existimo, ad quam imperator ad allocutionem proce-
dere nonnunquam soleret.*

388, 16. ἡμέρας ὀκτώ] duos alios addit Cedrenus: ac merito. quinto namque Octobris imperator salutatus, post annos imperii tres, ac menses decem, si Augusti decimo quarto, ut habet chron. Alexandrinum, et auctor adstipulatur, Tiberius animam reddidit, ad praedictam annorum et mensium summam dies adhuc decem adiecit.

Ibid. 19. μετ' ὀλίγον γάμον πεποίηκεν] Mauritiū nuptias nonnihil post arreptum ab eo imperium describit Simocatta lib. 1 cap. 10, Euagrius lib. 6 cap. 1.

Ibid. 20. παρενύμφευσεν Βλαδίτης] Μαργαρίτης correctius effertur apud Simocattam. paronymphus etiam hodie apud Graecos sponsam deducit, atque idcirco νυμφαγωγός audit: et sponsum coronas (redimitos quippe Graecos nubere, et nuptias στεφάνωμα vocare scripsimus ad euchologica) retro sustentat. eas tamen nusquam attigit Margarites ex Simocattae observatione, quod sponsi, non ut plebei, sed iam imperatores coronati ad coniugium accederent. ὁ δὲ νυμφαγωγός κύλικι τοὺς νυμφίους ἐφιλοφρονήσατο. οὐ γάρ οἱ ἐπιθέσθαι στεφάνους. οὐ γὰρ ἰδιῶται ἐνύγχατοι οἱ νυμφενόμενοι. ἥδη γὰρ τοῦτο τῷ βασιλικῷ ἀξιώματι προκατεῖληπτο. *hic nymphagogus ille palam sponsis pateram meri plenam iucundo vultu porrigit: nam seria iisdem imponere non licebat: quod privati non essent: et istuc ipsum iam imperatoriae coronae anteverterant.*

389, 1. τῷ δὲ Ἀπριλίῳ μηνί] Simocatta cap. 11. ἤρως ἀρχομένου, vere se aperiente.

Ibid. 5. τὸ γενέθλιον ἡπικόν] terrae motus die decimo factus, Circenses ludos undecimo celebrandos praepeditit. Menaeum die Maii 11. τὴν ἀνάμνησιν πνευματικῶς ἐπιτελοῦμεν τοῦ γενέθλιου ταύτης τῆς Θεοφυλάκτου, καὶ βασιλίδος τῶν πόλεων. *natalitiorum a deo custoditae urbium huiusce reginae memoriam spiritualiter peragimus. Hesychii Milesii res patriae consulendae.*

389, 6. τῷ δ' αὐτῷ μηνὶ προσβέουσιν οἱ Ἀβάραι] Simocatta a cap. 3 lib. 1 ad 8.

Ibid. 18. Χαγάνος] dignitatis nomen. Suidas, ὁ τῶν Σκυθῶν ἀρχηγός. *Scytharum dux*. Simocatta lib. 7 cap. 8. τῶν ἡγεμόνα τῇ τοῦ Χαγάνου προσηγορίᾳ παιδρύνουσι. *ducem Chagani nomine honestant*.

390, 5. ἐν δὲ τῇ ἀνατολῇ Ἰωάννην τὸν Μουστάκωνα] Simocatta cap. 9. ἥπερ ἐπώνυμον τὸ τῆς ὑπερώας χελύνης κατάκομον, δὲ δὴ καὶ Μυστάκωνα προσηγόρευον Ῥωμαῖοι. *cui ex longitudine superioris labri mystacis, Romani cognomen Mystaconi indiderant*. μύστακα recentiores profecerunt μουντάκι, ex quo corrupte Μουστάκωνας. eius gesta delibet Euagrius lib 6 cap. 2.

Ibid. 8. Καρδαρήγας] Simocattae, ubique Καρδαρίγας ita pariter plerisque codd. ms.

Ibid. 15. ὕπατος ὁ βασιλεὺς ἀναγορεύεται] cum consul idem qui imperator a Iustiniani temporibus renuntiaretur, et retineretur perpetuus, anno Mauricii primo, qui fuit indictionis primae, vacuo consulibus reperto (πρῶτος [Μαυρικίου] ἐνιαυτὸς ἀνύπατος habet chron. Alexand.) annus Mauricii secundus, et indict. 2 consulatus eius primum numerare coeperunt ex eodem chron. *ἰνδικτ. β, μετὰ ὑπάτ. Μαυρικίου Τιβερίου Αὐγούστου τὸ πρῶτον μόνον*. *indictione secunda. anno secundo* (post consulatum videlicet Tiberii annum quartum, quare interpret inapte anno Mauricii secundo.) *Mauricio Tiberio Aug. primum solo consule*. videndus omnino Simocatta lib. 1 cap. 12.

Ibid. 17. προβάλλεται δὲ Φιλιππικόν] Simocatta lib. 1 cap. 13, Euagrius lib. 6 cap. 2.

391, 8. τὰ γὰρ Σκλαβίνων ἔθνη] incursiones eorum refert Simocatta cap. 7, Suidas de Sclavinis, Σκυθῶν ἔθνος περὶ ἄθεν τοῦ Ἰστρου, *Scythae trans Istrum*.

Ibid. 11. τοὺς δῆμους] *plebes* reddit Anastasius: ego *populi factiones*.

Ibid. 16. Ἀνδραγάστω] ita Anastasius. videndae variae lectiones.

Ibid. 19. Φιλιππικὸς ἀναλαβὼν τὰ στρατεύματα] anno Mauricii secundo ineunte, ipso iam consule, Ioannem Orientalium copiarum ducem, de quo anno principis istius primo, dignitate motum observat Simocatta ad cap. 12 calcem, et Philippicum confestim subrogatum. quocirca sub anni tertii primordia potuit hic narrata exequi. ipse Simocatta cap.

13. μετοπώρου τε ἀρχομένου παρὰ τὸν Τίγριν ἀτλίζεται. *autumno primo*, a quo Theophani tertius annus incipit, *apud Tigrim stativa habet*: et exinde ad eius gesta referenda procedit.

392, 1. καταλαβὼν τὴν Ἀρζάνην] Arzanem memorat Procopius Persic. 2 oppidum a Constantiana dierum duorum itinere distans. *Arxenem* legit hic Anastasius, quasi urbem captam: Simocatta lib. 1 c. 14. Ἀρζανην γῶραν· quae Transtigritana est apud Ammianum.

Ibid. 4. τὸν ἀνεψιόν] Barb. Ἀνεψήχ, viri proprium nomen: Simocatta Ἀψίχ τὸν Οὐννον.

Ibid. 7. ὁ δὲ Φιλιππικὸς ἐν ΚΠ. νοσῶν παραγέγων] debuerant haec ex Simocattae lib. 1 cap. 14 calculis in anni sequentis ab autumno exordientis initium differri. ὁ δὲ στρατηγὸς τῆς νόσου ἀπὸ ἀλλοιοῦ, καὶ χάρακα διελύσατο. χειμῶνος γὰρ ὥρα ἤδη πον παρεφαίνετο, καὶ τὸν βασιλέα ἀσπαζόμενος εἰς Βυζάντιον ἦκεν. *Philippicus e morbo recreatus, militibus hyeme iam appetente missionem dedit, imperatoremque salutaturus, Byzantium venit.*

Ibid. 12. Φιλιππικὸς ἐξεληλυθὼς τῆς βασιλίδος] Simocatta cap. 14 exeunte, ἦρος δὲ παρανίσχοντος, καὶ ἀλέας ἐπιφαιτώσης τῆς γῆς, Φιλιππικὸς τῆς βασιλίδος ἐξεδήμῃσιν πόλει. *vere postea incipiente, et tempore suo arborum sinus laxante, denuo ex urbe imperatrice Philippicus discessit. reliqua cap. ult. et lib. sequentis capitibus prioribus.*

Ibid. 16. ἐπὶ τὸ Ἀρζαβον] Ἀρζαμον soribit Peyreianus codex. Simocatta Ἀρζαμών, et fluvium Persicum demonstrat: Anazarbum cum Anastasio reddidi.

393, 18. Βιταλιανός] Simocatta lib. 2 cap. 4 Βιτάλιος.

394, 1. τὸ τοῦλδον] idem ἀποσκευὴν ἐχειρώσατο, ἢ σύνθητες Ῥωμαίοις τῇ ἐπιχωρίῳ φωνῇ τοῦλδον ἀποκαλεῖν. *prolia cepit: tuldum Romani propria sibi voce appellare consueverunt.*

395, 5. Καρδαρήγων] idem qui Καρδαρήγας, de quo abunde variae lectiones.

Ibid. 17. καὶ οὕτω πρὸς τὸν Φιλιππικὸν ἀνέκαμψεν] *autumno. id est, anni sequentis initio Heraclium rediisse demonstrant Simocattae lib. 2 cap. 10 verba. εἶτα ἐπανῆκεν ἐπὶ τὴν Ῥωμαϊκὴν πολιτείαν, καὶ ἀναμίσγνεται ἀδιδας τοῖς ἀμφοὶ τὸν Φιλιππικόν...* et infra, χειμῶνος γὰρ ἤδη ἐνεδήμῃ

καιρός. *postmodum in ditionem Romanam reversus, etc. ad Philippicum sese rursus aggregat, etc. hyems quippe ante fores iam erat.*

395, 19. ὁ τῶν Ἀβάρων Χαγάνος] Simocatta ad notae praecedentis verba, ἐπεὶ δ' ἐαρίτιδες ὥραι τὴν περιχθόνιον πόαν ἐξέφυσαν. *at simul verna tempestas herbis circumquaque prata convestivit, etc. mox abrupto sermone, cui propterea praesentia Theophanis deesse coniicio, subdit, τούτῳ ἐνιαυτῷ Κομεντίολος ἐπὶ τὴν Ἀγχιάλον ἦκε. hoc igitur anno Comentiolus Anchialum venit: quae eadem post lineas tres auctor exscribit. quae porro sequuntur excerpta Simocattae sunt a cap. 10 ad 17.*

396, 10. Τζαπαρδά] ille *Zudaipa*. variae lectiones aliter. Anastasius *Zandapa*. miscella quoque variat.

Ibid. 13. Τομαίαν] Anastasius *Mean*: legit in Graeco codice τὸ Μέαν.

Ibid. μαγγανάρην] Hero. ἀρματοποιός, μηχανοποιός μαγγανάριος. μάγγανον enim *machinam* refert. etymologici auctor, ἐλεπόλεις σημαίνει τὰ μάγγανα.

397, 4. οὐδέ τις οὐκ δεόμενος ὑποθήκης] Anastasius insulse: *vani cuiusdam daemonis repromissionibus deceptus, miscella, ducis exscripsit.*

Ibid. 19. τόρνα, τόρνα, φράτρε] voces Italicae, *verte, verte, frater.*

399, 4. κατ' ἐκείνον δὲ χρόνον] ex Simocattae cap. 18 lib. 1 et lib. 2 quattuor prioribus, et Euagrii lib. 6 cap. 4.

Ibid. 6. Μάζαρον Βεϊοῦδες, Σαπφήρης] idem *Μαζάρων, Βεϊοδατές, Σαπείρ*. Anastasius Mazarorum: Bavides, Saphires.

400, 2. παρέδωκαν] adde *πυρί*, dictionem cunctis in exemplaribus desideratam, Anastasio *castrum igni proditum* scribente.

Ibid. ὁ δὲ Φιλιππικός αὐθις εἰς Βυζάντιον] haec hyeme inennte peracta testata reliquit Simocatta lib. 2 exeunte. ὥρας δ' ἐπιούσης χειμῶνος ἄντισιν ὁ Φιλιππικός ἐπὶ τὸ Κωνσταντίνου ἀστυ. *hyeme iam ingrediente Philippicus CP. discedit.*

Ibid. 12. Πρίσκος δὲ καταλαβών] alia haec primo vere gesta. Simocatta lib. 3 cap. 1. ἥρος δ' ἐπιγενομένου, ὃ μὲν ἀπείχειροτονεῖτο, ὁ δὲ τῆς ἡγεμονίας ἀπήγετο. *iam igitur*

ipso vere Philippico abdicante, Priscus excludebatur. interpres perperam, *Priscus inivit magistratum.* legendum quippe *ἀνείργετο.*

400, 14. ἐπὶ τὸ Μονόκαρτον] Anastasius, *apud Monocartum.* miscella, *apud Monetarium.* loci an officii nomen, mihi dubium.

401, 8. Κωνσταντίαν] Anastasius cum Graecis ms *Constantiam.* Simocatta, *Constantinam.*

Ibid. 11. ἀποστρέψει] repono ἀποστρέψιν.

Ibid. 14. ἀνδριάντας εἰκόνας] adverte ἀνδριάντι, *statuae.* εἰκόνι, imaginis, picturae, caelaturae, toreumatis significantiam tribui. innuit id Simocatta lib. 3 cap. 2.

402, 3. οἱ δὲ βάρβαροι ταῖς βαρβαρικαῖς συμφοραῖς] ita mss codices cuncti, quos quasi *Ῥωμαϊκαῖς* correctus scripsissent, interpretor.

Ibid. 10. Βαρουζᾶς] Simocatta *Μαρουζᾶς.*

Ibid. 16. ἔκτισε τὸν Καριανόν] origines CP. τὰ Καριανού, καὶ τὸν ναόν, καὶ τὸ γηροκωμείον ἀνήγειρεν Μαυρίκιος βασιλεὺς σὺν τοῖς ἐμβόλοις. οἶκος δὲ ἦν ἐκεῖ Καριανοῦ πατρικίου, ἐξ οὗ καὶ ὁ τόπος εἴληψε τὴν προσηγορίαν. *Carianum, templum, et senum domum cum variis porticibus imp. Mauricius extruxit. ibi porro domus Cariani extitit, a quo locus nomen accepit.*

Ibid. 20. μηνὶ Σεπτεμβρίῳ, ἰνδικτιῶνι ε΄] Longobardicis, Mauritanis, et Persicis bellis ac tumultibus recitandis Simocatta novum annum renovatum praemittit lib. 3 cap. 4. χειμῶνος τοιγαροῦν ὥρας διαδεξαμένης τὸν πόλεμον, τῇ αἰκινήτῃ καὶ ἀμοιβαίᾳ τῶν τροπῶν μεταβάσει, ὃ χάραξ διαιλύται. ἐπιγενομένου δ' ἡρος· καὶ τὰ ἐξῆς· *hyeme bellum excipiente, secundum tempestatem anni mobilitatem vicissitudinemque castra dissolvuntur. ineunte autem vere, etc.* quia interpres τρόπων legit, non τροπῶν, hyemem scripsit bellum excipere secundum morum mobilitatem. inepte.

403, 3. λεγομένη Λήθη] historiam refert Simocatta cap. 5. Lethen cererem memorat Procopius de bello Persico.

Ibid. 7. Μανουοῦ] Simocatta *Μαρουζᾶν.* Anastasius et miscella *Marusam.*

Ibid. 15. τὸν Σαρβανόν] idem cap. 6 τὸ Σισαρβάνων.

404, 1. πανηγύρεσιν] commercii interpretatus est Anastasius. vide notas in pag. 224.

Ibid. 2. ὃ δὲ Ὀρμισδας στρατηγόν] octavus, inquit Si-

mocatta lib. 3 cap. 6, Mauricii annus volebatur, cum Baram Persarum dux ab Ormisda rege contra Suaniam mittitur: verum non ab imperatoria, sed a caesarea dignitate Mauricio collata eius annos Simocattam numerare necessum videtur. reliquorum porro Hormisdas gestorum narrationem, ex qua praesens epitome deprompta, texit Simocatta lib. 3 capp. 6 7 8 et ultimo. totisque duodecim lib. 4 prioribus capitibus. Euagrius lib. ult. cap. 15.

406, 13. *Φερογάνην] Φεροχάνην.*

407, 5. *Βεσδᾶν] Simocatta Βεσάμ. Anastasius Bestam.*

409, 20. *κατέδειξεν ὁ βασιλεὺς Μαυρίκιος] processio- nis ac precum ad Blachernas institutum in sequentem annum deportandum reor, quo Mariae nomine, (non angelica salutatione, ut vult Simocattae interpret Latinus lib. 5 cap. 10) Persas inter et Romanos belli socios in pugna contra Baramum in tesseram dato, Chosroes celebrem obtinuit victoriam, et Persicum regnum adeptus est.*

410, 2. *πανήγυριν] festinus ac frequens Christianae plebis ad ecclesiam coetus, quo dei, B. virginis, aut martyrum laudes canticis, orationum e suggestu pronuntiatorum sermonibus, ornato templi vario explicantur, est etiam hodie Graecis πανήγυρις. Simocatta lib. 4 cap. 15 exeunte: πανήγυριν τοῖς καλλινίκους συστησάμενος μάρτυσιν, ἐπὶ τῶν βημάτων τῶν ὑψηλῶν τῆς ἐκκλησίας γενόμενος, παιωνίζων ᾄσμα καινόν, τῷ Χριστῷ ἐπινίκιον, τοῖς ὅσι τοῦ κατεκκλησιασθέντος λαοῦ τὰς πον διηγόρευεν. martyribus praeclaris victoribus panegyrim, sive celebritatem instituens; e sublimi ecclesiae suggestu, ad gratulandam Christo victoriam, canticum novum cantans, ad populum congregatum ita disseruit. paucis auctor κατέδειξεν λιτὴν καὶ ἐγκώμια γενέσθαι. aliam τῆς πανηγύρεως significantiam habes pag. 221.*

Ibid. 5. τεκνοποιηθεὶς ὁ βασιλεὺς Μαυρίκιος] ex Simocattae lib. 4 ultimis quattuor capitibus, et toto lib. 5 compendiosa narratio. cuius praecipuos eventus in annum alterum conferenda monent Simocattae verba lib. 5 cap. 3 ineunte. ἦρος τοίνυν ἀρχομένου ὁ νεώτερος στρατηγὸς Χοσρόην παραλαβὼν. καὶ τὰ ἐξῆς. primo itaque vere novus dux ducto secum Chosroe, etc. Euagrius lib. 5 cap. 16 17 et 18.

412, 6. *μηνὶ Μαρτίῳ κς'] istis chronicon Alexandrinum consentiens ad annum Mauricii 8 subdit, οὐ μέντοι ἐτάγη εἰς συμβόλαια, ἢ ἄλλο τι ἐπράχθη ἐν αὐτῷ τῶν εἰς γνώρισμα βασιλέως, ἀλλ' ἢ μόνον ἐστέφθη. interpret. sed non in societatem administrationis inauguratus est. repono. haud*

tamen eius nomen in publica instrumenta relatum, nec aliud quid sub ipso gestum, quod eum imperatorem argueret, sed tantum coronatus est.

412, 10. τὴν ἐκκλησίαν τῶν ἁγίων μ'] beneficii a martyribus accepti, et urbis eorum nomine Martyropoleos anno praecedente receptae memor. videndus Simocatta lib. 4 c. 15. ad haec porro contextus verba ἀνεπλήρωσεν ἐν τῇ μέσῃ οὐσαν, Barberini exemplaris margo addit, καὶ Ἀνδρόνικος ἐκαλλώπισε. scribae procul dubio tempore.

Ibid. 13. εἰρήνης δὲ βαθείας τὴν ἀνατολὴν καταλαβόν[σης] primorum cap. ultimi lib. 5 Simocattae verborum expressio.

Ibid. 17. ἀρχομένου τοῦ ἔαρος] hoc ipsum in annum novum refert Simocatta loco citato, ἐννατον δὲ ἄρα τοῦτο ἔτος ἐτίγγανεν ὃν Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος. reliqua lib. 6 tribus primis capitibus enarrat diffusius.

413, 19. ὁ ἔππος τοῦ βασιλέως] de quo noster Codinus pag. 70 num. 14.

414, 3. ἄνδρες τρεῖς] numerum alii codd. omiserunt, quem tamen Anastasius memorat.

Ibid. 20. καὶ Φράγκων] legationis causa cap. 3 legitur.

415, 1. ὁ Χαγάνος ἐζήτει προσθήκας] haec alia eodem tertio capite et tribus sequentibus, quae tamen absque temporis discrimine, velut anno superiore gesta narrat.

Ibid. 18. ἐν διαλέξαι ὄντες] lectio haec, quae Barber. quoque codicis est, non contemnenda: Pal. tamen vel Peyrez. exemplaris praefertur alia: ἐν δειλίᾳ ἐξαισίῳ ὄντες, quae Anastasio recepta: cum essent in formidine ingenti.

416, 7. ἀβουλία δὲ καταστρατηγεῖ] num suspensi animi dubium, et haesitantia felicitis consilii parens? non ita. ἐβουλία itaque prosperi successus mater et origo. emendationem confirmat Anastasius. tunc optimo inito consilio armatur, etc.

417, 5. ὁ αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος] in alium annum seponit ista Simocatta capp. 6 7 8 et 9, verum non nisi decimus ab eo potest numerari.

418, 15. Μουσούγιον] Pal. legit Μονσούγιον. Barb. Μουσούκιον. Anastasius *Musacium*.

419, 10. τοῦ Πρίσκου πάλιν τὸν Ἰστρον καταλαβόντος] hyeme gesta novum annum indicant apud Simocattam cap. 10 undecimum tamen, eius calculi non superant.

419, 13. τὸν χειμῶνα καιρόν] *legerem* τοῦ χειμῶνος καιρόν. nisi Codices reliqui cum Regio convenirent.

420, 12. εἰς τὰ τοῦ Βυζαντίου προάστεια] haec una cum praecedentibus annus idem apud Simocattam completitur cap. 11. ἐν τούτῳ δὴ ἐνιαυτῷ, inquit, εἰς τὰ πρὸ τοῦ ἄστεος τίκονται παράδοξα τέρατα. hoc ipso anno mirabilia portenta in suburbanis generata sunt.

422, 11. ἐκέλευσεν ὁ βασιλεὺς Πέτρῳ] Simocatta lib. 7 capp. 1 et 2.

423, 10. ἡλιακόν] *solarium* illud *rotundum* memorat Anastasius: cui voce *στρογγύλον* adiecta nonnulli codd. consentiunt. *μεσίανλον* autem basim lapideam areae vel atrii medio erectam lubens interpretarer, cum in eo statuam superpositam intuear.

423, 13. Πέτρον τοῦ στρατηγοῦ κυνηγοῦντος] excerptum e capp. 2 3 4 et 5.

Ibid. 18. Νοβάς] Nova alia in Africa: alia in Moesia superiore.

424, 8 Γένζων] Simocatta Γέντζων.

Ibid. 10. σκρίβωνα] ille cap. 3. ἓνα τινὰ τῶν τοῦ βασιλέως σωματοφυλάκων, ὃν σκρίβωνα Ῥωμαῖοι κατονομάζουσι. *unum quempriam imperatoris satellitum, quem Romani scribonem vocant.* Suidas, σκρίβων, ὁ τῶν σωματοφυλάκων ὑπερφερόμενος, *satellitum primicerius.* plura Rigaltius in glossario tactico.

Ibid. 16. Βουλγάρις] incerto Βούλγαροι et Βουλγάρις auctori scribitur.

425, 12. Πηργεάστου] Simocatta, Πειραγιάστου, *Pergastum* scribit Anastasius.

Ibid. 14. ΚΠ. ἐπίσκοπος Κυριακός] ante annos quatuor Ioannem CP. episcopum obiisse affirmat Simocatta cap. 6.

426, 10. Πρίσκος στρατηγὸς ἐξῆλθεν] alterius anni gesta declarant haec Simocattae verba lib. 7 cap. 7. ἦρος ἀρχομένου, καὶ ὁ Πρίσκος τοῦ Βυζαντίου ἀποφοιτῇ. *initio veris Priscus Byzantio discedit.* decimum et undecimum capita compendiose hic recitantur.

Ibid. 13. εἰς νομάς] magis arridet νόβας, vel νοβάς, a Barb. et Peyrez. lecta dictio: de qua ad pag. 231.

427, 11. δουλομένης] vulgaris loquelae barbara vox. correctior Peyrez. δουλωμένης, vel Barb. δουλουμένης, emen-

data δουλωμένας. vulgaris usus praeteriti augmentum respuere dignoscitur pluribus aliis Theophanis nostri locis.

428, 3. συναθροίσας ὁ Χαγάνος] capitis duodecimi epitome, quo locus Βάλβης, scribitur Βάγχεις.

Ibid. ὁ δὲ Χαγάνος συναθροίσας τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν] a cap. 13 l. 7 ad eiusdem finem ista leguntur: quae paulo superius cap. 12 circa annum Mauricii decimum nonum contigisse testatur Simocatta: moxque ad res anno altero visas exponendas transit.

Ibid. 4. Βάλβην] Anastasius, *Baleam*, miscella *Balcham*.

429, 2. Τομοσίαν] idem Τομέαν. Anastasius quoque *To-meam*. miscella *Comeam*.

Ibid. 8. τετρακοσίας] parem numerum cuncti codd. referunt. Anastasius et miscella, *quadraginta*.

Ibid. 11. εἰς τὸ Θέρμιον] ita cuncti codices: *Sermium* ponit Anastasius, miscella *Sirmium*.

431, 15. εἰς τὰ Δριζήπερα] locus hic palam mutilatus ex Simocattae cap. 15 lib. 7 interpolatur in hunc modum. ἡ δὲ σύγκλητος παρεκάλει τὸν Καίσαρα τὸν βάρβαρον προσβεῦσαι. ὁ μὲν οὖν Ἀρμάτων εἰς τὰ Δριζήπερα γίνεται πλήθῃ δώρων ἐπιφερόμενος. ὁ δὲ Χαγάνος τὰς παρούσας τύχας καταδυρόμενος, ἐθρήνει ἀσχετῶς τὴν ἀποβολὴν τῶν νείων, τὴν τε δυνάμεων λύμην. δέκα δὲ ἡμέρας ἐνδιατρέψας ὁ πρέσβυς, τῷ Χαγάνῳ πρὸς λόγους οὐ γίνεται. ἦν γὰρ τὸ πένθος ὀρμυ, καὶ τὰ τῆς συμφορᾶς ἀμεδόδευτα. δωδεκάτῃ δὲ ἡμέρῃ εἰσάγεται ὁ πρέσβυς εἰς τὴν τοῦ βαρβάρου σκηνήν. ὁ μὲν οὖν πρέσβυς λόγοις ἡπίοις κολακεύει τὸν βάρβαρον. ὁ δὲ βάρβαρος οὐκ ἠβούλετο, καὶ τὰ ἐξῆς. *senatus de legatis ad Chaganum mittendis Caesarem hortatur: qui accito Harmatoni eas partes mandat. Harmaton multis cum muneribus Drizipera venit. Chaganus praesentes fortunas lamentans, amissionem filiorum, pestiferumque copiarum exitium immenso dolore prosequitur. decem diebus ibi positus, Harmaton conveniendi copiam impetrare non potuit. erat quippe dolor vehemens, ut dixi, nec levandae calamitati ulla via ratione apparebat. die duodecimo in tabernaculum introducitur, barbarumque leni ac placida oratione demulcet. barbarus porro nolebat, etc.*

432, 10. ἐκ τούτου πολὺ μῖσος κατὰ Μανρικίου] quae sequuntur ad alteram usque de portentis narrationem apud Simocattam non extant.

Ibid. 13. ὁ δὲ στρατὸς ἐντολικαρίους] Pancirola haec

lib. 8 cap. 1, ἀντολικάρως alius ab eo qui προσβύς. hic ad principes viros ab aliis aequalis conditionis mittitur: alter, quem *procuratorem* reddit Anastasius, a subditis ad principem deputatur, et ad dominum subiectorum preces et monita defert: *μανδάτωρ* principis ad populum mandata renuntiat.

432, 17. ματζῶσαι] *πάτζον alapam* vocant Graeci moderni. Portius *μπάτζον* scribit. *ματζόνειν, alapa percuttere*, posuit Anastasius.

433, 17. τούτω τῷ ἔτει] quod deest in Graecis codd. nostris scribit Anastasius: *Mauricii decimo nono anno Hisa- cius Hierosolymis habetur antistes.*

434, 5. ἐν μάχη] *animi indignationem silentio admixtam* recentiores Graeci *μαχην* suam appellant.

434, 7. ὁ δὲ βασιλεὺς μὴ προσχῶν] decimo octavo Mau- ricii anno a Simocatta haec intelligi peracta docebunt, quae ex eo tempestatum anni observationes subiunguntur. quae ex lib. 8 primis 5 capitibus in annum praesentem 19 Theo- phanes conglobat, ipse Simocatta aestate ineunte, proindeque ab eo qui superiora continet, diverso incepta testatur ad cap. 1 calcem. καὶ αὐθις ὁ Κομεντίολος γίνεται στρατηγός. Θέρους δὲ ἐπιόντος ἔξω τῆς πόλεως γίνεται. et paucis in- teriectis, ἐν τῇ Σιγγιδόνι συνανακοινοῦνται τῷ Πρίσκῳ. et rur- sum *Comentiolus exercitus dux constituitur, ac Singidone Prisco se coniungit*: atque ita ipsis fere verbis auctor concordem se exhibet.

436, 9. δέρεται εἰς νομάς] puto νόβας, ut ad pag. 233, vel νοβάς, ut ad 231 legendum. tacet haec Anastasius. Pey- rex. νόμβας hic scripsit.

Ibid. 10. ζητῶν ὁδηγούς τοῦ δεξαγαεῖν αὐτὸν τὴν ὁδὸν Τραιανοῦ] anni decimi octavi aestate inclinante haec gesta demonstrant Simocattae cap. 4 verba. τὸν ποδηγοῦντα παρ' αὐτῶν ἡξίου παραλαβεῖν, ὅπως τὴν λεγομένην Τραιανοῦ πα- ροδεύσῃται τρίβον. ἡπειγέτο γὰρ ἐς Βυζάντιον τὴν χειμέ- ριον ὥραν ποιῆσθαι. ab iis ducem viae, quae Traiani dicitur, quaerit. festinabat enim Byzantium, ut ibidem hi- berna ageret. vide notam a praesenti secundam.

Ibid. 19. τῷ δ' αὐτῷ ἔτει ἀνὴρ τις] anni decimi noni eventus hic apud Simocattam lib. 7 cap. 12.

437, 4. τοῦ δὲ βασιλέως νυκτὶ ἀνυποδύτου] anno de- cimo seditionem istam locandam asserit Simocatta lib. 8 cap. 4 et 5. memorato quippe anno vicesimo, quo Petrus Eu- ropae dux declaratus est, confestim subiungit celebratas Theo- dosii (Mauricii filius hic fuit) nuptias, ac paucis ab earum

solemnitate diebus interiectis, ortam CP. seditionem. sed nec gestum aliud quidpiam totius anni decimi noni decursu Simocattae tradit historia. memorato quippe Comentioli CP. reditu, mox subdit. *ἐννεακαιδεκάτη ἐνιαυτῇ τῆς βασιλείας Μωυρικήου τοῦ αὐτοκράτορος οὐδὲν Ῥωμαίοις καὶ βαρβάρους ἐπράχθη*. anno imperii Mauricii 19 nihil Romanos inter et barbaros actum. in annum itaque decimum nonum a Theophane relata, ex Simocattae sententia in priorem sunt referenda. ex quibus Theophanis error ad Mauricii annos 9 10 et 11 admissus constat, et manifesto arguitur, qui, quae in pauciores annos, ut superius observatum, contraxit Simocatta, ipse distribuit in plures: ac subinde in unum annum huc accumulata, in duos vel tres etiam videntur dispergenda. de Theodosii nuptiarum tempore chron. Alexandr. a Simocatta discordat: verum huius ceu coaetanei certius est testimonium.

437, 9. οἱ δὲ δῆμοι εὐρόντες] nulla rei istius apud Simocattam mentio.

Ibid. 13. ἀλεκτόριν] ita pronuntiat vulgi sermo corruptus.

Ibid. 14. ξυλοκούκουδα] ξυλοκόδονας habet Cedrenus strepera, et ludicra puerorum crepitacula exposui in memoratum auctorem: alii nucleos.

Ibid. 19. μηνὶ Νοεμβρίῳ, ἡνδικτιῶνι ε'] eundem vicesimum Mauricii annum Theodosii nuptiis celebrandis deputat chron. Alexand. at non mensem eundem: Februarium quippe assignat. discordiam solvit Simocatta, qui citato superius cap. 4 laudatis nuptiis, mox sequentibus Christi natalitiis festis, seditionem, quae proinde successit, peractis initi coniugii solemnibus, ortam describit.

438, 1. στεφανώσαντος αὐτοῦς Κυριακοῦ] sponsos connubium contrahentes coronis redimit graecus sacerdos: hinc apud eos idem στεφάνωμα, quod Latinis *desponsatio*. Theodosius porro novo a patre introducto ritu, etiam accepta imperii corona, aliam, quae connubii rursum hic subit. ritus huiusmodi non semel hic repetitus.

Ibid. 6. ὁ δὲ βασιλεὺς Πέτρον τὸν ἴδιον] in annum vicesimum quae sequuntur reponit Simocatta lib. 8 cap. 4 et seqq. at, si quae scribit cap. 6 in haec verba: "Petrus Istrum petens Plastolum venit, ibique castris excitatis, aestatem transigit. ineunte autumno in Dardaniae latus, sive angulum vadit. audierat siquidem, etc." anno decimo nono transacta putes, et quae paulo inferius subnectuntur: "aestate

iam proxima Mauricius certior fit Chaganum differre pugnam de industria, etc." vicesimo contigisse: alia quae notis praecedentibus ad annum decimum nonum ex Simocattae calculis diximus pertinere, in alium priorem annum decimum octavum erunt remittenda: et hoc pacto decem annorum gestis in annos priores revocatis, annorum duorum dissensus inter Simocattam et Theophanem ad Mauricii annos 9 10 et 11 observatus, in concordiam poterit revocari. solum obstat quod anno vicesimo memorato cap. 4, cuncta haec quasi eius decursu visa referat Simocatta cap. 5, atque ipsae Theodosii nuptiae in annum vicesimum, cum a chron. Alexandr. auctore, tum a Theophane repositae, anno priore a Simocatta celebratae ea de causa laudantur, quod illi a Septembri anni periodum auspicentur, hic Iulianum ordinem sequutus a Ianuario cursum eius videatur emetiri.

438, 9. τὸν Ἀψήχ] eundem variae lectiones et annotationes in pag. 215 memorant.

Ibid., 19. τῶν ναυτῶν] variae lectiones hic consulendae, si forte ad barbaros, non ad nautas haec referantur.

439, 2. ὁ δὲ Μαυρίκιος ἐκ ἑαυτοῦ γεγόμενος] Simocatta lib. 8 cap. 11 circa medium.

Ibid. 10. καὶ εἰς τὰς λαύρας] laurae opponitur monasterium. hoc enim coenobitarum commune domicilium: illa anachoretarum cellas a se invicem dissitas habitantium locus. Cyrillus in Euthymii vita Ianuarii 20 apud Surium. "non habebat magnus Euthymius in animo, nec coenobium, nec omnino lauram in illo loco construere." infra: "Petrus adhortatur episcopum, ut eis parvas quasdam cellas construat, et eis templum scite adornet: et sic brevi illic lauram constituit." inferius iterum: "Gerasimus, cum maximam illic lauram, quae non pauciores quam septuaginta anachoretas habebat, construxisset: et praeterea coenobium in medio eius optime collocasset, curabat, ut qui introducebantur quidem monachi, manerent in coenobio, et vitam monasticam exercerent: qui autem crebris et longis se laboribus exercuerant, et ad perfectionis mensuras iam pervenerant, eos, in iis quae (laura) vocantur cellis collocans, sub hac iubeat vivere regula, ut quinque dies hebdomadae, unusquisque in propria cella sileret, nihil gustans, quod esset esculentum, nisi panem, et aquam, et dactylos. sabbato autem et dominica venientes in ecclesiam, cum participarint sanctificata, cocto uterentur in coenobio, et sumerent parum vini, etc." alia ad pag. 423.

439, 16. τοῦ δὲ Μανρικίου τὸν θεὸν ἱκετεύοντες] a Simocatta lib. 8 cap. 11 breviter perstricta.

440, 5. τῷ πορφυρῷ ὀμφαλίῳ τῷ ἐκέλευε] orig. CP. τὸ καλούμενον μεσόμφαλον, μέσον ἐστὶ τῶν ἐπὶ λόφων, ἥως ἡ μία μοῖρα τῆς πόλεως ἔχει τρεῖς λόφους, καὶ ἡ ἑτέρα τρεῖς λόφους, καὶ μέσον ἐστὶ τοῦτο. *medicus qñ vocatur umbilicus, medius est inter septem colles: hoc est, pars una civitatis hinc tres, inde colles alios tres habet: earum medius est, μεσόμφαλος. πορφυροῦν tamen ὀμφαλον lubens arcae metam in palatio colloco.*

Ibid. 14. ὁ παρακοιμώμενος] *excubitorum olim comes dictus, et ad imperatoris cubile accubitor: de quo non ieiune in Codinum disseruimus.*

442, 3. τῆς τοίνυν μετοπωρινῆς ὥρας καταλαμβανούσης] ad Simocattam cap. 8 et seqq. decerpendum redit Theophanes.

443, 8. προβάλλονται ἔξαρχον Φωκᾶν] ἔξαρχον ducem exercitus, et consilii principem et executorem, nec non imperii candidatum interpretor: quamvis Phocam iam tunc imperatorem renuntiatam scribat Zonaras. Simocatta cap. 7. ἔξαρχον τὸν ἐκατόνταρχον Φωκᾶν προεστῆσαντο. *κένταρχον* vocat Theophanes, *centum virorum principem.*

Ibid. 14. Κωνσταντῖνος, καὶ Δομεντιόλος] imperatori molestias propriis querelis auget Prasinorum factio, et ad angustias extremas redactum etiam cum Constantini et Domentiolii, quos malorum suorum credidit auctores, pernicie, sibi favere compellit. erat autem Domentiolus, Simocatta teste libro 3 cap. 3, vir spectatissimus, et imperatori charus, atque inter primores consiliarios conspicuus: Constantinus autem cognomento Lardys, eodem scriptore lib. 8 cap. 9, vir a senatu illustrissimus, et patricia dignitate cohonestatus, et antea tributis Orientalibus recipiendis (ὃν ἔπαρχον πραιποσίτων, inquit ille, εἰσάθαισι ὀνομάζειν Πρωμαῖοι) ab imp. praepositus: quare uterque tum amicitiae erga imp. tam munerum quae gerebant titulis, populo odiosi querelarum occasionem populo praestiterunt.

Ibid. 16. παρενοχλοῦσιν ἵνα ὁ κρούκης διοικήσῃ] historia miscella, "plebi tuae molestias ingerunt, ut cruces his ponantur in ea quae habemus peccatis." Anastasius: "plebi tuae molestias, et cruces ingerere disponunt in ea quae habemus peccata." si quid sapio: "Constantinus et Domentiolus administrationis suae pravitate in summam angustiam populum adduxerunt: adeo ut Phocas tyrannus cruciarius,

id est, cruce dignus, et furcifer, rerum administratione in manus sumpta, cruces et tormenta nobis paret: paraphrastica interpretor;" legendus Simocatta cap. 7. vel certe: *huc res actae sunt, ut oporteat Ioannem crucem Prasinæ factionis ducem curare temp.* ὁ διοικητής τοῦ Πρασίνου μέρους Ἰωάννης ὁ ἐπίκλην κρούνης. chron. Alexand. ad annum Phocae.

444, 7. εἰς Καλλικράτειαν] idem cap. 8. χώρος γὰρ πρὸ τοῦ ἁστέος οὗτος, λίαν, ὥς ἐπος εἰπεῖν, ὠρικός. locus est ante urbem, perquam, ut omnia verbo complectar, amoenus, ac speciosus.

Ibid. 9. ἐπ' αὐτοῦ βασιλεύεσθαι] locum hunc corruptum inter varias lectiones restitutum reperies.

445, 2. εἰς τὸν ναὸν τῆς Θεομήτορος τῶν Κύρου] Simocatta citatus, τῷ ἱερῷ τεμένει τῆς Θεομήτορος προσεπέλασεν, ὃ Κύρον, τὸν ἐπὶ Θεοδοσίῳ τοῦ ἀντοκράτορος γεγονότα δῆμους λόγους καθέστηκεν ἀψευδῆς. sacrum deiparae templum petiit, quod a Cyro Theodosii temporibus esse conditum, fama non falsa praedicat. item orig. CP.

Ibid. 4. Στεφάνου] erat is eunuchus, filiorum Mauricii paedagogus. Simocatta cap. 8.

446, 4. διασώζεται Ἀυτόνομος] idem cap. 9. μόλις δ Μαυρίκιος διασώζεται ἐπὶ τὸν νεῶν Ἀυτόνομου τοῦ μάρτυρος, ὥς ἀπὸ σταδίων ρ' καὶ ν' τῆς πόλεως Κωνσταντίνου. Mauricius aegre ad aedem martyris Autonomi vivus evadit, qui locus CP. circiter 150 stadiis abest.

Ibid. 17. ἐν τῷ Ἑβδόμῳ] Simocatta lib. 8 cap. 10. τόπος οὗτος τοῦ ἁστέος ἀπὸ σημείων ἐπτά. locus ab urbe septem millibus abest. duo loca eiusdem nominis fuisse coniiicio: unum ad urbem, et προύστειον, de quo superius pag. 67, de quo Simocatta ipse cap. 12. πρὸς τὸ πεδίον τὸ ἀνακείμενον ἐν τῷ λεγομένῳ Ἑβδόμῳ, ὃν κάμπον Ῥωμαῖοι κατονομάζουσι. ad agrum urbi adjacentem (non qui millibus septem absit) loco, cui nomen Hebdomus, quem Romani campum dicunt: alium, de quo in praesenti mentio.

Ibid. 18. Θεόδωρον τὸν ἀκηκρήτης] idem τὸν ἀσηκρήτης Θεόδωρον τῶν βασιλικῶν ταχυγράφων ἄνδρα ἐπίσημον. a secretis inter celeres scribas, seu actuarios imp. clarissimum. varios scribendi vocabuli modos offerunt variae lectiones.

448, 5. Εὐρωπίου] mendosa hic omnium codd. lectio: vice Εὐτροπίου, de quo Procopius ad lib. 2 aedif. calcem, et Anastasius correctiones.

449, 11. μηνὶ Νοεμβρίῳ, ἡνδικοῖν ε'] chronicon Alex. et appendix ad Marii chronicon.

449, 16. *ἀναιρεῖται δὲ καὶ ὁ Πέτρος*] Simocatta cap. 13. chronicon. Alexandr.

450, 4. *Βῆλιον*] Simocatta cap. 15. *Δίλιον*.

Ibid. 9. *καλλίγραφος*] idem cap. 13. *ἀνὴρ τις τῶν ἐκ κάλλος γραφόντων. litteras bene pingendi peritus artifex.*

Ibid. 10. *ἐκ παννυχίδος*] e nocturno convivio (non *matutina vigilia*, prout rudis Anastasius) ob natum sibi filium marem per dies septem sumptuosius agitando. Simocatta.

Ibid. 11. *τοὺς ἀνδριάντας*] Mauricii putó et liberorum: idola quoque coniicio, quae *δαίμωνων* scribit inferius.

452, 3. *Ἀρξαμοῦν*] *Ἀρξαμοῦν* legunt Barb. et Peyr. codd. Arzanem regionem et oppidum habet Procopius duorum iter dierum a Constantina distans. Persic. lib. 2.

Ibid. 9. *χειροτονεῖ στρατηγὸν Δομεντίολον*] de cuius adversus Persas itinere, conflictu, et periculo, Theodori Siceotae vita apud Surium 22 April.

453, 14. *καὶ ἐν μοναστηρίῳ ἐγκλείονται*] chronicon Alexand. anno Phocae primo. *Κωνσταντίνα ἡ ἀπὸ βασιλικῶν ἐβλήθη ἐν μοναστηρίῳ. Constantina eximperia in monasterium coniecta est.* odium Prasinorum in eam ex Mauricii in Venetos affectu prodiit. Simocatta.

Ibid. 15. *τὸν δὲ Γερμανὸν ἀποκείρας*] chronicon idem in annum eundem primum. *καὶ γεγόνاسι κληρικοὶ Φιλίππικὸς ὁ πατρικίος, καὶ κόμης δέκουβητόρων, καὶ Γερμανὸς ὁ πατρικίος πενθερὸς γενόμενος Θεοδοσίου τοῦ υἱοῦ Μαυρικίου. clerici facti sunt Philippicus patricius, et comes excubitorum, et Germanus patricius socer Theodosii filii Mauricii.*

454, 1. *τοῦ δὲ πατριάρχου Κυριακοῦ τελευτήσαντος*] eodem anno et mense Cyriacum vita functum adstipulatur chronicon Alexandrinum: diem tamen obitus signat 29 in sabbatum incidentem, successorisque Thomae ordinationem Ianuarii 23 peractam. ceterum Thomas iste, sacellarius, id est, *sacculorum, et aerarii patriarchici custos, et carcerum eius curator*, prout ad Codinum, et euchologica scripsimus, idem memorato chronico laudatur *ἐπ' αὐτῶν τῶν χειροτονιῶν*, quem cum interprete Radero *ultra expetitur* nusquam intelliges, sed *ordinandorum examini*, vel certe *ordinibus ipsis* a patriarcha *conferendis* praecipuum *ministrum*, cuius munus nostris ad Codinum notis occurrit explicatum.

454, 10. *λαυράτα*] *optatus. lauratis, et iconibus, quae mittuntur ad civitates, vel regiones, obvii adeunt populi cum cereis et incensis.* Gregorius dialogus epist. 1 ad Leonem Isaurum, τὰ λαυράτα σου κατεδέξαντο. imagines tuas exceperunt. laurate ideo imagines quod imp. lauro redimitum ac triumphantem representarent: de quibus plura Baronius anno 603 num. 1 et seqq. Lacerda, Meursius, et alii, Pancirolus maxime in notit. imp. cap. 24. cur Prisci imaginem Præsini extulerint, refert Nicephorus CP. patriarcha sub historiae initium.

455, 9. ὁ δὲ τύραννος Κωνσταντίναν] horum omnium nomina mortisque supplicium refert chronicon Alexand. ad annum Phocae tertium.

Ibid. 17. ἐν τῷ μύλῳ Εὐρωπαϊόν] chronicon Alexandr. εἰς τὸν μῶνον τὸν Εὐτροπίου. repono, εἰς τὸν μῶλον Εὐτροπίου. est autem μῶλος, vel μούλος, qui Italici *il molo*, Gallis *le mole, portus agger*, qui portui nimirum nimis aperto retundendis ultra fluctibus, et protegendis citra illum navibus obicitur. ut Εὐτροπίου legendum ex dictis ad pag. 243 coniicias.

456, 3. Ἰωάννην Τζιτζαν] ex isto dnos componit chronicon Alexand. cum Barb. cod. Ἰωάννην καὶ Τζιτζαν.

Ibid. 4. Ἀβδίουμᾶν] idem correctius Θεοδοσίος ὁ Σουβαδιουβᾶ τοῦ μαγίστρου *Theodosius magistri subadivna*: de cuius munere ex Pancirolli not. imp. cap. 16 ratiocinandum.

Ibid. Σκόβαρον] chron. Alexand. Ἀνδρέας ὁ ἰλλούστριος, ὁ ἐπὶ κλῆν τοῦ Σκομβροῦ. *Andreas illustris, cognomento Scombri.* Scombrum reddidit cum Anastasio: chronico et Anastasio favet Barb. codex inter varias lectiones.

Ibid. 5. χαρτοφύλακα] *scriniarium, titulorum, et chartarum custodem existimo.* Hormisdæ porro palatium domus fuit prius Iustiniano: de qua Procopius orat. 1 de eius aedificiis ubi de Augustaeo.

Ibid. 9. ὁ Πρίσκος μὴ ὑποφέρων] Nicephorus patriarcha ad annum 610 executioni mandata referens, quae hic in consilium adducta. de Africae porro rebellione chron. Alexand. ad annum Phocae 7.

457, 5. καὶ οἱ μὲν Πέρσαι ἔξω] historiam ab hac sententia Nicephorus auspicatur.

Ibid. ἀποσφάζουσιν Ἀναστάσιον] chronicon Alexandr. ad annum Phocae 8.

Ibid. 19. καὶ οἱ Πράσινοι ὕβρισαν αὐτόν] qui arripien-

dae tyrannidis adiutores fuerant. Nicephorus CP. ad annum 610, Petavius in notis.

457, 20. καῦλον] *calix*, miscella, *gabbata*. recentioribus est *poculum* sine fulcro, vel etiam *paropsis*. τὸ ἀπέλεκες in Vat. 1 pariter lectum recentioris Gracciae corrupta dictio est, vice ἀπόλεκες.

458, 4. εἰς τὸ πραιτώριον] locum incendii alterum assignat Nicephorus CP. περὶ τὴν Καισαρίον. praetorium CP. cēu praefecti urbis ac quietis publicae curatoris domus, nec non e plebe facinorosorum custodia primo seditionis impetui semper obiectum.

Ibid. τὸ σέκρετον] de variis secretis abunde Meursius, quid illud sit, non exponit. Nicetas in Alexio Manuelis f. δικαιοδοτικὸς θρόνος, *tribunal quo ius quodcumque exercetur*.

Ibid. 5. καὶ τὰς φυλακὰς] origines CP. εἰρῶν τὰς φυλακὰς ὁ ἅγιος Κωνσταντῖνος εἰς τὸ στρατήγιον, ἐκέλευε ἐφροῦρει καὶ αὐτοὺς τοὺς τιμωρομένους. διήρκεσε δὲ χρόνους ὀγδομήνῃ τῆς βασιλείας Φωκά τοῦ Καππάδοκος. cum invenisset S. Constantinus carceres ad strategium positos, ibi pariter facinorosos detinebat. perseveravit autem locus adusque Phocae Cappadocis tempora. de praetorio eodem: τὸ δὲ νῦν πραιτώριον οἶκος πατρικίας γῆρας ὀνόματι Μάρκας. διὰ δὲ τὸ εἶναι πνιγεράς τὰς φυλακὰς, καὶ ζοφώδεις, καὶ πλήρεις δυσωδίας πάσης, καὶ μὴ ἐποφθεῖν τοὺς ἐκεῖσε ἐγκλεισμένους, ἔδωκεν αὐτόν εἰς μισθὸν Φωκά τῷ βασιλεῖ. καὶ ἐποίησεν αὐτὰ φυλακὴν Ἡράκλειος, καὶ οἱ καθ' ἑξῆς. quod nunc est praetorium patriciae viduae Marcae nomine domus extitit: quod vero carceres arcti, tenebrosi foetore squalidi essent, nec eos ferre possent in vincula coniecti, dato pretio Phocae concessi sunt. Heraclius porro et successores novum carcerem construxerunt.

Ibid. 11. στοιχήσαντες] ita convenisse testatur Nicephorus CP. Petavius coniecturas in adversum promit.

Ibid. 19. ἀρμαμέντον] de quo rursus in notis ad pag. 266.

459, 8. σέντζω] alibi κάθισμα nuncupatur. imperatoris in circo sedile.

Ibid. 19. ἰνδixτιῶνι ιδ'] priore ac succedente indictionum numero huic decimae quartae adiuncto unam auctori excidisse percipies. ex quo enim pag. 17 duodecimam ad annum Christi 316 et ad annum 444 quintam numeravit pag. 90, quindenis ac quindenis cyclis revolutis, sextam optime apposuit nuper pag. 244 et sequente septimam, ad annos

nempe Christi 595 et 596, ad hunc itaque praesentem 602, qui mundi 6102, decimam tertiam non adiunxerit, sed quartam et decimam fateor me ignorare. ne vero scriptorum errore falsum in indictionibus hisce numerum irrepsisse quis asserat, en ut pag. succedente ad Christi annum 603 indictionem quintam ac decimam claudit, ad 604 primam semel et iterum citat, ad 613, pag. 253 decimam nominat, et ita deinceps cyclos ordine prosequitur: et ut gravius hallucinatum auctorem aperiā, quem admisit errorem, eundem transcripsit interpretes Anastasius, ad Christi 444 et Marciani secundum indictionem quintam enumerans, et ad Christi 613 qui Heraclii duodecimus indictionem cum Theophane decimam apponens, quae nona tantum laudari debuerat. extant editionis Regiae pag. 42 et 90. ab anno itaque Christi 596 ad praesentem 602 abundat indictionis numerus; vel imperanti Phocae, aut Heraclio annus unus detractus est.

459, 20. καστελλωμένα] verborum augmentum in praeteritis expungit moderna Graecia.

Ibid. 21. καταρτίσις] navis malum Graecorum vulgus vocat κατάρτιον.

460, 1. ὁ Πισίδιος Γεώργιος] de quo luculente diatribae de Georgiis auctor Allatius ad Georgium Acropolitam.

Ibid. 18. στέμμα ἐκ τῆς ἐκκλησίας] ἀνάθημα, donum in ea appensum. videndum Mauricii gestum supra ad annum eius 19. legendus Nicephorus in Heraclio maioris filio. origines CP. apud Gretserum.

461, 2. ἐν τῷ Βοῦ] chronicon Alexand. et Nicephorus de foro Bou. orig. CP. et Gyllius.

Ibid. 7. αὐτοκρατορ καὶ νύμφιος] de gemina nuptiarum et imperii corona superius.

Ibid. 13. ἰνδικτιῶνι ζ'] consule hic varias lectiones.

Ibid. 14. ἐτέχθη τῷ βασιλεὶ ἐπιφάνεια] chronicon Alexand. ad annum Heraclii primum.

462, 3. καὶ ταῦτα ἰδὼν ἐν ἀπορίᾳ ἦν] quae ex Nicephoro ad annum 611 conveniendi, consulendique Priscum ratio fuit.

Ibid. 6. δύο μόνους εἶδεν] attestatur Simocatta lib. 8 cap. 12, et in Raxatem Persam expeditionem ab Heraclio susceptam suggerit.

Ibid. ἐν πᾶσι τοῖς θέμασι] thema. dicta est in primis

legio, quae provinciae cuilibet imposita, inde in gloss. *legio, τάξις, θέμα*. deinde translato nomine ipsae provinciae appellari coeperunt *θέματα*. inde *θεματικοί* sunt provinciales. immutata militia Romana ab Heraclio nomen innovatum suspicor: *ἐπεὶ νεόχμωσεν ἑτέρας ὁ χρόνος δυνάμεις. κορίας alias temporis successus prompsit*: ait Simocatta laudatus.

462, 8. *τῷ δ' αὐτῷ ἔτει*] chron. Alexand. Nicephorus patriarcha ad annum 612, et Petavius notis in eundem. porro qui notatur hic Maii dies tertius vitiosum arguit eiusdem Petavii codicem Theophanis, quo quintum legit.

Ibid. 10. *τῷ δ' Ἀυγούστῳ μηνὶ ιδ'*] diem 13 signat chronic. Alexand. ex comitali morbo interiisse scribit Nicephorus patriarcha ad annum eundem.

Ibid. 12. *μηνὶ Ὀκτωβρίῳ δ'*] haec eadem chronicon Alexand. quae extra indictionis propriae limites exhibuit. Petavius in notis ad Nicephorum haec examinat edit. Regiae pag. 61.

Ibid. 15. *τῷ δὲ Δεκεμβρίῳ μηνὶ κε'*] diem 22 posuit chronicon idem. baptismo simul tinctam refert Nicephorus.

463, 10. *παρέλαβον οἱ Πέρσαι τὸν Ἰορδάνην*] habet haec superiore anno chron. Alexand. de quibus S. Anastasii Persae gesta, apud Surium 22 Ianuarii, Leontius in vita Ioannis Alexandrini episcopi cladibus istis coaetanei, et Antiochus monachus laurae S. Sabae in homiliis.

Ibid. 17. *τῷ δ' αὐτῷ ἔτει ἐτέχθη*] Nicephorus ad annum 622.

Ibid. 20. *παρέλαβον οἱ Πέρσαι τὴν Αἴγυπτον*] Nicephorus ad annum 616, chronicon Alexand. in priorem annum revocat: quare legendus Petavius in Nicephorum locum emendans, editionis Regiae pag. 65.

464, 4. *ἐστράτευσαν οἱ Πέρσαι κατὰ Χαλκηδόνος*] videndus Nicephorus: et Petavius in eum, edit. Reg. pag. 65.

Ibid. 15. *ἐστράτευσαν Ἀβάρεις*] ex Nicephori historia ad annum 619. haec eadem chron. Alexand. ad annum Heraclii undecimum.

465, 7. *Ἡράκλειος πρὸς τὸν Χαγάνον*] pacem cum Abribus initam memorat Nicephorus ad annum 626. appendix ad Marii chronicon historiae Francorum tomo 1. *Ἡσπυμιρὺν longum interruptentes, et ad moenia CP. peraccedentes, cum praedicto imp. mutuo in muro stante colloquantur; qui acceptum ab eo pacis pretium, ad tempus recedunt.*

466, 3. *μηνὶ Ἀπριλίῳ δ'*] Heraclii gesta Theophani, et chronico Alexandr. concordibus scriptis relata, in annos duos posteriores ab isto seponuntur: quocirca praesentia ad Heraclii 14 et indictionem 12 occurrunt. legendae hic praeclarae Petavii coniecturae in Nicephorum, editionis Regiae pag. 67.

Ibid. 5. *λαβὼν δὲ τὰ τῶν εὐαγῶν οἰκῶν χρήματα*] Nicephorus ad annum 621.

Ibid. 7. *πολυκάνδηλα*] *κανδήλα*, lucerna est lumini ex oleo accendendo idonea. *πολυκάνδηλον σκεῦος*. inde oritur.

Ibid. 8. *μυλιαρίσια*] Suidas. *μυλιαρίσιον*, τὸ τοῦ νομίσματος δωδέκατον, *duodecima numismatis pars*. plura Meursius, et ad aequum doctrinae pondus Petavius suis in Epiphanium notis.

Ibid. 9. *κατέλιπε δὲ τὸν ἴδιον υἱόν*] Nicephorus patriarcha anno 622. qui porro hic *Βονοσός*, chronico Alexandr. *Βόνος*, Nicephoro *Βῶνος* scribitur.

467, 5. *μορφήν ἣν χεῖρες οὐκ ἔγραψαν*] de qua Iacobus Gretserus ample opusculo de imaginibus non manufactis capp. 14 et 15, et Baronius ad C. annum 621.

468, 12. *πληθος ἱππέων*] an quod aliter legerit Anastasius, interpretatur? *Saracenorum vero sub pactis* (id est, appensa pecunia) *Persarum constitutorum multitudo equitum clam in imp. irruere meditabatur*.

Ibid. 17. *ἀποκλείσας δὲ βασιλεὺς τὸ Πόντιον κλίμα*] legebat Anastasius *ἀποκλίνας*, vertit siquidem: *quia hyeme accedente, imp. ad Ponticum clima divertit, visum est barbaris obsidere illum in hoc hyemantem*.

469, 3. *ὁ δὲ βάρβαρος*] quidam codd. *ὁ δὲ Σάρβαρος*. ita pariter legit Anastasius scribens: *Barbarus Persarum praetor*, etc.

Ibid. 13. *ἐκ τούτου ἐδελία ὁ σαβαρός*] *invitis exemplaribus cunctis lego, ὁ Σάρβαρος*, Anastasius quippe interpretatur: *ex hoc formidabat Sarbarus cum imp. congredi*, etc.

470, 3. *ἐσκηνοβάτου*] *morabantur*: ait Anastasius: *vult quippe Romanos ibi sedem habuisse*.

Ibid. 8. *ὁ δὲ σοβαρός μηκέτι*] Anastasius rursum exemplaria nostra falsitatis convincit hac interpretatione: *at vero Sarbarus ultra commorationem non ferens*, etc.

471, 14. *τούτῳ τῷ ἔτει Μάμεδ ἐφάνη*] celeberrimae apud Mahumetanos omnes ac Orientalis plagae incolae Hegi-

rae hoc est exordium, quo pseudoprophetae innovatae religionis, prioris desertae reus, fugam arripiens, divini, quod aiant, cultus positi annos ac durationem emetiri posteris superstitionis inductae sequacibus causam dedit. hoc, inquam, anno portentum illud exitiosum ἐφάνη, et in hominum mentes dominari coepit, ἀμνησῶς enim princeps est et dominus, et ex falso ritu mendacique doctrina doctor ille falsarius potestatem in subditos accepit, quam ipse novem annis exercuit. cum vero is esset Heraclii decimus tertius, ad annum sequentem, et eius laterculum praesentem epocham attinere recta temporum ratio arguit. vindendas de his Petavius lib. 2 de doct. temp. capitibus aliquot a quinquagesimo, et lib. 11 cap. etiam quinquagesimo. legendus quoque Abraham Ecchellensis de Moslamanicorum imperio Theophani consentiens. quam varie porro Mahometi nomen scribatur, observabis pagg. 258 263.

471, 17. ἀφίκετο εἰς Ἀρμενίαν] a Nicephoro narratis ad annum 625 haec adiungenda: ut nimirum Heraclius primo vere legatione ad Turcos destinata, belli socios eosdem acceperit, et ab eorum regione digressus, per Lazos, et Armenos in Persidem irreperit. cuius armis Chosroës territus Sarbarazam, qui Theophani nonnunquam Nicephoro semper Sarbarus, Heraclio opponendum ratus (sua namque tueri, quam aliena rapere satius videbatur) missis litteris ad se revocat: idem postmodum anno Heraclii 16 CP. obsidione soluta, Chalcedonem iterum reversus a Chosroë rursus accersitur. verum Heraclius interceptis Chosrois litteris, fictas alias supponit ad Sarbarazam, ac ne vires Persarum omnes in se converteret, Chosroëm solum facile superandum ratus, eius nomine Sarbarazam iubet Romanos fines continuo Marte infestare. fictis hisce literis ad Sarbarazam delatis, eoque Bithyniae agros bello lacescente, Persia quaqua-versus victricem Heraclii fortunam reverita eius armis subiciebatur. plura Petavius in Nicephorum pag. 68.

474, 15. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκέλευσε τὸν λαὸν ἀγνῶσθαι] ex Homeri vel Virgilii operibus στονχειομαντεία, qua ex eorum primo versu occurrente sors consulitur, successit apud Christianos apertio sacrorum librorum, qua nonnihil obscurum revelari putatur. qui ea fuerint usi, principes viros recaset Delrio disquis. magic. lib. 4 cap. 2 quaest. 7 sect. 3. illam, si modo debitis conditionibus societur, theologus non recusabit. prima est gravis necessitas, et ni adhibeatur, nimia in periculis desperatio: altera, ut eius ductu ad deum solum preces, mentis subiectio, spes Christiana recurrant.

tertiam conditionem Heraclii exemplum suggerit, qui peccatorum expiatione, et animi puritate revelationem exquirendam edocuit.

474, 17. ἐν Ἀλβανίᾳ] supra Lazos et Iberos ad Asiam Borealem Turcarum regione.

475, 10. τοῦτω τῷ ἔτει] qui adiuncto laterculo Chosrois Persae notatur 36 eiusdem 34, exhibet pag. 256 laterculum: quare Chosrois trigesimum quintum excidisse Theophani lector condonabit. ita fuerunt cuncti codices.

Ibid. 13. Κοσρογγένας καὶ Περοζίτην] correctiones videntur alii codd. ms, ubi legunt Χοσρογγέτας καὶ Περοζήτας. vertit enim Anastasius: qui dicuntur Chosroegetae ac Perozites.

Ibid. 16. κλεισουράς] viae inter montes angustae, et obiecto castro iter intercludentes κλεισουραὶ, Latinis *cluserae* sunt. qui claustra huiusmodi custodit κλεισουράρχης, *dux limitaneus*. Pancirollus, Meursius, Lacerda.

476, 8. Ἀβάσγων] inter Lazos, sive Colchos, et Iberos, Abasgi medii.

Ibid. 19. τὴν χεῖρά σου, δέσποτα] subiectionis, et petitaee reconciliationis, etiam hodie, manus osculum apud Graecos defert argumentum.

484, 2. μαγαρίτην] Agarenorum religionem profiteri est μαγαρίζειν, ait Meursius. bene quidem, sed non enucleate. puer bene lotus a nutrice, et illecebras sua munditie provocans, si egesto ventre vestes conspurcet μαγαρίζει, et vere fit μαγαρίτης. Christianus pariter sordibus peccati baptismi lavacro defaecatus, si foedam et impuram Saracenorum superstitionem colat, translatitio sensu μαγαρίζει.

Ibid. 4. ἐκ γὰρ ἀληθινῶν τζαγγίων ἐγνωρίζετο] ocreis nimirum purpureis imp. soli concessis.

485, 4. κατὰ ΚΠ. ἀπέστειλεν] a Persis et Abaris auxiliariis anno Heraclii 16 obsessam, et deiparae precibus ac virtute liberatam chronicon Alexandrinum fusissime describit. Nicephorus patriarcha obsidionem eandem parcius exposuit, quasi cum primum in Persiam Heraclius ante annos tres irrumperet, susceptam. verum prochronismi ab eruditissimo temporum rationali Patavio arguitur in notis edit. Reg. pag. 67.

Ibid. 5. Ἀβάρις τε] Βουλγάρους hic legendam codex Pal. docet: confirmatque Anastasii versio: *Avares cum Vulgaribus* (intellige Bulgaris) *et Sclavis, et Gipedibus*. Ἀβά-

ρους porro et Ἀβάρεις, ut et Γηπαῖδες, et Γηπαῖδας promiscue vulgus pronuntiat.

486, 3. οἱ δὲ Χαζάρεις διαρρηξάντες] videndus omnino Nicephorus ad annum 625.

Ibid. 5. Ἀδορυγῶν] Ἀδορυδιγῶν τόπον vocat Nicephorus pag. 12. quare quae de missis a Chosroe literis ad Sarbarum apud eum referuntur, ad id tempus, non quo coniunctis Abarorum copiis CP. obsideret, sed quo ex ea depulsus Chalcedone hycmaturus resideret, coniungenda monet Petavius pag. 68.

487, 4. σκάφη γλυπτά] immanibus arborum truncis excavata, μονόξυλα Theophani, et Cedreno dicta.

Ibid. 5. τοῦ Κέρατος] triquetra CP. forma. ab Oriente propontide alluitur. a Septentrione Galatam, sive Peram respicit. inter CP. et Galatam maris ille sinus, qui portus urbis et κόλπος τοῦ Κέρατος, subintrat.

Ibid. 12. κουρσεύων καὶ πραιδεύων] praedones, ab incursionibus cursarii vulgo nuncupati nominibus Graecae plebi non ignoti: de quibus Meursii glossarium, et Rigaltius.

Ibid. τὰ περατικὰ μέρη] Chalcedonis littora ad Orientem, ad Boream Galata, et paulo superius Pera, quia τοῦ κόλπου πέραν, sunt CP. περατικὰ μέρη. lintres traiciendo portui vel freto περαματικὰ ξύλα. ipsum fretum, vel etiam mare, πέραμα.

488, 5. Ῥαζάτην] Ῥυζάτης est Nicephoro: eiusdemque adversus Heraclium expeditionem ad annum 627 in Heraclii decimum septimum incidentem signavit Nicephori scholiastes pag. 13.

489, 2. βάνδον] ut σημείον, τὸ ἐν πολέμῳ, ait Suidas: ita τάγμα, cohors, militum manus. Leo constit. 3. διαιρείσθω τοίνυν ὁ πᾶς ὑπὸ σε στρατὸς εἰς τάγματα, ἥγουν τὰ λεγόμενα βάνδα διάφορα. acies igitur omnis tibi subiecta in cohortes, hoc est, diversa banda distribuitur. Rigaltius.

Ibid. 14. τρισὲ φοῦλκοις] cominus congressuri primae aciei milites lorice nudati, si pectora scutis obiectis tegant, et qui pone sunt capita vultusque eorumdem suis pariter clypeis, ne primis feriantur telis operiant φοῦλκον ποιοῦσι, Rigaltii glossarium tacticon.

490, 7. καταφρακταρικὰ] quatenam sint exponunt variae lectiones καταφράκτα νευρικά, ex nervis tutamina.

Ibid. 16. ἄρματα] arma sunt Graecis recentiori loquen-

di genere; quo ἀρματωμένος, *armatus*, et ἀρμαμέντον, supra pag. 249 *armorum est penus*.

490, 17. σαγιττοβολῶν] *iactus sagittas, σαγιττοβολή* modernis. plura eorum vocabula hic occurrunt.

491, 1. καβαλλάριοι] *a caballo*, Latina dictione καβαλλάριος, *equus*: at καβαλλέρης, et in numero multitudines καβαλλέρηδες, *equites torquati* sunt, et *sacrae militiae allecti*. vocum discrimen est quae Gallicis *cavalier*, et *chevalier*.

492, 9. τὰ ἄλογα] generica dictio ἄλογον, *equi speciei* apud recentiores addicta. sic diaconus in Héraclio. *Romani animalia sua* (equos intellige) *nocte adaquaverunt*. ταγίζω, *cibare* est, ut ποτίζω, *adaquare*.

493, 18. πιάναντες] *πιάνω* modernis est *accipio*, *apprehendo*, etc. Aoristus 1 ἐπίασα.

494, 13. ἀπὸ δέκα καὶ ὀκτὼ λιτρῶν] Anastasius: *ex quibus unumquodque LXX pondum habebat, vel LXXX, librum*: solus codex Peyrez. habet ἀπὸ ἑ καὶ π' λιτρῶν inter varias lectiones.

Ibid. μέταξα, χαρβάσιον, καμίσιον, ἄσημον, νακόπητα, τάπητα] moderna vocabula sunt, quorum nostra ad Cedrenum edit. Regiae expositio est.

Ibid. 19. ἐμβόλους] *παπυλεῶνας* exposuimus superius, *tuguria ex asseribus compacta*: ἐμβόλους *porticus* militares, *cortinarum et tentoriorum aditus ad se invicem habentium ordinem* interpretor.

496, 3. διαιταρίων] munus habent notae ad pag. 122.

Ibid. 14. ποντογέφυραν] optime Meursius *pontem ex pontonibus* exposuit, et ex Rigaltio deprompsit auctoritates: ex quibus, quia pontones ad invicem funibus colligatos video, *ποντογέφυραν*, et quam ad annum Heraclii 15 pag. 262 vocat auctor *γέφυραν ἐκ σχοινίων*, pro eodem usurpari conicio.

497, 7. ἵνα τὸν Σαρβαραζᾶν ἀποκτείνῃ] quod falsis Heraclii litteris deceptus, de quibus Nicephorus ad annum 625, Chosroi ad extrema deducto suppetias non dederit. recolenda superius dicta pag.

498, 13. ἐκράτευσεν] τὸ ἐκράτευσεν exponerem *detinuit*, ἀπὲρ τοῦ ἐκράτησεν, nisi Peyrez. codicis probatior lectio *ἐστράτευσεν in exercitum collegit*, *detineret*.

Ibid. 16. Παζατᾶ] non meminit librarius vocis Παζάτου, cui mentio pagg. 64 et 65.

499, 14. Γουνδαβούνας] ita Peyrez. codex. scripti tamen poenitens Γονδαβουσαῖν hac eadem pagina bis librarius repetit. Anastasius pariter scripsit *Gundabundam*, et *Gundabusam*.

500, 8. δηλοῦν αὐτόν] antiptosis modernae Graeciae usitatissima vice αὐτῷ.

Ibid. 10. γινώσκεις ἡ πολιτεία] correctius variae lectiones: γινώσκεις ὅτι ἡ πολιτεία.

501, 7. Ἐσδὶμ] gratior vox Ἰεσδὶμ in Peyrez. reperta: gratissima *Iesdem* apud Anastasium: *Iesdem* enim domos legitimus pag.

503, 7. εἰρήνης γενομένης] literas pacis nuncias, et praecedentium Heraclii gestorum narrationem continentes profert chronicon Alexand. ad hunc annum: ad eundem qui 628 ex scholiastae calculis, Nicephorus narrata confirmat.

Ibid. 13. ἐν ἑξ ἔτεσι] cum septimi parte spectatissima ad annum quippe superiorem relata cuncta, unius anni circuitu absolvi non potuisse ex gestorum characteribus in chronico Alexandrino positis nequeunt absolvi, prout argute demonstrat Petavius in Nicephorum pag. editionis Regiae 70.

Ibid. 20. ὁ δὲ λαὸς τῆς πόλεως] Nicephorus pag. 15.

504, 13. ἀπάρας ὁ βασιλεὺς ἅμα τῷ ἔαρι] Heraclium e Perside cum victoria redeuntem Hierosolymam iter primo direxisse, et sancta cruce in eam illata, et Christiano more exaltata (qui ritus crucis est exaltatio) et mox Byzantium missa, ipsum tandem in regiam urbem regressum auctor est Nicephorus, qui victoriis et itinere Hierosolymitano relatis subdit, μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ Ἡράκλειος πρὸς τὸ Βυζάντιον ἐχώρει ὑπὸ πολλῆς σύφημίας καὶ δόξης ὑπερβαλλούσης παρὰ τῶν ἐκεῖθεν δεχθεῖς. paulo post vero *Heraclius Byzantium rediens cum fausta omnium acclamatione, atque ingenti magnificentia a civibus receptus est.* etc. Theophanes ex adverso victorem Heraclium CP. revisisse, tum altero anno Hierosolymam versus se contulisse pugnat. in tanta rerum Heraclii scriptorum differentia quem interponamus litis iudicem, non suppetit. ipse Nicephorus litem propriis verbis dirimat. enarrata quam ample Heraclii Hierosolymam profectione, ac crucis, si vere foret a barbaris restituta, facto examine, eadem probata, exaltata, et CP. missa, Heraclii reditu in eam urbem nondum memorato, subiungit: δευτέρα δὲ ἦν ἰνδικτιών, ἥνικα ταῦτα ἐπράττετο, indictio secunda numerabatur, cum ista fierent. at hic annus Heraclii decimus nonus indi-

etione secunda notatur: ad mentem itaque Theophanis, ex Nicephori iudicio decimus nonus Heraclii elabebatur, *ἡνίκα ταῦτα ἐπράττετο*. Nicephorum porro Heraclii in urbem regiam adventum posthaec scripta si dixeris, geminum in eam urbem e Perside et Hierosolyma reditum facilis concedam, et Nicephorum narratorum ordinem solitum pervertere observabis.

505, 5. ἀποκαταστήσας Ζαχαρίαν τὸν πατριάρχην] occupatae a Persis Hierosolymae tempore Modestum eius episcopum sedisse testis est Nicephorus. vivente Zacharia, vel absente, nullam Modesti in Hierosolymorum ecclesiam auctoritatem Theophanes refert. quae ratio, ut falsum omnino Nicephori chronicon existimaret, Petavium impulit, litem vero verbis huiuscemodi a Theophane ad hunc annum scriptis aptissime componi. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ τοῦ πατριάρχου Ζαχαρίου τελευτήσαντος, μετὰ τὸ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐκ Παλαιστίνης ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας, τοῦ δὲ ἁγίου Μόδεστον καὶ Ἀρχιμανδρίτου τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Θεοδοσίου, τοῦ πῆσαντος τὴν ἁγίαν Ἀναστασίαν, καὶ τὴν ἁγίαν Βηθλεέμ, ὥς ἐμπρησθέντα ἀπὸ τῶν Περσῶν· τότε οὖν χειροτονεῖ ὁ βασιλεὺς τὸν ἁγίον Μόδεστον πατριάρχην. verba porro ista licet vitiosa, et a grammaticae legibus aliena sensum a Petavio animadversum reddunt quam congrue: *imperator Hierosolymam ingressus est*, (precedente vero tempore) *cum soluta captivitate in Palaestinam rediisset Zacharias patriarcha, et diem ultimum obiisset, tunc imperator sanctum Modestum, qui sancti Theodosii monasterio quondam Archimandrita praepositus fuerat, et sanctam Anastasiam, id est, resurrectionis templum, et aliud in sancta Bethleem a Persis exustum, reparaverat, ordinari curavit*: cunctis tamen in exemplaribus, quae ad manus sunt, non extare observo. in illust. Peyrez. codice fateor legi; ad Barberini marginem ex Palatino, cum quo Peyrezianus codex comparatus, exscripta non inficias eo. in Regio, in Vaticanis tribus, in Barberino non reperiri, et num a Theophane primo prodierint, incertum contendo. tot codicibus uno quasi stylo exaratis concordese Anastasius, miscellae scriptor, et Cedrenus adiungunt: et quae adducta verba continent, ne verbo quidem attingunt. quocirca ex eis, ut mihi falsum Nicephori chronicon reddatur, colligere non licet: maxime cum Zacharia captivitate Persica detento, quae Baronii sententia est ad a. C. 616 num. 7, Modestus, ut episcopatus administrator, sedem tenere potuerit: idque solum Nicephori auctoritate evinci: quin immo illud idem memoratis superius verbis, ab ipso etiam Theophane foetus nomine agnitis commode confirmari. qui

enim quondam monasterii praefectus, tum vero episcopatus administrator S. resurrectionis templi, et Bethleem ruinas reparaverat, Modesto demum vivis erepto ab imperatore ad thronum olim commissum, proprias, non alienas agens vices, promotus est.

505, 13. Ἀδεσθηρ ὁ τοῦτου υἱός] regum, qui Persis dominati sunt, alia apud Nicephorum et Schikardum de rebus Persicis offerunt se nomina.

506, 4. ὁ πατριάρχης τῶν Ἰακωβιτῶν] auctor Monothelitarum historiae Combesis de Iacobitarum haeresi tractatum edidit, ex quo pauca proferam. ὁ Ἰάκωβος ἀφ' οὗ καὶ οὗτοι καλοῦνται μοναχός τις γέγονε Σύρος, Τζανζαλος ἐπωμαζόμενος, διὰ τὴν ἄγαν αὐτοῦ, ὡς οἶμαι, εὐτέλειαν. οὗτος οὖν ἀναδεξιόμενος παρὰ τοῖς Σύροις τοῦτο ἐκήρυττεν. et infra: οἱ τῷ Ἰακώβῳ μοναχῷ Σύρῳ πεισθέντες ὠνομάσθησαν Ἰακωβίται. *Iacobus, a quo isti appellationem sortiti sunt, Syrus quidam monachus, ignobilis valde atque obscurus fuit, cognomine Tzanzal (Culex) ob summam, puto, eius vilitatem. hic ergo Eutychetis amplexus doctrinam, apud Syros eam praedicavit.*

Ibid. 10. ἡρώτησέν τε τὸν βασιλέα] memoratus auctor Athanasii cum Heraclio congressionis a Theophane fidem elevaturus, his eam oppugnat argumentis. 1. alteri cum Paulo Severiano ab eodem Heraclio habitae persimilem: quam perinde licet locorum et temporum circumstantiae diversam, pleraque tamen eandem ostendant. 2. iis auctoribus aut scriptis eam non memorari, quibus eius mentio debuerat esse commendata. 3. perperam Heraclium animo consternatum (attonitum argutius scripsisset) audita Athanasii sententia recenseri, cui iam Pauli Sergiique mens similis fuisset aperta. 4. Paulum Severianum episcopatu Antiocheno ob haeresim simulate repudiatam ab Heraclio donatum, Pauli forsitan abiecisso nomen, et Athanasii assumpsisse. leviora tamen sunt haec tela, quam quibus confodiatur Theophanes, et historiae ab eo conscriptae veritas laedatur. ac primi quidem impetus in eam nullus est, aut certe debilis, qui geminum Heraclii, qua cum Paulo, qua cum Athanasio congressum admittit, atque ut eundem, vel similem materia et proposito, ita personarum, loci, temporum circumstantiis diversum. 2. scriptoribus nonnullis licet Athanasii fraudes obvolvuntur silentio, aliis tamen velut Sophronio concrepantibus buccis easdem execranti sonore ventilantur. *cum quibus, inquit, anathema sint et catathema, Athanasius quoque Syrus, et Apozygarius Anastasius, etc.* 3. Athanasii verbis stupefa-

ctum Heraclium, quae res novas, et inaudita dogmata prae aliis ingererent: in nonnullis enim a Severianis discrepabant Iacobitae. 4. ultimi argumenti apud me, vel cordatos ea tantum erit fides, quae se probata auctoritate senserit fulciendam. illud insuper moneo eo in Theophanem discursu prave Baronium argui, qui, Cedreno Heraclii et Athanasii colloquium in annum 25 reponente, ad annum 20 illud revocarit. seriem enim annorum qui legerit apud Cedrenum, typographi solius, haud Baronii advertet erratum.

507, 10. οἱ Ἰακωβίται, καὶ οἱ Θεοδοσιανοί] de istis Euagrius, de illis tractatus in historia Monothelitarum.

509, 9. τὸ πλήρωμα τῆς ἐκκλησίας] illud esse totum ecclesiastici cleri conventum demonstrant Basilii, et Chrysostomi liturgiae, et euchologium.

Ibid. 12. ἐκ τοῦ ζωοποιοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ] ἐν μέλανι. in atramentarium sanguine fuso. inscitiae Baronium suggillat novus historiae Monothelitarum auctor, qui Theodori gestum hic relatum usu aliquo antiquis probatum ignoraverit. at non ignorantia, sed Theodori insolitae actionis modesta fuit Baronii expositio, qui eam nullo ecclesiae ritu praeceptam, aut usurpatam asseruit. quod ducentis post annis episcopi Orientales distillato in atramentarium Christi sub vini speciebus sanguine subscripserint, aut antiqui sacramentum cum satyro Ambrosii tulerint secum, aut una in tumulum praeceperint sepeliendum, addidisset etiam hodie ab episcopis Graecis peregrinantibus, quod mihi experientia constat, per terras et maria delatum, rei quidem insolentiam arguit, ac nonnullam Graecorum ex antiquo usu audentiam, nullam tamen Baronii ignorantiam, vel quod ipse testatur, similem ecclesiae Romanae ritum arguit.

510, 3. τῷ δὲ ἐννάτῳ] reiecta particula adversativa δέ, praecedentibus haec adiungenda. synodus enim hic laudata, de qua inferius ad annum Constantis 8, temporis characteribus huiusmodi insignitur.

Ibid. 14. ὁ ἐρημικὸς Ἀμαλῆ] Machomedus desertorum Arabiae incola.

Ibid. 16. κατὰ τὸ Γαβιθάιν, καὶ Τερμουχθάν] memoratur inferius ad annum Heraclii 24 et 25.

511, 3. ὁ τῆς ἐκκλησίας διώκτης] Constans: de quo anni sequentes.

Ibid. 5. ἀνεβίω Μουαμέδ] comparandus Theophani Abraham Echellensis, de Moslaminorum imperio: ipse quoque Theophanes sibimet conferendus apud Constantinum Por-

phyrogenetam de admin. imp. cap. 17, ubi haec eadem pene ad verbum.

511, 17. ἀναγκαιὸν δὲ ἡγοῦμαι] quae sequuntur excerp-
psit Constantinus Porphyrog. et ex eis conflavit caput 14,
ex quo lucem haec accipiunt.

512, 1. Νῆζαρος γὰρ ὁ τοῦ Ἰσμαὴλ ἀπόγονος] Ismaelis
sobolen aliter deducit Abraham Ecchellensis pag. 157, di-
versus ille ordo apud eundem dignoscendus: nomina pene
eadem leguntur, Nazarus, qui Constantino Ζήναρος, Zenarus,
Massarus, qui forte hic Mundarus; Rabiba, qui hic Arabia;
Caisus, qui hic cunctisque in codicibus particulae copulativae
καὶ Ἰσος adiungitur, veriusque ex Constantino cap. 14 Καί-
σος scriberetur; Tamum pag. 158, qui hic Themimes, et in
Peyrez. Τεμήμης extat; et Asedus rursus pag. 157, de Co-
raso inferius ad seq. pag.

Ibid. 9. Ὁμηρεῖται] iidem mihi qui Ecchellensi memo-
rato Aumaritae, qui relictis sedibus in Arabiam felicem se-
cesserunt, hacque de causa eius regionis incolis ipsorum po-
steri ascripti sunt.

513, 10. τὸν λόγον τοῦ ψευδαββᾶ] addunt variae le-
ctiones ὀνόματι Σέργιον κακιδόξον. exponit Constantinus,
συμψευδομαρτυροῦντος αὐτῷ Ἀρειανοῦ τινος μοναχοῦ ψευδο-
νύμου δι' αἰσχροκέρδειαν. καὶ οὕτως ἡ γυνὴ πλανηθεῖσα, καὶ
ἄλλαις γυναιξίν ὁμοφύλαις κηρύξασα προφήτην αὐτὸν εἶναι,
προῆλθε τὸ ψεῦδος. Mahometo falsum compraebebat testimo-
nium Arianus quidam falsus monachus (nomine Sergius) tur-
pis lucri gratia. atque ita uxore aliis quoque contribulibus
foeminis ipsum prophetam esse contestante, mendacium progres-
sum est. locum porro hunc mendosum ita interpo. αὐτῇ
δὲ πρώτη δεξαμένη τὸν λόγον τινὸς ψευδαββᾶ ὀνόματι Σε-
ργίου κακιδόξου συμψευδομαρτυροῦντος δι' αἰσχροκέρδειαν.

512, 15. κρυπτιῶς ἔτη δέκα] haec in caput 17 Constan-
tini congesta.

Ibid. 3. οὐ τῶν παρόντων] ita cuncta exemplaria, nec
non ipsius Constantini: solum Barberinum, οὐ τῶν πα-
ρουσῶν.

Ibid. 8. ἐγεννήθη Ἡρακλείῳ] num ex Martinae neptis
coniugio non ita constat. duos enim tantum susceptos ex
ea filios narrat Nicephorus. καὶ δὴ δύο εἰς αὐτῆς υἱεὶς τίται:
nomen uni Flavius, alteri Theodosius.

Ibid. 9. Ἡράκλειος ἐτέχθη] ex Gregoria filia procrea-
tum testatur Nicephorus pag. 15.

514, 15. ἐπανέστησαν Πέρσαι] brevibus haec perstringit Nicephorus pag. 14.

Ibid. 19. ἀμνηραίους] duces interpretor, quos Sigebertus in chronico praetores. in regno Saracenorum quattuor praetores statuit, qui ἀμνίραι vocabantur. ipse vero amiras dicebatur: vel πρωτοσύμβουλος. ὁδηγηθέντας, duces vocat auctor anno succedente: imperatorem Abraham Ecchellensis dicit amiram.

515, 1. Μουχέων κώμη λεγομένη] Mecham puto indicari Mahometi sepulchro, non iam vicum, sed urbem celeberrimam.

Ibid. 2. βικαρίος] tribunis, et principibus vicarios annumerat Vegetius Latinus lib. 3, tribunis item et campiductoribus Mauricius. superiorem dignitatem, provinciae nimirum praesidem, ostendit imperii notitia.

Ibid. 3. εἰδωλοθυσία] ita Mahometicum festum vocat: de quo Chalcocondylus lib. 3 et Barthema.

Ibid. 4. Κορασινοῦ] e Corasi stirpe, de quo praecedens pagina. Corasus ille idem, me iudice, qui Ecchellensi *Coraiscius*, a quo *Coraiscitae* Mahometi pseudoprophetae cognati, et hostes dicti sunt: quo fit satis admiranti unde Saracenus hic Catabas Mahometi contribules prodiderit ad necem: hostis enim Mahometici sanguinis extitit infensissimus.

Ibid. 9. Χάλεδος] de quo Ecchellensis pag. 158.

516, 6. κτείνεται πρώτος] genus mortis, et causam refert Nicephorus. Abubacharus porro a quo occiditur, Abubacrus ab Abrahamo Ecchell. scribitur. de eodem Leunclavius hist. Musulm. lib. 1.

Ibid. 14. Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος Κῦρος] non longe ab indictione 6, quae superioris est anni promotionem eius assignant Anastasii collectanea in collatione S. Maximi cum Theodosio. scitis novitates, quae factae sunt a sexta indictione transacti circuli, inceptas ab Alexandria per novem capitula a Cyro, qui nescio quo pacto factus est illic praesul.

517, 4. Θεόδωρον σακελλάριον] Nicephorus. στρατηγὸν τε ἀνατολῆς ἐπέμπει Θεόδωρον τῶν βασιλικῶν χρημάτων ταμίαν τὸν ἐπίκλην Τριθύριον. Theodorum aerarii privati comitem, cognomento Trithurium, ducem Orienti praeficit.

518, 17. κατηγορεῖται δὲ ὁ Κῦρος] eadem Nicephorus referens, in nonnullis adversatur Theophani.

Ibid. 18. διαδύοντος] pravam Regii lectionem corrigunt variarum collectanea.

521, 2. *Χαλκηδόνα*] correctior Pal. codex, quo *Χαλκίδα* legimus: Chalcis enim Syriae urbs est, ad quam Ostroena provincia, de qua hic sermo. Chacidem quoque legit Anastasius.

Ibid. 17. *ΚΠ. ἐπίσκοπος Πύρρος*] indictione duodecima, quae huius anni propria, Sergium mortuum, et Pyrrhum ei subrogatum testatur Nicephorus.

522, 16. *τελευτᾷ Ἡράκλειος*] morbum, ultimam voluntatem, mortem, et sepulturam Nicephorus describit.

Ibid. 17. *βασιλεύσας ἔτη λ' καὶ μῆνας ι'*] Nicephorus *ἔτη λ' μῆνας δ' καὶ ἡμέρας ε'*, utrique chron. Alexand. quoad imperii initia conferendum.

Ibid. 18. *μῆνας τέσσαρας*] centum ac tribus diebus patri supervixisse scribit Nicephorus.

Ibid. 20. *καὶ Πύρρος πατριάρχης τελευτᾷ*] eius mortem in Constantis annum undecimum dilatam tum ex gestorum serie, tum ex temporis nota vincit Nicephorus eius depositionis historiam texens, et Theophanes eum anno praefato in sedem restitutum narrans, pleonasmus itaque expungendus.

523, 5. *τῷ δὲ αὐτῷ χρόνῳ*] Nicephori epitome.

Ibid. 16. *τοῦ ἐμὲ γεγοννηκότος*] correcte scripsisset, ὁ ἐμὲ γεγεννηκώς πατὴρ Κωνσταντίνος, ὃς ἐπὶ.

Ibid. 17. *ἱκανὸν σὺν αὐτῷ ἐβασίλευσεν χρόνον*] octo nimirum et viginti annos, ex chron. Alexand. et Nicephoro, solus demum vix menses quattuor ex superius dictis.

Ibid. 21. *Ἀθεμίτως γεγεννημένον*] ex Martini nepte: de cuius coniugio notum ex Nicephoro pag. 16, Theodori patrum dictum.

524, 5. *συμβούλους καὶ γνώμονας*] horum interpretatio ex historia miscella petita.

Ibid. 8. *τὸν ναὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ Μαργίδιον τῶν Σαρακηνῶν ἐν ᾗ πρῶτην ἐπήρχεν ὁ Σολωμονιακὸς ναός.* *Meschitam Saracenorum ubi prius Salomonis templum:* habent variae lectiones: de quorum erga illud religione terrae sanctae geographi.

525, 8. *τοῦ Φᾶν*] Abraham Ecchellensis Haffanum scribit. videndus Leunclavius hist. Musul. lib. 1.

Ibid. 10. *ἐστασίαςεν ὁ Γρηγόριος*] synopsis chronica Sirmondi in Anastasii collectanea.

Ibid. 12. *τῷ δ' αὐτῷ ἔτει γέγονεν*] anno praesente, indictione octava currente concilium Lateranense, seu Roma-

num, de quo pag. 286 celebratum eius acta perspicue docent: *in nomine domini dei salvatoris nostri Iesu Christi, imperii domini Constantis anno nono, sub tertio nonas Octobris, indictione octava.* quoniam vero indictione decima quinta Heracleonam in ordinem redactum auctor Theophanes testatur, aequo gressu indictionum numerum, et Constantis imperantis annos procedere, adeoque qui hic octavus, indictionem numeri eiusdem habeat, necesse est, eaque paritate ab auctore posita, anno integro calculos eius a concilii computo, quoad Constantis aetatem superari animadvertimus. nodum haud adeo solvit, quam secat Baronius ad annum Christi 641 num. 1 dicens: annum indictionis octavum in Constantis ineuntem nonum incidere: quod equidem ut verum, ita difficultatem eludit, exponit minime. nam cum circa Iulium mensem Heracleona pulso, sceptrum Constans adeptus sit, ex Pelavii calculis in Nicephorum edit. Reg. p. 74 certe ante 8 anni finem Constantis nonus initium facile ducit: at non is est, Theophani nonus, sed octavus, qui concilio circa nonas Octobriles acto annum a Septembri ductum mensibus tantum duobus antevertit. satius ad Theophanis mentem dicendum annos indictionibus signatos indictionum quandoque numerum, alium licet teneant, subire. quo fit, ut Constans sub indictionis decimae quintae imperium auspicatus, ac praeterea sequentes octo numerans, ut indictiones novem delibans, annos quoque novem attigisse scriptus sit.

526, 18. γέγονεν ἐν Ῥώμῃ σύνοδος] de cuius tempore ad pag. 288 notae.

527, 15. ΚΠ. ἐπίσκοπος Πέτρος] Pauli nomen rependum docent variae lectiones. de Pyrrho sedi restituto Anastas. collectanea. *deus statim iusto iudicio suo delevit eum de libro viventium.*

Ibid. 19. κόλοσσον Ῥόδου μετὰ αἰξ ἔτη] ex his quando colossus Rhodius fuerit erectus, collige. anno a mundi conditu 5145, et a Christi ortu 645, aes quo conflatum erat pretio distractum fuit, annis post eundem erectum mille trecentis et sexaginta: erectus est itaque anno a mundi conditu 4785, quo ex Georgii Syncelli (cuius continuator, Theophanes) computo Ezechias regni numerabat vicesimum. rursum vero: annus Abraham 2015 Christi natalitiis apud Eusebium consecratur: his adde post ortum annos 645, occurret ab Abrahamo in lucem profecto annus 2660, detractis mox 1360 superest 1300 summa: quae apud Eusebium inter Abrahami annos habet Ezechiae quintum ac vicesimum sibi adiunctum. aliter iterum: anno post Christum 645 colossi Rhodii aes vaenit 1360 annis postquam erectus est: annis itaque ante

Christum 715, quibus apud Petavium de doct. temp. lib. 13 pag. 547, adnectitur Ezechiae regnantis annus 13, cui septem aliis (quos Theophanis computo deesse contendit, de quo alibi) appositis, vicesimus Ezechiae consurgit, qui iam ex Syn-cello collectus est. summam dico: circa Ezechiae annum 20 vel proximum aliquem colossus Rhodio portui impositus est.

528, 11. *Βουκινάτωρος*] spectatum hunc solo nomine Buccinatorem existimarem, qui *κόμης Βουκινάτων* apud Rigaltium v. *Βούκινον* scribitur.

Ibid. 18. *Ἀβουλαβάρ δὲ στρατηγόν*] de cuius nomine, expeditione, et gestis Leunclavius hist. Musulm. lib. 1.

529, 5. *Θεσσαλονίκη ἐγκρίνεται*] *θὰς ἄλλω νίκην. pone alteri victoriam.*

530, 4. *Ἐθρίβαις*] *Αἰθρίβοις*] posuit superius. ita civitas Mecha alio nomine *Ietrib*, ut liber Alcoran testatur: licet Madinam *Iatrabā* quoque Arabibus dictam contendat Abraham Ecchell. pag. 154.

Ibid. 17. *τῷ δ' αὐτῷ ἔτει*] anno Constantis decimo sexto Maximum lingua manuque mutilatum argute clareque ex actis demonstrat Baronius ad a. C. 657 num. 2. passionis historiam omnem sequentibus profert.

531, 5. *ἃ καὶ κατ' ἔπος οὗτοι γεγράφασιν*] extant in Anastasii collectaneis a Sirmondo editis: necnon apud Baronium annis 656 et 657.

Ibid. 12. *τῷ δ' αὐτῷ ἔτει ἐξορίσθη*] anno Constantis decimo tertio Martini papae exilium, mortem vero decimo quarto, coniungenda, sequentes temporum characteres in ipsius Martini epistolis, Anastasii collectaneis, et aliis locis signati demonstrant. summum ecclesiae praesulatum sanctus ille pontifex mox ut adeptus est circa Constantis anni septimi exitum, ineunte octavo (iuxta Theophanis calculos) et indictione octava pari dierum gressu currente, monothelitarum errori condemnando concilium Romae celebrat. Theophanes superius assignatis annis, Baronius a. C. 649, ipsa concilii verba: *in nomine domini dei salvatoris nostri Iesu Christi, imperii domini Constantini piissimi Augusti anno nono* (qualiter numeretur nonus prius expositum) *sub die tertio nonas Octobris, indictione octava. praesidente sancto ac beatissimo Martino papa*, etc. ipse Martinus epistola ad Paulum Thessalonices episcopum. *nempe a die prima praesentis mensis Novembris, indictione octava, qua die missas a te lubricas literas accepimus, et condemnavimus*, etc. anno se-

cundo insidias ab Olympio exarcho sibi paratas sustinuisse declarant eius dicta iam proferenda. tertio, in Constantis decimam et indictionem decimam incidente Calliopam exarchum Romam profectum excipit, et ab eo CP. abducitur. eius quippe adventum referens scribit: *ego vero ipse graviter infirmus eram ab Octobrio mense usque ad praedictum tempus, id est, usque ad sextumdecimum kalendas Iulias. et infra: cum et in adventu infamis Olympii vani cuiusdam hominis cum armis me hunc potuisse repellere faterentur.* anni primi eo tempore, quo concilium habuit, aegrotasse, quae ipse gessit homo sanae mentis et firnorum laterum credere prohibent: Olympius quoque et Calliopas exarchi septimo a concilio celebrato mense, datis prius CP. litteris, responsis acceptis, susceptis confectisque CP. Ravennam, Ravenna Romam itineribus, varias Martino vexationes, quae moram exigant et successionem uno tempore nequeunt ingerere. abducitur itaque Roma anni tertii, ut vult Sirmondus in Synopsi chronica ad Anastasii collectanea mense Iunio, ac ut Martinus ipse scribit: *pervenimus kalendas Iulias Mesenam* (Misenum, ad ostia Tiberina promontorium) *in qua erat navis, id est, carcer meus.* menses tres inde per varias insulas exigit, ad anni nimirum quarti primordia: ipso dicente: *in plurimis insularum in quibus nos vel tribus mensibus peccata impedierunt, nullam compassionem adeptus sum.* annum Naxi commoratur, qui assumptionis eius quartus, et circuli currentis indictio undecima. *excepto duntaxat* (superiora verba prosequitur) *in insula Naxia, quoniam ibi annum fecimus,* etc. unde digressus indictionis duodecimae primo mense CP. adpellit. *cumque tandem pervenisset Byzantium,* inquit eius martyrii scriptor, *beatus ille septimo decimo die Septembrii mensis in portum prope Euphemiam,* etc. vario carcerum, examinum, et tormentorum generi subditus, exilii sententiam postinodum accipit. *fecit ergo reverentissimus papa in eodem Diomedis ergastulo octoginta quinque dies post primas nonaginta tres* (in excubitorum custodia) *hoc est omnes simul 178.* venit igitur Sagoleba scriba dicens, quia iussus sum auferre te hinc, et transferre in domum meam, et post dies duos dirigere te, quo iusserit sacellarius. et infra: dictum est ergo quia in Chersonam exulatur. et post dies aliquot cognovimus, quia illuc clanculo navigio transvectus est. ipse discessus tempus signat in epist. postquam egressi sumus ex eo quod Ieron dicitur a CP. navigantes sancta quinta feria coenae domini, pertransivimus Pharum, per diversa loca transmeantes, idibus Maiis, et Chersonem pervenimus. sexdecim tandem menses exilium ad eius mortem dilatatum coniicio ex his scriptoris

supra laudati verbis. *obiit autem, etc. mense Septembrio die sextadecima, etc. indictione quartadecima.* scelesti porro Pyrrhi lethum, in id tempus, quo Constantis anno duodecimo, et indictione pari Diomedis ergastulo sanctus pontifex tenebatur, auctor idem coniicit, in quo illi et Theophani convenit. haec attentius animadversa plura circa temporum rationem apud Baronium emendant.

531, 17. *εἰς τὸ Σαπφίῳ] loci nomen in Asia*, inquit Ortelius: *Mesopotamiae iuxta Tigrim urbem ex eodem v. Sapphe, Σαφῇ* malletm interpretari.

532, 4. *τὰς ῥόγας ἀνήνεγκεν]* non omittendae hic variae lectiones.

Ibid. 6. *καταλιπὼν ὁ βασιλεὺς ΚΠ.]* Theodosii fratris occisi manes vindictam comminantes discessus causam existisse narrant Cedrenus et Zonaras.

Ibid. 12. *κατὰ τῆς Ῥωμανίας]* Romano imp. ditionem subiectam Romaniae nomen iam olim accepisse confirmant haec Epiphani haeres. 69. *ἐπιστολὴν μεγάλην ἐγκύκλιον ὅλη τῇ Ῥωμανίᾳ γέγραφε* *epistolam bene longam, et encyclicam ad omnem Romaniam scripsit.* Baronius ad a. 3 in num. 6 ecclesiam catholicam significari censuit, sed aptius interpret Petavius *omnes Rom. imperio subditos* reddidit. Iordanis de Get. orig. *Anthemio principe iam defuncto, qui cum Recimere genero suo intestino bello saeviens, Romaniam trivisset, etc.* Cedreni in Constantino magno. *καὶ πάλιν οἱ Πέρσαι κατὰ Ῥωμανίας παρετάξαντο. iterum in Romanas provincias Persae arma movent.* Theoriani in legat. Armen. *παρακαλῶ μεταγραφῆναι τὴν συγγραφὴν ταύτην καὶ δοθῆναι μοι, ἵνα δὲ ξελληνισθεῖσαν ἐν Ῥωμανίᾳ ἔχοιμεν αὐτήν. opusculum istud describi, mihi que dari precor, ut Graece redditum in Romania habemus.*

Ibid. 17. *ἐγένετο πλάνη τῶν νηστειῶν]* ex paschatis in certum diem figendi incerta ratione contentiones et opinionum dissidia veteres apud Christianos Alexandrinos maxime, et Occidentales orta copioso doctrinae tractatu, et non parca exemplorum serie demonstrat Petavius lib. 2 de doct. temp. cap. 64 et lib. 4 cap. 24. unum huiusmodi praesenti anno contigisse indicant haec verba: *πλάνη τῶν νηστειῶν.* errore namque in quadragesimales dies qui ieiunio sacri, admissio, haud dubie quia CP. ecclesia paschalem solemnitatem erranter celebravit.

533, 8. *τὰ μέρη Ἑξαπόλειως]* Armeniam a Iustiniano imp. in quattuor partes divisam scribit Eustathius. primam

Heptapolim Ἑπτάπολιν dictam: secundam Pentapolim: tertiam Hexapolim Ἑξάπολιν: quartam Tzopharem, et Balbitenam vocatam. Sphadalam, vel ut alii codices Phadalem, vel Phaladam regionem ei conterminam existimarem cum Anastasio, nisi succedentis anni gesta Maviae ducem Armeniae fines bello incursantem, et rebeli Saborio suppetias ferentem describerent.

533, 11. τοῦ Κώνστα] Κώνσταντος et Κώνσταντι inflexionis vulgaris usus, quem Theophanes sequitur, ignarus est.

535, 9. κατέλαβεν τὴν Ἀραβισσόν] Arabissum castrum angusta montium, quibus iter fit in Armeniam occupare, patet: limitaneus praeses, eius κλειρουσάρχης. Ἀμνησίαν regionem Amniae fluvio Galatiae vicinam reor, et Anastasii miscellaeque verba, ipse vero pergebat non immemor, τῆς Ἀμνησίας adversum sensum referentia penitus aversor.

536, 2. Θηλύδριον] cubicularium, et ea de causa eviratum. vide lectiones.

Ibid. 12. πλησίον τῆς πόλεως] Pal. codex emendatus πλησίον τῆς πύλης.

537, 13. ἐδολοφονήθη ὁ βασιλεὺς Κώνστας] Nicephorus editionis Regiae pag. 21. Κωνσταντῖνος ἐν Σικελίᾳ ὑπὸ τῶν ἰδίων ὑπηρετῶν δόλῳ φονευθεὶς ἐν τῷ λουτρῷ, ἤδη ἐν τῇ βασιλείᾳ εἰκοστὸν ἀνύσας ἔτος ἐτελεύτα. *Constantinus in Sicilia a servis suis dolo in balneis interfectus, anno expleto imperii sui vicesimo septimo moritur.*

538, 6. Θεόδωρος ὁ κολωνεῖας] Anastasius, *Theodorus coloniae*. miscella. *Theodorus patricius coloniae*. num coloniae praesul auctoritate plurima inter aulicos valens? incertum. vide anni sequentis textum.

Ibid. 10. γαλλικῇ σμήχεσθαι] lotos in balneo, unguento postea unctos docet Thomas Dempsterus antiq. Rom. lib. 1. unguento relicto, *sapone Gallico* (sic enim Anastasius interpretatur) Constantem delinitum exhibet Theophanes. verum quis Gallicus ille sapo nisi odoratus, et moscho perfusus?

Ibid. 14. Μιζῖτιον] Anastasius, *Mesium*. miscella, *Mezen-tium* reddunt.

540, 1. ἀντίπεραν ἐν Συκαῖς] loco, qui nunc Galata, trans portum ad urbis Borealem partem.

Ibid. 19. κακαζοπορφύρους] alia lectio: κακαροπορφύρους. vera Palatini et Barber. codicum κακκοβορφορύρους. adeo ut onerariae naves ignem Graecum maioribus instru-

mentis quasi cacabis in Saracenicas exonerarent, triremes vero et dromones minoribus quasi scyphunculis eundem circumlarentur.

541, 3. στόλος ἀναβάλας] classis muscarum more, ubi abactae sunt, in eundem locum rediens. insultibus enim continuis, et obsidione septenni regiam urbem oppetens aestiva tempestate, cum hypernam Cyzici transegisset, mox infestior obsidionem repetebat: καὶ κατὰ τὸ ἔαρ ἀναβάλλων (unde στόλος ἀναβάλας satis barbare) ὁμοίως πόλεμον διὰ θαλάσσης συνήπτεν.

Ibid. 4. ἀπὸ τῆς πρὸς δύσιν ἀκρότης τοῦ Ἑβδόμου] CP. situs perito negotium verba haec facessent nullum. triangulus ferme est: ac latera quidem eius duo mari, terra tertium ambitur. κεράτινος κόλπος, *Cornu sinus*, qui portus est urbis, ad Boream alluit; ad Orientem, et flexuose nonnihil versus meridiem Propontis, Thracica tellus Occidentalem partem ambit. angulus Orientalis hunc in Propontidem, illinc in Ceratinum sinum flexus *Κικλοβίου* nomen gerit: oppositus ad Occidentem et portus aliud extremum Hebdomus est, et vicinium Pentapyrgii, sive Magnaurae palatium: a Pentapyrgio ad Heptapyrgium (Heptaculades Turcica dialecto, Latina Turres septem dicunt) qua terrestre latus urbis, Chryse, sive Aurea porta Heptapyrgio proxima occurrit. a Cyclobio itaque ad Magnauram, mari; a Magnaura ad Chrysen portum, terra CP. obsidebant Saraceni. liberum fuit Propontidis latus; quod appulsui huiusmodi sit omnino impervium.

Ibid. 14. ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη δὲ τοῦτο τελέσαντες] sexto itaque supra vicesimum Constantis annum Saracenica adversus CP. expeditio suscepta. Phadalas, Abdelos, Chale, (Chaleu scribit Nicephorus pag. 21) et Caisus. Phadalas quidem et Izid Maviae filius Chalcedonis partes armis infestis vexare coeperunt. παρεγένοντο ἀμφότεροι εἰς Χαλκήδον· καὶ ἡγχαλωτέυσαν πολλούς· scripsit auctor superius. turbata incursibus urbe, ἐξείμασεν Φαδαλᾶς εἰς Κύζικον· habet idem ad Constantini huius annum secundum. armorum classisque maior vis anno quarto incubuit, cum στόλον illum μέγαν ἐξήρτυσαν· quinto tandem Graeco igne vastati Saraceni, atque ita septem annis Saracenicam obsidionem toleravit CP. de qua obsessa liberataque in mentem eandem disserit Petavius in Nicephorum editionis Regiae pag. 75. si Nicephorum obieceris Constantino imperium ineunte Saracenorum ingentem classem adversus CP. missam: eam primam in urbem non excurrisse, sed post biennium longe auctiorem maiora quoque damna intulisse audies.

542, 5. ἀπὸ Ἡλιουπόλεως Συρίας] ἀπὸ Ἡλιουπόλεως τῆς Αἰγύπτου scribit Cedrenus. sed et Heliopolim Syriae alteram ab Aegyptiaca memorat Ortelius. favet auctori Zonaras. consulendus Leunclavius.

Ibid. 18. Μαρδαϊται] de his voce et scriptis desideratus Ecchellensis pag. 156. "cognatio Maraditarum appellatione dignoscitur, ita dicta a Mahrado f. Cahlavi, quae regionem Syriae conterminam longe lateque habitat, et ad quam referendae quoque sunt innumerae propemodum huius nominis familiae, quae plures Arabiae felicitis occupant urbes et agros. hi prae omnibus Arabibus genus armorum splendore ac virtute praeclarum reddiderunt: sed multo magis Christiana religione, cuius propugnatores acerrimi fuere." ipse Ecchellensis Libanita Mardaitam se iactabat, et eo nomine ac Christiani gloriabatur.

543, 13. Κορασινῶν] scripsit superius Κορασινῶν, quos Ecchellensi Coraicitas scriptos monuimus, de cuius nominis origine praeclara reliquit pag. 158 et 159.

Ibid. 18. χιλιάδας τρεῖς] et quid haec ex tantis? vide Peyrez. codicem χιλιάδας τέτταρες, numerum recte tribuit superius iam pensum pag. 288 ad annum Constantis 17, deinceps adhuc pendendum Constantini huius anno 16 pag. 301.

Ibid. αἰχμαλώτους ν'] ὀκτὼ χιλιάδας, quod fidem meam superat Peyrez. idem codex posuit.

544, 6. κάσταλδοι] urbium rectores, et καστροφύλακας Codini interpretor: ut inter regnorum provinciarum, et urbium Praesides gradus observetur. illi ῥῆγες, reges: isti ἔξουχοι: hi denique κάσταλδοι.

Ibid. 14. τὸ Βατάν] historia miscella, corrūit Edessanae ascensus, et trullus ecclesiae. τὸ Βατάν itaque amborem, ad quem utriusque ascensus, existima. vox ἀπὸ τοῦ Βαίνω corrupte derivata id suggerit. terrae motu pariter cecidit ecclesiae CP. trullus et ambo anno Iustiniani secundo et tricesimo.

Ibid. 18. Ἰνδικτιῶνι α'] attente numeranti, et priorum a pag. 288 D ordinem sectanti octava reperietur: et ad annum quoque mundi 6212 pag. 1 et 17, putanti octava rursus censebitur. codd. tamen omnes primam hic referunt: nec insulse si bene ad pag. notas coniectionavimus.

Ibid. 19. ἔτη κ'] στρατηγός. amera inferior. cuius itaque dignitas semper aucta est, plures annos στρατηγού, quam Amerae nomen gessit. quocirca Palatini et Peyresiani correctiores codices ἔτη κς legunt: miscella Regii nostri numerum observat.

544, 20. ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ τὸ τῶν Βουλγάρων ἔθνος] his non affinia modo, sed verbis pene eadem de Bulgaris Nicephorus refert pag. 22. fuit alter cum Nicephoro communis fons unde Theophanes hausit. quae circa Theophanis topographiam difficulta Petavii observat in notis, qua probentur, alia luce non indigent.

545, 1. Οὐννογονυδοβουλγάρων] separant hanc dictionem alii codd. apud varias lectiones, quibus Anastasius assentitur interpretans, *Onogundurensium Vulgarorum*.

Ibid. 6. ἀπὸ τῶν Ἰβηρίων πυλῶν] melius ἀπὸ τῶν Ῥιφαίων πυλῶν. e Riphaeis quoque montibus Tanaim deducunt Strabonis Asiaticae tabulae.

Ibid. 7. ἐν τοῖς Κανκασίοις ὄρεσιν] montes quoscumque nonnulli vocant Alpes: an Graecis quilibet alii Κανκάσιοι?

Ibid. ἀπὸ δὲ τῆς μίξεως τοῦ Ταναΐ, καὶ τοῦ Ἀτάλ] Hondiana Moscoviae tabula fossa communi, cui nomen *kamouss*, hinc Tanaim in Maeotidem paludem, illinc in mare Caspium, qui nunc Edel, olim Volga, a quo Bulgari, erumpentes consociat. Caphis autem et alia a Theophane descripta nullibi extant.

Ibid. 10. πλησίον τῶν Νεκροπυλῶν] *Negropoli*, civitatem supra Tauricam Chersonesum in eadem tabula comperio.

Ibid. 16. καὶ τοὺς ἐκεῖσε οἰκοῦντας Ἑβραίους] Cimmerios malle, aut cum Anast. et miscell. Ἰβήρους reponere.

Ibid. 19. ὀψάριον] ὀψάριον, ψάριον, ὀψάριν, ψάριν, et ψάρι, apud recentiores Graecos, *piscis*. Meursius.

546, 1. ἐπὶ τῶν χρόνων] Nicephorus, ἐν δὲ τοῖς Κωνσταντίνου χρόνοις, ὅς εἰς τὴν δύσιν ἐτελεύτα. quare legendum hic, ἐπὶ δὲ τῶν χρόνων Κωνσταντίνου, τοῦ εἰς τὴν δύσιν τελευτήσαντος.

Ibid. 2. Κροβάτου τοῦ κύρου] idem Nicephorus, Κοράτος τις τοῦνομα κύριος γεγόμενος. κύρος, et κύρ recentiorum ὑποκυριστικά, velut apud Latinos a voce *dominus*, istae *domnus*, et *dom*. a κύρ Graeco nonnulli Gallicum sive deducunt.

Ibid. 16. Ἀραβία] sequentis lineae τὸ Ἀβάρων Ἀβαρίας pariter hic legendum monet, aliter licet cunctis in codd. scribatur. quapropter Anastasius, *alter eorum in Avaria Pannonia chagano Avarum se subdens*, etc.

547, 9. *Βερζιλίαις*] Bersiliae reddidit Anastasius. *Βιρζιλίας* etiam habet codex Peyrez.

548, 16. *παρακονδακίζειν*] Meursius v. *παρακοντάκιον*. non recte dixerim quid sit, etsi divinem. nil recte divinabis, nisi *velitationem* dixeris. videndae auctoritates apud Rigaltium. hinc *παρακοντακίζειν* Theophani *contis velitando agere*. *παρακοντάριον* haud scite Rigaltius in *παρακοντάκιον* mutat: *κοντάριον* v. *κόντος* scripsisse, recordari debuerat. ceterum τὸ *παρακονδακίζειν* cunotis in codd. hic occurrens in *παρακοντακίζειν* emendatius mutandum videtur.

551, 2. *συνηθροίσθη ἡ ἀγία*] nonam quidem indictionem, qua synodum actam eius acta testantur, numerat annus praesens: verum qui imperii non nisi duodecimus est, qua ratione tertius ac decimus post consulatum, anno tantum primo ineundum, putabitur?

Ibid. 3. *τῶν σπθ' ἐπισκόπων*] pauciores ac iterum pauciores alii referunt, inter quos Baronius a. D. 680 num. 41 et Binius notis in conc. 6 centum ac septuaginta solos Matthaëus Blastares in nomocanonis prooemio recenset.

Ibid. 14. *Αἰθρίβου*] Mecham esse superius diximus, aliis *Ietrib*, Ecchellensi *Iatrab* dictam.

552, 15. *ἰστέον ὅτι μάνην ληρωδῶς φλυαροῦσι*] inter opinionis eiusmodi assecclas Tarasium CP. praesulem exitisse demonstrant haec eius verba synodi septimae act. 2. "quae hic ignorantia, qua plerisque laborant circa hos canones? scandalum est enim dubitare, num sint sextae synodi. cognoscant igitur tales sextam synodum temporibus Constantini fuisse congregatam, nimirum contra eos, qui tantummodo unam actionem, et voluntatem in Christo collocant. illi igitur haereticos anathemate verberantes, orthodoxamque fidem confirmanτες, sub annum decimum quartum Constantini domum redierunt. post annos igitur quattuor, vel quinque, illi iidem patres sub Iustiniano Constantini filio congregati canones ediderunt: neque de hac re quisquam dubitet."

553, 1. *τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς ἐσχάτης βασιλείας*] Trullanos canones a sexta synodo anno septimo supra vicesimum editos hoc uno Theophanes coniicit argumento, quod sexta synodo a mundi conditu anno, ut ipse putat, 6172 celebrata, ad annum 6199, cuius ipsa meminit can. 3, totidem intercedant. occurrunt nihilosecius plura non adeo calculos eius turbantia, quam opinatum manifestissimae falsitatis coarguentia. 1. anno quocunque prodierint ille canones, eum

tamen indictione quinta fuisse signatum canonis tertii convincit testimonium. *συνορώμεν, ὅτι τοὺς δυοὶ γάμοις περιπαρέτας, καὶ μέχρι τῆς εἰς τοῦ παρελθόντος Ἰανουαρίου μηνὸς τῆς παρελθούσης Ἰνδικτιῶνος τετάρτης.* verum qui a mundi 6172 septimus ac vicesimus annus est, qui quintae indictionis notam ferat, ac non potius sextae, cum circuli alterius, hoc est penultimi indictione nona synodus sexta, ut eius acta testantur, coacta fuerit? 2. Iustinianus secundum imperans indictionem quintam, qua synodus in Trullo habita, nullam numeravit: eadem vero in eius primum imperantis annum, quintum mundi 6183 incidit. 3. canones in Trullo editos, Pauli patriarchae suscriptione firmatos se vidiisse testatum reliquit Blastares in nomocanonis prooemio: *ἡγεμόνες γὰρ ἐν αὐτῇ ἐγνωρίζοντο Παῦλος ΚΠ. Παῦλος Ἀλεξανδρείας, Γεώργιος Ἀντιοχείας, Ἀναστάσιος Ἱεροσολύμων, Ἰωάννης νέας Ἰουστινιανουπόλεως, Βασίλειος τῶν Γορτυναίων μητροπόλεως τῆς Κρήτης νήσου. καὶ τὸν τόπον ἐπέχων πάσης τῆς συνόδου τῆς ἀγίας ἐκκλησίας Ῥώμης· οὕτω γὰρ παλαιότες εὑρεται βιβλίοις μετὰ τὴν τοῦ βασιλέως ὑπογραφὴν ἕκαστος τῶν πατριαρχῶν τε, καὶ τῶν μητροπολιτῶν ὑπογραφῇ τὸ οἰκτεῖον σημειωσάμενοι ὄνομα, καὶ ἀξίωμα.* principes eius synodi celebrabantur, Paulus CP. alter Paulus Alexandriae, Georgius Antiochiae, Anastasius Hierosolymorum, Ioannes novae Iustinianopoleos, Basilus Gortynae metropoleos Cretae insulae, ac totius synodi sanctae Romanae ecclesiae vices gerens. ita namque post imp. subscriptionem, patriarcharum et metropolitanum singuli proprium nomen ac dignitatem veteribus in libris signaverunt. is autem Paulus non nisi sub Iustiniano primum regnante tenuit patriarchatum ex ipsius Theophanis chronica ratione: reliquum est itaque ut exactis post sextam synodum annis decem, sub imperio Iustiniani primo, indictione quinta, mundi 5183 Trullani canones evulgati fuerint. alter porro numerus quem ab orbe condito annorum 5199 habet canon tertius, aliam a Theophane putandi rationem sequitur.

555, 4. *Νικηφόρον η']* novem sribet loco proprio.

Ibid. 8. *ἀποστέλλει Ἀβιμέλεχ]* de Abimelech nominibus plurima curiose exposuerunt Leunclavius, et Abraham Ecchelensis, gesta vix attigerunt.

556, 12. *Ἰουστινιανὸς νωότερος ὢν, ὥς εἰς χρόνων]* ita Nicephorus: qui paulo inferius Libanitarum militum auctoritatem paucis recenset.

Ibid. 16, *Βουλκακίαν]* miscella, *Hyrcauiam*: Anastasius, *Bucaniam* reddit. Peyrez. *Βουλκανίαν* scripsit.

557, 5. *παρέλυσε δὲ τὴν μετὰ τῶν Βουλγάρων*] *fusus ista* Nicephorus.

Ibid. 6. *τοῦ οἰκείου πατρὸς ἐνορδίνους τύπους*] τὰ ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς εἰρήνης ἔνεκεν, καὶ τῆς ἄλλης πολιτικῆς εὐταξίας βραβευθέντα διέστρεψε. *quae a patre suo de pace, ac reliqua reip. ordinatione constituta fuerant, omnia pervertit.* Nicephorus.

Ibid. 20. *κατὰ Μουσάρου*] *arbitror eum qui superius* pag. 300 Muchar scriptus est.

558, 16. *ἀλόγως μετοικῆσαι*] *Cypro nimirum communis iuris existente, et utrique principi annuum tributum pendente, ex superius dictis. de Cypriorum migratione Constantinus de adm. imp. capp. 47 et 48.*

559, 11. *τοῦ Μαχῶ*] *placet prae reliquis Peyreziani ex Pal. lectio Μαῖκα*, qua Mecca Mahometico sepulchro illustrius intelligitur. Arabum sermone Macca dicitur. Leunclavius.

Ibid. 13. *ὁ τοῦ Μανσούρ*] *vocis expositionem profert auctor ipse pag. 350. officium videtur hic apud Barbaros indicare.*

560, 4. *Περιούσιος λαός*] *vide nomen λαοῦ etiam exercitui significando impositum.*

Ibid. 5. *ἐν Σεβαστοπόλει*] *Sebastopolis alia Cappadociae, Colchidis ad Pontum alia. Ortelius.*

Ibid. 14. *ἄστας ἀντὶ φλαμούλου*] *ἄστα, φλάμουλον, oriflambe*, recentioris dialecti vocabula *hastam, vexillum, bandum, banniere*, Gallis significant. τὸ *κουρκουρόν* inferius positum *Xylander pharetram, miscella marsupium* interpretatur.

Ibid. 15. *κρεμάσαντες*] *pari sceleri par quoque vindicta, urgentibus eam foederis fracti sponsionibus e conto suspensis a deo inflicta. "cum enim Theodorus angelas," ut Georgius Acropolita editionis Regiae cap. 25 refert, "cum Asano Ioanne conditionibus ac petitionibus perturbatis audacior esset, atque inordinatius non solum in regia, sed in aliis civilibus negotiis sese immisceret, saepeque iusiurandum negligeret, fidemque violaret, in affines Bulgaros pedem movit, et ex Romanis, atque Italis ingentem militem exaggerat, et Adrianopolim praetergressus, in superiorem partem Hebrim agmine ducto, cum Bulgaris poscebat, sed exitium sibi quaerens, acie configere. videbatur enim Bulgaros timore percitos nequaquam, vel solum sui exercitus impetum sustinere: at non sic Bulgari. sed Asanus Ioannes perfidia, ac foedere*

ab Angelo Theodoro fracto potius, quam propriis viribus fretus, parva sibi auxiliari manu ex Scythis conducta, nec numero quidem millenis, confidentius in conflictum agebatur, ὡς φασί τινες τῇ σημαίᾳ τὸν ἔγγραφον ὄρκον τοῦ Θεοδώρου ἀπαιωρήσας, signo etiam militari, ut a nonnullis memoriae proditum est, iureiurando Theodori scripto appenso."

561, 7. μαθὼν τὴν τῶν Ἀρμενίων ἥτιαν] victi ad Sebastopolim Armeni, eam urbem Cappadociae, vel Ponto non adscribendam, imo Armeniae ipsius caput, et medii sinus civitatem non ignotam declarant. e Thracia quoque Abydeno freto traieci Sclavini, in Cappadociam maritimam, vel in ulteriorem Colchidem ut quid penetrassent, castris et aciei loco in Armenia deputatis? quare dictiones τῇ παρὰ θάλασσαν, ad anni superioris textum positas redundare vehementer suspicor.

Ibid. 10. τὸν Χαγάνον] Bulgari, Sclavini, Unni ducem suum agnominant Chaganum. hic ille est, quem annus superior Νεβουῖλον, Nicephorus Γεβουῖλον scripsit.

Ibid. 19. ἀνείρεσις τῶν χοίρων] a Saracenis porcinam carnem Iudaico more aversantibus.

562, 2. σακελλάριον αὐτοῦ] Suidas v. Ἰουστινιανός' ταμίαν τῶν βασιλικῶν χρημάτων expressius nominat. is comes rerum privatarum domus divinae olim dictus, qui bona publicata, aut alia ratione ad fiscum pertinentia administrabat. Pancirollus.

Ibid. 6. τούτων ἐπιστάτας] παραστάτην Graeci vocant hodie *compulsorem*, et *operarum praefectum*, qui lentos et desides urget, et ut promoveatur atque absolvatur opus invigilat: ille reor est ἐπίεικτης, alias ἐκβιβαστής Basil. eclog. 9 dictus. ἐπιστάτην autem operarum cuiusque ordinis lignariorum v. g. caementariorum, dolatorum, etc. primicerium interpretor. eos πρωτομαστώρους vulgaris dictio nuncupat.

Ibid. 8. παιδικῶς δι' ἁβίνων μαστιγῶσαι] Suidas v. Ἰουστινιανός. ex Nicephoro: ἄχρι καὶ εἰς τὴν μητέρα Ἰουστινιανοῦ τὴν τόλμην ἐξήνεγκε, μάστιγας αὐτῇ ἐν ὀχήματι, ὡς οἱ γραμματισταὶ τοῖς παισὶν ἐπιθέμενος. adeo ut in ipsam Iustiniani matrem extulerit temeritatem, verberibus ipsi in curru ludimagistrorum more inflictis. ἁβίνας porro, vel ἁβήνας Oppiani scholiastes σκυτάλας, scuticas, et flagella interpretatur: habenam quoque scuticam intelligit Horatius lib. 2 epistola 2.

in scalis latuit metuens pendentis habenae.

562, 10. εἰς τὰ τοῦ γενικοῦ λογοθεσίου] Suidas et Nicephorus citatus: καὶ Θεόδοτὸν τινα ἔγκλειστον γεγονότα κατὰ τὰ Θρακικὰ μέρη τοῦ Στενοῦ τῶν δημοσίων λογιστὴν, ὃν τὸ δημῶδες λογοθέτην γενικὸν ἐποίησεν. et Theodotum quietam ad Steni Thracias partes prius inclusum, aerarii publici rationalem supremum, quem generalem logothetam nuncupat vulgus, creavit. is est apud Pancirollum in notit. imp. cap. 73 largitionum comes, cui totius publicae pecuniae ex tributis et vectigalibus exigendae et conservandae cura demandata erat.

Ibid. 12. ἔγκλειστον] ἀναχωρητὴν, et ἡσυχαστὴν. Trullanae synodi canon 41. τοὺς ἐν πόλεσιν ἢ χωρίοις ἐν ἐγκλείστραις βουλομένους ἀναχωρεῖν, καὶ ἑαυτοῖς καταμόνας προσέχειν, πρότερον ἐν μοναστηρίῳ εἰσιέναι δεῖ, καὶ τὴν ἀναχωρητικὴν παιδοτριβεῖσθαι διαγωγὴν. eos qui in urbibus, vel vicis in clausuris volunt secedere, et sibi ipsis separatim, seu in solitudine vacare, prius quidem in monasterium ingredi oportet, et anachoreticum vivendi genus probare et edoceri, etc. Balsamo scholiastes, μέγα τι καὶ τολμηρὸν ἔστι καταμόνας ἡσυχάσαι τινά, καὶ ἐν βραχυτάτῳ οἰκίσκῳ ἐγκλεῖσαι ἑαυτὸν ὡς τεθνεῶτα παρ' ὅλον τὸν τῆς οἰκείας ζωῆς χρόνον. magna quaedam res est, et inceptum valde audax separatim et in solitudine quiescere, ac silentium agere, seipsumque in exigua domuncula, tanquam toto vitae suae tempore mortuum, includere. canonis nuper editi Theodotus violator, et clausurae infractor, quid in mediis turbis agit? Meursius ἐγκλειστὴν, sepulchri salvatoris festum interpretans, quod est eius nominis monasterium, ut aliud τῆς ἀναστάσεως, hallucinatur.

Ibid. 13. τοῦ στενοῦ] proprium nomen hic, quod Nicephoro appellativum. κατὰ τὰ Θρακικὰ τοῦ στένου λεγομένου πόρον. in Thraciae finibus ad freti (Propontidos) angustias.

Ibid. 15. ἐκ τῶν διοικητῶν] διοικητὰς hic τῆς πόλεως οἰκητοραὶν oppono, Regnicolam videlicet civi CP. quis enim nesciat διοίκησιν esse, ἢ πολλὰς ἐπαρχίας ἔχει ἐν ἑαυτῇ, dioecesim plurimas provincias complecti, ut episcopatus διοικησις cum urbe praecipua plures vicos? adi Balsamonem in synodi Chalced. can. 9, Morinum in exercit. eccl.

563, 3. ποιῆσαι εὐχὴν] nil non auspiciato moliantur Graeci, nisi praemissa prospero successui advocando benedictione. qua de causa consecrati templi eversionem sinistrum quid portendere veritus, patriarchae benedictione probari firmarique exposcit.

Ibid. 4. τῶν μητροπολίτων] de quo nota inferior secunda.

563, 5. *φιάλην καὶ βάθρα κτίσαι τοῦ δήμου τῶν Βενέτων*] populares tribus et factiones solemnibus imp. processibus cum suis insignibus et demarchis adfuisse Codinus de coron. imp. innuit. locum itaque commodum Venetae dispositurus imperator, *φιάλην, fontem*, machinam nimirum labro sculpto statuisque conspicuam, et *βάθρα, sedes lapideas* vel *marmoreas*, bases vocat miscella, ἐφ' ᾧ, inquit Suidas, *κάθηνται ἐν τοῖς συλλόγοις, quibus in comitiis sedendi datur opportunitas*, excitari curat. de phiala et precibus consecrandae ecclesiae affectis euchologium.

Ibid. 14. *τὴν μητροπολίτου εἰς τὸ Πτερὶν*] origines CP. ὅτι τοῦ μητροπολίτου τὴν μονὴν ὁ αὐτὸς Ἰουστινιανὸς ἐκτίσεν. ἐκλήθη δὲ οὕτως, ὅτι οἶκος ἦν ἐκεῖσε μητροπολίτου τινός, *metropolitae monasterium Iustinianus extruxit*, priore nimirum ad palatium eius nominis everso. sic autem dicitur, quod ibi fuerit *metropolitae cuiusdam habitatio*. τὸ δὲ Πτερὶν, τὸ παλαιὸν οἶκος ἦν Πέτρου πατρικίου ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ. *locus Petri vocatus, Petri patricii sub Iustiniani magni tempus, domus extitit*. eapropter lectio Peyrez. codicis εἰς τὸ πραιτώριον erronea est.

Ibid. 18. *τῷ ἐπὶ κλην Ῥουσίῳ*] miscella cognomento Ruffo.

Ibid. 19. *ἀποκτεῖναι τὸν δῆμον*] haud promiscuam plebem arbitror, sed factionis Prasinæ συρφετόν.

364, 1. *Λόντιος δὲ ὁ πατρικίος*] ἐκ τῆς Ἰσαύρων ὁρμώμενον χώρας, καὶ στρατηγὸν γενόμενον τοῦ Ἀνατολικῶ καλουμένου στρατεύματος· exponit Nicephorus pag. 25.

Ibid. 6. *ἐν τῷ Ἰουλιανισίῳ λιμένι τῆς Σοφίας*] orig. CP. ἐκλήθη Ἰουλιανοῦ λιμὴν, ὅτι ὁ κτίσας αὐτὸν οὕτως ἐκαλεῖτο. *Iuliani portus, ab eo qui construxit nomen accepit*: ut a Sophia deinceps appellationem mutarit, dictum superius.

Ibid. 8. *συνετάσσετο*] dictionis interpretationem habent notae superiores.

Ibid. 12. *ἡγούμενος τῶν Φλώρου*] orig. CP. τὰ δὲ Φλώρου καὶ Καλλιστράτου ἐκτίσαν οὕτως καλούμενοι τοὺς οἴκους αὐτῶν. μετὰ δὲ τὴν τελευταίαν αὐτῶν ἐγένοντο μοναὶ ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, ἐξ οὗ καὶ Παῦλος πατριάρχης μετὰ 57 χρόνους γνοὺς τὸν θάνατον αὐτοῦ, ἐν τοῖς χρόνοις Εἰρήνης παρητήσατο τὸ πατριαρχεῖον, καὶ κατελθὼν ἐκεῖσε ἡσύχασε, καὶ τέθνηκεν ἐκεῖσε μετὰ μῆνας 8. *Flori Callistratque loca, istius nominis duos aedes sibi construxerunt*: iis vero defunctis, Constantini magni temporibus in mo-

nasteria mutantur. exinde Paulus patriarcha sexaginta et octo annos natus pacis tempore morte praevisa, abdicavit se patriarchatu, et illuc progressus solitariam vitam professus post menses quattuor expiravit.

566, 6. *γλωσσοκοπήσαντες*] linguam cum naso praecisam Iustiniano testatur Nicephorus, *τεμὼν τὴν γλῶτταν, καὶ τὴν ῥίνα.* postmodum tamen libere locutus est.

Ibid. *ἐξώρισαν ἐν Χερσῶνι*] Nicephorus, *ἐν Χερσῶνι τῇ πόλει ἐξώρισε δέκατον ἤδη ἔτος ἐν τῇ βασιλείᾳ διανύσαντα.* in Chersonam urbem (Ponti ad Maeotidem paludem) deportat, anno eius imperii exacto decimo.

Ibid. 10. *εἰς τὸν Βοῦν*] πρὸς τὴν καλουμένην τοῦ Βοῦς ἀγορὰν. *ad Bovis forum.* Nicephorus.

Ibid. 15. *ἄλιδος*] Anastasius, *senalidus.* legit corrupte *ιστράτευ σενάλιδος.*

Ibid. 17. *τοῦ Βαρνουκίου*] ut Iberum duces et gubernatores curopalatae, non dignitate, sed nomine ab imp. decorabantur, ex Constantino de admin. imp. cap. 46. ita qui Lazicae et Barnucii rectores patricii nomenclatura celebres habebantur.

Ibid. 20. *ταξατιῶνα*] lexicon Cyrilli ms. *τάξις, τὸ στρατιωτικὸν σύνταγμα, ἐξ οὗ ταξῶται.* *taxatos* reddit Anastasius. *ταξατίων, praesidium ex taxatis conflatum* Nicephorus, *στρατὸν ὀπλίτην πρὸς φυλακὴν* scribit.

567, 7. *πρωτοσύμβολος*] *consiliarius supremus,* qui hodie Turcis Vezir Azem exponitur in Leunclavii onomastico. Nicephor. δὲ τῶν *Σαρακηνῶν βασιλεὺς* ταῦτα μεμαθηκώς, *πλείονα κατ' αὐτοῦ ἐκίνησε πόλεμον.* Regii nostri lectio ad annum Constantini 11 de Mavia, τῶν *Σαρακηνῶν* *πρῶτος βασιλεὺς.* alia, *πρωτοσύμβολος.*

Ibid. 10. *καὶ εἰς περίδρομον ἐνδόν*] miscella, et *hostiliter exterius castra metatus* est.

Ibid. 17. *ἀνέσκαψαν*] Nicephorus, τοῦτον *δυσφημοῦντες ἀδικοῦσι.* pergit quasi Theophanem expositurus: *ψηφίζονται δὲ ἀψίμαρον ὄνομα, στρατοῦ ἄρχοντα τῶν κουρικιωτῶν, τυγχάνοντα τῆς κιβυραιωτῶν χώρας, ὃν Δρουγγάριον Ῥωμαῖοις καλεῖν ἔθος.* eiusque loco *apsimarum eligunt, qui tum curcioletarum copiis praeerat, e cibyraeotarum regione, quem Drungarium Romani vocant.* Codin. de off. *Δρουγγάριος* δὲ *πρῶτος θαλάσσιος, classis praefectus.* *Δρουγγος* ποσότης τοσούτων *τινῶν ἐρμηνεύεται. Globus militum.* Cibyraeotas classarios milites laudat Constantinus de thematibus.

568, 6. διὰ τοῦ μονοτείχους] miscella per *singularem murum*. ea nimirum parte qua uno tantum muro urbs ad Blachernas cingitur. muri enim circuitu maris vacantes duplices sunt. Gyllius topogr. CP. lib. 1 cap. 19, et Cavanus Acropolitae adiunctus de obsidione CP.

Ibid. 7. ὑπὸ ἐξωτικῶν ἀρχόντων] Zonaras, ἐπαρχεῖας ἀρχοντας vocat: qui nimirum extra urbem in provinciis mœnera sua obibant, ab urbanis magistratibus distincti: vel potius qui ex peregrinis regionibus imperatori militantes, quales principibus Christianis Helvetii, ab eo castrorum, urbium, palatii, sacri etiam cubiculi custodiam sibi demandatam accipiebant: hoc pacto Barangos Anglos, et Bardariotas Persas suo tempore ab imp. honoratos Nicetas et Codinus referunt.

Ibid. 13. ὑπὸ φυλακὴν εἶναι] ἡσυχάζειν scripsit Niceph. hoc est, ἐγκλείσθαι δίκην διάγειν. vide scripta paulo superius.

570, 18. Σίσιον] castrum Ciliciae Guiljelmo Tyrio memoratum. Ortellius.

571, 3. εἰς τὸ Δαρᾶς] Nicephorus. Δόρος πρὸς τῇ Γοθικῇ κείμενον χώρα. Doros in *Gotthiae limitibus positum*.

Ibid. 4. τῶν Χαζάρων Χαγάνω] idem, αἰτεῖ δὲ τῶν Χαζάρων ἡγεμόνα. Χαγάνους δὲ τοὺτους αὐτοὶ καλοῦσι. unde Chazarum (ducem Chaganos illos nuncupant) ut ad e veniret, rogat. Chazari porro Tauricae Chersonesi, et Maeotidis paludis fauces ad Occidentem occupant.

Ibid. 7. Φαγανουρίαν] Maeotidis paludis Orientalem regionem.

Ibid. 15. Βοσπόρου] Σκυθικοῦ addit Nicephorus, qui aliis Cimmerius.

Ibid. 19. κόρδα] Nicephorus ἀγρόνη.

572, 2. εἰς στόμην] idem εἰς Τόμην καλούμενον παραδολάσσιον χωρίον. Petavius in notis. reddit Anastasius *imen*: alia lectio, *in mare*.

Ibid. 6. Βασβακούριον] Nicephorus Βαρασβακούριον, τὸν τε Σολιβάν, qui hic Σαλβανός.

Ibid. 10. τοῦ Δάναρι, καὶ τοῦ Δάναστρι] de fluvio hisce consule Petavii notas in Nicephorum pag. 77.

573, 7. εἰς τὴν Χαρσίον πόρταν] Egri Capi vocant hodie Turcae, id est, obliquam, ut reapse aditum exhibet sinosum. orig. CP. ἐκ τοῦ Χαρσίον δευτερεύοντος μέρους Βιέτων, a Charsio secundae Venetorum factionis tribuno dictam

volunt, quibus auctoris verba adstipulantur. inter ipsam, et sequentem Adrianopoleos portum versus continentem Blachernarum palatium situm fuit.

573, 21. Ἡράκλειος] Apsimari frater Orientalium copiarum dux.

574, 2. ἐν τῇ τείχει πάντας ἐφούρκισεν] πρὸς τῇ τείχει ἐπὶ ξύλου ἀνήρτησεν.

Ibid. 4. ἐμπράκτους] actores vertit Anastasius, cuius alia lectio auctores habet.

Ibid. 9. ἀπολύσεως τοῦ πρώτου βαΐου ἀπόλυνται, finis, et demissio: βαΐον, palma, et praemium. adi notas in Cedrenum posteriores.

Ibid. 13. ἐν τῇ νήσῳ Ἀμαστρίδι] ad Bithyniae pontum. correctius Ἀμαστρίδι posuit Nicephorus.

Ibid. 18. κλητορεύων] ἐν δείπνῳ συγκαλῶν. idem.

575, 10. καθολικὴν Λαμασκου] templum ad quod conveniendi promiscui sexus viris ac mulieribus potestas est, maxime quod in civitatibus primarium est, et antistitis sedes, catholici nomen obtinuisse ex Balsamone declaravimus in euchologicis.

Ibid. 15. ἀδύνατον τῇ ἐκείνων γλώσσῃ] hinc numerorum notas et characteres, *cifras*, vulgo dictos, Arabicum inventum, aut *Arabicos* nulla ratione vocandos, qui haec legerit, mecum contendet. etenim si Arabum lingua, id est, linguae characteribus unitas, binarius, ternarius, etc. scribi nequeant: qui characteres aut ψῆφοι nuncupabuntur Arabici? et licet deinceps Arabum lingua computorum libros Valid insserit describi, numeros tamen ac summas expense et ad longum, χωρὶς ψήφων Graecis εἰδισμένων, voluit apponi, quod Basilii postmodum a Graecis, teste Cedreno, statuit observari. notas itaque characteresque, quibus numeros summam exaramus, 1 2 3 4 etc. ab Indis et Chaldaeis usque ad nos scite magis advocat Glareanus in arithmeticae praeludiis.

Ibid. 18. Ἰουστινιανὸς τὴν ἀναμεταξὺ] eandem historiam fuse prosequitur Nicephorus.

576, 18. ἀββᾶς] Σολιμᾶν vocat ille κατὰ τὴν αὐτοῦ διάλεκτον.

578, 6. μυριοβόλων] μυριαγῶγων habet Peyrez. codex. ideo verti *onerarias*: quas Anastasius *chimeras*: forsan etiam *πυριοβόλους*, igne Graeco plenas et armatas.

Ibid. 16. Τουδοῦνον] Petavius ubique legit τὸν Δοῦνον,

et τοῦ Δούνου, reliquis nominibus propriis articulo carentibus. miscella, *Tudunum*. variae lectiones varie legunt.

578, 19. εἰς σοῦβλας ξυλίνας] Nicephorus, ξυλίνοις ὀβελοῖς προσαρτήσας. consule Meursium v. σοῦλβλα.

579, 2. εἰς χελανδούρους] Nicephorus ἀκαίῳ ἐμβαλὼν.

581, 3. Ἰνδῶ ὄντι] addit, καὶ ὅλα θυσεῖδεῖ τυγχάνοσι.

Ibid. 17. δογὴν αὐτοῦ] Anastasius, in susceptionem eius. lubens reponerem, κατὰ τὴν δογὴν αὐτοῦ.

Ibid. 20. κατὰ ἄνδρα νομίσματος ἑνός] Nicephorus, κατὰ ἄνδρα ἑκατὸν νομίσματα.

582, 4. τοὺς τοῦ Ὀψικίου] Bithynos, Mysos, Phrygas, Dardanos, Troas Opsicium thema comprehendit. iidem *Obsequiani*, imperatoriae maiestatis prodromi satellites, qui dum comitantur, astant, palatium custodiunt, ὠψικεύουσι.

Ibid. 6. ἀρμενίζοντα] Nicephorus, θρασυάμενος τῶν τοιοῦτον στόλον πρὸς τὸ Βυζάντιον καταίροντα. Suidas, ἄρμενον, τὸ ἰστέον. inde ἀρμενίζειν, vela facere. Portius in lexico.

Ibid. 12. μετὰ κούρσου] Nicephorus, σὺν ὀπλίτῃ λαῷ. Anastasius, cum incursione militari: id est, cum celocibus armatis.

Ibid. 16. τὸ κιονάκιον τῆς ἁγίας τραπέζης] sacram mensam unica columella nonnunquam fulciri diximus superius.

Ibid. 18. Φυλακτά] miscella, *Phylacteria*.

583, 5. ἐπὶ τῶν ἄνω Καλλινίκης παραπορτίων] παραπόρτια, portas parvulas aliis maioribus adiunctas, ex Meursio interpretare iuxta Constantinum in tact. *ἐχέτω δὲ τὸ περίφραγμα τοῦ φουσαίου πύλας τέσσαρας τὰς μεγαλωτέρας, καὶ δημοσίας, παραπόρτια τε μικρὰ περισσότερα. habent castrorum portas maiores et publicas quattuor; portulas minores multo plures.* Anastasius vero filium in superioribus templi liminibus iugulatum, vix in mentem possum inducere: quare *Καλλινίκης παραπόρτια*, vel ut habet Nicephorus, *τὴν καλομένην τῶν Καλλινίκων*, quadraginta martyrum, vel quamlibet aliam ecclesiam, cum nominis huiusmodi apud origines urbis non occurrat, aliud nusquam, nisi forte Callinices, et eius posterorum aedem celebrem ad Blachernas designabunt. adversam interpretationem tenet Petavius in Nicephorum.

Ibid. 7. τῶν ἁγίων Ἀναργύρων Παυλίνης] a Paulino magistro Theodosii iunioris zelotypia moti iussu capite tran-

cato, Cosmae et Damiani inchoatam aedem origines CP. testantur.

583, 17. τῷ παραμηρίῳ] *ensis brevior*. loco Const. 6. παραμήρια, ἤτοι μαχαίρας διεζωσμένοι. Iustinianus novell. 85. ξίφη, ἀπερ καλεῖν εἰώθασι παραμήρια.

584, 4. προορατικός] non prophetiae, sed astrorum lumine: unde Cedreno ἀστρονόμος vocatur.

585, 2. καὶ τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἐτυφλώθη] anno tyrannidis arreptae secundo lumen oculorum effossione Philippico adeptum est, ex Theophanis verbis inferius legendis: eodem itaque anno synodum sextam proscripsit. quare Petavii lapsus miror in Nicephorum scribentis. anno primo Philippici Bardanis pseudosynodum coactam scribit Theophanes, non anno secundo, ut vulgo theologi. ad annum quidem Philippici primum synodum istam memorat Theophanes; verum ut occaecationis tempori eam hic consociat, ita in annum illum primum eandem habitam nusquam asseverat. comparanda his Nicephori CP. historia.

Ibid. 11. αἰρετικός καὶ μοιχός] fidem haeresi adulteravit: et tyrannidi incubavit.

586, 2. οὐκ ἡσχύνθη ἐκμανῶς κινήσῃναι] manum sextae synodo evertendae admovit, scelus autem anno sequente opere completum est.

Ibid. 5. καθελὼν Κῦρον] abrogationis praetextum adducit Baronius a. C. 712 num. 2.

Ibid. 6. ἐν τῷ τῆς Χώρας μοναστηρίῳ] orig. CP. ἡ δὲ μονὴ ἡ Χῶρα, πρῶτον μὲν εὐκτήριον ἦν. Κρύππος δὲ ὁ ἐπαρχος, καὶ Γαρός τοῦ Καππαδόκος Φωκᾶ περιορισθεὶς ἐκέλευσε ἐκτίσσειν ταύτην εἰς κάλλος, καὶ εἰς μέγεθος, ἀποχαρισάμενος ἐκέλευσε κτήματα πολλά. ἐπεκλήθη δὲ Χῶρα, ὅτι ἐπὶ τῶν Βυζαντιῶν χωρίον ἦν ἐκέλευσε, ἐπεὶ καὶ τὰ στονδίου χωρίον ἦν ἐξῴθεν τῆς Βύζης. *monasterium Chora oratorium prius extitit: Cryppus vero praefectus, et Garus Phocae Cappadocis filius illuc relegatus pluribus possessionibus donatis, in eam, qua visitur, formam et amplitudinem extulit. Χῶρα vero nomen habuit quod ibi foret χωρίον ager: quandoquidem et studiensis monasterii locus ager quoque primitus fuit.*

Ibid. 7. Γερμανόν τε τὸν μετὰ ταῦτα] oppositis licet in adversum Theophanis et Nicephori testimoniis ecclesiasticae libertatis desertae sanctos viros Germanum CP. et Andream Cretensem damnantibus, ab omni criminis nedum nota, verum etiam suspicione remotum Germanum Petavium Nicephori commentator contendit. at cum innocentiam tanti

viri non nisi existimatione de illo concipienda probet; Theophanem et Nicephorum falsitatis convictos agi non patietur, qui de Germani et Andreæ lapsu Baronii luctum, et querelas legerit a. d. 712 num. 5 6 et 7.

586, 10. Νικόλαόν τε τὸν ἀπὸ καυκοδιακόνων] καυκόν, iuxta Suidam, est ὁ παρὰ τοῖς σοφοῖς κάλυξ. quare Nicolaus iste quondam καυκοδιάκονος, a calicibus minister, vel φαρμακοποιός. et salubrium potionum artifex, ceu τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμων mihi erit. auctor miscellae Anastasium sequutus, rescissis quae de Germano et Andrea Cretensi tractant verbis, Theophanem in hunc modum reddit. "reperit autem sui sensus Ioannem, quem episcopum CP. fecit, deposito Cyro praesule, quem et exilio relegavit in monasterio Charas, Nicolaumque diaconum calicum effecit, qui cum medicinali disciplina esset sophista, tunc quaestor erat." Petavii sinceræ de Germani et Andreæ fide et constantia opinioni lectio istiusmodi faveret, et rescissa verba a pravi affectus non nemine in Theophanis textum intrusa contenderet: at cum in adversum anno Constantis ultimo Germanum et Andream ecclesiasticae libertatis desertores, cui Nicephorus contestis accedit, edixerit et aliud sit omnino Nicolaum istum ἀπὸ καυκοδιακόνων, caucodiaconum, ita dicam, extitisse, et caucodiaconum, sive calicum diaconum recenter institui: ab Anastasio verba memorata mihi potius iudicantur omissa, quam a corruptore in Theoph. textum maligne immissa. diaconum calicum dicet alius Nicolaum in ecclesia institutum, cum ei dispertiendi inter plebem Christianam dominici sanguinis cura commissa est. assererem utique, nisi textus haud vitiandi, et sincerius exponendi studium ab tricis huiusmodi alienum me faceret.

Ibid. 13. χαρτόφυλακα] ecclesiae iuris dicundi praefectum, et tabularum eius custodem, in dubiis quaestionibus solvendis primum patriarchae assessorem, iudicem vero in ecclesiasticis omnibus secundum chartophylacem existima: et plura de eodem apud euchologica et Codinum lego.

Ibid. 15. διὰ τοῦ Φιλέα εἰς τὸ στενόν] Phileam ostium Thracii Bosphori, qui στενόν, conicio, Nicephorus, τῶν Βουλγάρων ὀπλίτης ὁμιλος ἀθρόως τοὺς ἐν τῷ Θρακικῷ Βασίλειῳ οἰκοῦντας ἐπεισιπτεῖ.

Ibid. 17. περαματίζοντας] portum CP. hinc inde traicientes. πέραν, trans CP. locum vocabant: περάματα, lintres traiecturis accommodatos, et περαματίζειν, lintribus huiusmodi transvchi.

587, 2. τὴν Μισθίαν] ita profecto legendum, *Μηδείας*, vitiata apud Nicephorum lectio reiicienda. μετὰ δὲ ταῦτα, recensitis nimirum Bulgaricis incursibus, καὶ τὸ τῶν Σαρακηνῶν ἔθνος τῶν Ῥωμαίων κατέθεν χώραν· καὶ τὰ πλείστα μέρη διατρέγοντες, πλείστην ἕσπην βλάβην ἀνθρώπων τε καὶ κτηνῶν ἐποιοῦντο· τὴν τε Μηδείαν καὶ ἕτερα πολίσματα συμπαραλαμβάνουσι· Misthiam Lycaoniae urbem ex Ortelio dabie loquente, certo coniicies.

Ibid. 13. ἐν δὲ τῇ μεσημβρίῳ] Nicephorus, εἰς ὕπνον κατὰ τὸν μεσημβρινὸν τῆς ἡμέρας καιρὸν ἐτράπετο.

Ibid. 15. πρωτοστράτωρ τοῦ Ὀψικίου] comitis illius thematici stratorem primum concipe: ὑπηρετῶν τινα posuit Nicephorus.

Ibid. 17. ταξιατῶν] Nicephorus, στρατιωτῶν.

588, 1. εἰς τὸ ὄρνатуριον τῶν Πρασίνων] miscella, ad oratorium *Prasinorum*. Cedrenus, εἰς τὸ ἄρματαῖον τῶν Πρασίνων, ad *Prasinorum armatorium*. ἄρματα vero dictio cum currus tum arma, haec recentiore, illos antiqua significandi consuetudine referat; locum quo *Prasinorum* quadrigae, vel arma et ornamenta ad Circenses agones parabantur, ἄρματαῖον, vel ὄρνатуριον indicabit.

Ibid. 4. ὁ πρωτοασηκρητις] Nicephorus, ἀναγορεύουσιν εἰς βασιλέα Ἀρτέμιον Φιλιππικοῦ Γραμματέα, οὗς τῇ Ἰταλῶν φωνῇ καλοῦσιν ἀσηκρητις.

589, 5. τοξοβολίστρας, καὶ τετραραίας εἰς τοὺς πύργους, καὶ μαγγανικά] primum historia miscella reddit, arcobalistas, secundi vice Meursius πετραρεῖα, sive πετραρέας supponit: tertium Nicephorus exponit, πολεμητήρια ὄργανα· de reliquis idem consulendus.

Ibid. 8. ὠρεῖα] Moschopulus apud Meursium, ὠρεῖον, τὸ σιτοδοχεῖον, horreum. consentit miscella.

Ibid. 13. τῷ δ' αὐτῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἀρτεμίου] in annum Artemii primum, eumque ineuntem tantummodo Germani in thronum CP. translationem reponendam sequentes rationes docent. 1. anno Leonis decimo tertio, indictione 13, post annos pontificatus quatuordecim, menses quinque, et dies tres, Germanum sede depulsum verbis quam apertis declarat Theophanes ad annum Leonis praefatum, et ex eo Anastasius habet: summo sacerdotio functus (est Germanus) annis 14, menses 5, diebus 7, anni vero illi dies et menses a Ianuarii die septimo, ut ibidem scribit Theophanes, vel ut Anastasius, 7 idus Ianuarias, qui in eundem incidit, et quo Germanus exauctoratus, sursum

numerandi ab Arthemii anno primo, indictionis 13, caractere dignoscendo principium deducunt. error itaque Theophanis aut librarii annum Artemii secundum primi vice reposit. 2. Constantinopolitanae sedis dignitas indictione decima tertia Germano, si bene numeret, delata fuit, circuli sequentis decima tertia pariter abrogata: prior autem illa in Artemii annum primum incurrit. ratio tertia ipsa Theophanis auctoritate stabilitur. annus Germani pontificatus vertens et integer, ut ex eius laterculo colligo, Artemii anno secundo vertenti quoque et integro ex aequo commensuratur: at mensis Augusti die quarto (hunc quippe numerum anni quattuordecim diebus 7 et mensibus quinque coniuncti desiderant) concessum tradit Theophanes. eius igitur auspicia ab ipsius Artemii anno primo, licet exeunte, petenda. 4. Artemius annum imperii secundum numerans indictionem decimam quartam reperit: ut enim Leo imperii sui anno decimo tertio indictionem decimam tertiam sociam nactus est, et primam primi; ita circuli praeuotis ultimam Theodosius anno unico sceptris potitus, praecessor vero Artemius anno secundo deiectus decimam quartam anno eodem sortitus est: eam ob rem Germanus decima tertia institutus ab eius anno primo in CP. sedem translatus asseritur. 5. indictiones sursum deorsumque numeratae, et tum praeuiis, tum succedentibus collatae quartam ac decimam Artemii secundo designant: an non itaque tertia et decima Germani translatione notata Artemii eius anno primo attribuenda? hac ergo, quam explanamus de Germano in CP. thronum transvehendo historia in annum priorem revocata, praesentibus verbis in verum sensum restituendis correctionem huiusmodi appono: τῷ δ' ἀντὶ πρῶτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἀρτεμίου, ἢ ἰνδικτιῶνι, μηνὶ Αὐγούστῳ δ' μετετέθῃ Γερμανός, καὶ τὰ ἐξῆς.

589, 17. ψήφῳ καὶ δοκιμασίᾳ] haec propria episcoporum et his maiorum instituendorum formula verbo μετετέθῃ in προχειρίζεται formula: de qua euchologium consecrandi episcopi ritum proferens.

590, 5. κατὰ παρουσίαν] ac forsitan eius rogatu, ut quam citius haereticus Ioannes exturbaretur.

Ibid. 9. πρὸς τὸ κόψαι ξυλὴν κυπαρισσίην] Nicephorus, ναυπηγησίμοις ξύλοις κυπαρισσίνοις ἔνεκον.

Ibid. 14. λογοθέτην γενικόν] idem, τῶν δημοσίων φόρων λογιστὴν, ὃν λογοθέτην γενικόν οἶδε καλεῖν ἡ συνήθεια.

591, 6. ἐκλήπτορα τῶν δημοσίων φόρων] idem, τῶν δημοσίων φόρων πράκτορα.

591, 17. τοῦ δὲ τῆς πόλεως στόλου] unus CP. portus varia pro vario situ nomina sortitur. occidentem quae pars respicit, et est ad Blachernas, a S. Mamante appellatur: orientior altera, νεώριον est. illam ergo classe urbica tenente, Thraciam appellere non poterat hostilis Theodosii exercitus. ubi in νεώριον secessit urbica classis; Theodosius locum relictum et Thracicas partes occupavit. conferenda his CP. topographia Gyllii lib. 4 cap. 6.

Ibid. 20. Νεωτερίου] Peyrez. codex correctius habet Νεωρίου.

593, 1. Μασαλμᾶς] Μουσαλμᾶς scribitur apud Niceph. qui mille et octogintas eius naves recenset.

Ibid. 7. ἄς λαλήσωμεν] vice λαλήσωμεν, modernae Graeciae imperativus pluralis: ἄς exhortandi particula.

Ibid. 9. Ἀμόριον] Ἀμώριον scribet inferius. Suidas Ἀμώριον καὶ Ἀμώρο; πόλις τῆς μεγάλης Θρυγίας. ὁ πολίτης Ἀμωριεύς. Ἀμωρραῖος quoque, et Ἀμωραῖος reperitur apud auctorem, et Cedrenum.

Ibid. 12. εὐφημοῖν] ita pronantiat corrupta dialectus vice εὐφημοῦσι: ut ἄς λαλήλωσεν, vice λαλήσωμεν. ἄς illud exhortandi nota.

594, 12. ἡ δὲ βίγλα] *vigilia, excubiae*. Nicetas in Isacio Angelo lib. 1. μητε φυλακὰς ἔχων ἀκριβεῖς, ἢ βίγλας. neque custodes habens accuratos, neque excubias. reliqua hic occurrentia λoricιον, λορίκατος, μίλιον, καβαλλάριος, καβαλλικεύειν Meursius nullo negotio exponit.

595, 5. περιστατηθεῖς] *miscella maestus factus*.

Ibid. 16. εἰς τὰ λιβάδια θέλω μεταπληκεῦσαι] Anastasius, et *miscella, in pratis volo manere*.

596, 4. τὸν δομέστικον τῶν στρατόρων] ubi de magno domestico, qui supremus post imperatorem exercitus dux, non est sermo, δομέστικος, ait Ioannes Citri in iure Orientali, τὸν ἐξάρχοντα, τὸν προηγούμενον, τὸν ἐπιστάτην δηλοῖ. uniuscuiusque ordinis primum et exarchum significat; hic optime *primicerium*.

597, 19. καλοκαιρίον] *aestas, anni tempestas iucundissima*. Constantinus de admin. imperii. ὥστε μόνῃ τῇ καλοκαιρίῳ βλέπειν τὸν ἥλιον. adeo ut sola aestate solem habeant conspicuum.

598, 7. θεωρήσας δὲ ὁ στρατηγὸς ὅτι ἐπὶ Μασσαλαίων ἐπλησίασε] Anastasius reddit, *contemplatus igitur praetor quo*

Massa Leo appropinquasset. miscella, contemplatus igitur praetor quod Masalmæ appropinquasset. legendum itaque οτι ἐπὶ Μασαλμᾶν ἐπλησίασε.

598, 10. δύο ὑπάτους] neque προβόλους consules cum Anastasio interpretor, neque ἐξοχωτάτους, supremos viros: sed caduceatores potius, aut pacis agenda sequestratos.

Ibid. 17. εἰς Θεοδοσιανὰ] Theodosianopolim Phrygiae Pacatianae urbem: cuius Chalcedonense, et CP. quintum concilia meminere. Ortelius.

599, 3. Ἀκρωϊόν] Bithyniae. Anastasius, *Acroenum*.

Ibid. 21. τὰ μανίκια τῆς δεξιᾶς χειρός] Anastasius, *dexteræ manus suae manicas*, τὰς χειρίδας τῶν δεξιῶν χειρῶν disertior Nicephorus posuit. Petavius reddidit. *omnis dextræ manus digitos*. an non *χειρίδες* manicæ? ita glossarium Anastasii.

600, 4. ἐκ τῆς Γερμανικίων] ut Germanicia ad Syrorum et Cilicum fines nobilis urbs, ita Isauria provincia indigenarum latrociniis et barbarie infamis. Leo ex hac oriundus alterius nunquam patriae honorem sibi asciscere studuit.

Ibid. 16. βρόμος] proprie *foedor*, metaphorice *horror*, et *aversio animi*.

Ibid. 17. ἐν Ἀλανίᾳ] alia lectio, Ἀλβανίᾳ.

604, 9. μετὰ κυκλοπόδων] cyclopedes interpretatur Anastasius.

Ibid. 19. δηλοῖ αὐτόν] accusandi vice dativi casus apud recentiores frequentissimus.

605, 5. εἰς τὸν κάματον] *labor diurnus* iisdem *κάματος*, et *κάμνω*, *laboro*.

608, 2. κατήνας] *mirae magnitudinis scaphas*, et iterum *grandes naves* vertit Anastasius.

Ibid. 3. ἀπὸ τῆς Μαγναύρας] palatium Magnaura corrupte quasi Magna Aula dicitur Luitprando de legat. alii Anastasium in eo fulmine percutsum *magna aura* perire se deflentem narrant. plura Luitprandus, Gyllius, orig. CP. ad angulum meridionalem situm declarat contextus.

Ibid. 5. εἰς τὰ Εὐτροπίον καὶ Ἀνθιμίον] portus ad Chalcedonem, ab Eutropio Zenonis protospathario, aiant orig. CP. nomen accipit, de quo auctor ad annum Mauricii septimum.

608, 11. καὶ τοῦ στενοῦ μίκρον πνεύσαντος] borea Proponti.

Ibid. 12. ὁ δὲ εὐσεβὴς βασιλεύς] eius impietate nondum detecta.

Ibid. 17. ὄξείας καὶ πλατείας] Propontidos insulae.

609, 4. διὰ τῶν πρεσβειῶν τῆς ἀγίας Θεοτόκου] liberatae urbis annuam memoriam Augusti die 15 ecclesiae Graeciae recolit Menaeum, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀνάμνησιν ποιούμεν τῆς περὶ ἡμᾶς μεγίστης ἀνυπερβλήτου φιλανθρωπίας ἣν ἐδείξατο τότε ὁ Θεὸς ἀποστρέψας μετὰ αἰσχύνῃς τοὺς ἀθέτους Ἀγαρηνοὺς μωσιτεία τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας. *maximae, et quae captum omnem superat in nos clementiae eodem die memoriam agimus, quam nimirum tunc deus exhibuit, deiparae dominae nostrae super omnes sanctae, ac semper virginis Mariae intercessione depulsis cum dedecore irreligiosis Agarenis.* solutae obsidionis historiam deinde texit, et quae tum a Nicephoro, tum a Theophane omissa brevi, et ab historiae fide non alieno discursu percenset. *celebritatis vigilias et integrum παννυχίδα, quod pedibus stantes, nec eo die permissa inter decantandos hymnos sessione peragant, ἀκάθιστον τὴν ἡμέραν* Graeci appellant. orationem in eam memoriam ἐχχαριστήριον, et historicam profert is tomus quem historiae monothelitarum nomine P. Franciscus Combefis ante annos quattuor edidit. *historica narratio eadem quae in Menaeo, tantum cultiore stylo composita: occurrit pag. 817.*

Ibid. 5. τὴν ἄλυσιν ἐκ τῶν Γαλάτων] catena a Galata ad urbis muros producta CP. portum fuisse clausum demonstrat Laonicus Chalcondylus l. 7, Phranzes lib. 3 cap. 8 et alii.

Ibid. 9. τοῦ Σωσθενίου] perampli unius CP. portus regiones, ita dicam, plures, et βραχύτατοι λιμένες, ut historia penultima nota recensita scribit, varias appellationes sortiuntur Σωσθένιον, ad Chrysopolim reponit portum hunc Gyllius, quod in eo adversus Amycum praeliantes Argonautae salutem repererint *σωσθέντες.*

Ibid. 12. χεϊμῶνος δὲ γενομένου] Nicephorus totidem verbis haec scribens, Σουφιάμ vocat Σοφίαν, et Ἰζιβ, inferius Ἰζιδ, Ἰέζιδον, Anastasius Gizid. Soliniani nuper memorati necem, et eius genus memorat Menaeum superius adductum.

610, 4. εἰς τὸν Σάτυρον, καὶ Βρύαν] Bithyniae portus liquidis verbis ostendit Nicephorus.

Massa Leo appropinquasset. miscella, contemplatus igitur praetor quod Masalmæ appropinquasset. legendum itaque οτι ἐπὶ Μασαλμᾶν ἐπλησίωσε.

598, 10. δύο ὑπάτους] neque προβόλους consules cum Anastasio interpretor, neque ἑξοχωτάτους, supremos viros: sed caduceatores potius, aut pacis agenda sequestratos.

Ibid. 17. εἰς Θεοδοσιανὰ] Theodosianopolim Phrygiae Pacatianae urbem: cuius Chalcedonense, et CP. quantum concilia meminere. Ortelius.

599, 3. Ἀκρωϊόν] Bithyniae. Anastasius, *Acroenum*.

Ibid. 21. τὰ μανίκια τῆς δεξιᾶς χειρός] Anastasius, *dexteræ manus suae manicas*, τὰς χειρίδας τῶν δεξιῶν χειρῶν disertior Nicephorus posuit. Petavius reddidit. *omnis dextræ manus digitos*. an non *χειρίδες* manicæ? ita glossarium Anastasii.

600, 4. ἐκ τῆς Γερμανικίων] ut Germanicia ad Syro-ram et Cilicum fines nobilis urbs, ita Isauria provincia indigenarum latrociniis et barbarie infamis. Leo ex hac oriundus alterius nunquam patriae honorem sibi asciscere studuit.

Ibid. 16. βρόμος] proprie *foedor*, metaphorice *horror*, et *aversio animi*.

Ibid. 17. ἐν Ἀλανίᾳ] alia lectio, Ἀλβανίᾳ.

604, 9. μετὰ κυκλοπόδων] cyclopedes interpretatur Anastasius.

Ibid. 19. δηλοῖ αὐτόν] accusandi vice dativi casus apud recentiores frequentissimus.

605, 5. εἰς τὸν κάματον] *labor diurnus* iisdem *κάματος*, et *κάμνω*, *laboro*.

608, 2. κατήνας] *miræ magnitudinis scaphas*, et iterum *grandes naves* vertit Anastasius.

Ibid. 3. ἀπὸ τῆς Μαγναύρας] palatium Magnaura corrupte quasi Magna Aula dicitur Luitprando de legat. alii Anastasium in eo fulmine percussum *magna aura* perire se desinentem narrant. plura Luitprandus, Gyllius, orig. CP. ad angulum meridionalem situm declarat contextus.

Ibid. 5. εἰς τὰ Εὐτροπίου καὶ Ἀνθιμίου] portus ad Chalcedonem, ab Eutropio Zenonis protospathario, aiunt orig. CP. nomen accipit, de quo auctor ad annum Mauricii septimum.

608, 11. καὶ τοῦ στενοῦ μικρον πνεύσαντος] borea Proponti.

Ibid. 12. ὁ δὲ εὐσεβὴς βασιλεὺς] eius impietate nondum detecta.

Ibid. 17. ὄξείας καὶ πλατείας] Propontidos insulae.

609, 4. διὰ τῶν πρεσβειῶν τῆς ἁγίας Θεοτόκου] liberatae urbis annuam memoriam Augusti die 15 ecclesiae Graeciae recolit Menaeum, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀνάμνησιν ποιοῦμεν τῆς περὶ ἡμᾶς μεγίστης ἀννπερβλήτου φιλανθρωπίας ἣν ἐδείξατο τότε ὁ Θεὸς ἀποστρέψας μετὰ αἰσχύνης τοὺς ἀθέτους Ἀγαρηνοὺς μεσιτεῖα τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας. maximae, et quae captum omnem superat in nos clementiae eodem die memoriam agimus, quam nimirum tunc deus exhibuit, deiparae dominae nostrae super omnes sanctae, ac semper virginis Mariae intercessione depulsis cum dedecore irreligiosis Agarenis. solutae obsidionis historiam deinde texit, et quae tum a Nicephoro, tum a Theophane omissa brevi, et ab historiae fide non alieno discursu percenset. celebritatis vigiliis et integrum παννυχίδα, quod pedibus stantes, nec eo die permissa inter decantandos hymnos sessione peragant, ἀκάθιστον τὴν ἡμέραν Graeci appellant. orationem in eam memoriam εὐχαριστήριον, et historicam profert is tomus quem historiae monothelitarum nomine P. Franciscus Combefis ante annos quattuor edidit. historica narratio eadem quae in Menaeo, tantum cultiore stylo composita: occurrit pag. 817.

Ibid. 5. τὴν ἄλυσιν ἐκ τῶν Γαλάτων] catena a Galata ad urbis muros producta CP. portum fuisse clausum demonstrat Laonicus Chalcondylus l. 7, Phranzes lib. 3 cap. 8 et alii.

Ibid. 9. τοῦ Σωσθένιου] perampli unius CP. portus regiones, ita dicam, plures, et βραχύτατοι λιμένες, ut historia penultima nota recensita scribit, varias appellationes sortiantur Σωσθένιον, ad Chrysopolim reponit portum hunc Gyllius, quod in eo adversus Amycum praeliantes Argonautae salutem repererint σωσθέντες.

Ibid. 12. χειμῶνος δὲ γενομένου] Nicephorus totidem verbis haec scribens, Σουφιάμ vocat Σοφιάν, et Ἰζιβ, inferius Ἰζιδ, Ἰζίδον, Anastasius Gizzid. Solimani nuper memorati necem, et eius genus memorat Menaeum superius adductum.

610, 4. εἰς τὸν Σάτυρον, καὶ Βρύαν] Bithyniae portus liquidis verbis ostendit Nicephorus.

610, 6. τοὺς τῶν κατῶν συνδύλους] οἱ δ' ἐν αὐτοῖς εἰσπλέοντες Αἰγύπτιοι νυκτὸς τοὺς ἐνεστηκότας λεμβοὺς τῶν νηῶν εἰσβάντες, πρὸς τὸ Βυζάντιον ἦκον.

Ibid. 8. ἀπὸ τῆς Ἱερείας] est Hieria palatium supra CP. de quo Nicephorus in Heraclio. καὶ ἠϋλίζετο ἐν τῇ καλατῇ τῇ καλουμένῃ τῆς Ἱερίας · in palatio, quod dicitur Hieriae mansit. in urbe vero non extitisse ad eundem imperatorem, ut urbem ingrederetur a civibus delatae declarant preces. ubi reperiatur exponimus ad annum Copronymi 25. est quoque Ἱερία Propontis, et Bosphorus Thracius, eiusque maxime ostium atque fauces ad Euxinum Pontum: quamvis Ἱερὸν frequentius et magis proprie scribatur sparsim in hoc opere. lego insuper Ἱερὰν καλουμένην νῆσον apud Nicephorum editionis Regiae pag. 37, eademque τὸ Ἱερὸν ad Propontidos fauces audit.

Ibid. 16. ἀπὸ Πυλῶν] Pylas istas ex adverso CP. in Asia esse contextus auctoris arguit.

Ibid. 20. κλασματίζοντας] Anastasius, multis damnis afficientes. Cedrenus periphrastice, καὶ πολὺν φάνον καθ' ἐκάστην ποιῶντες.

611, 9. ἐνέσκηψεν εἰς αὐτοὺς καὶ λοιμικὴ νόσος] luem illam CP. ingruentem hominum trecenta millia sustulisse Paulus diaco: de gestis Longobardorum lib. 6 cap. 47 refert: hostes vero duntaxat infestasse auctoris verba mihi videntur commonere.

Ibid. 10. συνῆψε δὲ πρὸς αὐτὸν πόλεμον] Saracenos in Bulgaros insiliisse commentarium de sex actatibus clausurus Beda conscripsit his verbis: "Saraceni cum immenso exercitu CP. venientes triennio civitatem obsident: donec civibus multa instantia ad deum clamantibus, plurimi eorum fame, frigore, perirent: ac sic pertaesi obsidionis abscederent. qui inde regressi, Bulgarorum gentem, quae est super Danubium, bello aggrediuntur, et ob haec quoque bello victi refugiant, ac naves repetunt suas. quibus cum altum peterent, ingruente plurima tempestate, plurimi etiam mersis sive confractis per littora navibus sunt necati."

Ibid. 14. ὁ Θεὸς καὶ παναγία παρθένος] CP. urbem B. virginis curae commissam, et eius nomini dicatam testatur Menaem die 11 Maii. τὴν ἀνάμνησιν πνευματικῶς τελοῦμεν τοῦ γενεθλίου ταύτης τῆς Θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος τῶν πόλεων, τῆς κατ' ἐξαιρέτον ἀνακειμένης τῇ δεσποίνῃ ἡμῶν τῇ ἀγίᾳ Θεοτόκῃ, καὶ ὑπ' αὐτῆς διαπαντὸς σωζομένης. *matulis a deo custoditae et urbium reginae urbis dominae nostrae san-*

ctae deiparae speciatim consecratae, et ab ea semper servatae memoriam celebramus.

611, 20. Σέργιος πρωτοσπαθάριος] in obsessae urbis tempus, id est proximum, Sergii defectionem Nicephorus revocat.

612, 4. Ὀνομαγούλου] *cui asini maxilla. μάγουλον*, recentioribus *maxilla*. Portius et Meursius.

Ibid. 15. πλησιάζοντας ἐν Καλαβρίᾳ Λογγιβαρδους] res ab eis gestas Paulus diaconus in historicis recenset.

613, 5. φασκιώσας] barbaram vocem barbare pronuntiat recentior Graecia φασκιώνειν, *fasciis involvere*. Meursius. Anastasius reddidit: *fusca condire*: miscella, *pusca condire*. favet cod. Barb. lectio φουσκιώσας. ita involutum caput illud puto, ut pusca vel myrrha quoque fuerit conditum, et ἐσφυρμένον, ut habet auctor inferius ad Constantini Copronymi annum 10.

Ibid. 10. τὰ ἐσπέρια μέρη] quae hic ad Saracenorum historiam spectantia in Peyrez. codice legantur, inter huius pag. lectiones varias reperies.

Ibid. 12. ἀποκινησάντων δὲ τῶν Σαρακηνῶν τῇ 16 τοῦ Ἀνγούστου] triennalem CP. obsidionem Paulus diaconus lib. 6 cap. 47 de Longobard. gestis. Nicephorus ad tredecim menses, auctor ad annum tantum producit. Masalmam enim Augusti die 15 eam posuisse anno superiore, hic eadem die solutam scribit. adventum et recessum memoravit Nicephorus: alter expeditionis praeparatae tempus inclusit,

614, 8. πιάσαι] *πιάνω, accipio*, recentioris linguae vocabulum. Meursius et Portius.

Ibid. 11. ἐκώλυσεν Οὐμαρος τὸν οἶνον] Mahometem vini abusum, non usum prohibuisse Turcas referentes audiui. is enim, aiunt, cum ex vini potu convivantes laetiores, cantibus et tripudiis indulgentes iter agens comperisset, vino et eius potui assuetis bene precatus est: eadem autem via e negotio redux iurgantes, et dissidiis sese mutuo conficientes contemplatus, vinum, et qui biberent diris devovit. hinc prophetae sui dictis crapulas proprias laudant, et eiusdem verbis a vino sibi temperantes de eius abstinence gloriantur.

Ibid. 18. ἐτέχθη τῷ θυσσεβεῖ βασιλεῖ] post historias annis superioribus ascriptas subiungit pariter Nicephorus, *μὲν τὰ τοῦτο*, quasi anno tertio, *τίκτεται υἱὸς τῷ βασιλεῖ*.

615, 1. τῇ δὲ καὶ τοῦ Ὀκτωβρίου] Palatinus codex et

Peyrez. τῇ κα' legunt. Anastasius, et miscella, octavo kal. Ianuarii, habent. Barberinus tempus omnino tacet.

615, 3. ἐμποράκιως] Anastasius reddit, cum solemnibus obsequiis. eandem significantiam tribuit Turco-Graecia lib. 3.

Ibid. 4. πρὸ τῆς εἰσοδου] idem, oratione ante ingressum altaris effusa. obscure. clarius repono. oratione antequam dona sacra ad altare inferrentur, effusa. est enim εἰσοδος in liturgia offertorium, quo cum processione et pompa panis et vinum sacrificio deputata sacerdotum manibus ad altare deportantur, et ad illud, ut ita dicam, εἰσοδεύουσι. ad-eundem, si dubium supersit, euchologium.

Ibid. 9. ἀφοδεύσαντος αὐτοῦ] hinc ascitum Copronymi nomen. alii a Caballino stercore, cuius ei odor in deliciis, Caballinum et Copronymum dictum contendunt. de his consulendus Zonaras.

Ibid. 15. ἀνεδέξαντο] vide illius temporis plures in baptismo susceptores.

Ibid. 17. ὑπατείαν δοῦσα] ὑπατεία, consulare munus, donativum Anastasio redditum.

616, 10. πρωτοασηκηῆτιν] πρώτιστον τῶν βασιλικῶν γραμματέων Nicephoro scriptum.

Ibid. ἄρχοντα τοῦ τεύχους] Nicephorus, ἄρχοντα τευχῶν, reparandis et custodiendis urbis moenibus praefectum: de quo Codinus.

Ibid. 12. κόμητα Ὀψικίου] idem, τοῦ βασιλικοῦ λεγομένου Ὀψικίου ἡγεμόνα. Petavius interpres, imperatorii obsequii praefectum.

Ibid. 16. ἰνδικτιῶνι τρίτῃ] eadem quoque tertia indictione Constantinum cognomento Copronymum imperii corona redimitum testatur Nicephorus. πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ Μαρτίου μηνός, τῆς τρίτης ἰνδικτιῶνος, τῇ σωτηρίῳ τοῦ Χριστοῦ ἀναστάσει. quare cum praesentis anni quarta sit indictio (coepit enim, ut superius liquet, cum Leonis imperio indictionis circulus, et anno eiusdem decimo pag. 339 et decimo tertio pag. 342 par quoque numeratur indictio) in annum praeeuntem Constantini coronatio remittenda.

Ibid. 17. ἐν τῷ τριβουναλίῳ τῶν ἐθ' ἀκκουβίτων] S. Niceph. ἐν τῷ τριβουναλίῳ λεγομένῳ ἐθ' ἀκκουβίτων.

617, 9. τοὺς Μοντανούς] Montani discipulis a baptismo non abhorrentibus, Montanistas hosce Manichaeos existimat Baronius ad a. C. 722 num. 1.

617, 11. καὶ ἔχραινεν τὴν πίστιν] ab isto loquendi genere verbum μαγαρίζειν, conspurcare, ubi de fide deserta sermo est, recentiores traduxere. lege auctorem ad Leonis huius annum 1 et scripta superius pag. 334.

618, 16. Νακωλείας ὁ ἐπίσκοπος] Theophilum nomine demonstrat Baronius ad annum Christi 727 num. 5.

Ibid. 18. τὰ περὶ τοῦ μακαρίου] excerptum e libro auctoris rerum Francicarum inscii, quo mera ἀχρονησία, et ἀνιστορησία depromitur.

619, 1. οὗτος ὁ αἰοίδιμος Στέφανος] non Leonis, sed Constantini eius filii aetate vixit.

Ibid. 14. κριστάται, ὃ ἐρμηνεύεται τριχοραχάται] monstrum Francis ipsis, quibus accidisse narratur, incognitum: unde apud Graecos auditum veracior Agathias profert hist. lib. 1. "solemne est Francorum regibus nunquam tonderi: sed a pueris intonsi manent. caesaries tota decenter eis in humeros propendet: anterior coma e fronte discriminata in utrumque latus deflexa. neque vero, quemadmodum Turcis et barbaris, impexa iis, et squallida sordidaque est coma, vel complicatione indecenter cirrata, sed smigmata varia ipsi sibi adhibent, diligenterque curant; idque velut insigne quoddam eximiaque honoris praerogativa regio generi apud eos tribuitur."

Ibid. 18. ἐλθὼν δὲ χειροτονεῖ τὸν Πιπίνον] hoc est regem prius institutum unxit. Baronius ad a. d. 751 et 754 num. 1.

620, 1. προπολεμήσαντα τοὺς περαιωθέντας Ἀραβας] Caroli Martelli facinora cum Pipini filii rebus perturbat.

Ibid. 5. πτείνει μὲν καὶ τὸν αὐτὸν ἔξαρχον τοῦ ἔθνους] Abdirama ad Aquitaniam a Carolo Martello caesus. Fredегarius scholasticus in chronico.

Ibid. 7. παρὰ τὸν Ἡρίδανον] Saracenorum exercitus alter ab eodem Carolo ad Rhodanum deletus, ex eodem Fredегario.

Ibid. 10. λύσαντος αὐτὸν τῆς ἐπιτορχίας] Stephano concedit, quod a Zacharia praestitum.

Ibid. 14. Καρουλλόμαγνον] ni Καρλομάγνον reponat, Carolum magnum cum fratre Carlomanno confundet.

621, 19. ἐν αὐτῷ δὲ τῷ ἔτει Ἰνδικτιῶν θ'] anni praesentis indictionem decimam numerandam convincunt cum ad imperatoris huius annum tertium observationes positae, tum ipsa quae ad hunc annum paulo inferius indictio recensetur.

subiuncta vero narratio totidem verbis apud Nicephorum legitur pag. 37.

622, 14. κατὰ τῶν ἁγίων καὶ σεπτῶν εἰκόνων ἤγειρε πόλεμον] validiores machinas in sanctarum imaginum cultum anno imperii decimo Leonem movisse, et in eas crudelius ruguisse S. Stephani iunioris vita observat. "cum iam ad imperii decimum annum pervenisset, nec iam impietatem animo premere, ac continere posset, etc."

623, 15. τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός] Pal. codex legit Ἀπριλίον· merito. ita legerat Anastasius, qui vertit: *regiae appropinquantes urbi decimo quarto kalendas Maii.*

Ibid. 18. βυθίζονται περὶ τὸν λάκκον] Nicephorus, Ἀγαλλιανός σὺν τῇ ναυονλίᾳ ἐαυτὸν τῷ βυθῷ παρέδωκεν.

624, 7. μονοζώνων] *expeditos milites* vertit Anastasius: sequitur miscella: Suidas exponit, μονόζωνοι οἱ τίμιοι τῶν στρατιωτῶν· οἱ μὴ τὸν αὐτὸν τοῖς ἄλλοις ζωστήρα φοροῦντες· οἱ ἀσυντακτοὶ, καὶ ὥσανεῖλησται· *monozoni, milium honoratiores sunt: qui eodem cum aliis cingulo non utuntur: qui ordinem non servant, sed praedonum more in adversarios grassantur.*

Ibid. 9. μυριάδαι] *μυριάδα* vox inflexionis secundae, recentioribus quam haec *μυριάς* familiarior.

Ibid. 10. τῶν τιμωμένων πατέρων αὐτόθι] sanctorum patrum ad oecumenicas synodos convenientium memoriam non pictis modo eorum sacris vultibus, vel dicatis eorum nomini templis, sed et colendae religioni destinatis diebus ecclesia Graeca celebrat. festos quosque sacros illos dies per anni varias tempestates indicat Menaeum.

625, 4. ἐκ τοῦ μαγγανικοῦ] miscella, *ex mangone.* de bellicis hisce tormentis Lipsius in poliorceticis.

626, 4. τὸ κύστρον Ἀτσεῦς] Thraciae coniicit Ortelius, quod Asiae, si tamen haec praecedentia consequantur.

Ibid. 8. Γάραχον] is Anastasio, *Gardachus*: miscellae, *Gradacius.*

627, 1. τίνος βασιλείας; ἔφη· Κόνωνος] unde Cononem sacrarum imaginum noverat Germanus eversorem? puer cum nomine illo vocari consuetus Hebraeis artis divinatoriae probe peritis occurrisset et imper. se futurum ab eis accepisset oraculum, quod exegerunt pretium vaticinii lubens promisit, sacrarum imaginum cladem. inde reor Cononem imaginum eversor futurus divulgatur: ad militiam vero profe-

clius, mutato nomine, Conon latuit, sed vera fera, Leo postmodum apparuit. nominis fideique desertor Leo Cononem alterum status ecclesiastici praecessorem apostatam imitatur: de quo ad annum Anastasii 2 pag. 118.

627, 9. αὐτοῦ συνθηκῶν] leguntur apud Codinum de imp. coronatione.

628, 4. διήπιν] bigarum in circo stadium.

629, 1. τῆς πολιτικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ὑπακοῆς Λέοντος] quod, ut Christiani principes solent, ad imperium et dignitatem spectantia plurima in subiectis occidui tractus ecclesiis ordinaret, et moderaretur. ut porro βασιλέα καὶ ἱερέα se iactarit Leo, et politicam aequae ac ecclesiasticam sibi auctoritatem falso arrogaverit, lege monentem de ambitione Gregorium pontificem apud annales ecclesiasticos anno Christi 726 in ipsis Greg. epist.

Ibid. 10. ἡμέρα γ' τῆς ἐβδομάδος] feriae numerum corrigi Petavius in Nicephorum notarum pag. 82, et septimam reponendam contendit. admissa numeri correctione, quod extemplo subdit, displicet. eo die indictum sacris imaginibus silentium, ut loquitur Theophanes, ab haereticorum huius temporis signifero, et execrando Leone. loquaciores forsitan erant sacrae imagines, ut silentii damnarentur. an non σελέντιον conventus est optimatum, et tractandis imperii negotiis coactus imp. mandato consessus? ita edicit arbiter Nicephorus, qui haec Theophanis verba: Λέων ὁ δυσσεβὴς σελέντιον κατὰ τῶν ἁγίων καὶ σεπτῶν εἰκόνων ἐκρότησεν, exponit in hunc modum, μετὰ δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀθροίζει πλεῖστον λαὸν τῆς πόλεως κατὰ τὰ βασιλεία, καὶ συγκαλεῖ τὸν τότε τῆς πόλεως ἀρχιερέα Γερμανόν, συγγράφειν κατὰ τῆς καθαιρέσεως τῶν εἰκόνων τῶν ἁγίων ἡνάγκαζεν. post haec imp. ingenti civium numero in palatium collecto, una et Germanum patriarcham advocat: tum apud eum vehementius instat, ut de sacris imaginibus evertendis scriptum aliquod faceret. recolenda superius posita ad pag. 202.

630, 2. ἡμέρας γ' τῇ δὲ ἐβδόμῃ τοῦ αὐτοῦ Ἰανουαρίου] alii codices legunt, ἡμέρας ζ' τῇ δὲ κβ' τοῦ αὐτοῦ Ἰανουαρίου. Anastasius et miscella: diebus septem. undecimo vero kalendas Februarii. adeoque ante annos quatuordecim et menses quinque diebus septem adiectis, ab Augusti die primo patriarchatum Germanus suscepit. scripta superius pag. 322 his conferenda.

631, 1. Λέων ὁ βασιλεὺς τὴν θυγατέρα] sub belli in sacras imagines moti tempus nuptias filii conciliatas scribit

Nicephorus. ἐν ᾧ δὲ οὕτω ταῦτα ἐπράττετο. de huiusmodi nuptiis vide observanda in notis ad pag. 384.

631, 17. τάλαντα τρεῖς ἡμῶν] lectio Pal. et Peyrez. inter varias habet νζ, Anastasius habet *talenta tria et dimidium*.

632, 6. Θεόδωρος ὁ τοῦ Μανσοῦρ] hallucinatur Baroni-
nius ad annum d. 734 num. 1 scribens: *fuisse tradunt Theo-*
dorum episcopum Grapsorum, cantorem cognomento dictum.
1. quod Theodorum hunc Mansur cum Theodoro alio Theo-
phanis fratre confundat: 2. quod Theodorum Grapsorum
episcopum (Graptorum cum aliis vocis eiusdem ignaris cor-
rectus scripsisset) putet, qui γραντὸς a litteris fronti inustus
dicendus. Μανσοῦρ autem dicitur Theodorus hic, quod cum
Ioanne Damasceno, cuius avus Mansur dictus est, communem
sanguinis stirpem nactus fuerit: vel quod nobilitate inter
gentiles praecipuas Mansuris appellationem (nobilem enim et
principem familiari colloquio exponebat Abraham Ecchellen-
sis) promeritus sit. vide pag. 350. verborum porro istorum
ἐξωρίσθη Θεόδωρος ὁ τοῦ Μανσοῦρ, etc. versioni Anastasius
et miscella praemittunt. anno decimo octavo imperii Leonis
Zacharias Romanus praesul habetur.

Ibid. 11. τοῦτω τῷ ἔτει ἐπεστράτευσεν] annum vicesi-
mum, ac res in eo gestas omisit Anastasius.

Ibid. 14. Ἰσάμ] Anastasius *Hison*, miscella *Evelid*: ea-
dem Soleimanem *Zulcimin* ubique legit.

Ibid. 19. σκήπτρων] pinnulae vexillari, vulgo *banderole*,
et clavae ex auro vel argento principibus in potestatis signum
praeferri consuetae significandae, dictionem *σκήπτρων* recen-
tioribus Graecis dubiam esse in editionis Regiae Codinum
cap. 6 nota 39 declaravi. arrisit tunc, quae omnino nunc
placet, et clavam honorariam, *masse d'honneur*, ex auctori-
tatibus adductis sententia interpretatur.

633, 1. τοῦτω τῷ ἔτει ἐπεστράτευσεν Σουλεϊμάν τὴν Πα-
μανίαν] praesentis anni, qui Leonis secundus ac vicesimus est,
historiam et laterculum sequens, quo Leonis 23, Isam 17,
Zachariae 6 et Anastasii CP. episcopi decimus signatur, Re-
gii codicis librarius describere omisit: eadem in Anastasii
versione legenda ex Palatino, Peyreziano, et Berberino ma-
nuscriptis excerpta, ne lectorem offenderet lacuna, hic trans-
tulimus. miscella quasi regio consentiens eadem occultat:
annorum tamen dispositionem, necnon res a Leonis decimo
nono ad secundum et vicesimum ita dissociat et perturbat,
ut cum Graecis codicibus, vel cum Anastasio in concordiam
revocare nequeas.

633, 5. τοῦτ' ἔπει] addit Anastasius, *indictione octava*, optime: nam indictionis circulus alter cum ipsius Leonis anno primo inceperat. de quo in notis ad pag. 335.

Ibid. 7. ἐν μυρίοις μονοζώνοις] reddit Anastasius: *quorum dux erat insidians in denis millibus latrunculis*: alibi *μονοζώνους*, *expeditos* interpretatur, de quo superius in notis ad pag. 339.

634, 5. ὑπὸ Ἱερακιδῶν] habet Anastasius, *a Racitensibus*: *a Raticensibus* miscella. *Harachenses* vocat Abraham Ecchellensis pag. 65. *Harakitas* p. 158 inter Mahometi discipulos privatos sensus tenere, et sectarios haberi, et hic in seditionem versos, declarat priore loco.

Ibid. 6. σεισμός γέγονεν μέγας] paribus verbis eum describit Nicephorus pag. 38. tempus et eius characteres ad Theophanis mentem probat Petavius not. pag. 82. at non ille Theodosii statuam, sed Arcadii ad Xerolophum cecidisse testatur.

635, 1. καὶ ἀπαιτοῦσιν εἰς κανόνα κατὰ ὀλοκοτίνην] vertit Anastasius: *praecepimus administratoribus, et ipsi exigent in regulam per singulos aureos numum argenteum unum. quo imperator accepto aedificavit muros; et ita facta est consuetudo dandi binas siliquas administratoribus. quod ex canonis amassi est, canonis etiam appellationem sortitur: sic poena ex ecclesiae disciplina; ex lege mulcta, pensum quodcumque et tributum ex principis mandato κανὼν est. ὀλοκοτίνην, numum aureum, μιλιαρσίον, argenteum; κεράτιον, siliquam* refert. τὸ γὰρ ἀκέραιον νόμισμα ἔχει μιλιαρσία δώδεκα, ἥτοι κεράτια εἴκοσι τέσσαρα. numus integer miliarisia duodecim continet, inquit scholiastes Basilic. eclog. 23 et Suidas, τὸ μιλιαρσίον, τὸ τοῦ νομίσματος τὸ δωδέκατον· τὸ ἐν κεράτιον πόλλεις εἰσὶ δώδεκα. siliqua, folles sunt duodecim. clarius; folles duodecim siliquam, siliquae duae miliarisium, miliarisia duodecim numum componunt. an aureus sit, et ὀλοκοτίνην, vel argenteus dubium est. plura de illis qui de ponderibus et mensuris: haec ad Theophanis et Anastasii mentem delibasse satis. lege Petavii commentaria in Epiphanium. Cedrenus exscripsit, εἰς κανόνα κατὰ νόμισμα μιλιαρσίον ἔν.

Ibid. 4. τοῖς διοικηταῖς] *diocesanos* alibi exposui, *ἐπαρχαίους* hic interpretor, et *collectores tributorum, ac vectigalium*. Leo novella 61. τοὺς ἐπὶ συλλογὴν τῶν δημοσίων φόρων καθισταμένους· διοικητὰς δὲ αὐτοὺς ἢ συνήθους ὀμιλία καλεῖν οἶδε. *publicorum vectigalium collectioni praepositos, quos διοικητὰς vocare communis usus novit.* addit Ce-

drenus, τοῖς διοικηταῖς τῶν θεμάτων, quo *per varias provincias distributos quaestores percipias.*

635, 6. κατὰ Μακεδόνας αζγ'] repone αξβ', a. 6232, etenim mille et sexaginta duobus deductis remanent 5170 annorum numerus, a quo aera Macedonica procedit: et iterum 5170 si 1063 addideris, 6233 consequeris, ac simul errorem Theophanis asserto contrarium. de computis istis duobus, et quem Theophanes observet, annotationum 7 ad pag. primam exposuimus.

Ibid. 9. ἡμέρας κδ'] corrige κδ'. a Maii quippe quinto supra vicesimum, quo Leonis imperii menses post annos enumeratos complentur, diebus 25 numeratis ad Iunii decimum nonum, Maio dies unum et triginta sibi vendicante, pertingis.

Ibid. 12. ἕως τῆς ιδ'] computus erroneus. Iunii siquidem decimo octavo additis mensibus tribus, et diebus duobus, Septembris vicesimus habetur. itaque reponendum ἕως τῆς κ'.

636, 17. καβαλλίαις τε κόπροις] καβαλλίαν uno verbo recentiores dicunt, *equinum*, quod Anastasius, *caballinum stercus*. hinc a moribus Caballini, quo eius memoria conspurcatur, nomen; ut ab eventu Copronymi, ut ab haereseos studio Iconomachi. Theocteristus apud Baronium a. C. 775 num. 3. *tantopere vero sordium et impurissimae cuiusque rei odore malo delectabatur, ut animalium brutorum stercoribus et illineret, et eos, qui cum illo erant, id facere iuberet: quos amabat, ob idque benigne accipiebat, quod rebus male olentibus semper delectaretur.* subdit Baronius, *sed risimus Glycam dum Caballinum a Cabala civitate refert denominatum, quod Caballini eius cives dici testetur. sed quid commune Constantino cum Cabala, natus ipse atque educatus Constantinopoli?*

Ibid. 18. μαλακίαις] mollities illas, parcant aures porae, turpes equorum attractiones interpretor: *μαλακίζω* enim, et *μαλακίαν* foedos corporum tactus, et pollutam Venereum hodie vocant Graeci.

637, 11. Εὐστάθιος δ μακάριος] de quo superius anno Leonis 22.

638, 5. Ἀρταβάσδου] qui Nicephoro ubique Ἀρτάβαζος.

Ibid. 12. Βησῆρ τὸν σαρακηνόφρονα] Βίσιρον scribit Nicephorus. auctor *σαρακηνόφρονα*, ex pari cum Saracenis in

sacras imagines odio. Christianos enim ex imaginum cultu Giurlar. 1. *idolorum cultores*, probroso nomine Turcae nuncupant.

638, 14. *παρίππιν*] *παρίππιον* vice, *equum miserum* vertit Anastasius: mutatorium suspicor ex Pancirolino in Not. imp. concessa evectioe unus aut alter equus permitti censebatur. cum vero tertius veredus indulgebatur, *parhippus*, aut *paraveredus* dicebatur.

639, 5. *ἐν τοῖς κατηχουμένοις*] porticus superiores ad ecclesiae muros circumquaque exstructae, ex quibus rem sacram fieri superne prospectat, et divinum officium populus audit, *κατηχούμενα* sunt, loca poenitentibus, vel catechumenis ad ecclesiae limen addicta canonis Trullani 93 recens expositor indicavit: auctor vitae Basilii eum vela *ἐν τοῖς κατηχουμένοις* suspendi iussisse referens, eadem in excelso sita, et ex eis lascivam mulierem in diaconum altari ministrantem prospectum demisisse declarat. plura de illis ad Codini editionis Regiae cap. 16 nota 50, et ad Constantini et Irenes matris annum sextum.

Ibid. 13. *Μονούτης*] Anastasio, *Monotes*: Nicephorus *Μονώτιος*.

641, 3. *Οὐαλὶδ υἱὸς Ἰσάμ*] Anastasius, *Hualid filius Hisan*. auctor miscellae. eodem anno obtinuit *Gizid filius Habdimelech Arabum principatum*. ab his diversus incedit Abraham Ecchellensis in historia Saracenica de Caliphis Omaytis. *Alvalidus*, inquit ad annum 6235, qui sequens est, *Abul-habbasus filius Iazidi, filii Abd-almalechi, filii Marouani, filii Alocmi, Calipha inauguratus est, qua die obiit patris eius Hasciamus*: sic ille vocat Isamum, cuius nepotem, non filium Hualidum docet.

Ibid. 6. *ἀβροχίας τε πολλῆς γενομένης*] *ὥς καὶ τὴν φύσιν αὐτὴν ἐπιλανθάνεσθαι, καὶ καθ' αὐτῆς ἴστασθαι*. adeo ut sui oblita, bellum sibimet natura conciliaret.

Ibid. 11. *κρατησάσης ἀπὸ Κύρου*] ex cuius et successoris tempore patriarchas Alexandrinos recensere Theophanes respuit.

642, 2. *κατὰ τὸν Μαῖουμῶν*] Gazaeorum navale, viginti stadiis a Gaza distans, ad urbem Constantiae nomine a Constantino exstructum, de quo consulendus index.

Ibid. 5. *καρτουλαρίῳ*] *scriniarium* agenti. est enim ille qui in chartas, et codices acta vel rationes recenset.

643, 5. *τοῦ πνεύματος*] haec parenthesi inclusa, ex codd. aliis desumpta desunt in Regio.

643, 9. *Μανζηρόν*] *spurium*. non ingreditur Manser, hoc est de scorto natus, in ecclesiam domini. Deuteron. cap. 23 v. 2.

644, 11. *στάσεις*] Anastasius, *stationes*. clarius *praedia*. porro quae de Stephani ad Pipinum accessu ad Leonis annum octavum Theophanes adtexuit, eadem Anastasius et miscellae auctor praesenti de bello civili narrationi subiungunt.

Ibid. 13. *κατὰ βορρᾶν ἐφανη*] his Anastasius praemitit: *Stephanus Antiochenus habetur antistes*.

Ibid. 16. *Ἰζίδ ὁ Αειψός*] unum ex his vocabulum componit Anastasius: *Hizidliphus*. insulse. Ecchellensis solertior: *quoniam vero stipendia militum diminuit cognominatus est Diminutus*, qui Theophanis *Αειψός*. scripserat de eodem superius: *Lazidus filius patri patrui Alvalidi filii Abd-almalechi filii Marouani, filii Alhocmi inauguratus est vigesima octava Giamadi*, etc.

646, 19. *τοῦ δὲ κέγκρου*] *leguminis*, posuit Anastasius.

647, 1. *σημισίου*] *barbare*, *ἡμίσεως* vice.

Ibid. 10. *σὺν τῷ ἐπισκόπῳ κουράτωρι Μαρκελλίῳ*] *dubiam et obscuram phrasim Nicephorus elucidat. Μαρκελλίῳ δὲ τοῦ συνόντος αὐτῷ ἀρχιερέως τῆς Γαγγρηῶν μητροπόλεως τὴν κεφαλὴν ἐξέτεμε. Marcellino vero ex Artabadi comitibus Gangrenorum episcopo caput abscedit Constantinus: Marcellinum etiam scribunt variae lectiones.*

Ibid. 15. *Βυκταγείῳ*] Anastasius, *Bagatangio*: alias *Batangio*. miscella, *Bagrano*: vel ut habet alia lectio *Batgango*.

Ibid. 16. *χελάνθιν*] vice *χελάνδιον*, sicut *ὀλοκοτίνιν*, vice *ὀλοκοτίνιον*, pag. 345.

Ibid. 17. *τὸ κάστρον Πουζάνης*] Nicephorus, *τὸ φρούριον τὸ λεγόμενον Πούζαντις*.

648, 1. *ἐν τῷ Μιλίῳ*] *Milium locus ad S. Sophiam: de quo Suidas v. Μίλιον. orig. CP. et Gyllius in topog. CP.*

Ibid. 6. *εἰς τὰ λεγόμενα Πελαγίου μνήματα μετὰ τῶν βιοθανάτων*] exponit Nicephorus, *τὰ Πελαγίον pag. 46. καὶ αὐτοῦ τὸ σῶμα ἐν τοῖς λεγομένοις τάφοις τῶν Πελαγίων, ὅς πακοῦργον οἱ δυσσεβεῖς ἀπέρριψαν. αὐτόθι γὰρ τὰ τε τῶν ἐθνικῶν ἀμνητῶν σώματα, καὶ τῶν ἐπὶ θανάτῳ ἀπηγορευμένων, τελευτώντων ἐξεπέμπετο. cuius corpus in eum locum, quem Pelagii sepulchra nominant, tanquam malefici cuiusdam abiiciunt. illuc enim et prophanorum gentilium, et eorum, qui capitali sententia damnati essent (ego: qui sibi mortem con-*

sciverant) *cadavera proiiciebantur*. de iisdem iterum inferius pag. 367.

648, 17. ἐπόμπευσεν] exponit Nicephorus, αὐτὸν χειροῦται· καὶ σὺν τοῖς νιέσιν αὐτοῦ δεσμότης ἐπὶ ἀγῶνος ἱπποῦ ἔλκων θριαμβεῖ.

649, 7. Λυχάκ] *Dachata* pronuntiat Anastasius, ut Χαλβανούς, *Chalbenos*: de quibus Ecchellensis de Arabum genealogia.

Ibid. ὁ τῶν Ἀρουριτῶν] *kararitas* inter Caisi filios memorat Ecchellensis. haec porro ita vertit Anastasius, ut *Thebit contra Marnam, et Dachata Ruritensem* arma movisse scribat.

650, 8. καὶ οἱ Ἑλιουπολῖται καὶ Λαμασκηνοί] haec in reliquis codicibus lecta et ab Anastasio latine reddita non extant in Regio.

Ibid. 19. ἐν Βυζαντίῳ μετόπισεν] immani vastitate in urbem et Thraciam pestilentiae vi illata desertas civitates novis incolis frequentaturum Copronymum ex provinciis et insulis Romanae potestati subiectis homines excivisse narrat Nicephorus pag. 41. verum pestilentiae, quam annus sequens tulit, stragi reparandae id fecisse testatur. videndus auctor ad annum imp. huius 15.

Ibid. 20. μονοφυσίταις] qui sint exponit auctor ad praefatum annum. notae una simul lustrandae.

651, 2. τὴν τριάδα σταυροῦντες] quod hymnus ter sanctus in his verbis ab angelis conceptus: *sanctus deus, sanctus fortis, sanctus et immortalis, miserere nobis*: et ad deum, qui trinus est, et unitate gaudet relatus, ab eis incrementum istud acceperit: *qui crucifixus es pro nobis, miserere nobis*: quasi deus propria in substantia passus fuerit.

Ibid. 14. λοιμώδης νόσος] parem eius descriptionem profert Nicephorus pag. 40.

Ibid. 17. ἦλθεν δι' ὅλης τῆς 15ῃ Ἰνδικτιῶνος] quae anni superioris nota est, ut quintadecima praesentis. uno tantum anno luem grassatam cum numerosa strage, paulatim desiisse narrat Nicephorus.

652, 9. φαντασίαι εἰς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων] ὥσπερ δὲ θεοποιητοὶ τῷ δέει οἱ ἄνθρωποι, καὶ φαντασιούμενοι, ἐδόκουν αὐτοῖς ὡς ξένοις τισὶ συνοδεύειν.

653, 3. ὑπὸ τετρακάνθην] ut κανθήλια *clitellae* sunt, ita τετρακάνθηλον *machinam* quattuor animalium in quadrum

dispositorum elitellas coniungentem expono. τετρακανθῆλους σανίδας, *asserēs in quadrum dispositos* dicunt variae lectiones, de quibus Nicephorus. διὸ μηχανὰς ἐκ τινὸς περινόας κατεσκευάσαν, ἀπαγόμενοι, τοῖς ἀχθοφόροις ζώοις σανίδας ἐπιστρωννύντες, καὶ ἐπὶ μέγα τι χωρίον ἀπευρύνοντες τὸ μηχανήμα, οὕτω τε τὰ πλεῖστα τῶν πτωμάτων ἀκόσμως, καὶ ὥς ἂν ἐτύχεν, ἐπιτίθεισαν. atque eo postremo res adducta est, etc. ut quasdam machinas conficerent, ac iumentis imponerent. horum dorso instructis asseribus, postquam ad locum quendam capacem ac vastum pervenerant, laxata machina, ita pleraque cadavera sine more, ac temere congeriebant. ita interpretes. reddo ego. atque eo postremo res adducta est, ut iustis persolvendis deputati machinas arte praeparatas conficerent, et asseribus sarcinariorum animantium dorso instratis, in amplam et vastum spatium machinam protenderent, ita pleraque cadavera sine more ac temere efferenda congererent. porro σαγματωμένων, quod hic σαγματούμενον ζῶον, iumentum clitella adornatum recentiores intelligunt. huius anni reliqua pene ad verbum Nicephorus exprimit. ceterum τὸ, ἐπιτίθειν barbarae Graeciae vocabulum nullus non agnoscit.

654, 5. Χορασανῖται, καὶ Μαυροφόροι] Chorasse Orientalem urbem memorat Symeon Sethi apud Ortelium in lexico v. *Turana*. Maurophori Tartari sunt Persis vicini, quondam Scythae Melanchlaeni: quae vox idem significat, quod μαυροφόροι, hoc est, μελανοφόροι, *nigri vestibus induti*, μαῦρον enim τὸ μέλαν scribunt recentiores. Leunclavius in priore onomastico.

Ibid. 8. τὸ λεγόμενον τέκνον τοῦ Οὐναῖα] Palatinum cum Peyrez. legit τοῦ Μαῖα. miscella, *Muhata*, Anastasius correctior, *Humaia*. Abraham Ecchellensis in historia Saracenicā, ubi de Caliphis Omaytis pag. 70. *hic est ultimus* (de Maruam, quem Marouanum appellat) *Calipharum familiae Omayae, qui fuerunt quatuordecim, quorum primus fuit Moavia, filius Abisaphiani, et iste ultimus.* reponendum itaque τοῦ Οὐμαῖα.

655, 2. τῶν Καῖσινῶν] a Caïso, cuius extat memoria superius ad p. 353, Ecchell. pariter pagg. 157 et 158.

656, 2. τῷ Ἀβουλαβᾶν] Abu-habbasum vocat Ecchellensis, cuius historia de Caliphis Habbasidis consulenda.

Ibid. 4. τὸν Ἰβιν Μουσσί] variae lectiones Ἰαῖσο μοῦσς.

Ibid. 5. τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἀλίμ, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Ἀλίμ] clarius Peyrez. codex legit tantummodo τὸν υἱὸν τοῦ Ἀλί.

657, 6. τῇ δὲ καὶ τοῦ Ἰανουαρίου μηνός] Leonis ortum post Saracenicis tumultus, et victorias in eos urbesque anno superiore recuperatas locat Nicephorus. μετὰ ταῦτα τίκεται τῷ βασιλεῖ νίος. moxque de terrae motu subiungit. *τηνικαῦτα καὶ ἐν Συρίᾳ σεισμός μέγας γίνεται.*

Ibid. 13. μετέστησαν σῶαι ὥς ἀπὸ μιλίων ἑξ] idem σῶσαι κατεσύρθησαν, ὥς ἐπὶ σημείων ἑξ.

Ibid. 14. ἔφησαν δὲ οἱ αὐτοὶ θεασάμενοι] ille totidem verbis. ἤδη δὲ τινες ἔφασαν τὴν γῆν θεάσασθαι ἐπὶ σημείοις δύο βύθιον ἑτέραν ἀναβράσαι. *fabulae portentum.*

Ibid. 17. ζῶον μουλικόν] idem ἡμίονον θήλειαν.

Ibid. 19. τῷ δ' ἐχομένῳ χρόνῳ] in annum succedentem Leonis coronam remittit Nicephorus. μετὰ δὲ ταῦτα στέφει Κωνσταντῖνος τὸν νῖον Λέοντα εἰς βασιλέα. quare vice ἐχομένῳ χρόνῳ, quem scriptum cunctis in codd. observo, mallem τὸ, ἐρχομένῳ substitui, quo indictio quarta numeranda Constantini anno 10, prout decimo tertio septima recensetur pag. 359.

658, 6. Χαλκιδεῖς] non una urbs Chalcis, neque provincia Chalcidica una est. haec Syriae a Ptolemaeo et Strabone adscribitur. de reliquis Ortelius.

Ibid. 9. Καϊσιανούς] supra Καϊαινοῦς.

Ibid. 17. καὶ τῷ αὐτῷ χρόνῳ] Leonem imperii corona redimitum nuper memorantibus verbis haec alia subnectit Nicephorus. καὶ εὐθὺς κατὰ Συρακηνῶν ἐκστρατεύει, καὶ γενόμενος κατὰ τὴν Μελιτιναίων πόλιν ταύτην πολιτορκία εἴλε. tempore coniungit quae annis duobus apud Theophanem dissociantur.

659, 3. σιλέντια] adlocutiones ad proceres, et ad populum esse *silentia*, habes cum hic, tum sup.

Ibid. 10. τῷ δ' αὐτῷ ἔτι Κωνσταντῖνος] eadem Nicephoro scripta pag. 42.

660, 12. ἣν δὲ Ἀβδελᾶς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ] *Abu-giasfar Abd-alla* vocat Ecchellensis. Anastasius, *Habdalla*.

661, 2. Σκλάβοι καὶ Ἀντιοχεῖς] fidei desertores, et *μαγαρίται*. ut Slavini defecerint habes supra pag.

662, 7. ὁ δὲ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος Σύρους] haec per ἀντίληψιν clarius exposita superius ad Copronymi istius annum quintum.

Ibid. 9. ἑξ ὧν ἐπληθύνθη ἡ αἵρεσις τῶν Παυλικιανῶν] isti loco memorato Syri monophysitae dicti. de illis canon

dispositorum clitellas coniungentem expono. τετρακισθῆλον σανίδα, *asser*es in *quadrum dispositos* dicunt variae lectiones, de quibus Nicephorus. διὸ μηχανὰς ἐκ τινὸς περιόιας κατεσκεύαζον, ἀπαγόμενοι, τοῖς ἀχθοφόροις ζώοις σανίδα ἐπιστρωννύντες, καὶ ἐπὶ μέγα τι γωρίον ἀπευθύνοντες τὸ μηχανήμα, οὕτω τε τὰ πλείστα τῶν πτωμάτων ἀκόσμως, καὶ ὥς ἂν ἐτύχεν, ἐπιτίθεισαν. *atque eo postremo res adducta est, etc. ut quasdam machinas conficerent, ac iumentis imponerent. horum dorso instructis asseribus, postquam ad locum quendam capacem ac vastum pervenerant, laxata machina, ita pleraque cadavera sine more, ac temere congeriebant. ita interpres. reddo ego. atque eo postremo res adducta est, ut iustis persolvendis deputati machinas arte praeparatas conficerent, et asseribus sarcinariorum animantium dorso instructis, in amplum et vastum spatium machinam protenderent, ita pleraque cadavera sine more ac temere efferenda congererent. porro σαγματωμένων, quod hic σαγματούμενον ζῶον, iumentum clitella adornatum recentiores intelligunt. huius anni reliqua pene ad verbum Nicephorus exprimit. ceterum τό, ἐπιτίθειν barbarae Graeciae vocabulum nullus non agnoscit.*

654, 5. Χορασανῖται, καὶ Μαυροφόροι] Chorasae Orientalem urbem memorat Symeon Sethi apud Ortelium in lexico v. *Turana*. Maurophori Tartari sunt Persis vicini, quondam Scythae Melanchlaeni: quae vox idem significat, quod *μαυροφόροι*, hoc est, *μελανοφόροι*, *nigris vestibus induti*, μαῦρον enim τὸ μέλαν scribunt recentiores. Leunclavius in priore onomastico.

Ibid. 8. τὸ λεγόμενον τέκνον τοῦ Οὐναῖα] Palatinum cum Peyrez. legit τοῦ Μαῖα. miscella, *Muhata*, Anastasius correctior, *Humaia*. Abraham Ecchellensis in historia Saracenica, ubi de Caliphis Omaytis pag. 70. *hic est ultimus* (de Maruam, quem Marouanum appellat) *Calipharum familiae Omayae, qui fuerunt quatuordecim, quorum primus fuit Moavia, filius Abisaphiani, et iste ultimus. reponendum itaque τοῦ Οὐμαῖα.*

655, 2. τῶν Καῖσινῶν] a Caïso, cuius extat memoria superius ad p. 353, Ecchell. pariter pagg. 157 et 158.

656, 2. τῷ Ἀβουλαβᾶν] Abu-habbasum vocat Ecchellensis, cuius historia de Caliphis Habbasidis consulenda.

Ibid. 4. τὸν Ἰβὲν Μουσαι] variae lectiones Ἰσβα μούσε.

Ibid. 5. τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἀλίμ, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Ἀλίμ] clarius Peyrez. codex legit tantummodo τὸν υἱὸν τοῦ Ἀλί.

657, 6. τῇ δὲ καὶ τοῦ Ἰανουαρίου μηνός] Leonis ortum post Saracenicis tumultus, et victorias in eos urbesque anno superiore recuperatas locat Nicephorus. μετὰ ταῦτα τίκτεται τῷ βασιλεῖ υἱός. moxque de terrae motu subiungit. *τηρικαῦτα καὶ ἐν Συρίᾳ σεισμὸς μέγας γίνεται.*

Ibid. 13. μετέστησαν σῶαι ὥς ἀπὸ μιλίων ἑξ] idem σῶσαι κατεσύρθησαν, ὥς ἐπὶ σημείων ἑξ.

Ibid. 14. ἔφησαν δὲ οἱ αὐτοὶ θεασάμενοι] ille totidem verbis. ἤδη δὲ τινες ἔφασαν τὴν γῆν θεάσασθαι ἐπὶ σημείοις δύο βύθιον ἑτέραν ἀναβράσαι. fabulae portentum.

Ibid. 17. ζῶν μουλικόν] idem ἡμίονον θήλειαν.

Ibid. 19. τῷ δ' ἐχομένῳ χρόνῳ] in annum succedentem Leonis coronam remittit Nicephorus. μετὰ δὲ ταῦτα στέφει Κωνσταντῖνος τὸν υἱὸν Λέοντα εἰς βασιλεία. quare vice ἐχομένῳ χρόνῳ, quem scriptum cunctis in codd. observo, mallem τό, ἐρχομένῳ substitui, quo indictio quarta numeranda Constantini anno 10, prout decimo tertio septima recensetur pag. 359.

658, 6. Χαλκιδεῖς] non una urbs Chalcis, neque provincia Chalcidica una est. haec Syriae a Ptolemaeo et Strabone adscribitur. de reliquis Ortelius.

Ibid. 9. Καῖσιανοῦς] supra Καῖσινοῦς.

Ibid. 17. καὶ τῷ αὐτῷ χρόνῳ] Leonem imperii corona redimitum nuper memorantibus verbis haec alia subnectit Nicephorus. καὶ εὐθύς κατὰ Σαρακηῶν ἐκστρατεύει, καὶ γεγόμενος κατὰ τὴν Μελιτιναίων πόλιν ταύτην πολιορκίᾳ εἴλε. tempore coniungit quae annis duobus apud Theophanem dissociantur.

659, 3. σιλήντια] adlocutiones ad proceres, et ad populum esse *silentia*, habes cum hic, tum sup.

Ibid. 10. τῷ δ' αὐτῷ ἔτει Κωνσταντῖνος] eadem Nicephoro scripta pag. 42.

660, 12. ἣν δὲ Ἀβδελαῶς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ] *Abu-giafar Abd-alla* vocat Ecchellensis. Anastasius, *Habdalla*.

661, 2. Σκλάβοι καὶ Ἀντιοχεῖς] fidei desertores, et μαγαρίζται. ut Sclavini defecerint habes supra pag.

662, 7. ὁ δὲ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος Σύρους] haec per ἀντιληψιν clarius exposita superius ad Copronymi istius annum quintum.

Ibid. 9. ἑξ ὧν ἐπληθύνθη ἡ αἵρεσις τῶν Παυλικιανῶν] isti loco memorato Syri monophysitae dicti. de illis canon

Nicenus 19. in quem Balsamon. *Παυλιανισταὶ λέγονται οἱ Παυλικιανοί. Paulianistae sunt Pauliciani.* infra, περὶ δὲ τῶν Παυλιανισάντων ἐρώτησις, τίνας εἰσὶ; *de Paulianistis quaesitum est quinam essent? subdit: et alii quidem alia dixerunt. ego autem in diversis libris inveni, quod Manichaei Pauliciani dicti sunt a quodam Paulo Samosateno mulieris Manichaeae filio, cui nomen erat Callinice. Samosatenus autem nominatus est, ut qui Samosatenorum episcopus fuerit. is praedicavit unum esse deum, qui et pater, et filius, et spiritus sanctus esse dicitur. unus enim, inquit, est deus: et filius ipsius in ipso, quemadmodum in homine ratio, vel sermo, etc.*

662, 14. πάντα] non foedus, sed ex foedere inito *pacem pecuniam*, et annuum tributum. Nicephorus, φόρους. ita auctor plerisque alijs locis. vide notam sequentem.

Ibid. διὰ τὰ κτισθέντα κάστρα] Nicephorus pag. 49. ταῦτα ἐπιτελῇ ποιήσας Κωνσταντῖνος, ἤρξε δομεῖσθαι ἐν Ἱερουσαλὴμ πόλιν· ἐν οἷς οἰκίζει Σύρους καὶ Ἀρμενίους, οὓς ἔκ τε Μελιτιναίων πόλεων, καὶ Θεοδοσίου πόλεως μεταστάς πεποίηκε, τὰ εἰς τὴν χρεῖαν αὐτοῖς ἀνήκοντα φιλοτίμως δωρησάμενος. ταῦτα ταῖνον οἱ Βούλγαροι, ὡς ἐπολιζόντο θρασυμένοι, φόρους ἤτουν παρὰ βασιλεῖ δέξασθαι. *exin cum imperatore congressos adverso Marte in fugam coniectos sociorum pluribus desideratis in patriam recessisse, Theophaui in contrarium oppositus scripsit.*

663, 15. ἐσφράγισε δὲ τὰ τῶν ἐκκλησιῶν κειμηλιαρχεῖα] prima rei fisco vindicandae actio apud Saracenos, impressum principis est sigillum. rem ipsam fisco adjudicatam quandoque etiam significat: textus praesens exemplo sit. *ἐσφράγισεν τὰ τῶν ἐκκλησιῶν κειμηλιαρχεῖα· ecclesiarum sacra (sacristias) sui iuris fecit. qui Turcicos mores norunt, quid τὸ βουλλώνειν· sigillo bullave signare referat, notum habent: etiam Christianus Copronymus exequitur pag. 369.*

664, 7. τὴν Βέρροϊαν] Berrhoea haec Syriae est, a Chalicide haud dissita, prout fert textus. hodie *Alepum*.

Ibid. ἀριθμὸν ἑξ] *sexdecim* scripserunt Anastasius et miscella.

665, 3. γέγονε πλάνη τῆς πασχάλιας] de vago paschale superius.

Ibid. 6. μετετέθη ἡ κἀρα τοῦ ἁγίου] haec secunda Baptistae capitis inventio et translatio. prima siquidem, quam Graeci memorent, e Palaestina per manus varias ad Spelaecum observatur. e Spelaeo monasterio, quo urna tellure con-

dita latebat, Emesam in templum Baptistae nomini dicatum secundo translatum: Emesa denique et Comanis CP. deportatum. primam una cum secunda translationem Graeci, teste Genebrardi brevissimo menologio Februarii die 24, postremam Maii 25 celebrant. Menaeum utroque die legendum, disertissimum de Prodrumi capite tractatum c. v. Caroli du Fresne Ambianensis praestolantibus.

665, 9. *κατάβασις*] *confessionem* snb altari ad Romanarum instar expono: *κτισθεῖσα* quippe legitur: ideoque sub terra calce lapidibus aedificio revincta, quod Iconomachorum temporibus ex pag. 370 etiam sacrae reliquiae saevissimam paterentur persecutionem. translationis tertiae officium Maii 25 caput urna repositum *terraeque* opertum tunc demum in lucem erutum, et ornatum argento, frequentibus modulis decantat: alias quid haec *κατάβασις*, quae Anastasio *descensus*, mihi ignota.

Ibid. *μέχρι τῆς σήμερον*] ad Theophanis adhuc tempora, quo translatio eadem peracta, si fides coaetaneo non denegatur historico: auctor Menaei translationem istam ad Valentiniani iunioris aetatem revocantis deceptus est.

666, 4. *εἰς τὸν οἶκον τῆς πλάνης*] in templum Mechae.

Ibid. 5. *ὀνόματα ξ*] ut nomine dignoscitur persona, ita vox *ὄνομα*, vel *ὀνομάτων*, personam refert. hinc recentioribus usitata dicendi genera *δέκα ὀνομάτων*, *decem personae*: πόσα εἶδες ὀνόματα, quot vidisti personas?

Ibid. 8. *Κασιώται*] qui nuper Caisini dicti pag. 356, de quibus plura in variis lectionibus.

Ibid. 11. *ποντίσαι*] ut in profundum, ita in coenum stupri mulierem demergere. Anastasius, *in pelagus iacere* exposuit.

667, 14. *ὁ υἱὸς τῆς Φατίμας*] ex posteris Phatimae Mahometi filiae non ignobilis dux: de Phatemitis Constantinus Porphyrogenneta de adm. imperii cap. 15.

Ibid. 15. *τοὺς ἀπὸ σειρᾶς καταγομένους*] Anastasius interpretatur, *ad se in iram derivatos*. magis proprie et verius. *per seriem filii patrum loco substitutis derivatos*. Nicephori igitur lectio omnino vitiosa est. *τοὺς μὲν ἐκ Ἡερᾶς τὴν κυρεῖαν τὴν ἐπ' αὐτοὺς κεκτημένους κτείνουσιν. Χερσibus, quorum in dominatu erant, interfectis.* repone, *τοὺς μὲν ἐκ σειρᾶς. legitimis haeredibus successionis ordine dominatum adeptis, etc.*

Ibid. 16. *Τελέτζην*] Nicephorus *Τελέσιον* vocat.

667, 17. *Σαλᾶθων δὲ πολλῶν ἐκφυγόντων] ἄχρι καὶ εἰς ὠριθμὸν ὀκτὼ καὶ διακόσιας χιλιάδας. quorum numerus ad octo et ducenta millia pervenisse dicitur.* Niceph.

Ibid. 18. *ἐπὶ τὸν Ἀρτάναν] πρὸς τὸν ποταμὸν, ὃς Ἀρτάνας καλεῖται. idem.*

Ibid. 20. *ἕως δισχιλίων χελανδίων] e quibus octingentae hippagogae. Nicephorus. Barb. codex legit ὡ' χελανδίων.*

668, 6. *τῆς α' Ἰνδικτιῶνος] concinit Nicephorus. ταῦτα κατεπράττετο κατὰ τὴν πρώττην Ἰνδικτιῶνα.*

Ibid. 9. *ἀπὸ ὧρας ε'] ab exorto solo.*

669, 4. *Παγανόν] Nicephorus, Βαϊανόν.*

Ibid. 5. *Βαραθών] Barb. Βασραθών. qui forsan pag. 363 Βάσρασος Βαφραςos apud Anastasium.*

Ibid. 11. *Θεόδωρος ὁ πατριάρχης Ἀντιοχείας] patriarcham nomine Theodorum ante annos sex in exilium eiectionem legimus. an ita sedi restitutus, ut hoc anno Cosmam anathemate percutere potuerit?*

670, 6. *Μαδσίᾳς] ita Nicephorus. Anastasius, Mediam miscellae, Moesia, vel Mysia placet.*

Ibid. 12. *τῆς δ' Ἰνδικτιῶνος] τῆς β' Ἰνδικτιῶνος legendum: vel haec in annum tertium differenda. ms quippe codices Pal. et Peyrez. consonant cum Regio. Barberinum correcte et dilucide τῆς δευτέρας exhibet, cui Anastasius et miscella consentiunt.*

671, 5. *ἔζωσαν τὴν πόλιν] τὴν ἀκρόπολιν cum Nicephoro lubentior lego. Mangana quippe machinarum condendarum locus, et armamentarium ab acropoli non longe distabat. orig. CP. de portentosae huius glaciei tempore. Nicephorus post Constantini in Bulgaros irruptionem primam anno eiusdem quinto supra decimum eam accidisse narrans, a Theophanis calculo longe se dissidere testatur.*

Ibid. 11. *ἀστέρες ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες] ante Anastasii patriarchae mortem anno Copronymi 13 relatum simile portentum, tantum idem non intelligat, accidisse narrat Nicephorus pag. 43.*

672, 9. *μέλλειν ἐν τοῖς ἡσίοις] Pal. qua arte id fuerit attentatum exponit, et una correcte legit μέλι ἐν τοῖς ἡσίοις.*

673, 7. *Κύρις] Kūr, Kūros, et Κύρις, vice Κύριος. adi Meursium de huiusmodi consulturus.*

673, 9. Βοϊλάδων] Bulgarorum duces, et optimates Βοϊλάδες.

Ibid. 14. Σίβερον ἄρχοντα] Anastasius, Severorum principem. verum accusandi casum et proprium nomen demonstrant ms cuncta.

Ibid. 16. πρῶτος τῶν Σκαμάρων] Scamares etiam Latinis Bulgarorum praedones vocari docet Eugippius in vita Severini cap. 10. *ipse quantocius Istri fluentia praetermeans latrones properanter insequitur, quos vulgus Scamares appellabat.* Menander de legat. τῶν Ἀβάρων σπείσασμένων, καὶ εἰς τὰ σκευτὰ ἀπερχομένων, οἱ Σκαμάρεις ἐγχωρίως ὀνομαζόμενοι ἐνεδρεύσαντες ἀφείλοντο ἵππους, καὶ ἄγγυρον, καὶ ἀποσκευὴν. Abaribus foedere inito domum remeantibus, Scamares vulgo nuncupati equos, pecunias, et sarcinas positis insidiis rapuerunt. Meursius.

Ibid. ἐν τῇ μούλῳ] molem arte vel natura ad maris portam aliquem claudendum, et alti maris fluctus infringendos paratam, μούλον Graecis recentioribus vocatam diximus superius.

Ibid. 18. ἀνέτεμον ζῶντα] an vivum hominem secare sit necessarium, et liceat: inquit regiorum professorum doctrina magis et merito quam aetate decanus Ioannes Riolanus anthropographiae, sive anatomicorum lib. 1 cap. 10, quo velut superioribus capitibus anatomes antiquitatem, ortum et progressum describit.

674, 13. ἀπὸ τοῦ πραιτωρίου] ita Stephani vitae auctor apud Surium 28 Novemb. Nicephorus τῶν βασιλικῶν ἀφορμήσαντες περιβόλων. *e regia irruentes.*

Ibid. 14. ἕως τῶν Πελαγίου] ad Cynegium corpora violenta morte extinctorum τῶν βιοθανάτων prius raptata, de quibus ad pag. 253, in Pelagii foveam una cum gentiliū et Saracenorum cadaveribus postmodum proiecta, ut superius pag. 353 ex praesenti Nicephori loco declaravimus. concors accedit auctor vitae Stephani iunioris protomartyris, et sacrarum imaginum defensoris Antesignani, prophana Pelagii sepulchra unde constituta vel dicta sint exponens. *martyris cadaver, inquit, trahentes, in ethnicorum reorum foveam proiiciunt (ubi prius quidem divi Pelagii martyris templum erat, verum postea vetustate labefactatum impius imperator everterat, atque in sepulchra redegerat, ac Pelagii sepulchretum nuncuparat, τὰ τοῦ Πελαγίου μνημεῖα) adeo ut tunc quoque locum illud haberet: cum iniquis vir iustus deputatus est.*

674, 19. ἐν τῇ ἐγκλιστῳ] Nicephorus perample historiam hanc persequutus: ἐν οἰκιδίῳ στενωτάτῳ πάντ.

675, 6. στεφανίτην ἀντὶ μοναχοῦ] coronae a sponsis acceptae nuptiis et coniugio nomen στεφανώματος honoris plenum dedere, et ut στέφανος et γάμος promiscue acciperentur, effecere. in foeminae amplexus et sacrilegum coniugium irruisse monachum (si enim patriarcha Iconomachus prius fuerat) auctorem pudebat dicere. corollis subiectum nuptialibus, et στεφανίτην visum publicasse contentus, scelus alta mente perpendere concessit: prout incertus auctor pag. 441. commune facinus descripsit Nicephorus pag. 46. τὸ σεμνὸν μεταμφιεσθέντες στόλισμα, κομῆται αὐτοὶ ἀντίκταρμένων διεδείκνυντο, καὶ εἰς λαϊκῶν σχῆμα εὐθὺς μεθηρομύζοντο, γυναιξὶ τε ὁμιλεῖν κατεδέχοντο, καὶ τὸ πρὸς αὐτοὺς ἡσπάζοντο συνοικεῖσιον. eiurata professione, ac religioso illo cultu deposito, ex attonsis in comatos mutati sunt, atque ad laicorum speciem traducti, cum uxoribus etiam copulati sunt, et earum se contuberniis illigarunt. recolenda superius annotata ad pag. 213 et 238, quibus attestatur pag. sequens 375.

Ibid. 7. καὶ κρεῶν μεταλαμβάνειν] monachis Graecis ad episcopalem dignitatem evectis, aegrotis quoque ac peregrinantibus carnes comedere nusquam licuit. Cyrilli Calvinolatrae ante annos aliquot exautorati, et ob impia facinora sultani iussu teste praefocati, monachalis ieiunii delibatis carnibus violatio, ut hominem nefarium sede deturbandum, et in exilium ablegandum, plebs Christiana, et clericorum syndus posceret, potissima causa extitit.

Ibid. 8. κισσάρωδιῶν ἀνέχεσθαι] perpendendus canon vicesimus quartus Trullanae synodi.

Ibid. 15. γρύπους ἐκτείνειν] δικτύους περιβυλεῖν, Nicephorus.

Ibid. 18. ἐστηλίτευσσε, καὶ ἡτίμασσε τὸ σχῆμα τῶν μοναχῶν] idem pag. 46.

676, 10. Κωνσταντῖνος πατρίκιος, καὶ λογοθέτης τοῦ δρόμου] idem. τούτων δ' ἦν Ἀντίοχος μὲν ὁ τῶν δημοσίων πραγμάτων τὰς ὑπομνήσεις αὐτῷ διακομίζων· λογοθέτην δὲ τοῦ δρόμου τὴν αἴξαν οἱ περὶ τὰ βασιλεῖα καλοῦσι. ex iis Antiochus magister memoriae, de rebus publicis referre solitus: quem magistratum logothetam cursus appellare solent.

Ibid. 14. σπαθάριος κατὰ τὸν Βησῆρ] Beseṛi, qui supra σαρακηνόφρων scriptus, satelles: patricii namque, et provinciarum rectores spatharios habuisse, velut Belisarius

sub Iustiniano, legimus. qui sequitur Χριστοφόρος ὁ κατὰ τὸν πατρίκιον Ἰμέριον σπαθάριος exemplo est.

676, 19. *κανδιδάτοϛ*] spathariis adiuncta candidatorum schola: ex quo nonnulli, tum apud auctorem, tum in iure Graeco-Romano *σπαθαροκανδιδάτοι*. Nicephorus pag. 47 exponit *ἀσπιδιφόρους, καὶ δορυφόρους*: ut spatharios Suidas vocat *σωματοφύλακας*.

677, 11. *τῆς αὐτῆς ἰνδικτιῶνος*] crudelibus gestis istiusmodi Copronymi enarratis, subnectit Nicephorus. *ταῦτα δὲ πάντα ἐπράττετο κατὰ τὸν Αὐγούστον μῆνα τῆς πρώτης ἰνδικτιῶνος*.

Ibid. 15. *Ποδομαγούλου*] Anastasius *Podopaguro*.

678, 1. *ἐβούλλωσεν τὸ πατριαρχεῖον*] fili foribus hinc, liminibus illinc affixi extremis, si regium sigillum hodie inpresserint Turcae, domo quenquam exire, vel in eam penetrare prohibent. in eos mos iste a Graecis derivatus. patriarchium itaque sigillo munitum Constantinum patriarchum omni ingressu arcebat. *ἐσφράγισεν τὰ τῶν ἐκκλησιῶν κειμηλιαρχεῖα*, legimus superius pag. 361.

Ibid. 2. *ἐν τῇ Ἱερῷᾳ*] miscella, in *Iberia*. corrupte certior et sanior Nicephor. *ἐνθὺς ἐκεῖνον ἐξόριστον ἐν τῇ Ἱερῷᾳ, οὕτω καλουμένου βασιλικοῦ παλατίου ἀντιπέρα πρὸς εὐρὸν ἄνεμον τοῦ Βυζαντίου κειμένου. statim in Hieriam relegatur. est hoc imperatoris palatium e regione CP. ad subsolanum positum.* a Iustiniano conditum, et a Iustino consummatum, et ab Ἡρακλουνος prius ibi cultae nomine Ἱερειαν dictum referunt orig. CP. distingue porro Ἱερειαν ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ. hoc ad Propontidis fauces et mare superius: Hieria ad urbem sita.

Ibid. *ἐν τῇ Πριγκίπῳ*] Principus, Praeconesus, Panormus, Prote, Daphnusia, Hiera, Platea, Oxea, et aliae; Propontidis et Cyziceni sinus ad CP. insulae.

Ibid. 4. *Ἀβδελᾶς Ἰβινάλι*] Anastasius: *Abdelas Pibinali*. clarius miscella: *Abdelas filius Ali*.

Ibid. 7. *σταυροὺς τῶν ἐκκλησιῶν*] ut apparentes in ecclesiis cruces Saraceni deliciant, vide *Turocgraeçiae* pagg. 168 et 169.

680, 4. *καὶ ἀγιοτάτῃ πατριάρχῃ*] addit uterque, *Tarasio*.

Ibid. 8. *ὁ ἀπὸ Σκλάβων*] utrum peregrinae et externae gentis Sclaviaorum hominem, vel libertum intelligat, (*σκλάβ*

βος enim captivus est, et servus recentioribus Graecis) mihi non constat.

680, 15. ὑπὸ τῶν Ἀράβων] codicum omnium una est lectio. Anastasius et miscella inversis literis habent, *ab Arabibus*: atque ita Ἀράβων legendum cum Nicephoro scribente, ὑπὸ Ἀράβων ἐπὶ τῶν Ἡρακλείου χρόνων καταστραφέντα.

Ibid. 17. χριστάς] Anastasius *linitiores*. τὸ χρῖζειν apud recentiores *calce dealbare* est: et χριστής linitor eiusmodi.

Ibid. 18. ὄστρακαρίους] *tegularum testarumque fragmenta* minutim contusa calceque delibuta cementum efficiunt solidissimum, et vix aqua penetrandum. illud est ὄστρακιον. qui praeparat, tundit, miscet, linit, ὄστρακαρίος, vel ὄστρακαρης magis barbare dici auditus. reliqua Nicephorus.

681, 18. ἐν τῇ σολαίᾳ] quam variis modis Graecus soleas scribatur, in euchologicis expositum. hic praeter literas genus quoque mutat. soleas porro ad sacri tribunalis septa gradus est transversam ecclesiam occupans; ac si in extrema ecclesiarum navi prae altaris et sacri septi loribus gradus, quo in eum ascenderemus, occurreret. is est diaconorum et lectorum sedes, et ex eo tanquam e *solio* (ex quo facta appellatio) sacra communicio et Christi regis corpus in populum distribuitur. in eo stans Constantinus, tanquam in edito opprobrii, poenarumque sibi inflictarum spectaculum Christianae plebi exhibuit. Anastasius, *in ecclesiae gremio*.

682, 3. ἐν τῷ συνθρόνῳ] sedem episcopo in ecclesia editiorem, ex qua populum omnem in ecclesia prospectat, et a dextris sinistisque sacerdotes habet assessores, *συνθρόνον* existima. euchologium. *consessionem* posuit Anastasius.

Ibid. 11. ἀμανίκωτον κοντός] aestimo fuisse casulam sacerdotalem, vel saccum patriarchalem, conciliando opprobrio brevissimam. ea enim est ἀμανίκωτος, id est ἀνευ μανικίων, manicis, ut totum involvens corpus, caret. κοντός, nos *contam* modo, sed *brevi* quoque respondere lege apud Meursium. de sacco vide euchologica.

Ibid. 18. εἰς τὸ σταμά] Anastasius, et miscella. *ad consistorium*. optime. circi tamen intellige metam et locum, quo equi currasque peracto cursu *consistunt*. hinc recentius verbum σταματῶ, et σταματίζω, *sisto, consisto, expecto*. στάμαν leges apud Meursium *stationem* haud inepte interpretantem.

683, 15. οὐκ ᾔδέσθῃ τὴν ἀγίαν κολυμβήθραν] filios Co-

pronymi tres baptismi aquis lustraverat Constantinus, et ulnis susceperat.

684, 4. τυφλώων] vice τυφλώων, vel τυφλῶν, *occas-can*: ita χρυσῶνω *de auro*, vice χρυσῶω proferunt.

Ibid. 16. ἀμνημόνευτος] ἀποιωνήτος, cuius vivi vel mortui nomen inter preces ecclesiae non effertur ex Diptychis.

685, 15. ἐγκλείστω τοῦ ἁγίου Ἀββεινίου] Stephani socius est Macarius iste, et eiusdem habitationis ad Damatrym consors. relego Copronymi annum 25.

Ibid. 16. ἐποίησε δὲ εὐθνηῆσαι] eadem Nicephorus ad historiae calcem.

686, 3. τοῦ μικροῦ σεκρέτου] secreta duo, maius et minus in patriarchio fuisse praesens locus declarat: fuse relatis auctoritatibus exponit Meursius, et aperte memorat Nicephorus secretorum τό, τε μικρὸν δόμημα, καὶ τὸ μέγα. secreta iudiciis ferendis, et archivis servandis erecta monstrant Eusebius lib. 7 hist. eccl. cap. 30. σήκρητον δέ, ὥσπερ οἱ τοῦ κόσμου ἄρχοντες, ἔχων τε, καὶ ὀνομαζών. *secretum, velut mundi magistratus, habuit et nominavit Paulus Samosatenus. Nicetas in Alexio Manuelis f. δικαιοδοτικὸν θρόνον*, iuris dicundi thronum appellans: Balsamo de Chartophylacis et Proteclici meditatione. vocat Nicephorus ἰδρυμένους τῶν προόδων οἴκους, οὓς Ῥωμαῖοι σεκρέτια καλοῦσι. processibus domos deputatas, secreta Romanis appellari solitas: quod, ut reor, patriarcha ius dicturus ad ea cum assessoribus conveniret, et *procederet*. πρόκενσος enim, sive πρόκεσσος barbaram Graecorum vocem a Latinis acceptam, *consilium* referre alibi declaratum est.

Ibid. διὰ μουσαίου] *ex musivo*, inquit Anastasius. Nicephorus διὰ ψηφίδων χρυσῶν. opere tessellato aureo, cuius pleraque pars auro radiaret.

Ibid. 4. ἐξ ὕλογραφίας] Anastasium τροπικῆς ξυλογραφίας legisse suspicor. scripsit enim, *imagines magni secreti, quas sculptae erant, in ligno deposuit*. ut enim τορνεύω, torno, *sculpo, circumago*: ita τρέπω, *verto* significat: atque ideo τροπικῆ, ac τορνευτικῆ in sensum eundem possunt incidere. sculpturas huiusmodi, quas e ligno dimidiatas intelligo, κηρόχτον ὕλην, *e cera liquefacta fusaque ad parietes fixas* indicat Nicephorus: τὴν τροπικὴν, καὶ τὸ σεκρέτον confundit Turcograecia non uno loco.

Ibid. 8. ὁ τρίγαμος] monogamiam probant, secundas

nuptias tolerant, tertias velut incontinentiae nota labefactas vix admittunt Graeci: nec has tamen, vel istas absque poenitentiae mulcta concedunt iniri. inustas in secundis et tertiis poenitentiae notas, precesque intemperantiae crimen depulsantes, vide in euchologio officiis de sponzorū coronis. nuptiarum huiusmodi ius omne enucleat, quarum vero penitus abrogat Arcadius de concordia utriusque ecclesiae lib. 7, de harum prohibendarum ratione ibidem.

686, 10. ἰνδικτιῶνι ἐβδόμῃ] Nicephorus. τῇ ἑβδόμῃ ἰνδικτιῶνι, κατὰ τὸν Ἀπρίλιον μῆνα, τῷ ἁγίῳ σαββάτῳ, σίμφει Κωνσταντίνος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα Εὐδόκιαν Ἀνγούσαν.

Ibid. τοῦ πατριάρχου ποιήσαντος εὐχὴν] absque ecclesiae benedictione dignitas nulla Graecis auspiciato conceditur. euchologium.

Ibid. 15. τὸν Καισαρῖκία περικεφάλαια] pileos et coronas Caesareae dignitatis insignia: de quibus Codinus. Anastasius *galeas* scripsit: verum hae a pileis et coronis longe dissitae. itane nobilissimus, qui inferior, corona; Caesar, qui praest, sola *galea* redimiretur? • περικεφάλαια igitur ista ad imperatoris stemmata accedentia, eorumque formam vide in huius saeculi principum imaginibus apud Baronium, et Gretserum opusculis de cruce expressis.

Ibid. 17. καὶ οὕτως προῆλθον] consulum recenter institutorum more populo spectandos sella curuli vectos, congiariumque simul in plebem dederunt: quod Nicephorus dixit. τῆς δὲ βασιλικῆς προόδου κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐπὶ τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν γενομένης, ὑπατεῖαν ἐποίησαν, καὶ τοῖς παρελθούσι χρήματα διένειμαν.

Ibid. 18. τριμίσια] *tremissis*, denarii quattuor, assis, sive solidi pars tertia, quasi ter missus, id est expositus. Gregorius lib. 9 epist. 29. *ita ut quidam eorum ad singulos tremisses, quidam ad binos, quidam ad singulos solidos, vel, si visum fuerit, amplius dimittantur.* ex his quanti pendat semissis liquet. Ieiunius de istis Mariana cap. 22 de ponderibus et mensuris.

687, 3. πώγωνας αὐτῶν ξυρίζεσθαι] servilis nota.

Ibid. 5. κύμαχον] sedes 46 CP. throno subiecta notitia episcoporum Orientis Codino adiuncta.

Ibid. 7. τῇ δὲ πρώτῃ τοῦ Σεπτεμβρίου] Nicephorus. ὁγδόῃ τε ἰνδικτιῶνι ἄγεται Κωνσταντίνος εἰς νότον Ἀσίαν γαμετὴν ἐκ τῆς Ἑλλάδος Εἰρήνην. καὶ τῷ Δεκεμβρίῳ μηνί

στέψει τε αἰτὴν Ἀθούσαν, καὶ τῷ υἱῷ Ζεύξας τὸν γαμὸν ἐπιτελεῖ. ad hunc usque annum historiam perduxit Nicephorus. sibi ipsi testis deinceps erit Theophanes.

687, 11. σὺν ταῖς γυναιξὶ προὔπαντῶντων] quis imperatricis ac novae sponsae in urbem comitatus, et ingressus, et ut a praestantioris dignitatis foeminis excipienda et deducenda praecipit et describit Codinus. de officiis aulae CP. cap. ult.

688, 8. ἐνδυσάθῃ στολὴν λευκὴν] nigra videlicet monachali, a qua illi μελανοφοροῦντες, et μαυροφόροι nuncupati, reiecta: et candida laetitiae pronuba accepta.

Ibid. 15. ὠνομάσθη Κωνσταντῖνος ζῶντος ἔτι Κωνσταντίνου τοῦ πάππου] puero patris aut avi nomen ne imponant, Graecos impedit superstitio. ut enim, aiunt, patrem aut avum nomine refert, ita personam repraesentat, et in eius locum substituitur. patrem itaque quantocius moriturum designat, et ei successorem se advenisse profiteetur. rem igitur insolitam, vel ominis infausti Theophanes observans, scripsit. ὠνομάσθη Κωνσταντῖνος ζῶντος ἔτι Κωνσταντίνου τοῦ πάππου αὐτοῦ.

Ibid. 20. τῶν Βουκελλαρίων] Buccellarii, ait Suidas, Gallo-graeci nominantur, et eorum regio Gallo-graecia: unde hi equites erant expediti. Constantinus Porphyrogenneta de thematibus inter Isauriam, et Cappadociam Buccellarium locat. describens enim ἀνατολὴν, habet, inquit, a sinistra partes quasdam Buccellarii, et initium Cappadociae; ad dextram autem Isauriam. unde vero locus Buccellarium sit vocatus, idem infra aperit themate sexto. thema, inquit, Buccellariorum non a loco aliquo appellationem accipit, neque a gente aliqua quae ita vocaretur, sed quod militum asseclae essent, et commeatum verberent Buccellarius enim Latina lingua vocatur is, qui rei panariae curam gerit, ut milites expediti, et ab omni onere liberi ad bellum essent. Buccellus enim vocatur torta panis circularem figuram in medio vacuum prae se ferens. cellarius autem custos panis: proprio vero et Graecanico nomine hi Maryandeni vocantur: sunt enim Galatae cognominati. horum Graeca profert Rigaltius. Pancirollus de iisdem cap. 47 not. imp. Orient.

689, 13. κουλούκην] catulum. ipsique patrique Lachanodraconi nomine δυνάμειμα.

Ibid. κουτζοδάκτυλον] digitis decurtatum. vide noninum improbitatem.

Ibid. 19. εἰς φυλακτῆριον] in sacrum amuletum, et sui custodiam.

690, 12. Ἀλφαδὰλ Βαρινάρι] Anastasius uno verbo *Alphadaldinar*.

691, 16. τῷ δὲ Ὀκτωβρίῳ μηνὶ ια' ἰνδικτιῶνος] ex anno superiore sub hoc laterculum sequentium gestorum μετέδιδον factam rationes tres luce ipsa non minus dilucidae suadent. 1. indictionis duodecimae facta iam memoria, undecimam mss in omnibus extantem sequi non patitur: sed vel eandem duodecimam repeti, vel aliam quamcumque sequentum recenseri expostulat. 2. nil quod imperii Romani spectet administrationem annus praeteritus in medium affert: quare temporis successione, a iam enarratis haec diversa, ipsam temporis notam non eandem arguunt; atque ita unius anni spatio includi nequaquam possunt. 3. quae sequuntur alia antevertere, et ad priorem annum revocari omnino debent: icti siquidem foederis violatio, Bulgari facinus ad Constantinum latenter denuntiatus, in Bulgaros tacitae, latentes, furtivae eruptiones, Bulgariam nondum armis infestam ostendunt; bellum nondum susceptum convincunt: sed tum primum indictione undecima enatum, idemque annis mox venturis protractum tempore plurimo Romanos inter et Bulgaros perseverasse.

692, 5. τὰ φλάμουρα] alias φλάμουλα. facilis τοῦ λ in ρ apud recentiores Graecos mutatio: sic ἤρθεν, τοῦ ἤλθεν vice proferunt. φλάμουλον Meursius et Rigaltius exponunt. Anastasius exponit: *transmeaverunt tam vexilla, quam supellectiles ministerii regii et apparatus.*

Ibid. 9. ὀπτιμάτους] Olympiodorus in excerptis Photii τῶν Ῥωδογαῖσιν Γότθων οἱ κεφαλῶται ὀπτίματοι ἐκαλοῦντο, εἰς δώδεκα συντείνοντες χιλιάδας. *Gotthorum, qui cum Rodogaiso erant capita, optimati vocabantur, ad duodecim millia numerati.* plura Rigaltius. exponit sententiam Anastasius. *unitis ordinibus optimatibus fecit hos octoginta millia.* ipse quippe, ut pariter habent caeteri codices a Regio diversi legit ὀγδοήκοντα χιλιάδας.

Ibid. 13. ἐμπράκτως εἰσελθόν] idem. *obsequiis constipatus incedens*, totius nimirum exercitus comitatu.

693, 4. Τζέριγος] Anastasius, *Telerigus*.

Ibid. 10. ἐκούρασεν] idem. *per medium eos recidit.*

Ibid. 12. τούτῳ τῷ ἔτει τῇ ιγ' ἰνδικτιῶνι] isthaec una constantique codicum omnium, Anastasii, et miscellae auctoris lectione ad indictionem decimam tertiam pertinentia, in annum praeantem indictione eiusmodi signandum reiici debent: indictionis enim decimaequartae mensem Septembrem

Theophanes ipse iamiam memoraturus, et eam anno praesenti, Copronymi videlicet quinto supra tricesimum inchoato addicturus, Augustum et indictionem superiorem memorans, illum indictionis decimae tertiae, hanc ad Copronymi annum quartum et tricesimum spectare declarat.

693, 14. Θεόδωρος] ita Graeci codices. Anastasius nomen tacet. auctor miscellae scribit. *codem anno Adilgisus Longobardorum rex*, etc.

Ibid. 18. τῇ ιγ' τοῦ Σεπτεμβρίου] die Iunii 27 patris imperio successit Copronymus, ex dictis ad eius annum primum: annis 34 mensibus 2 et diebus 26 exactis defunctus est: igitur Septembris die 23.

Ibid. 20. βοῶν καὶ λέγων] codicibus in cunctis haec non extare declarant variae lectiones.

694, 18. Μαδὶ] Mahometus Almohdi Ecchellensi dictus.

Ibid. 19. τὸ σπήλαιον, τὸ ἐπιλεγόμενον καῦσιν] bello captorum *carcer*, captivorumque ad triremes deputatorum custodia Graecis recentioribus est *καῦσις*, quam Itala voce satis usitata *bagno* nonnunquam dicunt. *καῦειν* enim pro *καίειν*, *affligere*, *deprimere*, *torquere* exprimunt. *καῦσις* ergo *carcer* quicumque, quod locus afflictionis et calamitatis sit, in antris, foveis, speluncis, ne vi perrumpantur, praeparari noverunt, qui piraticam callent: et huiusmodi speluncae aditum effregisse Abusbalem, et captivos Saracenos in libertatem misisse, Theophanes brevibus dictis manifestat. quod Saracenorum *carcer* a fumi incommodis in eo accenso vocaretur, expositionem allatam nil laedit: a fumo siquidem hio appellatus *καῦσις*, *carceri* cuicumque alteri molestiam exhibenti proprium sibi nomen reddidit commune.

695, 5. μητροπολίτας ἐκ τῶν ἀββάδων] metropolitas ex abbatibus et monachis assumere Graecis quam antiquum.

696, 1. οἱ τῶν ἔσω ταγμάτων] urbis custodiae et defensionis milites deputati, urticae excubiae, *les archers de ville*: nisi forte velis milites in castris alios, alios in praesiidiis agnoscere, et hos τὰ ἔσω τάγματα nuncupare. penes te lector, iudicium. contrario tamen sensu τοὺς τῶν ἔσω ταγμάτων *exteriores ordines*, posuerunt Anastas. et miscella. vide Constantini Leonis huius filii annum 7.

Ibid. 2. ἐργαστηριακῶν] ἐργαστηριάρχες corruptius vulgus vocat τοὺς ἐν ἐργαστηρίοις, mercium quarumlibet in officinis venditores.

696, 10. καὶ ὑπαλλάξας τὸν ἐνδυτήν, ὡς εἶδος ἐστίν] adeundus Codinus de imp. coronatione cap. 17 num. 14.

Ibid. 21. τοῦ πάσχα ἰδ' ἰνδικτιῶνος] praesentem annum indictio quinta supra decimam afficit. haec tamen superiore peragi potuisse non dubitabit, qui Constantinum Copronymum imperii quintum ac tricesimum tantum inchoasse, et Leonem filium eo anno a Septembris die 13 et indictione decima quarta potestatem accepisse consideraverit. si tamen decimam quintam reponendam contendas, non ero contrarius.

697, 2. ἀντιμύσιον] *altare Graecorum mobile et portatile*. ἀντιμύσιον est, quasi ἀντί τοῦ μυσσοῦ, *sacri feruli* (id enim μυσός sonat, ait Balsamo et Ioannes Citri episcopus in euchologicis relatus) *vicarium*. Latinorum corporali linteo simile sacras reliquias gerit inclusas, et sacrificio missae celebrando, sacrisque precibus ubilibet concipiendis admoveatur.

698, 3. Τέλερος] qui supra Τζέριγος, qui Anastasio *Telerichus*.

699, 4. Μαίουμῶν] Maii kalendarum celebritas diei festivitate civili hilarius celebrando Μαίουμῶς nominis consortium impertivit. quod antiquorum Maiumae festum, quae prima eius institutio, quam Christianis execrandum, ut deinde castigatius permissum diatriba pene integra Meursius in lexico, et Lacerda in adversariis edisserunt.

700, 16. καὶ αὐταὶ νομβίτισσαι] an *Nubitenses*, prout vertit Anastasius, quia forsitan *nubiles*? vel quia *Nubienses*, Nubia videlicet ad Nilum vico? vel denique prophetico spiritu clarae, cum vox Nabi Syris et Arabibus prophetam designet? arridet expositio postrema: puellae siquidem *Emesam* Syriae incolebant.

701, 3. τῇ δὲ ἑκτη τοῦ Θεβρουαρίου μηνός, τῆς γ' ἰνδικτιῶνος] anno Constantini Copronymi secundo supra vicesimum novum indictionum circulum Theophanem inchoasse ab eo scripta demonstrant. quartum deinde quinto supra vicesimum ascribit: mox sextam vicesimo septimo: octavam vicesimo nono: tricesimo nonam: tum vero duodecimam tertio et tricesimo: quinto postmodum et tricesimo, qui eius imp. postremus, tertiam decimam, et confestim decimam quartam consociat. ad Leonis Copronymi filii annum primum indictionem decimam quartam memorat: ad praesentem hunc quintum circuli sequentis tertiam annotat: et anno mox sequuturo quartam adnectit. ad annum Copronymi primam

et vicesimum, qui mundi 6253 ab auctore numeratur, indictionum adiecto circulo, mundi 6268 obtinet indictioni postremae et anno Leonis primo coniunctum: ab anno igitur Leonis secundo circulus alter incipiens, quinto, quem nunc tractamus, indictionem quartam asserat necesse est, et quintam Constantini successoris primo. en tamen ut mundi 6273 quartam accenset, praecedenti tertiam; atque iterum mundi 6268 decimam quartam, praevis decimam tertiam, ac tandem mundi 6265 duodecimam affigit. an mundi annis indictionem unam deesse, vel indictionibus annum mundi unum redundare asserendum? ipsi auctoris calculi errorem producit, et ubi admiserint faciles testantur. ipso inquam, Constantini Copronymi anno postremo, quem quantum ac tricesimum numerat, annos quattuor et triginta, menses duos, dies sex et viginti imperasse praedicat. annus integer trimestri vix completo totus fuerat assignandus? ad huius anni historiae calcem annos quinque, mensibus sex demptis filium Leonem imperio potitum narrat: adeone facile praeter debitum menses sex occurrebant erogandi? indictionum itaque ordine servato, annis mundi menses quindecim indebitos intrusit Theophanes: novem Constantini, filii Leonis sex alios aetate. uno verbo Copronymi annis quantum ac tricesimum addixit superfluum, et indictione carentem, cuius quattuor et triginta duntaxat ex propriis calculis recensere debuerat. profectionis itaque Copronymi in Bulgaros historia in annum et indictionem reposita, mors in sequentem annum et indictionem, quibus filius imperium obtinuit, accensenda: anni vero tum a mundi conditu, tum a Christi natali in ordinem meliorem revocandi.

701, 4. τῆς τεροφάγου] septuagesimae hebdomade carnisprivium habet ecclesia Graeca: et sexagesimae dominico die, τῆς ἀπόκριω, quo carnibus adhuc vescilicet, clauditur. sequente hebdomade, quae Latinis sexagesimae, ovis lacticiis, atque adeo caseo utuntur, eaque comedendi etiam ipsa quinquagesimae dominico die facultas perseverat, a quo τεροφάγος appellatur. feria sequente 2. quadragesimalis ieiunii habentur encaenia, et πρώτη ἐβδομάς τῶν νηστειῶν numeratur. scripta superius de Graecorum ieiuniis in memoriam revocanda. τῶν νηστειῶν tamen πρώτη κυριακή hebdomadem a feria 2 inchoatam, ut et secunda succedentem claudit. eam ob rem Casearia dominica Februarii diem sextum obtinente, ieiuniorum secunda vicesimo propriam sibi sedem figat necesse est.

702, 12. παρὰ 85 μῆνας ἔτη πάντε] die Septembris ter-

tio supra decimum Leonem imperio potitum scripsit superius Theophanes ad Constantini Copronymi annum ultimum: Septembris iterum die octavo fato functum hic statuit: igitur post imperii *ἔτη πέντε παρὰ ἑξ ἡμέρας*, eamque lectionem codex Barberinus et Vaticani ostentant: sed et Anastasius eam tuetur. *mortuus est*, inquit, *cum regnasset annis quinque, diebus sex exceptis*. at cum Septembris die vicesimo tertio imperium adisse ex ipsius auctoris testimonio ad annum Copronymi ultimum evidenter demonstretur; Septembris eiusdem die septimo supra decimum excessisse constat. stemma porro magnae ecclesiae, quod sibi vendicasse narratur, illud est quod a coniuge donatum templo appendisse Mauricium supra legimus ad eius annum 19 pag. 236.

703, 8. *τῆς Δωδεκανήσου*] insulae Cyclades duodecim *Δωδεκάνησος* sunt: et cum in civili tum in ecclesiastico regimine provinciam constituunt: quia vero maritimae Drungarius, (classis nimirum ex eis collectae dux) ideo simul rector censetur. metropolis et episcopatus in notitiis ad editionis Regiae Codinum attextis occurrunt.

Ibid. 11. *καὶ μεταδούναι τῷ λαῷ*] ut ipso sacerdotii exercitio imperio nuncium remisisse convincerentur.

705, 3. *ὅπως τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Ἐρμθρῶ λεγομένην*] *rotrudem* Francorum lingua vocatam, de qua annales Francorum Anonymi ab Andrea Duchesne collecti tom. 2 pag. 22 et a Paulo Petavio pag. 354 Nibelungo ascripti, anno domini 781 (is auctori toto septennio deficit, de quo alibi) ita scribunt. *perrexit Carlus rex Romam etc. et ibi desponsata est Rottrud filia regis Constantino imperatori*. poeta Saxonicus Anonymus tomi eiusdem pag. 177.

necnon Rhuotrudis, reliquis quae filia natu
maior erat, flevit valde gemens obitum.
hanc et Graecorum luxerunt ditia regna,
quod non hac tali digna forent domina.
sponsa fuit Constantini nam scepra regentis
illius semper nobilis imperii.
inclyta Constantinopolis de germine nostri
optabat Caroli nobilior fieri.

ut non nisi cum Francis, non ita cum exteris, connubia contrahere Graecis imp. liceret, vide disserentem Constantinum de imp. administr. cap. 12, quare quod Isaurus Leo Constantino filio Scytham uxorem dederit, observat auctor pag. 343.

705, 17. περιθέντες τζαγγίον, καὶ στέφανον] πέδιλα ἐρυσθῆ, scribit Nicetas, imperatoriae dignitatis insignia.

707, 17. μετὰ πάσης ἀπαθείας] Sclavorum et Bulgarorum incursibus et metu libera.

Ibid. 20. Μωσῆς] *Musa Al-hadi* Ecchellensi scribitur.

714, 1. καὶ τὸν ἡγούμενον] Petrum etiam nomine.

715, 2. ἐν τοῖς κατηχομένοις ὁρώντων] cathecumena porticus ecclesiae sublimiores ad annum Constantini Copronymi primum exposuimus. praesens locus id convincit. alias ex ecclesiae liminibus et externa porticu patres synodice coactos de fidei rebus dissertantes prospectarent, et audirent imperatores Constantinus et Irene? cathecumena inferiora etiam Graeci nonnulli vocant ecclesiae ἐμβόλους, quas alas et naves minores vocamus, eaque τὰ κάτω κατηχούμενα ἀπὸ τῶν ἄνω diversa: sed haec hallucinatus est.

716, 3. κόρτις] *comitatum*, et *famulatum regium* hic refert, alibi *aulam*, et alibi rursus *tenitorium*: de quo Meursius.

Ibid. 4. οἱ τῶν ἔξω ταγματίων] extra CP. in praesidiis, vel propriis thematibus et stationibus positos milites nullus negabit. recolenda superius dicta ad Leonis praecessoris annum primum.

Ibid. 8. τὰς φαμηλίας αὐτῶν] integram familiam, coniuges, liberos, bona intelligo.

Ibid. 21. ἐκροτήθη ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος] ipsa synodi acta. ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσποτον Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, βασιλείας τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν δεσποτῶν Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ μητρός, ἔτους ὀγδόου τῆς αὐτῶν ὑπατείας, πρὸ ὀκτώ καλανδῶν Ὀκτωβρίων, ἰνδικτιῶνος ἑνδεκάτης. in nomine domini et dominatoris Iesu Christi dei nostri, imperio piissimorum et amicorum Christi dominorum nostrorum Constantini et Irenes, octavo anno consulatus eorum, octavo kalendas Octobrias, indictione undecima.

717, 9. μηνὶ Ὀκτωβρίῳ ἑνδεκάτῃ] ita Barbarinus codex Vaticanus adiunctus. consentit Anastasius scribens: *quinto idus Octobrias, indictionis undecimae*. Peyrezianus legit solummodo, μηνὶ Ὀκτωβρίῳ. ipsa synodi acta nuper relata dierum octodecim spatium anteverunt.

718, 14. λογοθέτην τοῦ στρατιωτικοῦ] is Codini cap. 2

quadragessimus septimus inter officiales recensetur: officium in notis exponitur.

718, 15. μετὰ καὶ τοῦ Θεοδοίου τοῦ ποτὲ ῥηγὸς τῆς μεγάλης Λογγιβαρδίας] Anastasius: una cum Theodoro dudum rege maioris Longobardiae, ad ultionem inferendam etc. miscella: una cum Adalgiso maioris Longobardiae rege, quem illi Theodatum dicebant, ad ultionem inferendam, si possent, in Carolum. filium regis dubio textu nixus malui interpretari. concinit poeta Anonymus inter Francorum scriptores ab Andrea Duchesne collectos lib. 1.

hesterno Desiderius diademate regni floruit, en hodie est pauper, captivus, et exul. filius illius cognomine dictus Adalgis, cum Longobardis in eo spes ampla maneret, diffidens rebus patriae, se contulit inde ad Constantinum Graecorum sceptrā gerentem: a quo patricius praeclaro munere factus, hoc in honore suae permansit ad ultima vitae.

plura apud eundem lib. 1. Eginhardus de gestis Caroli magni ad annum 774 et 788, quo scribit. *Constantinus imperator propter negatam sibi regis filiam iratus, Theodorum patricium Siciliae praefectum, cum aliis ducibus suis, fines Beneventanorum vastare iussit*, etc.

720, 7. Βαγύλῳ] aliis Βάγυλος et Βαῖδουλος scribitur, Baiulus: de quo Meursius, et Codinus.

722, 17. ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ] fallitur Orrelius, ubi Thraciae locum existimat: ad Armeniorum regionem spectare monstrant verba superius posita. κατέλαβον οἱ ὀμικρίζοντες εἰς τὸ θέμα τῶν Ἀρμενιῶν.

723, 9. ἐπιστήθιον] intimnm vertit Anastasius. a secretis existimo, vel cum cuius ductu imperatrix ambulare, et cui iuniretur: eviratus enim refertur.

Ibid. 11. ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ Ἐλευθερίου] una cum urbe a Constantino instaurata, Eleutherii palatium et portus eondita. is etenim aedificiorum ἐπεικτής, operas urgebat, aiunt orig. CP. τὸν λιμένα τοῦ Ἐλευθερίου ὃ μέγας Κωνσταντῖνος ἐκτίσεν, ὅτε καὶ τὴν πόλιν. παρίστατο δὲ εἰς τὸ πτόμα Ἐλευθερίου πατρίκιος. Ἰστατο δὲ εἰς τὸν λιμένα στήλη μαρμάρειος Ἐλευθερίου. Eleutherii portum eo tempore quo urbem, Constantinus magnus extruxit. aedificiis autem promovendis aderat patricius Eleutherius. in eodem portu marmorea Eleutherii statua erecta fuit. vocabuli παραστάτης, παραστῆναι, et παρίστασθαι significantia ex pag. hae

revotanda de statua eadem orig. CP. locus alius hîc elucidandus. *ἵστατο*, inquirunt, *καὶ στήλη ἢ λιθὶνὴ Ἐλευθερίου δσηκρήτου φέρονσα ἐπὶ ὤμων καπούλιον, καὶ πύον ἐν τῇ χειρὶ, ἀμφοτέρω λείψινα*. *Eleutherii a secretis statua lapidea erecta fuit ferendis oneribus sportam dossuariam in humeris, manu vero batillum gerens, utraque lapidea: quasi operarum labori intentus, onerum quoque consors fieret.*

723, 17. *προβάτων] πρόβατον προβάτον* dicit recentior Graecia.

726, 15. *τοῦ βασιλικῷ ἐργοδοσίου]* palatii CP. ea fuit amplitudo, ut regio opifices caperet, quales Christianissimi regis Luparenses porticus typographos, pictores, phrygiones, sculptores, aurifices, et innumeros huiusmodi ingenio manuumque operibus ex quavis natione collectos praestantes viros legunt et recipiunt. *βασιλικὸν* omnino, et exterorum admiratione dignum *ἐργοδόσιον*.

Ibid. *χρυσοκλαβριών]* quasi *auriclavatores* dicas, magis proprie *Phrygiones*, qui *clavatas* auro variisque coloribus vestes pingunt. vocabulum fusius ad Codinum exponitur. *χρυσοκλαβριον* etiam dici posse, ceu qui materiam *χρυσοῖς κλάδοις*, figuris et ramis auro ductis oneret et ornet. *χρυσομαγκλάριον*, et *χρυσομαγκλαβριστήν* rudiores pronuntiant: at non omnino rustice: *μαγκλαβίζειν* enim cum *torquere*, *affligere*, et *onerare* referat, quam auro coloratisque filis sericam vel laneam vestem tegant, lacerent, figuris quasi plagis afficiant, et immutent, non incognitum.

Ibid. 16. *χρουνσίωνα]* officina qua aurum in fila prae-paratur. suavius *χρουνσόν*, quam *χρυσόν* hodie pronuntiant.

727, 6. *μέλανι κεντητῷ]* puncturis, necnon caesuris in literarum figuras ductis respersum vel infusum, pulvereum vel liquidum atramentum, humanae cuti scripturam imprimit nullo tempore delendam.

728, 2. *χομμέρκιον]* *vectigal mercibus impositum*: Por-tius. vide exempla apud Meursium.

Ibid. 3. *τοῦ παναγυρίου]* *nundinas* cum Anastasio interpreter.

Ibid. *ἐκούφισεν]* sustulit omnino, vel ex parte minuit.

Ibid. 5. *ἔσπευσεν ὁ βασιλεὺς τὴν Θεοδοτήν]* de pravo Graecorum usu, qui dato repudio, vel inito vi aut sponte divortio, ad novas convolant nuptias, docte et copiose tractavit Arcadius toto ferme de sacrament. in utraque ecclesia consensione, lib. 7.

728, 17. εἰς μανδύλιν] *vice μανδύλιον*· ut τροπᾶριν, παιδῖν, θνoισαστῆριν, ἀντί τοῦ τροπᾶριον, παιδῖον, θνoισαστῆριον proferunt. μανδύλιον autem aliis corruptius scribitur μαντίλιον, *mantile, mappa, sudarium* est: uno verbo ὁδόνῃ. μαντίλαν legitur apud Iulium Pollucem χειρόμακτρον lib. 7 cap. 16 interpretantem: est quoque μαντιλάκιον diminutivum, de quo Meursius.

729, 7. ὑπέτρῃσαν ἀλχημασίαν] ista parenthesi inclusa in Regio non extantia ex Barberino codice in lacunam referuntur.

Ibid. 9. δ Πλάτων τοῦ σακκουδίωνος ἡγούμενος] ei monasterio in monte Olympe constituto symboli nomen imponitur a Theodoro studita Platonis vitae scriptore, apud Surium 16 Decembris.

Ibid. 10. ὡς δεξαμένον τὸν βασιλέα εἰς κοινωνίαν] *severam Platonis in Turasium sententiam Ignatius huius vitae scriptor his verbis temperat. non sic cum aversatus est Plato, quod ipse probaverit scelus imperatoris: id quidem nequaquam accidit unquam, neque quod coronaverit Theodotem pellicem: nam et ab hoc longe longius remotus fuit. probatur ipse quidem de abiecta coniuge acerrime redarguisse imperatorem, et detestatum esse novum contra leges sacras initum coniugium, neque coronare ullo modo voluisse novam pellicem ab ipso imperatore nominatam Augustam. verum eo quod redargutum imperatorem nequaquam ab ecclesia separasset, sed cum illo communicaret: neque eum qui adulteram coronasset, ab ecclesia abiecisset; idcirco ipse Plato ab eius se communione abstinuit, etc.* haec dictus Ignatius apud Baronium anno 795 num. 46. idem apud Surium 26 Febr. tota hac historia, et pluribus aliis legitur mutilatus et omnino deformis. τὸ ἐπιτρέψαντος itaque *permittere ac tolerare, non iubere vel exhortari*, quo sensu frequentius utitur Theophanes, exponendum.

Ibid. 11. τῷ κατηχητῇ] sacerdos catechumenorum curator, et exorcismos in adultorum baptismo legere solitus, κατηχητής est. inter officiales ecclesiae CP. recensetur a Codino cap. 1. nos de eodem in notis alia adiecinus.

Ibid. 17. εἰς ἐκκλησίαν ἐν τῷ ναῷ] templum istud Michaëlis caelestis militiae principis. Catharorum monasterium idem fuit, Theodoro studita in vita Platonis id asserente apud Surium Decembris die 16. *carcer erat monasterium imperatoris palatio adhaerens, et eiusmodi custodiae praepositus erat is, qui adulteros coronaverat. et: confessorum*

eum esse probavit, cum in cellula (ἐγκλείστρα) quadam ut maleficcium hominem, illum veritatis thesaurum conclusisset, clavibus aliis alias addens, ac cibum per foramen quoddam ei dari iubens, ut a nullo prorsus videri posset. adeundus Baronius ad annum Christi 795.

731, 8. εἰς Πύλας] Astaceni sinus locum. Constantinus Porphyrogenneta apud Ortelium.

Ibid. 11. ἕως τοῦ Τριῶνος] locum alterum Asiae minoris ad Propontidem. Ortelius ex eodem Porphyrogenneta Constantino.

Ibid. 19. καθίσαι εἰς γωνίαν] ut sederet in angulo: ait Anastasius. ita hodie dicunt, agere quietem.

732, 2. εἰς παράκλησιν] ad preces reddit Anastasius: addo et processionem, eo die qui assumptionis B. Mariae, fieri solitam. παρακλήσεις enim, et παράκλησις id hodie significat.

Ibid. 4. ἐν τῇ πορφύρᾳ] palatii locus imperatrici parturienti, et imperatoris filios in lucem emittenti destinatus, a quo illi Porphyrogennetae. Meursius.

733, 3. ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν] quod in confirmatione totum corpus unguento sacro delibutum Graeci velint, vel quod Latini regum suorum plura membra, caput nimirum, pectus, scapulas, brachia, quam ipsi ungant imperatoribus; Caroli M. totum corpus a vertice ad pedes unctione sacra illitum scripsit Theophanes.

Ibid. 4. ἰνδικτιῶνι ἐννάτῃ] Theophanes, ut scriptum reliquit Baronius ad annum domini 800 num. 6, coronatum tradit Carolum a Romano pontifice kalendis Ianuarii, indictionis nonae. verum errore labitur Latinis omnibus adversantibus. haec ille circa Theophanis lectionem nonnihil oscitans. quid enim apud Theophanem scriptum manifestius, quam Carolum imperii coronam et unctionem τῷ Δεκεμβρίῳ καὶ et ex eo apud Anastasium et miscellam 8 kalend. Ianuarii suscepisse. at si collatum Carolo imperium velit indictione octava, quod annus nimirum a Christi natali octingentesimus, quo salutatus est imperator indictionis octavae nota conspicuus habeatur: observet meritissimus annalium ecclesiae scriptor rationis temporum non ignarus, Graecos e quorum grege non infimus prodiit Theophanes, a Septembri indictionis initium desumere: adeoque in annum octingentesimum praecipua sui parte indictione nona signatam nonam etiam incidere.

734, 5. ἐν τοῖς σταύλοις τοῦ σταυρακίου] patricii illius de quo nuper mentio: qui quia eunuchus erat, et imperatricis ἐπιστήθιος, eius equos servare et stabuli curam agere potuit.

Ibid. 6. τὴν βασιλικὴν προμοσέλλαν] imperatorium equitatum interpretatur Anastasius, quasi nimirum primam imperatoris sellam. addo πρῶμον vinum album illud, generosum recentiore lingua nuncupari. sit itaque in sensu isto προμοσέλλα (sic namque mihi lubentius scriberetur) generosa prima et electa equorum candidorum manus in Stauracii stabulis imperatoris usibus destinata: equos quippe albos imperatorem vehere leges. προμοσέλλαν tamen, equum gradarium, vulgo haquenée lubens interpretarer.

Ibid. 13. Βελζητίας] legimus superius Βερζιτίας.

Ibid. 14. ὑπὸ τῶν Ἑλλαδικῶν] Helladici, qui τῶν Ἑλλαδικῶν thema occupant. ii vero sunt, qui Achaiam et loca Corinthi contermina tuentur. recale ex superius dictis Caesares istos Constantini Copronymi sanguine ortos, Athenas in exilium anno superiore deportatos.

Ibid. 17. τὸν σεραντιάπηνον] σαράντα *quadraginta* dicunt recentiores vice τεσσαράκοντα· σεραντιάπηνον enormis magnitudinis virum intellige. faciles enim sunt ex aliquo eventu imponere cognomina.

735, 12. μοῦλτων] vox a Latina *tumultuari* in Graeciam translata, cuius usus frequens apud iureconsultos et canonicos Graecos.

736, 2. ἐν τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνῳ] triclinium aureum a Iustiniano Rhinotmeto exstructum habes superius, et in orig. CP. ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς ἔκτισε τὸ Ἰουστινιάνειον τρίκλινον· *Iustinianus triclinium sui nominis aedificavit.*

Ibid. 6. καρδιόπληκτος] corde percussus ab Anastasio reponitur: forsan cardiaca syncope, qua de repente et quasi momento aegri intereunt: sideratum et quasi fulminis ictu confossum dicunt medici; quamvis grandiore et praecipua circa guttur effracta vena sanguis copiosus pulmonem opplere, et ore despumare potuerit.

Ibid. 11. γόητες] astrologi iudicarii.

737, 2. πρόσβεις εἰς τοῦτο πέμψας] Eginhardus ad annum 802. *Irene imperatrix e Constantinopoli misit legatum nomine Leonem spartharium pacis confirmandae gratia inter Francos et Graecos: et imperator vicissim absoluto illo misit*

Iesse episcopum Ambianensem et Helingandum comitem CP. ut pacem cum ea statuerent.

737, 5. τῆς Ἀβύδου, καὶ τοῦ Ἱεροῦ] ad Propontidos fauces; superas ad Pontum; inferas ad Aegeum mare. has Sesto et Abydo includi ignorat nullus: illas Hiero castello propugnari dictum superius.

742, 18. ὄντων ἀκμὴν ἀποκρισιαρίων Καρούλλον ἐν τῇ πόλει] Eginhardus anno 803. *legati imperatoris (Iesse et Helingandus) de CP. reversi sunt: et venerunt cum eis legati Nicephori imperatoris qui tunc rempublicam gerebat, (nam Irenem post adventum legationis Francicae deposuerant) quorum nomina fuerunt Michael episcopus, Petrus abbas, Callistus candidatus. qui venerunt ad imp. in Germania super fluvium Salam, in locum qui dicitur Sels, et conditionem faciendae pacis in scripto susceperunt.*

744, 19. κήτορας] Anastasius: *habitatores: cives potentiores intellige.*

747, 10. Πλάτων δὲ καὶ Θεόδωρος] Platonis et Theodori studitarum in Tarasium et Nicephorum sanctissimos patriarchas zelum discretionis nonnihil egenum, describunt Theodorus ipse in Platonis gestis 16 Decembris apud Surium, et Ignatius in narratione de Theodoro instituta, quam ex utriusque communis amici pereruditi Leonis Allatii scriptis contubernalis Franciscus Combefis amice exhibuit. *περὶ Ταράσιου καὶ Νικηφόρου τῶν ἐν ἀγίοις πατριαρχῶν. ὅτι Ταράσιος καὶ Νικηφόρος οἱ ἀδίδιμοι πατριάρχαι οἰκονομίας τινὰς ἀναγκαίας ἐποίησαντο, δεῖ αὖ καὶ ἀπέσχισεν ἑαυτὸν ἐκ τῆς τούτων κοινωνίας ὁ ἐν ἀγίοις Θεόδωρος ὁ στουδίτης, ὥς ἤδη παρεδηλώσαμεν. βούλεται οὖν ὁ λόγος ταύτας διηγήσασθαι. ὁ γὰρ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ὁ τῆς φιλοχρίστου Εἰρήνης υἱός, τὴν ἑαυτοῦ σύμβιον ἐξώσας, καὶ ἀποκείρας ἄκουσαν· καὶ μὴ βουλομένην, ἐτέραν εἰντ' αὐτῆς ἡγάγετο· καὶ ὁ μὲν Ταράσιος, οὗτος γὰρ ἦν τῆνικαῦτα τοὺς οἰακας ἰδύνων τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίας, ὄλως εἰς τοῦτο οὐ συνευδόκησεν, ἀλλὰ πρεσβύτερος τις τῆς ἐκκλησίας ὄνομα Ἰωσήφ ἐστεφάνωσεν αὐτούς. τότε τοῖνον ὁ μέγας Θεόδωρος τὸν βασιλέα μὲν ἀπεκήρυξε ζήλω θεῶν κινουμένους, καὶ ὥς οὐ μετρίως παρανομήσαντα ἤλεγξεν, ἀκολουθησάντων τῷ αὐτοῦ σκοπῷ τε, καὶ ζήλῳ καὶ ἄλλων πλειόνων. ἀφώρισε δὲ αὐτὸν τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ πατριαρχου, διότι εἰ καὶ μὴ συνευδόκησεν εἰς τὸν παράνομον γάμον ὁ πατριάρχης, ἀλλ' οὐκ ἐπεξῆλθεν, ἀλλ' οὐδὲ ζήλον θεῶν ἐπεδείξατο κατὰ τοῦ τηλικούτου μῆτος ἐργασασμένον βασιλέως· ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐκ θείας δίκης τῷ Κωνσταντίνῳ ἐπενεχθεῖσαν*

τύφλωσιν, καὶ τὴν ἐκ τῆς βασιλείας καθαιρέσιν Βιρόνης τῆς
 τούτου μητρός, ὃ ταύτην ἐξ ἐπιβουλῆς καθελὼν Νικηφόρος,
 τῶν σκήπτρων (lego ἐγκρατῆς) γενόμενος, μετὰ
 τῶν ἄλλων, ὧν οὐκ εὐαγῶς ἐπραξεν, ἐσπουδάξε καὶ τὸν προ-
 λεχθέντα πρεσβύτερον Ἰωσήφ καθηρημένον ἤδη δεχθῆναι πά-
 λιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. ὃ δὲ ἐν ἁγίοις Νικηφόρος διαδεξάμενος
 ἤδη τελευτήσαντα τὸν Ταράσιον συγκατέβη τῇ τοῦ βασιλέως
 Νικηφόρου σπουδῇ, καὶ εἰσεδέξατο τὸν Ἰωσήφ. ὃθεν πάλιν
 ὁ μέγας Θεόδωρος καὶ ἐκ τῆς τούτου κοινωνίας ἀπορρήγνυ-
 ται. ἀλλ' αὐτὸς μὲν ὁ ἐν ἁγίοις Θεόδωρος οὐδὲ ἐξ ἀρχῆς τῇ
 παρανομίᾳ συνδέσθαι ἠθέλησεν, καίπερ τοῦ βασιλέως Κων-
 σταντίνου καὶ δώρα προτείνοντος, καὶ παντοίως τιθασσεύειν
 αὐτὸν ἐπιχειροῦντος, διὰ τε δὴ αὐτοῦ, καὶ δι' ἐτέρων, καὶ δι'
 αὐτῆς δὲ τῆς ἀθέσμως αὐτῷ συνοικησάσης συγγενεὺς οὐδης
 τοῦ πατρὸς; οὔτε αὖθις τὰ δεινότερα ὑποστάς παρ' αὐτοῦ ἐν
 ἐξορίαις καὶ εἰρκταῖς, καὶ λιγῷ μακρῷ, πληγαῖς τε ταῖς κατὰ
 τῶν νῶτων, καὶ παντοίαις κυκλώσει καθυφῆκετο τοῦ θείου
 ζήλου, ἧ ὅλας ἤτις ὥφθη τὴν ἔνστασιν. οὐ γὰρ ἦν ἑλα-
 φρὸν δοκεῖν ἀνδρὶ τοσούτῳ τὴν ἀρετὴν τὸ τοῦ Κωνσταντίνου
 παράπτωμα. καὶ γὰρ ἀπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ βασιλέως ἀρξά-
 μενον, ὡς καταστροφὴν μυρίων ψυχῶν ἤδη προέβαινεν. οἱ
 γὰρ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ μᾶλλον οἱ ἐμπαθέστεροι ἐκ
 τούτων ἀφορμὴν λαμβάνοντες εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν ἀκολάστων
 αὐτῶν ἐπιθυμιῶν, ὡς νομῶ δῆθεν τῇ παρανομίᾳ τοῦ βασι-
 λέως εἶποντο. τὰς μὲν κατὰ νόμον ἤδη συζευχθείσας αὐτοῖς
 γυναῖκας ἐκβάλλοντες, ἐτέρας δὲ ὥσπερ εἶχον καταθυμίους
 εἰσοικιζόμενοι. ταύτην τὴν λύμην εἰς πολλὰς ἤδη διαδρα-
 μοῦσαν χώρας ὁρῶν ὁ μέγας Θεόδωρος ἐκίνησε τε κατὰ τοῦ
 βασιλέως τὸν θεῖον ζῆλον, ὡς εἵπομεν, καὶ μέχρι τέλους αὐτὸν
 διετήρησεν. καὶ οὗτος μὲν οὕτω. τῶν δὲ μνημονευθέντων
 πατριάρχων, ὁ μὲν θεὸς Ταράσιος διὰ τοῦτο συγκατέβη, καὶ
 ἐφυσύχασε, τῷ τοιοῦτῳ ἀθέσμῳ τοῦ Κωνσταντίνου δραμα-
 τουργήματι, ἐπειδὴ ἠπέλει ὁ αὐτὸς Κωνσταντίνος ὁ βασι-
 λεύς, εἰ μὴ τῷ αὐτοῦ θελήματι ὑποκύψῃ ὁ πατριάρχης, τῶν μὲν
 ἔναγχος βασιλευσάντων τὴν αἵρεσιν ἀνναγεώσασθαι, καὶ τὰς
 ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας πάλιν καθαιρῆσαι. τούτου οὐδὲν
 ἔνεκεν ἔδοξεν αὐτῷ μικρὸν ἐνδοῦναι τῆς ἀκριβείας, ἵνα μὴ
 ἀπολέσῃ τὰ μέγιστα. ὃ δὲ ἐν ἁγίοις Νικηφόρος πολλὰ πρότερον
 ἀντικαταστάς τῷ μετὰ ταῦτα, βασιλεύσαντι Νικηφόρῳ, ἔπειτα
 τὸ δύστροπον αὐτοῦ καὶ τὸ τῆς γνώμης κακοθελὲς ἀκριβῶς ἐπι-
 στάμενος, καὶ ὑφορώμενος, μήποτε ταράξῃ, καὶ συγχέῃ πάντα τὰ
 ἐκκλησιαστικά, συγκατέβη καὶ αὐτὸς, καὶ ἐδέξατο τὸν καθη-
 ρημένον Ἰωσήφ, ὡς προείρηται. πλην εἴ τε ὁ μέγας Θεόδω-
 ρος κραίετον ἐπραξέ παρηρησιασμένος κατὰ τῆς παρανομίας,
 καὶ μέχρι τέλους ἐνστάς· εἴτε οἱ πατριάρχαι συγκαταβάτες

δια τὰς εἰρημένας αἰτίας, ἑτέροις δοκιμάζειν καταλείψομεν
τοῖς ἔχουσι τὸν λύχνον τῆς γνώμης ἐν αὐτοῖς φαίνοντα, καὶ
ἐρρωμένοις τὰ τῆς ψυχῆς αἰσθητήρια πρὸς τὴν τοιούτων διά-
κρισιν· ἐπεὶ καὶ τὸν ἅγιον Ἐπιφάνιον τὸν Κύπρου εὐρίσκο-
μεν, τὸν αὐτὸν Θεοδώρῳ ζῆλον καὶ ἐνστασιν ἀήτητον ἐνδει-
ξάμενον πρὸς τὴν βασιλίσσαν Εὐδοκίαν· ἀπειλοῦσης γὰρ
ἐκείνης ποτὲ τοὺς τῶν εἰδώλων ναοὺς ἀνοίγειν, εἰ μὴ ὁ Θεὸς
Χρυσόστομος ἐξορισθῇ, οὐ κατέπηξεν, οὐδὲ ἐνέδωκεν, ὅπως
ὁ ἅγιος· ἀλλ' εἰπὼν, ἀθῶος εἰμι ἀπὸ τῆς κρίσεως ταύτης·
ἐξῆλθε θυμοῦ πνέουσας καταλείψας αὐτὴν. λέγεται δὲ ὅτι
δι' ἑτέραν αἰτίαν ἀπὸ τῶν αἰοιδίμων πατριαρχῶν ὁ ἐν ἁγίοις
Θεόδωρος ἀπερράγη. ἡ δὲ ἦν· ὅτι, φησὶν, ἀπὸ τῶν λαϊκῶν
εὐθὺς εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἀνεβιβάσθησαν, καὶ οὐ
κατὰ θεσμόν ἐκκλησιαστικὸν ἐγένετο τοῦτον ἡ χειροτονία.
πρὸς δὲ τοῦτο ἀπολογεῖται ὁ τὰ κατ' αὐτοὺς συγγραψάμε-
νος· ὅτι οἱ Θεοὶ κανόνες οὐκ ἀποκλείουσι πάντα τὸ πρᾶγμα·
ἀλλ' ὑποφωμένοι μήπως ἀπειρος ὢν ὁ χειροτονούμενος τῶν τῇ
ἱερῶσύνῃ καθηκόντων, εἰς πτώσιν ἐνέγκῃ τὰ ἐκκλησιαστικά.
οὗτοι δέ, ὁ μέγας, φημί, Ταράσιος, καὶ ὁ Θεῖος Νικηφόρος εἰς
τὸ πρόσφ βαινειν τὴν ἐκκλησίαν πεποιήκασι, καὶ πάντα καλῶς,
καὶ ἐνθέσμως ἔπραττον· καὶ διὰ τοῦτο οὐχ ἄπτεται αὐτῶν
ὁ κακῶν. ἰστέον μέντοι ὅτι τὸ προσκροῦσαι τοῖς αἰοιδίμοις
πατριάρχαις τὸν μέγαν Θεόδωρον ἐκ Θεοῦ κεκινημένοις, καὶ
μικρὸν ἐνδοῦσι τῆς ἀκριβείας, διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι μέζονα
βλάβην, καὶ αὐτὸν ἀποσχίσαι τῆς ἐκκλησίας, οὐ μικρὸν πτώ-
μα τοῖς πατράσι ἐδόξεν. ἀλλ' ὁμως πάλιν διωρθώσατο, ὥς
προεΐρηται, καὶ δηλοῖ μὲν τοῦτο ἡ τῶν κατ' αὐτὸν ἱστορία,
δηλοῖ δὲ καὶ ὁ μέγας Μεθόδιος ἐν τῷ ἤδη μνημονευθέντι λό-
γῳ αὐτοῦ τῷ πρὸς τοὺς στουδίτας. διηγεῖται γὰρ ὅτι πάλιν
ἡσθένησε τὴν γνώμην, ἣν εἶσχε κατὰ συναρπαγὴν, καὶ τῇ ἐκ-
κλησίᾳ συνηφθῇ· καὶ ὅτι πρὸς τῷ τέλει αὐτοῦ πολλὴν ἔνω-
σιν, καὶ ἀγάπην, καὶ συνομιλίαν ἀένναον μετὰ Νικηφόρου
τοῦ αἰοιδίμου πατριάρχου ἐκέκτητο. ἐπληρώθη οὖν ἐπ' αὐτῷ
τὸ ἐν ψαλμοῖς εἰρημένον περὶ τοῦ δικαίου· ὅτι ἐὰν πέσῃ,
οὐ καταρραγήσεται· ὅτι κύριος ἀντιστηρίζει χεῖρα αὐτοῦ.
εἰ γὰρ καὶ τὸ προσκροῦσαι καὶ τῷ τυχόντι ἱερεὶ ἄνευ δηλαδὴ
αἰρέσεως μέγαν ἔχει τὸν κίνδυνον· πηλίκον ἦν τὸ πρὸς τοι-
οῦτους ἀρχιερεῖς τοῦτο γενέσθαι, καὶ ἀρχιερέων ἀρχιερεῖς·
μᾶλλον δὲ ἀποστόλους αὐτοὺς, κατὰ τὸν μέγαν Λιονύσιον.
τοῦτο γὰρ καὶ ὁ Θεὸς Μεθόδιος πρὸς τοὺς τοῦ ἁγίου μαθη-
τάς, τοὺς στουδίτας, φημί, δικαίως προτείνεται, λέγων οὕτως.
σὺ μοναχὸς εἶ, καὶ οὐκ ἐξοστί σοι τὰ τῶν ἱερέων, ἀλλ' ὑποτάσ-
σεσθαι σε χρὴ, καὶ οὐχ ὑποτάσσειν, οὐ δὲ ἐξετάζειν αὐτούς.
de sanctis patriarchis Tarasio et Nicephoro. necessariis qui-
busdam temperamentis, et in negotiis administrandis perpetua

memoria dignos patriarchas Tarasium et Nicephorum usos fama est, prout alibi iam manifestavimus. et haec sunt quae narratione nostra illustranda aggredimur. Constantinus imperator Irene Christum amantis imperatricis filius, vitae coniugiique consorte expulsa, et invita reluctantique in monasterio detonsa, uxorem aliam eius loco substituerat. ac Tarasius quidem sanctus vir, is enim tunc ecclesiae Constantinopolitanae clavum regebat, tali facinori nusquam praebuerat assensum; presbyter tantum fuit eius ecclesiae nomine Ioseph, qui sceleratas huiusmodi nuptias contrahentes connubialibus corollis ausus fuerat redimire. re cognita magnus Theodorus imperatorem ecclesiae divortio damnavit, et virum fervore illo caelesti motum principem illegitimis facinoribus sacras leges laedentem corripere aggressum, plures alii eius consilio zeloque ducti sequuti sunt. Theodorus ipse ecclesiae ingressu, et patriarchae congressu semet continuit: quod quamvis nefandum coniugium haud verbis probasset patriarcha, severiorem tamen poena non perstrinxerat, nec in eum qui tam exoso sceleri praestiterat opem, laesae maiestatis divinae poenas exercebat. his accessit, quod caelesti consilio et permissu irrogata Constantino oculorum mulcta, et imperii potestate eidem ablata, et Irene eius matre solio dignitateque pulsa, Nicephorus, qui ex insidiis eam exauctoravit imperii sceptrique compos, praeter alia quae adorsus est nefanda scelera, Ioseph memoratum superius presbyterum depositione damnatum ad pristinos honores in ecclesia revocandum studuerit. Nicephorus alter sanctitate conspicuus defuncti Tarasii loco suffectus imperatoris Nicephori consiliis obsecundavit, et in ecclesiae collegium Ioseph prius rescissum admisit: ex quo rursus magnus Theodorus eius se communionem segregavit. is enim vere sanctus Theodorus repudium prorsus illegitimum iam ab antiquo proscripserat, ac licet Constantinus imperator propositis muneribus allicere, et artibus variis virum ad se pertrahere conaretur, et cum proprio Marte, tum aliorum subsidio, tum ipsis sibi praeter legum fas coniunctae mulieris patris adgnatae flectere nequiret, exiliis, custodia, compedibus, plagis tergo influctis, probatis etiam generum aliorum tormentis, virum cuncta patientem ferentem de divino zelo quicquam remittere, nullatenus adegit, aut instantium necessitatum vi inferiorem se reddere. viro quippe tanta sanctitudine praestanti, leve vel modicum Constantini delictum non apparebat. ab ipso siquidem imperatore ducens originem, ad infinitarum animarum ruinam iam fecerat progressum. hominum nanque plurimi, maxime voluptati sectandae faciliores, occasione arrepta, et exemplo dato, nefastum imperatoris factum fas rati adimplendo ven-

reæ cupiditatis ardori per eius vestigia gradiebantur: et uxoribus quondam legitime coniunctis domo expulsis, alias, quas deperirent, ad sponsæ prioris thalamos inducebant. luem huiusmodi in multas iam provincias grassantem videre magnus Theodorus non sustinuit: quare in imperatorem ipsum divinum zelum, ut præmisimus, exacuit, et in eo tenendo ad finem usque perseveravit. et is quidem hoc pacto se habuit. patriarcharum vero, de quibus institutus sermo, hic quidem, nimirum Tarasius, idcirco consentire visus est, et attentatum a Constantino scelus nulla animadversione perstringere, quod nisi placitis acquiesceret patriarcha, principum proxime præteritorum hæreses renovaturum, et sanctorum imaginum cultum proscripturum se imperator Constantinus minaretur. huius gratia rigoris nonnihil relaxare decrevit, ne in maioris momenti res summum induceret discrimen: sanctus autem Nicephorus, in alterius Nicephori, qui postmodum imperium tenuit, sententiam obniscus, tum vero pravos eius mores, et animi perversitatem expertus, et ne ordinem ecclesiæ perturbaret, et sus deque verteret metuens, assensum quoque præstitit, et Ioseph, quem depositum diximus, in priorem gradum restituit. at sive magnus Theodorus sacras leges vindicaturus, ac libertate sua usus ad extremum usque discrimen obsistens præclarius se gesserit, sive patriarchæ ob allatas in medium rationes res difficiles prudenter attricare maluerint, et apposito temperamento emollire, aliis quibus lucidius mentis acumen, et ad res huiusmodi discernendas animi sensus vegetiores, discutiendum relinquimus. sane Epiphanium Cypri episcopum inter sanctos celebrem parem Theodoro nostro ardorem, et invictum animi robur adversus imperatricem Eudoxiam demonstrasse novimus. ipsi namque, ni divinus Chrysostomus in exilium eiceretur, idolorum templa quamprimum aperturam se minitanti nullatenus manus dedit, aut obsequendum sanctus vir duxit: quin immo, innocens ego sum ab huiusmodi iudicio, exclamans, et eam in minas et furorem conversam relinquens, generose excessit. aliam quoque dissensus patriarchas inter et Theodorum causam extitisse ferunt: quod nimirum e laicorum ordine ad patriarchale solium confestim evecti, nec in eis ordinandis positæ ab ecclesia leges fuerint observatæ. ad quæ obiecta, qui gesta eorum conscripsit, respondet, sacros canones promotiones huiusmodi non omnino damnare: sed ne consecrandus rerum gradui congruarum peritia privatus in periculum ecclesiæ adducat, tantum cavere. iidem vero, magnus, inquam Tarasius, et sacer Nicephorus in magnos accessus ecclesiæ progredi studuerunt, et in cunctis aequo bonoque consultum esse voluerunt. qua de causa canonem eos carpere nulla ratione

affirmandum. quinimmo omni mentis attentione observandum, patriarchis aeterna memoria dignis, et dei motu semper actis, magnum Theodorum crimen impingere voluisse, et ab ecclesiae coetu eorum causa se segregasse, ipsius Theodori non leve delictum a patribus fuisse iudicatum: illi siquidem accurato rigore remisso, maius damnum evitatum censuerunt. erratum sane Theodorus emendavit, ut alibi narratum est: et scripta de iisdem. et Theodori gestis historia fidem huius facit: et magnus insuper Methodius sermone ad studitas, de quo superius, misso, testatum reliquit. sententiam enim quam animo praeceps hauserat, ipsum reprobasse, et ad ecclesiam demum se adiunxisse, ac vitae termino propinquum cum felicitis memoriae Nicephoro concordiam, dilectionem, et indivisam animorum unionem servasse manifesto confirmat. in eo igitur, quod enunciant psalmi de viro iusto adimpletum est: si ceciderit, non confringetur, quia dominus supponit manum suam. obvio namque, et e grege sacerdotum cuilibet noxam, si haeresis labe vacet, inferre, si magni periculi est, quali multa facinus dignum, quod eiusmodi pontifices et pontificum principes, magis vero apostolos ipsos, ut magni Dionysii verbis utar, aggreditur et recenset. hoc certe dictum divinus Methodius studitis sancti discipulis perpendendum iure merito obiicit, his verbis utens: tu monachus es, in sacerdotes inquirere non tuum est; ipsos tibi subiici te decet; ipsos tibi subiicere, vel eorum vitam perscrutari a te omnino sit alienum.

747, 19. ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἄλλοι] in sancti gratiam, adversus sanctos, auctoris sancti sancta sententia.

749, 12. προσήλντον] gentilem intellige, et a Christiana religione alienum.

752, 1. Χαρίτωνος] de Charitonis laura diximus ad Syn-cellum.

754, 13. σαλιβαρῶν] fraenorum opificem interpretor: σαλιβάριον, et magis barbare σαλιβάρειν, et σαλιβάρει, fraenum.

Ibid. 19. τὸ πέλαμα] fretum portus CP. lintribus, περματικοῖς ξύλοις, traiciendum, a quo Galatae oppidi regio Πέρα, quod πέραν τοῦ πορθμοῦ. de quo alibi.

755, 19. ἀλληλεγγύως] tributum pari sorte omnibus impositum, quod pauperibus non solvendo repertis, divites deponere tenerentur, est ἀλληλέγγυον. huius exempla historiamque pene omnem Meursius diligenter coacervavit.

756, 2. χαρτιατικῶν] actionis vel instrumenti in publicas tabulas relati pretium est χαρτιατικόν. tributum pro chartis exponit Meursius.

756. 6. *καπνικά*] *tributum fumarium*, quale ob singulos quosque caminos exigitur. exempla suggerit Meursius.

Ibid. 7. *κτημάτων*] variae lectiones *κτισμάτων*. adeo ut non praediorum modo, sed et aedificiorum meliora a tyranno fuerint occupata.

Ibid. 8. *κουρατωρείαν*] non aliud a fisco.

Ibid. 18. *ἔξω τῆς Ἀβύδου σώματα οἰκετικά*] ob quotidianas in Saracenorum terras excursiones facilius fuit illis in partibus servorum captura. ii *σώματα οἰκετικά*.

757, 3. *μηδέποτε γηπονικῶς ζήσαντας*] ob belli quotidie ingruentis, et praedandi consuetudinem. quid a praedone praedo lucri reportet? aiebat nuper nominatus ille pyrata Vasco nomine. de iniquis istis legibus, et earum abrogatione legendum ius Graeco-romanum, Zonaras, Cedrenus, et alii.

759, 8. *Ἀθιγγάνων*] de Athinganis nonnulla Balsamo. eorum reliquiae ac successores Italis *Tzingari*, nobis Boemi vel Aegyptii, quod ex Oriente profecti in illas partes, et inde versus nos penetrarint. de hominum istorum faece tractat abunde Delrio lib. 4 disquis. Magic. cap. 4 quaest. 5.

Ibid. 19. *Ἐξακινίῳ*] Exocionium, de quo supra in notis ad pag. 150. haeretica lue infaustum semper et infame.

760, 13. *τὰ αὐτά*] correctius in variis lectionibus *τὰ αὐτῶν*.

761, 3. *τάλαντα δὲ ἦν ὡς*] miror unde Anastasius et miscella *sexdecim*, cunctis exemplaribus Graecis tredecim prodentibus exscripserint.

762, 2. *ἀκήκοα*] de se loquitur auctor: unde variae lectiones addunt *ὁ συγγραφόμενος*.

Ibid. 7. *ἐν Μαρκέλλαις*] alibi *Μαρκέλλους* vocat.

764, 15. *τῇ καὶ τοῦ Ἰουλίου*] caeteri codices mss *τῇ καὶ τοῦ Ἰουλίου*. Anastasius: *septimo kalendas Augusti*.

765, 6. *τῷ τῆς σοῦδας πυρί*] igne valli, reposuit Anastasius. sane *ξύλινους* illis *ὀχυρώμασι*, quibus Nicephori castra circumsepiuisse Crumnus nuperrime relatus est, ipsis iussu ignem suppositum, et evadendi viam interdictam suspicor.

769, 3. *ἑστέφθη Προκοπία*] Nicephori filia, anno superiore memorata. vide notam sequentem.

770, 4. *ἀπέστειλεν δὲ καὶ πρὸς τὸν Κάρονλλον*] lega-

tionis huius meminit Eginhardus ad annum 812, qui in annum succedentem, ob Theophanis calculos septennio minores, incidit. "Michael gener Nicephori imperator factus, legatos imperatoris Caroli qui ad Nicephorum missi fuerunt, in CP. suscepit, et absolvit: cum quibus et suos legatos direxit, Michaelem episcopum, et Arsaphium, atque Theognistum Protospatharium: et per eos pacem a Nicephoro inceptam confirmavit, etc."

774, 1. εἰς Ἀφουσίαν] insulam Propontidos; Ophiasam correctius dixeris, ad quam Ioseph Thessalonicensis, et eius frater Theodorus studita exularunt.

Ibid. 18. εἰς τὸ Βαγδά] ita Graeci codices cuncti. Anastasius et miscella *Bagda*. recentiores *Bagdat* pronuntiant. Abraham Ecchellensis in historia Saracenica "Abu-giafar Abd-alla (ultimus est huius nominis a Theophane inter Arabum principes sive Caliphas recensitus) construxit Bagdadum, sive Babylonem, et incoluit eam anno centesimo quadagesimo quinto."

775, 12. διὰ σιγιλλίων] haud *sigillum* modo, sed et diploma, cui solet apponi, τὸ σιγίλλιον refert. *σιγιλίον* namque, *σφράγις sigillum*, et principis character adiungitur. ipsi textus a Meursio in medium adducti id convincunt. Isacii Comneni Const. καθὼς καὶ ἐν τοῖς σιγιλλίοις τῶν παλαιῶν ἀναγράφονται · prout in veterum diplomatibus refertur. Constantini de administr. imp. δεδοκὼς περὶ αὐτῶν καὶ σιγίλλιον ἐν τῇ αὐτῇ μητροπόλει · dato in ipsa metropoli diplomate. Methodii in epist. ad Zygomalam. τὰ γὰρ πάλαι διὰ χρυσοβούλλων καὶ σιγιλλίων διακριθέντα · quae quondam per aureas bullas, et diplomata diiudicata.

776, 4. ἃ τῇ προφάσει τοῦ Νικηφόρου τοῦ καταλύτου τῶν Χριστιανῶν μεμάθηκεν] ad annum Nicephori 7 pag. 410 de illo superius agitur.

779, 2. τοῦ ἁγίου Χαρίτωνος] haec ad Bethleem et Rachelis sepulchrum exstructa, quam vidisse se Georgius Syn-cellus testatur pag. 57. laura porro maius monasterium est, et cellarum ab invicem dissitarum et per aequa spatia distributarum ordinata collectio: qualis Camaldulensium vel Cartusianorum. Cyrillus in S. Sabae vita: nos quoque ad memoratum Syncelli locum, et ad pag. 239.

783, 8. ὡς εὐσεβεῖ, τε καὶ ἀνδρειοτάτῃ] an non ecclesiae demum persecutor factus, Christi servos crudeliter affixit? eius impietate nondum patefacta, Theophanem haec scripsisse credendum. ipse quam ἀσεβῆς καὶ θηριώδης Ἄϊων. postmodum Theophanes expertus est. vide pag. 431.

785, 7. διὰ τῆς Χρυσῆς πόρτης] eius nominis Chryse porta fuit CP. quod tyrannidem adepturi per eam imperatores solemnem ingressum agerent. Nicephorus in altero Leone Iconoclasta, καὶ ὡς ἦν ἔθος βασιλεῦσι διὰ προπομπίου δοχῆς διὰ τῆς Χρυσῆς καλουμένης πύλης εἰς τὸ Βυζάντιον εἰσελαύνει, καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ γενόμενος, ἐκεῖσε τὸν τῆς βασιλείας ἀνεδήσατο στέφανον. hic (ut imperatores solent) solemni pompa susceptus, aurea porta Byzantium ingreditur, atque in maiore ecclesia imperatoriam coronam accipit.

A D S. P. N.

T H E O P H A N I S
C H R O N O G R A P H I A M

F. FRANCISCI COMBEFIS

Ord. FF. Praedicatorum Congreg. S. Ludovici

NOTAE POSTERIORES,

IPSUM PROPIUS AUCTORIS CONTEXTUM,

eiusque Versiones strictim illustrantes et emendantes.

Quamvis graviora quaeque ac maioris visa operae, vereque chronographica occupavit R. P. Iacobi Goar τοῦ μακαρίτου diligentia; relegenti tamen opus tam spissum, cui et meam ille, mox ut coepit morbus pulsare, addictam voluit nonnullam operam, occurrere, qua nec animadversione indigna, nec incommoda omnino, etsi forsitan leviora, aequo lectori videantur. haec igitur ille boni consulet nostra haec schediasmata, ac vel animum probabit, quibus decoctae praecant, posthumae, quas produco, viri doctis omnibus, ac piis desiderati exercitationes.

P. 9 l. 6. περὶ ὧν ἐπερχόμενος τὴν ὀκτάβιβλον] atque Eusebii historia δεκάβιβλος est, ut omnes norunt: 10 libri, non octo. plane scripserit Theophanes τὴν ἡ βιβλον, ei quo imperitus antiquarius suam ὀκτάβιβλον excrisperit. quā legerit librum octavum historiae ecclesiasticae Eusebii, de his cognoscet; quo etiam libro is ista maxime exequitur: hincque factum est, ut illi octavo libro additum sit aliud opus

Eusebii de martyribus Palaestinis, quod Stephani editio seorsim repraesentat, ut et cardinalis Mazarini, aliisque CC mss maleque Christophorsonus confudit, interpolans cum eodem libro octavo historiae ecclesiasticae.

10, 9. κομιδῇ νέος.

12, 17. τὰ δὲ ὑπομνήματα τοῦ σωτῆρος ἐπλάσαστο] red-
ditum, *servatoris monita*. forte monumenta interpretes vo-
luerit. Anast. *monitiones*. malim ego acta, quod etiam vox
illa sonat, ut falsis narrationibus Christum infamare studue-
rit, quod praestitisse liquet etiam alios Christiani hostes no-
minis.

13, 4. τὰς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

14, 10. περιόντων καὶ τῶν λοιπῶν αὐτοῦ παίδων τῶν
δομοπατρῶν] Anast. *praesentibus quoque caeteris filiis suis*;
ut legerit παρόντων. sed et novus interpr. *circumstantibus*
etiam reliquis eius filiis. verum alia vis huius vocis, quam
codd. constanter repraesentant. reddiderim ego: tametsi
eius reliqui filii, eodem ac Constantinus patre geniti, super-
stites erant: praelato nimirum illis Constantino ob egregias
virtutes, quamquam illi materna prosapia praestare videban-
tur, Theodora nati, ob cuius nuptias repudiata fuisset
Helena.

15, 1. Μαξέντιον τὸν υἱὸν Μαξιμιανοῦ τοῦ Ἐρκουλίου
βασιλέα] sic constanter codd. ac liquet vitiosum quod edi-
tum est, Ἐρκουλίου τοῦ βασιλέως. imperatorem renuntia-
verant Maxentium Herculii filium. Sic pag. 9 A. καὶ Μα-
ξεντίῳ τῷ υἱῷ τοῦ Ἐρκουλίου ἐν Ῥώμῃ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν
ἀναγορευθέντι βασιλεῖ. cum Maxentio Herculii filio, qui Ro-
mae a militibus imperator fuerat renuntiatus.

17, 2. quod habet Vat. 1 margini adscriptum, Ἀχιλας
Ἀρειον, ἐδέξατο παραλόγως χειροτονῆσαι πρεσβύτερον, καὶ
τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ διδασκαλίου καθηγήτορα, scholii loco sit,
et ut explicetur, quo promovente sic depositus Arius, pre-
sbyteri dignitate postmodum auctus sit.

20, 5. κρατήσας τὴν Ῥώμην Κωνσταντῖνος ὁ Θεοσυνέ-
ργος] non male Anast. cum divina ope Romam obtinuisset.
excidit aut interpreti, aut currenti praelo.

Ibid. 18. ἐπιστράτευσεν κατὰ Μαξιμιανὸν τοῦ Γαλλε-
ρίου] sic bene Pal. et Peyr. necnon Anast. nec ferendum τὸ
Μαξιμίνου τοῦ Γαλλερίου, quem auctor iam extinctum di-
xerat anno superiori πεποιθώς ὁ Μαξιμιανός. P. Goar le-
git Μαξιμῖνος, priori errori haerens, quo vox altera alterius
loco in codd. quos est secutus, irrepserat. placet maxime

Vat. 1 lect. *πειποιθῶς ὡς ὁ Μαξέντιος· cum perinde ac Maxentius daemonum oraculis fideret*: quem auctor multis eo nomine infamaverat 6 Constantini anno, quo is illum oppressit, cruce eiusmodi praestigiarum victrice.

21, 13. τὸν Γαλλέριον Μαξιμιανόν] iterum P. Goar. *lego Μαξιμιόν·* non bene ut est iam ostensum.

22, 2. καὶ ἀφορίσας] τὸ καὶ superfluum, nec habent codd.

Ibid. 10. Germanior lectio aliorum codd. *πρῶτον νόμον ἔγρατε τοὺς.*

27, 9. Κωνσταντίον] redditum currente calamo, seu praelo *Constantinum.*

28, 4. πολέμον δημοσίου χρητηθέντος] bello publico, inque illud inardesciente tota rep. sic et Anast. nec satis expressum, *bello civili moto.* erat sane civile, sed huiusmodi inter civilia ut universam remp. scinderet. *ἐν τοῖς ἐμφυλίοις ἀήττητος* ait D *invictus in bellis civilibus.*

29, 6. ἀπεδύθη ὑπὸ Κωνσταντίνου] sic bene Vat. 1 Pal. et Peyr. nec enim Constantii Caesaris erat Caesarem Licinianum exauctorare; sed patris Constantini, qui *μονοκρατῶρ*, rerum summam solus tenebat.

30, 11. ἐν τῷ γ' λόγῳ τῷ εἰς τὸν βασιλέα] clarius, libro 3 in laudem Constantini; sive de vita Constantini, cuius 9 cap. extant eae laudes.

32, 1. *ιδιάζειν ἡσυχάζοντα*] nihil iam se rebus ecclesiasticis immiscentem (in poenam nimirum superioris schismatis) privatam agere: haec enim vis est τοῦ ἡσυχάζειν in eiusmodi. quod sequitur de ordinatis ab illo, quos sancta synodus praecipit *μυστικωτέρᾳ χειροτονίᾳ βεβαιούσθαι, sacratori ordinatione confirmari*, de vera accipiendum ordinatione, velut irrita penitus, quam Meletius praesumpsisset contra magnae Alexandriae episcopi iura: qua de re prodibit propediem illustrissimi Petri de Marcha Tholosani archiepisc. disceptatio, quam brevis, tam erudita, P. Morini iibro de sacris ordinationibus inserta.

33, 5. ὑπὸ σοφῶν] emend. Barb. *φιλοσόφων·* unde et sequitur, *ἓνα τῶν φιλοσόφων παραινέμναι.* visum unam e philosophis, cum quo Alexander disputaret, emittere.

34, 9. *ἐξ ἄλλων τόπων κατὰ γένος ἐπιλεξάμενος*] Anast. *secundum genus*: perinde obscurum. P. Goar non reddit. idem sit *κατὰ γένος*, τὸ γενικῶς ex aliis quoque locis universim deligens: ut non solum Roma accersierit incolas, sed ex uni-

versis imperii Romani provinciis. vel τό, κατὰ γένος, per familias: sic enim commodum, delectas familias transferre, ad augendum brevi civium numerum, urbisque potentiam dilataendam.

35, 4. εἰσελθόντος ἐκεῖ ἱστορῆσαι τοὺς τόπους] *qui profectus esset ad eas visendas regiones, atque lustrandas. durius redditum: ad ibi posita loca quaeque describenda profecto. τὰ ὑπὸ τῆς. emend. bene in Barb.*

Ibid. 18. περὶ τῶν ἐπισκόπων Βυζαντίου, καὶ ἄλλων πολλῶν τόπων διεξήλθεν] *historiam contexit episcoporum Byzantii, et plurium aliarum civitatum. sic bene Anast.*

36, 6. πολλοὺς ὑπομένους αἰκισμούς] *bene idem, multis affectus verberibus: quod et P. Goar forte reddere voluit, contusus verberibus; non iniuriis, ut editum est.*

Ibid. 13. τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων] *Barb. etc. Συμεῶνα ἀρχιεπίσκοπον Κτησιφώντος, καὶ τὸν Σελευκίης] archiepiscopum Ctesiphontis Symeonem, et Seleuciaepiscopum. sic infra unius archiepiscopi Symeonis meminit, plurium episcoporum, in quibus et ipse Seleuciaepiscopus fuerit. nec ita passim illa aetate quibusvis metropolitibus cedebat archiepiscopi nomen, sed vel patriarchis duntaxat, vel praecipuis primatibus, ac qui gentis integrae caput erant, et ipsi velut patriarchae, nonnihil tamen inferiores summis tribus, tumque quattuor, ac quinque patriarchis.*

37, 1. καὶ ξέναις τῆς φύσεως.

38, 7. ἔλυσε τὸ ζητούμενον] *male editum ἔλυνσε.*

39, 8. ἔσται τὸ ἐπὶ χαλινῷ τοῦ ἵππου ἄγιον] *erit quod est in equi fraeno, sanctum domino: sive ut Xyst. quod super fraenum equi est. locus est Zachar. 14 iuxta 70, quos Hieronymus eo loco secutus est.*

41, 2. ὁμώνυμον τῇ μητρί] *ut omnes codd. mss.*

Ibid. 11. μεθ' ὧν καὶ τὸν βασιλέα πείσας] *clare hanc Anastasius, cum quibus et imperatori persuadens hunc iuste depositum, egit ut apud Illyricum in exilium mitteretur; adeoque non fuerant nova obscuranda versione. hanc de fide Eusebii implexam satis quaestionem illustrabit in suo Eusebio, quem diu expectamus, vir doctus Henricus Valesius.*

42, 4. τὴν πόλιν, ἐπὶ τὸ δυτικὸν μέρος.

Ibid. 19. ἐπὶ τῆς χώρας Ἀντιοχείας, καὶ τῆς Κίρου] *sic Barb. Peyr. iique adeo quibuscum illi collati sunt, cum nulla annotetur codd. varietas, in agro Antiochiae, et Cyri; quae et ipsa metropolis Pentapoleos dioecesis Antiochensis.*

quae sequuntur Buccardo inextricabilia, ego sic reddam. *primum rapere, ut noctu fieri solet, occasione insilientes; tum interdiu perrumpere horrea.* sic certe comparatum, ut paulatim ex fame et egestate frons crescat, quod ita Theophan. voluit exprimere.

43, 13. ἡττηθεὶς, ἅμα τοῖς αἰτίοις ἀνῆρέθη] *victus, una cum auctoribus necatus est.* sic et Buccard. itemque Barb. Peyr. etc. codd.

44, 4. ὁ δὲ Ἄρειος] Barb. Peyr. etc.

45, 9. εὐρέθη] Vat. 1. ἐτυρέυθη. post περιήει haud omittenda vox ἱεροουργῶν. quod enim sic circumeundo rem sacram faceret, et cohiberi ab Athanasio potuit, et sacrorum vasorum, atque librorum violationis calumnia in eum componi.

46, 14. ἅπαντας φιμώσαντα] *qui os omnibus obstruxit.* Buccard. suspicatur legend. φιλώσαντα, *qui imposturis seducat:* at nihil necesse.

Ibid. 16. τοῦ κατὰ Ἀρσένιον πλάσματος διελεγχθέντος, ἐπὶ τὴν κατὰ Ἰσχύραν σκοφαντίαν οἱ ἐχθροὶ ἐτρέποντο] *ficto amputatae Arsenii dexteræ crimine confutato, inimici ad Ischyrae calumniam redierunt.* nihil clarius, cohaerentque omnia. non enim Athanasii satisfactionem probasse inimicos, ut non magis urgerent, quae minus aperta videntur satisfactionis capita, ostendit ipsa Athanasii fuga. elsi ergo palam erat non amputasse dexteram, quam corpori haerere videbant, at vim illatam peragenti rem sacram, sacra vasa confracta, libros combustos pertinacius contendebant. Buccardus inani se labore hic torquet: P. Goar sua alia, longe illa a nostris Theophanis ingerit. Anastasius ista omisit.

47, 18. προεβάλοντο.

48, 12. δμύσας οὕτω πιστεύειν πείθει κελεῦσαι] *ita credere iureiurando affirmans, suadet iubere recipi* etc.

49, 6. δεκαετηρίδα.

51, 6. καταλαβὼν ἐκ τῆς ἐώας τὸ τοῦ πατρὸς σῶμα] *sic constanter codd. estque iam editum. ubi ex Oriente corpus patris accepit; Nicomedia scilicet CP. delatum: non ipse reversus ex Oriente.*

52, 9. τὸν καὶ τὰ σύμμικτα] Barb. Peyr. etc.

53, 12. ὕστερον μετέθετο] Cedr. Barb. Peyr. etc. nec re sic clara haerendum.

54, 4. *προσθυμήθησαν*] *σταδίους ψ', septingentis stadiis dissitam*: Barb. φ *quingentis*.

Ibid. 19. οὐ μὴ δεχθέντος] liquet hic lacunam esse; et desiderari quod factum scribit auctor Eusebio Emisseno recusante Alexandriae episcopatum ob cavendam Alexandrinorum invidiam, sive Alexandrinis ipsum non probantibus; adeoque male conatum interpretem tanquam omnia sana essent: nec illud τὴν πίστιν μεταποιοῦσιν οἱ αὐτοί, cives refert Alexandrinos, ut ille reddit, sed Antiochenum illud Eusebio praeside Arianorum concilium. refert Sozom. lib. 3 cap 6, quid tum eo factum sit, nempe Edessenam ecclesiam regendam suscepisse, cum hactenus Ἐδέσσης non episcopus, sed civis tantum esset. προτρέπεται τὴν Ἐδέσσης ἐκκλησίαν committitur illi Edessena ecclesia; hocque licet Sabelliano, seu Sabellianismi suspecto: sic magnum habebant, quovis modo Athanasium sede deicere.

55, 12. ἦν δὲ ἡ ἐγκαινισθεῖσα ἐκκλησία] istud palam scholium in textum e margine illatum; aut certe superioribus nectendum de Antiochenae eiusdem ecclesiae dedicatione.

56, 4. Νεοκαισάρεια Πόντου κατεπλώθη] Cedr. Νεοκαισάρεια ποντισθεῖσα κατεπλώθη. mersa concidit; et ut habet Vat. 1 et Barb. κατεπόθη absorpta est, terrae scilicet hiatu facto, uti assolet in eiusmodi: nec videtur necesse ut mari mersam, sive absorptam exponamus cum Cedreni interprete.

57, 2. Εὐσέβιον τὸν Νικομηδείας ἀντίσταν, τὸ τῶν κακῶν καταγώνιον] Pauli loco Eusebium Nicomediae intrusit, hominem *'sentinam malorum*; qua phrasi et Cicero Catilinam urbis sentinam dixit. sic et Buccard. nec bene editum; *velut in scelерum sentinam*, quasi sentina haec sedes esset CP. quod non congruit. Peyr. perinde desiderat.

Ibid. 15. μηνὶ Δαισίῳ ε'] Barb. Peyr. etc. *sexta die mensis Daesii*.

Ibid. 20. καὶ Παῦλος, καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς] sic omnes codd.

58, 12. τοὺς τύπους ἐκκλησίας ὥσπερ ἀποσυλήσαντες] Anast. *ecclesiae formas, ecclesiae instituta, ritusque velut praedam abigentes, ac secum auferentes*. male editum τόπους, nec apte satis redditum.

59, 12. οἱ δὲ τοῦτο πεπονθότες ἡλείουν] Pal. et Peyr. ἡπείχουν. malim ἡπειγον, sicque reddo. *tametsi ab aquis haec passi erant, urbi tamen per collapsi muri ruinam in-*

gruebant: quae deinceps Persarum ulterior impressio, generosaque Nisibensium repulsio auctori describitur. omissa particula καί, in alium sensum detorsit interpr.

59, 18. *ὄναγροις τοὺς πλείστονους ἐλέφαντας ἀπέκτειναν*] plurimos elephantos onagris occiderunt. genus machinae diruendis muris aptum. ἄρπαξ. Suid. at et tutandis, ubi illi disiecti sunt. interpr. *immissis onagris*, quod quis facile animalia sic dicta non bene acceperit.

61, 11. *ἐξώρισε τοῦτον κατὰ τὴν Βερροίαν*] alii *Βερτανίαν*, ut, et Cedr. ubi tamen foedo lapsu Liberii nomen in Athanasii mutatum est; quasi hic de Athanasii exilio sermo sit, eique substitutus sit Felix, non Liberio. mirum plaustra huiusmodi devorare interpretes.

62, 18. καὶ ἀντιστήγαγον Κύριλλον] cod. Vat. 1 ad hunc locum hoc affert schol. Κύριλλος Ἱεροσολύμων ἐδιώχθη ὑπὸ τῶν Ἀρειανῶν· ἀντ' αὐτοῦ δὲ γεγόνασιν Ἀρειανοὶ τρεῖς, Ἀρσένιος, Ἡρακλειος, Ἰλάριος· καὶ πάλιν ἀνακληθεῖς ἐπὶ Γρατιανόν, συνῆλθεν, καὶ ἐν τῇ συνόδῳ τῶν 87 ἐπισκόπων ἐν ΚΠ. *Cyrillus Hierosolymorum antistes pulsus est ab Arianis; eius vero loco Ariani tres Arsenius, Heraclius, Hilarius interim sedem tenuerunt; tumque revocatus sub Gratiano, ad synodum centum et octo episcoporum CP. celebratam convenit. eius illa provectio ab Arianis, et suppressio vocis ὁμοουσιῶν in catechesibus, suspicionem aliquam Arianismi apud nonnullos viro attulit, quem bene Theophanes sequentibus vindicat.*

63, 15. *Εὐσεβέστατον οἰκονομικῶς λέγειν*] omissa vox οἰκονομικῶς, quam omnes repraesentant codd. hic aptissima, significans quadam accomodatione, prudenti consilio ut virum alliceret, non offenderet, sic appellasse. sic quoque sextam synodum in Constantem religiosam vindicavi ab importunis, atque ineptis querelis Alberti Pighii: sic et Paulus Festom praesidem iniquissimum, κράτιστον compellat, virum optimum: sicque ubique Christiana modestia, quoad patitur pietas, viros praecipue principes, ac magistratus prosequitur.

64, 11. καὶ ἐκβαλεῖν Παῦλον τῆς ἐκκλησίας] sic omnes codd. ipseque legit interpr. perperam editum ἐκκαλεῖν.

66, 7. οἱ δὲ ἐν Σαρδικῇ ὁρθόδοξοι] sic omnes codd. nec video ut ὁρθόδοξον irrepserit, ac sit redditum.

67, 5. ἡ σύγκλητος Νεπωτιανὸν ἐνδύσασα] aliquanto post, ἐνέδνους Θεοδόσιον Αὐγουστον. . purpura ac regalibus insignibus indutum Nepotianum, adversus Magnentium misit. ut vere imperator, non Caesar tantum creatus fuerit, ut

sonant verba interpr. *tribus mensibus βασιλεύσας; imperio functus*, ait auctor, *occiditur*.

67, 11. sic cum Barb. etc. distingue, et corrige. *πρινῇ δὲ φθάσαι, καὶ ἀπελθεῖν τὸν βασιλέα ἐν Ρώμῃ Κωνσταντῖνα*. quae sunt valde plana: ut iam extincto Nepotiano, ante Constantii adventum, eius loco creatus sit Bretannio, qui et ipse Magnentio opponeretur.

68, 3. *ἐπὲρ τοὺς πρὸ ἑαυτοῦ*.

Ibid. ἀκολούθον εἶναι τῆς βασιλείας καὶ τὴν ἐξουσίαν *ἐπαρχειν τῷ]* sic Vat. Barb. Peyr. etc. plana satis litera. *ex imperii rationibus esse, ut et potestas illi cederet, qui a maioribus hereditario veluti iure illam suscepisset, etc.*

71, 5. *ἐπαρθεῖς γὰρ τῇ*.

Ibid. 8. *perturbatus*, nec omnino integer textus, sic facile queat restitui. *ὅπερ Κωνσταντίος ἀκούσας ἀπέδωκε τὸ πνεῦμα, πλείστα μεταμεινόμενος ἐπὶ τῷ* illud καὶ τῇ *καινοτομίᾳ τῆς πίστεως*. interpretes ad Iulianum refert, ego ad ipsum Constantium, qui sic orbem fatigavit patrocinando Ariano dogmati. *καινοτομία* haeretici est; *ἀρνήσις* apostatae, eiusque qui omnino defecit a fide. *Ἰουλιανὸν δέ*.

72, 4. *ὡς πρώτης εἰδωλολατρείας]* sic Barb. ipseque Reg. nisi qua imperitus antiquarius scripsit, *πρὸ τῆς*. placet maxime, estque plana allusio ad locum apostoli, *avaritia, quae est idolorum servitus, εἰδωλολατρεία*. Col. 3 v. 6 velut dicat, nihil mirum ad idola deflexisse, qui ante iam avarus illis serviret.

Ibid. 7. *καὶ καμήλῃ*.

73, 15. *Μάρκον τὸν ἀγιώτατον μοναχόν]* Sozom. lib. 5 cap. 9 multis describit illustre certamen Marci Arethusii episcopi Iuliano imperatore; cumque plura dicat illi irrogata supplicia, istud tacet quod Theophanes dicturus erat, de visceribus vivo forte extractis, nisi codices mutili essent: potuitque etiam furens populus dirum illud in eum patrare, post ea quae narrat Sozomenus. eundem referre utrumque scriptorem, qui et monachus fuerit, et episcopus gravissimus senex, mihi persuasissimum est.

74, 11. *σφοδρῶς αὐτόν]* Peyr. Barb. etc.

75, 18. *τοῦτον δέ*.

76, 3. *τὸν τοῦ κυρίου*.

Ibid. 17. *ὑπὸ τοῦ εἰδώλου*.

77, 8. *ἐπὶ ἐξέτασιν τῶν παραμετρόντων ἱερέων ἔχωραι]*

in sacerdotes, qui prope habitabant, inquirendum decrevit; quos par videretur fuisse incendii vel auctores, vel conscios. sic et Buccard. interpres non reddit, nisi una aliqua linea inter operarum manus excidit.

77, 20. ὑπηρετεῖτο] Barb. etc.

79, 10. ἐν δουροστόλῳ] Scaliger ad chronic. Hieronymi pag. 235 leg. contendit δουροστόλῳ, vel δοροστόλῳ.

80, 5. ἐπ' ἀνατροπῇ τῆς θείας ἀποφάσεως] *ad divinam Christi confutandam sententiam; quod nimirum ab eo dictum habent sacra evangelia, fore templi desolationem perpetuam. διὰ τὸν ἐκχθισμόν. ad terram aggestam, atque rudera egerenda, ut solet in veterum dirutorum solo, novis excitandis, maioris praesertim molis, aedificiis.*

Ibid. 14. ἐν ἐξαιρετικῇ πραγματείᾳ λαμπρῶς] Barb. Peyr. etc. peculiari commentario luculenter refutavit..

81, 15. νῦν πάντες ὁρμίσθημεν] oraculum hoc factum Iuliano, sic Langus exprimit Nicephori interpres, urgens illud, παρὰ θεοῦ ποταμῶ.

nunc dii deaeque omnes consurgite, sumite bellum, atque fero certum de flumine ferte trophaeum.
dux ego vester ero Mars saevus belligerator.

apud Baronium tom. 4 pag. 122.

ibimus in Therim superi; victoria certa est:
Mars ego ductor ero, divum fortissimus armis.

Θῆρ ποταμός, haud dubie Tigris, velut Θηριώνυμος, feramque nomine praeferens.

83, 4. καὶ τῶν ὑπάτων] *et proceribus, τῶν ἐν τέλει non enim in exercitu erat copia consulum, quorum suffragio Iovianus eligeretur; tametsi etiam Anast. ita reddidit. ὑπατος, eximius, praecipuus: quomodo Psellus ὑπατος φιλοσόφων passim indigetatur. eius operum spicissimum volumen haud ita pridem recepit cardinalis Mazarinus, sed carie et vetustate foedatum.*

Ibid. 11. σωτηρίᾳ τοῦ περιλειφθέντος λαοῦ] Peyr. περιληφθέντος, quae lectio valde placet. ut saluti exercitus consuleret inter angustias a Persis conclusi, ac fame percussis, ut tripart. verba sonant, et tradit Ammianus. vox λαός pro exercitu Theophani frequentissima, uti etiam annotavit P. Goar anno superiori.

84, 12. ὑπατος προῆλθεν] melius plane Zonaras σταθμὸν προῆλθεν. unius diei iter progressus est; una statione;

qua pervenit ad oppidum Dagasthani, ubi et extinctus est. nec vero is locus commodus erat ut consul pompaque procederet, qui afflicto valde exercitu versus regiam urbem utcumque ageret iter; eaque fuerit causa, cur creatum nobilissimum filium suum voluerit hactenus purpuram induere.

88, 2. καταληφθῆναι· ἔξαιφνης δὲ ἐν τῷ] Peyr. bene.

Ibid. 17. Οὐαλεντιακὸν λεγόμενον] Barb. Peyr. etc. sicque a Valente appellandus, atque Valentis, non Valentiniani, ut currente calamo fuit redditum.

89, 4. πέμπουσι δὲ καὶ πρὸς Λιβέριον] liquet deesse hic aliquid. nusquam enim apud alios auctores legitur, Valentem, atque Eudoxium ad Liberium papam legatos misisse, aut Arianismum datis libellis abiurasse. trip. istos legatos missos ait a Macedonianis, qui persecutionem patiebantur a Valente, et Eudoxio. sed et Niceph. quin et ipse Theophanes pag. 58 idipsum significant, ubi de secunda oecum. synodo, ac Macedonianis dantibus iterum libellos, ut sub Valente dederant Liberio; a quo etiam literis commendatitiis impetratis, iis se tanquam novis tum perperam tuebantur. ἔγγραφον ὑπὲρ τοῦ.

95, 7. σὺν θυμῷ ῥινοκτυποῦντες] legendum plane σὺν θυμῷ, quod est thimum, sive thimum herba nota satis: cum thimo naribus obstrepentes; sive eo leviter eas caedentes, quod eiusmodi herba iis soleat adhiberi, teste Dioscor. qui ob crassos humores deliquium patiuntur, cuiusmodi sunt mulieres, dum patiuntur quae sunt naturae. sive ergo contemptu, sive ut venerem excitarent, sic sacris virginibus thimum naribus adhibentes illudebant. quas enim sic reductis vestibus nudas circumducebant per urbem, et ad nares caedebant, iis impudice abutebantur ἀσελγῶς αὐταῖς χρώμενοι adeoque non atrociter caedebant, ut reddidit interpretes, non attendens aliam vocis illius alio accentu significationem, unam certe hic commodam. est etiam porrum, cepa agrestis; sed thimi herbae vis, et natura hic congruentior, ob dictam rationem.

96, 1. ταῖς Βασιλείου, καὶ Μελετίου ἐξηγήσει] *Basilio, et Meletio*, etc. *auctoribus*; ut et Cedroni interpr. sive illorum hortatu, et suasionem. minus expressum, *Basilii*, etc. *industria*. impulerunt scilicet viri sanctissimi ut Euagrii loco pauculam plebem CP. orthodoxam foveret, eique praeiret, etsi nondum urbis episcopus esset, quod postea Theodosio imperatore factus est.

97, 2. ὑπομένει] ἐκ δὲ τῆς διατάσεως. sic bene Barb.

ut et Cedr. ἐκ τῆς δὲ τάσεως. ὡς ἐτῶν δ. *annois circiter quatuor natum.* quod sequitur, *συμπαρούσης καὶ Ἰουστινῆς τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ Παννονίᾳ.* aliter ego distinxerim, ut clausa periodo in voce αὐτοῦ sequatur. ἐν δὲ τῇ Παννονίᾳ *χώρᾳ τοῦτο μαθὼν Γρατιανός.* is enim absens erat, sicque absente acclamatus est imperator iunior frater, qui cum matre aderat, eiusque, ut videtur, industria; ut et ipsa filium haberet imperatorem, quod ita Gratianum offendit, ut solet inter fratres ex alio, et alio thoro natos, eorumque parentes facile. enasci invidia.

98, 1. ὑπονοηθέντας βασιλεύειν ἀπὸ τοῦ στοιχείου] sic omnes codd. *quos vaticiniis inductus ex initiali nominis theta imperaturos suspicabatur.*

99, 12. ad βαλλίζουσι] addunt Barb. Peyr. etc. καὶ καρταλίζουσι· malim *κροταλίζουσι*, quod et Anast. legit. *strepitum agunt*, sive manuum plausu sive crepitaculis. *plaudunt manibus*, inquit. *κρόταλον.* sunt qui musicum instrumentum exponant, quo Aegyptii utebantur in deorum cerimoniis. pro βαλλίζουσι legit Anast. βαδίζουσι, *psallentes incedunt*: quod forte melius: pluraque sunt prophetae loca, quibus crassius intellectis, hi suum illum errorem, ut ab Anastasio traditur, hauserint. post ἐνθουσιαστῶν addit Cedr. τοῦ καὶ Βωγομίλων· *qui et Bogomili dicti sunt*; quod forte eorum nomen tunc vulgatus esset.

100, 7. τοῖς ἐπ' αὐτοῦ φροντιζομένοις· λελωβημένοις] *leprosis*, quorum cura Basilio incumbabat. ita vertit Trip. Gregorius theologus multis commendat, quam Basilius erga id hominum genus in suo illo nosocomio humanitatem, ac diligentiam habebat. haud tamen putem iis duntaxat addictum locum, et Basilii operam; voxque λελωβημένος vitium omne corporis sonat: nec Gregorius ulcera, morbosque alios tacet, quibus Basilius studium impendebat.

101, 12. περὶ Ἀθανάριχον] Barb. Peyr. etc.

102, 3. ἓνα.

103, 9. placet Peyr. cod. interpunctio, γνοὺς Γρατιανός ὁ Αὐγουστος, ἐν τῇ Παννονίᾳ κατερχόμενος ὡς πρὸς βοήθειαν. ubi rescivit Gratianus Augustus, tanquam supplicis latitans in Pannoniam veniens, etc. Cedr. ambustum cum sociis Valentem ait in eo tuguriolo, ἀγνοία τῶν κεκρυμμένων· *cum Scythae ignem committentes nescirent, qui illic laterent.* et vero simile alio mortis genere extinguendos, sive etiam captivos abducendos, ut detecti ab eis fuissent.

104, 13. post ἐπισκόπου, suppl. ex Vat. 1 Pal. Peyr. ἐν

Ἀντιοχία ἀπ' αὐτῶν ἀποσχίσαντες. quā post proVectum ad episcopatum Euzotum Arianum Antiochiaē, se ab eis separaverant. quo et indicatur priorem fuisse Paulini episcopatum, nec nisi schismate ab eo factum Meletium episcopum: quae et ratio sit cur Occidentales propensiores fuerint in Paulinum, sintque postmodum gravius questi in Flavianum producto schismate Meletii successorem, ut auctor infra Theodosii ann. 15.

105, 15. *ἐξ ἐμφανείας τῆς παναγίας θεοτόκου] sanctissima dei genitrice suam illic virtutem, ac praesentiam exhibente. sic Christi an. 402, de Pulcheria ait ex Sozom. ὅτι καὶ θείας ἐμφανείας ἤξιοῦτο. quae divina visione dignaretur.*

108, 3. *φθονήσαντας τῷ πράγματι] Barb. Peyr. Cedr. etc. etsi Pal. προστάγματι. illud melius. videns rei invidia molos. τὸν συντακτήριον λόγον ἐπιδειξάμενος. oratione edita, ac dicta, qua discessurus bene precaretur, ac vale diceret. sic nimirum ipse: προτρεπτικὸς ἡμῖν μελετήσατε λόγους, ἐγὼ ὑμῖν ἀποδώσω τὸν συντακτήριον. sermones instruite, quibus abeuntem prosequamini; ego vobis valedictorium reddam. male Buccard. habita de pace agnula oratione; Xyl. de concordia constituenda: Baroniiq. interpretes: ut et Anast. compositorio sermone. προσέθηκεν τῷ συμβόλῳ τὴν θεολόγιαν τοῦ πνεύματος. doctrinam de spiritus sancti deitate. minus reddit interpret. sanctam de spiritu sancto doctrinam.*

109, 18. *φήμης ψευδοῦς ἐξελθούσης] cum falsus rumor percrebuisse.*

Ibid. 19. ἀνασυρθέντες] palam detecti, ac prodentes quales in catholicos essent. καὶ ἕκαστον.

112, 8. *ἐκώλυσεν τὸν ἐπὶ τῆς μετανοίας πρεσβύτερον] Nectario presbyterum poenitentiae praepositum amoveni iniquior mihi visus P. Goar, cum rem ille disciplinae egerit, nihilque inde apud antiquos, velut poenitentiae sacramentum ipsum violarit, notae reportarit. fuit semper Nectarii sancta memoria, modumque illum poenitentiae publicae, unde id scandali ortum esset, velut tantum iuris humani, et ecclesiasticae consuetudinis, in sua, cui iure patriarchali praesidebat, ecclesia abolere potuit.*

Ibid. 19. οἰκείαις χειρὶ λωβός] vix adduci possum, ut de leprosis peculiarius accipiam, quibus ipsa mar. Jus Placilla Augusta miuistraret; et non magis de corpore mutilis, atque alias debilibus; scabie forsan, foetidisque eiusmodi morbis laborantibus.

113, 12. *διὰ τὰ μητάτα σιρκτοῦ] propter exercituum me-*

tationes: sic semper molestae illae, quidquid diligentiae daces militibus in officio continendis adhi beant, καὶ διὰ προφύσιν ἡμιόγου. propter aurigam, et pincernam Buterici praefecti, uti Nicephor. lib. 12 cap. 4, quem nimirum aurigam reum tentatae illius pudicitiae populus relaxari contendebat, uti pro aurigandi illa peritia ludis commodum. ait Niceph. ferri occisa septem hominum millia: plura hic Theophanes. Cedrenus utramque opinionem ponit, tum quae 7, tum quae 15, millia refert occisa.

114, 16. κατ' Αἴγυπτον φοβηθῆναι μὴ καὶ ἀ. ἀ. κ. ἡ τοῦ ὕδατος] sic correcte codd.

115, 5. χρηματισθέντι] Barb. Peyr. etc.

Ibid. 10. ἦνωσεν διὰ εἰς ἐτῶν] Anast. eos univit vob decem et septem annos; qui et singulariter effert episcopum ex Oriente Romam missum, nempe Flavianum, de cuius promotione lis erat. familiaris haec locutio Theophani. sic pag. 80 A de Chrysostomi corpore solenni pompa translato, διὰ λγ' ἐτῶν post annos 33 exilii. verum ut schisma a Meletii ordinatione coeperit, plures septemdecim annis ad hunc usque fluxere. ὁμοίως καὶ τῶν μοιχευομένων γυναικῶν ἔβριεν ἐν τοῖς πορνείοις. similiter abstulit iniuriam mulierum quae in prostibulis constuprabantur; ut sicut virorum iniuriae cavuit, ne ita inviti mancipiis, atque pistrinis addicerentur, miseram servientes servitutem ad usque senium, ita caverit iniuriae mulierum, quae ipsae iis locis ad stuprum inclusae tenerentur, vetans ulterius includi; ne scilicet illic velut invitae ad scelus cogerentur, sed res voluntatis esset, ac resisterent, quibus id animo foret.

117, 1. πρὸ ἑξ καλανδῶν Ἰουλίου] Vat. 1 omitta versio: sexto kalendas Iulii, mensis Pauni die secunda. sic et Peyr. alique.

118, 1. παρὰ Καρτερίῳ τινι ἡγουμένῳ μοναστηρίου] Barb. Peyr. etc. apud Carterium quendam praepositum monasterii; illius nimirum, in quo Ioannes monachum professus est: Anast. monasterii cuiusdam. ait Cedren. annos 4, apud illum egisse, tumque duos in solitudinem, ex qua aeger coactus est redire.

Ibid. 17. Χειρονήσον] Barb. Ceyr. etc.

119, 3. τῶν παραδυναστευόντων αὐτῷ βάρβαρον] barbarum hunc Zonaras intelligit Alarcium, ab Honorio ad Romanam diripiendam invitatum: sic nocent principum irae. quod sequitur, ὁ δὲ Ἀλαρίχος παρέδωκε αὐτὸν τοῖς συγκλητικοῖς, ego sic exponam, sese senatoribus obstrinxit; quomodo

dicatur παραθεῖσθαι τὴν κεφαλὴν, fidem dedit, sub qua urbem deditione accepit.

119, 11. κώμης ὧν μετὰ Ἀλαρίχου] Barb. Peyr. etc.

120, 1. ἀλλὰ καὶ Θράκης, καὶ Ἀσίας, καὶ Πόντου] sic Barb. Peyr. etc. unaque vera lectio est, non quam edita representant, τοὺς Θράκας, καὶ Ἀσίας, quasi multae Asiae essent, quarum cura Ioanni incumberet: non illa una strictius dicta, ac minor Asia, nunc Natolia, paulatim sive sponte, sive imperatorum favore, aut certe ordinatione aliqua ecclesiastica, quae nos lateat, sedi CP. addicta. sunt qui Rom. pontificis indulgentia id factum dicunt. τῶν ἐκκλησιῶν τούτων.

Ibid. 13. καὶ εὐλικρινῶς προσερχομένη τῇ ἐκκλησίᾳ] *verre, sincere, ex animo ad ecclesiam accessit*; non fide uti prius in mariti gratiam. ἡ πρὸς Θεόδωρον Μομψουσετίας. sic omnes codd. nec bene omissa postrema vox.

121, 13. τὸ τῶν Μακρῶν] sic etiam Barb. etc. praestatque ea lectio, ut quae distinctior. longi enim appellabantur ii monachi, quos ceu Origenianos a Theophilo fugatos, benignius habuit Chrysostomus.

124, 1. ἀρσάκιος ἐχειροτονήθη ὁ ἀδελφὸς Νεκταρίου] ommissa vox *frater*.

Ibid. 7. ὡς εἶκε] ut suspicari licet, ut par est credere: non ut postea visum est.

127, 21. Ἀντιοχὸς ὁ Πέρσης ἐκ ποδῶν γέγονε] *rebus amotus est*; velut iam Theodosio grandiore, et ut ipse imperium sine curatore administrare posset. interpr. *Antiochus Persa e vivis excessit*; quem tamen ipsum, nec levi coniectura esse suspicatur, quem auctor ab eodem Theodosio factum esse clericum memorat post annos septem supra viginti. facile fuit virum tantum, qualem Theophanes Antiochum describit, rebus amotum in Theodosio invenire quod contemptum moveret, ex quo ille apud illum sic offenderit. Cedr. huic Antiocho iniquissimus est, ac eiusmodi inducit, ut illo temp. administrante, sus deque omnia irent.

128, 12. Ἀβδαᾶς, ὁ τῆς.

Ibid. 20. τοῖς ὑπάτοις ἑαυτοὺς κατεμήνουν] *magistratibus, praesidibus*; uti iam supra in Ioviani promotione alios monui esse Theophani ὑπάτους, quam quos Romani consules vocant. *κτεινομένων*.

130, 21. ἐκλείσθη ἡ πόλις ἡμέρας ζ'] *clausa est civitas*, assumpta luctus specie vocatione, ut in talibus solet.

Cedrenus ἐσεΐσαθη πᾶσα ἡ πόλις. *universa tumultuata est*; quod minus aptum videtur, quietis omnino rebus Theodosio CP. nec ullos tyrannos patiente. bona distinctio Vat. 1 Palat. Peyr. τούτου δὲ τελευταίως Ἰωάννης τις.

131, 1. ὑπογραφῶν.

Ibid. 17. post ἀπέστειλεν supplenda lacuna ex Pal. commodiusque P. Goar textui addidisset illius verba, quam ad varias lectiones reiecisset.

137, 6. τὰ περὶ Νεστορίου.

139, 3. καὶ πάντων θεολογούντων] *universis Christum deum profitentibus*; quorum piae confessione sua illa blasphema opposuit Nestorius, nunquam deum se appellaturum, qui duorum aut trium mensium puer natus esset. non ergo bene Buccard. aut interpr. *cunctis theologicis disquisitionibus instituentibus*.

140, 2. παρεξηγησάμενος] *perperam expositis*.

Ibid. 15. δι' ἀναφορᾶς] *suggestione*; ut Anast. sive, per *appellationem*, ut Buccard.

142, 3. ἐπὶ τῇ τῶν.

145, 20. μετὰ Ἀλαρίχον τὴν Ῥώμην πορθήσαντες] *etiam Anastas. post Alaricum Roma devastata. melius tamen Niceph. μετὰ Ἀλαρίχου. cum Alaricho, Alaricho duce.* ex Gallia enim cum suis Visigothis ille profectus Romam cepit, atque vastavit Honorio principe: uti postea Gizerichus ex Africa cum suis Vandalis.

148, 1. sic distingue ut et mss codd. μετὰ θάνατον αὐτοῦ ὡς αἰρετικὸν διαβάλλοντες. *quem post mortem haeresis insimularent.*

149, 2. Κωνσταντῖνος ἔκτισεν · Κῦρος ἀνέκτισεν] *Constantinus condidit; Cyrus instauravit.*

Ibid. 8. οἱ δὲ Σμυρναῖοι καταλαβόντες] *comprehensum eum Smyrnenses*, etc. Christianum se abunde professus videri poterat, qui Christi incarnationis miraculum sic profiteretur, et ut sine viri opera deus verbum conceptus sit in S. Maria.

150, 10. μηδ' ὅλως διδασκαλικός] *qui nulla doctrinae vi polleret; adeoque ineptus episcopatu esset, cum episcopum oporteat esse doctorem. ἀχρεῖος δὲ καὶ ἀνήμερος τις, ἐξαιρετικῶς δὲ ἐν τοῖς συγγενέσι Κυρίλλου γενόμενος ὅς. homo inutilis, quique immanis quidam ac crudelis in Cyrilli marime cognatos extiterit; ac eorum etiam aedes, quatenus supra*

tertiam contignationem assurgentes, in ecclesiam consecrarit. nulla haec vi reddita, mirorque interpretem secutum Buc-cardum sic alieno sensu reddidisse, ut praecipuam Dioscori laudem ponat, quod Cyrilli cognatis accensus sit, eorumque superbas adeo aede profano ritu consecraverit; quem constat miras in Cyrilli cognatos excitasse tragoedias illis infensissimum, nec aliud velle Theophanis verba, ut et apud Nicephor. et Cedr. reddita sunt. extat querela Athanasii Cyrilli ex sorore nepotis de hac suarum aedium publicatione in concilii Chalced. act. 3. *super haec autem, ut neque habitationem aliquam haberemus, nostras domos praeparavit ecclesias fieri; meam Athanasii quarto tecto superiacentem; et quae pro sua positione ecclesia fieri non potest, quia complectitur cum praedictis domibus etiam alias minimas domos, et laedit continens.* ipse Theophanes anno sequenti posito hic de Cyrilli cognatorum vexatione clarius enarrat. nimirum timebat superbus homo, ne, uti in Theophilo ac Cyrillo nepote factum erat, sic deinceps Athanasius, aliusve e Cyrilli familia urbis sacerdotium arriperet, ut erant in ea potentia clari, ac nobiles.

152. 5. emenda, *leviorem.*

154. 6. *εἰς πάντα αὐτῷ συνεργεῖν τὰ κατὰ φύσιν, εἰ ταῖς κατὰ Φλαβιανῷ*] male *ἐν ταῖς*, qua levi mutatione abstractus interpr. ego sic: *significat Dioscoro se in omnibus quae illi cordi essent, adiutorem fore, modo is sibi Flaviano, et Eusebio reis peragendis opera non deesset, ac Eutychis causam ageret.*

155. 16. *καὶ λακτίσμασι τοῖς ὑπὸ Διοσκόρου ἐκβαλλόμενος*] legit Anast. *ὑποβαλλόμενος. a Dioscoro calcibus submissus. eiectus calcibus Dioscoro:* nec necesse, ut a Dioscori ministris intelligamus, uti reddit interpr. sat temerarius, ac praecipuus, ut ipse ita in Flavianum saevire praesumpserit. ut esset τῶν ὑπὸ quod est emend. ad marg. codicis Barb. ita omnino reddendum esset, ut id praestiterint ministri Dioscori. placet quod et illic emendatum *ἀνέστη*, pro *ἀντίστη. surrexit*, ubi ita vi subscripsisset, in grassatores declamans, ac subscriptionem, quam extorserant, repetens.

156. 12. *Εὐρίπιστος*] *instabilis ut Euripus.*

157. 3. *τῶν στρατηγῶν*] Barb. Pcyr. etc.

159. 13. *μεταστεилаμένη Μαρκιανόν*] perinde narrat Cedr. sed Theodosii id factum nutu refert, qui ipse iam coram Aspare, et senatu Marcianum ad imperium delegerat. *εἶπεν αὐτῷ ἐπὶ Ἀσπάρος καὶ τῆς συγκλήτου, ἐδείχθη μοι ὅτι*

σε δεῖ γενέσθαι βασιλέα μετ' ἐμέ. *sub praesentia Asparis, et senatus ait Marciano, ostensum est mihi fore, ut a meo obitu imperium capessas.* ostensum nimirum a Ioanne theologo Ephesi, ut iam Pulcheriae dixerat: ubi imperite Xyl. *ab Aspare, et senatu mihi demonstratum est, te etc.* ipsum oraculum respicere videtur Theophanes, cum statim anno seq. *Θεῶν ψήφῳ ἀναδείχθῃναι αὐτοκράτορα, divino suffragio renunciatum Marcianum imperatorem,* ait; non quia eius inaugurationi patriarchae opera accesserit, ut nonnullus annotavit.

167, 15. πολλῇ δὲ τῇ παρανομίᾳ] sic emendate Cedr.

168, 12. ἔτος ἐν.

Ibid. ἀπερ ὁ Οὐσπασιανοῦ Τίτος.

169, 16. τὸ Τραϊανὸν βαλανεῖον] sic Barb. Peyr. etc. nec nisi forte fallentibus oculis lectum in Reg. *Γρατιανόν.* καὶ ἡ βασιλικὴ ἡ μεγάλη. *maior basilica.* quod redditum regia, minus ex usu est.

172, 12. καὶ πέμψας Καισάριον] vox ἀμφοτέρους perperam irrepsisse videtur, qua sublata, ac mutato ὡς in τοὺς nobis constaret litera qualem repraesentat Anast. *misit Caesarium, et linguis amputatis egit in exilium eos, qui communiverant cecidi Proferii.* Euag. lib. 2 cap. 18 illum qui missus est ad id vindictae sumendum, Stelam vocat. non liquet integrum textum esse, quem Anastasius refert, cum is saepe, uti et Cedr. utatur compendio, passimque plura omitat.

Ibid. 20. placet maxime lectio Peyr. *πρότερον ἐν τοῖς.* duplex enim diserte proposita quaestio, prior de synodo, altera de Aeluri episcopatu et causa τὸ, *πότερον εἰ τοῖς, vel ἐν τοῖς* aliorum non quadrat.

173, 6. τὸν ἀκαθάρτην ὄρον] idem bene.

174, 2. ὁ τῆς Μάνδρας πρῶτος καταδείξας τὴν τοιαύτην ἀρετὴν] *qui primus ex iis, qui locum dictum Mandra coluerunt, eiusmodi virtutis specimen edidit.* sic Niceph. lib. 4 cap. 30. *ὁ τὴν ἐπὶ στόλου πρῶτος διοικίζιν ἐπιδείξας. primus id vitae genus in columna ostendit;* quod post ipsam alii plures aemulati sunt. monasterium, ac ecclesiam in loco columnae eius nomine exstructam, in cuius atrio sub dio extaret illa columna, egregie idem ad finem libri describit non placet ut, ὁ πρῶτος hoc loco sit *ἀρχημανδρότης,* cum Symeon *ἀναχώρησιν* magis coleret, nec nisi prioribus annis antequam in locum Mandra dictum secederet, coenobitatus egerit: minus quadrat quod redditum, *coctus monastici celebratissimus.*

174, 12. *Συῆρος καὶ Σερπέντιος*] cum apud omnes altum sit Serpentii huius silentiam, nec nisi de uno imperatore loqui videatur Theophanes, facilis esset textus emendatio, ut legeretur *Συῆρος ὁ καὶ Σερπέντιος*, *Severus, qui et Serpentius appellatus est*, undecunque id ille nomen traxerit. facile fuit excidere elementum sic minutum, ut in aliis adverto excidisse, codd. aliis retinentibus. Cedr. *post Severum*, inquit *οὐκ ἔστι βασιλεὺς ἐν Ῥώμῃ nullus Romae fuit imperator*; adeoque nec iste Serpentius ut alius a Severo putetur.

177, 4. *Ἰωάννης δὲ ὁ ὑπατικός*] vera lectio Barb. Peyr. etc. *εἰς τῶν συγκαλητικῶν*.

178, 1. *ἐστράτευσεν Ἀλεξάνδρεια*] sic bene Peyr. et Pal. *Alexandria tria hominum millia eduxit*; ut nulla sit lacuna, qualem suspicatus est P. Goar: nec absonum aliquid, *Alexandriam tria hominum millia bello destinasse*, ac Leoni, *quæ alii eius duci suppetias misisse*.

179, 13. forte sit, *πολλοὺς τοῦ Γιζερύχου*. pluribus Cedrenus classis huius describit apparatus, vere immensum. *εἶτα καὶ αὐτήν*. sic expono; *cumque adeo ipsam Carthaginem potuisset in potestatem redigere*.

180, 6. *τινὸς ὕλης ἐμπλήσας*] Barb. Peyr. etc.

Ibid. 14. *διὰ τὸ ἐλκύσαι*] ut *Asparem patrem ab Arii pravis opinionibus avocaret*. Xyland. non bene, *quia Asparem ab Ariana secta abduxerat*, etc. id quidem conatus Leo, ac sibi hominem demereri, obtinere tamen non potuit, ut magis seq. Theophanes exprimit.

182, 16. *Ῥεσίμερ ὁ στρατηγός*.

183, 4. *ὁ δὲ Ῥεσίμερ*.

Ibid. 12. *διαβὰς Πάτμον*] plane *Πάδον*, ut ex Liguria Romam repeteret.

186, 7. *προελθὼν ὡς ὑπατος. consulari habitu, ac pompa in plebem prodians*: quæ trita vocis huius significatio, nunquam τοῦ προσέρχεσθαι, quicquid P. Goar contendat, ex quo vitioso suo codice contra aliorum fidem. Buccard. nihil ad rem, *quem ut consul præcedebat*, nempe Zenonem patrem. *φεύγει εἰς Ἰσαυρίαν*. sic Cedr. Niceph. ac bene. fuit enim Isauria natus, ex qua etiam postmodum milites praesidio futuros induxit in urbem. Anonymus auctor, qui in cod. Vat. 1 supplet vitas Marciani, Leonum, Zenonis, atque Anastasii: *προσέφυγε τῇ ἰδίᾳ πατρίδι. profugit in patriam*.

Ibid. 16. *εὐνοίᾳ τέως*.

187, 18. *ἐπεφώνουν τὸ αἰσχρὸν ἐκεῖνο. ἐψώμηντας τοὺς*

ἐχθρούς σου] *turpe illud acclamabant: velut manso pavisii puerorum more, ac decepisti inimicos tuos.* metaphora a nutriticibus, quae sic pueros manso pascant, ipsaeque maiora deglutiant. Aristoph. in equit. ἐπίσταμαι αὐτὸν οἷς ψωμί-ζεται. ἀντὶ τοῦ, οἷς ἀπατάται, καὶ χαίρει.

188, 11. μελανειμονήσας] Peyr. Cedr. etc. pro ἡμφίωτος, Cedr. κατέλιπε, ut legerit ἀφῆκε· *reliquit sedem, atque altare*, pullis ipse vestibibus assumptis in signum moestitiae; non ea pullis vestibibus induit, importuna satis cerimonia; cum praesertim Graeci non soleant colorem eiusmodi ecclesiis, ac altari adhibere.

Ibid. 16. τὴν φυγὴν ποιούμενοι κατ' ὀλίγον] *paulatim, ac lento gressu se fuga subducentes*; non effusi in fugam, ut solet cum metu solum, non arte et consilio fuga initur. non bene expressum, in leves turmas dispersi.

189, 12. μηδένα τυχεῖν Ἀκυκίῳ] Anast. *neminem loqui cum Acacio*; nempe ad ei exhibendam molestiam, quod ita in eum e suggestu declinasset; sive quia eius probaret consilium, sicque omnia agi sciret ad illudendum catholicis, sive quia inde magis irritandam plebem timeret. vim illam vocis τυχεῖν, ἀντὶ τοῦ χρῆσθαι in malum, etiam adverterunt alii. interpretes in sensum oppositum abductus. Barb. Peyr. etc. συντυχεῖν habent.

190, 15. ἐπὶ τὸ βιαιότερον] male editum βεβαιότερον.

193, 5. ὁ δὲ Ζήνων καταλαβὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν παρεγένετο] omisit interpr. Zeno ubi venisset, *ad ecclesiam accessit, sicque in palatium ingressus est.* velut nimirum voti causa recepto imperio, et ut pietatis illa larva civium sibi benevolentiam conciliaret.

Ibid. 13. Βασιλίσκον τὸν Ἀρματίον υἱόν] incogitantia redditum, *Armatum Basilisci filium*, pro *Basiliscum Armatii filium*, ut paulo ante bene interpres expresserat.

194, 6. αὐτὸν τό] vox ἐχειροτονήθη superflua, nec Barb. Peyr. etc. habent.

195, 7. Στέφανος δὲ ψήφῳ κοινῇ προβληθεὶς εἰς Ἀντιόχειαν, ὑπὸ τῶν] sic cum Peyr. disting. alioqui mala interpunctione foede erratum, quasi Fullonis assecularum suffragio electus sit Stephanus Antiochiaepiscopus illo eiecto, non ab eis ut Nestorianus accusatus: quod ille crimen in concilio Laodicaeae eluit, vir εὐλαβής, *pius ac religiosus*, ut eum Theophanes superiori pag. appellavit.

198, 7. διὰ τὸ τοὺς ἀέρας ἀλλάξαι] Barb. Peyr. etc. τῷ γένει.

202, 15. καὶ ἀταράχως.

205, 6. τῶν ὀρθοδόξων διαμαρτυρουμένων αὐτοῖς] *tertio contestantibus qui erant catholicarum partium; et loco exclusi erant, ut sic necesse habuerint contestationem suam, ac ἀντίρρησην vel hamo e funiculo appensam ingerere, etc. τὴν Δίου μνην.*

Ibid. 16. τὸ ὄνομα Φίλικος] Barb. Peyr. etc. ubi male αὐτοῦ.

206, 7. τρίμηνον.

207, 4. Νέστορα δὲ Ῥωμανόν] *litera mutila ex Anastasio supplenda, ut praesertim SS. confessorum memoriae consulatur. sic ergo ille habet. Nestorem autem Tarscensem, Cyrum Hieropolitanum, Ioannem Cyrestensem, Romanum Chalcedonensem.*

Ibid. 10. τῆς συνόδου, καὶ ἐκβολὰς ἐπισκόπων ἀνεπιληπτῶν] Barb. Peyr. etc. *episcoporum innoxiorum abrogationes: palam vitiosa edita. quod sequitur de Trisagio hymno, factaque illi et mutata additione, P. Sirin. ad 3 Aviti epist. tanquam ex Theophane, et illum exscribente Anastasio censet, voces illas Χριστὲ βασιλεῦ additas a Calandione ad Theopaschitarum evertendam haeresim, ac velut antidoto, ne putaretur ad ipsam trinam deitatem referri quod additum fuerat, qui passus est propter nos, sed ad Christum peculiariter hominem: ut tamen iacent Theophanis verba, eaque Anastasius presse reddidit, ipsum hoc Petri fuerit primo suo episcopatu, quadam velut accomadatione ad Orientalium utcunque sedandos animos occasione additamenti turbatos, eidem ab eo adiunctum, quod postea, ac secundo episcopatu Zenonis favore liberius haeresim docens, sublatus voluerit. sic ipse Zeno quandoque mitius egit catholicorum metu, eoque solutus omnia miscuit, direque catholicos afflixit. expendat, quaeso, lector, Theophanis, eumque fide optima reddentis Anastasii verba, num Calandionis in eis aliquid invenerit, excepta eiectione, et deportatione Oasim, quae paulo ante relata fuit. Cedrenus clare admodum utrumque hoc uni Petro Fulloni assignat, priori eius, ac secundo episcopatu, ex ipso mutuatus Theophane. πρότερον μὲν προσέθηκε τῇ τρισαγίῳ Χριστὲ βασιλεῦ ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς. ὕστερον δὲ ἐλθὼν περιεῖλε τὸ, Χριστὲ βασιλεῦ. addidit Trisagio, rex Christe, qui crucifixus es propter nos: postea vero rediens sustulit illud, rex Christe.*

208, 5. ὃν ὀγλοποιοῦντα] Barb. Peyr. etc. ἐνεκάλεισε δὲ καὶ Ζήνωνι. *Zenoni episcopus detulit, eiusque cohibendi ac-*

cepit potestatem. sic Graeca nulla vi sonant, intellexitque Buccardus: ac bene Anast. *questus autem ad imperatorem, contra illum obtinuit potestatem*; ut nimirum Eutychianum hominem ab eiusmodi in ecclesia catholica conventibus prohiberet. Constans sane fidei zelo Euphemius, magnaeque CP. auctoritatis, ut electum brevi post in imperatorem eundem Anastasium ad fidem Chalcedonensem dato libello profitendam, antequam corona donaretur, adegerit: sed neque Zeno postremis temporibus videri palam Eutychianus voluit.

208, 14. ὡς ἐκείνους ἢ συμμαχ.

209, 17. καὶ τὸν θανυμαστὸν περὶ ποίησιν, ἐπὼν Πελάγιον τὸν πατριχίον] addit Cedr. quod et necessarium. ἐλευθεροποιεῖν εἰδότα. occidit quoque admirandum versibus condendis Pelagium patricium, qui liberius soleret loqui, etc. perperam interpr. τὸ, θανυμαστὸν περὶ ποίησιν ἐπὼν ad superiorem Cottain refert virum militarem, cum ipsa textus series ad Pelagium spectare ostendat, clariusque Cedr. cum ita distinguit. ἀναιρεῖ δὲ καὶ τὸν θανυμαστὸν. in prioris nece suggillat Theophanes Zenonis ingratitude, in posterioris, ipsam rei indignitatem, quod virum tantum, eo duntaxat libere loquentem quod φρόνιμος, καὶ δίκαιος esset, prudens, ac iustus, occiderit. miror tot occurrere quae suffigere debeant, ac doleo; deesse tamen auctori, ac officio nequeo. emendandas vicissim Cedr. cum illo tribuit quae sunt Cottain. Illus enim pridem perduellis occubuerat ipso Cottain eius victore.

210, 5. ὅς καὶ πολλούς.

Ibid. 13. ἀνάξιον αὐτὸν ἀποκαλῶν τῶν Χριστιανῶν τῆς βασιλείας] *indignum se Christianorum imperio vocans.* ipse nimirum Anastasius, specie illa modestiae benevolentiam captans. sic et Anast. et Cedr. quicquid interpretes syntaxi ipsa repugnante verba haec inauguranti Euphemio tribuat, in cuius ore pro rei, et personae ratione minime congruat. cogendus fuit Anastasius, ut velut invitus imperium iniret, non Euphemius patriarcha ut omnium votis expetitum cautione accepta coronaret. nonnihil clarior Cedr. ut solet obscura Theophanis, nonnihilque perplexa explicare.

211, 12. τοῦ Λοραχιτιανοῦ] Barb. Peyr.

212, 8. ἀνθ' ὧν ἦν ἐν Ἀλεξανδρίᾳ πεποικηκὼς αὐτοῦ οἰκονομίαν] Anast. *quoniam Alexandriae fecerat illum oeconomum*: sicque ego putaverim, oeconomi munus illi imposuisse Ioannem, cuius ille impendio sic afflictam ex naufragio fuerit solatus fortunam; alioqui insolens, ut vox οἰκονομία

humanitatem significet, quod sibi plusculum indulgens reddidit interpres. non mirum autem Alexandriae factum oeconomum, illudque aliquanto tempore gessisse munus, qui postmodum electus est cum Palladio episcopus Antiochenus, quique CP. in maiori ecclesia conventus agebat, iisque Euphemia molestus erat; ut ubique velut clericum praeferret, homo celebs, tumque duntaxat iunctus nuptiis, cum una cum imperio Ariadnam uxorem duxit.

213, 2. καὶ τοῖς ὑποτοπάζοντος τὴν ἐπίθεσιν] tametsi invasionem tyrannidis suspicabatur; quae suspicio impedire debuerat ne permetteret exire. nihil aptum vel, vel certe.

219, 13. παθοῦσα διάκονον ἔχων ὀρθόδοξον] ministrum habens catholicae communionis valde charum. suadet tota series ut intelligatur minister profanus in aula, seu domo Theuderici merens, qui sic dominum fide prodita studuerit demereri; non ut ecclesiae diaconus, ac sacer minister, quod alterum vocavit Theophanes ante paucas lineas, forte ut ab hoc distingueret: quem et illi ministrum ad turpia indicat Nicephorus. eius plura Petrus magister in legat.

220, 4. βλασφημίας.

Ibid. 7. καθέλειν] deposuit; abstulit imaginem, ex quo die secuta ultio, non cum vellet deponere.

221, 19. post τόποις ex Peyr. καὶ δεύτερον εἶπερ δ. μ. τ. λ. ἀποδρ.

221, 9. ἐπίσκοπον προσέταξεν] Anast. episcopum locare praecipit: adeoque desit vox aliqua, quam ille legerit, puta ἐνθρονίζειν, καθίστασθαι.

222, 16. ἀπῆται Ἀναστάσιον.

223, 15. προδίδωσι τις τοῖς Πέρσαις] Barb. Peyr. etc. prodit quispiam, ut non Alypius intelligatur, de quo sic bona praelocutus est, sed alius quis incertus; cum tamen edita levi illa omissione τις, ipsum Alypium proditorem subnotent. appellat in sequenti Theophanes χρηστόν, virum probum, qui et legatione fungens in Perside diem obierit.

224, 14. οὗ πρόσθεν ἐμνημονεύσαμεν ἐπὶ δυναστείᾳ μεγάλῃ] Barb. Peyr. etc. cuius Asparis meminimus supra, hominis in magna potestate constituti: tanta scilicet, ut et Leoni imperii fasces auctoritate detulerit, etsi ab eo postea oppressus sit. nihil hic perturbatum, quale Buccardus queritur, nisi quantum mala inter punctio fecit, ac importuna parentthesis.

225, 3. Σαμοσαίοις πόλει] Barb. Peyr. etc.

Ibid. 5. καὶ Ἀσονάδον τοῦ φυλάρχου] Vat. 1 placet-

que, nam Romanus maius aliquid tribuere videtur, supra iam Palaestinae praeses victorius clarus. καὶ τινων ἐτέρων, στρατοπεδευσάμενος ὡς πρὸς.

226, 3. στρατηγῶν.

Ibid. 7. μέχρι Συριῶν] malim Σύρων, ut paulo inferior. γνούς δὲ καὶ Γλώην τὸν στρατηγὸν αὐτοῦ διαφθαρέναι μηχανώμενον. cum et Gloem ducem suum ex insidiis interceptum rescivisset. sic et Buccard. non perire paratum; quo casu non recedendum erat, sed laboranti succurrendum.

227, 18. σὺν Ἀρεοβίνδῳ] probandam omnino hanc Vat. 1 lectionem suggerunt omnia, tum quae praecedunt de Arcobindo, tum quae sequuntur, nulla mentione Theodoti.

228, 11. καὶ εἰ μηδὲν, ἢ ὀλίγον τι] Barb. tametsi aut nihil, aut exiguum quid obtineret a Romanis, redderet tamen Amidam. pacem faceret vel iniquis conditionibus. sic dare solent in mandatis, qui impensius desiderant. ἐπικρατήσαντα.

230 15. οὕτε κοινωνίας. μηνιαίας ἀννόνας] Cedr. Barb. Peyr. etc. τοῦτο δὲ καὶ εἰς. hoc Cedr. clarius effert. τοῦτο δὲ πρῶην καὶ εἰς ἱεροσολίαν ἐπραξε. sic nuper etiam sacrilegium tractaverat. egenos quoque sacrilegos munificentia sublevarat.

232, 8. κεφάλαια δ'.

Ibid. 18. ὡς διαβάλλων αὐτούς] volebat mitius agi Flavianus, ne sic dicto in Leonem et synodum anathemate plures offenderentur: satisque videri ut synodus damnaretur silentio, quae tamen eius moderatio nec Catholicis probata est, nec haereticis; utrisque eum insimulantibus, Catholicis Eutychianismi, haereticis Nestorianismi: quo illi nomine synoditas omnes, id est, qui synodum Chalcedonensem reciperent, infamabant.

233, 12. καὶ ἔστησαν οἱ Ἀλεξανδρεῖς] malim ἀνέστησαν, ut sit, solo prostraverunt, everterunt Anastanii statuum. quantum enim cohaeret, ut tumultuans pro episcopo suo civitas, inque cives saeviente Praeside, sive militibus eius nomine, illi statuam imperatori erigant, et non potius, si quae erat, sub illo seditionis aestu deiciant? sic eiusdem Anast. an. 26 laudante Anastasium Augustali, ipse probis exceptus est, eiusque interemptus filius: sic nimirum Alexandrimi infenso in Anastasium animo erant, facilesque in eius prorumpebant iniuriam.

234, 16. καθάπερ καὶ Ἠλίας ὁ Ἱεροσολύμων] cogebat

Anastasius Macedonium reprobare synodum, quemadmodum et Eliam Hierosolymitanum: qui nimirum anno superiori professus esset se eam recipere; καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον ἀποδεχόμενος; maioris aliquid fidei exhibens quam Flavianus, qui synodi nomen suppressisset, ut et iterum suppressit, rescribens e synodo apud Sidonem celebrata: cumque eo nomine tum ipse, tum Elias a Xenaia, aliisque Eutychianistis accusentur, quod nolentes aperte damnare synodum, concordiam in synodo impedivissent, non video ut errore vacet, quod ibi habent Theophanis exemplaria, expressitque Anastasius, rescripsisse scilicet Eliam, se quoque τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον ἀποβάλλεσθαι, ipsam quoque synodum Chalcedonensem se repudiare. si ita synodum reiecit, cur accusatur nolle palam reiicere? si ita totus in Eutychianismum concessit, cur ne Severo communicet, Anastasii anno 21 episcopatu abdicari sustinet? scripserit ergo ut cum primum eius fides tentata est, καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἀποδέξασθαι. se synodum quoque Chalcedonensem recipere: aut certe minius quid loquendo, μὴ τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἀποβάλλεσθαι. minime se synodum Chalcedonensem reiicere; ut affinis sit Eliae responsio alteri Macedonii, cum et ipse synodum damnare cogeretur: ait namque, non posse se id praestare extra synodum generalem, cui Romanus episcopus praesideret. consentiunt his alii scriptores, ut nihil sit haerendum. videndus cum Euagrio aliquanto locupletior Nicephorus.

236, 19. legendum omnino οὐ συνήλθον, ut emendatum in Barb.

237, 10. ὁ σταυρωθεὶς] Barb. Peyr. etc.

238, 13. post εἶασεν addendum esset aliquid, ut omnino sensus constaret. addit Nicephori interpres, quae res Macedonio probata est: sed nec eius Graeca id habent. probavit tamen necesse est, ut ita apud ferventiores orthodoxos inde offenderit. unde et in seq. εἰ καὶ ἡπατήθη. miserabantur Macedonium, tametsi deceptus fuerat: probando scilicet Anastasii illud commonitorium affine Zenonis henotico.

Ibid. 18, omnino προσφωνητικῷ.

239, 15. τὸν ἀuthenticὸν χάρτην] librum authenticum gestorum Chalcedone. male Buccardus Anastasii libellum intelligit, quem auctor vi abstulisse Macedonio iam eius anno 4 narravit. ita solenne haereticis; sicque Bardanes acta 6 synodi combussit, ut habent monumenta, quae in haeresi monothelitarum omni maiora fide produxi.

Ibid. 18. σφραγίσους αὐτόν.

242, 11. *νιῷ ἐξ ἀδελφῆς Ἀναστασίου*] *Anastasi ex sorore nepotis*. ita scribendum divisa voce, quam edita, ac mss codd. coniunctam repraesentant, atque reddendum, suadent alia loca, quibus deinceps eiusdem Hypatii mentio occurrit; nempe pag. 136. *πατρὴν δὲ καὶ Ὑπάτιος ὁ ἀδελφιδόου τοῦ βασιλέως*. interpretes Anastasium secutus, *imperatoris ex fratre nepos*: ego, *ex sorore*; quod utrumque vox illa reddi potest; sed primum non quadrare. ex aliis locis liquet: nam pag. 125. *Ὑπάτιος ὁ Σεκουνδίνου, καὶ τῆς ἀδελφῆς Ἀναστασίου βασιλέως υἱός*. ubi ipse P. Goar, *et sororis Anastasii imperatoris filius*. nonnullum vero hic anachronismum committi palam est, cum narrato Hypatii carcere, ex quo non nisi pace constituta liberatus est, illa eius liberalitas referatur Hierosolymis, cum adhuc illic liber ageret.

243, 1. *εἰ καὶ διαφέρειν*] Reg. Barb. Peyr. etc.

244, 1. *τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου*] Reg. quod et *melius*.

Ibid. 12. placet Vat. 1 lectio, *τότε δὲ τις Ἀναστάσιος ἦλθεν εἰς Ἱερόσολυμα*.

245, 6. in Hypatio error iam notatus, *nepos ex sorore Anastasii* non ex fratre *κοινωνῶν Σεμέρῳ*. Reg.

248, 4. *ὀχλούμενος ὑπὸ Θεουδερύχου χαριζομένον Βιτλιανῷ*] Vat. 1 Peyr. *importunius exigente Theudericho, hac sibi gratia Vitalicum demerente*; ut significet aegre Romanum pontificem Hormisdam adduci potuisse, ut synodum generalem celebrari sineret; idque iure, cum haeresis adeo in Oriente vigeret sub haeretico principe, essetque periculum, ne patrum suffragiis non satis cautum esset. *εἰς τὸ κρησθῆναι*. Reg.

Ibid. 19. *διὰ τὴν ἐπιτοκίαν*.

249, 8. *πικρῶς ἐκεῖ προσέταξεν φυλάττεσθαι*] Reg. Barb. Peyr. etc. *iussit sub rigidissima illic custodia cum teneri*.

Ibid. 12. *τῇ χειρὶ κατασφραγίσασθαι τῷ σταυρῷ*] et ut habet Cedr. *ἄρας τὴν δεξιὰν χεῖρα*. *cum tumultu inferendus esset, aiunt sublata dextera cruce consignasse*. pro eo scilicet more, quo summi sacerdotes cruce consignare solent, ut non sibi crucis signum ipse expresserit, ut interpr. reddidit: nec sepulchrum, ut Xylander vertit, sed adstantem magis populum consignaverit.

250, 9. *ἐτοιμῶς ἔχουσιν, ἐμπυριζοντες καὶ τοὺς ἁγίους τόπους*] *promptos se mori, ut una quoque loca sancta incendant*: quod summam indicat execrationem.

251, 2. ἐν τῇ Βυζάντ.

Ibid. 8. ἀνεχώρησαν τὰ πλήθη τῶν κληρικῶν] Vat. 1 ut clerici, non plebs rusticana promotioni per laicam potestatem factae obstiterint, tumque eidem consenserint, ac a se probatum iterum ordinaverint. alii tamen χωρικῶν habent, redditque Anastasius. *rusticorum, oppidanorum multitudo*; ut solet hoc genus hominum procacius esse.

252, 9. περὶ τούτου παρεκάλει] Reg. rogavit infestios daemones depelleret; et ut Anast. *super hoc deprecatus est. ἀδσίαν, δὲ παρέσχε.* Reg.

254, 6. ζηλωτῆς ὁρθοδόξου πίστεως ἔμπυρος] *feruens zelator fidei orthodoxae.* Reg. bene; non ut editum seorsim, ἔμπυρος.

Ibid. 20. ἐπισκόπου Ῥώμης, σπουδῇ Βιταλιανοῦ, ἐπὶ ζῶντος Ἰωάννου ἐπισκόπου ΚΠ.] Reg. Barb. Peyr. Cedr. etc. clara litera. factum id Hormisdæ episcopi Romani auctoritate, studio Vitaliani, cum Ioannes Cappadox CP. episcopus adhuc in vivis ageret. sic et Anast. legit, non ut vitiose habent edita.

256, 2. ἔπαρχον πραιτορίων] Barb. Peyr. etc. etiam Reg. *πραιτωρίων. οἱ ἀστρονόμοι.*

257, 3. κρυπτομένους ἀνιόντες ἐφόνευσον] Reg.

258, 3. προτραπεῖς κατὰ Περσῶν] Anast. barbariuscule, *hortatus adversus Persas. auxiliarius Romanis in Persas accitus.* interpres forsán scribere voluit, *num ita delulendis Persis,* etc.

260, 19. τὰ κατὰ τὸν ἅγιον Ἀρέθαν] sic omnes codd. cum Reg. non κατὰ. *caedes contigit sancti Arethae.*

262, 5. ἐκέλευσε κομβέντα γενέσθαι] Barb. Peyr. etc. male editum ex Reg. κομμέντα. iterumque ἐν τῇ κομβέντῃ. vox e Latino *conventus* expressa.

Ibid. 16. στρατεύματι αὐτοῦ] Reg.

263, 6. καὶ τοὺς ἐν ΚΠ. δῆμον ἐιρήνευσεν] Reg. Barb. Peyr. *populi factiones CP. ad pacem composuit*; quarum superius tragoedias descripsit sub ipso Iustino, saevientibus ubique in Prasinos Venetis. edita mutila. post *Αὐγούστην*, liquet aliquid desiderari ex Cedreno, qui hunc locum sic effert, *τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Αὐγούστην, τῆς Εὐφημίας ἥδη τελευτησασῆς. coronavit et Theodoram uxorem suam Augustam, cum Euphemia prior coniux iam vivis excessisset*: tumque sequatur, de eadem Euphemia, *ἣν ἐστεψεν Αὐγούστην ἅμα*

τὸ βασιλεύσαι αὐτόν. *quam Augustam coronaverat, cum primum iniiit imperium.*

264, 13. γυρεύουσα δὲ τὰς πόλεις.

265, 13. Ἐτερον πῦρ· ἐκ τοῦ αἰέρος ὡς σπινθήρος κατήρχοντο, καὶ κατέκαιον] Reg.

266, 9. δούς κεντηρία εἰ] Cedren. habet ν', *quinquaginta*, quod et Regiae munificentiae, et tantae civitatis praesentibus malis, quadrare magis videatur. Procop. lib. 1 Persic. ἔλκει λίτρας κεντηρίων ἑκατον, ἀφ' οὗ δὴ καὶ ὠνόμασαι. idem Isid. Orig. lib. 16 cap. 24.

Ibid. 14. καὶ τὸν ἐπαρχον, καὶ τὸν ἀπὸ ἐπαρχῶν] Reg. *praefectum et expraefectum.*

268, 8. γενέσθαι Χριστιανός. καὶ συγγενεὺς.

Ibid. 13. ἐπαγγελάμενος] Reg. ἐστράτευσε δὲ ἐπ' αὐτὸν Ἀρμενίων πληθός. *illi subieci, sub eo voluit militare Armeniorum copias*: ipse nimirum Iustinianus militiae magistrum instituens.

269, 10. παρέλαβεν ἡ αὐτὴ Βόαρηξ παριόντας διὰ τῆς χώρας αὐτῆς] sic integre Reg.

270, 2. ἐκ τοῦ συνθελεῖν] Vat. Peyr.

Ibid. 3. κατ' ἕτος] ubi supplenda lacuna ex Anastasio, uti supplevit P. Goar: sed ἀντὶ τοῦ τριβούνων, reponendam τριβούνων. non enim tribunorum gregem, sed unum uni urbi oportuit esse praefectum; quem et postmodum Dalmatium nomine occisum memorat ab Unnis gentilibus. male ergo exscriptus, et expressus error, quem nolim Anastasii, sed oscitantis antiquarii.

Ibid. 19. ὑῆγα. καὶ ἐστράτευσε κατὰ αὐτῶν ἅμα καὶ Γωδῖλλαν διὰ γῆς ἀπὸ Ὀδυσσοῦ.] Barb. Peyr. etc. *una quoque in eos immisit terrestri itinere ab Odyssipoli Godillam*, etc. activa ubique significatione. καθηρέθησαν ὡς παιδεύονται εὐρεθέντες. Reg. *depositi sunt cum masculorum libidinis rei deprehensi essent*: praecedente nimirum episcoporum iudicio, quorum est τὸ καθαιρεῖν. *depositio* etc.

272, 2. καὶ ἐγένετο φόβος πολὺς, καὶ ἀσφύλεια] exciderunt interpreti. *hinc ingens incessit timor, magna quoque deinceps cautio adhibita.*

273, 12. εἰς τὸ λεγόμενον λίθαρον] Barb. λίθαρον Reg. Peyr.

274, 2. διαδεξάμενος Ὑπάτιον τὸν πατρικίου Σεκουδίου] sic emend. liquet ex saepius repetitis de Hypatio Sc.

candidi filio, imperatoribus Anastasio, et Iustino. *successorem dans Belissarium Hypatio Secundini patricii filio.* Εγομώγνης ὁ μάγιστρος ὁ Σκύθη. Reg. vox omissa notatione digna, ut homo Scythia ita sapiens fuerit.

274, 13. εἰρήνης τῷ Ἰουλίῳ] Reg.

275, 3. ἀνὰ τάλαντον τελούντων] *cum singula talenta Romanis, ac Persis penderent.* obscurior interpret, ac velut utrumque utrisque penderetur talentum, quod et Theophanis totius sententiae adversatur, et iis quae tradit Procopius l. 1 de bello Persico.

276, 10. καὶ φοβηθεῖς ἐπίστευσεν, καὶ ἀπέθανεν] sic edita ex Regio, ex quo et emendatum in marg. in Peyr. at plane vitiose. quam enim haec habent, *timore correptus credidit, et interiit?* num enim fides sic gignitur, aut parit mortem? Barb. ἐπίπισεν, quod esset, levi velut aviculae sublato clamore, pipiens timore mortuus est. sic enim subito quis graviore metu percussus, voce tremula faucibus erumpente, animam agat. Peyr. ἐπίπησε, sicque emendatum in Bar. utique ex Vatt. quid si ἐπίπνησε, cecidit, et mortuus est? nihil familiarius, quam ut metu corruens quis subito moriatur. nec aliud puto voluisse Theophan.

277, 2. δεῖξασθαι αὐτούς] Reg.

278, 8. κοσμικαὶ δημοκρατίαι] populares ubique tumultus, factionibus velut rerum potentibus, quarum summa licentia fuit imperatore Iustiniano.

Ibid. 11. δεξάμενος βασιλεὺς ἐχάρη λίαν] Barb. Peyr. etc. *gausus est valde eum suscipiens.*

279, 8. μὴ πλέον εὐτυχῆσῃ] *ne foelicius illi cedat;* nempe Calopodio, cuius occasione nata seditio.

Ibid. 19. ἀδικοῦντί με] sic omnes bene codd. excepto Reg. μεθ' ὅλων Μανιχαίων Barb. sit deipara cum Manichaeis omnibus tanquam se illis Prasini accenseat, alioqui nulla esset execratio, a qua Mandator deterret.

280, 10. ὡς ἐκέλευσεν ἄντλας] *ut iussit antlas, in unum baptizor.* sic et Aleman. ut ubique sarcasmm sarcasmo excipiant. Buccard. et P. Goar acceperunt, ac si esset ἄντλας *hauri, funde aquam.* aliud falsum magis; praesertim si vocem ἄντλας idem esse dicamus atque ἀντλία vel ἄντλος, quod est *sentina; nautea*, Plauto. sic vero accepisse praeconem, gravemque eo verbo iniuriam sibi irrogatam sensisse, seu magis imperatori quem referebat, indicat irae plena responsio, ac qua primum comminatur poenam capitis, cum hacte-

nus in verbis, et convivii stetit disceptatio. ἑκαστος ἀνὶ-
 δεῖ ἀρχὴν κρατῆσαι ἵνα σωθῇ. Aleman. *quisque ambit im-*
perium, etc. imo unius sit imperium oportet, ut omnes se-
 curi vivant. *quisque saluti incipit consulere*: ut sit excusatio,
 tanquam coacti tumultuentur, impune in eos grassantibus
 Venetis, nec magistratu ulciscente; quin potius ipsos iniuriam
 patientes ad poenam deposcente. eo enim collineat tota
 fabula.

281, 7. ἄντες τὸ φονεύεσθαι] *a caedibus abstine*; sive
 etiam, caedes compesce; καὶ ἄφες, καλαζόμεθα *ac sine, pu-*
nimur: id est, poenam quam iure irroges, non detrectamus.
 sequentia ut haereant, ἴδε πηγὴ βρύουσα, καὶ ὅσους θέλει
 κολάζε, ironia dicta velim, alludendo ad caedem ea die pa-
 tratam ad Zeugma. *en fons scaturit; tu, quos lubet, plecte.*
 nulla caedis habita ratione, adhucque stillantis cruoris, pro
 libito poenas inflige. hoc enim est quod aiunt, neminem
 posse ferre. Sabbatius, quem nec fuisse precantur Prasini,
 pater est Iustiniani.

Ibid. 11. εἰκότως] Barh. Peyr. etc. *sic plane*: ut sic ap-
 probatio execrationis in Iustinianum iactatae. tum sequatur
 eius ratio: ἕκτος φόνος ἐστίν. *sexta caedes est*, etc. maio-
 rem vim habet quod legit Aleman. εἰκοστός ἕκτος. *sexta*
supra vigesimam: sed essent producendi codd. vitiosa sunt
 quae P. Goar repraesentat ex Reg. nisi ea ipsa sunt quae
 Aleman. levi literarum mutatione, quod et placet.

Ibid. 11. τῇ πρώτῃ ᾗς ἐθιώρησεν] *mane in theatro heu!*
spectator fuit, et vespere occisus est. τότε οὐ σφάζεις. sic ma-
 lim cum Aleman. *quandonam sine caede discedis? αὐτοὶ πα-*
ρακαλοῦσι accusant; quo sensu Plutarch. in Pericle.

282, 16. τὸ μισῶ] placet cum Aleman. τὸ μῶσος. *tan-*
tum scelus nec videre sustineo. ὑπὸ τινων μαϊστόρων. Barh.
 Peyr. *a quibusdam magistris mechanicarum artium peritis.*
 maîtres, artisans, eius vocis Meursius multa exempla addu-
 cit. post στρατιώτας adde ex Reg. et Barh. τοῦ φυλάττειν
 αὐτούς. *misit milites qui eos custodirent*; ex qua custodia
 orta seditio.

283, 18. καὶ τῶν Προτικτόρων] Reg. etc. εἰς τὸν Το-
 λισανῶν. *ad Iuliani portum, quem Sophiae dicunt ad Probi*
aedes. ὑπολαμβάνοντες ἀνοίξει.

285, 7. ὑπέσπρην τινος] Reg. *pecuniis delinitos in par-*
tes imperatoris subduxit. μετὰ τῆς αὐτῆς βοήθειας. bene Buc-
 card. *eodem largitionum adminiculo*; quo scilicet in partes
 imp. aliquos iam Belissarius traxerat, ac turbas scindere coe-
 perat; quas sic scissas facile fuit conficere.

287, 1. Πρίσχος ὁ ὑπατος ἀπὸ νοταρίων] melius esset, ὁ ἀπὸ νοταρίων: *imperatoris notarius*. ὑπὸ Θεοδοῦρας. Reg.

Ibid. 8. ὁ Γογδεγίσκλος] sic ubique scriptum in Reg.

Ibid. 18. οἱ καὶ τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι, καὶ πολλὰ κακά. τὴν Νουμιδίαν, καὶ τὸ Ἀβράσιον ὄρος, οἱ οὐκ ἐτί] *qui non amplius Vandalorum ditionis fuerunt. non bene interpr. quorum dominium penes Vandalos nondum adhuc erat. nam quomodo amisit, si necdum obtinuerat. sic bene infra de eodem monte Abrasio a Romanis recepto p. 175. οὐκ ἐτί τὸ Ἀβράσιον ὄρος κατέλιπον. Abrasium montem non amplius deseruerunt.*

288, 11. καὶ τὴν ἀδελφὴν δέδωκεν αὐτῷ] Reg.

289, 14. ἐπταετίαν βασιλεύσαντος.

290, 1. ὡς αὐτῷ] Reg. δεδιότες δὲ τοῦ κινδύνου. locus iniuriöse Belisario redditus, quasi eum ducem praefici pecuniarium timerent, ac velut ipsum negotio imparē; non quisque metueret, ne sibi munus hoc committeretur tantae aleae. sic clarus Procop. δεδιότες δὲ ἑκαστος. *cum quisque periculi magnitudinem timeret, ne forte eum imper. exercitus ducem praeficeret.*

291, 13. πέμψας στρατόν] Reg. etc.

292, 3. Σολώμονά τε τὸν στρατηγόν] αὐτῷ καὶ Προκόπιος] Reg.

293, 18. ἀπὸ τεσσάρων μονῶν] Procop. ἐν Ἑρμίονι τὴν διατρίβειν ἔχειν, ἣ ἔστιν ἐν Βυζακίῳ ἡμερῶν τεσσάρων ὁδῷ τῆς ἡϊόνος διαφέρουσα. *Gelimer Hermione moram trahebat, quae est agri Byzaceni, quattuor dierum itinere a mari distans; ad quod erat Carthago. τῆς τάφρου δρυττομένης.* Reg. Barb.

295, 20. ἡ βασιλεία τῶν Οὐανδήλων.

296, 7. ἀποκτεῖναι· αὐτὸ δὲ τοὺς Οὐανδήλους.

Ibid. 12. ἄχρις ἂν αὐτοὺς κελύσῃ] Reg.

297, 5. οὐδ' αὐτοῖς συνειλεγμένοις] Barb. Peyr. καὶ ἀνέσσο οὖν: contrario sensu interpreti redditum, *Decimum convolare*, etc. melius Buccard. *Carthagine Decimum venientes in metum, et fugam coniecerunt.* sic namque effraenis fuga belli socios solet afficere.

298, 6. ἀλλοιῶσας] Reg. etc.

Ibid. 12. Βελισσάριος δὲ τοὺς τε ἐπὶ Μηδείαν] Reg.

300, 13. οἰκίαν ἀσφαλίσαι] Barb. Peyr.

301, 6. αἰτήσασθαι τοὺς γεωργούς] Reg.

302, 1. οἱ καὶ περιπλακέντες, καὶ τῷ χεῖρσι σφιγγέντες] Reg. *manus stringentes, flebant*: sic fere silentio, quos nimius dolor opprimit.

Ibid. 19. τῇ ὑστεραίᾳ.

303, 19. καταλαβὼν δὲ Βελισσάριος σὺν τοῖς πεζοῖς. τῇ δειλῇ πρὸς ὀψίαν ἄρας] Reg. etc. ipseque Procop. ἀμφὶ δελήην οψίαν ἄρας. *veniens Bellissarius, cum sero hora tardioris movisset.*

304, 5. ἐπὶ Νουμιδιαν.

Ibid. 18. ἐνεγκοντα πέντε] vox ultima currenti calamo interp. omitta.

306, 1. ἀνεφθα ἐσθίουσι] non cocta, aut subacta. apud Cedr. ἐφθά: redditque Xyland. *elixa*. verum id antiquarii manus vitio. Procop. οὔτε ἐφοντες, οὔτε εἰς ἄλευρα ἢ ἄλφιτα ἄγοντες, οὐδὲν ἄλλοιότερον ἢ τὰ ἄλλα ζῶα ἐσθίουσι. *neque coquentes, neque in farinam commolientes, perinde ac reliqua animalia comedunt.* sic etiamnum Africana mancipia, frumento, quod Turcicum vocant, nec cocto, nec subacto; quandoque solum leviter ad ignem asso, lubentissimi vescuntur, eoque penuriam sustentant.

307, 12. Κῦρνος ἐκαλεῖτο] Reg.

308, 7. ἐν τούτοις ὁ Οὐνδαλικός] Reg. interpolatus hic textus sic componendus ex Procopio. ὁ δὲ Βελισσάριος οὐ γὰρ ἐλαθον αὐτὸν οἱ ἄρχοντες οἱ τὴν τυραννίδα ἐπενεγκόντες· εἰς Βυζάντιον.

309, 1. ἐπεὶ τι βαρβαρικὸν ἔθνος] Barb. Peyr. *barbara aliqua natione devicta*. ἐν μέσῃ τῇ πόλει. οὐ τῷ παλαιῷ μέντοι τρόπῳ. Reg. ut et apud Procopium. *non tamen antiquo more* (ut scilicet curru vectus procederet) *sed pedes accedens*. Anastasius quoque hic lapsus est.

Ibid. 5. ἵπποδρόμιον] Reg.

Ibid. 13. ἄπερ ὁ Οὐέσπασιανοῦ Τίτος] Barb. uti etiam Anast. *Vespasiani filius Titus captis Hierosolymis*, etc. οὐ ἐπαύσατο βοᾶν. Reg.

310, 7. χρήματα ἱκανά] Reg. etc. εἰς πατρικίου δὲ τάξιν. Reg. μετὰ τῶν θριαμβῶν ὑπάτευσεν· *triumphans conulare munus impertiit*: largitionem in populum fecit. οὗς Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ ἐκ τῆς Φοινίκων.

Ibid. 19. ἐν ἑστέρω καιρῷ] Reg. bene. ἔχοντες βουλίαν Ἀσκληπείαν, ὃν Ἡρακλείου βουσιλέως τῆς γῆς υἱὸν ἔφασκε

εἶναι. sic Reg. editis auctiora. atqui non Aesculapius, sed Antaeus terrae ille filius est, quem Hercules palaestra superavit. male haec breviate ex Procopio l. 2 Vandal. ubi ille. καὶ ἀπ' αὐτοῦ Ἀνταῖον τῶν αὐτῶν βασιλέα, ὃς ἐν Κλιπέῃ Ἡρακλεῖ ἐπάλασσε, τῆς γῆς υἱὸν ἔφασκον εἶναι. indeque *Antaeum ipsorum regem, qui Clipeae cum Hercule lucta contendit, terrae filium dixerunt esse.* quin neque Procopii interpretes reddidit, τὸ ἐν Κλιπέῃ, quod proprium esse liquet, et nomen urbis minoris Africae Ptolemaeo. reliqua, ut historiae constet series, videnda in Procopio, ut de fundatione Carthaginis, quam non isti indigenae, sed advena condidit Dido.

311, 11. post vocem ἐνθήμενοι, lacunam esse suadet tum series orationis, tum Procopii textus, ex quo haec breviate. narranda enim causa cur Salomoni, ac reliquis Romanis, equis desiliendum fuerit; iis nimirum territis tum Maurusiorum clamore, tum camelorum, quos illi muri instar obiecerant, aspectu.

313, 7. ἐπὶ πάθους τὰ γεννητικά.

Ibid. 13. τῆς βασιλείας Ἰουστινιανοῦ. ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ] Reg.

Ibid. 19. Οὐρανὸν τὰς γυναῖκας. Μαρτίνου δορυφόρον] Barb. Peyr.

315, 6. ἐφ' ᾧ τοῦ βασιλέως ἄρχοντας] Reg. *sub quo imperatoris magistratibus fugatis.* Τζότζας δὲ ταῦτα. ὑπάσπιστῶν, καὶ τὸν Σολομῶνα ἐπαγόμενος. sic Procop. *cum ducentis a se delectis Solomonem adducens.* ubi hic στρατιῶται, Procopius saepius στατιῶται: quin et ipse in sequentibus Theophanes, ut p. 181. Ἰωάννης ὁ τῶν στασιωτῶν ἀρχῶν: *Ioannes rebellium dux:* p. 178. Ἰωάννης τύραννος σὺν τοῖς στασιωταῖς. Barb. p. 182. στασιωτῶν οἰκίαι: *rebellium domus;* estque ea vox uti expressior, sic commodior.

318, 3. ἐν τῷ θορύβῳ τούτῳ διαφύγειν ἰσχύσας] Reg. *qui eius turbationis occasione effugere quiverit:* dum nempe Germani satellites, illius periculi alea destineret.

Ibid. 17. τρισκαίδεκατον δὲ ἔτος ἦν τοῦτο τῆς Ἰουστινιανοῦ βασιλείας] haec parenthesi; tum sequitur: παρασχόμενος αὐτῷ. Reg.

319, 11. ἄνδρα ἀγαθὸν εἰς τὰ πολέμια] Barb. *virum bello strenuum.* οἱ δὲ βάρβαροι: εἰς τοῦ Αὐρασίον ὄρους πρόποδα. Barb.

320, 4. ἐνθα ἡ Ἥανδᾶς] male editus articulus foemi-

ninus, cum viri, ac ducis nomen sit. εἰς τὸ τοῦ Ἀνρασίου ὄρους ὕψος.

Ibid. 16. ποιούμενοι τὸ γινόμενον.

321, 2. ἐπὶ τοὺς πολεμίους] τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον.

322, 3. ὅγγυς τόπου ἐγγόνει] Reg. *adrependo propius ad locum accessit*. τὰς γυναῖκας, τὰ τε χρήματα.

Ibid. 18. ἄρχειν Λιβύη] malim Λιβύης. Τριπόλεως δέ.

323, 6. τούτους δὲ ἐπ' ἄριστον καλέσας, ἅπαντας ἔπεινε] priores scilicet 80 seniores quos in urbem induxerat; non reliquos foris relictos, quod sonare videtur quod redditum est. paulo post, *Pudentius vesano terrore correptus*; pro, *Sergius*: iam enim Pudentii mors narrata.

Ibid. 14. illud Μαυρούσιοι ἀπέλιπον quod et ita redditum est, *Tripolitana regione a Maurusiis derelicta*; emenda, *Μαυρουσίσις ἀπέλιπον*: *Tripolitana totam regionem Maurusiis reliquerunt*; nempe Sergius, ac cum eo Carthaginem fugientes cladi superstites Romani. διό τι τὸν ἀδελφόν. Reg.

325, 5. βιαίαν ἐπαγωγὴν] Reg. etc. *iniuriam, violentum imperium non ferentes*.

326, 8. οὐδὲ Σέργιον μετεπέμπετο] Reg. etc.

Ibid. 18. ἀμφοτέρω τῶν στρατοπέδων ἐξεληθότες.

327, 15. Νουμιδίων μὲν Κουντζίνας καὶ Ἰαβδάς] Reg. in eodem saepius Γονθάριος, et Γοντάρης.

328, 7. ὅπως αὐτὸς τὸν Ἀρεόβινδον ἀνέλη] Reg. ipse Antalas, ut sequentia ostendunt, prodente Gotthari. ubique scriptum in Reg. Οὐλίθεος.

Ibid. 16. ὑπαντήσαντος ὡς θρασυνόμενοι] Reg. Barb. etc. *προδότην αὐτὸν γενέσθαι. πρὸς τε ἀλλήλους. Procop. in se invicem infidi, inque universos*.

329, 17. εἰ μὴ χειμῶν μεταξὺ ἐπιγεγόμενος] malim, *tempestas*; ventorum ac pluviae vi subito exorta aëris intemperies, ac qua iam navim ingresso Areobindo mare importunum redditum est. non enim hyems sic repente appetit. ἀλλ' ἐπ' αὐτὸν ὁμοῦ σὺν πᾶσι τοῖς αὐτῷ ἐπομένους. Reg.

332, 6. Λιβύη ἀποστατήσασα] Reg. *cum iterum defecerit. εἰ καὶ ὅτι εὐγενὴς ἂν. nunc cum sis nobilis. νέου γὰρ σου ὄντος*. Reg.

335, 15. οἷς Ἰωάννης ἀπαντήσας] Reg.

336, 19. *βοώντων ἐλεηθῆναι*] Reg. καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ.

337, 16. de Agapeto male interpres, *annum unum tenuit pontificatum*. nihil hic Theophanes de sedis Agapeti tempore, qui iam in laterculis duos illi annos assignaverat, de Silvestro autem, seu Silverio addit, *ζήσας ἑτος ἕν. qui vixit uno anno*.

338, 17. *ἀντ' αὐτοῦ Κωνσταντῖνος*.

339, 4. post *Βουλάρεις* statim omissum: καὶ ὡς ἀπὸ κόπους ὅτες οἱ στρατηλάται, δέδωκαν αὐτοῖς τὰ ῥῶτα, καὶ κατεδίωξαν αὐτοὺς οἱ Βουλάρεις. Reg. Barb. etc. *duces tanquam fessi a labore eis terga verterunt, illosque Bulgari insecuti sunt*; in qua fuga in huiusmodi paratos socos inciderunt. videntur illi pedicæ genus, ac laquei. nostra prae-dicatorum instituta d. 1 c. 10 socos permittunt; quid tamen soci illi sint nos latet modo.

341, 12. ὅτι τὸ σὺν τῇ ἀρετῇ. εἰς Εὐρωπον τὸ χωρίον] Reg.

Ibid. 20. *στρατοπεδεύεσθαι*.

342, 16. τοῦ τε πεδίου ἐπιπλεστον] locum mendosum, sanum exhibet Cedrenus, quicquid Buccardus nihili putet Cedreno dicta. μὴ εἰς τὸ πεδῖον ἐπὶ πλεστον ὡς διακονού-τας ἰστασθαι, οὐδ' εἰς θνατόπον· ἀλλὰ βαδίζειν εἰλυσσομέ-νους ὡς κυνηγετοῦντας, καὶ παρέργως τὸ δοκεῖν τὸν Χοσροῦν πρεσβευτὴν βλέπειν. *iussit selectos variis ex gentibus milites ad tentorii utrumque latus adesse; non tamen diutius in campo ministrantium more, unove loco consistere; sed hinc inde circumvagantes tanquam venarentur, incedere, ac Chosrois legatum velut aliud agentes, ac neglectu quodam aspicere*. erant certe haec quae legato terrorem iniicerent, cui alias Romanorum copiae quantae essent, minime exploratum esset. ὁ δὲ Ἀβανδάνης. τοῦτον τοὺς λόγους.

343, 11. legendum plane, οὐ πώποτε εἶδεν· ὦν τὴν εὐχοσίμην.

344, 5. συντόμως ἤκειν διεβεβαιούτο. Reg.

345, 1. Σέβηρος ὁ δυσσεβής] isthaec velut parenthesi clausa legenda sint; ut velit Theophanes indicare auctores schismatis, ac dare rationem, cur haeretici alii Theodosium, alii Gainam elegerint in episcopum Alexandriae, in fugam referens, ac dissidium Severi, et Iuliani; non quae anno hoc contigerint, sed quae diu ante Dioscoro iuniore Alexandriae episcopo.

346, 4. συνέβη πολεμῆσαι ἀλλήλοις] ex voce ἀλλήλοις

male omissa, quam omnes codd. agnoscunt, totaque serie, necnon Cedr. liquet aliquid desiderari, ut scripserit Theophanes, *πολεμῆσαι ἀλλήλοις τὸν βασιλέα τῶν Ἑξουμιτῶν Ἰνδῶν, καὶ τῶν Ὀμηριτῶν Ἰουδαίων*. Homeritas enim Iudaeos fuisse, eoque nomine Romanis infensos, a quibus, utpote Christianis quererentur se vexari, atque occidi; ut idcirco mercatores Romanos ad Exumitas per eorum regionem proficiscentes ipsi occiderint, ipse habet Theophanes, exque eo Cedr. adeoque sequenti statim linea forte error alius est: ubi enim *ὁ τῶν Ἑξουμιτῶν βασιλεὺς*, scribendum videatur, *ὁ τῶν Ὀμηριτῶν*, qui nimirum interiorem Aegyptum colens, et *Ἰουδαίων*, addictus Iudaeorum sectae, Christianorum Romanorum cum Indis et Aethiopibus illo ulterioribus commercia eum in modum sustulerat.

347, 20. *κωμοδρόμος*] Barb. *ἐποίει θανάματα*. Barb. Peyr. etc.

348, 6. *καὶ ἐντερπεν*] Reg. *pede, ac calcaneo effodiens tollebat*.

349, 12. *ὥς ἐπαρθέντα*] nihil mirum aut Anastasium pro sedis apostolicae reverentia subticuisse hanc vocem, aut Theophanem, S. Nicephorum, aliosque Graecos infensiores tribus capitulis, ob quorum negotium Vigilius papa Menam a communione removerat, ut illorum condemnationi instantem, eam protulisse. nota eius vis, frustra detorquet P. Goar, ut ea auctor Vigilius uti imperatoris favore abusum sugillare noluerit. motum sacris diptychis eius nomen, seu potius Menae patriarchae nomini subiectum contra Rom. sedis iura habes anno Iustiniani 25, tumque suo ordini restitutum, cum is forte manus dedit adversus tria capitula, seque indulgentiorem erga Menam, atque alios Orientales proscribere volentes, in Iustiniani gratiam exhibuit. Verane sit 5 synodi confirmatio eius nomine, quam illustrissimus archiepiscopus Tolosanus vir doctissimus, proque sua humanitate amicissimus, ante annos aliquot ex Regia bibliotheca produxit, non est huius loci disputare. haud certe Theophanes aliquid favet.

350, 10. *ἀνείλον πολλοὺς ἐξ αὐτῶν. καὶ ἐπνίγησαν φεύγοντες πολλοί. ἄλλοι δὲ καὶ ἐσφάγησαν*] Cedr. *ἀνέλε*, quod et melius: *multos occidit*: pro *ἐπνίγησαν*. Barb. *ἐπλήγησαν*; *fugientes vulnerati sunt*; ac quadrat sequens membrum; *alii autem etiam necati*. quod hic redditum, *uari submersi*, nihil ad rem: nulla enim hic maris, aut aquae mentio; facileque fuit, conferta adeo multitudine, inter circi

angustias, strictosque gladios in fugam effusos, multos suffocari.

351, 3. τοῦ Ξηρολόφου κίνος ἀποπεταλλοθῆναι μέρος· καὶ ἡ κεφαλὴ ἤγεγλυμ.] sic clare Reg. ac emendate. τῶν Παύλου· ἀπὸ τοῦ Χάλκου Τετραπύλου, ἕως τῆς λεγομένης τὰ Ἐλευσίως. Reg. Cedr. etc.

352, 2. ἐν δειλινῇ] Buccard. ἐκ δειλ. probat: ego, ἐν δειλινοῖς.

354, 7. ἐπὶ σεκρέτου] Anastasius cum reddat, coram senatu, legerit, ἐπὶ συγκλήτου: *senatu assidente, remque spectante*, quod et aptius sit. Buccardi coniectura ut legendum sit, ἐπισκικτιοῦντος, ut dicat auctor proiectas eiusmodi Totilae vestes ad pedes Iustiniani velut *insilientis*, ac fastu conculcantis, nihil ad rem, aut e decore. τὸ σέκρετον, cubiculum in palatio, quo ita vestes eiusmodi triumphique quadam specie illatae sint, ac proiectae, spectantibus viris aulae primariis.

354, 16. πολλῶν κινήθέντων] *multis ultro citroque quassitis*; ut fieri solet cum quis alium in suam sententiam trahere conatur. Anast. *nullis motis*; nec bene novus interpr. *multis tumultuantibus*.

355, 5. προσεδρεύοντες. πάλιν τῷ χρόνῳ τούτῳ] *iterum hoc anno ad Romanos accesserunt*; cum scilicet ante defecissent, non ut intra eundem annum ambo haec contigerint, ut sonant verba interpr. videndus Procop. l. 2 Pers. ubi illam defectionem narrat, quamque male eo anno res Romanis cesserint Belissario duce, ac proditore Aretha Saraceno.

Ibid. 18. τῆς πόρτης τοῦ Πουσιῶν] Cedr. τῆς Χρυσῆς πόρτης. ἐν τῷ πραιτωρίῳ. vox omissa interpreti.

356, 9. ἐφούλκισεν] *suspendio necavit*: apud Cedr. est, ἐφούλκισεν; vitiosiusque Regia edit. ἐφύλκισεν.

Ibid. 15. ἀνέσκαψαν τὸν ὑπαρχον] *diris devoverunt, ac officio movendum conclamarunt*; velut cuius culpa deesset urbi commeat. vox est in eiusmodi auctore familiarissima, nec bene hic reddita, *praefecti domum everterunt*. res tota in circo gesta, ubi eidem praefecto iniuncta in eos qui tumultuati essent, animadversio; non quia eius everterant domum, sed quia sub conspectum Persarum κατέκραζον αὐτῶν; ita in eum, atque adeo imperatorem, vociferati erant. Εὐθηνία ἦν. Ἀνθίμος. Reg. etc.

357, 14. μηνὶ Ὀκτωβρίῳ 15ῃ ἡμέρᾳ 5] male haec expressa ex Reg. altero numero diei hebdomadae cum numero

diel mensis confuso. *mensis Octobris die decima nona, hebdomadae die sexta.* quomodo etiam bene expressum pag. 197.

Ibid. 18. κατέπεσον δὲ ἐν Ἐξαιρέτω αἱ ἐκκλησίαι] vix adduci possim, ut cum interprete loci proprium existimem, malimque, *praesertim ecclesiae*; quarum subinde ruinas percenset. sic et Cedr. ἐκκλησίαι πολλαί: *corrueunt multae ecclesiae.* certe ad bonae grammaticae leges scribendum erat, αἱ ἐν Ἐξαιρέτῳ ἐκκλησίαι, ut et paulo inferius.

358, 5. αἱ οὖσαι ἐν τῷ Ῥηγίῳ] *ecclesiae existentes in Rhegio.* cuique tamen quod velit liberum.

358, 8. ἔπεσε δὲ καὶ ἡ ἐκκλησία.

Ibid. 11. καταληφθέντες ὑπὸ τῶν συμπτωμάτων] *ruinis involuti, post duos tresve dies servati sunt*; inde nimirum, exque ruderibus effossi. μετὰ φιλανθρωπίας. vox hic obscura; habet tamen Cedr. etsi imperitae manus vitio exscriptum apud eum, *φιλάντας.* Anast. *post decem misericordias dei.* ex verbis tamen sequentibus, *φιλανθρωπίας δὲ γενομένης,* quae et eadem dixerat p. 194, liquet accipi hic pro cessatione a terraemotu; ut significet fuisse concussam terram ad dies decem, at non continua agitatione, sed ut quandoque per moras dei benignitas aliqua eluceret, ac motus tantisper sisteretur.

359, 2. εἰς τὰ ἐν' ἀκούβητα] Reg. etc. Cedr. τοῦ δεκαημέρου κλητόρια. *convivia duodecim dierum spatio circa Christi natalem agitari solita.*

360, 3. ὥς ὅτι περ] Reg.

361, 13. πιάζειν ἔξ αὐτῶν τινας] Reg. *insequi, ac capere.*

362, 4. ὅθεν οἱ βάρβαροι εἰσῆλθον] *qua parte collapsis muris barbari ingressi fuerant*; quos iam Belisarius inde amoverat. ἀπαντησάτωις βαρβάροις περνοῦσι. Reg.

363, 4. καὶ περὶ ὧραν τρίτην. ὅτι ὑγίανεν ὁ βασιλεὺς] obscurius redditum: *pro salute imperatoris.* melius Anast. *quoniam sanus factus est imperator*: seu, gaudio redditae illi sanitatis. Reg.

364, 3. ἕως τῶν Πρόβον.

365, 1. πολλοὶ δὲ καὶ ἐπληρώθησαν. ὥςδε Πράσινοις οὐ φαίνεται] Reg. *nusquam hic Prasini.*

Ibid. 11. οἱ δὲ ἐξηγήσαντες Πράσινοι] Reg. τῆς Χριστοῦ γέννης. Reg.

367, 10. τοῦ φονεῦσαι τὸν βασιλέα. Σίργιος δ' ἀν-
μῶς.

368, 11. καὶ ἐξετάσαντες. πολλοὶ δὲ καὶ φυγῇ ἐχρήσαντο. καὶ τῇ δὲ ε'] Reg. etc.

Ibid. 19. Σιλέντιον, ἐνέγκας] Barb. Peyr. etc. ἐβαρύνθη. Peyr.

369, 14. Μαυριτιάνων] Reg. melius *Μαυριτάνων*, ut in sequentibus.

371, 1. τοῦ τῶν βαρβάρων ἔθνονος] Reg.

Ibid. 14. τῶν Ῥούφων.

372, 3. καθαιρεθεὶς ἔξωρίσθη] chronicon Alexandrinum Iustiniani obitum paulo aliter consignat: ἰδ' τοῦ Νοεμβρίου μηνὸς Ἰνδικτιῶνος ἰε'. 14 Novembris, indictione 15.

Ibid. 19. adiecta vox post ἐνεθρόνισαν, quae est Regii codicis, superflua videtur, maleque a librario supposita alterius vice, quae in eo desideratur. de Dorotheo enim sermo est, quem occulte ordinatum a Theodosianis, iidem simul adiunctis Gaianitis in sedem evexerint, non iterum ordinaverint. sequentia sic essent digerenda. Ἰωάννην δὲ τινα μοναχὸν οἱ Γαϊανῖται δόλον. putantes Gaianitae, Ioannem quendam monachum adversus se dolos commentum esse (puta eam ab eis factam Elpidii ordinationem apud imperatorem traducendo) illius qui abbas esset, barbaram cum pelle, et carne auulserunt: additque Anastasius, ea in re haereticos gentiles exaequasse; quae a Graecis Theophanis videntur excidisse.

373, 8. εἶχεν δὲ καὶ γυναῖκα. τοὺς ἁγίους ἀποστόλους] Reg.

Ibid. 18. καὶ Ἀβδίου] Reg. etc. καὶ γνωσθέντες ἀπέθανον. Εὐστόχιον μοναχὸν ὄντα μέγαν. Reg. Eustochium virum inter monachos praecipuum, tumque Alexandriae oeconomum.

374, 7. ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων] Reg. etc.

Ibid. 9. μεταστελαμένη] res paulo obscurius narrata, velut solam Augusta debitorum syngraphas, pignoraque receperit, ac iis lectis pignora debitoribus dominisque reddiderit, non etiam de suo alienum aes refuderit. clarius Zonaras: diligenter perquisitis omnibus foeneratoribus, et ex aere alieno quid eis sive ex syngraphis, sive ex pignoribus positis, deberetur, κατέβαλε μὲν αὐτοῖς τὰ δάνεια οἰκοθεν· ἔλαβέ τε τὰ ἐνέχυρα· τὰ δὲ ἔγγραφα ἐξηφάνισε: debita de suo dissolvit, pignoraque atque syngraphas recepit; ac pignora quidem dominis restituit, syngraphas abolevit.

375, 18. sic disting. quae pariter eius erat suburbanum, aliud crexit; nempe palatium. ἀποκατέστησεν δὲ καὶ τό.

384, 9. ἴδω, ἴδω] Cedr. ἴδωμεν, ἴδωμεν. ἥ τις ὀνομαῖται ἐκκλησίᾳ; interrogatione leg. ut tum sequatur responsio. ὁμῶνυμος: eiusdem nominis cum illa est Augusta. τοῦ βῆκας. Anast. et interpr. tu vincas: malim βῆκας, tu vivas, quod ita Cedrenus expressit, Ἀναστασίας Αὐγουστῆς πολλά τὰ ἐτη. vivat Anastasia Augusta in multos annos. quadrat certe haec exclamatio in foeminam, non illa. nec forte alia fuit in Iustinianum celebri illa seditione factionum. familiarissima in reges exclamatio in veteri ipso instrumento cum ipsa regum institutione expressa, etiamnumque usu tristissima, vivat rex. ἀκούσασα δὲ Σοφία, ἥ τοῦ. Reg. audiens Sophia, etc.

385, 18. ἐφ' ὃ χρόνον τετραετῇ, legend. τριετῇ, quod et Peyr. habet. videndus Menander de legat. lib. 6, ubi de his induciis Romanos inter et Persas per Orientem ad triennium, cum Persarum rex quinquennales vellet, Tiberius solum biennales; satis id ratus temporis ad instruendas copias quibus Persarum regi obniti posset. quod sequitur, τὸν δὲ πόλεμον τῆς Ἀρμενίας συστήσασθαι, palam est, in Armeniacum bellum totos incumbere; sive, totam belli molem in Armeniam transferre: in qua res male a Romanis gestas occupante regis Persarum diligentia, prosequitur laudatus Menander, ex quo haec illustranda. sunt haec eius verba. ἐπεὶ οὖν ἀνακωχῇ ἐγεγόνει ἀνα τὴν ἑω, μετηνένεκτο δὲ ἅπας ἐπὶ τὴν Ἀρμενίαν ὁ θόρυβος, ἥρος ἀρχομένου συνέστη πόλεμος. postquam belli cessatio ad tempus rata per Orientem fuit, omni motu in Armeniam translato, ineunte vere bellum conflatum est. en τό, συνίστασθαι πόλεμον, quod interpr. contrario sensu accepit. τὸν πόλεμον ἀντουργεῖν. audiens ipsummet Persarum regem ad bellum processurum. etiam Anast. et Xyl. nihilque ad rem interpr. aut ex auctoris mente, ad bellum revocandum propria sponte procedere. καὶ τὸ τῶν Περσῶν τοῦλδον: pro quo Simocata l. 2 c. 4. τὴν ἀποσκευὴν ἐχειρώσατο, impedimenta, militarem apparatus obtinuit. sic semel et iterum p. 221 etc. in superioribus τὸ στρατόπεδον non raro dictum invenias, ἐκλυτος γέγονεν. Anast. expeditus effectus est; nec displicet; statim enim scribitur animos exercitui addidisse, ac strenue ad pugnam eduxisse: non ergo ea vis huius vocis hoc loco quam expressit interpr. animo concidit; nisi ita statim percussus, saniori postmodum emersit iudicio.

386, 16. τὰ ἐπίσημα δεῖνα] Cedr. ἐξ ὧν τὰ ἐπίσημα. ex quibus, ea quae erant insigniora, etc. non solos elephantos, ut sonant interpretis verba.

387, 4. ἐν Περσίᾳ παραχρῆμασιν] sic et Cedr. *hiberna habuerunt in Perside: non, per omnem dispersi Persiam, ut est redditum. incautius hoc, nec minimum auctori iasinuatam,*

Ibid. 13. ἀγοράσας σώματα ἐθνικῶν] *coëmens robustos barbaros; non placet quod aliis redditum, mancipia; nec enim ii huiusmodi videtur, ex quibus praetorianae turmae supplementum acceperint. omissa vox δέκα in Reg. ac maior numerus, quem Cedr. representat. πολιτείας τε, nusquam hoc sensu apud Theophanem ea vox, legendumque puto, πόλεις τε.*

388, 2. ἐθριάμβευσε Τιβέριος τὰς νίκας Μανρικίου] *Tiberius Mauricii victorias triumphî honore prosecutus est. sic bene Buccard.*

Ibid. 10. δι' ἐπαναγνωστικῶ] sic et Anast. *per epagnosticum: commonitorio scripto usus, ac relegentis opera.*

389, 11. ἤτησε δέ] Cedr. ista omnia plurali effert, ἤτησαν.

Ibid. 20. ὑπὸ τὸν Ἰλλυρικόν] Reg.

391, 7. ἐπὶ τὰ Ῥωμαϊκά] Reg.

392, 1. καταλαβὼν τὴν Ἀρσάνην] Simoc. l. 1 c. 14. Ἀρσανηνήν χώραν, *Arsanenem regionem vocat, multisque in ea expeditionem narrat.*

Ibid. 16. τὸ Ἀρζαβον] male Anast. et interpr. Anazarbhum, quae est Iustinopolis. est fluvius Ἀρζαμὼν Simocattae dictus lib. 2 c. 1 et 2. ipse Reg. cod. τὸ Ἀρζαμον magis habet, ut sunt vicini in eo characteres μ et β. ἐπὶ τοῖς. ἐκ ξύλου τέ, καί.

393, 6. ὅπως ἡ μισοπόνηρος] scripserit plane auctor, μήπως ἡ. Anast. *ne iustitia dei, quae malum odit, etc.*

395, 1. κατασκοπῇ τῶν βαρβάρων. εἰς τὴν Βαβυλωνίαν εἰσβάλλει] Reg.

396, 2. τὴν τε Ῥατιάρναν] Fabrotius ad Anastasium, *Teratiarnam, non bene: ipse Anast. subvertens Ratiarnam.*

Ibid. 12. δορυφόρῳ διασώζειν ἐδίδου] Simocatta lib. 2 cap. 10. ἀποίσειν τε ὑπασπιστῇ ἐδίδου τινί, ὡς μὴ ὤφλε· τοῦτων γὰρ ἀφαιροῦνται τὴν προνομίην ἐναθροισθέντες οἱ βάρβαροι. *spolia cuidam satelliti, seu armigero auferenda committit, quod utinam ne fecisset: nam barbari facto cuncto praedam illi abstulerunt.*

397, 3. καὶ οὐδέ τις δεόμενος ὑποθήκης] foede haec depravata ex Theoph. emenda. l. 2 c. 11. σκαιοῦ τινὸς δαίμονος ὑποθήκαις οὐκ ἀνέστρεψεν. *malī cuiusdam daemōnis instinctu*. velut execratione id dictum in fortissimum dūcem, qui sic incautus in hostium venisset manus.

Ibid. 17. τὸν φόρτον διαστρέψαντος.

398, 7. τὴν Ἀπειρίαν πάλιν παρεκάθισε] leg. plane πόλιν, uti legit Anastasius, *Apiriam civitatem obsedit*; neque enim alias narrata illius urbis obsidio, aut Simocat. l. 2. c. 15 et 16 aliquid eiusmodi indicat, ex quo haec breviata. τὰ πλήθη ἀνέπειθεν. Reg.

398, 17. τὴν πόλιν παρέλαβε] urbem cepit.

399, 14. πρὸς τὴν ἐπιβουλὴν ἐνεχείρησεν] Anast. *ad machinamentum conatus est*. pulchre Theophyl. ultimo libri 2. c. mutuam illum struem, ac machinamentum describit Romani, et Persae; alterius invadentis, alterius tutantis; cuius tandem caput Romanus Heros abstulerit, suisque ex arce proiecerit. ὑπατεύσας τὴν κεφαλὴν: Anast. *Romanis caput praebens*: Simoc. τοῖς πολιόρχοῦσιν ἀπέπεμπε: gratum scilicet munus, ac quale nec ullum consulare, excitandae commilitonum alacritati missum.

Ibid. 18. διὰ τῶν πασσάλων. τὸ φρούριον παρέδωκαν] Anast. sine dubio legit, quod deesse interpr. notavit, τό, πυρί, cum reddit, *igni prodito castro*. at Theophylactus ad finem secundi illius libri longe aliter; σκοποὺς περιβάλλοντες τῷ ὀχυρώματι: cuius interpr. *praesidium illic relinquunt*: adeoque scripserit Theophanes, φυλάττειν παρέδωκαν, vel quid eiusmodi. nec vero arx sic valida, qualem ipse describit, sic facile erat succendenda, non magis Romanis vindicanda.

400, 12. διὰ τὸ τῆς στρατιᾶς ἀποπαύεσθαι] legit Anast. διὰ τοῦτο τῆς στρατηγίας ἀναπαύεται, dum reddit, *ideoque praetura deponitur*; nec aliter Theophyl. initio lib. 3 insinuat. sic fere principes, nisi morem in omnibus geras, quicquid eos demerueris, eorumque rebus vel non parendo consulas.

401, 11. αὐτοῖς ἀποστερεῖν] Reg. etc. τὰς πόλεις σκυλεύειν. Barb. Γερμανὸς τοῦτο πολλῇ. Reg. ὄρκους κατησφ.

402, 3. οἱ δὲ βαρβαροὶ ταῖς βαρβαρικαῖς] plano errore ex Reg. exscriptum, ac emendandum ταῖς Ῥωμαϊκαῖς, ut et legit Anast. *barbari Romanis calamitatibus delectabantur*. Simocat. quoque lib. 3 c. τὸ δὲ Περσικὸν Ῥωμαϊκαῖς συμφοραῖς ἐντυφών, τῇ Ῥωμαίων πολιτείᾳ περιεκέχνητο. Persae

ex Romanis miseriis voluptatem capientes, Romani imperii ditionem devastant. ὁ καὶ πεποίηκε. Reg.

403, 2. μεγάλας ταραχάς. ἀπογνόντες ἑαυτῶν] Reg.

Ibid. 15. κατὰ τὸ Σαρβανόν. πολλῆς δὲ ἀλώσεως.

Ibid. 19. καὶ τὸ τοῦλδον] Reg.

405, 10. καὶ πολλῶν ἀναιρεθέντων τῶν βαρβάρων] Reg. vox male omissa.

Ibid. 18. Χοσρόου ὁ Βαράμ ταῦτα ἐπιστέλλει] Reg. *Hormisdæ Chosrois filiae, hæc Baram scribit.* hæc integra superscriptio. ἔφασκεν ἀγανακτεῖν.

406, 3. τὰς τῶν στρατιωτῶν φύγας. πῶς τοὺς μεγιστάνας.

Ibid. 18. καὶ φιλόφρονον· τὸ ἄπιστόν τε, καὶ ἀλαζονικόν, καί] Reg. etc. male φιλόπονον, quod magis virtutis est; *amanitem, ac patientem laboris; non, caedibus inhiantem, ac saevum;* qualem Baram Hormisdam traducit.

408, 8. πρὸς τὸν Ὁρμίσδαν ἀντέλεγεν.

Ibid. 17. κατὰ τῶν λαγόνων] Barb. Peyr. sic et Simoc. l. 4 c. 7. κατὰ τῶν λαγόνων παιδόμενος: *ad ilia caesus, acerba morte extinctus est.*

409, 7. πάντες οἱ περὶ τὸν τοῦ ἵππου ἐπιβάς.

410, 8. παραλαβόντες τὸν Χοσρόην.

Ibid. 19. πολέμον δὲ κροτηθέντος φοβεροῦ] Reg. *tremendo conserto certamine.*

411, 10. τινὰς δὲ τῶν ἐν αὐτοῖς χριστιανῶν.

Ibid. 18. ἐπινίκια εἰστία Ῥωμαίων] Reg. *triumphali epulo Romanos excipit.* Theophyl. l. 5 c. 5. Χοσρόης Ῥωμαίων τε καὶ Μήδων τοὺς ἡγεμόνας εἰσιτιᾷ. *Romanorum Persarumque tribunos epulo excipit,* cuius illic epuli barbaricam magnificentiam describit.

412, 12. ἐν τῇ Μέσῃ οὖσαν, ὄντισρ πρώην] sic Reg. absque voce τόπον. *in loco qui Media dicitur, dicto olim Praetorium.* sic plane sonant verba nulla vi. ubi foedo librariorum errore, nihil interpreti emendato, ὁ Μαυρίκιος ἐπὶ τὴν Εὐρώπην. tu repone ex Theophyl. l. 5 c. 16, Cedr. miscella, Anast. ὁ Ἀβαρικὸς ἐπὶ τὴν Εὐρώπην ἐκύμαται πόλεμος. *alla pace Oriente composito, bellum Avaricum in Europa aestuabat;* Europam turbabat.

413, 3. ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐν τῷ πολέμῳ] librariorum iterum errore: repone ex citatis iam auctoribus; ἐν τῷ, ἐξ-

δῶμῳ: profecto ad locum qui Septimum dicitur, una ab urbe parasanga, ut citatus Simocata. δὲ καὶ ἐξαισίῳ. Reg.

413, 12. τῶν ναυτῶν ἀπορησάντων. Reg. etc.

414, 7. post narratam monstri huius Theophanis verbis editionem, subdit Anast. quo viso, imperator praecepit ut occideretur: idque ex pleniori cod. habuerit, vel est mutuatus ex Simoc. l. 6 c. 1, ex quo ista Theophanes sublegit. πρὸς τῷ τέλει δὲ τοῦ Ὁκεανοῦ.

415, 16. ἐπὶ πλείστον ἀντεπαρετάξαντο θάρασος] Barb. verum neque hoc sanum, sed emend. ex Simoc. l. 5 c. 5, ubi is ita effert, ἐπὶ ἐπίπλουτον θράσος ἐφοίτησαν: confugerunt ad fictam audaciam. scripserit ergo Theophanes, ἐπίπλουτον ἀντεπαρ. simulatam audaciam opposuerunt; in eo commento posito, quod apertis portis, pugnam comminarentur, ἐν δειλίᾳ ἐξαισίῳ ὄντες: ut bene Pal. Peyr. legitque Anast. cum gravissimo pavore tenerentur. dolendum sic omnia devorasse interpretem.

416, 7. ἀβουλία δὲ καταστρατηγεῖ] bene emendatum εὐβουλία, legitque Anast. solerti consilio adversus innumeram multitudinem armatur. Simoc. l. 6 c. 5. ἀγχινοίας ἀκόλουθον βουλὴν προηγάκατο.

417, 11. οὐ πρὸς τοὺς βαρβάρους] liquet ex Simocat. l. 6. c. 6, ipsaque serie leg. Ἀβάρους, sive Ἀβάρεις: sic enim ille Priscum Chagani querelis respondentem inducit. κατὰ τῶν Σκλαβίνων ἄρσασθαι πόλεμον. μὴ γὰρ οὐ ταῖς Ἀβαρικαῖς συνθήκαις τε καὶ σπονδαῖς καὶ τὸν Γετικὸν καταλύσασθαι πόλεμον. bellum hoc adversus Sclavos susceptum esse. non enim pactis et foederibus cum Abarum gente initis, etiam in Geitas expeditionem impediri. in interpr. emenda statim, ad praedam effusum cum rescisset. πρὸς τὸ πραιδεύειν. κρατήσαντες πολλῆς.

418, 1. ἡμέλει· καὶ ἐν τρίτῃ ἡμέρᾳ] Reg. etc.

419, 3. τοὺς τὴν φρουρὰν αὐτῷ πεπιστευμένους] non bene interpr. quibus sui corporis custodiam mandaverat; imo, quibus castrorum, et exercitus. Simoc. lib. 6 cap. 9. τῆς διαφρουρᾶς κατημέλησαν, ἣν ἀκούλκαν σύνθηδες τῇ πατρίᾳ φωνῇ Ῥωμαίοις ἀποκυλεῖν. custodiam neglexerant, quam sculiam patrio sermone Romani de more vocitant: id puto quod nostris, la garde: unde idem non omnes eiusmodi custodes in patibulum actos ait, quod nimiae fuisset severitatis; sed, τοὺς φρουράρχους: praefectos custodiae, nonnullis aliis durius virgis caesis. ἐτελεύτησεν ἐν ΚΠ. ἡ πενθερὰ Μανρικίου.

419, 16. καὶ τὸ πολέμιαν ὑπεῖναι] Reg.

420, 6. ἰχθυοτροφεῖα.

Ibid. 10. Ἀντιοχείας Ἀναστάσιος] hic secundus episcopus est Anastasii, qui anno Iustini quinto amotus fuerat. chronic. Alexandr. τοῦτω τῷ ἔτει Ἀναστάσιος πατριάρχης Ἀντιοχείας ἐπανῆλθεν ἐν Ἀντιοχείᾳ μετὰ τελευτὴν Γρηγορίου πατριάρχου γενομένου. τοῦ καὶ διαδεξαμένου πρὸ τοῦτου τὸν αὐτὸν Ἀναστάσιον: ubi Rader. qui vivus etiam Anastasium receperat. scripserit forte exceperat. ego, qui et ante Anastasio suffectus fuerat.

Ibid. 17. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος] addit interpr. quod historiae repugnat. de sua exauctoratione Priscus certior factus, eductis etc. imo antequam de illa quicquam sciret, sic exercitum traiecerat: τοῦτων οὐπω ἐπέπυστο: inquit Theophyl. alia itaque ratione id factum, quam idem explicat lib. 6 cap. 11, quod nimirum haud sibi satis tutum trans amnem existimaret, ac barbarorum inopinata irruptione opprimi metueret. at nec illud apte redditum, τὴν μετάβασιν ἀηκοῦς, ut Romanas acies ulteriorem ripam suo transitu obnuisse Chaganus intellexit: nondum enim obtinuerant, quam ut obtinerent parte praedae ex pacto cedere necesse fuit, ut clare auctor prosequitur ex eodem Theophyl. sit ergo, audiens transitum; in procinctu scilicet. Theophyl. τὴν ἀπόβασιν. descensu audito: ut ibi interpr. nempe ad flumen.

421, 15. ἐν ἐπισήμῳ ἐστῶτι] ita plane errore scriptum, pro ἐορτῇ, ut legit Anast. habetque Theophyl. lib. 6 cap. ult. ἐν μεγάλῃ τινὶ καὶ περιφανεῖ ἐορτῇ. celebri quadam solennitate, ac frequentī Aegyptiorum conventu. τῷ δὲ Σέσωστρι.

422, 14. οἱ τοίνυν Ῥωμαῖοι. εἰς τοὺς τόπους τῶν αἰκείων γόνεων] Reg.

423, 3. τὸν λαὸν κατεπράυνε. ὁ Πέτρος τῷ βασιλεῖ. χλίους προτρέχειν. τὴν αἰχμαλωσίαν ἀποσφάζαντες] locum mutilum, ac nullo constantem sensu, sic ex Cedr. utcumque restituas. ἀποσφάζαντες ἔφηνον. καὶ αἰχμαλωσίας οὐ πολλὰς κρατήσαντες. οἱ Ῥωμαῖοι, ἐπὶ τὰ Ῥωμαϊκὰ ὑπέστρεψαν. iugulatis barbari captivis in fugam se dederunt; Romani vero non multis admodum receptis captivis, in suos fines recesserunt. ceterum Theophyl. paulo aliter rem narrat, semelque ac iterum occisos a barbaris captivos; alios cum primum Romani occurrissent, alios cum se ab eis expugnari, ut nulla spes salutis reliqua esset, viderent.

Ibid. 17. ἀκούων Σκλαβίνα ἔθνη. εἰς Νόβας παργίνε.

τα. Theophylactus venisse quidem Petrum Novas narrat, nihil tamen eiusmodi in ea urbe illi accidisse refert, sed in Asimo, ubi esset lectissimorum illud militum praesidium a Iustino illic constitutum, quod is frustra amovere conatus sit, coactis praesidiariis in sua castra. sic l. 7 cc. 2 et 3.

424, 20. τούτων ἀκούσαντες οἱ προτρέχοντες, μηνύουσι τῷ στρατηγῷ] Reg. Barb. Peyr.

425, 11. ἐν μοίραις δύο] Simoc. lib. 7 cap. 4 sic exprimit. λαμπροῖς δώροις καὶ λαφύρων ζημίαις. *amplis muneribus, ac spoliis restitutis*, etc. quod est illud duplum reddere.

Ibid. 15. ἀπὸ τῶν πορθμίων] sic legit Anast. cum reddit, *a fretis sagittantes*: Theophyl. citatus: ἀπὸ τῶν πορθμίδων κατατοξεύοντες: *e vectoriis naviculis tela mittentes*, quod et reddidit interpr. quanquam exiguo amne, qualem idem auctor describit, potuerint Romani in adversam ripam ad angusta freta sagittas mittere, exque ea hostes depellere; uti paulo post habetur, barbaros ex ripa alia Romanos adaquantes telis divexasse, ac tandem profligasse; nec forte naves vectoriae sic facile Romanis ad manum fuere. κατὰ τῶν λαγόνων Barb. τῆς λαγόνος. Reg. ἐκινδύνευσεν τὸ στρατόπεδον. Barb. λόχμης δὲ ὑποῦσης. *cum dimi essent; saltu existente ad alteram ripam*. Theophyl. δάσεως δὲ τέμπους ὑπόντος.

426, 12. εἰς τὸν Ἴστρον ποταμὸν εἰς νομάς] plane, Νόβας, uti etiam legit Anast. Theophyl. lib. 7 c. 7. τὸν Ἴστρον ποταμὸν διαπεραιωθείς, τετάρτη ἡμέρα καὶ εἰς Νόβας τὰς ἄνω ὁ στρατηγὸς παραγίνεται. *traiecto Istro, quarta die Priscus etiam Novas superiores venit*: alia nimirum eiusdem nominis in Romana ipsa ditione existente urbe.

427, 9. lacunam sic ex Anastasio utcunque suppleas. Πρίσκος ἔφη, τὴν Σιγγιδόνα πόλιν Ῥωμαίοις ἀποδοῦναι. *urbem Singidonem Romanis restitueret*. tum sequatur Chagani responsio; οὐ μίαν πόλιν. *num unam urbem*, etc. refert Theoph. lib. 7 cap. 10 et 11 istud fuse colloquium. δουλομένας βαρβάροις. emend. ex eodem Anast. et misc. Ἀβάροις.

Ibid. 19. τῶν Ἀρσοβίνδου] Cedr. τὰ διακονίσσης τὴν ἐκκλησίαν interpr. *ad diaconissae compitum*. malim, *ecclesiā sanctae deiparae, quae diaconissae dicitur*. sic palam Zonar. ὁ ναὸς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου, ὃς τῆς διακονίσσης λέγεται.

428, 3. ὁ Χάγανος τὰς περὶ αὐτὸν δυνάμεις] Reg. τὴν Βάλφης. Barb. τὴν Βάλλης. Theophyl. Βάγκαις· καὶ τὰς περὶ αὐτὴν μὴ πόλεις: *quadraginta adiacentes urbes, sive oppida vastavit*. Simoc. φρούρια: *castella, sive munita oppida*.

peissime editum, ac contra codd. fidem, τὰς περὶ αὐτὴν μητροπόλεις. nam metropolis una unius provinciae est, non quadraginta uni adjacenti urbi. ipsum est quod paulo ante Chaganus comminatus fuerat, pro una Singidone, 40 se Romanis erepturum urbes.

428, 14. νῶτα τούτων γενόμενος] Reg.

429, 2. τὴν Τομοσίαν πόλιν] lcg. Τωμαίαν ex Theophyl. et Anast. quae et superius nominata fuit.

Ibid. 11. εἰς! τὸ Θέρμιον] ex Anast. emend. Σέρμιον. qui tum Sirmii residebat. τοῦτο μαθὼν ὁ Χαγάνος. habet haec explicatius Theophyl. l. 7 c. 13, ex quo non satis apte haec breviata, nisi post illa verba, τριάκοντα σημείων τοῦ Κομεντιόλου, haec exciderunt, τὰς σκηναὶς συμπηξάμενος: quae ipsa interpr. bene repraesentat.

430, 10. οὕτω μὲν οὖν οἱ Ῥωμαῖοι] illud, ἐν ὕλῃ λαμπρῷ plane vitiosum, emenda ex Anast. et Theophyl. εὐχόμενοι λαμπρῶς, splendide epulabantur, felici adversus Romanos successu elati.

431, 2. φοβηθέντας.

Ibid. 7. παρῇνει τὸν βασιλέα πρὸς] Reg. imperatorem senatus hortabatur, ut etc. post Δριζήπερα sic lacunam sarcinis ex Anast. reinque pluribus narrante Simoc. lib. 7 cap. 15. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν Ἀρμάτωνα ἐξέπεμψεν ὡς τὸν Χαγάνον πλήθῃ δώρων ἐπιφερόμενον εἰς τὰ Δριζήπερα, ὅστις. imperator Armatonem misit cum multis muneribus ad Chaganum, Drizipera; qui etc. ἐκολάκευεν. Reg. etc. Μανρικίου τοῦ αὐτοκράτορος.

432, 8. πενήκοντα χιλιάδας] totidem habet Anastasius. quinquaginta millia; at Theophyl. εἴκοσι: viginti; quae summa longe minor. ὡμολόγησεν. Reg. uti et Anast. singulari numero, consentaneae Theophyl. qui unam excipit causam, nempe belli in Sclavinos. promisit se non transiturum, Istrum.

Ibid. 15. ἐν οἷς ἦν καὶ Φωκᾶς. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν] Reg.

434, 14. τοῖς δὲ τέταρσιν αὐτοῦ νίοις] Barb. ἐπὶ πολὺς δὲ ὥρας.

435, 14. κατασκοπῆσαι τὰ τῶν βαρβάρων σκηνώματα] placet Theophyl. lib. 8 cap. 3 κινήματα. hostium motus explorarent: quid illi molirentur; quo spectarent illorum consilia. etiam Anast. explorare barbarorum praeceptis motus. et vere ineptum, τό, σκηνώματα.

436, 3. βαρβάρους δισχιλίους] liquet mutila haec referri ex Theophyl. citato, ex quo sunt breviate, qui barbaros huiusmodi captivos praeter Avaros, 6200 ponit: Slavinos, 8000. illud item, ἀποδοῦναι τοὺς βαρβάρους μόνον palam inendosum, ex iisdem emend. τοὺς Ἀβάρους: ac plana ratio, concessisse Mauricium roganti Chagano suos potius Avaros, quam alios barbaros. Cedr. tamen in omnibus huic auctoris textui consentit. ἐξέρχεται εἰς νομάς. saepius hic erratum in ea voce: εἰς Νόβας. Theophyl. lib. 8 cap. 4. Barb. *Novas proficiscitur. ἀδιόδεντον εἶναι ὑπὸ ἐτῶν πολλῶν.* Barb. ἐννενήκοντα ait Theophyl. *ab annis 90 minime tritam.*

Ibid. 17. ἐπὶ τὴν Φιλιππούπολιν] Reg. etc.

438, 11. ἐπὶ τὴν Κωνσταντίαν] Reg. Peyr. τὴν Κωνσταντιόλιν: Simoc. Κωνσταντιόλιν. alia plane urbs a CP. quicquid P. Goar suspicatus sit, eo deceptum quod sequitur, de Chagani adventu Byzantium. id enim postea secutum est, ut pluribus exponit Theophyl. cap. 5, singula quaeque distinguens. τοὺς καταράκτας, Danubii sint cataractae noti Straboni et Suidae.

Ibid. 19. τὸ τῶν Ἀντῶν ἔθνος] ubi male ναυτῶν ex Reg. habetque P. Goar, ac frustra ad varias lectiones recurrit. *mittit Chaganus ad Antorum gentem (Hunnicam scilicet ad Moeotidem paludem) ut tanquam Romanis faventem delet.* de ea Iornand. et Procop. Henricus Valesius ad Menandri excerpta foedos in ea voce antiquariorum errores scite annotat. Iustinianus in edicto fidei, inter alios titulos, Ἀντικὸν se dicit, ab ea utique gente debellata, sive alias Romano imperio addicta: beneque monet Rader. non esse mutandum τὸ, Ἀντικός, in Λαζικός. προσεργή τοῖς Ῥωμαίοις. ἀπολαβεῖν τὴν ἁμαρτίαν. Cedr. Reg. etc. nempe singulare hoc peccatum necis tot militum. τοὺς πατριαρχικοὺς. τὰς ὑπ' αὐτοὺς, omnino legend. non αὐτῶν, vel αὐτόν; quod secundum habent Reg. et. Pal.

439, 10. καὶ εἰς τὰς λαύρας] omissum in versione; in notis bene expositum.

440, 2. ἐκ τοῦ χαρακτῆρος] de hac Christi imagine extat pulchra narratio in auctar. t. 2, ubi in not. quomodo eius violatae religionis ergo Occidentales a Leone defecerint Greg. II pontifice. διυπνισθεῖς οὖν ὁ βασιλ. Reg. etc.

Ibid. 12. Φιλιππικὸν τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ] *sororium suum*: sic passim γαμβρὸς dicitur, non solum qui filiam duxit, sed et qui cognatam, ab uxoris cognatis.

441, 11. πεμφθεῖς ἐντολικάριος] anno scilicet 18 Mau-

ricli. Anastasius ubique procuratorem reddit, et est subditorum ad principem, ut P. Goar ex Pancir.

441, 16. τῇ δὲ νυκτὶ ἐκέλευ] Reg. etc. καὶ μετὰ αἰώνων.

442, 6. διὰ τε τὴν τῶν ἱππῶν ταπεινώσιν] Theophyl. τῆς ἱππου. *equis valde diminutis. eis pόνους αὐτοὺς ἐνέβαλε.* Anast. in dementationem eos immisit. forte, demetationem ut enim Simoc. cap. 6 navigia compingebant ut traicerent, Mauricii iussa executuri, cum paululum remisissent ferociam: verum imbres, frigusque in priorem eos mentem revocavit, et ut illic omnino hiberna ducere renuerent. τῆς στρατῆς. Theophyl. τοῦ χάρακος. Anast. *viginti millibus procul ab exercitiū morabatur:* nec tam bona suis interpr. minus bonis commutare debuit. forte scriptum στρατοῦ, vel στρατοπέδου, sic multas barbaras voces peperit antiquariorum imperita manus.

Ibid. 16. τὸν Γουνδόνην, ἔφησε] Reg. etc. τὰ τοῦ βασιλέως προστάγ.

443, 5. οἱ δὲ ἔφησαν] Reg.

444, 2. πάντα τὸν πολεμοῦντα τὴν βασιλ.] Barb. ut et Theophyl. σὺν τοῖς δημάρχοις, *cum eorum tribunis.* omisit interpr. Sergium Prasinorum, Cosmam Venetae factionis tribunos istos expressit Simoc. l. 6 cap. 7.

Ibid. 7. τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ. τὸν δὲ Γερμανόν.

445, 1. οὐδὲν ἡδύτερον τοῦ διὰ ξίφους τεθνάναι] de Germano cui mortem comminaretur Mauricius intellexit Theodosius eius filius, cum ad autem fugere monuit, ut habet Theophyl.

Ibid. 9. δι' αὐτοῦ τὸν Γερμανὸν φηγαδευσθῆναι] Reg. etc.

446, 4. διασώζεται Ἀυτονόμος] Cedr. εἰς τὸν Ἀυτονόμον: melius, Ἀυτονόμον. sic et Theophyl. cap. 9. ἐπὶ τὸν νεὼν Ἀυτονόμου τοῦ μάρτυρος. *salvus evadit ad templum S. Autonomi martyris;* quod ait distare CP. 150 stadiis.

Ibid. 8. τῶν ὑπὸ Μαυρικίου. τὸν Δήμαργον τοῦ Πρασίνου.

447, 6. τοῦ δὲ Γερμανοῦ] aliter Theophyl. cap. 10. προτρέπεσθαι, τοῦ Γερμανοῦ κατειρωνευόμενος, ἐθέλει. *visus est Germanum hortari velle ad capessendum imperium, cum Germano illuderet.* sic certe aptius, quam ut Germanus sic ironia dicatur respuisse imperium.

448, 1. μάθε τὴν κατάστασιν] Anast. *disce ordinem.*

Pontanus: *rerum statum*; P. Goar. *disce modeste agere. ego, memineris promotionis*; id est, ut Phocas nostris auspiciis, ac favore modo imperium adeptus sit, nutetque eius potestas, Mauricio adhuc superstite. sic Polyb. *Φάβιος μετὰ τὴν κατάστασιν θύσας τοῖς θεοῖς. post initum magistratum diis sacrificans.*

448, 12. *κλεψάσης ἓνα τῶν*] Reg. etc. *καὶ πρὸς φυγὴν*: emend. omnino ex Cedr. *καὶ πρὸς σφαγὴν τὸ ἑαυτῆς ἐπιδούσης*: *sumique illa filium eius filii loco iugulandum substituisset.* sic et Theophyl. cap. 11, qui rem clarius exponit.

Ibid. 18. *ὑπαλλάττει τὸν βίον*] ita Cedr. Reg. Peyr. etc.

450, 2. *πολέμους αἰφνιδίους*] Theodosii mortem comprobat Theophyl. cap. 13.

Ibid. 7. *λεγομένη τῶν Λέοντος*] Reg. etc. *τὰ ἐν Βυζαντίῳ πραχθέντα συμπτώματα.* explicat citatus auctor, quodnam pervigilium istud fuerit; plane non sacrum, sed profanum pro septima nati pueri, quando Alexandrini totam noctem luxu, ac epulis traducere solebant. istud vero, nocturnae visionis spectro factum accipiendum est, non ut re vera simulacra ita suis basibus dimota sint, in quibus nec tum consistebant, abolita Alexandriae olim idololatria. liquet enim ex seq. non de aliis statutis sermonem esse quam falsorum numinum, quarum spectro ista daemones praedixerint.

Ibid. 15. *μηδενὶ ταῦτα*] Reg. etc. *Ναρσῆς δὲ ὁ τῶν Narses olim Romani dux exercitus.*

451, 8. *προῆλθεν Φωκᾶς*] Peyr. etc. nec nisi errore τό, *προσῆλθεν*, quod est ex Reg. exscriptum, de illa principum pompa, ac solenni processu.

Ibid. 19. *κατὰ Ναρσοῦ*] foedo errore apud Cedr. *ὑπὸ Ναρσῆ στρατηγῷ. immisit in Persas Narse duce.* imo adversus Narsem, quem ipse post paucas lineas contra fidem a Phoca combustum ait, perinde ac Theophanes. sed moris fere interpretum, ut devorent omnia, ac neque subnotent sic male cohaerentia. *ἀπὸ ἐλεφάντων συστησάμενος.* Reg. Pal. etc.

452, 17. *ἐν λύπῃ οὖν μεγάλῃ. εἰς τοὺς Πέρσας*] Reg.

453, 7. *τῷ Διμάρχῳ τῶν Πρασίνων*] *Prasinorum tribuno*: nec enim ii plures.

Ibid. 12. *τοῦ ναοῦ ἀποσπάσαι τὰ γύναια*] Reg. etc. *εἰς τὸ στάμα.* Reg. Barb. Peyr. etc. *statuens nulos ad Circi metam*; ut sit idem ac *σφεινδόνη*, quo loco toties legimus im-

peratorum iussu caesas cervices. Peyr. ubique γραμματισταί, ubi Reg. γραμμισταί; quod melius. *lineatores*, quorum munus ut apparent scenam.

455, 7. ἐλπίδας ἀγαθῆς.

Ibid. 12. οὗτος δὲ κατασχεθεῖς] Reg. etc. Ῥωμανὸν τὸν πατρίκιον. κατεσχέθη δὲ καὶ Θεόδωρος. τὸν τε Ῥωμανόν. Reg. etc.

456, 10. τὰ κατὰ τὰ ὑπό.

Ibid. 13. καὶ ὑποστρατήγον αὐτοῦ] sic bene ex Reg. edita, quicquid alii ὑποστράτηγον legant. ipse enim Gregoras Heraclii senioris legatus fuit, qui et ipse filium Nicetam adversus Phocam misit, non Nicetas eius filius, ut S. Niceph. sub ipsum initium historiae, auctorque pag. seq. aperte tradunt.

Ibid. 14. ἐν τῇ Ἀφρικῇ.

457, 14. πολλοὺς τῶν κητόρων] Reg. ἐπέτρεψεν ὁ Θεωκᾶς: ita Peyr. pro Κώνσταν. vero Anastasius legiit Κωσμάς: fuitque facile ut ex altero alterum fieret; non item ut quod habet Peyr. Πέτρον. longe enim haec distant nomina.

458, 5. ἐξελθόντες οἱ ἐν ταῖς. Ἡράκλειος δὲ ὁ στρατηγός] etc.

460, 1. Πισίδιος Γεώργιος] hunc Theophanes secuta videtur in hac Heraclii historia, pleraque alia narrans a S. Nicephoro. historiam Heraclii prosa, ac metro prosecutum esse auctor est Suidas: utrumque tamen hoc eius opus interiiit, extatque solum opus de mundi opificio. alius iste est a Georgio Nicomed. quem Photio coniunctissimum vixisse ex mutuis amborum epistolis clarum est. ὁρμασάμενος: forte ἄρμωσάμενος, qua Paulus voce utitur 2 Cor. 11. lacunam quae sequitur post vocem Ἡρακλείου, ita sarcias ex Anast. ακούσας δὲ Θεωκᾶς, ὅτι ἡ Ἡρακλείου μήτηρ ἐστὶν ἐν τῇ πόλει, καὶ ἡ τούτῳ μεμνηοτευμένη Εὐδοκία, ἐκράτησεν. audiens autem Phocas, quod mater Heraclii esset in civitate, nec non et Eudocia, quae sibi fuerat desponsata, tenuit eas. sic plana omnia, alioqui inutili interpretis conatu. οἱ δὲ δῆμοι. paulo aliter S. Niceph. et Cedr. adductum nempe Phocam ad Heraclium, ab ipso capite, membrisque aliis mutilatum: totum truncum corpus reliquum in Bovis fore a populo combustum. digna tyranni merces. emend. in nostro Peyr. τῷ Ζουλίῳ μὴν ἢ τῇ αὐτῇ Ἰνδικτιῶν.

461, 19. ubi βασιλεὺς βασιλείσας, lubens restitutam et Cedr. βασιλεὺς παραλαβὼν, ubi imperium iniit Heraclius. et

que eo et Barb. *Εὐρώπην οἱ Ἀβάρεις.* sunt certa hi inter barbaros in Occidente per haec tempora nominatissimi, quique rem Rom. perinde ac Persae in Oriente labefactaverint. *ἐπὶ τῆς τούτου τυραννίδος.*

463, 7. *Ἡράκλειος δὲ ὁ βασιλεὺς*] Reg.

Ibid. 13. *καθὰ ἡνπόρει*] sic optime Cedr. ac Peyr. nec displicet Barb. *καθὸ εὐπόρει.*

464, 5. *καὶ ταύτην παρέλαβον πολέμῳ*] Reg. habet Anast. utroque loco *Carthaginem*: etiam Cedr. *τὴν Καρχηδόνα*: ut excepta Carthagine reliquam Persae Libyam subegerint. etiam Petavius adiecta ad Nicephorum chronologia, cum ad annum Heraclii 6 dixisset de obsessa Chalcedone, sui oblitus sequenti statim anno ita scribit, *Persae Carthaginem expugnant.* verum cum non sint alia quae narrat S. Nicephorus de Chalcedonis obsidione a Saito, qua soluta Romanos secum legatos pacis negotium sedulo acturus in Persidem duxerit, et quae Theophanes de Carthagine obsessa uno anno, alteroque expugnata refert iuxta antiquiores Anastasii, et Cedr. codd. emendandi ii sunt ex illo, uti etiam ubique modo emendata leguntur Theophanis exemplaria. vicinitas nominum amphibologiam fecit etiam apud Arist. in Polit. ubi de Carthaginensium rep. aliis legentibus Chalcedoniensium; quibus non facile assentior.

Ibid. 15. *ἐστράτευσαν οἱ Ἀβάρεις. καὶ ἀποστείλας Ἡεράκλειος*] Reg.

465, 4. sic ex Cedr. ac ex parte Peyr. emenda: *ἐκ τοῦ ἀπροσδοκῆτως ἀπατῆσαι τῇ ἐλπίδι τῆς εἰρήνης. ea fraude, qua praeter omnem expectationem pacis spe delusit.*

Ibid. 7. *πρὸς τὸν Χαγάνον τὸν βάρβαρον*] etiam hoc ex Anast. ipsoque auctore p. seq. emend. *πρὸς τὸν Χαγάνον τῶν Ἀβάρων.* missis iterum ad Chaganum Avarum legatis. *ἐνεκάλει περὶ τῶν ὑπ.*

466, 13. *ὡς φίλῳ σπεισάμενον*] Cedr.

468, 7. *φορικτὸν θέαμα φόβου ἄνευ κινδύνων*] Reg. Bar. Peyr. *horrendum timoris plenum extra periculi aleam spectaculum.* τοὺς τρόπους. et hic oratio mutila ex Anast. sarcinenda. *καὶ πρὸ τῆς ἀνάγκης, τῆς ἀνάγκης τοὺς τρόπους.* erat *videre ante necessitatem, necessitatis modos ac specimen*: puta fugientes alios, alios insequentes etc. *γενόμενος προτρέχειν.* locus mutilus. Anast. sic plenius habet. *cum pervenisset ad partes Armeniae praecurrere iussit electos: Saracenorum vero tunc sub pactis Persarum constitutorum multitudo equitum, clam imperatorem, etc.*

468, 16. καὶ ἐπεὶ χειμῶν κατέλαβεν, ἀποκλείσας] *vitiosa vox: plane ἀποκλίνας, ut etiam legit Anast. Cedr. quoque, ἐκκλίνας πρὸς τὸ τοῦ Πόντου κλίμα, deflectens in Ponticam regionem. ὁ δὲ Σάρβαρος, sic, iidem, ubi mendosi nostri codd. Βάρβαρος. ducis id nomen. εἰς ἀθυμίαν ἦλθον: iidem, pro ῥαθυμίαν. animis conciderunt.*

469, 11. τὴν πρὶν ἑαυτῷ σεβασμίαν ἐδυσφ.] *Reg. emendate. ἡ δὲ σεληνὴ ὑπέστη. casu eclipsim passa est, ut bene Anast. ex qua luminaris defectione superstitiosus ille Sarbari pavor: mali enim id ominis videbatur. vox ὑφ' ἑσπέρηναι artis propria, ad eiusmodi explicanda deliquia, quae fiunt interiecto corpore, ac subeunte luminare. ὁ σοβαρός. emend. ὁ Σάρβαρος, sicque in aliis.*

472, 4. οὐδὲ τι τὸν λόγον ἡγεῖτο.

Ibid 16. τὸ τῶν Ῥωμαίων αὐτοδέσποτον κράτος] *Anast. Reg. Peyr. etc. liberum, suique iuris Romanorum imperium. τῶν φόνων φονεύτριαν. iidem omnes, nec video ex quo cod. natum illud, φόβων. καὶ μέγαν κίνδυνον. Reg. etc.*

Ibid 21. τῶν στρατιωτῶν ἡμῶν ὀρῶντες] *iidem, ἀλλὰ τῆς αἰωνίου ζωῆς. iidem, συνεργήσει ἡμῖν ἀνεπτέρωσας ἡμᾶς διὰ τῶν ῥημάτων σου. Reg. Peyr. etc.*

473, 12. τὰς πόλεις, καὶ τὰς κώμας] *Barb. Peyr. etc. θαῦμα κἀνταῦθα φανερόν. τινὰς τῶν ὑπ' αὐτὸν Σαρακητῶν προτρέχειν.*

474, 2. τοὺς μὲν ἀνέλκον] *Peyr.*

Ibid 13. βουλὴν ἐποιεῖτο τοῦ παραχεύμασθαι] *Reg. etc.*

475, 11. στρατηγόν, ἄνδρα δραστήριον] *Reg. etc. virum strenuum, industrium. τὰς ἐπὶ Περσίδα ἀγούσας. iidem.*

Ibid 19. ἐποιεῖτο ἐπὶ Περσίδα] *Reg. etc.*

476, 19. πρὶν ἀπολέσθαι ἡμᾶς τοὺς ἀθλίους] *Reg. etc.*

478, 1. διὰ τῶν φαραγγῶν διώξας] *Reg. etc. τῶν ἀγῶνων ὄντος. σὺν τῇ ἑαυτοῦ στρατῷ. iidem.*

Ibid 15. λόγοις ἀνεπτέρωσε] *Reg. Peyr. etc. vox tritissima, pro, excitare; velut alas addere. ἵνα καὶ ὁ μέλων ἡμᾶς.*

479, 4. ἀπὸ πρωῒ μέχρις ἀλλήλοις οὐ συνέβαλον] *Cedr. Anast. Peyr. etc. male Reg. omissa negatio, ut in editis. cum a mane ad vesperam acies vicinae essent, abstinerunt praelio. εἰς μέγαν κίνδυνον.*

Ibid 13. ἐν τοῖς ἰδίοις πρὸς τὸ ἀνυπαύεσθαι] *Reg. etc. ad quietam aliquam capiendam ad sua dispersa est. ὅστις τῇ*

βαρβάρω. sic et Cedr. at palam leg. Σαρβάρω, ut et p. seq. ex Anast. qui est alter Chosrois ducum, idem qui Sarbarazan, Sarabagla socius.

480, 14. δισεπαρμένων αὐτῶν χωρίους] Reg. Peyr. etc.

481, 4. ἡ ἐπὶ Τάραντον διαφορωτέρα] *commodior, expeditior via*; quod et Buccard. reddit. nihil hic de brevitate, sed de asperitate, qua via altera laborabat, in qua mons Taurus superandus erat.

Ibid. 16. emenda ex Peyr. etc. ut supra, pro βάρβαρος, Σάρβαρος, etc.

482, 1. barbaram phrasim antiquariorum imperitia, emendo ex Cedr. ἐν ᾗ ἡ πλεκτη γέφυρα ἐκ σχοινίων τε καὶ ἡνίων ἦν. Cedr. ἐρίων: melius, ac unus bene Anastusius, qui legerit νηῶν, sive νεῶν *pons nexus funibus simul et navibus*. sic certe nectantur extemporanei eiusmodi pontes, non ex loris, vel lanis; nexosque nuper inter civiles tumultus ad Matronam, Sequanamque aspectavimus, ac traiecimus. καὶ ἀκινδύνως καὶ παραδόξως. *sine periculo, mira ratione*. Reg. etc.

Ibid. 18. συγκοπήν αὐτοῖς ἐποίουν] iidem.

483, 4. ὑποστρέψας δέ, καὶ τούτους] Reg. Anast. etc. τὴν τάξιν λύσαντας.

Ibid. 12. οἱ βάρβαροι εἰς τὸν πόταμον] Barb. et Peyr. ὡς βάρβαροι, quod vestigium quoddam verae lectionis. emend. ex Anast. ὡς βάρβαροι. *Ranarum more inter pontis angustias desiliebant in flumen*.

484, 4. καὶ ὡς ἄμμων] Anast. Reg. etc. *incudis in modum*. male edita ὡς ἄμμων: *velut arenam, ei καὶ μηδεμία αὐτῇ καθήητο*. Reg. *etsi nullum gravius vulnus accepit, ac cum vitae discrimine, εἰς τουπίσω ὑπέστρο. εἰς Σεβαστείαν τὴν πόλιν*.

Ibid. 19. ἐκλογὴν ποιούμενος.

485, 5. κατὰ τοῦ βασιλέως. οὓς Ἀβάρεις καλοῦσιν. Βουλγάρους τὲ καὶ Σκλάβους] Reg. etc. *conductis Unnis*, etc.

Ibid. 16. τῆς παννυμνίου] Reg. etc.

486, 12. πεσόντες πρηγεῖς, ἐκταθέντες] Barb. quod et legit Anast. unaque vera lectio est: *cadentes proni, extenti in faciem*; qui mos salutandi nec modo Turcis insuetus est; adeoque novus hic honor fuit, sed Romanis.

487, 8. καὶ ταῖς πρεσβαιαῖς] de Scytharum adversus

urbem expeditione, et ut illa servata sit dei genitricis ope Heraclio, tum postea Constantino imperatoribus, fusa Graeci narratione in festum diem τῆς Ἀκαθίστου· auctar. nostri lib. 2.

487, 11. ἀλλ' αὐτόθι χειμάσας] haec altera Chacedonis obsidio uno, alteroque anno itidem continua, quam et S. Niceph. refert duce Sarbaro, cum prior contigerit duce Saito.

Ibid. 18. emend. mala interpunctio ex Anast. et Cedr. τῶν Περσῶν. μὴ ὑποφέροντες συγχοπιᾶν: qui et distinctius habet; τῷ τε βασιλεὶ μὴ. οὐδεὶς ἡμῖν συμμαχεῖν. Reg. etc.

488, 19. εἰς τὸ πέραμα ἐπακολουθῶν] Barb. Peyr. Anast. *ad vadum secutus*; quo et prohibitus est transire.

489, 5. ὅστις καὶ ἀνήγγειλεν] Anast. Reg. etc.

490, 7. φορῶν κατάφρακτα νευρικά] Reg. Peyr. etc. legitque ita Anast. cum reddit, *ferens tegmen ex nervis compactum*. sic caput, ac pectus equorum moris est duriori corio protegere; eaque est ratio ut saepius impacti enses nequiverint caput laedere: καὶ αὐταὶ οὐκ ἐνήργουν; non quia toto corpore ferro circumvallatus esset, ut redditum est. egregie certe expeditus equus, qui sic ferro munitus procederet.

491, 1. οἱ δὲ Πέρσαι καβαλλάριοι] Reg. etc. σκαθία δλόχρυσαι: *enses auratos*, sive, *aureo capulo*; nec enim ferri loco, aurum scindendo erat.

Ibid. 12. τῶν ὑπὸ Πέρσας, καὶ Ῥωμαίους γεγονότων] *qui Persarum erant ditionis, olimque Romanorum ditionis fuerant*. sic supra in Iustiniano legimus se Romanis adiunxisse, ac defecisse a Persis. quod sequitur, οὐχ ὅτι, mutilum esse liquet ex Anast. apud quem est. *nemo autem recodit huiusmodi bellum* (melius praelium) *inter Romanos, et Persas, quod videlicet per totum diem habuit statum*: adeoque τό, εἶναι στάμα, idem auctori ac συνεστάναι: quod tota die constitit, atque vigit. τοῦτον ἐκφοβήσῃ. Reg. etc. τοῦ δεκεμβρίου.

492, 13. καὶ ἀπέλθωσι πρὸς αὐτόν] *ad se veniant*. sic et Anast. nec quicquam commodum quod redditum est, *cum eo congregederentur*; ac si esset ἐπέλθωσι Chosroës sibi copias adiungebat, si quomodo victorem Heraclium oppugnare posset; non paucos in illum immittebat.

493, 1. τὸ ἐπιλεγόμενον Βεκλάλ.] Reg. Peyr. etc. ἐν ταύτῃ καὶ ἵπποδρομίαν ἔκτισε: potius, *ἵπποδρόμον ἐτύχην*,

uti etiam Cedr. ἰπποδρόμιον ἦν. ridiculum enim ut in media Perside, assiduis exagitatus praeliis, ac iamiam conserendas manus expectans Heraclius, circum extroxit, tamque destruxerit. erat ergo illic circus regum Persarum ludis addictus, idemque Heraclio cum aliis eius palatiis, atque domibus destructus. καὶ ὅτι ἐδήλωσεν. Reg. etc. iussisse Chosroem.

493, 12. στρουθεῶνας τρεῖς σιτευτούς] sic et Cedr. Reg. etc. plane errore: ridiculum enim tam exiguo numero ad regum Persarum magnificentiam, et delicias aves eiusmodi numerare. Anast. trecentas habet: adeoque imperitus scriba notam numeralem τ', in τρεῖς mutaverit. sic postmodum seq. p. huiusmodi struthiones, dorcades, apros, pavones, phasianos inventa ait in alio Chosrois palatio Dastagerd, innumera. possit ea vox et alias aves praeter struthiones significare, puta quas p. illa 268 explicatius nominat.

494, 2. post vocem Δασταγέρδ 2 statim linea, eiusque repetitae occasione, ingens factus hiatus, ex solo explendus Anast. "confestim motus fuerit de palatio, quod erat in Dastagerd, cum magna Ctesiphontem celeritate petiturus, onustis ex omnibus pecuniis, quas habebat in palatio, tam elephantibus, quam camelis, atque burdonibus ministerii sui; scribens et populo Razath ut ingrederetur idem palatium; et principum domos, et quicquid in his inveniretur, afferrent. itaque imperator dimidium quidem exercitum misit ad Dastagerd, ipse vero per aliam viam abiit ad aliud palatium, quod cognominabatur Behdarach." en tibi textum integrum, sensu alioqui hiulco, aut nullo.

Ibid. 10. εὔρον δὲ οἱ λαοί] Barb. etc. καὶ πησερ. ξύλα μεγάλα ἀλόης. Reg. etc. Anast. ea dicit librarum 70 et 80. etiam Peyr. 70 habet. certe haud ita portentosa ut 10 vel 8 libras essent pendentia.

Ibid. 19. ἀπῆλθεν. οὐς ἔστειλεν] plane ἔστειλεν ex Barb. quas figebat, atque tendebat.

495, 18. παρακρατητά] vox insolens. Anast. temere: Cedr. ἀγνοούντων πάντων, clam omnibus: ut forte scripserit Theophanes ἀπακρατητά. nemine prohibente, observante. vel certe ἀκρατητά, quasi effuso cursu, favetque quod addit auctor, confecisse una die 24 millia, qui prius aegre quinque conficeret. quod reddit novus interpr. per cratem, etc. non possum probare. φηγεῖν τὸν Χοσρόην ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέως Ῥωμ. ἐκ τῶν ἐν τῷ. Reg. etc.

496, 15. τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ] Reg. μετὰ ἑτέρων τριῶν. τινὲς δὲ τῶν Περσῶν.

497, 5. σπαθάριον αὐτοῦ. τὸν συστράτηγον Σαρβαραζᾶ σπένσῃ ἐπὶ Περσιδα εἰς συμμαχίαν] Reg. ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων.

Ibid. 19. τὴν Χοσρόου ἐπιστολὴν ἀποκτανθῆναι. τοὺς ἡγεμόνας. τὸν Χοσρόην ἀπεκρήντον] Reg.

498, 13. ἱστροάτευσσε Φοσρόης.

Ibid. 18. ἵνα ἡνίκα περάσῃ. τὴν τε γέφυραν.

499, 18. ὅτι ὅταν ἔφυγεν] Anast. Reg. Peyr. *dysenteria laborasse, cum abiit*, etc. male edita, confusa, ac mutila. τὸν ἴδιον υἱόν. καὶ ὅτι ἀντεπέρασεν τὸν ποταμὸν πάλιν. bene Anast. *atque regressus iterum amnem transivit*.

500, 10. γινώσκεις πῶς] Reg. Pal. etc. ὑμᾶς προαυθιβάσαι ἔχω. Reg. Peyr. etc.

501, 1. ἄλλους ἄρχοντας καὶ στρατιώτας.

Ibid. 9. καὶ ὅτι εἰ μὲν. εἰ δὲ ἀστοχήσωσι.

502, 5. ὃν αὐτὸς ὠχύρωσε] Reg. etc.

Ibid. 12. καὶ ἀπέστειλεν πάντα ἐχθρόν] Reg. etc.

503, 2. Ζαχαρία, καὶ τοῖς τιμίσις] S. Nicephorus Modestum ait tum Hierosolymorum episcopum, cum a Sarbaro urbs capta est; eundemque, non Zachariam reducem ex Perside crucem recepissee. quid verius? haereo. nec quod insertum habet Peyr. refertque P. Goar in variis lect. de Modesto substituto Zachariae defuncto in reditu e Perside, aliud est quam glossema, quod tum Theophani repugnat, tum Nicephoro; altero captam sanctam civitatem asserente Modesto, alio Zacharia episcopo.

Ibid. 15. μυστικὴν τινα θεωρίαν] *mystici aliquid sensus in ea re implens*. notum mysticis quid θεωρία.

506, 15. συμφωνοῦντα τῷ Σεργίῳ εἰς τὸ ἐν θέλημα] Reg. etc.

Ibid. 20. ἐνθα μὲν ἐνέργεια εἴρηται] iidem. Perstricta hoc anno monothelitarum haeresis historia, plures complectitur annos; nec accurate digesta hic omnia probant monumenta, illi retexendae alias allata. Γεωργίου δὲ τοῦ Ἀλεξανδρείας.

507, 21. οἱ τὰ Σευήρου.

508, 7. μετὰ δὲ τὴν τελευταίην Σεργίου.

510, 3. τῷ ἐννάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Κωνσταντοῦ] Reg. etc.

510, 7. ἐν Χερσωνικοῖς τοῖς κλίμασι. τῶν ἐσπερίων ἐπισκόπων] Reg. οὕτω δὲ τῆς ἐκκλ. καὶ τὴν ἁγασμον. me-

lius Cedr. καὶ ἡ ἄθεσμος αἵματεκχυσία. descripta haec claudes Heraclii anno 25.

510, 19. ἡ τῶν μεσογειῶν καὶ ἡ ἐν Φοινίκῃ.

511, 7. καὶ πάντες ἐφοβήθησαν. mutilum hoc, nec superioribus rite connexum. praemittit Anast. eo tempore venit auditio eius; nempe vel Mahumetis, eiusque novae sectae. vel successoris; quae sic timorem incusserit.

Ibid. 13. μέχρι τῆς σφαγῆς] sic errore Anast. Cedr. ac Theophanis codd. pro, φαγῆς; usque dum comedentem viderunt; nempe, cameli carnes immundas, ut statim sequitur: ex eo enim cognoverunt non esse Messiam, qui sic legem transgrederetur. καὶ ἡμῶν τῶν Χριστ. γενικωτάτης φυλῆς. tribu latissime fusa.

512, 3. καὶ Ἀραβίαν] Anast. et Cedr. Παβίαν. συγγενῇ αὐτοῦ οὖσαν. Barb. Peyr. etc.

Ibid. 14. παρρησιασάμενος ὑπεισῆλθε] Reg. συναντήφρετο.

513, 12. οὕτως ἐκ γυναικῶν ἦλθεν εἰς ἄνδρας.

Ibid. 15. διὰ πολέμου τὸ ἔσχατον] Cedr. ἕως τοῦ ἔσχατου πολέμου: quod non videtur aptum. obtinuit partes Aethribi (nempe provinciam felicitis Arabiae, inquit S. Niceph.) ad extremum bello, ac armis. sic nempe Mahumetani haeresim disseminant, cum desit divina illa vis, qua Christus sibi corda addicit per stultitiam praedicationis; nec modo aliud magis ad bella animat quam superstitionis zelus, et ut cum imperio sectam producant.

514, 17. ἐπὶ τῇ τῶν Περσῶν νίκῃ] Reg. etc. τῇ ἡμέρᾳ τῆς εἰδωλοθυσίας αὐτῶν. Anast. in die, qua erant idolis immolaturi; nempe Arabes Mahumetani, quibus et idolatriae quidpiam Cedr. videtur ascribere; etsi illi, qui deum unum agnoscant, longe se ab eo ut idolis immolent, esse existimant. in vers. ipse in eos facta impressione ad pagum. etc.

515, 13. asperis eos verbis eunuchus abegit.

516, 1. στρατηγούς δ' ὀδηγηθέντας, ὡς προέφη, ὑπὸ τῶν Ἀράβων] Reg. vel ut Peyr. etc. οἱ ὀδηγηθέντες. duces quatuor misit, qui viae ducibus Arabibus, etc. quos nempe eunuchus negatis stipendiis ad Mahumetanorum partes compulerat. Soloechos ex Reg. exscriptos emenda ex Peyr. etc. σὺν στρατιώταις ὀλίγοις. σὺν τοῖς στρατιώταις τριακοσίοις οὖσι. καὶ συμβαλόντες. Reg.

Ibid. 16. ἔτη δύο ἤμισιν ὃς παραλαμβάνει] Reg. at Peyr. ὡς καὶ παρέλαβεν μετὰ Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως. Anast. Cedr. Reg. Peyr. etc. cum Romanis copiis. ubi oculi?

517, 9. παραφωσσεύει] Cedr. nec quod editum ex Reg. παραφωσσεύει, aliud sit quam vox imperite truncata. in Peyr. ὃν καλοῦσιν οἱ Σαρακηνοὶ Βαραδέν: glossema sit recentioris antiquarii, ita forte mutato amnis nomine, cum haec exscripsit. nam nulli agnoscunt alii.

518, 2. κατέλαβε δέ] omissum in vers. venit autem *Sacellarius ad Baanem. στασιάζαντες δὲ οἱ*. Reg. etc. εἰς τὰς στενόδους. Cedr. paulo usitatori voce, εἰς τοὺς στενώπους.

Ibid. 17. κατηγορεῖται Κυῖρος] exponit S. Nicephorus Cyri hac in parte solers consilium, et ut spretum male Heraclio cesserit, amissa Aegypto, negatis Arabibus tributis.

519, 5. ἀλλ' ἐγὼ ἔνοπλος. συνάψαντες κατὰ Μανονή] Reg. etc. μετ' ὀλίγων τινῶν. Peyr. etc. πρὸς τὸ πείσαι.

Ibid. 17. ἔφησαν δέ, οὐδὲ ἡμῖν] Reg. Peyr. etc.

520, 14. ἔως οὗ ἐπλύθησαν] iidem.

521, 2. εἰς Χαλκίδα] Reg. Anast. uti etiam bene emendatum in Peyr. neque enim Iasus Saracenus Chalcedone potiebatur, aut Ioannes illic clam imperatore pacta eiusmodi inire potuisset: secus in vicina Osrhoënae, cui praeerat, Chalceide.

Ibid. 18. ἐπιστράτευσεν Ἰαῖδος] Reg. etiam Anast. Iasus, qui et legerit ἐπέρασσε πανστρατεῖ τὸν Εὐφράτην, ita reddens, *transmeavit cum omni militia sua Euphratem*; apte sane; nam pacta eius cum Catea in hoc erant, τοῦ μὴ πειράσαι τὸν Εὐφράτην, ut non traiceret *Euphratem*; quibus negato tributo solutis, ita traiecit, ac Mesopotamiam totam subiugavit. ἀπέρχονται ἐπὶ Κωνσταντίαν. Reg. etc.

522, 17. ὑδριύσας] Bar. Peyr. etc. male ex Reg. expressum, ὑδριύσας. S. Nicephor, νόσω ὑδερικῇ περιπίπτει. *intercutis morbo corripitur*; distorto foede membro genitali, ut mingenti urinam in os regereret; quod ille eius ascribit impudicitiae, atque incestis cum Martina nuptiis. καὶ Πίτρον πατριάρχον. Reg. etc.

523, 21. δι' Ἡρακλεωνῶν] propter *Heracleonem*, et ad asserendum illi imperium. sic bene Anast. non ita novi interpret. per *Heracleonem*, quasi ille nefariae necis administer fuerit, vel id ei Constans ascribat, quod longe a vero est, et a mente auctoris. vocem ἀθεμίτως non reddit P. Goar: *illegitime natum*; nempe ex incestis nuptiis quas multis vituperat S. Niceph. ex Martina. scilicet Heraclii nepte, ac Mariae illius sororis filia, ut idem tradit, ut nulla cum sic affinis constare potuerint veri coniugii iura. πρὸς τὸ μὴ ἰδεῖν ἐπι-

μωτάτων. plane ἐκνομωτάτων, quicquid vitiosi codd. voluerit-
que his verbis reddere Anast. *ne videret tam nequam Roma-
norum imperium*; id est, ad sceleratos adeo homines devo-
lutum. *τοῦτο μέγα ἐγνωκῖα*. Peyr. *quae res magni visa*, etc.

525, 14. πολλοὺς στύλους] plane στυλίτους, uti etiam
legit Anast. *multos columnatores monachos columnis deiecit*;
non statuas, quod neque vox στύλος habet; etsi τό, στήλη,
statua reddi queat. coacti ergo eiusmodi monachi stationem
deserere; non columnae columnis excidere.

Ibid. 20. εἶχεν δὲ σκάφη] Reg. etc.

526, 16. ἕως τοῦ νῦν] Reg. etc. ante στρατοπεδάρχης
excidit nomen proprium Βουσούρ, quod Anast. repraesentat:
Busur princeps exercitus: apud quem etiam simplicius legitur;
occisis multis, cum quinque millibus captivorum reversus est. sic
p. 294 de Busur: *καὶ ἡχμαλωτεύσε πολλούς, καὶ ὑπέστρε-
ψεν*. non placet quod reddit novus interpr. de pace cum
Mavia inita: *ὃ καὶ γέγονε ἔτη β'*. quod anno secundo postmodum
Mavias praestitit; imo, quod factum est annis duobus, ut idem
Anast. sive, in annos duos obtinuit; quibus evolutis, instau-
rato bello mox tertio anno Rhodus capta est. de Busur ite-
rum Const. an. 24 et 25.

527, 16. ἀποκατεστάθη μῆνας δ'.

528, 2. τὴν Ἀρμενίαν ἐπεστράτευσεν. καταδιώκει αὐτόν.
ἐπεστράτευσεν Μανίας] Reg. etc.

Ibid. 16. τῆς αὐτῆς ἐπαύσαντο] sic bene Peyr. item-
que Anast. ut tametsi urbis amera occiso, nihil opus inter-
miserint, quibus illud commissum fuerat.

529, 3. διυπνισθεὶς δὲ μήτε ὄνειρον εἶδε] Reg. etc.

Ibid. 5. Θεσσαλονίκη, θὰς ἄλλω νίκῃν κρίνεται] sic bene
Cedr. et Anast. *esse te Thessalonicae, id significat, victoriam
alteri cede*: transit ad hostem victoria.

Ibid. 15. ἀνδρείως ἐπιστάς] Peyr.

530, 4. στρατηγὸς ὑπὸ τῶν ἐν Ἐθρ(βοίς) Reg. etc. pla-
cet Peyr. ἀρχηγός, quae vox in supremum eorum ducem, ac
principem magis quadrat: sicque postea sub Constantino ubi-
que ἀρχηγούς supremos illos duces, ac ameras appellatos
invenias.

Ibid. 17. καὶ ἡχμαλωτέυσεν] placet omnino quod Cedr.
habet, nec Theoph. aliter scripserit, quicquid habeant codd.
ipseque Anast. legerit. *καὶ αἰχμαλωτέυσας πολλούς, ὑπέστρε-
ψεν. multis captis, subque iugum missis, reversus est*.

531, 5. συγγραψαμένοις] palam ex Anast. συγγραψαμέ-

νον : ut qui adversus illius impietatem multa cum discipulis Anastasiis composuisset, quae etiam illi ad verbum conscribere, συγγραφὺς dicitur, et συγγράφεισθαι, qui nec ipse scribit, sed aliena utitur manu, ut hic de Maximo significatur, sua cum discipulis componente polemica opuscula, illisque excipientibus; non quod ab eo scripta eius discipuli exscripserint, ut novus interpret significat. bene Anast. conscripsisse Anastasios ait.

534, 1. λέγων ὅτι ἐδειλίσας.

Ibid. 5. πλείω παρέχον τι] Reg. etc. *plura daturō auxiliabor.*

Ibid. 13. ἐκάθητο. καθὼς χθές] Reg. etc.

535, 7. διὰ τὸ τὸν τύραννον.

536, 3. Ἰδοὺ ἀπὸ τοῦ νῦν τὰ αἰδοῦτά σου οὐδέν σε] Reg. etc.

Ibid. 6. ὁ δὲ Κωνσταντῖνος] Anast. Barb. Peyr. etc. nempe filius Constantis, patre in Sicilia morante, Orientis imperium administrans. πλησίον τῆς πύλης τῆς πόλεως. Pal. Anast. et haec ratio cur sic illiso capite perierit.

538, 6. εἰ μὴ Ἀνδρέας ὁ κοῦβικ.] Reg. etc.

539, 16. Θεόδωρον πατρικίον τὸν Κολωνείας] Theodorum patricium Coloniensem: ut et superiori p. ἀπῆλθον ἐν δόδυνη. Reg. etc.

540, 15. legendum ex Anast. ἀπεστάλη δὲ Χαλὲ ὁ Ἀμφοραῖος. alioqui, ut habent modo codd. leg. foret, ἀπέστειλε δὲ Μανῖας Χαλὲ τὸν. Maviae enim erat, pro supremo imperio sic duces praeficere, non Chale; sicque rem habuisse S. Niceph. refert.

Ibid. 18. κίνησιν ἑγνωκώς] Anast. exque Palatino Peyr. tali motu comperto.

541, 3. στόλος ἀναβάλας] *ascendens.* Anast. nec aliud misterii in hac voce agnosco, quicquid sibi P. Goar videatur. familiarisque est Theophani Anastasiano illo sensu. sic ὁ Phocae anno. οὐδὲ τὰ πλοῖα τῆς Ἀφρικῆς ἀνέβαλον. nec *Africae navigia appulerunt*, reddit ipse: ego, *ascenderunt.* Anast. ibi, *CP. conscenderunt.* de huius tantae adversae clavis excidio, ac urbe liberata sanctae Deiparae precibus, perinde auctor narrationis in diem festum τῆς ἀκαθίστου αὐταρίου tom. 2. hebdomi promontorio.

Ibid. 10. ἐν τούτοις οὖν διατέλειαν] Reg. etc. ἐπὶ δὲ ἔτη.

543, 9. ὡς ἀρχαιογενῇ τῆς πολιτείας] *antiquae prosapiae in rep.* Anast. bene.

Ibid. 18. χρυσοῦ χιλιάδας τρεῖς] Cedr. auri decem millia habet, captivos centum. Anast. Regio, exque eo editis consentit; uti etiam S. Niceph. Peyr. τῆς χιλιάδας habet, aureos nummos trecenta sexaginta quinque millia; captivos 8 millia.

544, 2. μεθ' ὅρων γεγονότων. καί] Reg. etc. οἱ ἐπέκεινα ῥῆγες. bene Anast. *ulteriores reges*; Avaribus scilicet remotiores: hi enim vicini satis Thraciae, ac urbi, regiones trans Istrum colebant. τὸ, δεσποτικὴν εἰρήνην, mihi suspectum. Anast. *donatoriam* habet. putem legisse *δωρεάν*, cum iis quoque ultro pacem firmavit; gratis; nulla tributi pensatione imposita, uti impositam dixerat Maviae et Suracenae. vel etiam ἐπὶ δώροις: ultro citroque datis acceptisque muneribus; quod ipsum non abhorret.

Ibid. 17. Σαρακηνῶν πρωτοσύμβουλος] Reg. Peyr. Anast. etc. quam vocem S. Niceph. etiam locis aliis voce βασιλεὺς exponit. invenies tamen significare primarium ducem sub Arabum amera, ac velut μονοστράτηγον p. 331, ubi ita Suleimanus Masalmano summo amera nuncupatur.

545, 13. διὰ τῆς γῆς Βοσφόρου] Reg. etc.

546, 1. ἐπὶ δὲ τῶν χρόνων] post δύνειν, deesse solam vocem βασιλεύσαντος indicat Anast. *temporibus Constantini, qui in Occidente imperium tenuit.* at S. Niceph. ὃς κατὰ δύνειν ἐτελεύτα: *qui in Occidente diem obiit.* nec alium hi Constantinum intelligunt, quam Constantem Heraclii nepotem, qui et ipse non raro Constantinus dicitur.

Ibid. 15. ἤτοι Δάνουβιν λεγόμενον] Reg. Peyr. etc.

Ibid. 16. Παννονίαν τῆς Ἀβαρίας] Anast. Reg. Barb. habet Peyr. errore Ἀραβίας, ut est editum, S. Niceph. ἐν Παννονίᾳ τῇ νῦν ὑπὸ Ἀβάροις.

547, 14. ἐκείθεν τοῦ Δανουβίου] S. Niceph. τὸ σκηνωσαν τὸν Ἰστρον ἔθνος. Anast. *ultra Danubium*; ut legerit ἐκείθεν: vel ita reddendum, *ad eam Danubii partem quae ad Onclum sita est, positis sedibus, gentes Danubio vicinas Christianae tunc religioni addictas excursionibus vexare*: nempe Transdanubianas, quarum loca Bulgaros sua aetate tenuisse refert: adeoque male redditam, *Danubio superato*; quem demum auctor superatum ab eis narrat fuso postmodum Constantini exercitu.

550, 10. μίαν τε θάλασσαν] Reg. etc.

552, 5. ἐγένετο λιμός] sic Anast. Reg. Peyr. etc. *facta est fames*. sitque haec verior lectio: facile enim pestis, et fames altera alteri comes: nec auctor pestem, hominumque aut pecorum luem aliter significare solet, quam voce θανάτικόν, sive θνήσκis; statimque scripsisse, καὶ τοιμοῦ ἐπίκρα- τοῦνλης καὶ λιμοῦ, indicat Anast. cum reddit, *et pestilentia teneret, et fames*: ut nullum dubium sit, quin ad luem, etiam fames accesserit, quae ipsa ad pacem consecrandam etiam superbissimos cogere noverit. sic p. 346 Leonis Isauri imperium deplorans, ambo haec iungit: καὶ λιμοί, καὶ λοιμοί.

Ibid. 10. τὰς τξέ' χιλιάδας] *trecenta illa nummiorum millia*: sub quorum pensitatione pax cum Mavia inita fuerat, quam etiam summam Peyr. codex ad eum locum repraesentavit: essentque forte illi numeri variantes ex istis, qui firmi sunt in codd. Theophanis emendandi; cum praesertim illi vix habeant rationem, pactaque praeferant, qualia vix infimi reguli ac toparchae inter se inierint, nedum tanti principes, ac qui latissime fuso imperio orbi dominarentur. καὶ τοὺς τξέ' δούλους. bene Anast. *nec non trecentos illos sexaginta quinque servos*; maleque recentior interpr. *totidem servos*; quod esset, trecenta sexaginta quinque millia; nec minus a ratione, quam ab auctoris verbis, ac sensu abhorret; uno enim, aut altero anno effudissent Arabes in Romanos sua omnia mancipia, ac equos. habetur ista perinde pensitatio anno Iustiniani 1.

553, 16. γάρμ' ἐνοί παρανόμως] *illegitime*: sic semper habita sacerdotum, ac ministrorum coniugia apud Graecos, post adeptum ordinem sacrum inita; ante eundem illis permissa. excidit ea vox interpreti.

554, 9. ἕως τοῦ τετάρτου ἔτους Φιλιν.] Reg. ac perinde alii, ipseque Anast. antiquo sane errore, cum Philippicus non nisi duobus annis imperaverit. emend. ergo ἕως τοῦ πρώτου ἔτους: sic enim a secundo secundi imperii Iustiniani anno ad primum illum Philippici constant anni quinque; quo anno quinto celebrata dicitur illa adversus 6 synodum erratica synodus. ac sequentia evincunt καὶ τῷ αὐτῷ α' ἔτει. *eademque primo illo anno*, etc.

Ibid. 16. καὶ ἀναθεματίσαντας] conatur Ioannes CP. apologia sua ad Constantinum papam eam a se, ac reliquis episcopis notam eluere; usos se oeconomia ostendens, suppressaque unius, ac duorum voce tyrannum induxisse, ut et ipse veram fidem confiteretur; perfectum nimirum Christum in divina, et humana natura. videri potest praeclarum hoc monumentum, a nobis 2 auctar. t. e. Tiliano cod. productum, nihil sane περὶ τοθείας suspectum.

555, 10. παύση τὸ τῶν.

Ibid. 19. πᾶσαι γὰρ αἱ νῦν] Reg. etc.

556, 1. εἰς τὰ ἄκρα πόλεις ἀπὸ Μομφουεστίας, καὶ ἕως τῆς δ'] Reg. etc. bene Anast. in *confinibus positae civitates*; non quod novus interpr. in *montium cacuminibus*. rara certe huiusmodi oppida, nec quae facile excursionibus diripi queant: at Libano, et clusuris vicina, quae Mardaitae incurserent, multa. ὧν παρασταλέντων, πάνδευνα. Anast. Cedr. Reg. etc. *quibus repressis*, etc.

Ibid. 14. ἐπὶ τὴν Ἀρμενίαν. Βουλκανίαν τε] Reg. Peyr. etc.

558, 1. κατὰ Μουσάρου] altera vox Μουσάβου, aut Μουσάρου vitiosa: idem enim est qui ab Abdela Abimelech aemulo dux constitutus, Muctarum oppresserat, quique ab eodem postmodum Abimelech sublatus dicitur, quando etiam fortasse Abdelam ipsum sustulit, ac tyrannidem extinxit.

Ibid. 6. τὴν χώραν τοῦ Χαγάν] vix ista cohaereant, ac sensu constant, nisi legas, quod et legerit Anast. ὑποτάξας δ' Ἀβιμέλεχ τὴν χώραν. *subdita Abimelech Chagani regione sibi adversante*, etc. ut quamvis Chaganus sub Abimelech mereretur, illius tamen provinciam Abimelech ditionis suae fecerit; eiusque ablatae loco eundem Chaganum Persidi ducem praefecerit. sic saepe magni principes regulis utuntur, ubi ita e reip. suisque rationibus ducunt. pro Ἀραβία τοῦ Αἰθριβόν, errore est apud Anast. *Armenia*.

559, 5. χρυσοῦ δεδομένης, καὶ μηδεμίαν ξημίας ῥωμαίοις γενομένης, ἐκ τοῦ] Anast. Barb. Peyr. editis ex Reg. inutilis. *cum auri pondus Romani acciperent, nihilque eis damni accederet, ex eo quod Arabes novos nummos cuderent*. fuerat hoc insigne Romani imperii, ut nummi aurei non alia signarentur imagine, quam eius imperatoris; quod forte ius Iustinianus ut assereret, ita pacem solvit.

Ibid. 18. ὅπερ καὶ γέγονεν.

560, 1. ἀρχοντά τε αὐτῶν] emend. ex S. Niceph. quod et legit Anast. ἀρχοντα αὐτοῖς ἐπιστήσας. *quibus praefecit praetorem*, etc. λαὸν περιούσιον: *peculiarem aciem, factam comparabilem*, velat peculiam charissimum; ut in 1 Petri, et ad Tit. exponitur. μὴ αἰρουμένων λῦσαι. Reg. etc.

Ibid. 9. προμαρτυρούμενοι, μὴ διαστραφῆναι] Reg etc. μηδὲ δι' ἀκοῆς τὰ τοιαῦτα ἀνασχ. iid.

561, 1. χιλιάδων Σκλάβων] Reg. Peyr. etc. Συμβάτιος. ita Reg. Anast. tamen, ac fere alii Σαββάτιος. μαθὼν τὴν

τῶν Ῥωμαίων ἦσαν. Cedr. Anast. Reg. etc. *Sabbatius audis Romanorum clade.*

561, 9. παράβουλός τις] Anast. *quidam insidiator.*

562, 6. ἀποδημήσαντος] Peyr. etc. *absente imperatore.* Reg. tamen ut editum est, ἐπιδημ. quasi illo praesente, inque urbe agente, quod crimen augeat.

Ibid. 17. Σχινίοις. ὑποκαπν.

564, 7. τῶν Σοφίας πλησίον] Reg. etc.

565, 9. ἐγκακλισμ. ὀπλίσας σὺν αὐτοῖς. συνθηθεὶς] Reg. διὰ τὰ κελευθέντα. *turbatum patriarcham invenerat, ob ea quae iussa erant Stephano patricio Russo; ut nimirum plebis stragem ederet, ducto a patriarcha caedis exordio. non bene, quae sibi a patricio Russo iussa fuerant; velut ipse eam stragem patriarcha aediturus esset, non primus ea tollendus.*

567, 7. ὁ δὲ πρωτοσύμβουλος] novus interpr. *Arabici consilii principem exponit, velut dicas magnum Vizierium. at vero S. Niceph. uti etiam superius notatum. ὁ τῶν Σαρακηνῶν βασιλεὺς. rex, seu imperator Saracenorum. nec vero alius maiores illas copias expellendis Africa Romanis mittere poterat, quicquid alioqui ea vox sequiori usu sonet.*

Ibid. 14. ὑπὸ τῶν ἰδίῳ ἀρχόντων ἐλκόμενος] Reg. etc.

569, 3. Ἀβδεραχάν] Reg. Peyr. etc.

Ibid. 9. τὴν Περσικὴν ἐνεχείρησεν ἀρχὴν. τὴν πέρι; χώραν] Reg. etc.

Ibid. 16. ὑπέστρεψεν, καὶ ᾠκοδόμησεν τὴν Μομφουεσίαν] Reg. etc. *reversus aedificavit Mopsuestiam.*

572, 2. εἰς τόμην κατέλθεν] Reg. quicquid ex eo licentius editum, peiusque e margine emendatum, εἰς στόμην Anast. *ad Imem*, indicans et ipse nomen proprium. at clare S. Niceph. ἀπάρας εἰς Τόμιν καλουμένον παραθαλάσσιον χωρίον κατέλθε. *solvens Tomim, qui locus ad mare eius est pervenit.*

Ibid. 15. εἰν φείσομαι τινός. τοῦτον μετὰ τιμῆς δεξιμένου] Reg. etc.

573, 11. διὰ τοῦ ἀγῶγος] S. Niceph. κατὰ τὸν τῆς πόλεως ἀγῶγόν. *per urbis aquaeductum subiens, tantisper in Blachernarum palatio habitavit. sic mihi τό, πρὸς βραχὺ: quae ipsa vis est τοῦ ἐσκήνωσε: non paulo post, ut aliis redditum.*

574, 12. τὸν πατριάρχην. τὸν Κύρον. τοῦ στρατιωτικοῦ] Reg. etc.

575, 3. δηλοῦ ἀντιφ] Barb. etc.

Ibid. 10. ὁ Οὐλὶδ ἤρπασε. φθόνῳ τῷ πρὸς Χριστιανούς.

Ibid. 17. εἰσὶ σὺν αὐτοῖς.

576, 1. καὶ ἐξοπλίσας] Reg. etc.

Ibid. 15. τρόπαια ἐπὶ τῶν τειχῶν θήμενος] bene Anast. *armis bellicis super murum positus*; nempe ad fugam fallendam, et ut urbem adhuc tutari Romanos hostes existimarent. erat urbs illa Anchialus, ut habet S. Niceph.

Ibid. 19. διὰ τὴν μανίαν] malim, μῆνιν, sicque legerit Anast. cum reddit, *propter indignationem*; ex vetusto scilicet illo odio, ob caesum cum Maiuma Saracenorum exercitum a Mariano.

578, 12. ὀφειλοντα ἄρχοντα] bene Anast. *qui deberet Chersonae princeps* (praetor) *constitui*, non ita quod redditum est, *qui gubernatorem apud Chersonam institueret*. sic et S. Niceph. Stephano classis totius praefecto iniunctum ait, Ἥλιαν σὺν αὐτῷ ἀπὸντα ἄρχοντα Χερσῶνος ἐγκαταστήσαι. *Eliam, qui in comitatu erat, Chersonae praeficeret. ὥς νηπίων τούτων φεισάμενοι.* bene Anast. *illis parcentes tanquam parvulis*, etc. quod alios, aliosque sonat, quibus pepercerint. Cedr. τῶν μικρῶν νηπίων μόνον φεισάμενοι. *solis infantibus parcentes, ac tenerae admodum aetatis pueris.*

579, 8. τοῦ λεγομένου ταυρούρα] palam ἀρκτουρά. *sub ortum sideris, arcturus nomine*; non ut redditum est; *cui nomen Taurus*. haud enim Taurus Octobri oritur, quod signum sol statim ab Ariete ingreditur. etiam Anast. ἀρκτουρά legit, quicquid in eo Fabrotius haereat.

Ibid. 13. καὶ ἀροτριᾶν ἅπαντας] placet magis Cedr. ἅπαντα. *solum omne aratro proscinderet*; id est, nulli sementi, frugibusque parceret. *διεγίγεται καὶ Ἥλίας.* Reg. etc. *etiam Elias his excutatur.*

580, 1. καὶ σὺν στόλῳ εἰς Χερσῶνα ὦν] *qui tum Chersonae cum classe esset*. non classis dux existeret, ut P. Goar aestimat. nihil enim est, unde illa ducis dignitas Bardani asseratur. relictum illic exulem iubente Iustiniano, ait S. Niceph. Βαρδάνην Ἀρμένιον τῷ γένει, ἐξόριστον ἐκεῖος καταλίσσιν: a priori scilicet exilio, Cephalonia revocatum. ipse Theophan. paulo inferius. τὸν δὲ ἐξόριστον ἐκεῖος Βαρδάνην, Φιλίππικόν, καὶ βασιλέα εὐφρόμησαν. *exulem illic Bardanem, Philippicum ac imperatorem faustis vocibus acclama-*

runt. sic nempe emendate Reg. ut cum imperatoris titulo etiam Philippici nomine auctus sit. *ὀφείλοντας ἀποκατασθῆναι. traditis eis Tudono, et Zoilo, qui priorem dignitatem, ac administrationem deberent recipere: ut scilicet in eum modum Chagano fieret satis, cuius illi vicarii essent Chersonae.*

580, 10. *τῇ δὲ ἐπαύριον]* mutila haec, ex S. Niceph. emend. *Γεώργιον μόνον, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἀρχοντας εἰσιλ. θεῖν. Georgium solum, cum primoribus quos secum adduxerat in urbem ingredi annuunt, ἐντὸς τῆς πόλεως: non, in locum consilii: absonum hoc. εἰς δογὴν. plane δογὴν. velut funebri epulo tribunum illi, cum trecentibus militibus martarunt.*

581, 8. *ἐκπαφίσαι. Σύαγγον]* Reg. etc.

583, 5. *ἐπὶ τῷ ἄνω τῶν Καλλινίκης]* Reg. simplicius Cedr. *ἐν τῇ τῆς Καλλινίκης παραποριῶ. S. Niceph. εἰς τὴν καλουμένην τῶν Καλλινίκων* quos Petavius 40 martyres existimat; sicque velit in Theophane emendatum.

584, 9. *συνέθετο αὐτῷ μεθ' ὄρκων]* Reg. etc.

585, 5. *ὑπὸ τῶν προβεβασιλευκότων.*

Ibid. 11. *ἐξωθήσας τῆς ἐκκλησίας, Ἰωάννην]* Reg. etc.

Ibid. 16. *τῆς ἐαυτοῦ γῆς ἀπελάσας]* Reg. Peyr. etc. *Armenios de terra sua pellens.* ipse nempe Philippicus ex Armenia oriundus; ut intra ipsam Armeniam qua late patet, sedes mutare coëgerit.

586, 7. *ΚΠ. θρόνον κατασχόντα, ἐπίσκοπον τὸ τηρ-
καῦτα.*

Ibid. 17. *γάμους τε ἐνουσίους]* Reg. etc.

587, 11. *καὶ λούσασθαι εἰς τό]* Reg. etc.

588, 1. *τὸ ὀρνατούριον τῶν Πρασίνων]* Cedr. *ἀρματώριον.* ipsa eorum βύθρα in circo, sive domunculae ad eorum usum illi adiunctae. sic S. Niceph. rem in circo gestam narrat. *ἐξανίστησι τοῦ ὕπνου, καὶ πρὸς τὸν τοῦ ἱπποδρομίου ἐξάγει χώρον. excitat e somno, inque Circi locum caecandum educit.*

Ibid. 13. *τῶν δὲ Ἀράβων.*

Ibid. 18. *περὶ τῆς κατὰ Ῥωμανίαν]* Reg. etc. ante ὅτι ἕκαστος deest aliquid ex Anast. et S. Niceph. suppl. apud quos isthaec ex persona Artemii leguntur, ita praecipientis, audito tanto illo Saracenorum apparatu.

590, 12. *προεβάλετο στρατηγόν]* Reg. etc.

591, 9. *βιασάμενοι τοῦ βασιλεύσαι]* Barb. *cogentes imperium capessere.*

591, 16. διὰ τε γῆς καὶ θαλάσσης. Νεωρίου] etiam Reg. etc.

592, 6. ἄμα Γερμανῷ τῷ πατριάρχει ΚΠ.

593, 12. ἤρξαντο οἱ Σαρακηνοί. τοὺς ἔσω τὸ αὐτο ποιεῖν.

Ibid. 18. διὰ τί παρακατέζη τὴν πόλιν] Reg. etc. *fallentibus oculis editum, παρασκευάζη. utquid urbem obsides? προερχομένου αὐτοῦ. emendate Reg. cum per tres dies ad eos subinde exiret.*

594, 16. δε' ἐκείνον ἐκαβαλλικ.] Reg. etc.

Ibid. 20. δηλῶσαι τοῖς τοῦ] Peyr. μὴ προδόσῃς αὐτοὺς. perinde Reg. etc. etiam Anast. *ne vosmetipsos prodatis. nempe cives confirmat ne tanti exercitus potentia terribiti deditionem faciant; ipseque vicissim episcopi verbis animatur. λαλεῖ αὐτῷ Barb. etc. ὁ δὲ περιστατηθεὶς. undique ab eis septus.*

596, 7. ὁ δὲ Σουλεϊμὰν τοῦτο οὐκ ἔγνω] Reg. etc. *nesciebat Suleiman, iam Musalmam superasse montium fauces. vox Ἀμωρραῖοι emend. ex Peyr. et Barb. atque Anast. Ἀμωρραῖοι. Ameraci.*

597, 1. ἀπέλθετε ἐν τοῖς κύστροις ὑμῶν] interpr. *recipite vos in castra vestra. malim. ergo, ad oppida, ac urbes vestras. ad cives enim sermo est, non ad milites; ut nulla forte ii castra haberent in provincia; sed agris suis, ac oppidis timentes, sic legatione studuerant praedas ab eis, ac vastitatem depellere. ut τό, castra, ipsae urbes sint, ac oppida; vox durior, etsi indulgenda Anastasio.*

598, 9. παρέρχεται τὰς ἐπαρχίας αὐτοῦ] *intra dies quinque illius provinciis excessurum; quod Leo iniectis iis moris negotiabat. quod in notis emend. putat P. Goar, ὅτι ἐπὶ Μασσαλαῶν ἐπλησίασε, nihil cohaeret: nec alioqui illa vox Μασσαλαῶν loci propria hic tantum loci extat. habet enim et Metaphrastes in vita S. Nicetae, apud quem eius exilii locus est.*

Ibid. 15. ἀζήμιος, καὶ ἄθλιβος] Reg. Peyr. etc.

599, 2. μὴ δυνάμενος ποτὲ στήναι] *nec usquam consistere valens; ob ingentes nempe copias, quibus nulla diu regio ad commeatum sufficeret. sic bene intellexit Anast. non quod reddit novus interpr. adeoque venit Acronium, παραγίνεται, ac Leonis provinciis alibi hiberna ducturus excedit, quae tota huius loci fabula existit.*

599, 18. οἱ τῆς πόλεως ἔγκνον] *cives praegnantem mulierem*; necessaria vox interpr. omissa.

600, 8. ἐρχομένου αὐτοῦ ἐκ τῶν Βουλγάρων] Regii haec cod. vera, unaque Germana lectio. *cum rediret ille e Bulgaris*; post nempe cladem ad Anchialum ab iis acceptam; ac cum probro, amisso fere exercitu, ac impedimentis fugeret. tunc enim non potuit non gratissimum esse pecuarium illud munus, ac Iustiniani animum Leoni devincire. post Ἰβηρίαν, suppl. ex Anast. Barb. Peyr. τῶν Σαρακηνῶν ἐπικρατούντων τὴν τε Ἀβασγίαν, καὶ Λαζικὴν, καὶ Ἰβηρίαν: *cum Abasgia, Lazice, et Iberia Saracenorum ditionis essent*; quae est ratio cur Iustinianus ubique pacis impatiens, Alanos in eos Leonis opera concitaverit.

601, 6. ἄλλον τοιοῦτον ψεύστην.

Ibid. 9. υμᾶς καθ' ἡμῶν τῶν γειτόνων ὅμων ἐπνέουσι γὰρ ὅμας] sic plane ex Reg. Peyr. Anast. est enim Abasgorum haec querela de Leone ad Alanos, qui eius decepti promissis, ac expectata pecunia ita se vicinis praedis fatigaverant. ἡ ἀπ' ἀρχῆς ἡμῶν ἀγάπη. Reg. etc.

602, 16. καὶ συμφώνως εἰσέλθωμεν] *concorditer*, una conspiratione, ut bene Anast. quicquid codd. irrepserit τὸ ἀσυμφώνως· παραλαβόντες γὰρ οἱ τῶν. Peyr. ἐκίνησεν κατὰ Ἀβασγίας Reg.

604, 2. Ῥωμαίων, καὶ Ἀρμενίων λαός] *Romanorum, Armenorumque exercitus*. οἱ δὲ διακόσιοι ἀπομείναντες.

Ibid. 16. ἐκέῖσε ἐπιλεγόμενον σιδηρόν] Reg. Peyr. etc. *cui cognomen siderum, seu, ferreum*.

Ibid. 19. δηλοῖ αὐτῷ] Barb. Peyr.

605, 8. ἄφνω ἐπιπασόντες, τὴν τε πόρταν] Peyr. etc.

607, 9. ἐξεδέχετο τὰς τοῦ Λέοντος] Reg. etc.

Ibid. 17. περιτείχισμα στήθαιον] *parapetto* vocant.

608, 1. παμμεγέθεις ναῦς, καὶ πολεμικὰς κατίνας] Reg. etc. postremum hoc exponit Anast. *scaphas sumptus ferentes*. legerit proinde *δαπανηφόρους*, ubi etiam p. seq. dicuntur huiusmodi κατίνας ἀρμαμέντον καὶ δαπάνας ferre. arma, ac sumptus reliquos.

Ibid. 10. πρὸς τὸ ταύτας φυλάττειν] Barb. etc. καὶ τοῦ στενοῦ μικρὸν πνεύσαντος. *cum diaconus habeat, austro*, liquet legisse νότον, nec Theophanes (nisi est lacuna, quod suspicor) aliud scripserit, qui et ipse paulo ante austri meminit, τοῦ νότου πνεύσαντος, cum ea classis urbi adnavigavit.

S. Niceph. ἄμα μικροῦ πνεύματος ἀντιπνεύσαντος, καὶ τοῦ ῥείθρου εἰς τουπίσω ἄγεσθαι βιαζομένον. fuerunt haec causae ut eae naves ita facile incendi potuerint, excepta illarum ex mole, et onere tarditate; modicus ventus, ac auster contrarius, ipseque ad Propontidis fauces adversus fluxus. auctor orat. in diem festum τῆς Ἀκαθίστου auct. tom. 2 pluribus ista prosequitur: nam et hanc tertiam urbis liberationem divina ope, ac sanctissimae dei genitricis precibus ea die recolunt Graeci.

611, 8. καὶ ζυμοῦντες] Anast. *consersum*; humanum scilicet stercus. Cedr. σὺν ῥίζαις βοτανῆς τεθρυμμέναις ἔψοντες: cum radicibus herbarum tritis elixa, ait Xyl. Buccardus panem se stercoracium Parisiis vidisse miraculo servatum testatur.

Ibid. 20. Σέργιος ὁ Πρωτοσπαθάριος] Barb. etc. ἴδιον βασιλέα: addunt reliqui praeter Reg. ἐκ τῶν ἀνθρώπων αὐτοῦ. S. Niceph. τῶν ἐπηρετῶν τινα Σεργίου, ubi Petav. *quendam ex apparitione Sergii imperatorem constituunt.*

612, 17. οὗ καὶ τὸ βασιλεῖον.

614, 18. τῷ δυσσεβεῖ βασιλεῖ] atqui semel, et iterum εὐσεβῇ βασιλείᾳ appellaverat; *piissimum imperatorem*; tum nimirum cum necdum ecclesiae turbas cieret, eoque impetrante sic divina manus Augustam urbem protegeret.

615, 5. προεισελθόντες τοῦ ἀνδρός αὐτῆς] Reg. etc. cum eius maritus Leo ante ingressus esset: sicque moris est, ut qui maior est locum prior adeat, adeuntemque alterum excipiat. προεσήμαντο τεκμήριον. Cedr. etc.

616, 19. τὰς πρὸς συνήθειαν εὐχάς] Barb. Peyr. etc.

617, 9. καὶ τοὺς Μονάκους] haeret Baron. t. 9 p. mihi 28, multisque nititur ostendere non posse haec accipi de Montani antiqui haeresiarchae sectatoribus, quod ii a baptismo non sic abhorrerent: ego vel maxime de illis accipiendum existimo: nec enim illorum baptismum ratum erat, qui sic in trinitate, et spiritu sancto errarent. potuit ergo Leo ad ecclesiae verum baptismum cogere, quod sic illi indigne tulerint, ut ob eam causam se flammis devoverint. ipsa prophetia, qua inductos ait Theophanes ad necem sibi consciscendam, character quidam videatur Montani illius sectae, qui novo illi spiritui totum credebant. Timotheus presbyter. CP. inter praecipuos errores Toscodurorum, qui ex Epiph. haer. 48 iidem sunt ac Cataphryges, Paulicianistae, ipsi Montanistae, hunc ponit, quod βάπτισμα διασύρουνσι, aliaque omnia externa symbola respuunt; eoque primos ponit, quos

accedentes ad ecclesiam oporteat baptizari: ut non mirum prae omnibus haereticis hos Leonem ad baptismum cogendos duxisse, illosque rem sic indignae tulisse.

617, 10. καὶ ἐσθιόντες μετελάμβανον] nolim ego quod Xyl. et novus interpr. quod cibo ante sumpto, sic sacra mysteria sumerent. fuisset quidem haec ecclesiae legis transgressio, at non fidem polluere. eo igitur fidem polluebant, quod intincti baptismo illum eluebant, sique eluentes, ac execrantes; ore tenuis, ἐσθιόντες, sacra mysteria, ac eucharistiam percipiebant. quod utinam nec modo praestarent, quos Burdigalae, locisque aliis Ἰουδαιοφρονας Granatenses Hispania eiectionis christianissimorum regum Galliae clementia hactenus tolerat. nam et Iudaei etiamnum sibi hoc liberum putant, ut propter gentium praesuram, quam vocant, eorum mores ac religionem simulent exterius, apud quos vicitant; modo alia Iudaici ritus quoad eis licet observent, puta sabbati cultum, circumcisionem, abstinentiam a cibis immundis, etc. quae dictis granatensibus persancta esse, quibus ita multi habitant locis, neminem latet.

Ibid. 16. τῆς παραλίῳ Φοινίκης] *Phoenicis maritimae*; non ita bene, *Syriae*. κρατήσῃν τῆς Ἀραβίας. τοῦτ' αἰσθεῖς. Reg. etc. τῷ αὐτῷ ἔτει. ipso eodem anno extinctus est. omissum interpr.

618, 8. γενόμενον μὲν ἀπὸ Χριστιανῶν, αἰχμάλωτον ἐν Συρίᾳ] Reg. etc. beneque Anast. qui ex Christianis natus fuerat, sed captivus in Syriam ductus. editum non integre, nec apte satis redditum.

Ibid. 18. τὰ περὶ τοῦ μακαρίου Στεφάνου] imperite haec de Stephano papa huic assuta loco, quae et Anast. representat 2 Constantini anno, sub quo etiam vixit Stephanus. certiora de Pipino, ac Carolo Martello ex nostris petenda historicis Fredeg. etc. lapsus memoria Fabrot. qui ista non habere Theophanem scripserit 2 illo Constantini anno, sed duntaxat Cedr.

619, 3. ἐξάρχον τῆς διοικήσεως τῶν ὅλων] Reg. etc. cui rerum tota administratio credita esset.

Ibid. 13. ἐκ τοῦ γένους ἐκείνου καταγόμενοι. ὡς χαῖροι] Cedr. Reg. etc.

620, 5. αὐτὸν τὸν ἐξάρχον. ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλα.

Ibid. 17. καὶ πόλιν παλάτια] Barb. Peyr. etc. καὶ πολὺς τοὺς σὺν αὐτῷ. Reg. etc.

621, 8. Γρηγόριος ὁ πᾶσι] Gregorius nempe 2 extant

cae epistolae ex cardinalis Lotharingiae cod. a Ducaeo productae, nec desunt in Reg. quibus ipsum hoc depellit sanctissimus pontifex ut inhibuerit tributa, occiduosque ad defectionem impulerit. descivisse ipsos sponte sua, audita Leonis temeritate in Christi praecipue imaginem ad Chalcem portam: qua de re in nostro auct. plura.

622, 3. *παχυνωμένη.*

Ibid. 11. *ἀλλ' ὡς αἱ]* Reg. etc. S. Nicephorus etiam de eadem ad Hieram ebullitione: qui inde arripuisse Leonem ansam abolendi sacras imagines clarius explicat.

623, 7. *σβεσθῆναι.*

Ibid. 15. *ἐν τοῦ Ἀπριλλίου μινός]* sic etiam Peyr. errorque Reg. *τοῦ Ὀκτωβρίου*, ex seipso confutatur, cum statim *post malam illam de civibus victoriam*; *μετὰ τὴν τῶν ὁμοφύλων κακὴν νίκην*, Nicaeae obsidio per Saracenos *describatur ad solstitium aestivum.*

624, 5. *κατὰ τῆς Βιθύνων.*

Ibid. 10. *τῶν τειχῶν μερικῇ]* malletem hiatum agnoscere post illam vocem, quam ut eam murorum ex parte deiectionem in ipsa aede sanctorum patrum, seu ecclesia maiori factam, uti reddit interpret. mihi persuaderem. Cedr. δι' ὀπτασίας τῶν ἐν αὐτῇ τιμωμένων ἁγίων πατέρων αἰσχυρθέντες, ἄπρακτοι ὑπεχώρησαν. *sanct. patrum, qui in ea coluntur visione deterriti, turpiter re infecta recesserunt.* Anast. *post particularem murorum eversionem, hanc quidem non obtinuerunt, bene acceptis sanctorum patrum precibus ad deum directis, et sanctificatione faciente venerabilis templi, etc.* ego sic Graec. expresserim. *post moenia ex parte eversa, cum sanctorum patrum qui illic coluntur, delubrum urbi praesidio esset, illa quidem minime potiti sunt, ob acceptas eorum ad deum preces; ubi etiam venerabiles eorum imagines erectae erant, quas hactenus, etc.* istud de imaginibus, pictaque 1 synodo quo loco habita fuerat, obiter arrepta occasione ab earum cultus acerrimo defensore insertum. sic et Ioan. CP. apologia ad Constantinum papam auct. tom. 2 sextam synodum cum aliis pictam memorat ad palatii vestibulum, quam Philippicus prius abolendam curaverit, quam sibi illud aulam deligeret, velletque imp. ipsam ingredi. sunt haec eius verba. *Θεμέλιον καὶ ὑπόβαθρον τοῦ κράτους, τὸ βλαίον καὶ οὐκ εἰνομον προβαλλόμενος· καθεῖλε μὲν, καὶ πρὸ τῆς ἐαυτοῦ εἰσόδου τὴν ἀνατεθεῖσαν ἐν τοῖς προαυλίοις τῶν βασιλικῶν εἰκόνα τῆς ἁγίας ἑκτῆς συνόδου. fundamentum, ac basim imperii violentiam praestruens, non quod iustum est ac legitimum;*

*ante suum ipsum ingressum, pro regiae vestibulis appensam icon-
ctae sextae synodi imaginem, sustulit.* id ipsum pluribus Agatho
diaconus in peroratione act. eiusdem synodi ab ipso descri-
ptorum, ac cui ipse exceptor interfuisset pro notarii mune-
re: qui et addit, sublato Bardane, paceque ecclesiae reddita,
depictam iterum fuisse quo loco erasa fuerat, eandem sextam
synodum cum quinque superioribus. ἡ τῆς αὐτῆς ἁγίας καὶ
οἰκουμενικῆς ἑκτης συνόδου ἀναζωγράφῃσι σὺν ταῖς ἄλλαις
πέντε γεγένηται. πεσοῦσαν κατεπ.

625, 1. τῶν Σαρακηνῶν. περιέγοναν τῶν ὁμοφύλων] Peyr. legitque Anast. *de contribulibus triumphaverint*; in eo
nempe bello quod propter imagines in Leonem colla-
tum est.

626, 17. Θεραπευτικοῖς λόγοις] Barb. Peyr. etc. solus
Reg. male, quod ex eo expressum, ac redditum, Θεραπευσι-
καῖς. coepit verbis blandis velle capere.

627, 6. post vocem ἀνατροπεύς, lacuna est ex Barb.
Peyr. etc. sarcienda. ἐπὶ τούτοις χαλεπήνας ὁ τύραννος, ἐνέχε
τῷ μακαρίῳ, ὡς Ἡρώδης. haec tyrannus moleste habens, beato
viro insidiabatur, haud secus ac olim praecursori Herodes.

Ibid. 20. σοφῶς καὶ πράως] Reg. Anast. etc. sapienter,
blandeque.

628, 8. προφητευθῆναι τῷ ἀγνώμονι] Reg. Peyr. etc.
divina gratia illustratum id scelesto illi praedixisse Germa-
num. ἐπ' ὅρου καθήμενον.

Ibid. 17. Πρώτῃ Γρηγόριος. τῆς τε πολιτικῆς] Reg. etc.

629, 6. ἀριθλήως αὐτὸν ἐλέγχει] manifeste redarguit
perosculescimus.

630, 1. ἡσύχασεν] privatus egit in paterna domo. haec
enim vis illius vocis, uti supra in Meletio visum, sic iussu
ἡσυχάζειν Nicaenae synodi decreto.

Ibid. 20. φωβηθεὶς ἀνέστρεψεν] Reg. Peyr. etc. quae
vox aptior, quam quae edita, ὑπέστρεψεν. est enim velut
pedem referre, ac ἀνακάμπτειν; non simpliciter reverti. Λε-
noph. ἐπεὶ ἐγγὺς τοῦ τείχους ἐγένοντο, ἀνέστρέφοντο. cum ad
moenia accessissent, retro reversi sunt.

631, 9. ἀπέστειλεν κατ' αὐτῶν] Reg. etc. κεφαλὴν ποι-
σας εἰς αὐτούς. quod etiam legit Anast. praefecto illis in
caput, manete, etc.

Ibid. 17. ἔκκαλοι τελούμενα. καὶ πολλοὶ ἀπέθανον.

632, 14. Σουλεϊμάν ὁ υἱὸς τοῦ Ἰσαὰμ αἰχμαλωτεύσας.
Τιβέριον υἱὸν εἶναι Ἰουστινιανοῦ] Reg. etc.

633, 6. ὃν Γάμερ ἡγεῖτο] *e quibus prior erat Gomer;* non summus inter eos, ut reddidit interpr. liquet enim ipsum Sulimanem summum ducem fuisse, qui ex 90000 60000 millia ipse educeret; denaque millia in singulos tres reliquos praesides, ad belli levandam molem, ac distrahendas Romanorum vires, uti solet in eiusmodi, ac in dies cernimus, distribuisset: ubi etiam minus attento interpr. decem, ac viginti millia, mille sunt, ac duo millia. egregium vero Arabibus exercitus sic angustos educere. καὶ τούτου ἔχόμενοι: *post eum proximi, καὶ μετὰ τούτους Σουλεϊμάν: post hos denique;* ut solus expeditionis ordo referatur, non ducum dignitas notetur.

Ibid. 15. πλείους ὄπλοις ὤλωντο] *Anast. plures ex his armis ipsis perierunt:* graviore forte armatura, quae impedimento fuerit ad expediendam fugam, aliudve quod ex pugnandi arte sit. sequitur in Peyr. ὀπταχόσιοι δὲ πον ὄπλομαχῖται ἐξ αὐτῶν. *octingenta tamen supra sexies mille ex eis armati pugnatore, etc.*

634, 4. παρανομωτάτου Σύρου] *Anast. Reg. etc. nequissimi Syri,* nec bene *Isauri*, quod redditum est. positum id pro Eutychianista, seu Iacobita, quod erant maximam partem Syri, ac audiebant Iconoclastae; qui et ipsi tollendo imagines, incarnationis veritatem tollent; quo eos nomine, et ut veros Δοκῆτας multis exagitat S. Niceph. in antirrheticis, dignis certe quae aliquando Latio donata fiant publici iuris. ἀνδριάς τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου. non esse hunc integram Theophanis textum, sed alia quoque scripsisse quae S. Niceph. habet, ut de Arcadii statua ad Xerolophum collapsa, liquet ex Anast. pleniora haec referente, quod P. Goar non advertit.

Ibid. 16. ἐν ᾗ μία διεσώθη ἐκκλησία] *in qua sola ecclesia servata est;* maior scilicet, ac Nicaenorum patrum conventu, pictisque imaginibus celebris. ὑμεῖς οὐκ εὐπορεῖτε. sic bene Peyr. legeritque Anast. *vos non valetis.* Cedr. quoque: ὑμεῖς οἱ τῆς πόλεως ἀδυνατεῖτε. *vos cives non valetis.* κατὰ ὀλοκάτιν μίλιαριον. sic Reg. nec variae lectiones hic confingendae.

635, 20. κατὰ τὴν Σικελίαν] sic omnes codd. ubi male editam Συρίαν: refert enim dicta Leonis an. 16 quae et Cedr. recitat; nempe φόρους κεφαλικῶς ἐπιθεῖναι τῷ τρίτῳ μέρει τοῦ τῆς Σικελίας, καὶ Καλαβρίας λαοῦ. *census imposuisse capitatim pendendos tertiae parti populi Siciliae, et Calabriae;* quae solae fere eius ditionis in Occidente residuae erant.

636, 13. ἀγριώτατος θήρ] Reg. etc. *saeuissima fera*.

637, 8. γαμβροῦ τε αὐτοῦ ὄντι] Reg. etc.

638, 9. τὸν δόλον νοήσας.

639, 3. ἐκ προσώπου ὄντα] S. Niceph. τὴν βασιλείας
χρείαν εἰς Βυζάντιον ἀποπληρῶν. *Byzantii imperatoris vica-*
rius; qui ipse Monutes.

640, 3. κατὰ πᾶσαν τὴν πόλιν] *tota urbe*, ut bene Anast.
non ut redditum, *per singulas civitates*: de sola enim CP.
sermo, in qua Artabasus imperatorem agebat.

Ibid. 9. Κωνσταντῖνος ὁ βασιλεὺς] non bene omisa
prior vox interpr. siquidem et Artabasus imperator accla-
matus fuerat.

641, 3. ἐκράτησεν] Parb. Peyr.

Ibid. 8. καταποθῆναι. σὺν τῇ πόλει αὐτοῦ. σημειῶν ἐν
τῷ οὐρανῷ] Reg. etc.

642, 3. αὐτόμολος. χαρτουλαρίῳ τελοῦντι] Peyr.

Ibid. 7. τῆς διαθήκης δέ μου. εἰ ἐμοὶ πεῖθεσθε.

Ibid. 16. θεολογούντος ἀκοῦσαντες] *audientes de deitate*
loquentem.

643, 13. στρατοληγῆσας] *militum delectu habito*. sic et
Anast. nec quicquam ad rem, *dum iter ageret*; res tanta non
defunctariam operam, sed totos tyranni conatus exigebat.
S. Niceph. ἐπιστρατεύει κατὰ τῆς τῶν ἈσIANΩΝ χώρας, καὶ
τὰ ἐκείνης χωρία ἐλυμαίνεται πικρῶς. sic enim emend. non
ἐπημαίνεται. *suscepta in Asiae regionem expeditione, popula-*
tionibus infestam reddebat.

644, 6. ὑπερμάχους Κωνσταντῖνον] Reg. etc.

Ibid. 13. καὶ κατέλθεν κόνις εἰς τόπους] Anast. *cinis*
descendit per loca. interpr. *pulvis imbris instar in diversa*
loca decidit. adduci non possum, ut sic exponam, aliudve
putem τόπους, quam nomen proprium, vicumque ac lo-
cum peculiarem; ipsum forte ad quem Leo Basili filius ce-
lebre monasterium virorum eunuchorum extruxit, quod SS.
Lazari et Mariae Magdalene sacris exuviis ditavit. εἰς τοὺς
λεγομένους τόπους, inquit Leo grammaticus p. 481 sic nun-
cupato loco, ac regione sive urbis, sive quae parum ab urbe
distaret in Thracensibus. *satis ad miraculum, ac ostentum ut
certo uno loco sic pluat pulvis, et ut in annales referri pos-
sit. Cedr. cum nihil amplius explicet, satis indicat proprium
se nomen istud accepisse. valde inaccuratus auctor, ut his
vocalis loca varia, pluraque intelligi voluerit.

644, 16. κρατεῖ τῆς ἀρχῆς Ἰζίδ] *imperium capessit Isid cognomento Lipsus.* non bene interpr. *Cui filius Isid successit*: satis enim sequentia indicant non fuisse Validi filium, cum Marovam illius se filii regnum asserturum praetextens in eum movisse describatur, eiusque subinde fratrem, quem et sustulit: ipsosque postmodum filios Validi.

645, 2. θνήσκει ὁ Ἰζίδ.

Ibid. 8. post Σουλεϊμάν, ubi mendose θνήσκει; ut dan-dum aliquid coniecturae, legam ego, φθάσας; nec aliud au-ctor scripserit, cum venisset ad fluvium Litam.

646, 14. ἐν οἷς ὁ Μονούτης.

Ibid. 16. αὐτούς. ἐγένετο δέ.

647, 5. περιεβάλοντο] ultimam, καὶ γυναικείαν στο-λήν, male repetitum ex Reg. non habet Peyr. eius loco Anast. reddit, *cilicinium vestimentum*; ut vox alia alii substi-tuta sit. τῷ ἀπὸ τοῦ ἐπισκόπου κουράτωρι Μαρχελλίνῳ. emen-date Peyr. cum Marcellino curatore ex Gangrensi episcopo. μονοστράτηγον πεδήσας. Anast. *vincitum patri per murum mon-strabat*; ego, *e muro aspectandum vincitum ostendebat*: non, *vinculis de muro suspensum*, uti redditum est. erat enim Artabasus Nicetae pater in urbe, eique Constantinus con-sueto stratagemate vincitum filium pro moenibus obtende-bat, ad illius inflectendum animi robur, ac tentandam dedi-tionem.

649, 2. ὁ βοηθῶν τῷ ἄσεβεϊ] Peyr.

Ibid. 14. μάλιστα δὲ σωφροσύνη] bene Anast. *maxime-que pudicitia; castitate*: non ita bene, *temperantiaque maxi-me τὸν δὲ Ἄβας τὸν πολλά.* Reg, etc.

650, 8. ἐστασίασαν δὲ καὶ οἱ] Reg. etc.

Ibid. 18. ἐξαποστείλας ἀόπλους, προσελάβετο καὶ τοὺς πρὸς πατρὸς συγγενεῖς] Reg. etc. *securitatis fide concessa emissis inde inermibus Arabibus, etiam suos paterna ex stir-pe cognatos assumpsit, ac Byzantium transtulit.* non ut so-nant verba interpr. ipsos Arabas inde eductos cum con-sanguineis, Syrisque aliis monophysitis ita transtulit. Cedr. habet. τοὺς πρὸς μητρὸς συγγενεῖς. etiam Anast. *suos ma-terna ex linea descendentes.* quid habuerit S. Niceph. non liquet, statim coepta huius expeditionis narratione occur-rente grandi hiatus in eius historia.

651, 17. προμαστιζὼν τὸν ἄσεβῃ Κωνσταντίνῳ] Reg. Peyr. *verberum hoc praeludio impium Constantinum castigans.* libet hanc luem, quam praeter Theoph. eiusque sublectores,

etiam S. Niceph. exaggerat, S. Theodori Studitae gravissimi auctoris verbis referre. sic ergo ille in patre suo Platone. ἐπειδὴ δὲ ἐνέσκηψε κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ὁργὴ οὐράνιος ἀγὺ με γὰρ ταύτην δηλῶσαι ἢ ὑπόθεσις· φθορὰν δὲ μάλιστα ἐπάγουσα πάνδημον, οὐκ ὀλίγαις μὲν ἄλλαις χώραις τε καὶ πόλεσι, μετενδημούσα, ὥπερ τις Αἰγυπτιακὴ μαστιγὲς ἐκ τῆς δὲ εἰς τὴν δε, μάλιστα δὲ τῇ βασιλιζούσῃ Βυζαντίδι. ταύτη τοι καὶ καταλύουσι τὸν βίον οἱ αἰέμνηστοι. οὐκ ἄκαιρον δὲ ὠφελείας χάριν καὶ τὸν τοῦ θανάτου τρόπον ἐπισημάναι. γένοίτο γὰρ ἂν τὸ διεγήγημα ἐκδειματοῦν τὰς ψυχὰς τῶν συνετῶς ἐπαύνυντων. ἑωρᾶτο ἑξάπινα ἐν τοῖς ἐκάστου ἐσθήμασι ἐν βαφίδι ἐλαιώδει τὸ σημεῖον τοῦ ζωοποιοῦ σταυροῦ κατεστιγμένον, ὅλα παρὰ χειρὸς ὠραιοχραφούσης. μᾶλλον δὲ, ἐπεὶ Θεοῦ δακτύλῳ, καὶ ὑπέρτερον ἐθροεῖτο ὁ ληφθεὶς, ἐπεισῆμι εὐθὺς ὁ θάνατος· αὐθήμερον τοῦ αὐτοῦ καὶ νεκρὸν ἐκκομίζοντος, καὶ νεκροῦ ἐκκομιζομένου. δύο ἐπιτοαυτὸ ἐπὶ σίμπος· δις δύο ἐπὶ ζῶον ἀχθηφόρον· φόρτοι ἀλλεπάλληλοι δυστυχῶν σωμάτων· θρηνοὶ τανταχοῦ ἡχούμενοι, καὶ ἐλρευολογίαι. ἡ τὸ νοῦν οἱ ἐκκομισταί· ἐσπανίζοντο οἱ ἐνταφιασταί· ἐκλείοντο οἰκοί· ἐκενοῦντο ὅγεωνες· ἐπληροῦντο πολυάνδρια, διὰ μέσου δυοῖν μηνῶν, τῆς πολυανθρώπων τε καὶ μυριοκίδος πόλεως, ἐρήμου καὶ ἀοικίητου ἐποφθείσης. ταῦτα ἐν ἡμέραις Κωνσταντίνου τοῦ δυσσεβοῦς βασιλέως, ἢ οὐ ἢ εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ καθυβρίσθη, εἰδωλον πλάνης ὀνομασθεῖσα παρὰ τοῦ λαοπλάνου ἑξαγίστου. quia vero per id tempus dei ira coelitus ingruit (cogit enim argumentum eam narrare) quae interitum maximum, plebisque perniciem universae, non exiguis aliis oppidis, atque urbibus, sed praecipue urbi Augustae Byzantio afferret, haud secus ac Aegyptiacum flagellum quoddam ex alia, ad aliam civitatem, ac regionem commigrans; hac quoque sempiterna digni memoria Platonis parentes vitam commutant. haud vero importunum, ut et utilitatis gratia, mortis ipsum genus perscribatur: sit plane narratio eiusmodi, quae eorum animis qui prudenter obaudient terrorem iniiciat. apparebat repente vivificae crucis signum, singulorum vestibus olei tinctura, velut peritae manus, ac penicilli artificio, aspersum. imo, quod dei digito, altiorque providentia sic notatis terror incuteretur, confestim mors subingrediebatur; ut uno die idem tum mortuum efferret, tum mortuus ipse efferretur. erat videre duos simul in eadem sandapila; quatuor eidem iumento impositos; miserabilium cadaverum aliam alii succedaneam vecturam. ubique laments, planctusque personabant: pollinctores vires deficiebant; qui iuxta persolverent rari extabant: claudebantur domus; in plateis nulli extabant; tumuli cadaveribus pleni erant; ut duorum

mensium spatio urbs populosissima, innumeraque hominum multitudine frequentissima, deserta pene, ac habitatoribus desolata extiterit. contigerunt haec imperante impio Constantino, a quo dei imago probro habita est, quam scelestissimus impostor erroris simulacrum appellaret. Bellus scilicet anti-stes nostrae aetatis sectariis.

652, 4. ἐν τε τοῖς τῶν ἀνθρώπων ἱματίοις, καὶ εἰς τὰ] Reg. Barb. etc. post vocem ἀπὶρία, grandis irrepsit lacuna contra Reg. cod. Cedr. Anast. etc. fidem. nam sequitur, κατέλαβεν δὲ καὶ θεομηνία ἀφειδῶς ὀλοθρεύουσα οὐ μόνον τοὺς ἐν τῇ πόλει, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν. sed et divina invasit ultio, quae non solum existentes in urbe, verum etiam in circumvicina urbis regione nullo delectu interneccióni daret. ἐγένοντο δὲ καὶ φαντ.

Ibid. 14. ἔσχατον ἐξηγοῦντο. ἐώρων δὲ τοὺς αὐτοὺς καὶ εἰς οἴκους. ὥστε καί] Reg. etc.

653, 3. ὑποτετρακανθίλους σανίδας] Barb. Peyr. iumentorum in quadrum clitellis instructorum dorso instratis asseribus, imponent. interpr. animalibus in quadrum ad invicem iunctis, etc. id genus machinae sic in quadrum iunctis animalibus haud satis capio, nec Anast. aut S. Nicephorus quicquam insinuant, apud quos solum stratos dorsis animalium asseres sic egerendis defunctorum corporibus invenio. favet allatus modo S. Theod. verbis illis, δις δύο ἐπὶ ζώον ἀχθηφοροῦ. videre erat quattuor uni iumento impositos; quot sane vehere robustum iumentum sic clitellis velut quadrifidis, ac asseribus instructum, nihil incommodum erat; quattuor vero iumentorum vecturae, ea coniugatione quam sibi P. Goar confingit, nec duodecim aut quindecim corpora fuissent satis; quibus efferendis longe commodior curruum usus, e quibus itidem facile sic sine more, ac temere in scrobem, fossamque conicere.

654, 4. ἐκινήθησαν ἐκ τῶν] Reg. etc.

Ibid. 8. τούτων γὰρ μετὰ] Barb. συγγενεῖς μὲν καὶ αὐτοί] Reg. etc.

655, 17. καὶ καταληφθεῖς.

656, 11. συλληφθέντων θησαυρῶν] Reg. etc.

Ibid. 19. ἡ ἐπὶ Μαρουάμ ἄλωσις] vastitas, desolatio ex bellis ab eo gestis.

657, 8. ἐκ τῆς τοῦ Χαγάνου] Peyr. etc.

658, 8. καὶ κατὰ τὴν Ἀραβίαν] Reg. etc.

Ibid. 14. συγγενεῖς τῶν προαρξάντων] iis iuncti sangui-

ne qui rerum summum ante tenuerant. imperio in Saracenos ante potiti erant. illud interpr. *nuper dominium adeptis*, in eos magis quadret, qui tum rerum summam capessiverant, ac imperio vitaeque Maruam exuerant.

659, 3. καθ' ἐκάστην ποιῶν] Anast. Reg. etc. male καθ' ἐκάστην πόλιν. non ita Constantinus urbes obibat in singulis conventus habiturus, sed in una urbe, ac CP. conventus eiusmodi quotidie habebat, ac quam erat editurus absolutam impietatem (sequenti nimirum anno publica e publico conciliabulo imaginum proscriptione) parturiebat: qui est clarus sensus auctoris.

Ibid. 8. χορδάψω] Reg. etc. καὶ Κωνσταντῖνος.

Ibid. 15. ἐκ τῶν καθολικῶν θρόνων] Reg. etc. *cum nulli universalium sedium vicarii adessent.* sic enim ego tum omis- sam particulam ἐκ exposuerim, quam omnes codd. reprae- sentant; ut sit velut ἐκ προσώπου. tum vocem καθολικῶν, qua non fides hic designetur, sed universalis pro patriarchatus ratione auctoritas; etsi tum revera quattuor illae Sedes rectae fidei haerebant, una Constantinopolitana ab ea devia. eodem argumento auctor invectivae in Constantinum Cabali- num tom. 2 auctarii nostri pseudosynodum istam exagitat. ποῖος πατριάρχης εὐρέθη ἐν αὐτῇ; ὁ Πῶμης οὐ κατεδέξατο ἔλθειν. ὁ Ἀλεξανδρείας, οὐδ' ὄλως. ὁ Ἀντιοχείας, οὐδὲ τὸ σύνολον. ὁ Ἱεροσολύμων, οὐδὲ ἅπαξ. λοιπὸν ποταπὴ ἐστὶν αὐτῇ ἡ σύνοδος πατριάρχην μὴ ἔχουσα. quis in ea patriarcha inventus est? non sustinuit Romanos antistes ad eam accedere: Alexandrinus adesse noluit: Antiochenus conventum sprevit: Hierosolymitanus omnino respuit. plura idem auctor in eam rem, totamque Constantini, ac parentis Leonis historiam, nec non eorum adversus sacras imagines tragoediam, quae sint illustrando Theoph. plura item S. Niceph. luculenta illa confutatione Copronianae huius synodi; ac, eius quae eam confirmavit, pseudosynodi Theophilianae, quae extat in Reg. codice. S. Stephanus iunior. "qui oecumenicum illud concilium vocari possit, quod nec Romanus antistes (citra cuius auctoritatem nullo modo fieri potest, ut res ecclesiasticae ad normam redigantur) gratum habuit, nec denique Hierosolymitanus?" tanta certe Romani antistitis in synodis, quae oecumenicae sint, auctoritas, ut nec Graeci schismatici post discessionem a Rom. sede, habitasque synodos in Ignatii ac Photii causa, ullam sibi synodum oecumenicam numerare praesumpserint.

661, 10. ἐπελθεῖν τε αὐτοῖς μελετῶντα μετὰ] sic ex Vat. emendatum in Barb. legitque Anast. atque in eos irruerit

meditantem, cohibuit cum copiis. hic certe unus sensus congruit; ut ita victor Abusbulim in Syros Arabas irruere voluerit, non ut Syri Arabes clade tanta attriti in victores Maurophoros; quod edita ex Reg. et aliis habent. idcirco etiam ea repressi conatus iniuria in Abdelam exacerbatus, in interiorem Persidem movisse statim narratur; qua in expeditione eiusdem Abdelae dolo sublatus est. *εἰς τὴν ἐνδοτέραν.* Reg. etc. non ut male editum, redditumque, *δευτέραν.*

661, 19. *ἐνωθεὶς τε αὐτῷ]* illi unitus; cum eo ad colloquium admissus, ac cum ei ut summo amerae dominoque dux ipse minor astitisset, ab eo occiditur propriis manibus; dissipatis statim larga manerum exhibitione, quas adduxerat, turmis. haec auctoris clara sententia, nonnihil obscurius interpr. expressa.

662, 9. *εἰς τὴν Θράκην. διὰ τὰ πτισθέντα κάστρα]* ob novas conditas urbes, et oppida: quibus scilicet habitarent, qui translati fuerant e Syria, et Armenia: clarius haec, pauloque forte diversa S. Niceph.

Ibid. 20. *τῷ δ' αὐτῷ ἔτει]* cum sit novus annus, emend. ex Peyr. etc. *τοῦτῳ τῷ ἔτει.*

664, 4. *μηδὲν ἀξιόλογον τῆς ἐκεῖσε κληρουχίας ἔχοντες]* cum supernae illi haereditati nihil comparabile, ac dignum haberent.

Ibid. 14. *στρατηγὸν τῶν Ἀρμενιάκων]* Anast. Rég. etc.

Ibid. 17. *ἔλθων εἰς Βερέγαβαν]* Cedr. *εἰς τὴν κλεισοῦραν Βερέγαβαν.* veniens ad clusuram Beregaba, non ut hic interpr. distinxit.

665, 6. *μετέθῃ ἢ κάρα]* de Graecorum tota traditione circa S. Ioannis caput, eiusque triplicem inventionem docte brevi proditura v. cl. Caroli du Fresne Ambianensis lucubratio, patri Goar audita et expectata, mihi etiam auctoris humanitate, qualem fere digessit, visa; nec sine voluptate lecta. ad calcem extabunt, quos mihi tractatus eminentissimi cardinalis Mazarini in eam rem luculentos bibliotheca suggesserat: in quibus praecipuus qui tertiam Comanis Constantinopolim inventionem ac translationem sacri pignoris Ignatio patriarcha, Michaëleque et Theodora AA. auctoris aequalis stylo gravi enarrat, necdum iuris factus publici; cuius etiam Romae penes doctissimum, ac amicissimum Leonem Allatium exemplar extat. *τό, κατὰ τὴν Ἐμεσηνῶν πόλιν.* ego, in templum eius, quod extat magnificum in urbe Emesa; in qua etiam erat Spelaei monasterium.

665, 18. ἐγένοντο δὲ καὶ ἐν] Reg. etc.

666, 4. εἰς τὸν οἶκον τῆς πλάνης αὐτῶν] nihil cogit ut ipsum Mechae templum cum P. Goar intelligamus; nisi Dabecum ipsa Mecha esset, quod non facile suadeat. satis enim auctor haec omnia in eo oppido, eiusque Meschita factum indicat; nec in Arabia, ubi Mecha, sed in Perside, cuius Maurophori populi, ac apud quos Abdelas iam imperaret, extincto Maruam, ac superiorum Arabum imperio: qui ipse protosymbulus sit, cuius ita filium desipientes Maurophori adulationis excessu deum sibi sanxerint. ita sane p. 407 invenias Aaronem Arabum supremum ducem extruxisse Tyanae οἶκον τῆς βλασφημίας αὐτοῦ: nempe Meschitam unam, uti ubique solent in urbibus quas suae faciunt ditionis; nisi in eum usum Christiana templa commutant, uti factum CP. et supra Damasci, etc.

Ibid. 13. πέμψας δὲ Σαλήμ] Peyr. δ' Ἐλισχος. Anast. etiam, *Selichus*, εἰς τὴν καθολικὴν. Reg. Peyr. etc. non adiecta voce, ἐκκλησίαν: quod et elegantius.

668, 2. τὴν διὰ γῆς. ἐθνῶν χιλιάδας κς'] Reg. et Pal. etiam Peyr. ς' habet, etsi in eo prior numerus excidit.

Ibid. 20. κομβένθον ποιήσαντες] Reg. κομβέντον, Peyr. vox est Latina, *conventum facientes*.

669, 11. Θεόδωρον τὸν πατριάρχ.] Reg. etc.

670, 9. ἀπὸ τῆς Χαζαρίας, καὶ Βουλγαρίας] sic Anast.

671, 1. ἀκωλύτως.

Ibid. 17. οὗτος δὲ λόγος.

672, 3. ἐξῆλθον πάλιν οἱ Τοῦρκοι] Reg. Peyr. etc. Ἀράβων, ἐξ ἀμφοτέρων. κεφαλαλογούμενον αὐτὸν ἢ μίτρην. Reg. etc. μέλι εἰ ταῖς ῥίσιν. Reg. et Pal. at Peyr. ut est editum, legitque Anast.

Ibid. 14. ὁ αὐτὸς εἰσέ] Anast. *Hise*, ut sit, ipse *Iscibimusae* paulo ante nominatus, ac qui reipsa Abdelae morem gessit, ut remedium sic dementans acciperet. male ergo emendatum εἰς. ita fere consuevimus, ut semel expressis nominibus oblongioribus, aut compositis, ex prioribus literis, aut syllabis eadem repetamus: uti hic quoque in eadem voce factum lib. ult. τὸν δὲ Ἰσεί ἀναίσθητον. *Iscibimusae sensibus destitutum domum reportarunt*. Reg. Peyr. etc. πληροῦς; τὰ περὶ τὴν κεφαλὴν, πάσας τῆς τὰς. sic ex Reg. una cum Peyr. sanus textus, ut nihil desit, autve redundet, uti notatum est. Μονὰμ δὲ τῷ. leg. cum Anast. Μοναμὲδ τῷ maiori depravatione editum Μονάμ.

673, 10. *συναθροζόμενον αὐτῷ*] Peyr. emend.

675, 2. *τοὺς τὴν ὑπ' αὐτοῦ βασιλ.* Barb. Peyr.

Ibid. 13. *ταῖς ἀκταῖς προσορμισθέντων*] *cum ad petrosas oras applicuissent. τραχεῖς τόποι, ii dicuntur. act. 17. loca aspera*, importuosa; ad quae naves vento flante tutam stationem habere nequeant. exponit S. Niceph. his verbis. ἀλλόμενος γὰρ ὁ τόπος, καὶ τοῖς πλέουσι δυσφορώτατος. *importuosus enim est locus, et navigantibus difficilis. non ergo bene, cum littora legerent, etc.*

676, 9. *τὰ πάθη αὐτῶν*] Reg. et Pal. at Peyr. et Anast. αὐτοῦ, ut editum est. *ac eius vitia traducerent*; nempe Constantini apud ipsum Stephanum inclusum ad quem itarent; cuius etiam criminis ab eo rei acti sunt. sic certe fictus ille ex aulico Constantini monachus Gregorius in vita Stephani, deluso eodem Stephano, ac ab eo monachi habitu derisorie impetrato, cogi se ac socios a Constantino ad Iudaismum, ac Saracenorum impietatem apud eum simulatis lacrymis questus est: ita nimirum persuasum habente tyranno de ipso re ipsa queri, qui ex animo orthodoxi essent, ac Stephano addicti. cavebat nimirum nequissimus homo quam diligenter ne impius audiret, eoque nomine quanquam in omnibus obsequentissimum, ac eius addictissimum haeresi patriarcham Constantinum saeva nece sustulit, quod secreto prodito sussurrans Nestorianismi eum insimulasset. nihil ad rem, quod redditum est: nec auctor τὰ πάθη, sed τὸ πάθος, vel magis τὸν ἄθλον scripsisset, ut ita de ipsius martyris triumpho loqui voluisset. hoc sensu Naz. *παραδειγματίσας καὶ θριαμβεύσας τὴν ἁμαρτιανὸς αἰτίαν ὕβρεως.* pro altera lectione Regii cod. et Pal. maxime facit, quod habet ipse Theophanes Constantini anno 27 pag. 373 abs se hic dicta explicans; cum ait dictos proceres idcirco ab eo neci datos, ac in iis Strategium Podapogurum, quod cum alias turpis, ac nefariae libidinis Constantino minister esset, rei pertaesus, beato sancti Auxentii incluso (nempe S. Stephano iuniori) eas turpitudines sacro exhomologesis ritu exponeret. *ὑπονοούμενος τὴν ἐκ τῶν ἐξαγορεύσεων προσγινομένην αὐτῷ αἰσχύνην. veritus probrium quod ex confessionibus illi accedebat.* en ubique quid τὸ πάθη θριαμβεῦσαι, sive sua, sive etiam Constantini, occasione sua ipsorum confitendi, cuius turpitudinum aut conscii fuissent, aut ministri; ac quam belle ad Stephani isthaec tracta praeconia. *σπαθῆριος κατὰ τὸν Βησῆρ. Beseris spatharius,*

677, 13. *κληρικούς τε καὶ μοναχούς, καὶ λαϊκούς, μύστας αὐτοῦ καὶ*] Reg. etc.

678, 9. οἱ δὲ λεγόμενοι παρ' αὐτοῖς. ἀφ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ. ἐπισκόποις καὶ μοναχοῖς, καί. Reg. etc.

Ibid. 18. ἐγγράφως, καὶ ἀγράφως ἀποκηρύττων] *scripto, ac viva voce proscribens.* interpr. ad *προσβείας* refert; quod minus placet. liquet ut Constantinus utrovis modo insectatus sit S. Mariae, et sanctorum aliorum intercessionem, ex vita S. Stephani iunioris, invectiva Joannis sive Hierosolymitani sive Damasceni, eius pseudosynodi actis, eorumque confutatione, tum quae extat in 7 synodo, tum quae necdum prodiit S. Nicephori.

679, 12. ἀναδείξας αὐτό] *Peyr.* etc.

Ibid. 16. ὁ αὐτὸς μὲν. καὶ Ταρασίῳ τῷ ἀγιωτάτῳ] *Anast.* Reg. etc.

680, 8. ὁ ἀπὸ Σκλάβων] *libertusne*, cuius ea ratione ordinatio illegitima dicatur? aut forsau, meliusque, quia eunuchus; sponte scilicet eviratus, ad aulae obsequium, quod clero inhabilem facit; non humana iniuria sic mutilatus, uti eunuchus fuit S. Ignatius, iure post modum creatus patriarcha Constantinopolitanus. οὐ μὴν δὲ καὶ τὰ. Reg. etc.

Ibid. 14. τὸν Οὐαλεντινιανὸν ἀγωγόν] *Reg.* Οὐαλεντινιανοῦ. *Peyr.* *Anast.* *aqueductum Valentiniani.* etiam S. Niceph. τοῦ ὕδατος ὁλκὸν ὃν Βαλεντινιανὸς ὁ βασιλεὺς κατεσκεύασεν. *aqueductum illum, quem Valentinianus imperator olim extruxerat.* verum Theophanes Valentiniani anno 4 Valenti hoc aedificium tribuit, hactenusque Οὐαλεντινιανικὸν vocari assertit, quod illic *Reg.* aliiq. *codd.* constanter habent. melius ibi *Cedr.* Οὐάλεντα ait appellasse quasi suo indito nomine, ex quo melius Οὐαλεντικὸν fiat quam quod vel hic, vel ibi apud Theophanem habetur. ἐπιλεξάμενος ἐκ διαφόρων. καὶ τοῦ Πόντου. καὶ τῶν νήσων. Reg. etc.

682, 4. ἀναβιβάσαντες αὐτόν] *Reg.* etc. λαβὼν τὸ ὠμοφόριον. haec est quam depositionem realcm vocant, seu degradationem, quam et mortis poena secuta sit. percussio illa in faciem ipso libello fiebat, eratque id moris in iudiciis. sic et Heraclium in Crispo, seu Prisco fecisse habes apud S. Nicephorum. τῇ δὲ ἐξῆς.

Ibid. 11. σηρικὸν καὶ ἁμανίκωτον κονδόν] *Reg.* etc. *Anast.* tamen ἥρινον, cum reddat, *lanceo brevi, et sine manicis vestimento:* quod et aptius videatur, serica veste minus forte congrua huic, quam Constantinus ludebat, scenae. *σακκουμένου.*

683, 13. μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας] *Reg.* etc. δύο γὰρ τί-

καὶ αὐτοῦ. latet me unde P. Goar in not. tres habuerit ; nisi eum memoria fefellit : tertius enim Nicetas abrogata iam Constant. dignitate natus videtur.

684, 1. ἐν τοῖς Πελαγίου] Reg. etc. in Pelagii sepulchra. hic emend. Cedreni textus, quo habetur, εἰς τὸ πέλαγος : plane, εἰς τὰ Πελαγίου. vel ut ipse scribit, τὸ Πελάγιον.

685, 8. τὴν ἐκ τῶν ἐξαγορεύσεων] Reg. etc. προσοικεῖσθαι τοῖς τοιοῦτοις. καὶ τῷ μακαρίῳ Στεφάνῳ τῷ ἐγκλείσθῃ. sic legit redditque Anast. quicquid modo codd. vocem Στεφάνῳ desiderant. liquet de eo S. Auxentii incluso martyre hic agi, de quo supra, cum ipsius Strategii, ac sociorum certamen relatum est, ea occasione quod ii ad illum frequentes irent, suaeque illi peccata sacro exhomologesis ritu exponerent : ut sunt fere etiamnum apud Graecos soli religiosi, οἱ πνευματικοί, ac confessarii, quos vocamus ; quicquid nostrates multi aegre ferant id nobis muneris, ac mendicantibus, tanta Romanorum pontificum indulgentia, et ut velut vicarios suos in animi foro toto constituent, delegari. male ergo P. Goar nescio quem sibi Macarium S. Stephani iunioris socium inclusum confingit. tantam hanc in monasticum ordinem scelestissimi tyranni sevitiam libet hic paucis S. Theodori verbis in Platone patre referre. ἡμαῖς τηνικαῦτα ὁ χειμὼν τῆς ἀσεβείας, Κωνσταντῖνος ὁ δυσσεβῆς λογισμός, τὸ τῆς κακίας δοχεῖον, ὁ πολυκέφαλος δράκων, ὁ τῆς εἰκονομαχικῆς αἰρέσεως τριστάτης, ὁ τοῦ μοναδικοῦ τάγματος πικρὸς διώκτης. ὃς τίνα μὲν τῶν καθ' ἡμᾶς Ναζιραίων οὐκ ἐξηπάτισε· τίνα δὲ χρυπτόμενον οὐκ εἰς μέσον ἤγαγε· ποῖον δὲ ἀντιφερόμενον οὐ κατέσπασεν εἰς τὸ τῆς ἀσεβείας βάραθρον· ὥς εἴ που τινὰ ἐναπολειφθέντα τῶν ἐπιφανῶν, ὥσπερ τινα σπινθῆρα ἐν ἀποβύστῃ τοπῷ κείμενον, ἐν νεκροῖς λελογίσθαι παρὰ τῶν ἐτι ὑπὲρ γῆς ὄντων. vigeat tunc temporis impietatis procella, Constantinus mens impia, nequitiae conceptaculum, multiceps draco, iconomachorum haeresis dux alter, monastici ordinis saevus persecutor. quem ille nostrorum Nazaraeorum non sustulit? quem latitantem non in medium produxit? quem resistentem non in impietatis barathrum detraxit? ut siquis ex illustribus alicubi superstes esset, velut scintilla in obscuro loco posita, inter mortuos iis computaretur, qui hactenus super terram lucis usura fruebantur : qualis subinde S. Plato describitur, quem plerique vivere nescirent, miraculo habitus cum extincto tyranno Byzantium petiit, relicta tantisper solitudine, ubi vere scintilla unus ipse in monachorum multam segetem prorexit. εὐθυναῖσαι τὰ εἶδη. Reg. etc.

685, 18. *γαργαροὺς ἐγύμνωσεν*] Reg. etc. etiam Anast. *denudavit*. redditum velut esset *ἐγύμνωσεν*. *duris laboribus exercuit*. τό, ἔλογραφία, S. Niceph. *κηροχύτου ὕλης εἰκονογραφία*: *imagines cera fusae*: ipsa vox etiam, ligno factas, quod Anast. reddidit, sonat; rudiusque legisse *ἔνλογραφίας*. ἐν τῇ Ἀβραμαίῳ. huius ecclesiae historiam, ac Christi in ea characteris luculenter auctor anonymus auct. nostri tom. 2.

687, 11. *προσαπαντώντων*] Reg. Peyr. etc. τῇ γ' τοῦ αὐτοῦ.

Ibid. 18. *σὺν τῷ τοῦ Κωνσταντίνου νιῷ*] Barb. Peyr. etc. ipseque Reg. nisi quantum vox breviate difficilem lectionem facit, ac exscribentem fefellit.

688, 2. *καὶ ἐσκόλευσαν αὐτήν*] Reg. etc. *eam depravati sunt*: male fallentibus oculis exscriptum, *ἐσκόλευσαν*. ὁ Σουλᾶχ. ὑπὸ τὸ θέμα τῶν Θρακησίων.

689, 6. *ἀπογνοὺς ἑαυτοῦ*] Reg. etc.

Ibid. 14. *ἔπρασεν πάντα τὰ μοναστήρια*] Reg. etc.

690, 3. *αἰλείφων, ὑφῆπτε πύρ*] *ignem succendit*. Reg. etc. *παρέπεμψεν*.

Ibid. 14. οἱ δὲ Μομφουεσιεῖς.

Ibid. 20. *ἐκ προσώπου ὧν τῶν ἐκεῖσε*] *qui Cypriorum in urbe procurator erat*.

691, 16. *εἰς τὰ κάστρα ὕπερ ἔκτισεν*] Reg. etc.

692, 4. *ἐπέρασαν τάτε φλάμουλα*] Reg. Peyr. etc. ἀπὸ λύσας δὲ τοὺς ἐπάρας, τὸν στρατὸν ἐν σποδῇ ἀπεκίνησεν. π' χιλιάδας: etiam Anast. Peyr. etc. ut sit palam vitiosa Regii cod. lectio *γ' χιλιάδας*.

Ibid. 18. *ὡς λύσας τὴν πρὸς τοὺς Βουλγάρους εἰρήνην*] Reg. etc.

693, 4. ὁ δὲ Τελέριγος] Reg. Τελέριχος. Peyr. utrumque iuxta varias lectiones Anast. nemo quod est editum, Τερίγος. βουλῆς εἰμὶ τοῦ ἐκ φυγεῖν. Reg. etc.

Ibid. 10. *ἐκούρασεν πάντας*] Cedr. ἀπόλωσεν. Anast. *dissecuit medios*: quo tamen sensu nunquam reddita ea vox, etsi apud Theoph. crebro occurrat, sitque detondere. quid si ita detonsos aula amandavit? satis id poenae forsitan, et ut illa audita sic Constantinus canos vulserit.

Ibid. 18. *καὶ ἐνπλοήσας*] Reg. *felici navigatione* καὶ Peyr. *ἐμπλοήσας*, quod et Anast. legisse videtur: *ναυίγαν*, *navem ingressus*. post vocem *παρεδύθην*, illustrior Cedr. litera

διὰ τὴν Θεοτόκον *Μαρίαν* ἀλλ' ἀπὸ τοῦ νῦν τιμάσθω καὶ ὑμνεῖσθω ὡς Θεοτόκος ἀληθῆς οὕσα. *uivus adhuc igni inextinguibili traditus sum propter sanctam dei genitricem Mariam: deinceps vero colatur illa, atque laudetur, ut quae vera dei genitrix existat.* quem nimirum titulum homo Nestorii fulgine aspersus, ut testis illi cognominis Constantinus patriarcha, abrogatum ei pridem voluit.

694, 13. *Λέων καὶ Μαδὶ νιοί*] Reg. etc.

Ibid. 20. *ἐπιλεγόμενον Κάσιν*] sic Reg. perinde ac alii: nusquam *Καῦσιν*, quod nec bene ἀπὸ *καπνοῦ* deduceretur. putem ego excidisse secundam syllabam, ac scripsisse auctorem *Κάπνισιν*: quod nomen est ἀπὸ τοῦ *καπνοῦ* formatum.

695, 12. *νηπίου αὐτοῦ ὄντος. σωρευομένου καὶ αἰτουμένου*] Reg. etc.

696, 1. *καὶ τῶν ἔσω ταγμάτων*] *praetoriani*, aliique urbi praesidio existentes.

Ibid. 14. *ἰδού ἀδελφοί*] Reg. etc. *Κωνσταντῖνον βασιλέα*. Reg. Pal. etc. emendate.

697, 6. *προῆλθεν δὲ καὶ ἡ. μετὰ τὸ ὑπὸ τῶν σκήπτρων διὰ τῶν σχολῶν*] Reg. Peyr. etc. etiam Anast. *sceptris obsequentibus per scholas antelatis*, id est, obsequii causa antelatis per scholas honorariis.

Ibid. 16. *παρασταλῆναι ἀμφοτέρους ἐκ τοῦ μέσου*] *in ordinem redigendos; rebus amovendos*.

698, 14. post *Γερμανίειαν*, grandis lacuna Regii cod. et editorum suppl. ex Anast. Barb. Peyr. *καὶ ἦν ἐκεῖ δ' Ἰσβαυλὶ ὁ θεῖος τοῦ Μαδὶ. καὶ ἔλαβον πύσας τὰς καμήλους αὐτοῦ. καὶ ἤμελλον παραλαμβάνειν καὶ τὴν Γερμανίειαν, εἰ μὴ.* erat autem illic *Isbaali Madi* patrius, cuius etiam *camelos omnes ceperant: quin et Germaniciam capturi erant, nisi*, etc.

699, 2. *δύο χιλιάδες Ἀράβες*] Anast. legit *ἔξ*.

Ibid. 13. *ἀπολύσας καὶ ἄρχοντας μεγάλους κατὰ κύστρον*] bene Anast. *destinatis per singulas civitates magnis principibus; praecipuis praesidibus*, qui illis solertia caverent, Arabumque conatum depellerent. male interpr. cum ducibus confundit, quos voluit cum delecta trium millium manu hostium exercitum insequi, palautis cohibere, pabula igni consumere.

700, 1. *παρεκάθισαν τὸ Ἀμήριον*] Reg. etc.

Ibid. 14. *ὡς οὐδὲ Λυσίας*] Anast. bene, Barb. Peyr.

non ut Regius, οὐς *ea sacra, qua ne unquam Lysias, aut Agricolaus.*

702, 6. ἐπολέμησεν αὐτό] Peyr. etc.

704, 2. σὺν τοῖς υἱοῖς, τῷ πατρ.] Reg. Peyr. etc.

Ibid. 11. οἱ θέλοντες σωθῆναι, ἀκολύτως ἀποτάσσονται] Reg. etc. bene Anast. *qui volebant salvari, sine impedimento mundo renunciare*: monachi institutum arripere, quod Constantino imperante capitale fuit: quia et Leone filio, uti anno ipso superiori auctor prosecutus est. nihil ad rem quod redditum est, *haeresibus nuntium remittere*. noti tituli de renanciantibus. laudatus saepe Theodorus. ἀλλ' ἦκεν ἡμῖν ἡ Χριστοφόρος Εἰρήνη, ἡ φερώνυμος βασιλεύσασα, ἐξ ἧς μετὰ τῶν ἄλλων καλῶν, καὶ ἡ τοῦ μονάζειν πατρί τῷ βουλομένῳ ἀνέφκτο θύρα, πάλαι ὑπὸ ἀσεβοῦς βασιλείας κεκλεισμένη, καθάπερ ὑπὸ ἐλληγιζούσης τὸ χριστιανίζειν. ἐντεῦθεν ἡ περὶ ἡμᾶς μὲν πανέστιος ἀποταγή· τοῦ δὲ πατρὸς φίμου πατρὸς ἡ μετὰ τὴν ἡσυχίαν ἡγεμονία. at venit nobis Christi plena spiritu Irene, quae pro nominis ratione pacate imperium administravit. huius munere cum aliis bonis hoc quoque allatum est, ut cuius volenti monastici instituti arripendi ianua pateret, quae olim impiis rerum summa potentibus clausa extitisset, uti Graecis imperantibus vetitum erat, ne quis Christo accederet. hinc factum ut tota nostra familia nuntium mundo remitteret; utque laudatissimus pater post solitariae vitae certamina monasterii praefecturam iniret: nimirum repudiata olim etiam Nicomediensis ecclesiae maiori praelatione solitudinis amore, cum ad eam urbis praesul hortaretur. ἄρχειν τῆς Νικομηδέων ἐκκλησίας ὑπὸ τοῦ τηνικαῦτα προέδρου προτρέπεται: tum puto, cum Leo Constantini filius recens auspicatus imperium religiosior haberi voluit, eamque ob rem μητροπολίτας ἐκ τῶν ἀββάδων ἐν ταῖς πρωτίστοις θρόνοις προεβάλετο: Leonis anno 1 p. 378. *primariarum civitatum sedibus administrandis ex abbatibus metropolitans elegit*, καὶ τὰ μοναστήρια ἀναρρύνεσθαι. *reparari monasteria*: excepto enim Dalmatae praecipuo urbis monasterio, militum usibus addicto, reliqua in urbe Constantinus everteret.

706, 6. ἰε'. χιλιάδας ἀπέκτεινε] Peyr. legitque Anast. ac palam refert Burnichem Arabum ducem, qui sic 1500 Romanorum ducis occiderit; non ipse amiserit. Ἀντώνιον τὸν δομέστικον.

707, 10. μηνὶ Ἰανουαρίῳ ἐνδικτιῶνι ζ'] ita Reg. Peyr. etc. non ut editum Ἰανουαρίῳ ζ'.

707, 18. κτίσασα καὶ τὴν Ἀγγ.

708, 3. τῶν Φλώρον.

709, 5. ἀμφιβάλλεσθαι ὁ περὶ τῶν] Reg. etc.

Ibid. 17. ἄλλον ἢ Ταράσιον τὸν ἀσηκρῆτις.

710, 9. ἀνέλαβον. ἀνάξιον ἑαυτὸν ἀποφηναμένον, καὶ μὴδ. ὥς τὸν ζυγὸν τοῦ φορτίου μὴ δυναμένον μου] Reg. etc. οἱ τῇ τοῦ Θεοῦ.

713, 11. κατετόλμησαν ὥς ἔδοξεν.

714, 3. ἐν Ἀντιοχείᾳ καὶ Ἀλεξανδρείᾳ] Anast. Reg. etc.

Ibid. 6. λόγῳ καὶ ἔργῳ.

715, 2. ὁ δὲ λαὸς τῶν σχολαρίων] hunc militum Constantino addictorum adversus sanctam 7 synodum insultum cum alii prosequuntur, tum perstringit laudatus Theodorus, sui in eo Platonis operam, constantiamque depraedicans, qui nec antea haeticorum minas timuerit, nec tunc τὴν ἀποτροπὴν καὶ ἐπιδρομὴν τοῦ στρατιωτικοῦ τάγματος, *militaris ordinis inhibitionem*, ac *irruptionem formidaverit*; ἡνίκα ὤρμησε πρὸς τὸν μέγαν νεῶν, καταβοῶν τοῦ προέδρου, καὶ ἀνευφημῶν τὸν κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων ψευδοσύλλογον. καὶ μικρὸν ὕστερον, ὅποτε διελύετο τὸ τῆς ἀληθείας ἄθροισμα, καὶ ὥς ἐκ μέσου λεόντων ἡ βασίλισσα ὑπέστη, ἀνευ αἵματος, ὥς εἶπεν, δειχθεῖσα μάρτυς. καὶ ὁ ἡμέτερος καθηγητῆς τῇ ἀρχιερεῖ συνεπόμενος, οὐδὲν ἐπὶ τοῖς τετολμημένοις ἐδόδοικει. μικρὸν γὰρ ἔστι τὸ ἐν τῇ Νικαίᾳ συνόδῳ ἐκ δευτέρου εὐρεθῆναι, διὰ τὸ ἐκ μέσου τότε γεγενῆσθαι τὸν ἀτίθασσον λαὸν καὶ ἀτεράμονα: *quando nempe is, in magnum templum impetu irruit, sublati adversus antistitem clamoribus, falsumque adversus venerandas imagines laudans Constantini conventum. paulo post etiam, cum soluto veritatis coetu, ac velut e medio leonum submisit Augusta egressa est, sine sanguine, ut sic loquar, martyr effecta, praeceptor noster antistitem secutus nihil temerario eiusmodi ausu exterritus est. quod enim synodo iterum Nicaeae celebratae interfuerit, levius est, quod prae fracti illi, ac perversi milites amoti essent. plura tom. 2 auct. adversus Pighium, nimia ἀνιστορησιὰ καὶ προπετείᾳ ipsis synodi actis, quae haec subnotent, crimen falsi dicentem.*

Ibid. 8. ἀναστέλλειν] Reg. etc.

716, 3. καὶ ἡ κόρη] Barb. et Peyr. κόρη: redditque Anast. *suppelle*: putem dici impedimenta, et quod non raro τοῦλδον, et ἡ ἀποσκευὴ appellatum est. *πέμψατέ μοι.*

Ibid. 15. τοὺς δὲ Πώμης.

717, 3. ἀλλὰ τὰ τῶν ἀγίων] Reg. etc.

718, 8. διὰ τὴν πρὸς τὴν τοῦ Καρούλλον. ἦν ἡ προ-
μνής] Reg. etc. μετὰ καὶ Θεοδότου τοῦ ποτέ. *cum Theodoto*
quondam rege maioris Longobardiae: sic etiam interpr. anno
35 Constantini, quo legitur venisse CP. nec video, ut hic,
filiū regis Longobardiae reddi post putaverit; eamque verba
auctoris interpretationem admittente.

719, 1. ἐκίνησεν ὁ διάβολος.

Ibid. 10. ἱκανοῦ πάνυ] Reg. etc.

Ibid. 19. μὴ τολμᾶν τινος.

720, 7. βαγύλῳ αὐτοῦ τῷ λεγομένῳ] Reg. etc.

721, 3. ἀναφανέντων αὐτῶν τὴν γῆν] forte κατὰ γῆν
sicque Anast. legerit, cum reddit, *cum terrae proximi cer-*
nerentur.

Ibid. 18. πρὸς τὸ πιάσαι αὐτούς] displicet ea vox, cum
sit velut hostes insequi, ac comprehendere, quod a vero ab-
horret ita hic factum. scriptum ergo sit, πρὸς τὸ πείσαι,
legeritque Anast. dum reddit: *ad inflectendum eos*.

723, 2. βᾶγυλον αὐτοῦ καὶ πρωτοσπαθᾶρ.] idem enim est
qui utrumque esset.

Ibid. 8. εὐνοῦχον, πρωτοσπαθᾶριον καὶ ἐπιστήθιον αὐ-
τῆς] bene Anast. *intimum*, *son favory*: sic crebro dilectus
discipulus dicitur patribus, ἐπιστήθιος, qui scilicet amoris
privilegio super domini pectus in coena recubnerit. nusquam
Graecis novae voces desunt, ac ambitiosi tituli. ex his corrig.
Cedr. textus, in quo vox πατρός, loco μητρός ἵντρεψι. πα-
τρὶς, non patris domesticos ita Constantinus exagitavit, τῶν
ἐλευθερίων.

Ibid. 16. εἰς τὸ ἐπιλεγόμενον. περὶ τὴν ἐσπέραν. οἱ
Βούλγαροι δέ] Reg. etc.

724, 4. ἀνθυπέστρεψε κερός. ἐνοστάντες πρὸς τοῦτο] Reg.
etc. μετὰ λόγον προσκαλεσ. *data fide*, certa quoque pactione ac-
cersitum, velut nempe suspectum ob Armeniacorum in eam
propensius studium, cuius ergo etiam postmodum oculis or-
batus est.

Ibid. 17. τὸ κάστρον Μαρκέλλων.

725, 3. μάγιστρον τὸν Λαχανοδρ. πρωτοσπαθᾶριον τὴν
Χαμέα] Barb. Peyr. *Stephanum protosp. Cameam appellatum*:
non enim duo viri ut edita representant. ἐπηρᾶσι δέ.
Reg. etc.

725, 17. *πεισθεῖς ταῖς μητρικαῖς, ἡμέρα σαββάτου]* Pcyr. etc.

726, 10. *τοῦ πείσαι αὐτούς]* hic plane apta vox, πιάσαι, quam p. 393 suffixi. non enim iam unus mittitur, qui auctoritate suadeat uti superius, sed duo duces cum reliquis cohortibus, qui Armeniacorum turmas totas bello capiant, edomentque: etsi secus accidit; missosque ii duces τοῦ πιάσαι *ut se caperent, ἐπίασαν, in potestatem acceperunt.*

727, 3. *εἰσάγαγεν. τὸ κάστρον αὐτῶν]* civitas Armeniorum ex qua hi 1000 vincti in urbem inducti, ac vultibus inscriptis exilio relegati, ipsum Camachum sit, quod statim Arabibus proditum scribitur, ab iis ipsia, qui gentiles suos Constantino prodiderant, nec ab eo expectatam rei mercedem acceperant.

Ibid. 14. *ὑποβολῇ τῆς αὐτοῦ μητρός]* durum istud in Irenem sic aliis praedicatam. habuisse Constantinum coniugem Marinam castitatis suspectam, exque ea suspicione ortum in eam illius odium, Cedr. refert, fuisse Irenem Platonī, ac discipulis occasione illius divortii, ac nuptiarum quae secutae sunt dire vexatis, fatetur p. seq. ipse Theophanes; qui ergo ipsa illorum fuit auctrix? non me latet parere aulam non raro talia simulationis monstra, agique in ea pleraque non alio scopo, quam ut plebi imponatur, eaque addicatur: malim tamen cum Theodoro studita totam tragoediam referre in Constantini ipsius regia potestate in adolescentia abutentis luxuriam; nisi etiam referam in Irenes imprudentem diligentiam, qua inuitum iuvenem, spreto Erythro Caroli Francorum regis filia ei praedilecta, olimque desponsata, ad eas nuptias coegerit; ne forte ipso satis in eas consentiente Constantino, ac quantum necesse erat ut essent ratae, habent non raro non bonos exitus isthaec coniugia; ac vi probata, ipsa facilis ecclesia indulget divortia. verum praestet ipsum Theodorum audire, qui praecipuus ex nepotibus, ac discipulis Platonis fuit, quos auctor seq. p. eius rei causa cuesos, Thessalonicam relegatos tradit. ab illo ergo auspicatus, *vae civitati, cuius rex iunior est*, sic prosequitur. *Κωνσταντῖνος τῆς Εἰρήνης ῥάδαμος, οὗ ἡ πίστις μὲν ὀρετὴ ἐκ μητρικῆς εὐσεβείας ἐσφραγισμένη· ὁ βίος δὲ σκαμβὸς ἐξ αὐτοκρατορικῆς ἀκολασίας ἐξοιστρηλατῆμενος. ἄρτι γὰρ κρατήσας ἐν νεαζούσῃ ἡλικίᾳ, ὁμοῦ μὲν τῆς μητρικῆς αἰδοῦς καὶ φυλακῆς ἀφηγιώσας, ὁμοῦ δὲ τῶν τοῦ Θεοῦ νόμων ὑπερφρονήσας, ἐκβαλὼν τὴν νομίμως αὐτῷ συναφθεῖσαν γυναῖκα, μοιχεύει κατὰ τὸν Ἡρώδην. ἀλλὰ τίνος ἕνεκεν ἡ ἱστορία. ὅτι τοῦ προδρόμου ὁμόζηλος ὁ ἡμέτερος καθηγητῆς πεφανέρω-*

ταί πως. πάντων γάρ σχεδὸν συνελθόντων τῇ παρανομίᾳ, μόνος ὡς εἰπεῖν οὗτος σὺν τοῖς ἑαυτοῦ παισὶν ἤγουν φοιτηταῖς ἀκλόνητος διέμεινεν· ὑπὲρ οὐ ὅσα καὶ ἡλίκα δι' ὅλου ἔτους τὰ ἀγωνίσματα· ἀκοαὶ ἐπ' ἀκοαῖς· ἀπειλαὶ ἐπ' ἀπειλαῖς, μαστίγων, ἐξορίσμων, ἀκροτηριασμῶν. ὥς δὲ οὐδὲν ἐντεῦθεν ἤνυετο τῶν σπουδαζομένων τῷ Καίσαρι, ἐφ' ἕτερον μέτεισι τρόπον· καὶ ἦν τὸ μὲν δράμα, κατὰ τὸ ἀδόμητον, ἐτέρων· ἡ δὲ χεὶρ Ἀβεσσαλῶν ἡ τοῦτο πρακτεύουσα, ἵστε τοὺς παραπεμφθέντας μονάζοντας, καὶ τὰ σταλέντα γράμματα, καὶ τέλος, ἐπειδὴ καὶ ταῦτα ἔωλα καὶ ἀβέβαια, τοῦ πατρὸς τὰ δέοντα ἀντεπιφέροντός καὶ ἀντεπιστέλλοντος, ἡ ἀνακύψις τῆς βασιλικῆς μορφῆς ἠκύρωτο, οὐκ εἶναι χώραν ἔχοντος τὸ προσωπεῖον φαίνεσθαι. ἀβάλοι τὰ τότε γεγενημένα παρὰ τῶν σταλόντων δύο στρατηγῶν, ὥς ἐπὶ πολεμίων τινῶν πρὸς τὸν ἄσπλον μοναστὴν τοῦ Χριστοῦ, καὶ μόνῳ τῷ θεῷ νόμῳ φραττόμενον. ἤρθη ποιμὴν ἐκ μέσου, καὶ διεσκορπίσθη τὰ πρόβατα ἀπὸ τῆς ποιμνῆς. οἱ μὲν ἐνύφθησαν, ἄλλοι ὑπερωρίσθησαν, ἕτεροι ἐδιώχθησαν καὶ τὸ γε ἐλεινότερον, θέσπισμα βασιλικὸν ἀπροσδέκτους εἶναι πανταχοῦ τοὺς διὰ Κυρίου του δειωγμένους. καὶ ὑπήκουσάν γε οἱ τῶν σεμνίων προεστάμενοι, καὶ σπᾶνιος ὁ ἀποτολμῶν εἰσδέξασθαι, καὶ Χριστὸς ἐκάθευδε δι' οὗς οἶδε τρόπους δοκιμάζων τὰ γιγνόμενα· τῶν μὲν βασανίζων τὸν πρὸς αὐτὸν πόθον εἰ ἐπιμένοιεν· τῶν δὲ τὸ ἀπάνθρωπον οἰκτιζόμενος ἐνεγκεῖν εἰς μετὰ μελλον. τί οὖν ὁ τοῦ Χριστοῦ ἀθλητής. ἀποτεμένεται τῶν οἰκείων ἐδελωντῆς. καταλιμπάνεται μονώτατος, τὴν ψυχὴν θεῖς ὑπὲρ τῶν προσβάτων, κατὰ τὸ εὐαγγέλιον, ὃ ὡς ἀληθῶς ποιμὴν ἀγαθός. ἄγεται ἐπὶ τὸν Καίσαρα ὑπὸ Βριάρεω χειρός. εἰστίκει κατὰ πρόσωπον, εἰ καὶ τολμηρὸν εἰπεῖν, οἶον Ἰωάννης ὁ τοῦ Κυρίου πρόδρομος. πλὴν ὅσον ὁ μὲν αὐτοκίνητος ὁ δὲ, ἑτεροκίνητος. ὦ τῆς ἀνδρικῆς καρδίας· οὐχ ὑπέκτιξε τῷ κράτει, οὐκ ἐνέδωκε ταῖς ἀπειλαῖς, οὐκ ἔχαυνώθη ταῖς πιθανότησι, καὶ ταῦτα οὐσης ἀφ' αἵματος τῆς Ἡρωδιάδος ὁμογνώμονος. ἀλλ' ἐφθέγγετο ἀτρέμας, ἀλλ' ὡμολόγησεν ἀναισχύτως τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. εἶπεν ὁ τοῦ Κυρίου πρόδρομος· οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ σου· εἶπε καὶ ὁ τούτου μιμητὴς τὰ ἐφάμιλλα πρὸς τὸν Ἡρώδου ὅμοιον καὶ τέμνεται μὲν τὴν κεφαλὴν οὐδαμῶς, ὅτι μὴδὲ ἐβούλετο ὁ Καῖσαρ μάρτυρα τελέσαι τὸν τῇ προαιρέσει ἀθλήσαντα ὡς προλαβὼν ἀπεφθέγγετο· ὁμολογῆτιν δὲ Χριστοῦ καὶ μὴ βουλόμενος ἀπέδειξε, καθείρξας ἐν οἰκῇ τινὶ ὡς κακουργὸν τὸν θησαυρὸν τῆς ἀληθείας. *Constantinus Irenes soboles, qui recta quidem niteret fide, quam matris pietas obsignaret; cuius tamen vita prava esset, quam sui iuris, effraenisque luxuria furiose ageret. adhuc enim*

iuvenili aetate rerum summam adeptus, cum a matris reverentia, tutelaque resiliens, tum divinas spernens leges, eiecta ea cui legitimis nuptiis copulatus fuerat, Herodis in morem adulteratur. at quorsum instituta narratio? eo nimirum, quod et praeceptor noster parem quodammodo praecursori zelum ostenderit. cunctis enim propemodum in scelus concedentibus, solus ipse, ut sic loquar, cum filiis suis, ac discipulis inconrussus permansit: cuius rei causa quot, quantaque anni integri spatio delibata certamina? auditiones aliae alias excipiebant, aliae alias minae verberum, deportationum, lanienae ac sectionis membrorum. cumque his nihil praestaretur, eorum quae Caesaris satagebat diligentia, ad modum alium transit. ac quidem alii, ludebant fabulam, ut vulgo canunt; at Absalonis manus erat, quae illa negotiaretur. scitis qui missi sint monachi, ac quae epistolae. denique, quia haec quoque inania fuerant, atque irrito conatu tentata, patre nimirum quae e re erant opponente, ac rescribente, regiae formae decreta relectio, quod iam larvam apparere locum non haberet. heu tum gesta a duobus ducibus, qui velut in hostes quosdam ad Christi inermem monachum, solaque divinae legis armatura instructum, missi sunt. de medio sublatus pastor, ovesque gregis dispersae sunt: alii virgis caesi, alii deportati, fugati alii: quodque omnium miserabilius, imperatorem diplomate sancitum erat, ne usquam qui propter dominum^u fugati erant tecto, ac laribus exciperentur. paruerunt monasteriorum praefecti, rarusque fuit qui hospitii iura praestare auderet. interim dormiebat Christus, quibus novit rationibus, quae gererentur probans: ac aliorum quidem amorem in ipsum explorans, an perseverarent; aliorum miserans immanitatem, ut ad poenitudinem redirent. quid ergo Christi athleta? sponte a suis abscinditur. solus penitus relinquitur, animam ponens pro ovibus, iuxta evangelium, ut qui revera esset bonus pastor. Briarei manu ad imperatorem trahitur. stat coram, tametsi dictu audacius, haud secus ac Ioannes domini praecursor: uno hoc discrimine, quod alter ipse ultro, alter pellentibus aliis in conspectum adhibetur. o viri forte pectus! nihil dominationem reveritus est, non cessit minis, non probabili expectatione emollitus est, cum praesertim muliercula animo compar Herodiadi sanguinis illi necessitudine iuncta esset; sed quiete locutus, sed verbum veritatis inconfuse confessus est. dixit domini praecursor, non licet tibi habere uxorem Philippi fratris tui; dixit et eius aemulus paria ei, qui Herodi erat adsimilis. ac minime quidem caput praescinditur; nam neque imp. animo sedebat, ut eum martyrem faceret, qui voluntate certamen desudaverat, uti ipsemet ante professus fuerat: Christi tamen

ταί πως. πάντων γὰρ σχεδὸν συνελθόντων τῇ παρανομίᾳ, μόνος ὡς εἰπεῖν οὗτος σὺν ταῖς ἑαυτοῦ παισὶν ἤγουν φοιτῶνταῖς ἀκλόνητος διέμεινεν· ὑπὲρ οὗ σου καὶ ἡλικία δι' ὅλου ἔτους τὰ ἀγωνίσματα· ἀκοαὶ ἐπ' ἀκοαῖς· ἀπειλαὶ ἐπ' ἀπειλαῖς, μαστίγων, ἐξορίσμων, ἀκροτηριασμῶν. ὡς δὲ οὐδὲν ἐντεῦθεν ἤνυετο τῶν σπουδαζομένων τῷ Καίσαρι, ἐφ' ἑτερον μέτεισι τρόπον· καὶ ἦν τὸ μὲν δράμα, κατὰ τὸ ἀδόμενον, ἐτέρων· ἡ δὲ χεὶρ Ἀβεσσαλῶν ἡ τοῦτο πρακτεύουσα. ἴσπερ τοὺς παραπεμφθέντας μονάζοντας, καὶ τὰ σταλέντα γραμματα, καὶ τέλος, ἐπειδὴ καὶ ταῦτα ἔσφα καὶ ἀβέβαια, τοῦ πατρὸς τὰ δέοντα ἀντεπιφέροντος καὶ ἀντεπιστέλλοντος, ἡ ἀνακάλυψις τῆς βασιλικῆς μορφῆς ἠκύνρωτο, οὐκέτι χώραν ἔχοντος τοῦ προσωπεῖον φαίνεσθαι. ἀβάλοι τὰ τότε γεγενημένα παρὰ τῶν σταλέντων δύο στρατηγῶν, ὡς ἐπὶ πολεμίων τιῶν πρὸς τὸν ὁπλον μοναστὴν τοῦ Χριστοῦ, καὶ μόνῃ τῷ θείῳ νόμῳ φραττόμενον. ἦρθη ποιμὴν ἐκ μέσου, καὶ διεσκορπίσθη τὰ πρόβατα ἀπὸ τῆς ποιμνῆς. οἱ μὲν ἐτύφθησαν, ἄλλοι ὑπερωρίσθησαν, ἕτεροι ἐδιώχθησαν καὶ τὸ γε ἐλεινότερον, δισπισμα βασιλικὸν ἀπροσδέκτους εἶναι πανταχοῦ τοὺς διὰ Κυρίου δειδιωγμένους. καὶ ὑπήκουσάν γε οἱ τῶν σεμνίων προϊστάμενοι, καὶ σπάνιος ὁ ἀποτολμῶν εἰσδέξασθαι, καὶ Χριστὸς ἐκάθευθε δι' οὗς οἶδε τρόπους δοκιμάζων τὰ γιγνόμενα· τῶν μὲν βασανίζων τὸν πρὸς αὐτὸν πόθον εἰ ἐπιμένουσιν· τῶν δὲ τὸ ἀπάνθρωπον οἰκτιζόμενος ἐνεγκεῖν εἰς μετὰμειον. τί οὖν ὁ τοῦ Χριστοῦ ἀθλητής. ἀποτέμνεται τῶν οἰκειῶν ἐδελονητής. καταλιμπάνεται μονώτατος, τὴν ψυχὴν θείῳ ὑπὲρ τῶν προβάτων, κατὰ τὸ εὐαγγέλιον, ὃ ὡς ἀληθῶς ποιμὴν ἀγαθός. ἄγεται ἐπὶ τὸν Καίσαρα ὑπὸ Βριάρεω χειρός. εἰστίηκε κατα πρόσωπον, εἰ καὶ τολμηρὸν εἶπεν, οἷον Ἰωάννης ὁ τοῦ Κυρίου πρόδρομος. πλὴν ὅσον ὁ μὲν αὐτοκίνητος ὁ δὲ, ἑτεροκίνητος. ὦ τῆς ἀνδρικῆς καρδίας· οὐχ ὑπέκτιξε τῷ κράτει, οὐκ ἐνέδωκε ταῖς ἀπειλαῖς, οὐκ ἐχαυνώθη ταῖς πιθανότησι, καὶ ταῦτα οὐσης ἀφ' αἵματος τῆς Ἡρωδιάδος ὁμογενώμονος. ἀλλ' ἐφθέγγετο ἀτρέμας, ἀλλ' ὠμολόγησε ἀναισχύντως τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. εἶπεν ὁ τοῦ Κυρίου πρόδρομος· οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ σου· εἶπε καὶ ὁ τούτου μιμητής τὰ ἐφάμιλλα πρὸς τὸν Ἡρώδου ὅμοιον· καὶ τέμνεται μὲν τὴν κεφαλὴν οὐδαμῶς, ὅτι μηδὲ ἐβούλετο ὁ Καῖσαρ μαρτυρεῖν τελέσαι τὸν τῇ προαιρέσει ἀθλήσαντα ὡς προλαβὼν ἀπεφθέγγετο· ὁμολογήτι, δὲ Χριστοῦ καὶ μὴ βουλόμενος ἀπέδειξε, καθείρξας ἐν οἰκισκῷ τινὶ ὡς κακοεργὸν τὸν θησαυρὸν τῆς ἀληθείας. *Constantinus Irenes soboles, quia recta quidem niteret fide, quam matris pietas obsignaret; cuius tamen vita prava esset, quam sui iuris, effraenisque luxuria furiose ageret. adhuc enim*

iuvenili aetate rerum summam adeptus, cum a matris reverentia, tutelaque resiliens, tum divinas spernens leges, eiecta ea cui legitimis nuptiis copulatus fuerat, Herodis in morem adulteratur. at quorsum instituta narratio? eo nimirum, quod et praeceptor noster parem quodammodo praecursori zelum ostenderit. civictis enim propemodum in scelus concedentibus, solus ipse, ut sic loquar, cum filiis suis, ac discipulis inconcussus permansit: cuius rei causa quot, quantaque anni integri spatio delibata certamina? auditiones aliae alias excipiebant, aliae alias minae verberum, deportationum, lanienae ac sectionis membrorum. cumque his nihil praestaretur, eorum quae Caesaris satagebat diligentia, ad modum alium transit. ac quidem alii, ludebant fabulam, ut vulgo canunt; at Absalonis manus erat, quae illa negotiaretur. scitis qui missi sint monachi, ac quae epistolae. denique, quia haec quoque inania fuerant, atque irrito conatu tentata, patre nimirum quae e re erant opponente, ac rescribente, regiae formae decreta retecto, quod iam larvam apparere locum non haberet. heu tum gesta a duobus ducibus, qui velut in hostes quosdam ad Christi inermem monachum, solaque divinae legis armatura instructum, missi sunt. de medio sublatus pastor, ovesque gregis dispersae sunt: alii virgis caesi, alii deportati, fugati alii: quodque omnius miserabilius, imperatorem diplomate sancitum erat, ne usquam qui propter dominum⁴ fugati erant tecto, ac laribus exciperentur. paruerunt monasteriorum praefecti, rarusque fuit qui hospitii iura praestare auderet. interim dormiebat Christus, quibus novit rationibus, quae gererentur probans: ac aliorum quidem amorem in ipsum explorans, an perseverarent; aliorum miserans immanitatem, ut ad poenitudinem redirent. quid ergo Christi athleta? sponte a suis abscinditur. solus penitus relinquitur, animam ponens pro ovibus, iuxta evangelium, ut qui revera esset bonus pastor. Briarei manu ad imperatorem trahitur. stat coram, tametsi dictu audacius, haud secus ac Ioannes domini praecursor: uno hoc discrimine, quod alter ipse ultro, alter pellentibus aliis in conspectum adhibetur. o viri forte pectus! nihil dominationem reveritus est, non cessit minis, non probabili expectatione emoluitus est, cum praesertim muliercula animo compar Herodiadi sanguinis illi necessitudine iuncta esset; sed quiete locutus, sed verbum veritatis inconfuse confessus est. dixit domini praecursor, non licet tibi habere uxorem Philippi fratris tui; dixit et eius aemulus paria ei, qui Herodi erat adsimilis. ac minime quidem caput praescinditur; nam neque imp. animo sedebat, ut eum martyrem faceret, qui voluntate certamen desudaverat, uti ipsemet ante professus fuerat: Christi tamen

vel invitus confessorem fecit, qui in quadam cellula velut maleficum thesaurum veritatis carcere inclusit. pluribus abstineo, ne prolixior videar, quibus ille carceris acerbiteratam prosequitur, ipso sacrilego iucestarum nuptiarum ministro carceri praefecto, in monasterio vicino Palatio; quibus importune tentatam Platonis constantiam, donec moeche imperatore ad ordinem redacto, rebusque amoto, eum Irene iterum Augusta velut martyrii clarum gloria carcere educit, ac eius discipulorum relaxat exilia: quin ipse, ait, ἱπράρχης ἡδέσθη τὸν ἄνδρα ἀπολογίαν ποιησάμενος, καὶ πρὸς ἑνώσειν ἐκκαλεσάμενος· ἣ καὶ γέγονεν, ἐκβολῇ τοῦ στεφανώσαντος, καὶ φειδοῖ τῆς διαστούσεως, ἣν ὅτι μάλιστα φεύγων ἦν ὁ μακάριος. praesul Tarasius virum venerationi habuit, ob ea excusans quae gesta fuerant, atque ad unionem provocans; quae contigit amoto eo qui nuptiales corollos imposuerat, ac studio cavendi dissidii, a quo vir beatus maxime abhorrebat.

727, 19. μεθ' ἐνὸς κοῦρσου αὐτῶν] *cum uno illorum manipulo congressus. εἰς τὸν θεολογόν. in Ioannis theologi sacra aede: hac phrasi decepti quidam habere se putant ex concilii Ephesini actis, versatam aliquandam fuisse S. Mariam in ea urbe, quod a vero, ac decoro alienum existit.*

728, 12. ἐγένετο δὲ καὶ ἐν.

729, 7. μηδὲν ἀνύσαντες] Reg. etc.

Ibid. 20. τῷ τε κατηχητῇ. οἷς ὑπερασπιζέτο] Reg. etc.

731, 14. ἁλυνθάνομεν αὐτόν] Peyr.

732, 3. εἰς τὸ χελάνδιον, τῷ σαββάτῳ πρωτὶ κατέλαβον] Anast. Peyr. *sabbato mane venerunt.*

Ibid. 5. δεινῶς καὶ ἀνιάτως πρὸς τὸ ἀποθανεῖν αὐτῶν] Anast. Cedr. Peyr. *graviter excaecant, ac immedicabiliter; ut ut hunc mors subsequens confestim extingueret. ita bene Anast. is enim reipsa significatus excaecantium animus, etsi ea laesione minime extinctus Constantinus, quem Cedr. superstitem tradit tum, cum Nicephorus secundum illud imperium matri abrogavit.*

Ibid. 18. ἀποκατέστησεν αὐτόν] Reg. etc.

733, 15. ἀναγορεῦσαι ἐξ αὐτῶν βασιλέα ἀμφοτέρω σκοπὸν ἔχοντες] Reg. etc. *adhuc ἐπιστήθιοι, iique duo in aula primarii. intimi ac familiarissimi.*

734, 11. ἐπῆραν δὲ καὶ τὸ τοῦλδον αὐτῶν, ἐπέστρεψεν καὶ αὐτό] Peyr. etc. *quae cursorum turmae cum et impedi-
menta eis abstulissent, reversae sunt et ipsae: ut triplex Ara-*

hum victoria sub unum describatur: nihil ad rem quod redditum est.

735, 3. ὑπὸ τεσσάρων πατρικίων κρατουμένη] Peyr. et Cedr. *tenentibus eam stipantium more quattuor patriciis*; ut quasi illis niteretur, non ut ipsi curram regerent. ἐπέτεινεν ἡ ἑρῖς.

Ibid. 15. ἀντέπιπτον δεινῶς. τῶν προρρηθέντων πατρικίων] Reg. etc.

737, 10. ὃν καὶ προσβάλετο. καὶ τὸ ὀψίκιον] Reg. etc.

Ibid. 19. ὁ πολλάκις ῥηθείς] *de quo saepe facta mentio.*

738, 6. συνεργούντων δὲ αὐτῷ. τῶν ἐπιόρχων καὶ δολερῶν. Γρηγόριος πατρ. ὁ τοῦ. καὶ Θεοκτιστος πατρ.] Reg. etc.

Ibid. 14. ψευδῶς ἀπατήσαντες. διὰ τὸ τὸν πατρικίων.

739, 6. ἅπαν τὸ πληθός] Reg. etc.

Ibid. 11. μαρτυρήσασαν καὶ ἀθλήσασαν ὑπὸ συμβώνου] nec istud Regii placet, nec quod Barb. et Peyr. habent *συνβώτου*, legitque Anast. cum reddit, *subulcum*. nihil enim cohaeret, inepteque istud scommatis hic in Nicephorum iactetur. lego ergo cum Cedr. ὑπὸ ἀσεβούς ἐκβλήθηναι, τῶν, estque optima antithesis. *eam quae martyr extitisset, ac certamina desudasset, eiici ab homine impio*; nempe Nicephoro haeretico, *ipsis ei coniunctissimis ad eum deficientibus.*

740, 5. τῆς ἐλεεινῆς ἡμέρας] sic legit Anast. legendumque suadent sequentia, quibus ipsa diei illius tristis facies, ac importunum frigus descriptum est. κρύους ἀνάπλεων ἀκαταλλάκτου φθινοπωρινῇ ὥρᾳ. Reg. *frigoris intolerabilis plena autumno aëris constitutio.*

Ibid. 15. καὶ ὥς ἦν ταύτης ἀνόρεκτος, καταρῳόμενος μὲν τοὺς προβιβάσαντας μὲν αὐτόν, ἐπιβουλεύσαντας δὲ αὐτῇ] ita Barb. Peyr. Anast. sano textu. *eos qui se provexerant diris devovens, quiue illi insidiati erant, haud secus ac Iudas domino post coenam. τὰ ὑποδήματα.*

741, 5. κατέχειν μὴ ἔχων. ἐνόσει γὰρ αὐτὸ δεινῶς] Peyr. etc. *damnabat avaritiae vitium, cum ipse illud celare non posset: graviter enim eo laborabat. ἄτε γυναιον οὐσα. τῷ φρονήματι. καὶ ἀνασεισθην, καί.* Reg. etc.

Ibid. 12. ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς] Reg. *εὐλογημένον, κράζουσα, τοῦ. τὸν δὲ τρόπον.* Reg. *ἀληθείς, ὡς τό.* Peyr. etc.

742, 4. πολλοὺς εὐνοήτορας παρελογισάμην] Reg. nihil

clarius, nihilque redditum obscurius. *qua iuramentis tuis fidem habens, qua tibi parcens, plures mihi bene consultum volentes contempsit, iam tum deo res meas committens.* aequior longe Nicephoro auctor vitae S. Nicephori, quam cum aliis patriarcham vitis eorum temporum historiam magna ex parte continentibus tomo altero, alteraque illius parte me produturum spero. προσκυνῶ σοι ὡς βασιλεῖ: αἰτοῦμαι δέ. Reg. etc. τῶν Ἐλευθερίου. εἰς πᾶσαν θείαν. τῶν τῆς βασιλ.

742, 18. ἡ αὐτὴ ᾠκοδόμησε. κακίαν τὴ καί] Reg. etc.

743, 6. ἀτιμάσαι τέ καί. τοῦ κρατῆσαι αὐτήν. ἐν Λέσβῳ τῇ νήσῳ] Cedr. εἰς Μιτυλήνην: quae Lesbi insulae urbs est libera, ex qua dicta Mitylene ipsa insula, ut Ort. unde et statim idem defunctam ait, ἐν τῇ αὐτῇ Λέσβῳ.

744, 12. τὸ ἀπολυθὲν ἐπὶ τούτῳ, ἀπεκάρθη] in hanc finem missum, caput abrasit. sic bene Anast. intellexit, non ut in ipso navigio detonsus sit, quod et sequentibus adversatur, quibus peractis omnibus quae sunt monasticae inaugurationis, navigium ingressus dicitur. εἰσελθὼν ἐν αὐτῷ. Peyr. Barb. etc.

Ibid. 19. τινὰς δὲ καὶ ἐκ.

745, 11. τῇ τε ἰδέῃ] Reg. etc.

746, 4. τοῖς εἰδόσιν ἀκριβῶς] Reg. etc. τὸ μιὰρὸν. ἀπρὸς-τον τοῦ βασιλικοῦ κοιτῶνος. δολίως κλαυθμυρίζομενον. septem dierum spatium non prodierit ex regio thalamo. γυναικῶδη.

Ibid. 8. τῶν φανύων καὶ ψευδοχρίστοις] emend. ex Anast. ψευδοχριστιανῶν. quod est consuetum pravis hominibus, ac falsi nominis Christianis. ἀποβαλὼν.

Ibid. 20. ἀποβαλόντες] Reg. etc.

747, 10. Πλάτων δέ, καὶ Θεόδωρος ἡγούμενος τῆς μεγῆς τῶν Στουδίου] ita bene Cedr. non ut modo codd. ipse-que Anast. ἡγούμενοι, quasi uterque illius monasterii praefectum ageret, non solus Theodorus, de quo etiam postmodum subditur quod praesideret monachis 700 in eo monasterio; Platone tum vitam degente solitariam in inclusorio, eidemque nepoti suo Theodoro subdito, uti ipse pluribus in vita illius; in qua et loci huius tragoediam totam prosequitur; aliamque ac praecipuam dissidii causam affert, quam narret Theophanes, ac pro qua excusat, Nicephori scilicet promotionem ex laicis; quam etsi moleste habebant viri sanctissimi velut non omnino ex canonum ratione factum, haud tamen rem eiusmodi existimabant ut pacis studio dissi-

mulanda non esset, uti iam in Tarasio et ipso ex laicis promoti dissimulaverant; quo etiam amice sub ipsum sacerdotii initium, tumque sublato scandalo, ac amoto Iosepho Catharorum praeposito incestarum nuptiarum ministro, usi fuerant. offendit quidem Plato in Nicephori electione, sed quod per literas suffragium rogatus ab imperatore, libere eum praesulem edixerit, quem tanto muneri aptiorem putaverat; quodque ut ille praeficeretur ita adnixus sit, ut etiam imperatoris secretum cuidam ex proceribus sanguinis affinitate eidem coniuncto, communicaverit: quo scilicet sua ille auctoritate erga imperatorem obtineret, ut in eum imperator vota sua conferret, quem is illi potissime ex omnibus nominasset. secuta haec Iosephi Catharorum praepositi iam Tarasio abdicati, restitutio: utque non aliter Tarasii admissa communio Platoni, ac discipulis, quam Iosephum ille sacris arceret; sic et ab iisdem etiam Nicephori sprete, postquam ipse ut imperatoris gratiam iniret ad pristina eum munia instauraverat. totam ergo in ambos duces, ac discipulos vere dignam luctus tragoediam executus Theodorus sic causam explicat. καὶ τὰντα ὑπὲρ τίνος. πάλιν γὰρ ἀναλαμβάνειν ἐκπλήξει τὸ δράμα περιπονῶμαι. Ἰν' ὁ στεφανώσας τοὺς μοιχωμένους παρὰ τὸ εὐαγγέλιον κατὰ ἀντίθεσιν τοῦ προδρόμου, ὡς οἰκονομίαν σωτήριον τῇ ἐκκλησίᾳ πεποιηκώς, ἀθωωθῇ τοῦ ἱεροουργεῖν. καὶ οἱ τοῦτον μὴ προσέμενοι εὐαγγελικῶς, ἔκνομοι καὶ ἡλλοτριωμένοι θεοῦ νομίζονται. ὧ νόμοι θεοῦ καταφρονοῦμενοι. ὧ διώκτου πικροῦ, Χριστιανοῦ προσηγορίαν ἔχοντος, καὶ Χριστοῦ νόμους καταπατεῖσθαι ζέοντος. τί οὕτω μέμνηας βαρυνκάρδιε, καὶ ἀπηνέστατε σὺν τῷ ὁμοτρόπῳ σου σκύνῳ. οὐκ οἶσθα ὅτι πρὸς ἀηττήτους νόμους θεοῦ παρατάσση, οὓς οὐδεὶς βασιλευσάντων νενίκηκεν. μὴ ὅτι γε καὶ προσκρούσας αὐτοῖς ὡς σὺ περιφανῶς, ἀπώλετο. haec vero cuius gratia? iterum enim prae stupore fabulam ab ovo repetere enitar. nempe, ut is, qui nuptiales corollas praeter evangelii iura, ac contrarij praecursori molimine, adulteris imposuerat, velut qui prudenter e re ecclesiae egisset, innoxius sacrorum minister sanciretur; iique, qui ex evangelii rationibus non admitterent, iniqui ac alieni a deo haberentur. o sprete dei leges! o saevum Christiano nomine persecutorem, Christi que leges fervore animi conculcantem! quid ita dementia furis, homo gravi corde, ac immanissime, una cum tibi morum aemulo tuo catulo? nescis adversus invictas dei leges instructa te acie stare, quas nullus imperator vincere potuit: quin immo quisquis in eas offendit, quod tu palam moliris, perit.

748, 9. ἐπεστράτευσεν Ἀαρὼν ὁ τῶν. τὰ τε γεννυῖα τῆς ταλαιπωρίας] ostendens quanta vis calamitatis existat, multa-

que solertia usus. velut esset, πολλὰ τροπασάμενος, quae vox auctori est, fraude uti, solertia decipere. sic certe Cedr. καὶ δὴ σκεψάμενος. idem, τὰ γενναῖα ταλαιπωρίας in illa vi suadae enituisse intelligit, qua Nicephorus Aaronis animum ad pacem inflexit, desperata alioqui salute: non quasi ipse ita animos ex calamitate hauserit, ut se de illo trophaea erecturum speraverit, uti interpres non bene intellexit. quid si τροπαία intelligas, uti expositum est imp. secundi Iust. Rinetmeti anno 3, cum is fuga lapsus Anchialo, dicitur posuisse super muros, τροπαία, arma bellica, quo sic Bulgaris fucum faceret, nec illi eius fugam adverterent; ut hic quoque dicatur Nicephorus fecisse multa τροπαία, id est copioso armorum apparatu exercitum instruxisse, ne omnino Arabum dux ex militum paucitate sperneret, sed maiores illius copias existimans in pacem consentiret. hoc alias stratagemate usi alii cladem depulere.

748, 13. αἰτῶν εἰρήνην γενέσθαι] Reg. etc. καὶ τρία νομίσματα κεφαλιτιῶν. habet perinde Reg. quicquid male exscriptum: bene Anast. tria numismata in censum capitis imperatoris, et tria in censum capitis eius filii: quo Aaron censu sic delectatus est, praetulitque auri multis talentis, velut sic addicto Arabibus Romano imperio. nihil e re quod redditum est. τὰ παραληφθέντα κάστρα μὴ κτισθῆναι. apud Cedr. παραληφθέντα ὑπ' αὐτοῦ: urbes quas ille cepisset non reparandas: etiam Peyr. προληφθέντα: urbes prius utrinque captas, at non improbanda Regii lectio: urbes desolatae; vel quibus ille ex pacis conducto Romanis cesserat.

749, 11. ὑποβαλὼν. διὰ τὸν Φιλούμενον.

750, 5. πλησίον παρακειμένην] Cedr. Reg. etc. τὸν θιομάχον. quod sequitur ex Cedr. emend. καὶ τὸν λαὸν παρ' ἐλπίδα τὴν κάκωσιν ἐκφυγεῖν. et ut populus praeter spem cladem effugeret. etiam Barb. κάκωσιν.

Ibid. 14. οὗς εἰς πάντα.

751, 3. ἐν τῷ κοσμικῷ βίῳ ἄρχοντας] Reg. etc. proceres in saeculari vita merentes.

Ibid. 16. κατατηθέντες ἀρχάς] Reg. etc. in varios scissi principatus. καὶ παντοίαις ἀποταίαις. καὶ αἱ κατὰ τὴν.

752, 3. ἡ κατ' ἀλλήλων] Reg. etc.

Ibid. 20. Κοῦμμος ὁ τῶν.

753, 5. τοῖς δὲ περιόσωδεῖσι. τοῖς ἐχθροῖς προσηγορευτῶν] Cedr. ἦν καὶ Εὐθύμιος. τὴν τοῦ πύσχα ἐορτὴν ἐόρτασε, τὴν δὲ παραληφθεῖσαν.

753, 12. ἐποβάλει] Reg. *adversantes milites veritum auctorem esse, ducum ac procerum opera suadendum turbis, ut imperatori pro aedificio supplicent.* sic homo astutus ad trahendos in invidiam milites, aut duris laboribus mancipandos, ex quo secuta eorum seditio.

754, 3. κατευνάζειν ἐπειράτο] Reg. etc.

755, 1. μετὰ τὰς ἀθέτους ἐπέξελεύσεις] *post impias animadversiones*, ut bene Anast. et Suid. contra nimirum fidem iuramenti; de poena enim superiori anno militibus tumultuantibus irrogata sermo, ad alios etiam isto producta. *στάσεις*, etiam Cedr. Reg. etc. qua voce etiam superius usus auctor. *bona immobilia, possessiones venundari.* πολλῶν ἐξ ἀνοίας: plane, ἀνίας: *ex moerore animi*: sic in Andrea Cret. orat. in Lazarum mihi alter cod. imposuit, altero bene emendante.

Ibid. 16. κάκωσιν προσέταξεν] Reg. etc.

757, 12. ἀνιχνεύων ὅσοι. διστάζων] Reg. etc. ἔπειτα δὲ βεβαιοῦν τὰς.

Ibid. 16. ἐπισήμων ἔδρα] Reg. ἀνδρῶν: quae et lectio ferri possit. καὶ ἡδύσματος.

758, 11. τὰς κατὰ Χριστιανῶν ἐπινοίας· ἐποψίας ἀθέτους ἐπ' ἀγγρασμοῖς. τοκισμοῦς ἐν πλοίοις] Reg. Cedr. etc. *artes suas in Christianos intendit; deo invisas inspectiones in emptionibus; proscriptiones et damna nobilibus illata; foenera navibus imposita.*

Ibid. 20. τῶν δὲ περιεστῶτων.

759, 10. ἐν οἷς καὶ ὅταν. πολλοὶ λοιπὸν οἰωνίσαντο] Reg. etc.

760, 12. καταγομένους ἀνθεντικῶς ἐν τοῖς ἐπισκοπεῖσι] non male Xyl. *pro sua auctoritate in domibus episcopalibus, et monasteriis divertere*, etc. velut fere modo his ius metandi principum beneficentia tribuitur, etsi non concessa raro abundantur. nihil e re, *herili iure episcopis episcopatibus abductis*: ita monasteria militibus addicebat Constantinus Cabalinus, non etiam Nicephorus episcopia. καταχρῶσθαι τὰ αὐτῶν. Cedr. Peyr.

Ibid. 14. ἀργυρὰ σκεύη ἔψεγεν. καθόλου τὴν πρόνοιαν ἀναιρῶν] *tollens omnino providentiam*; quod et sequentia declarant, quibus imperii robur omne in versutia imperantis ponit, uti nunc quos Machiavelli schola impie politicos producit.

761, 4. οὐδ' οὕτως ἡλέγχετο] Reg. etc. ὁκτώ ἐτῶν ὀπισθοτελείας. bene Anast. *octo annorum praeteritorum redhibi-*

tiones; nec tam bona non bonis Xyl. commutanda. *les ar-
rérages de huit ans du passé.* Flodoar. hist. Rhem. lib. 7
c. 10. *neque census, neque redhibitionem inde percipiant.*

761, 16. εἰ ὁ θεὸς σκληρύνων ἐσκληρώσῃ τὴν καρδίαν
μου, ὥς τοῦ Φαραῶ, τί. παρὰ Νικηφόρον, Θεοδόσιε, μὴ
ἐκδέχου, πλὴν τῶν. Reg. Peyr. Cedr. etc. *cum deus cor meum
obdurans obduraverit, uti Pharaonis, quid boni meis subditis
fuerit? noli Theodosi alia expectare a Nicephoro, quam quae
certius. quam bona male expressa! οἶδεν, αὐτὸς ἐγὼ ζῶν
φωτῇ ὁ συγγραφόμενος ἀκήκοα.* Reg. etc. *haec, deo teste,
ipse ego qui scribo viva voce accepi a Theodosio.*

762, 13. ἀπατήσῃ τόν] Cedr.

763, 5. εἴασεν, μόνης.

Ibid. 20. post οἰκτρῶς suppl. ex Cedr. καὶ τοὺς σὺν
αὐτῷ ἄρχοντας: ἐν οἷς ἦν καὶ Ἀέτιος ὁ. *miserabili caede cum,
et qui erant cum ipso procures prostraverunt.* de hac tanta
Romanorum caede S. Theodorus. τὸν ἐπὶ πολὺ μετεωρισθέντα
τῇ ἀπονοίᾳ, ἡ κραταιὰ χεὶρ τοῦ θεοῦ εἰς Σκύθας ἐκτοπήσασα,
ἐκεῖσε παντοκράτι ὤλεσε· διήγημα φοβερόν καὶ λάλημα φοι-
κτὸν ταῖς μετέπειτα γενεαῖς κριμάτων ἀνεφίχτων τοῦ αὐτοῦ
σοφωτάτης οἰκονομίας ἐγκαταλείψασα. *cum dementia valde
elatum, potentissima dei manus ad Scytharum loca extermi-
nans, cum omni illic exercitu delevit: tremendam, ac quae
horrorem iniciat imperscrutabilem illius sapientissimae pro-
videntiae iudiciorum, narrationem, posteris relinquens.*

764, 4. Τριφύλλιος.

Ibid. 14. παντὸς θρήνου.

765, 3. τῶν περισωθέντων] Reg. etc. πεσόντα ἐπέτρω-
σαν. *etiam Anast. lapidibus obruerunt.* at malim α τινῶ-
σکو: *cadentem vulneraverunt: sive, cum cecidisset vulnus in-
fixerunt; sive id casu, sive de industria. petrarum cumu-
lus incredibilis inter eas angustias, quo a suis obrutus sit.*

Ibid. 14. καίριως. κατὰ τοῦ ἰδίου πατρός] *declamanti
adversus patrem suum.* sic et Anast. nemp̃e. totam acceptae
cladis in eum conferens invidiam.

766, 8. προσσεκίμενος.

Ibid. 16. ὥς ἐπιβουλεύσασαν αὐτῷ, ταῖς Θεοφανὶ Ἀ-
γούστης ἐπιβουλαῖς] legit Anast. quod et ipsum congruit,
ἐπιβολαῖς: oderat sororem Procopiam velut quae ei insidias
molita esset, Theophanone Augusta illi insidiant; vel, id ei

suggerente: nempe marito sinistram eam de sorore opinionem; non ut Procopia Theophanonis consiliis Stauratio fratri insidias molita sit, ut est redditum, quo nomine is eam maiori quam sororem odio haberet, nedum in illam rerum summam transferre minime cogitaret. τῆς μακαρίας Ειρήνης] Reg. etc.

767, 4. ἀλλήλοις, καὶ Μιχαὴλ κουροπαλάτῃ ἦλθον] Reg. Anast. in mutuam inter se amicitiam, et cum Michaële curopalata adducti sunt. προσκαλεσάμενος Σταυράκιος. Barb. Peyr.

Ibid. 11. καὶ τοῦ τόπου ἀσφαλές] Reg. etc.

769, 1. τοὺς ἐκ τῆς Νικηφόρου] Reg. etc.

Ibid. 20. ἡγούμενον τῶν Στουδίου] ipse Theodorus de suo Platone. τὸν δὲ σὺν ἡμῖν ῥοπῇ τῶν τηρικαῦτα εὐσεβῶς βασιλευσάντων εἰς τὴν οἰκείαν ποίμνην πάλιν ἀποκαστήσασα, ὁμολογητὴν ἑαυτοῦ ἀναδείκνυσι. hunc nobiscum divina manus eorum favore, qui tum pie rerum potiebantur, in suum iterum restituens gregem, suum confessorum facit. reliqua quae huc spectant, ac auctori notatam unionem, sic prosequitur. ἤρθη ἐκ μέσου τὸ σκάνδαλον, δι' οὗ καὶ ἡ διαφορὰ πρὸς τὸν ἱεραρχοῦντα. ἐδυσώπησαν ἡ κρατοῦντες· ἀπελογήσατο δ' ἀγιώτατος πατριάρχης, πάντα τὰ γεγενημένα ἐξ ἐπηρείας εἶναι τοῦ βασιλευόντος. τηρικαῦτα ἡ σύμβαισις, καὶ ἡ πρὸς αὐτὸν ἀφροσώσις. ὅτι μηδὲ φίλον θεῷ ἄλλο τι, ὥς τὸ τῆς εἰρήνης καὶ ὁμονοίας καλόν, ἐπὰν ἡ ὁμόνοια οὐ διαφωνία πίστεως, οὐδὲ ἐντολῆς θεοῦ παρὰβαισις· οὐδ' οὐ μὴν κανόνος ἀθέτησις, ὥς ἡ παροῦσα δέδεικται, ὅσον τὸ καθ' ἡμᾶς τὰ διὰ μέσου χαίρειν εἰσαντας, ὥς ὁμότροπα τοῖς πάλαι ἐπὶ τῶν θεοφόρων πατέρων συμβεβηκόσι, καὶ ὡσαύτως οἰκονομικῶς παρεωραθεῖσι. μᾶλλον δέ, ὥς τῆς τοῦτων ἀκριβοῦς ἐξετάσεως ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι τῷ ἀδεκάστῳ κριτῇ ταμιευομένης. e medio sublatum scandalum, ex quo ortum cum antistite dissidium. Augusti pacem inire rogaverunt: excusavit sanctissimus patriarcha, omnia quae contigerant ex imperatoris fuisse iniuria. tunc facta concordia, sumusque ad eum defuncti officio (siquidem deo nihil aequae ac pacis et concordiae bonum placet: modo tamen concordia non sit fidei dissensio, nec mandati transgressio, ac neque regulae patribus positae violentio, uti isthaec ostensa est) quod nempe nostra attinet, valere iussis quae intermedia sunt, atque iis quae olim sub divinis patribus acciderunt, similique ratione per indulgentiam tantisper neglectassunt, existunt affinia: quinimmo velut exquisitori horum examine in futuro aevo incorrupto Iudici reservata.

scilicet de promotione ex laicis, cuius toleratae extant multa exempla.

771, 2. ταῖς Νικηφόρου ἐξηγήσεσιν] *Nicephori suasionibus*. Ignatius in vita S. Nicephori scriptis exagitasse tradit per illius tranquillū otium, ac imperatoris auctoritate compescuisse: poenam vero capitis curasse in eos decerni non dicit; aut eius rei meminit. severior in eos disciplina laudatis e rep. postea cessit.

Ibid. 7. κατὰ ἀσεβῶν θάνατον.

Ibid. 19. τῇ δὲ ἰδ' τοῦ Μαΐου.

772, 5. τὴν Δεβέλτον πολιορκίαν] *Reg. cum obsidione Debellum cepisset: leg. προσρύντας.*

Ibid. 17. καὶ οἱ τὸν Σερνυῶνα. οἱ τὰς θεομάχους αἰρέσεις] *multorumque pravas opiniones (nempe condemnans dei ultio) qui adversas deo haereses late serpentes Paulicianorum, etc. missas facientes, contra divinas, ac venerandas imagines, ac monasticum habitum linguas movebant. hic planus sensus quem Graeca habent, ac Anast. redditus. οἱ δὲ κατὰ regiae autem urbis cives ad fidem orthodoxam, quae post synodum oecumenicam obtinuerat evertendam se accingebant, volentes in caecos sine deo transferre rerum summam: eoque caeci animo, impii Constantini filios, etc. nempe olim Constantino devoti cives, uti visum in Irene et Tarasio.*

774, 8. τοῖς δὲ λαοῖς σιλεντιυκῶς] *Reg. Peyr. etc. plebi conventu ad Magnauram habito collocutus, etc.*

Ibid. 14. δισχιλίους κατασφάξας] *Reg. etc.*

775, 7. κατ' ἐκεῖνο καιροῦ] *Peyr. etc.*

Ibid. 13. ante καὶ εἰσκομιζέσθαι liquet esse lacunam: neque enim mercatoribus, qui sub sigillis, ac fide publica adventas merces repraesentant, congruit, ut illae in publicas rationes inferantur, quod est fisco addici. suppl. ergo ex Anast. si qui vero sine signaculis inventi fuissent, diriperentur, et in publicas rationes inferrentur: qua fere poena mulctantur, qui furtive merces invehunt. ἔγραψεν δὲ καὶ καταχρίσεις. sed et conceptum decretum misit. quam sic severe notat sententiam Theophanes, ut non essent reddendi profugi, essetque illorum causa bellum suscipiendum, etiam deinceps CP. probata fuit, spreta illa Theophanis contraria, quam etiam anonymus continuator brevi producendus multis tuetur, ac laudat. potuisset forsan auctor mitior esse in praeclarissimum fidei pugilem, totiusque religionis columen Theodorum Studitam.

776, 1. τοῦ κυρίου λόγιον.

Ibid. 10. ἀπονοηθεῖς δὲ] Anast. Reg. etc. *ea re tristatus*, in angustias coniectus, animique sede deiectus.

777, 1. τῶν Στουδίου.

Ibid. 12. ἀλλὰ καὶ ὁ περὶ] Reg. etc. κατὰ τὴν ψυχολέθρον.

778, 2. ὡς καὶ εἰς ἀκεφάλου ἀνδρός. ἔλεεινὴ φάσις] Reg. etc.

Ibid. 15. ὑπ' αὐτοὺς ἀρχήν.

779, 11. περὶ δὲ τὴν τῶν πραγμάτων διοίκησιν.

780, 1. ἀργυρῷ πετάλῳ. μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν.

Ibid. 8. τῶν Ἀκεδόνκτου] Reg. etc.

781, 6. Λέων ὁ πατρικίος καὶ στρατηγὸς τῶν ἀνατολικῶν. τούτοις πολεμήσαι.

783, 7. Λέοντι ὡς εὐσεβεῖ καὶ ἀνδρειοτάτῳ] ex his conjectura scripsisse haec Theophanem sub ipso rei eventu, cum necdum Leo haeresim prodidisset; ut eius deinceps impietatis, ac saevitiae taedio chronographiam hic suam abruperit. eius proditione victoriam Bulgaris cessisse habent Cedr. regiusque Leonis vitae auctor, atque ea sibi arte imperium vendicasse: quam etiam opinionem refert Theophanis vaticanus continuator, ut iam a superioribus quibusdam scripto consignatam, recitata tamen statim alia, quae istis Theophanis valde consonat, ut non Leo, eiusque Orientales, sed practoriani aliaeque turmae ita fugam ignavia arripuerint, remque prodiderint. εἰσὶ δ' οἱ καὶ τὰς δυνάμεις μᾶλλον τῷ Λέοντι δίδοσι διασῶσαι, καὶ καρτερικῶς ἀγωνίσασθαι. τῶν βασιλικῶν ἐθελοκακησάντων, καὶ τὴν οἰκείαν προδεδωκότων παρτάξιν. ἀλλ' οὐ τοῦ κατὰ τὴν Λέοντα μέρους. sunt qui laudem servati exercitus Leoni tribuant, ac fortiter dimicasse scribant: cum imperatoriae cohortes sponte fugissent, ac suam stationem prodidissent; non sic vero Leonis turmae. sic revera se rem habuisse sequentia indicant. quomodo enim alias Michaël Leonem praesidio relicturus erat universae ditioni Romanae adversus Bulgaros, quorum conspectum integro exercitu ne tulisset quidem? quomodo autem sic Michaëlem ignaviae notare, seque unum reip. labanti restituendae fore cohortibus persuasisset, qui insignis ipsae ignaviae specimen nuper exhibuisset? Leoni ergo facta sit strues, ut ita infamaretur, odio forsitan persecutionis illius quam excitavit in orthodoxos. auctor vitae Nicolai Studitae gravis utique

scriptor, ac gestis suppar, nihil Leonis illius ignaviae meminit, sed muneribus sibi devinxisse militum animos, ut ita imperator crearetur, cum et alia accederent, ac strenui ducis partes non raro implevisset.

783, 21. εἰς τοῦτο συνήγει. πολυτείας ἀνθεξέσθαι.

784, 16. φρουρηθῆναι τείχη, νυκτὸς καὶ ἡμέρας αὐτός.

785, 18. τοῦτο τῷ τροπαίῳ ἀφνίμ] Reg. etc. eorum
ineptitudine qui praeclaro huic facinori ministrabant.

INDEX GRAMMATICUS

in quo rariora vocabula magnam partem ex sacrorum librorum usu
translata notantur.

- Ἀγαθύνω* 382, 16.
ἀγαλλιάσμαι 141, 16. 142, 2.
ἀγαλλιάσσομαι 89, 17.
ἀγαλλίασις, ἡ 22, 18. 768, 19.
ἀγκυλοκοπέω 246, 18.
ἀγραρῖα, ἡ 458, 16.
ἀγροῖα τὰ 611, 3.
ἀγροικία, ἡ, incolae agrorum 77,
 14. i. q. *ἀγροικοί* 407, 7.
ἀγωγός, ὁ, aquae ductus 382, 1.
ἀειπαγής 503, 18.
ἀθεῖα, ἡ 166, 8.
αἱματοχυσία, ἡ 510, 16.
αἰμοβορία, ἡ 465, 18.
αἰμοβόρος 562, 4. 636, 13.
αἰμοχαρής 406, 17. 408, 6.
αἰφνιδιάζω 380, 19.
ἀκανονίστως 140, 13. 156, 6
ἀκαταστασία, ἡ 132, 1. 430, 10.
 665, 18.
ἀκαταστατέω 413, 9.
ἄκμων, ὁ, ὡς *ἄκμων* τὰς βολὰς
 ἀποπτύει 484, 4.
ἀκοινωνήσια, ἡ, sacrorum priva-
 tio 216, 16. 349, 13.
ἀκοινωνήτος 17, 3.
ἀκούβιοι, οἱ 616, 18. 629, 12.
 686, 9.
ἀκρίς, ἡ, magna vis locustarum
 542, 16.
ἀλληλεγγύως 755, 19.
ἀλληλοσφαγία, ἡ 644, 9.
ἄλογα, τὰ, iumenta, inprimis equi
 76, 6. 306, 1. 380, 11. 482, 13.
 488, 15. 490, 18. 492, 9. 495, 9.
 596, 2. 609, 17. 763, 3.
ἄλυσίδιον, τὸ 434, 4.
ἄμμα pro *ἐπειδὴ* 135, 20.
ἀμανέωτος 682, 11.
ἀμαρέυματα τῆς γλώσσης 48, 16.
ἄμβων, ὁ 189, 10. 243, 18. 360, 2.
ἄμηναιος v. *ἄμηναιός*, Emir Ara-
 bum 514, 19. 515, 8. 521, 13.
 540, 15. 595, 11. 698, 21.
ἀμηνεύω 516, 16. 517, 7. 544, 19.
ἄμωναχοι *μόναχοι* 736, 10.
ἀμφιάζω 188, 12. 387, 14. 780, 2.
ἀνά c. gen. 581, 20. 699, 15.
 755, 18. 756, 19.
ἀναβαπτίζω 98, 14.
ἀναβάσιον, τὸ 697, 8.
ἀναβλύζω 99, 4.
ἀναθεματίζω 66, 6. 98, 16. 108,
 18. 232, 17. 349, 11.
ἀναθεματισμός, ὁ 207, 10. 250, 2.
ἀνακεφαλίζω 279, 12.
ἀναμειαξύ 543, 15.
ἀναπτέρω 473, 8.
ἀναρριπίζω 16, 14.
ἀναρροῦμαι 366, 10.
ἀνασειστής, ὁ 741, 10.
ἀνασχάπτω 356, 15. 682, 14.
ἀνασοβή, ἡ 530, 5.
ἀνασύρομαι 109, 19.
ἀνατολή, ἡ, partes Orientales 12,
 5. 16, 11. 24, 10. 42, 17. 61, 2.

- ἀνατολικός** 24, 10. 61, 19. 66, 1. 118, 18. 138, 16.
ἀναφορά, ἡ, epistola 581, 9. 582, 2.
ἀνδράδελφος, ὁ 703, 10.
ἀνευ c. acc. 467, 6. 7.
ἀνθοπλισμός, ὁ 638, 20.
ἀνθραξ, nomen magistratus 616, 10.
ἀνθρωποι τινος 602, 2. 18. 605, 3. 623, 2.
ἀνταίρω, seditionem moveo 9, 12. 86, 13. 314, 3. 451, 2. 669, 5.
ἀνταπόδομα, τὸ 626, 6.
ἀνταρσία, ἡ 145, 4. 278, 16. 379, 1. 456, 15. 531, 8.
ἀντάρτης, ὁ 533, 16. 534, 7. 591, 13.
ἀντιγραφεύς, ὁ ἀπὸ γραμματικῶν 111, 15.
ἀντίδρασις, ἡ 418, 20.
ἀνυπερθέτως 141, 9.
ἀνύποιος 18, 1. 21, 15.
ἀξιωματικός 499, 15.
ἀπαλός. ἐξ ἀπαλῶν **δυνύων** 151, 11.
ἀπαράγνωστος 156, 13.
ἀπερισσπλιγνίως 692, 11.
ἀπερίστατος 135, 3.
ἀπλὴ τὰς καρδίας 473, 5.
ἀπλώματα τῶν θυσιαστηρίων 81, 4.
ἀπὸ c. acc. 460, 3. 659, 17.
ἀπὸ δμμάτων, oculis privatus 354, 13.
ἀπογεῶν. ἀπογεωθεῖσα **νῆσος** 622, 9.
ἀπολήτος 745, 11.
ἀποκρεώσιμος, dies ieiunii 349, 3.
ἀποκρισιάριος, ὁ 205, 3. 219, 19. 234, 5. 372, 5.
ἀπολύω i. q. ἀποπέμπω 274, 5. 336, 13. 340, 4. 498, 16.
ἀποπειτᾶν 351, 3.
ἀποσκενή, ἡ 593, 4.
ἀπόστροφος, τὰ 613, 17.
ἀποσχιστής, ὁ 237, 8. 267, 3.
ἀποτάσσομαι τὴν ἐπισκοπὴν 108, 6. 175, 6. 176, 5.
ἀπόφασις, ἡ 677, 3. 683, 8.
ἀποχειροτονέω 424, 9.
ἀπρόϊτος 720, 13. 746, 6.
ἀργύριος 123, 3.
ἀργυροπέταλον, τὸ 780, 1.
ἀργυροπρατεία, τὰ 231, 5. 283, 14.
ἀργυροπράτης, ὁ 231, 6. 367, 12. 374, 10.
ἀρειανίζω 51, 10. 88, 18. 287, 16.
ἀρειανοφρονέω 261, 4.
ἀριθμός, ὁ numerus militum 117, 4.
ἀριστοδέπικον, τὸ 574, 18.
ἀρματα, τὰ, arma 459, 10. 490, 16.
ἀρμενίζω 582, 16.
ἀρόγευτος 745, 1.
ἀροτριὰ 579, 13.
ἀρχάγγελος τοῦ παλατίου 237, 9. 246, 13.
ἀρχαιότευκτος 770, 15.
ἀρχιτέλειος 486, 16.
ἀρχιερατικός θρόνος 165, 18.
ἀρχιμανδρίτης, ὁ 151, 16. 153, 18.
ἀρχιμαγος, ὁ 261, 21.
ἀρχων τὸ τῶν Σευθῶν βασίλειον 158, 11.
ὄς, utinam 281, 12. 593, 7. 608, 9.
ὄσβολῶν 216, 14.
ἄσημον scil. ἀργύριον 494, 16.
ἄσκητήριον, τὸ 371, 16.
ἄσπιλος 657, 17.
ἄσπρος i. q. λευκός 260, 1. 3.
αὔγος, τό, tempus matutinum 286, 11. αὔγης ὥρα 697, 1.
αὔγουσάτιος, ὁ 148, 9. 251, 4. 376, 13. 450, 14.
αὐθεντέω 372, 13.
αὐθεντία, ἡ 37, 18.
αὐτὸς ὁ i. q. ὁ αὐτός 40, 1. 125, 1. 169, 15. 514, 7. 515, 12. 522, 12. 621, 19. 663, 20.
ἄφανισμός, ὁ 603, 5.
ἀφοδεύω 615, 9.
ἄχειροποίητος 393, 14.
βαγνύλος s. βαθυλός, baiulus 148, 13. 723, 2.
βάϊον, τὸ 574, 9. (Ev. Ioh. 12, 13.)
βάνδον, τό, vexillum 277, 14. 333, 2. 400, 18. 402, 16. 489, 2. 494, 11. 632, 19.
βαπτιστήρ, ὁ, baptisterium 24, 19. 615, 5.
βάραιθρα τῶν Πρασένων 365, 2.
βάσανα, τὰ 455, 10.
βασιλεύουσα, ἡ scil. πόλις, Crallia, 85, 2. 143, 13. 192, 10. 573, 3.
βελόνη. ταπήτια ἀπὸ βελόνης 494, 17.
βεγεῖζω 282, 15.
βέγιον μέρος 256, 16. 281, 15. 289, 15.

βερεδάριος 295, 7.
 βιοθάνατος 674, 15. 683, 12.
 βλύζω 665, 11.
 βορδόνη, ἡ 280, 19.
 βουλλών 678, 1.
 βούνευρα, τὰ 455, 14. 677, 10.
 700, 19.
 βραχιόλιον, τὸ 225, 11. 491, 10.
 541, 8.
 βριαρός 652, 11.
 βρόμος, ὁ, indignatio 600, 16.
 βρουερώς 432, 16.
 Γαλλικόν, sapo Gallicus 538, 10.
 γέμω. Θεσαυρὸν γέμοντα ταῦτα
 231, 7.
 γενικός 188, 7. 559, 14. 562, 10.
 γεννήματα, omnia frugum genera
 589, 7.
 γεραίρω 20, 8.
 γηράσκειν pro γαμέσκειν 130, 2.
 γηροκομεῖν, τὸ 387, 6.
 γιγαντιαῖος 483, 9.
 γιγαντογενής 264, 11.
 γλυκυλογία, ἡ 295, 12.
 γλυκύτης, ἡ σή, appellatio reginae
 156, 7.
 γλωσσαλγέω 33, 10.
 γλωσσόκομον, τὸ (Ioh. 12, 6. 13,
 29.) 38, 16.
 γλωσσοκοπέω 523, 7. 537, 19.
 566, 6.
 γλωσσοτομέω 172, 12. 287, 17.
 641, 16.
 γνωφώδης 60, 3.
 γογγύζω 776, 10.
 γοτθογραφικοί 591, 14. 592, 3.
 γραμμιστής, ὁ 454, 15.
 γρίπος, ὁ 675, 15.
 γροθίζω pugnis caedere 379, 16.
 γυναικόπαιδα, mulieres et liberi
 596, 12.
 γυρεύω 264, 13.
 δαιμονιωδῶς 167, 18.
 δαπανάομαι νόσῳ 15, 11.
 δαρμός, ὁ 754, 16.
 δειλαίνομαι 133, 3.
 δειλάνδρεια, ἡ 477, 6.
 δειλανδρέω 626, 14.
 δειλινή, ἡ 352, 1.
 δέομαι c. dat. 326, 2.
 δέρειν καὶ κουρεύειν 723, 6. 724,
 15.
 δήμερχος τοῦ Περσίου μέρους
 426, 10.

δημεύω τινὰ 151, 9. 166, 4. 208, 19.
 δημοκρατία, ἡ, seditio 278, 8.
 δημοκρατέω, seditionem moveo
 256, 16.
 δῆμος, ὁ, factio circensis 263, 7.
 278, 16. 283, 10. 284, 12. 349,
 2. 357, 1. 431, 6. 443, 14. 682,
 20,
 δημοσιεύω, in publicum prodire
 281, 2.
 δημοτεύω 360, 19.
 δημότης, seditiosus 283, 1. 286, 2.
 διαγύγνομαι, de libero 85, 15.
 διαδέχομαι, passive 370, 5.
 διατάριος, ὁ 220, 5. 495, 13.
 διακόνισσα, ἡ 112, 14.
 διάκονος, ἡ 152, 11.
 διαλαλιά, ἡ 485, 8.
 διάπρυμνα πλοῖα (f. διπρυμνα)
 362, 7.
 διάπυρος Ἀρειανός 85, 9.
 διάστημα, τό, mille passuum 225, 9.
 διαστοχέω c. gen. 405, 8.
 δίδωμι. ἔδωκεν αὐτῷ μετὰ δόρα-
 τος εἰς τὸ χεῖλος 490, 1. δι-
 δωσι κατὰ κορυφῆς τοῦ βασι-
 λέως 538, 11.
 δικαιοκριτής, ὁ 440, 7.
 διορία, ἡ 730, 8.
 δογματίζω 219, 2. 406, 12. 717,
 3. 760, 5.
 δοκίτης, ὁ, cometa 516, 11. 665,
 12. 667, 13.
 δοκοῦμαι 345, 9.
 δοξάζω 38, 12.
 δρᾶμα, τό, commentum 275, 6.
 753, 14.
 δραματολογία 246, 11.
 δρουγγάριος, ὁ 567, 18. 703, 8.
 721, 19. 764, 9.
 δρουγγος, ὁ 338, 13.
 δυνάμεις, αἱ, miracula 415, 19.
 (Mit. 14, 2. Mr. 6, 14.)
 δωρέομαι τινὰ τι 310, 7.
 ἐὰν c. indic. 279, 15. 281, 3.
 ἐαυτοῦ ad quamlibet personam re-
 fertur 5, 3. 13. 280, 6. 478, 19.
 606, 1. 624, 19.
 ἐγγόνη, ἡ, neptis 142, 18. 183, 14.
 ἐγγονος, ὁ 184, 6. acc. τὸν ἐγγονα
 582, 21.
 ἐγκαίνια, τὰ 46, 8. 47, 5. 49, 17.
 55, 9. 338, 4.
 ἐγκλειστρα, ἡ 674, 9.

- ἔγκρουμα, τὸ 391, 3. 483, 2.
 605, 4.
 ἐγκύκλια, τὰ, artes liberales 118, 2.
 ἐδαφιζῶ, solo aequare 13, 5.
 εἰ c. conī. 191, 3. 244, 20. 261,
 20. 266, 10. 598, 14. 617, 17.
 695, 15.
 εἰδῆ, τὰ frumentum 685, 16.
 εἰδωλικὸς ναὸς 34, 15.
 εἰδωλοθυσία, ἡ 515, 3.
 εἰδωλοκρατεία, ἡ 72, 4. 78, 11.
 εἰς. εἰς βασιλέα ἀναγορεύω 67, 9.
 εἰς βασιλέα δεχθῆναι 131, 3.
 εἰς γυναῖκα δοῦναι 288, 12.
 εἰς ἐπίσκοπον προβάλλεσθαι 345,
 5. 388, 3. 390, 18. ἐγένοντο
 εἰς δυνατοὺς 654, 20. γαμβρὸς
 αὐτοῦ εἰς ἀδελφὴν 16, 15. εἰς
 θυγατέρα 388, 3. 390, 18. 607, 7.
 εἰς πρὸ ἐν 99, 19. 105, 14. 122,
 17. 129, 13. 160, 19. 204, 19.
 536, 9.
 ἐβλήσχω 283, 7.
 ἐκδημέω πρὸς κύριον 4, 19.
 ἐκείσε i. q. ἐκεῖ 41, 2. 97, 8.
 ἐκκορακίζω τοὺς ὀφθαλμούς 459, 8.
 ἐκλήπτωρ, ὁ 591, 6.
 ἐκ μέσου γίγνομαι 15, 15.
 ἐκ ποδῶν γίγνομαι 127, 21.
 ἐκτίχομαι ἐκτετηκώς 17, 15.
 ἐκτοτε καιροῦ 175, 20. 260, 18.
 ἐκ τοῦ κρασπέδου τὸ ὕφασμα
 πρόδηλον 765, 12.
 ἐκτύπωμα σάλπιγγος 177, 18.
 ἐκχοισμός, ὁ 80, 8.
 ἐκχωρέω i. q. συγχωρέω 156, 14.
 ἐλαύνω, persequor 10, 17.
 ἔλληνες, οἱ, ethnici 72, 13. 75, 17.
 111, 11. 114, 14. 178, 7.
 ἔλληνίζω 26, 7. 70, 18. 83, 9.
 276, 15.
 ἔλληνικὸς 91, 1.
 ἔλλητισμός, ὁ 71, 7. 80, 18.
 ἔλληνοφρονέω 123, 6.
 ἔλληνόφρων 149, 4. 354, 13.
 ἐμβάτη, ἡ, lavacrum 93, 1.
 ἐμβολος, ὁ, porticus 116, 16. 172,
 3. 195, 2. 231, 18. 402, 17.
 ἐμπαράσκευος 291, 10.
 ἐμπερίακτος 774, 2.
 ἐμπεράτω, cum solenni comitatu
 615, 3. 16. 692, 13.
 ἐμπρίζω 102, 19.
 ἐμπυρος ζηλωτής 254, 6.
 ἐν ubi expectes εἰς 31, 19. 62, 14.
 65, 1. 66, 16. 68, 14. 81, 11,
 102, 16. 106, 17. 111, 1. 127,
 10. 142, 16.
 ἐνάρητος 150, 10. 159, 16. 208, 13.
 ἐνδοξότης, ἡ σοῦ 416, 15.
 ἐνδύομαι τῇ, confidere 299, 10.
 ἐνθρονίζω 251, 10.
 ἐνισχύω 187, 13.
 ἐννοήτωρ, ὁ 742, 4.
 ἐνδομαί τινι 335, 15. 407, 2. 410,
 13. 17.
 ἐνούσιος, opulentus 504, 18.
 ἐνόρδινος, in ordinem redactus
 557, 6.
 ἐντευξίς, ἡ 441, 13.
 ἐντολικάριοι, οἱ 432, 13. 441, 4.
 ἐνυπόγραφος 598, 20. 744, 6.
 ἐνωτικόν 202, 6. 217, 2.
 ἐξάγκωνά τινα δεῖσαι 579, 2.
 ἐξάδελφος 194, 2.
 ἐξάερος 720, 2.
 ἐξ αὐτῶν h. e. τινὲς αὐτῶν 77, 10.
 ἐξανάστροφα 628, 11. 648, 16.
 682, 12.
 ἐξάρτισις, ἡ 590, 18.
 ἐξελαστικός δρόμων 612, 11.
 ἐξέραμα, τὸ 509, 8.
 ἐξοδος, ἡ, impensae 359, 3. 360, 1.
 ἐξουσιαστής, ὁ 562, 3.
 ἐξυστάω 59, 5.
 ἐπαναγνωστικόν, τὸ 388, 10.
 ἐπεικτης, ὁ 562, 2. 589, 3.
 ἐπὶ. γαμβρὸς Διοκλητιανοῦ ἐπὶ
 θυγατρὶ 14, 16.
 ἐπιβελτιδῶ 200, 12.
 ἐπιληψία, ἡ 209, 19.
 ἐπινέμεις, ἡ i. q. ἰνδικτίων 273,
 18. 276, 6.
 ἐπινηστεύω 690, 16.
 ἐπινηδᾶω, novas res moliri 20. 11
 294, 19.
 ἐπισκοπεῖον, τὸ 56, 6. 122, 1.
 ἐπισκοπή, ἡ 104, 16. 107, 20. 133,
 15. 256, 15.
 ἐπιστήθιος 723, 9. 733, 19. 762, 15.
 ἐπισυνάγω 481, 16. 484, 9. 488, 1.
 725, 10. 762, 2.
 ἐπιτοπίως 610, 13.
 ἐπιφώσχω 470, 11.
 ἐπιχιονέω 670, 7.
 ἐργαστηριακοί, οἱ 696, 2.
 ἐργάζομαι τοὺς πολέμιους 341, 1.
 ἐργοδιώκτης, ὁ 681, 1.

ἐργασίον, τὸ 726, 15.

ἐρχαντο adv. 42, 20. 496, 7.

ἐσχάτως 120, 10.

ἐτερούσιον 87, 5.

ἐτοιμοθάνατος 281, 5.

εὐθυβάλως 683, 5.

εὐλογέω 114, 15.

εὐλογία, ἡ 150, 21.

εὐρίπλοτος 156, 12.

εὐρίσκομαι, adsum 46, 9. 56, 6.

80, 3. 82, 16. 97, 7. 138, 9.

265, 15. 329, 9. 349, 6. 449, 6.

467, 2. 470, 15. 713, 20.

εὐσυνπείθετος 475, 4.

ἔχω c. infin. pro fut. 197, 15.

416, 13.

ἔως c. inf. 305, 5.

ζάα, acc. ζάαν, gen. ζαός,

praesepere. (?) 380, 3.

ζάχαρ, τὸ 494, 13.

ζιγγίβερ, τὸ 494, 13.

ζιζάνια, τὰ 142, 6. 717, 16.

ζωαρχικός 642, 10.

ζωογονέω 578, 11. 581, 9.

ζωόκαυτος 570, 12.

ζωοποιός 21, 3. 28, 13. 33, 16.

37, 11. saepius.

ἡθικότης, ἡ 667, 2.

θανατικόν, τὸ 345, 14. 364, 3.

456, 19. 540, 14. 552, 5. 569,

5. 621, 16.

θαρσοποιέω 491, 15.

θαρρῶν τί τι 329, 5. 331, 19.

333, 18. 368, 2. 446, 13.

θεανδρικός 393, 13. 467, 4.

θέμα, τὸ 539, 13. 547, 18. 557,

8. 560, 5.

θεματιώτης, ὁ 769, 6.

θεοβδέλυτος 599, 21.

θεοβύθιστος 541, 18.

θεόστιαντος 760, 20. -

θεόλετος 778, 17.

θεομηνία, ἡ 259, 3. 263, 19. 272, 9.

θεοπαράδοτος 627, 11.

θεόστεπτος 37, 18.

θεοσυνέργητος 20, 6. 28, 14.

θεοφάνια, τὰ 149, 9. 153, 6.

θεοχάριτος 679, 4.

θεοχόλητος 281, 11.

θεραπεία, ἡ, familia 300, 10.

θερμέω, thermis uti 730, 3. i. q.

θερμίζω 286, 16.

θερμοπνοῦς 724, 19.

θνήσκεις, ἡ 356, 12. 359, 12. 14.

θεσπίζω, discernere 276, 14.

θεωρῶ 87, 17.

θεώριον, τὸ 356, 16.

θησαύδεϊλος 762, 10.

θησαυρεύω c. acc. 404, 2. τῆς

νίκης ἐθησαύρευσεν 450, 19. τὴν

τῶν δαιμόνων πρόδρηναν 668,

12.

ἰδικτον, edictum 95, 14.

ἴδιος, tanquam pronomen poss.

120, 6. 131, 17. 135, 2. 160, 12. 16.

ιδιόχειρον, τὸ 210, 15.

ιεραιτέον, τὸ 354, 1.

ἱλικόν, τὸ 1) circens 149, 1. 197,

20. 204, 19. 279, 2. 2) ludī

circenses 193, 12. 216, 6. 286,

9. 350, 3.

ἰσόγγεος 29, 16.

ἰσχύω, possum 4, 17. 239, 14. 290,

2. 318, 3. 746, 14.

ἰχθυοτροφεῖα, τὰ 420, 6.

καβαλλαρικά θεματα 557, 8. 560,

5. 568, 17.

καβαλλαρικών, τὸ 548, 19.

καβαλλάριος, ὁ 491, 1. 594, 2.

καβαλλικεύω 594, 16. 595, 13.

καβάλλιναι δλόγου, stercus equi-

num 728, 16.

καβάλλιος 636, 17.

κάθισμα, τὸ 211, 9. 285, 3. 364, 16.

καινούργιος 686, 19.

καισαρικός 686, 15

κακκαροπυργόρος διήρης 540, 19.

646, 15.

κάκκαρος, ὁ 599, 20.

κακοπιστίας, ὁ 513, 6.

καλοκαίριον, τὸ 597, 19. 716, 14.

καμηλαύκιον v. — κιν 198, 6.

354, 6. 687, 4.

καμηλοπάρδαλις, ὁ 170, 21.

καμίσιον, τὸ 494, 14.

καπνικά, τὰ 756, 6.

κάρα, ἡ, τὴν κάραν 583, 18. 665, 1.

καρβάσιος 494, 14.

καρδιόπληκτος 736, 6.

κάσταλδος. ὅγες, ἑσχατοι καὶ

κάσταλδος 544, 6.

καστελλωμένα πλοῖα 459, 20.

καστρομαχία, ἡ 581, 6.

κατὰ c. dat. 540, 18.

καταβάλλομαι κόπον, opus susci-

pere 5, 8.

κατάρρωμα, τὸ 405, 12.

καταγωγιάζω 165, 5.

καταιγίς, ἡ 389, 2, 541, 19.

καταλαμβάνω c. acc. ad locum accedere 33, 19. καταλαβεῖν τὰ Ἱεροσόλυμα 36, 5. κατέλθον τὴν Ὀδυσσόπολιν 47, 16. 51, 6. 65, 14. 193, 1. 308, 16. 391, 6. 518, 2. 783, 12.

καταλύω τὸν ἡδὲ βίον 4, 19.

κατανύσσω κατενύγησαν 355, 4. 358, 17.

κατάπαλμα, τὸ 59, 19.

κατάρτια, τὰ 459, 21.

κατατυπώ 278, 1.

κατένεξις, ἡ 653, 12.

κατεξείρετον 77, 4.

καπερεμπύω 77, 4.

κατέγω c. gen. 119, 2. τῆς ὀργῆς 156, 19. τῶν νήσων.

κάπινα, ἡ, genus navium 608, 2. 609, 17.

κατωτικός 662, 12. 720, 8.

καυκοδιάκονος, minister a calicibus 586, 10.

καῦκος, ὁ 457, 20. εἰς τὸν καῦκον ἔπιες.

καυλοτομέω 271, 18.

κειμηλιαρχεῖον 663, 16.

κέλλιον, τὸ 170, 5. τὰ κέλλια τῶν μοναχῶν.

κένταρχος, ὁ 443, 8.

κεντηνάριον, τὸ 179, 7. 265, 6.

κεντητόν, τὸ 727, 6.

κεράτιον, τὸ 756, 2.

κεφαλὴν τινα ποιεῖν τινός, praedicere 631, 10. 704, 5.

κεφαλικῶς τιμωρεῖσθαι 22, 14.

κεφαλίσια, τὰ 748, 16.

κηρεῖλαιον 600, 2.

κηρουλλάριος, ὁ 758, 2.

κιβώτιον, τὸ 459, 21.

κιονάκιον, τὸ 582, 16.

κιονίτης, ὁ 663, 14.

κισσάω 637, 3.

κλάβιον. ἀνα πάντα κλάβιον 377, 12.

κλασματίζω 610, 20.

κλαυθυρίζομαι 746, 7.

κλεισοῦρα, ἡ 475, 16. 481, 19. 535, 18. 596, 7. 602, 2.

κλεισουράρχης, ὁ 564, 11.

κλεισουροφύλαξ, ὁ 535, 10.

κληρικός, ὁ 36, 18. 43, 5. 207, 19.

κληρός, ὁ 51, 20. 124, 5.

κλητορεύω 574, 18.

κλίμα, τὸ 468, 17. 510, 7. 531, 14. 537, 18. 578, 5.

κνιπία, ἡ, penuria annonae, 456, 19.

κοιμώμαι, vita decedere 25, 4. 31, 16. 39, 18. 40, 1. 50, 9. 69, 3. 94, 8. 109, 2. 125, 11. 337, 18.

κοίμησις, ἡ, mors 49, 11. 129, 4. κοινωνέω et κοινωνία de coena sacra 120, 5. 6.

κοινωνικὸς ἱερὺς 137, 10.

κολυμβήθρα, ἡ 127, 3. 171, 17. 199, 2. 234, 13.

κομβόω, decipere 231, 8.

κονιός, ὁ, genus vestimenti 662, 12.

κοντάρια, ἡ 490, 6.

κοντάριν, τὸ 457, 17.

κοπροδέσιον, τὸ 679, 17.

κόρδα, ἡ 571, 19.

κόρτη v. κόρτις, ἡ 716, 3. 725, 9. (la cour).

κοσμολέτρος 475, 7.

κόστος, ὁ 429, 10.

κουράω 693, 10.

κουρίσκος, ὁ 72, 1.

κούρκουρον, τὸ 560, 19.

κογλίαις, ὁ, τοῦ παλατίου 193, 21. 197, 20.

κρέββατος, ὁ 693, 17.

κράνιον, τὸ, Golgatha 33, 16. 38, 3. 134, 2.

κρατέω, tenere 60, 9. 102, 7. 166, 12. 339, 9. 345, 20. 352, 10. 368, 5. 369, 11. 378, 15. 407, 10. 450, 4. 675, 20.

κρέμασις, ἡ 360, 3.

κροταλίζω 99, 12.

κροταφίζω 148, 10.

κροτέω, πόλεμον, μάχην, σίτοδον 28, 4. 147, 12. 149, 20. 196, 10. 324, 15. 337, 11. 386, 7.

κρούκης, ὁ 443, 16.

κηνοτροφέω 512, 6.

κίττωρ, dives 457, 14.

κτίσις, ἡ, res creatae 503, 17. (Ev. M. 10, 6.)

κυκλόποδες, οἱ, calceamenta ad nivem permeandam 604, 9.

κυμβαλίζω 99, 11.

κυριακή, ἡ, ἡμέρα 32, 5. 58, 4. 136, 9. 205, 13. 354, 19. 365, 1

- κυριακόν, τό, aedes sacra 29, 3.
 41, 14.
 κύριος i. q. κύριος 546, 2. 723, 18.
 κωμοσφόμος, ὁ, praestigator 347,
 20.
 λάβρος v. λαῦρος, σεισμός, ὑετός
 24, 3. 43, 7. 60, 3. 442, 10.
 λαγχιθιον, τό 377, 20.
 λαϊκός 235, 3. 242, 15.
 λαός, ὁ, laici 85, 13.
 λάρδον, τό 357, 1.
 λαύρα, ἡ 374, 16. 439, 10. 751,
 21. 779, 1.
 λαυρίζω. αἰ νῆες λαυρίζουσαι ἀπη-
 νέχθησαν 603, 18.
 λαφυρολογέω 471, 9.
 λεκανόμαντις, ὁ 555, 5.
 λιβάδιον, τό 595, 17. 785, 9.
 λιθία, ἡ 275, 1.
 λιθομανής 702, 9.
 λιμαγχονέω 502, 8.
 λιμητόν v. λιμωτόν, limes 267, 10.
 273, 17. 275, 13.
 λιταί, αἱ, pompae sacrae 169, 19.
 230, 11. 338, 5. 367, 3. 369, 9.
 λιτός στρατιώτης, miles gregarius
 160, 12. 217, 9.
 λιτώς 266, 5.
 λογοθέσιον, τό 562, 11.
 λόγος δημόσιος, aerarium publi-
 cum 22, 10.
 λοιπόν, τότε λοιπόν 25, 12. 28,
 11. 59, 4. 180, 11. 184, 17.
 222, 8. 241, 7. 260, 18. 267, 17.
 360, 5. 361, 2. 602, 12. 709, 4.
 λυκάνθρωπος, ὁ 745, 13.
 λυμεὼν ἀνὴρ 165, 11. 166, 11.
 λωβός 112, 19.
 μαγαρίζω, fidem Christianam de-
 serere 614, 11.
 μαγαρίτης, ὁ, desertor fidei 484,
 2. 525, 4. 673, 16.
 μαγγανάρης, ὁ τῆς πόλεως 398, 8.
 μαγγανεία, ἡ 21, 2. 59, 15. 170,
 4. 198, 14.
 μαγγανικά, τὰ, machinae bellicae
 581, 6. 589, 6. 625, 4. 776, 4.
 μάγγανον, τό 59, 2. 60, 14.
 μαγίστριον, τό 211, 19.
 μάλλον pleonastice additum 81, 3.
 μάμμα, ἡ, avia 183, 19.
 μάνδρα, ἡ, 174, 2.
 μανθύνιν, τό 728, 16.
 μάνδυνον, τό 266, 6.
 μανιάκιν, τό, torques 377, 15.
 μαργαυόφρων 230, 13. 248, 17.
 255, 9.
 μανίκιον, τό 599, 21.
 μάργαρος, ὁ 190, 7.
 μαρτυρέω, commendare 88, 7.
 μαρτυρικός στέφανος 17, 6.
 μαρτύριον, τό εἰ μάρτυς, ὁ, sensu
 sacro 9, 5. 13, 8. 36, 15. 109,
 4. saepius.
 ματίζω 432, 17.
 μάτην. στέφαντες αὐτὸν εἰς μάτην
 705, 17.
 μαῦρος, niger 437, 10.
 μεγιστᾶνος, pl. μεγιστᾶνες 406, 6.
 451, 20. 570, 11. 764, 2.
 μεθοδεία, ἡ 722, 7. (Eph. 6, 7.)
 μελανειμονέω 188, 11.
 μελανούς 188, 12. τό θυσιαστή-
 ριον μελαίῃ ἡμφίεσεν.
 μέναυλος, ὁ, bipennis 342, 20.
 μέση, ἡ 370, 11. ἐν τῇ μέσῃ τῶν
 δύο μερῶν.
 μεσάυλον v. μεσάυλον, τό 271,
 14. 371, 15. 423, 11.
 μέσον αὐτῶν 530, 5.
 μεταλαμβάνω, coena sacra uti
 340, 21.
 μέταξα, ἡ 276, 4. 494, 3.
 μετενθροניάζω 199, 10.
 μηδαμινός 496, 6.
 μηνιάω 256, 10.
 μησεύω 367, 14.
 μητροπολίτης, ὁ 250, 14.
 μιλιάρισιον, τό 466, 8. 635, 2.
 μιμᾶς, ἡ 141, 20.
 μοιχός, subdititius 345, 1.
 μονασικός 177, 9. 592, 10.
 μονάστρια, ἡ 727, 16.
 μονόζωνος i. q. ψιλός ex usu LXX.
 624, 7. 633, 7. 730, 17.
 μονοκρατορέω 730, 10.
 μονόπατος, ὁ 285, 15.
 μόρος, ὁ 279, 18.
 μουλικὸν ζῶον 637, 17.
 μουλτος, ὁ, tumultus 735, 12.
 μουρζούλιν, genus piscium 545, 15.
 μυκάομαι. ἡ γῆ ἐμυκήθη 124, 19.
 μυροδοτέω 679, 8.
 μυστικῶς, clam 609, 6.
 ναχότᾱπητα, τὰ 494, 16.
 νεοσύλλεκτος 485, 14.
 νεροφόρος, ἡ, lavacrum 220, 4.
 νεφύδιον, τό, nubecula 74, 13.

- νομή, ἡ, pestilentia 18, 3.
 νοσιλεύω (nisi legendum: ἐνοση-
 λεύω) 423, 15.
 νομβίτισσα, ἡ 700, 17.
 φωτόφορα θηρία 436, 16.
 φωτοφύλαξ 608, 8.
 ξεγενών, ὁ 126, 17.
 ξενίζομαι, mirari 178, 12. 467, 3.
 ξενός, insolitus 652, 11. 747, 19.
 ξενοδόχος 337, 16.
 ξενοτάφιον, τό 164, 18.
 ξενοφωνούμαι, vocis novitate con-
 turbari 506, 12.
 ξηρά, ἡ . δια ξηρᾶς καὶ θαλάσσης
 28, 3. 131, 12. 290, 18. 593, 2.
 ξηρόλιθος, ὁ 607, 18.
 ξυλή, ἡ 590, 17.
 ξυλοκουκουδα . ἐποίησεν παιδία ὡς
 τὰ ξυλοκουκουδα 437, 14.
 ξυλοπάνθουρα, τὰ 668, 14.
 ξυστόν, genus piscium 545, 19.
 ὀδοστατέω 557, 15.
 οἶδα, vidi 286, 12.
 οἰκειακός 572, 11. 591, 10. 615, 6.
 704, 6.
 ὀλοθρεύω 578, 1. 652, 8.
 ὀλοι ἰ. γ. πάντες 280, 5. 365, 5.
 383, 8. 484, 12. 565, 11. 689,
 14.
 ὀλοκοτίνιν, τό, mensura quaedam
 635, 1.
 ὀλόξυλος 610, 8. ἡ θάλασσα γαί-
 νεται ὀλόξυλος.
 ὀλοσήμερος 494, 16.
 οἰκοδομέω, sensu sacro 121, 8.
 οἰκουμενικός 4, 12. 29, 14. 107,
 4. 138, 4.
 οἰκτιρός, infirmus 96, 17. 20.
 ὀμάς, ἡ, τῶν χρόνων 49, 5. 12.
 ὀμιλία, ἡ, oratio sacra 136, 1.
 ὀμολογητής, ὁ 32, 15.
 ὀμοούσιος τριάς 30, 15.
 ὀνομάζω, laudibus efferre 68, 2.
 ὀνόματα, homines 606, 6. (Actt.
 1, 15.)
 ὀπισθάγκων 178, 10. 502, 3.
 ὀπισθοτέλεια, ἡ 761, 11.
 ὀπτασία 33, 18.
 ὀράω ἰ. γ. δέκω 314, 3. τὰ
 ὀρώμενα τούτω
 ὄργια, τὰ, τῶν Ἑλλήνων 111, 12.
 ὀρχῶ σε, obsecro 340, 18.
 ὀρμάζομαι γυναῖκα, sponsam ha-
 bere 460, 4.
 ὀροφανής 670, 13.
 ὀστρακάριος, ὁ 680, 18.
 ὅταν c. ind. 499, 18. 503, 3. 759,
 10.
 οὐρῶν, ὁ, πρὸς τὸν τοῖχον h. e.
 canis 579, 14.
 οὗτος pro αὐτός v. pleonastice
 additum 12, 6. 13, 16. 33, 8.
 74, 15.
 ὀχλαγωγέω 395, 6.
 ὀχλοποιέω 208, 5.
 ὀψάριν, piscis 545, 19 (Ev. Ioh.
 6, 9. 21, 9).
 ὀψικεύομαι, obsequi 177, 8. 697, 7.
 παγίω 557, 5.
 παμμίσητος 160, 4.
 παμψηφεί 173, 4.
 πανάχραντος 610, 13. 784, 19.
 πάνθενος 16, 9. 92, 6. 556, 4.
 πανεύφημος 30, 19. 39, 2.
 παντελὸς 636, 8.
 πανύμνητος 162, 21. 485, 16.
 πάπας v. πάππας 58, 1. 64, 4.
 69, 3. 104, 5. 137, 6. 148, 13.
 149, 6. 509, 1. 631, 8. 713, 17.
 παππικός 643, 8.
 παπυλεών, ὁ 344, 12. 494, 18.
 παράβουλος 561, 9.
 παρὰδοξοποιᾶ, ἡ 77, 6.
 παρὰδοξοποιέω 784, 18.
 παρὰδυναστεύω 150, 3.
 παρὰκονθαίω 548, 16.
 παρὰκρητῆτα 495, 18.
 παρὰμήριον, τό 339, 6. 583,
 17.
 παραμονάριος, ὁ 347, 9.
 παρανυμέω 388, 20.
 παραπότιον, τό 583, 5.
 παρασκευάζω seq. acc. c. inf. 48,
 3. παρεσκευασαν ἔξορσαι τὸν
 μέγαν Ἀθανάσιον 122, 8. 127,
 15. 137, 19. 139, 13.
 παρασκευή, ἡ, dies ante sabbatum
 763, 18.
 παραφορσεύω 517, 9.
 παρὲνθ 67, 1. 78, 15.
 παρίππιν, τό 638, 14.
 παρθέρος . ἄνδρα εὐλαβῆ παρ-
 γον 347, 10.
 παροικία, ἡ, parochia 36, 2.
 πασχίζω 98, 6. 665, 5.
 πασχάλια ἡμέρα 171, 12. 665, 3.
 πατερικὰ βιβλία, libri patrum ec-
 clesiae 689, 17.

πατήρ, nomen dignitatis 161, 9.
162, 16.

παύω. οἱ πόλεμοι ἔπαυσαν 558,
11.

πενθικῇ φορεῖν 266, 8.

πεντάστεγον, τὸ 265, 4.

πέραμα, τὸ 353, 15.

περαματίζω 586, 17.

περικεφαλαία, ἡ 344, 6.

περιλογῇ, ἡ 580, 10.

περιρέμβω 416, 15.

περσέα, ἡ, genus arborum 76, 9.

πειροκίσσηρος, pumex 622, 5.

πήχυς, ὁ, τῆς ἀναβάσεως τοῦ Νε-
λου 23, 2.

πιδῶ 242, 12. 247, 5. 360, 11.

437, 18. 459, 8. 493, 18. 614,

8. 666, 14. 719, 17.

πινός, ὁ 360, 4. 6.

πιστεύω ἐπὶ τινος 35, 7. 12.

πλάνη, ἡ, τῶν ἀνδράκων 474, 5.

πλάνοι δαίμονες 17, 15.

πλάξ, ἡ λιθινῇ 264, 6.

πλατεία, ἡ 70, 4. 78, 17.

πλατεία εἰρήνη 543, 21.

πλατύνω. ὁ χριστιανισμὸς πλατύ-
νεται 125, 19. 549, 14. 662, 9.

704, 11.

πλειότερος i. q. πλέων 567, 12.

πληγὼν 365, 2. 490, 11.

πληροφορία, ἡ 132, 7.

πληροφοροῦμαι 497, 17. 513, 8.

πλούμιον, τὸ 260, 3.

ποδοκπέω 648, 10.

ποδοπάγουρος 676, 11. 677, 15.

ποιέω 68, 4. ἐποίησε δεκατέσσε-
ρας ἡμέρας ἐν τῇ Ῥώμῃ 161, 13.

ποιήσας παρ' αὐτῷ πεντεκαίδε-
κα χρόνους 183, 15. 322, 15.

493, 16. 499, 12. 538, 7. 564,
3. 606, 12. 674, 19.

ποιῶν, inessere 618, 9. ποιωθείς
τοῖς Ἀράβων δόγμασιν.

πολεμῶ c. acc. 162, 5. οὐ πολε-
μήσει Οὐρανὸν 257, 15. 360,

10. 362, 9. 489, 6.

πολύς γενόμενος τῷ Οὐρανὸν 257
πλήθει 156, 17.

πολυκάνθλον, τὸ 466, 7.

πόνημα, τό, opus 6, 2. 9, 5.

πονηρός, ὁ, diabolus 24, 1.

ποντογέφυρα, ἡ 496, 14. 498, 19.

ποσότης τοῦ χρυσίου 602, 8.

ποιαμπνηκίος 561, 11.

πραγματευτής, ὁ 346, 7.

πράνδια, τὰ, vittae 359, 7.

πράσινοι, οἱ 257, 3. 279, 5. sae-
rius.

πρασινόβεντοι, οἱ 356, 2.

πρεσβεία, τὰ, privilegia 108, 12.

πρεσβύτερος, ὁ ἐπὶ τῆς μετανοίας
112, 10.

πρεβητήριος, ὁ 705, 2.

προαγωγή, ἡ, τοῦ ἐπισκόπου 104,
13.

προβάλλομαι κάλαρα, βασιλέα,
ἐπίσκοπον 24, 14. 87, 7. 91, 5.

92, 18. 103, 19. 165, 1.

προβολή, ἡ 94, 12.

προλαβών, praeteritus 29, 17. 636,
4. 767, 2.

προμονάξω 241, 11.

προμούσελλα, ἡ 734, 6.

προνόμια, τὰ 283, 7.

προμοσκήριος, ὁ 754, 13.

πρόδοικος, maior domus apud Fran-
cos 619, 3.

προομιον. ἐν προομιόις, initio
185, 20. 264, 17.

προποιέω 492, 15.

προσαγωγεύς, ὁ 79, 15.

προσκήνιον, τὸ 278, 20.

προσκλητὴς θεῶ 48, 14.

προσπάθεια, ἡ 446, 15.

προσέρω, accedere 339, 14.

πρόσφυξ 470, 4. 484, 1

πρὸ τοῦ c. conl. 489, 11. πρὸ
τοῦ ἐνωθῶσιν αὐτῷ οἱ τρισχά-
λιοι.

προῦποστολή, ἡ 359, 19.

προφθάνω 372, 8.

προταγεύω τὴν εἰρήνην 342, 6.

πρόσωπον. ἐκ προσώπου εἶναι τι-
νος 690, 20.

πρωτόθρονος, ὁ 199, 9.

πρωτοασκητήτις, ὁ 588, 4. 616,
10.

πρωτοκούρσωρ, ὁ 454, 13.

πταιστής, ὁ, peccator 383, 3.

πτωχεῖον, τὸ 126, 17. 164, 18.

πρωτοτύπος, ὁ 206, 14.

πυλεών, ὁ 364, 13.

ῥέσχω 724, 19. λόγος περὶ αὐτοῦ

ῥεσκόμενοι.

ῥινοκοπέω 566, 5.

ῥινοκτιπέω 95, 7.

ῥόγα, ἡ, largitiones militibus di-
stributae 75, 11. 242, 7. 317, 7.

- 330, 3. 400, 9. 406, 3. 422, 12.
515, 13. 752, 13.
ῥογεύω, largitiones facere 255, 15.
285, 8.
ῥομφαία, s. ῥωμαφαία, gladius
488, 8. 591, 1. 638, 13.
ῥοῦσιος, ruber 260, 4.
ῥούκιν, τὸ 723, 17.
ῥυστῆς δ 475, 7.
ῥύω, ῥυσθῆναι 260, 14. 350, 16.
σαγιτοβολή, ἡ 490, 17.
σακελλάριος, δ 454, 2. 517, 4.
σάκκος, δ. ἐπένθησεν ἐν σάκκῳ 266,
4. 458, 3. 574, 17. 684, 3.
σαλιβάριον, τὸ, frenum 39, 6.
σάνδαλον, τὸ, linter 610, 6.
σαρρακηνόφρων 623, 9.
σειρά, ἡ, 1) gladius 215, 15. 2)
τὸν ἐκ σειράς καὶ γένους ὄντα
578, 18. 667, 15.
σεμνοπρέπεια, ἡ 524, 4.
σένσος s. σέντζος, sella regia 193,
15. 459, 8. 574, 7. 699, 4.
σημαδάριος, δ, foenerator 374, 10.
σημάδια, τὰ, pignora 374, 11.
σημειοφόρος, δ 174, 3.
σιδηροπέδα, αἱ 502, 3.
σιλεντιακῶς 774, 8.
σιλεντιάριος, δ 208, 3. 209, 11.
saerinus.
σιτοβολών, δ 42, 21.
σιτομέτριον, τὸ 43, 3.
σιφωνοφόρος θροῶν 541, 1.
σίφων πυρσοφόρος 610, 10. 778, 8.
σκάνδαλον, τὸ 152, 15. 171, 4.
σκανδαλίζομαι 238, 17.
σκαρμαγγιν, τὸ 491, 9.
σκέπω, tegere 33, 1.
σκειοφυλακεῖον, τὸ 120, 14.
σκευοφύλαξ, δ 150, 8. 216, 18.
σκηνοπήγιον, τὸ 386, 14. 401, 4.
σκαπέψω 582, 5.
σκοτιόψις, δ 682, 7.
σκοτοματικῶς 672, 9.
σκουτάρην, τὸ 377, 20. 491, 7.
σκριβων, δ 438, 16.
σκοληκόβρωτος 78, 12.
σφυρηλίζω 527, 12. 658, 10.
σάλας, ἡ, τῆς μεγάλης ἐκκλησίας
681, 18.
σούβλα, ἡ, εἰς σούβλας ξυλῖνας
προσαναργήσας 578, 19.
σούδα, ἡ 765, 7.
σπαθάριος, δ 198, 1.
σπαθέα, ἡ 420, 6.
σπένδομαι c. acc. 158, 13.
σπλάγγνίζομαι 149, 6. (Ev. Mu
20, 34.)
σπόνδυλος, δ 765, 14.
στάμα, τὸ 491, 13. οὐκ ἔσχε στά-
μα δ πόλεμος 682, 18.
σταυροφύλαξ, δ 241, 17.
στερεῶν, instaurare 180, 16.
στεφανίτης, δ 675, 6.
στηθάριον, τὸ 378, 4.
στήκω 524, 12.
στηλιεύω 671, 18. 677, 1.
στῆμος, τὸ 93, 16.
σιτῆαριν, τὸ 260, 2.
στοιχέω, pacisci 278, 11. 506, 19.
521, 2. 525, 17. 531, 7. 535, 14.
555, 9.
στοιχῆμα, τὸ 519, 11.
στράτωρ, δ 624, 14. 697, 13.
στρουθεῶν, δ 493, 12. 495, 2.
στυφόμενος τοὺς πόδας 381, 19.
συγγάλακτος 500, 5.
σύγκελλος, δ 253, 11. 256, 13.
συγκροτέω πόλεμον 132, 15.
συγχαρίσκαι, τὰ 514, 17.
συλλετανεύω 338, 6.
σύμβολον, τὸ, sensu sacro 41, 3.
108, 10.
συμποσιασμός, δ 684, 11.
σύμπτωσις, ἡ 143, 8.
συμφάμιλος 662, 12.
σύμψυχος 542, 7. τὰ σάφη σύμ-
ψυχα κατέκυσεν 575, 2.
σὺν c. gen. 454, 9. 657, 12.
συνακτῆριον, τὸ 372, 13.
συνακτάτης, δ 447, 17.
σύναξις, ἡ 121, 17. 252, 10.
συναρμολογῶ 712, 12.
σύναρσις, ἡ, auxilium 429, 16.
572, 19. 605, 1. 612, 9.
συνθλάττω 23, 1.
συνοικέσιον, τὸ 553, 21.
συνουλόω 18, 19. τοῦ τραύμα-
τος συνουλώσαντος.
συντακτῆριος λόγος 108, 4.
συντόμως, continuo 37, 15. 18.
συνοψίζομαι 509, 2. 571, 4. 673, 8.
σύρω, δῆγμα ἱπποὺς λευκοὺς σί-
ρεται 735, 2.
συσσευή, ἡ, insidias 376, 13.
συσσήπομαι 21, 18. αἱ σέριαι
συσσπεύονται.
συστάδην 386, 10. ἡ κατὰ α-

- σιάνην (fort. κατασυσιάνην) τύπος, δ, edictum regium 187, 3.
 μάχη. 11. 271, 6.
 συγχάω τινι 157, 19. τυραννέω κατά τινος, seditionem
 σφαλίζω, claudio 371, 3. movere 289, 13. 291, 14. 329,
 σφενδύνη, ἡ 285, 15. 15. 551, 9. 738, 14.
 σφύγγω 302, 3. σφίγγοντες ἐ- τυραννίς, ἡ, seditio 308, 6. 401,
 κλειον. 16. 402, 7. 405, 16. 406, 11.
 σχετικὸς 625, 14. 626, 3. 422, 15.
 σχολάριος, δ 197, 20. τύραννος, δ 446, 17. 447, 11. 535,
 σωκός, δ, vinculum 339, 6. 7. 617, 2.
 σωκίζω, intercipere 339, 4. τυρεύω 45, 9. ἐπιβουλὴ ἐτυρεύη.
 οὐρέυμα, τό, concilium 543, 13. τύρων, δ, tiro 458, 17.
 σωρεύω τὸν λαὸν 639, 5. 695, 17. ὕδρια 522, 17.
 720, 18. 728, 21. ὀδροβαφῆς ἔνωσις 507, 6.
 ταγίζω 490, 18. ὕπαντεύω 328, 16.
 ταγματάρχης, δ 392, 5. ὕπαπαντή, ἡ 345, 14.
 ταξάτο, οἱ 501, 3. 590, 11. 593, ὕπατελα, ἡ, munus consulare 385,
 16. 1. 451, 9. 615, 17. 735, 6.
 ταξιάνων, δ 566, 20. ὕπατεύω τὴν κεφαλὴν 399, 16.
 ταυλὴν, τό, effigies imperatoris ὕπεξουσιότης, ἡ 546, 9.
 260, 1. ὕπερωμίας, δ 215, 14.
 ταυρέλαφος, δ 170, 21. ὕποκαπνίζω 562, 18.
 τελευτώ, morte afficere 37, 1. 124, 1. ὕπομειώω 406, 3.
 τελέω ὑπὸ τινος 17, 14. 94, 12. ὕπομνηστικόν, τό 245, 15.
 407, 4. ὕποπιᾶζω 196, 16.
 τένδη, ἡ 596, 10. ὑπόστασις, ἡ 127, 19. 263, 1. 271,
 τετραβήλος 770, 15. 9. 356, 5. 365, 8. 744, 18. 755, 4.
 τετραέντης. ἐκ τετραέντων 284, 7. ὑποστηρίζω 98, 16.
 τετρακτέριος τόπος 737, 6. ὕποσύρω 285, 7.
 τετραρῆς 589, 6. τετραρῆς καὶ ὕποταγάδην 574, 8.
 μαγγανικά. ὕποτετρακανθίλος 653, 3.
 τετραστίως 176, 19. ὕποτύρω 10, 18.
 τζαγγάρια, τὰ 279, 10. φακιδόλιον λιδοχρυσον 377, 13.
 τζαγγία, τὰ 260, 4. 484, 5. 705, 17. φαιλόω 497, 19.
 τιμαλφῆς 679, 6. φαντασία, ἡ 68, 2. μετὰ πολλῆς
 τοξοβολίστρα, ἡ 589, 5. φαντασίας καὶ παρατάξεως 180,
 τοποτηρητῆς, δ 155, 8. 604, 17. 16. 652, 4.
 τοῦλδον τῶν Περσῶν, Βουλγαρῶν φάρος, δ 572, 8.
 386, 14. 394, 1. 403, 19. 404, φασκιδόω 613, 5.
 19. 478, 6. 489, 9. 577, 8. 725, φερώνυμος 39, 10. -ως 38, 7.
 8. 742, 18. φθάνω 75, 1. ἐν γήρᾳ βαθεῖ
 τότε δὴ τότε 415, 18. φθάσας 85, 2. φθάσας τὴν βα-
 τουρμάρχης, δ 490, 9. 499, 5. σιλεύουσιν 134, 5. 138, 18.
 580, 4. 174, 6. 264, 21. 277, 1. 605, 6.
 τριχάλατος 434, 3. φιλοκτιστής, δ 373, 8.
 τραυματία, ἡ 541, 16. μεγίστης φιλόπτωχος 112, 19.
 τραυματίας γενομένης 557, 17. φιλοτιμέσθαι 265, 5. ἐφιλοτιμή-
 τριστεγος 150, 13. σαστο ὁ βασιλεὺς τὴν πόλιν κεν-
 τριχοραχάτης 619, 14. κριστάταις τήνᾳρῖα δύο.
 δ ἐρμηνεύεται τριχοραχάται. φιλόφρονος 406, 18.
 τροπάρια, τὰ 177, 11. οἱ τῶν φημιώω 33, 13. 46, 14. 437, 15.
 τροπαρίων ποιηταί. (Ev. Mit. 22, 12.)
 τροπεύομαι 601, 21. φλέμουρα, τὰ 692, 5.
 τροπούομαι 529, 20. 539, 17. γόβητρον, τό 18, 14.

φρονοκοπέω, τὰ 371, 4.
 φορεσία, ἡ 359, 8.
 φοῦλλος, ὁ, cuneus 489, 14.
 φοῦρκα, ἡ 283, 3.
 φουρλίω 283, 2. 356, 9. 539, 20.
 574, 2.
 φρατριαστίς, ὁ 627, 14.
 φρικτός 468, 8. 568, 8. 739, 17.
 φρικώδης 9, 4. 13, 8. 37, 1. 94, 7.
 φυγοπόλεμος 102, 7.
 φυλακίζω 726, 6. (Act. 22, 19.)
 φυλακία, τὰ 582, 18. 583, 4.
 φύσις, ἡ, genitalia 457, 12.
 φωτίζω. 35, 1. 259, 15. 269, 19.
 347, 13.
 φωτοειδής 63, 1.
 χαμερηής 6, 6.
 χαυνότης, ἡ (fort. χαυνότης) 548,
 11.
 χάω. ἐλαώη τὸ ἤμισυ τῆς πό-
 λεως 336, 17.
 χαριετικά, τὰ 756, 2.
 χαριοθέσιον, τὸ 664, 10.
 χαριοφύλαξ, ὁ 456, 5.
 χειροκοπέω 537, 19.
 χειροπέδα, αἱ 452, 8. 480, 10.
 χελάνδια, τὰ 578, 7. 611, 2. 674,
 16.
 χελάνδουρος, ὁ 579, 2.
 χολέω. χολέουαντες 270, 11.
 χορδαίφος, genus morbi 659, 8.
 χυάομαι c. acc. 314, 10.
 χρηματίζω 42, 1. 50, 18. 680, 14.
 χρησιμοδοτέω 496, 7.
 χριστιανίζω 100, 15.
 χριστιανόφωνον 15, 15.
 χρονογραφεῖον, τὸ 5, 10.
 χρόνος, ὁ, annus 8, 4. 128, 17.
 141, 3. 143, 14. 146, 4. 161, 13.
 183, 15. 313, 12. 556, 12.
 χρυσάργυρος, ὁ 221, 12.
 χρυσίον, ὁ 726, 16.
 χρυσοκλαβάριοι, οἱ 726, 15.
 χρυσολόγχεις 485, 2.
 χρυσορύχια, τὰ 275, 2.
 χυμευτής, ὁ 231, 3.
 χωρικός 251, 8.
 ψευδαββάς, ὁ 513, 11.
 ψευδοκατηγορία, ἡ 147, 3.
 ψευδοχρησιότης, ἡ 740, 13.
 ψίχια, τὰ 488, 14. (Ev. Mt. 15,
 27.)
 ψύαι, αἱ, lumbrici 377, 10.
 ψυχαγωγία 413, 6.

ψυχή ἡ. κατὰ ψυχὴν νόμισμα ἢ
 432, 3.
 ψυχόλεθρος 777, 17.
 ψυχογέθορος 636, 19.
 ψωμίζω 187, 19. 188, 2.
 ὡμοφύριον v. — φύρον 217, 9
 629, 17. 682, 6.
 ὥστε c. coni. 417, 7. ὥστε καλῶς.

Vocabula graecolatina quae in
 Theophane reperiuntur.

εἶναι i. q. εἶναι, habere 562, 8.
 ἀκιδουχίος, ὁ 780, 8.
 ἀννώνα, ἡ 230, 19.
 ἀπλικεύω 277, 4. 477, 13. 482, 13.
 493, 7. 494, 19. 567, 11. 668, 5.
 ἀρμαμέντον, τὸ 423, 12. 458, 19.
 610, 2. 679, 17.
 ἄρματα h. e. arma 459, 10. 490,
 16.
 ἀσκηρήτης, ὁ 446, 18. 646, 5. 681,
 19. 709, 17. ἀπὸ ἀσκηρήτων
 747, 9.
 ἄστα, ἡ 560, 14.
 αὐγουσταίλιος, ὁ 251, 4. 15. 376, 13.
 450, 14. 519, 1.
 βάκλος, ὁ, baculus 365, 16.
 βαθυύλος v. βάγυλος 148, 13. 723, 2.
 βεστήτωρ, ὁ, vestitor 351, 9.
 βίγλα, ἡ vigilia 473, 18. 594, 12.
 639, 17. 721, 19.
 βίκας h. e. vinças, clamor circa-
 sis 384, 13.
 δομέστικος, ὁ 596, 4. 646, 6.
 δοῦξ, ὁ 79, 7. 198, 10. 244, 13.
 268, 16.
 ἔδικτον, τὸ 507, 20. (ιδικτον 95,
 14. 372, 7.)
 ἐξέρκετος 361, 14. 370, 3.
 ἐξουβίτωρ, ὁ 208, 15. 350, 9.
 364, 17. 676, 13.
 ἰλλούστιριος 286, 7.
 ἰνδουλγεντία, ἡ 385, 15.
 κάμπος, ὁ 449, 14. 576, 4. 668, 5.
 κανδεδάτος, ὁ 676, 19.
 κασσίδες, αἱ 490, 15.
 κασιέλλιν, τὸ 196, 20. 492, 5.
 κασιέλλω 459, 20.
 κάστρον, τὸ 252, 2. 276, 5. 549,
 16.
 κισώριον, τὸ 360, 1.
 κιστέρνα, ἡ 231, 17. 271, 14.

- πιπυτόριον, citatorium 589, 16.
 κοιαισιωρ, δ 178, 6. 259, 1. 276, 13. 586, 11.
 κοιαισιωρίον, τό 723, 14.
 κομβέτια, τά, conventus 262, 5. 8. 668, 20. (κομμένδον).
 κομμέριον, τό 728, 2. 737, 6. 757, 8.
 κόμης, δ 119, 11. τῶν σχολῶν 366, 3. τῶν λαργιτιῶν 286, 18.
 φοιδεράτων 213, 14. 243, 3.
 προσέντον 254, 14. ἀνατολῆς 267, 2. 364, 7.
 κουβικουλάριος, δ 197, 18. 255, 12. 279, 5. 352, 13. 360, 13.
 κουράτωρ, δ 125, 5. 11. 179, 18. 363, 14. 366, 13. 647, 10.
 κουρατωρία, ἡ 756, 8.
 κουραπαλάτης, δ 362, 12. 370, 13. 452, 10.
 κουρσεύω 486, 12. 588, 9.
 κοῦρσον ν. κοῦρσος, praedatio 499, 13. 582, 12. 699, 16. 717, 18. 734, 4. 785, 20.
 κριστάται, οἱ 619, 14.
 κωδεξ, δ 252, 19. 575, 14.
 λάγκος, δ, lacus, cisterna 178, 2. 623, 18. 653, 6. 674, 16.
 λαργιτινες, αἱ 286, 18. 459, 4.
 λαυράτον, τό, imago laureata imperatoris 454, 9.
 λιβέλλος, δ 32, 19. 44, 6. 84, 2. 107, 15. 509, 6. 630, 8.
 λουπίνον, τό 646, 19.
 λωρικᾶτοι, οἱ 284, 19. 608, 10.
 λωρίκιον, τό 490, 15. 594, 13.
 μάγιστρος, δ 210, 6. 212, 17. 227, 9. 274, 4.
 μαγκιπείαι, (— πια), τὰ 115, 13. 363, 4.
 μανδάτον, τό 375, 2. 384, 10. 691, 17.
 μανδάτωρ, δ 279, 9.
 μανίκια, τά, manicæ 599, 21.
 μίλιον, τό, mille passuum 353, 6. 492, 4. 594, 4.
 μιτάτα, τά, τοῦ στρατοῦ, castra metata 113, 12.
 μόδιος, δ 646, 18.
 μονῆτα, ἡ 33, 17. 559, 3.
 μοσστόν, τό, mustum 82, 12.
 νοτάριος, δ 268, 3. 287, 1.
 νούμερος, δ 79, 1. 160, 12.
 νουμέριοι ἀριθμοὶ 340, 13.
 νωβελίσσιμος 686, 16. 696, 7.
 ὀπέραι, οἱ, operæ 562, 4. 680, 19.
 ὀπιμάτοι, οἱ 692, 9. 734, 10.
 ὀρδινάριος ὑπατος 224, 10.
 ὀρνατούριον, τό, τῶν Πρασίλων 588, 1.
 ὀψφρίκιον, τό 578, 9.
 ὀψιεύομαι 177, 8. 697, 7.
 ὀψίκιον, τό, obsequium h. ministri aulici 582, 4. 587, 15. 590, 11.
 ὀψιδες, obsides 603, 12. 605, 20.
 πάντα, τὰ 278, 1. 11. 370, 20. 390, 4. 451, 17. 443, 6. 549, 14. 662, 14.
 παλός, δ 759, 12.
 παπυλεών, δ 342, 12. 494, 18. (Procop. Pers. II. 21. p. 244, 1.)
 πατριμόνιον, τό 631, 15.
 πόρτα, ἡ 175, 6. 345, 19.
 πραιδα, ἡ 273, 17. 294, 7. 339, 1. 421, 1.
 πραιδεύω 43, 1. 119, 5. 247, 6. 273, 11. 370, 1. 487, 12. 604, 1.
 πραιπόσιτος, δ 148, 12. 253, 3. 360, 14.
 πραιτώριον, τό 148, 18. 201, 8. 458, 4. 674, 14.
 πρίγκιπες, οἱ, τῶν σχολῶν 247, 11.
 προκένσος, δ 351, 8.
 προτίκτωρ, δ 361, 6.
 ῥεγών, δ 565, 12.
 ῥεφερενδάριος, δ 276, 9.
 ῥήξ, δ 257, 11. 269, 8. 12. 17. 544, 6.
 σάκρα, ἡ, epistola regia 137, 19. 199, 19. 200, 2. 6. 248, 11. 262, 18. 377, 4. 612, 10. 753, 8.
 σαλιβάριον, τό 39, 6.
 σεκρέτον, τό 354, 8. 458, 4.
 σέλλα, ἡ 491, 10.
 σημισσιον, τό 647, 1. 686, 19.
 συγίλλιον, τό 775, 13.
 σιλέντιον, τό (σελέντιον) 368, 19. 629, 10. 659, 3. 736, 2.
 σκάλα, ἡ 671, 12.
 σκρίλιον, τό 458, 5.
 σπόνζα, τὰ 687, 15.
 σταβλον, τό, stabulum 177, 16. 351, 20. 744, 5.
 στούδιον, τό 747, 11. 770, 1.
 στράτα, ἡ 442, 11.
 τόρνα, τόρνα h. e. reverte ex vulgari sermone 397, 19. 398, 3.

τριβουνάριον, τὸ 388, 9. 449, 14. 784, 7.

τριβούνος, δ 170, 16. 236, 9.

τριπλίνιον, τὸ 562, 1.

τριάλνος, δ 285, 3. 723, 13. 736, 3.

φαιμία, ἡ (φαμελία) 416, 17. 587, 3. 597, 17. 606, 11. 716, 8.

φλάμουλον, τὸ 560, 15.

φουδεράτοι, οἱ 242, 3. 368, 3.

φύλλις, ἡ 249, 2. 264, 14.

φύρος, δ, forum 195, 4. 283, 14.

345, 20. 565, 10. 784, 11.

φύσσα, ἡ 607, 17.

φουσατεῖνα 297, 15. 716, 2.

φουσατικῶς 567, 11. 662, 16.

φουσατόν, τὸ 361, 12. 491, 4.

499, 3. 504, 5. 603, 16.

φούρα, ἡ 283, 3.

φουρικίω 283, 2. 356, 9. 539, 20. 574, 2.

φώρα, τά, horrea 231, 17. 589, 8.

Augmentum verborum negligitur

61, 17. ἐκκλησίαζον 70, 18. 188,

13. ἐλλήγιζεν 94, 8. ἐπιστό-

πησεν 159, 9. 194, 3. προσο-

μολογήσεν 241, 13. σιδηρωμέ-

νος 282, 18. ἔσσαν 456, 7.

αἰχμαλωτίτευσαν 459, 20. πλοῖα

κασιτελλωμένα 462, 1. ἐρήμωσαν

493, 7. ἀπικειμένους 495, 12.

τῶν πόλεων ἐρημωμένων καὶ

πυρπολημένων 553, 9. 682, 16.

ῥινοκοπημένος 668, 12. ἀρμα-

τωμένος 679, 5. ἐπαίρετο 682,

12. σαγματωμένος.

augmentum iteratur 112, 12. ἡρώ-

ρισται 320, 8. ἐπολιώρησεν

374, 18. ἀπεκατέστη.

augmentum insolitum 126, 10.

169, 5. ἐδιόκει 176, 6. ἔρου-

πόμενος 418, 16. ἐώραξεν 478,

7. ἐπεσύναξεν 700, 1. ἐπάρα-

κάδισαν 746, 5. ζεξοφωμένος.

genitivi absoluti praeter morem

usurpati 69, 17 sqq. 77, 16 sqq.

332, 10. 413 5.

genitivi infinitivorum sive copula

verbis adhaerentes 336, 9. πα-

ραχαλὼν αὐτὸν τοῦ εἶναι αὐτὸν

σύμμαχον Ῥωμαίοις 337, 3.

παρέδωκεν τοῦ φέλλεσθαι ἐν

ταῖς ἐκκλησίαις 342, 6. μισθὸν

τοῦ πρεσβεύειν ἡγεῖν 344, 2.

366, 10. 367, 10. 378, 6. 384,

18. 414, 9. 453, 10. 723, 3. 726,

10.

loci ex libris N. Test. translati

439, 3. πᾶσαν ἀποδίδωσκον κα-

τὰ τὰ ἔργα αὐτῶν ex Rom. II,

6. 520, 8. τὸ βόλευμα τῆς

ἐρημώσεως ex Ev. Mat. 24, 13.

Mr. 13, 14. 614, 6. τὰ μεγα-

λεῖα τοῦ θεοῦ ex Act. II, 11.

nomina propria in -is et -um pro

-ios et -ion terminantia 86, 17.

Γόμαρις 196, 20. κασιτέλλειν 198,

6. καμηλαύκην 309, 5. ἐκποδίζο-

μεν 340, 11. τὸν Δαναοῦτον 351,

11. μαργαριτάρην 367, 16. σε-

λευταρίων 437, 13. ἀλεκτόρων

489, 4. σπάειν 572, 3. στέ-

μεν 628, 4. διέπκιν 691, 19.

693, 4. 696, 19. κύρις.

nominativi absoluti 23, 13. 124,

15 sqq. 163, 10 sqq. 413, 7.

498, 6.

nominum formae inusitatae 6, 6.

28, 17. τοῦ νοός 36, 7. τῷ

γῆρει 466, 16. τῷ πλοῖ 320, 2.

γυναικὸς μάστιδος 472, 18. 479,

9. μεγάλον κύνδυνον ἡ πέρα,

τὴν πέραν 583, 18. 665, 1.

perfecta saepe pro aoristis usur-

pata, praecipue in verbis: δέ-

δωκα, πεποίηκα, γέγονα, πέ-

πραχα, πέπονθα 5, 1. 15. 8, 12.

9, 10. 16, 12, 17. 32, 20. 33,

18. 34, 2. 37, 7. 41, 3. 17. 52,

18. 57, 8. 10. 58, 9. 59, 17.

66, 9. 71, 12. 82, 6. 83, 18.

87, 1. 100, 19. 115, 12. 128,

11 sqq.

verborum formae inusitatae ἐρω-

δην, πτωθεῖς 20, 15. 56, 5. 187,

9. 222, 13. 263, 16. δίδει, δι-

δειν pro δίδωσι, δίδωται 234, 3.

244, 15. 545, 10. 602, 5. 635,

3. 700, 9. τίθειν 653, 3. δάσω,

δάσως, δάσῃ (coni. fut.) 300,

5. 383, 1. 430, 3. 479, 1. 533,

16. 555, 11. 572, 13. 596,

11. ἀπέστησε, ἐποιήσεσθε pro

ἀτίσθη, ἀποστήσασθε 333, 6. 729,

10. εἴλα, εἴλδην 122, 1. 190,

13. 315, 6. 387, 18. 752, 14. 761,

3. ἀπλῶς 595, 10. γενόμενος 382, 18. 405, 3. ἀναβάλας 511, 3. θύνατος τοῦ ἡλίου 434, 20. ἔπασαν 283, 3. 4. ἀναιροῦντα, ἀναπληροῦντα, ἀναχωρῶ, συγχωροῦμαι, πληρῶ, ποιῶ, περῶσαι, καθέλει et similes formae contractae pro futuris usurpantur 125, 12. 249, 9. 362, 9. 593, 19. 594, 8. 598, 7. 602, 4. 603, 10. 627, 15. 742, 13. κατεάξαντος 45, 14. 73, 9. ἐξεῶσαι 141, 7. 151, 16. λείψα, λείψας 164, 16. 169, 8. 237, 18. 645, 2. ἀφῆσαι 511, 11. 15. ἐπώλεσαν 449, 15. ἀνθέξασθαι 783, 21. ἐπεσύναν 396, 19. ἐρρῶσθαι 209, 1. 215, 19. 260, 14. διωλέσθαι 461, 12. ἐτερηνεν, ἐπήρε, ἐπείρασιν (?) 348, 6. 601, 2. 10. 725, 8. χρεῖσθαι 760, 11. πεποίησαν 538, 14.

Scriptores qui a Theophane laudantur.

Acacius, ὁ τὰ σύμμικτα συγγραψάμενος 52, 9.
 Anthimus tropariorum poeta 177, 11.
 Apollinarius, κατὰ Ὑουλανοῦ λόγον ὑπὲρ ἀληθείας γράψας 74, 6.
 Athanasius 41, 6.
 Cyrillus, episcopus Alexandriae: epistola eius ad Constantinum 63, 5. contra Iulianum scripsit 80, 14.
 Dorotheus ep. Tyri, ἀμφοτέρων

γλωσσῶν ἐμπειρότατος 35, 14. ὁ πολλὰς ἱστορίας γράψας ἐκκλησιαστικὰς 74, 15. liber eius inscriptus: Τραγηδία ἤγουν, προφητεία τῆς νῦν καταιστιάσεως 235, 14.

Ephraim, ὁ μέγας ἐν ἀσκήσει καὶ δειλῇ διδασκαλίᾳ 3000000 versus composuisse dicitur 99, 2.
 Eunomius haereticus: οἱ ἐπὶ αὐτοῦ τόμοι 90, 16.

Eusebius Pamphili: eius historia ecclesiastica 9, 8. 15, 8. orationes 30, 12. 40, 10. 51, 20.

Gelasius episcopus Caesarens 15, 12.

Georgius Pisidius 460, 1.

Georgius Syncellus 3, 1.

Iulianus imp. eius misopogon 81, 20.

Pelagius patricius, ὁ περὶ ποιήσιν ἐπῶν ἀξιόλογος 209, 18.

Persicus Thrax 179, 16. nisi fortasse legendum: ὡσπερ Σίκος ὁ Θράξ.

Philippus presbyter historiam Christianam 30 libris scripsit 135, 12.

Porphyrius Tyrius 80, 15.

Procopius 293, 1.

Rufinus: eius historia ecclesiastica 35, 10.

Sozomenus 100, 4. 126, 19.

Theo philosophus 128, 3.

Theodoretus 41, 8.

Theodorus historicus 250, 16.

Timocles tropariorum scriptor 177, 11.

Traianus patricius ἐν τῇ, κατ' αὐτὸν ἱστορίᾳ 103, 13.

RERUM ET VERBORUM
IN
THEOPHANIS CHRONOGRAPHIA
PRAECIPUE MEMORABILIMUM
I N D E X.

- Aaron Madis filius** pag. 700, 7. castrum Semalvum capit 702, 2. suorum multos amittit 706, 6. pacem cum Irene componit ib. 18. 707, 3. **Arabum dux**, **Christianis infensus** 714, 13. **Romanos praelio fundit** 717, 21. **Theophilum Cibyrrhaeotarum ducem martyrem facit** 721, 5. ad turpem pacem **Nicephorum cogit** 748, 9. **Cypri vastatis ecclesiis, transfert Cyprios** 749, 3. **Chumid Duce Rhodum populatur ibid** 18. in interiore **Perside diem obit** 751, 9.
- Abachum, et Michaeae ossa inventa** 115, 3.
- Abandazes Chosrois ad Belissarium legatus** 342, 2. **Chosroem ad pacem delusus ipse inducit** 343, 1.
- Abares ex Gepidibus divisi** 145, 19. primum cum miraculo visi CP. 359, 5. **Tiberium superant** 380, 16. CP. obsident 487, 2. vide **Chaganus**.
- Abarus Alamandari filius** 371, 11.
- Abasgi Heraclio socii in bello Persico, fidem violant** 476, 8. 478, 11. ab Alanis fatigati artibus Leonis Isauri 600, 18. 603, 5. 15.
- Abbas Tyanam capit** 576, 18. captivos plures abigit 577, 16. urbem **Garis extruit ib.** 18. **Antiochiam Pisidiae subigit** 587, 5. necis **Valid reum, effusique multi Christiani sanguinis Maruam occidit** 649, 16.
- Abdaas Ctesiphontis episcopus, succenso ignis templo persecutionis causa in Christianos** 128, 7.
- Abdelas Zuber Arabum dux ab Abimelech occisus** 551, 15.
- Abdelas in Romaniam educit** 569, 15.
- Abdelas Ali frater, ac Ali filius Syriae praefectus Persidem invadens occiditur** 656, 5. 660, 16. 661, 2.
- Abdelas turris Ibinulis ruina oppressus** 678, 4.
- Abdelas Abulabae frater, qui et Muamed, Mesopotamiae praefectus** 656, 3. **Arabum dux fra-**

- tre mortuo Abdelam Alimi fratrem opprimit 660, 12. 661, 4. Abusalim ex insidiis occidit ib. 1. Christianos vectigales describit, sacraque vasa fisco addicit 663, 13. Maurophoros auctores spontanei interitus occidit ib. 20. deserti, ac Barathonis fratres duces perimit 669, 6. Iseibi Mnsa ducem futurum dolo perimit et excludit 672, 5. 14. Christianos iniquis legibus vexat 678, 6. Camachum frustra tentat 687, 5. Christianos ac Hebraeos manibus inscribit 690, 17. diem obit 694, 10.
- Abdelas Caisi filius Saracenorum dux 542, 11.
- Abdelas Muamed fratrem bello fatigat 751, 12. victum in fugam agit 774, 17.
- Abdelas Zuber Musabum fratrem in Muctarum mittit 557, 19.
- Abderachmas Chaledi filius Rom. provincias depopulatur 532, 18.
- Abdius in Iustinum coniuratus occisus 373, 18.
- Abderachman Chaganum Perside expellit 569, 3. a Muamed et Chagano victus interit ib. 6.
- Abibo Gamalielis filius, funus S. Stephani curat 133, 16.
- Abibus Arabum dux in Armenia victor 528, 1.
- Abimelech Arabum ameras tyrannos tollit 551, 19. Mardaitis infestis, pacem cum Mavia initam confirmari petit 552, 8. amoveri e Libano Mardaitas obtinet 555, 11. Theopolim capit 556, 18. Arabum principatum unus ipse colligit 558, 9. Mechae templum construit 559, 11. deum fracti foederis ultorem invocans, bello vincit 560, 11. 561, 1. Ioannem Romanum ducem Africa expellit 567, 4. diem obit 573, 4.
- Abimelech Cappadociam et Galatiam infestat 733, 9. adusque Mangana excenrit 734, 4.
- Abiabius Exmonetarius in Iustinianum coniuratus 367, 11.
- Abraim Izid successor, ac frater a Maruam profligatus 645, 2.
- Abaimarus Cibyraeotarum Drungarius Tiberii nomine imperator acclamatus 567, 18. in urbem receptus Leontium naribus mutilatum in monasterio recludit 568, 12. Heraclium fratrem supremum ducem constituit ib. 15. Philippicum Nicephori filium relegat 569, 19. Chaganum ad Iustiniani necem concitat 571, 9.
- Abubachar Muamed successor 511, 6. Gazam, ac alia capit 516, 3.
- Abulabas sedem in Perside ponit 656, 8. idem qui Muamed 660, 11.
- Abulabarus Maviae classis praefectus Constantis classem delet 528, 18.
- Abumusolim Maviam profligat 654, 14. Abdelam Ali filium et Ali fratrem occidit 660, 14. 661, 8. eum Abdelas alter Arabum dux occidit ib. 19.
- Acacius Armeniae praetor ab Artabane occisus 332, 10.
- Acacius Beroëensis episcopus ob schisma Antiochenum Romam legatus 115, 11.
- Acacius CP. episcopus 182, 3. iussus a Basilio anathema dicere synodo, a plebe prohibetur 188, 8. in Basiliscum et Zenonem fecte invehitur 189, 9. Callidionem Antiochiae creat episcopum 199, 5. omnes Orientales ad Mongi communionem cogit 203, 20. apud Felicem Romae accusatur 204, 5. Henotici Zenonis auctorem putant aliqui 202, 6. eius suasu Zeno Orientales illi subscribere cogit 205, 1. a Felice cum legatis deponitur ib. 9. Felicis nomen e diptychis expungit ib. 17.
- Acacius Eusebii Caesareae successor Arianus 52, 7. Ioviano imperatore catholicum simulat 84, 1. Eudoxio socius in catholicos sub Valente 85, 17.
- Acacius magister militiae necis Theodosii reos ulciscitur 251, 20.

- Acacii martyris templum in Ca-
ria 124, 15.
- Acamerus Sclavinorum princeps
734, 13.
- Acephali damnati in quinta syn-
odo 354, 14.
- Achillas Alexandriae episcopus 18,
18.
- Achilles, ac Aegyptii a Romanis
repressi 8, 20.
- Achilles a Diocletiano sublatu8
10, 8.
- Achim filii Maruam necant 654,
10 sqq.
- Achilius Macedonii percussor ab
eo annona donatus 230, 17.
- Acum Unnus a Iustiniano e saero
fonte susceptus Bulgaros profligat
338, 19. eorum insidiis capi-
tur 340, 10.
- Adad Exumitarum rex Christianus
Homeritarum Iudaeorum victor
efficitur 346, 20.
- Adelphius Antesignanus Messalhan-
orum haeresis 99, 14.
- Adeser Persarum rex 504, 12.
- Adrianus Romae episcopus 687, 20.
Tarasii synodicas approbat, ac
legatos ad synodum mittit 713,
17.
- Aedesius Meropii discipulus ad
Indos profectus 35, 3.
- Aegypti defectio reprimitur 8, 19.
- Aelianus in Gallia a Maximiano
Herculio victus 9, 11.
- Aemilianus Dorostoli igni con-
sumptus 79, 11.
- Aera Romanorum, et Alexandri-
norum 4, 12.
- Aesculapius Carthaginis fundator
311, 6.
- Aethalas presbyter in Perside mar-
tyr 37, 3.
- Aethaerius in Iustinum coniura-
tus occisus 373, 18.
- Aethribi, magna Arabia 558, 10.
- Aetius dux Valentiniano datus a
Theodosio 144, 20. ut Libya
Vandalis cedat auctor existit
145, 3. Attilam Aurelianus ad
Ligerim vincit 162, 12. suspec-
tum ob potestatem Valentinia-
nus occidit 166, 19.
- Aetius Eunomii magister 90, 9.
- Eudoxio a communione extraneus
ib. in synodo CP. damnatus
108, 19.
- Aetius patricius Stauratio infe-
sus 733, 19. 735, 8. 736, 5. pa-
ratas insidias evadit ib. 15. im-
perium in fratrem transfere
molitur 737, 8. Irenes cum Ca-
rolo nuptiis obnitiuitur 736, 2.
praelio in Bulgaros occiditur
764, 3.
- Agallianus in Leonem rebellis perit
623, 13.
- Agapetus Romae episcopus 336, 15.
Severum Iulianum, ac Theopa-
schitas CP. damnat 337, 10. An-
thimo deposito Menam CP. epi-
scopum ordinat ib. 16. CP. mor-
ritur ib. 17.
- Agarus Arethae filius a Romano
victus 218, 6.
- Agatho Abbas 374.1.
- Agatho Romae episcopus sextam
synodum celebrat 510, 9.
- Agelon dux igni traditus 86, 17.
- Alamundarus Palaestinae ducem
occidit 275, 14. in Indiam fu-
git ib. 18.
- Alamundus Saracenorum tribunus
catholicus Severianis illudit 246,
5.
- Alani Abasgos, Lazosque fatigant
artibus Leonis Isauri 601, 3.
603, 2. 604, 5.
- Alanorum in Constantium pugna
9, 19.
- Alaricus Gallus Romam diripit
119, 7. Placidiam Honorii so-
rorem abducit ib. 9. Romam
iterum capit 127, 5.
- Alexander Alexandriae episc. 19, 1.
- Alexander Byzantii episc. 23, 18.
Nicaenae synodo deest annis
gravatus 30, 6. gentilem phi-
losophum compercit 33, 8. pre-
cibus obtinet ne Arius in ec-
clesiam recipiatur 43, 5. male
Eusebio consignatus eius epi-
scopatus 49, 2.
- Alexander comes Rufini socius le-
gatus 277, 19.
- Alexander Diospolitanus episcopus
masculorum libidinis ergo re-
nitus 271, 15.

- Alexandri martyris urbs Anchialus 415, 12. iniuriam reliquiis suis irrogatam punit 430, 17. 431, 8.
- Alexandri ob devotam synodum a daemone vexati 287, 16.
- Alexandrinorum aera 4, 12.
- Alexandrinus tumultus 132, 1.
- Alexius Musculus Spatharius ab Armeniacis in ducem petitus 721, 19. 722, 1. verberibus caesus in carcerem truditur 724, 10. oculis caecatur 725, 16.
- Alidius praedas in Romanos agit 566, 15.
- Alim filii Chorosanitis adiutoribus Marum necant 654, 11. 655, 18.
- Alis de amercatu cum Mavia contendit 530, 10. ad Euphratem vincitur 530, 14. dolo perit 531, 18.
- Alphadal Barinal in Romaniam excurrit 690, 12.
- Alphas Bellisario adiunctus dux 292, 5.
- Alypius gentilis 80, 6.
- Alypius commeatu deficit 223, 6. apud Persas obses 226, 16. apud eos morbo perit 229, 2.
- Amalasunthe Theoderichi coniux, Atalarichi mater 293, 11.
- Amandus in Gallia a Maximiano Herculi. victus 9, 11.
- Amanitae Iectan posteri 512, 8.
- Amantius militiae magister 356, 7.
- Amantius praepositus terrificae visione mortis admonitus 253, 3. a Iustino necatus 255, 11.
- Amatus Gelimeris frater occisus 296, 6.
- Ambrosius Mediolanensis episcopus 94, 10. Theodosium imperatorem sacris arcet 113, 19. poenitentem recipit, non tamen intra altaris cancellos ingredi sinit 114, 2.
- Amer a Gelimere caecatus 290, 5.
- Amergus armis potens sub Ildericho, eiusque consobrinus 289, 5.
- Amida a Constantio reparata 54, 11. a Persis capta 223, 15. Romanis reddita 228, 12.
- Amorium capit Andreas 537, 7.
- Amos Hierosolymorum episcopus 417, 4.
- Amphilochius Iconli episcopus 96, 8. 108, 14. Messalianorum haeresi infensus 99, 15.
- S. Anastasiae martyris templum CP. 105, 15. solum orthodoxis relictum 96, 6. eius corpus Sirmio CP. delatum 172, 1.
- Anastasia Augusta Iustiniani mater verberibus caesa 562, 7.
- Anastasia Tiberii uxor Augusta coronatur 384, 13. iuxta Tiberium sepelitur 419, 7.
- Anastasia Valentis filia 88, 15.
- Anastasius Antiochiae episcopus 362, 13. in Ioannis CP. synodales invectus deponitur 376, 1.
- Anastasius Antiochiae episcopus 433, 15. dira nece ab Hebraeis sublatu 457, 11.
- Anastasius presbyter Antiochenus Nostorio socius 136, 14.
- Anastasius Hierosolymorum episcopus 173, 19.
- Anastasio Romae episcopus 217, 17.
- Anastasius Romae episcopus 116, 17.
- Anastasius imperator, vide Artemius.
- Anastasius Palaestinae dux Severianus haereticus 244, 12.
- Anastasius a Phoca occisus 459, 16.
- Anastasius Silentarius ab Euphemio CP. correptus 208, 3. cum Palladio Antiochiae episcopus electus 209, 11. ab Ariadna imperator creatus 210, 9. fidei libellum dare cogitur ib. 15. Ioannem Tabenensiotam iubet exulem agi 212, 10. Isauros urbe eiicit ib. 15. rebelles profligat 208, 3, 211, 12. 212, 10. Euthymio episcop. necem molitur ib. 3. datum fidei libellum per vim repetit 215, 17. Euthymium deponit 217, 4. Arabes Scenitas vincit ib. 19. synodum Chalcedonensem per episcopos iubet confirmari 219, 2. ne Macedonius synodicam Romam mittat obsistit 220, 14. Anastasium papam ut Henotico subscribat impellit ib. 18. pacem init cum Arabibus 222, 6. Cabade Per-

- sarum rege victore urbes amittit ib. 15. Persarum exercitum atterit 224, 7. Amidam a Persis recipit 228, 12. statuam suam ad Tauri columnam erigit 229, 14. Macedonium a vero fidei sensu conatur avertere 230, 1. Xenaïen in urbem inducit ib. 13. Daras castrum Anastasiopolim vocari sancit 231, 14. Flavianum Antiochiaë episcopum Henotico subscribere cogit 232, 3. 235, 18. Xenaïae patronum agit 236, 5. Macedonium exagitat 237, 7. rectum se sensum tenere eo oburgante fingit 238, 6. ad subscribendum haereticæ professioni dolo inducit ib. 10. illata foede calumnia efficit ib. 17. acta concilii Chalcedonensis discernere quaerit 239, 16. Macedonium eiectum curat deponi 240, 7. Flavianum Antiochiaë episcopum in exilium pellit 241, 3. Eliam abdicare se episcopatu cogit ib. 14. Vitalianum orthodoxorum subsidio hostem patitur 242, 3. Macedonio affectos dire vocat ib. 14. additamentum urgens populi seditione deterretur 245, 16. revocaturum se orthodoxos episc. fecte pollicetur 247, 9. 248, 6. terribili visione minutos sibi annos vitae audit 252, 18. ferunt quidam periisse fulmine de caelo tactum 254, 1.
- Anastasius Syncellus haereticus CP. episcopus 630, 3. ei S. Germanus futuram in circo ignominiam praesagit 627, 16. Constantinum notat Nestorianæ hæresis 639, 9. ignominia in circo ab eo traductus, sedi restitutus 648, 15. morbo Chordapæ dicto mortuus 659, 6
- Anastasi S. Maximi discipuli 531, 5. 538, 1.
- Anastasiopolis, quæ prius Daras 231, 18. ab Unnis capitur 366, 11.
- Anatolius CP. episcopus 157, 6. pedes processiones obibat 170, 1. Leonem imperatorem coronat ib. 18.
- Anatolius Orientis praefectus ad Vararanem legatus 134, 17.
- Anatolius V. CP. Alexandriae combustus 117, 3.
- Anazarbus facta Iustinopolis 263, 14.
- Anchialus captus a Chagano 390, 1. ipsa S. Theodori urbs 415, 12.
- Ancyra Galatiaë a Persis capta 465, 15.
- Andragastus victus a Commentio 391, 16.
- Andragathius ob Gratiani necem occiditur a Theodosio 103, 20. 110, 19.
- Andreas episcopus in secunda synodo Ephesina depositus 156, 10.
- Andreas Calybita martyr. 667, 5.
- Andreas Crotensis in Bardanis partes abactus 586, 9.
- Andreas cubicularius a Iustino necatus 255, 12.
- Andreas cubicularius ad Nariam legatus 533, 15. Sergio eunuchum exprobranti viriliter abscondit 535, 20. Amorium capit 537, 4. Constantem ne uxorem et filios in Siciliam adducat impedit 538, 6.
- Andreas Exlogotheta urbis praefectus 370, 6.
- Andreas Italus incantato cane prestatigiator 347, 20.
- Andreas spatharius Constantini ad Valid legatus 641, 4.
- Andreas Theodosiopolis episcopus orthodoxus exul 207, 6.
- Andreas Troili filius Constantem necat 538, 9.
- Andronicus spatharius Armeniacus a Constantino occisus 726, 21.
- Anna Constantini soror, uxor Artabasæ 637, 8.
- Antalas Barbaris iungitur 323, 20. de Salomone queritur 325, 2.
- Byzaciis praeficitur 327, 16. cum Gotthari coniurat adversus Arcobindum ib. 18. 328, 3 ad imperatoris partes transire constituit 331, 13 vincitur ab Artabane 332, 20. a Ioanne papa iterum profligatur 335, 8.

- Antaradus Constantia dicta 57, 10.
 Anthemius Marciani gener Romae imperator 177, 14. Recimere duce fatigante, a militibus necatur 182, 21.
 Anthimus CP. episcopus haereticus 337, 6. deponitur ab Agapeto ib. 13.
 Anthimus Excaesar a Constantino lingua mutilatus 725, 15.
 Anthimus Nicomediae episcopus martyr 17, 8.
 Anthimus Tropariorum compositor 177, 11.
 Anthimus inclusus monasteriorum praefectus 357, 10.
 Antusa Chrysostomi mater 117, 15.
 Antiochia Isauriae 211, 19.
 Antiochia Syriae capta a Chosroe 339, 12. Theopolis a Iustiniano vocata 273, 8.
 Antiochena synodus sub Constantio 54, 16.
 Antiochenae ecclesiae encaenia 55, 9.
 Antiochenae ecclesiae schisma Eustathio mortuo 104, 10. auctum Flaviano in locum Meletii electo 109, 3. Occidentalium iudicio sopitum 113, 4.
 Antiochenses Theodosium placant Flaviano intercessore 112, 20.
 Antiochus Theodosio paedagogus ab Isdegerde datus 125, 9. eius opera Christianae relig. cultus in Persidem dilatatus ib. 18. rerum administratione movetur 127, 21. clericus esse iubetur 148, 12.
 Antiochus Cartophylax Bardani erroris socius 586, 12.
 Antiochus Siciliae Exdud fidei ergo occisus 676, 13.
 Antonina Belissarii uxor 292, 16.
 Antonius domesticus ad pacem incaute compulsus 706, 14.
 Aphraates Valentis impietatem arguit 98, 17.
 Apollinarius Alexandriae episcopus 351, 13. Menae consessor in processione 353, 12.
 Apollinarius Maioricae et Minoricae praefectus 308, 1.
 Apollinarius scriptor Christianus 74, 6.
 Apollinarius Syrus Athanasii fautor 44, 19.
 Apollinarius Syrus Damaso Romae et Petro Alexandriae damnatus 98, 8.
 Apollinis in Daphne oraculum mutum 76, 16.
 SS. Apostolorum CP. ecclesia 34, 12. eius Mena patriarcha encaenia 352, 6.
 Appius Aegyptius annonae praefectus 225, 20.
 Appio patricius ex Nicaeno episcopo praefectus praetorio creatus 256, 1.
 Apsicimas episcopus in Perside martyr 37, 2.
 Aquilleia incendio vastata 165, 10. magna Arabia Aethribi 558, 10.
 Arabes numerorum rudes 575, 14.
 Arabes Scenitas vincit Eugenius 217, 19.
 Arba Persidis fluvius 498, 17.
 Arareches Persarum rex 7, 9.
 Arcadia Theodosii soror et Pulcheriae virgo sacra 126, 10.
 Aradus altera obsidione capta et incensa 526, 13.
 Arcadius Theodosii senior filius Orientis imperator 116, 9. 13. maiorem porticum e praetorii regione aedificat ib. 15. cohortem instituit Arcadianorum dictam 117, 4. Theodosium iuniorum suscipit 118, 4. Gainam tyrannum delet cum exercitu ib. 12. Xerolophi statuam erigit 121, 4. Arcadiopolim in Thracia aedificat ib. 5. Ioan. Chrysostomum in exilium eicit 122, 4. sanctitatis nomen a populo obtinet 124, 14. Isdegerdem Persarum regem Theodosii filii curatorem instituit 125, 3. eius mors, ac tempus imperii 136, 3.
 Arcadius praefectus bonorum proscriptioe mulctatus 208, 17.
 Arcadianorum numerus 117, 5.
 Arcadiopolis Thraciae 121, 5.
 S. Archangeli in Anaplo ecclesia 34, 13.

- Archelaus praefectus Carthag. expeditione 296, 10.
- Archelaus Orientis militiae dux 381, 11.
- Ardaburius a Ioanne tyranno vinculis mancipatus, Aspare filio victore liberatus 131, 4. Arxanem provinciam devastat 132, 19. insigni clade Persas attexit 133, 5.
- Ardaburius Ioannem Vandalum ad Theodosium adducit 149, 19. Leonem curat imperatorem creari 179, 17. Basilium ad classem Gizerichu prodendam inducit 180, 5. a Leone necatur 182, 4.
- Ardagastus a Prisco in fugam actus 417, 13.
- Areobindus adversus Gizerichum in Attilam dux 157, 2 158, 15.
- Areobindus Daglaiphi filius Areobindi nepos adversus Cabadem dux 224, 9 225, 5. ducum invidia fatigatus Byzantium cogitat ib. 19. Cabadem ad pacem cogit 227, 15.
- Areobindus cum Sergio Libyae dux 326, 8. Gotharis insidiis petitur 327, 9. Byzantium cogitat 329, 15. victore Gothari templo eductus occiditur 331, 7.
- Arethas Aethiopum rex vicinas Persarum provincias infestat 378, 11.
- Arethas Saracenorum tribunus 371, 8.
- Arethas, qui Thalabanes, pacem cum Romanis init 222, 6.
- Arethas occisus ab Homeritis 260, 19.
- Argaliscia adversus Attilam dux 158, 15.
- Ariadna Leonis filia, Zenonis uxor 172, 16. Leonis iunioris parens 184, 6. fugit in Isauriam cum marito 186, 12. 15. cum eodem redit CP. 198, 1. Basiliscum Armatii filium Caesarem a nece servat 194, 2. Verinam matrem frustra Papurio revocare nititur 197, 9. defunctae corpus in urbem transfert 201, 4. Anastasium Silentiarium virum adlegit, ac imperatorem renun-
- tat 210, 17. eum corripit 216, 4. moritur Ariadna 250, 3.
- Arimtheus Theodosii adversus Gizericum dux 157, 3.
- Aristobulus imperialium domorum curator 402, 4.
- Arius adhuc diaconus excommunicatus 17, 2. haeresim, ac schisma inducit 23, 19. damnatus in Nicaena synodo 30, 15.
- Athanasius fecte poenitentem recipere renuit 43, 16. in ecclesiam irrumpens, Alexandri CP. precibus perit 48, 15. sectatores illius Porphyrianos Constantinus appellandos sancti 32, 9.
- Arianis Exocionitis ecclesias Iustinianus relinquit 271, 6.
- Arianorum Philippopoli conventiculum 66, 6.
- Armatus Basilisci nepos adversus Zenonem missus 192, 11. Basiliscum prodit ib. 20. a Zenone capite caeditur 194, 1.
- Armenorum conversio 35, 11.
- Armeniacy tumultuantes a Constantino puniti 726, 5. 20.
- Armenarchus Asparis iunior filius morti substractus 182, 13.
- Arsabet Quaestor imperator acclamatus in monachum detonsus 750, 18.
- Arsabelus Persarum rex 101, 15.
- Arsacius Nectarii frater CP. episcopus 124, 1.
- Arsenius in Aegypto celebris monachus 120, 17.
- Arsenii amputatae manus commentum 46, 16.
- Arseus Vararanis Persarum regis dux 132, 17.
- Artabanes Arsacides Armeniorum praefectus 326, 7. Areobindum a Gottharis defectione confirmat 329, 19. extinctum ultares, Gotthari se addicens eum perimit 331, 16. 333, 15. totius Libyae dux creatus brevi se abdicat 335, 5.
- Artabanes Hormisdas dux 380, 21. Daras capit 381, 11.
- Artabasduz Armenicarum cohortium dux 592, 16.
- Artabasduz Galata Eugenio tyr-

- nidis socius 111, 6. sibi ipse mortem consciscit 115, 1.
 Artabasdu Constantinum fugat Amorium 637, 7. 638, 15. imperator in urbe acclamatur 639, 12. imagines restituit 640, 3. Constantinum reverti Amorium cogit ib. 2. Asiam sub potestatem redigit 643, 12. filius in fugam actus, consobrinus occisus ib. 20.
 Artabasdu Orientalium dux 698, 11.
 Artanae sedes Sclavis concessae 667, 18.
 Artaxer Persarum rex 93, 12.
 Artemius Aegypti dioeceseos dux martyr 79, 7.
 Artemius protoasecretis Anastasius imperator dictus 588, 4. legatis ad Ulid missis, urbem munit ib. 15. Theodosio imperatore acclamato Nicaeam fugiens monachum induit 591, 9. molientem tyrannidem Leo occidit 616, 6.
 Aruritae Marum odio Gregorium occidunt 654, 1. iidem qui Zelotae, ad Palmyram tumultuantur 678, 9.
 Arzanen in Perside vastant Romani 132, 20.
 Asan Palaestinae ameras 551, 17.
 Ascel rex Hermecionum 370, 21.
 Ascholiu Thessalonicensis Theodosium baptizat 106, 6.
 Asclepiodotus Crassum in Britannia domat 9, 15.
 Asia episcopo CP. ante Chalced. synodum subiecta 120, 1.
 Aspar Ardaburium patrem Ioanni tyranno captivum, recepta Ravenna solvit 131, 7. a Vandalis in Africa vincitur 147, 11. Ioannem Vandalum Theodosio adducit 149, 19. Timotheum Aelurum tuetur 173, 9. Leonem imperatorem creari curat 179, 17. Basilisum ad defectionem inducit 180, 2. Zenonem opprimere tentat 181, 1. a Leone cum filiis occiditur 182, 4.
 Asparuch ad Onclum flumen sedes ponit 546, 19. Constantinum vincit 547, 13. sedes dilatans Rom. ad pacem cogit 549, 15. ib. 18.
 Aspetius dux Cabadis legatus 228, 10.
 Astulphus papae Stephano molestus 619, 2.
 Asterius patricius Antiochia 266, 13.
 Asuadu tribunus Areobindo Persici belli socius 225, 5.
 Asylas adversus Gizerichum dux 157, 2.
 Ateus castrum eversum 626, 4.
 Athanaricus Gotharum dux a Phritigerne victus 101, 10.
 Athanaia, quae et Eudocia Attico baptizata 129, 19.
 Athanasius Alexandrinus episcopus 42, 8. Arium non recipit 43, 18. ea re apud Constantinum offendit 44, 8. Arianorum in eum accusationis capita ib. 11. 15. Arianorum factione Tyri opprimitur, ac deponitur 46, 1. 47, 1. fuga lapsum consecrasse Hierosolymis ecclesias aiunt ib. 8. Alexandriam remittitur ib. 13. Treviris exulare iubetur 48, 4. eius exilii tempus. 49, 16. sedem recipit 51, 17. sede pelitur 55, 2. a Iulio papa restitutus 57, 20. Constantii violentia eiicitur ibid. 14. 58, 2. Romam proficiscitur 64, 2. 65, 13. Constantis literis, ac synodi Sardicensis decreto fretus a Constantio recipitur 65, 18. in eum capitis poenam ab eo decernitur 69, 6. Iuliano imperatore revocatus eodem Nicenam sancit 72, 10. ab eodem pelitur 74, 10. a Ioviano de fide consulitur 83, 16. a Valente eiectus tandem revocatur 90, 7. sacerdotii anno 46 vir *πολιτικός* moritur 93, 18. auctor est Eusebium Pamphili recepisse τὸ *ἐπισκοπούσιον* 41, 6.
 Athanasius Celites Alexandriae episcopus 207, 1.
 Athanasius sanctae resurrectionis diaconus a Theodosio dioscorita occisus 166, 6.

- Athanasius** Iacobitarum patriarcha Syrus 506, 4.
- Athanasius** presbyter Cyrilli consobrinus Dioscori violentia depositus 151, 8. illius aedes ecclesiasticis usibus addictae ib. 9.
- Athanasius** cum Areobindo in Lybiam missus 326, 6. Artabanem Areobindi subsidio accersit 329, 18. fidem accipit a Gotthari nihil enim mali passurum 330, 16. palatii pecunias suae iterum curae commissas accipit 334, 13.
- Athenodorus** senator dux adversus Anastasium 213, 7. a Ioanne Scytha capite caeditur 216, 4.
- Athingani** Nicephoro chari 759, 8. a Michaele curopalata capitis damnati 771, 1.
- Atticus** CP. episcopus 126, 2. Iudaeum paralyticum e lavacro sanum educit 127, 1. sanctitatis fama clarus ib. 3. in ecclesiae diptycha Chrysostomi nomen reponit 130, 7.
- Attila** Scytharum, quos Unnos vocant, princeps, in Thraciam excurrit 158, 9. Theodosium ad pacem sub tributis pensitatione cogit 159, 6. Aëtio duce Aurelianis ad Ligerim profligatus 162, 9. Aquilleiam incendio vastat 165, 10. sanguinis profluvio moritur 167, 6. filii discordes facile profligati ib. 8.
- Augusteus** equestri statua Iustiniani ornatus 347, 18.
- Avitus** Romanus imperator 169, 3. imperio exutus, Placentiae creatus episcopus ib. 12.
- Auxentius** Mediolanensis Arianus episcopus 94, 10.
- Azar** in Cilicia vincitur 570, 13.
- Azibus** Chuneae filius in Cilicia victus 570, 17.
- Baanes** militiae dux Persarum victor 489, 1. Arabes Damascum usque fugat 517, 4. Edessam revocatur 517, 11. acclamatus imperator profligatur ib. 18.
- Baanes** Eptadaemon quartam Armeniam Arabibus subicit 569, 18.
- S. Babylae** reliquiis mutum in Daphne Apollinis oraculum 76, 19.
- Bacchanus** Sullman ad Amorian socius 593, 5.
- Bacchus** Salomonis frater, Sergii et Cyri pater 322, 17.
- Bactagius** capite caesus 647, 19.
- Badicharimus** Agari frater Phoeniciam infestat 221, 17.
- Badurius** Iustini frater indigne habitus 379, 15.
- Badurius** Iustiniani in Unnos dux 271, 1.
- Baesipolis** ab Unnis capta 366, 8.
- Baesus**, idem qui Maurus 578, 2. 581, 5.
- Balas** Massagetis praefectus 292, 9.
- Balgitzes** Bospori praefectus occisus 571, 15.
- Banacas** Romaniam incursat 687, 21. Romanos fundit 688, 17.
- Baptisma** Arianorum miraculo reprobatum 234, 9.
- Baptismi** ritus, et invocatio immutata Eunomio 98, 10.
- Baram** Hormisdas dux Turcos vincit 404, 3. a Romanis victum Hormisdas probro excipit 405, 8. ad eum exercitus deficit 409, 5. Narses profligatum in fugam cogit. 411, 13.
- Bardanes** patric. dictus Turcos imp. acclamatus 743, 20. accepta fide a Nicephoro monachum induit 744, 6. 16. submissis satellitibus orbatu oculis 745, 16.
- Bardanes**, vide Philippicus.
- Bardanes** Thracensium dux Irenae strator 735, 3.
- Bardas** Armeniacorum dux in exilium actus 703, 5.
- Bardas** monachus in Aeluri et Proterii causa consultus 173, 1.
- Bardas** patricius a Bulgariis occisus 725, 4.
- Barnam** urbem Bulgari occupat 549, 5.
- Barsen** Edessae episcopus in exilium electus 96, 9.
- Basbacurius** Iustiniano adiutor 572, 6.
- Basbacurius** comes Opsicii occisus 583, 9.
- Basianus** abbas 177, 5.
- Basileus** Amaseae episcopus martyr 23, 14.

- Basiliscus Armatii patris proditor**
Caesar declaratus 193, 13. Cy-
zicenus episc. creatus 194, 5.
- Basiliscus Verinae frater Thraciae**
dux 175, 10. Leonis in Gizeri-
chum classi praefectus 179, 9.
proditione sponte profligatus
ib. 15. Leoni adiutor oppri-
mendo Asparem 181, 16 ty-
rannus adversus Zenonem 185,
18. filium Caesarem, uxorem
Augustam creat 186, 16. rectae
fidei bellum indicit 187, 1. Ti-
motheum Aelurum, et Petrum
Fullonem restituit ib. 3. syn-
odum Chalcedonensem proscri-
bit 188, 7. Armatium Zenoni
opponit 192, 11. eo prodente
ad baptisterium confugit 193, 3.
Cucusi fame conficitur; aliis, in
itinere iugulatur ib. 9.
- Basilus Antiochiaepiscopus** 166,
17.
- Basilus ecclesiae Caesariensis pre-**
sbyter Eusebii adiutor 93, 8. ei
suffectus episcop. 94, 8. Gre-
gorium inducit ut plebis ortho-
doxae CP. curam suscipiat 96,
2. Valens ab eo eiciendo divi-
nia signis deterritus 99, 18.
- Basilus Edessenus obses apud Per-**
sas 226, 17. a Romanis rece-
ptus 229, 1.
- Basilus tyrannus in Sicilia caesus**
612, 3.
- Bassiani monasterium** 219, 4.
- Batal Arabum dux** 633, 13.
- Bathais Chatzaris vectigalis** 546,
10. 547, 11.
- Baulario in Scythia militiae ma-**
gister 338, 15.
- Bazanes Christianorum episcopus**
in Perside 262, 10.
- Bdelas Attilae frater, Omnudii**
filius 158, 10.
- Beddarch Palatium incensum** 494, 3.
- Bedzacdi castrum a Persis captum**
70, 8.
- Beglali Chosrois palatium** 493, 1.
- Belissarius magister militiae in**
Oriente invidia petitus 267, 19.
iterum magister militiae Orienti
praefectus 274, 2. Persas supe-
rat, et ad pacem cogit 277, 3.
- Justiniano adiutor in seditione**
Nika 285, 5. expeditio in Afri-
ca 287, 6. 290, 8. 291, 6. ge-
nus eius, patria, uxor 292, 15.
milites praedones cohibet 294,
20. Carthaginem versus iter di-
rigit 295, 8. felices cum mode-
ratione successus 296, 10. Ge-
limere fugato victor Carthagi-
nem ingreditur 298, 12. 299, 2.
13. iniustas praedas cohibet ib.
17. de Belissario vaticinium 301,
1. Vandalos fundit, ac Libya
potitur 304, 1. Gellimerem ob-
sidet 305, 15. cogit ad dediti-
onem 306, 2. invidia petitus
CP. redit 308, 15. triumphum
agit ib. 18. profusissima eius
in populum largitio 310, 11. in
Siciliam mittitur 313, 15. Libyae
turbis providet ib. 18. 316, 8. Si-
cilia, Roma, aliisque captis,
Iulgium principem CP. adducit
319, 4. Persas ingenio decipit
342, 11. eius eximia laus 344,
3. Unnos et Sclavos ab urbe
depellit 361, 9. coniurationis
accusatur 368, 12. eius defun-
cti bona Marinae aedibus addi-
cta 371, 19.
- Benedictus Romae episcopus** 375,
13.
- Beniamin Iudaeus ab Heraclio**
Christo adiunctus 504, 17.
- Bersamoeses Iberorum princeps**
491, 11.
- Besdas Bindoem carcere eximit**
407, 5. Hormisdam cum illo
regno exiit 407, 10. 408, 8.
- Bethleem ecclesia** 39, 1.
- Bezenus Eleutheropolitanus episc.**
Abachum et Micheae corporum
inventor 115, 4.
- Bezer Leoni adiutor abolendis ima-**
ginibus 618, 7. 622, 15. ab
Artabaso ferro obtruncatus 638,
12.
- Bilius Phocae legatus ad Chosroem**
ab eo carceri addictus 450, 4.
- Bindaras Maruam dux profligatus**
655, 4
- Bindoes a Besdo fratre carcere**
liberatus Hormisdam regno exiit
407, 6. 408, 8.

- Bkhrapsus** Syrlae primum oppidum 217, 20.
Blasius Persarum rex, qui et Valas 190, 17. a Cabade oculis caecatus 191, 19.
Boarex Unnorum regina ad Rom. transit 269, 4. Styracem regem CP. captivum mittit, Glonem occidit ib. 9.
Boilas Bulgarorum legatus 691, 9.
Bonifacius Romae episcopus 130, 13.
Bonifacius Libyae praefectus 145, 2. Aetii calumnia fraudeque impulsus Vandalis Libyam prodit 146, 10. infelici pugna defunctus, CP. redit 147, 4.
Bonosus Orientis comes 457, 16.
Bonosus patricio urbem Heraclius credit 466, 10.
Borane Chosrois filia Persarum regina 505, 16.
Bornsus dux Cellori adiunctus 227, 18.
Bostrae portus sponte natus 352, 21.
Brettanio adversus Magnentium imperator creatus 67, 9. a Constantio amotus, inque Prusam amandatus 68, 11.
Briso eunuchus 122, 15.
Brixia a Gotthis recepta 367, 8.
Buccinatoris filii Constantem periculo liberant 528, 11. 529, 12.
Bulgari Illyricum, et Thraciam infestant 222, 3.
Bulgariae antiquae fines 545, 1.
Bulgarorum Contragorum origo 545, 1. ad ipsam urbem excurrunt 586, 15. Byzantii agros depopulantur 662, 14. Thraciam, urbisque agros infestant ib. dominum sibi ex alia familia creant 667, 14. pacem componunt cum Constantino 691, 8. cladem ab eo incauti accipiunt 692, 2. Constantinum vincunt 664, 18. Teletae duce vincuntur 668, 8. militum Rom. stipendia intercipiunt 752, 14. docentur artem machinarum 776, 11.
Burniche Arabum dux victus 706, 3.
Busas Chagano machinam struit 398, 8.
Busiris Aegypti urbs eversa 8, 7.
Busur Romanorum fines invadit 533, 4. Exapolim vastat ib. 7. praedas agit 540, 7.
Buze Orientalis militiae magister 341, 6.
Byzantium Constantinopolis, ac nova Roma 34, 7. 40, 4. ecclesiae illic extractae ib. 12.
Cabades Persarum rex 190, 12. electus, ac trusus in carcerem ab uxore liberatur ib. 14. Unnis Nephtalitis adiutoribus regnum occupat 191, 17. Valam oculis caecat ib. 19. pacem cum Romanis solvit 222, 15. Theodosiopolim, et Amidam capit 223, 2. elephantem vectus Amidam ingreditur 224, 1. Amida reddita pacem facit 225, 8. 226, 4. 228, 9. poplitum nervos Christianis succidit 246, 18. Christiano demerente episcopo baptismi liberam facultatem facit 252, 13. Ziligilem Unnorum regem interficit 257, 13. Romanorum imperatorem domus suae curatorem instituit 258, 12. nepotem ex sorore Chosroem adoptare cupit ib. 16. Trathum Lazorum regem a Iustino susceptum moleste habet 259, 10. Manichaeos specie honoris congregatos occidit 261, 13. bonis publicatis eos iubet comburi 262, 19.
Cacorizus cubicularius Maviam Cypro fugat 526, 1.
Chactabas Maruam profligat 655, 4.
Caesarea a Iuliano vexata 73, 8. ablatum ei Caesareae nomen ib. 11. a Persis capta 461, 17.
Caesareae Philippi posita domino statua, a Iuliano eversa 75, 12.
Caesarius ob Proterii caedem lingua mulctatus 172, 12.
Caisus Saracenorum dux 540, 14.
Caisini ab Imanitis deleti 655, 1. tumultuantes a Persis occisi 658, 9.
Caius Romae episcopus 7, 10.
Calandion Zenonis iussu Antiochiae episcopus creatus 199, 1.
Codonatum transfert Tyrum ib

8. Eustathii corpore Antiochiam
relato eius ecclesiae schisma
tollit 206, 1. Xenaiam haere-
ticum fugat 207, 17. Oasim re-
legatur ib. 3.

Chalcoprateorum ecclesia Deiparae
consecrata 158, 5.

Calepodius eunuchus concilii Chal-
ced. actorum traditor 239, 19.

Calepodii cubicularii occasione
excitata seditio 279, 5.

Calliucius CP. episcopus 561, 13.
preces fundit ad templum de-
struendum 563, 3. occidi a Iu-
stiniano iussus id. 13. Leontio
plebem conciliat 565, 7. orba-
tum oculis Iustinianus Romam
relegat 574, 12.

Callinicus Heliopolensis ignis ma-
rini inventor 542, 5.

Calliopio dux annonae praefectus
227, 16.

Callistos Augustalis Alexandriae
occisus 130, 17.

Calocerus tyrannus a Dalmatio vi-
vus exustus 43, 11.

Calonymus Nauarchus in Vandalica
expeditione 292, 12. Carthagini
classem admovet 296, 11. ad
praedam vertitur 299, 9. periur-
us perit 300, 4.

Calvarii ecclesia 38, 18.

Camachum castrum Arabibus pro-
ditum 727, 9.

Cantherus balneum Alexandriae
147, 20.

Capetulianus persecutor sub Iu-
liano 79, 11.

Cardamus Bulgarorum dominus
Constantinum vincit 724, 18.
725, 12. pugnam refugit 729, 1.

Cardarigas Romanos vincit 390, 8.
Martyropolim aggreditur 392, 6.
repetito certamine vincitur ib.
16. 394, 14.

Cardarigas plures urbes devastat
452, 12. eo duce Armenia, Cap-
padocia, etc. captae 457, 1.

Cariapa porticus ad Blachernas
Mauricii opus 402, 16.

Carinus comes Antiochiae 266, 9.

Caristerotes Armeniacorum dux
698, 13.

Carolus Francorum rex Leonem

papam ulciscitur 732, 17. im-
perator inauguratur 733, 1. 736,
19. Irenes nuptias ambit 737,
2. missis legatis obtinere rem-
niscitur ib. 16.

Carossa Valentis filia 88, 16.

Carsiani castrum dolo captum 630,
17.

Cassiotae tumultuantes puniti 666,
8.

Castus sub Commentiolo dux mul-
tos Abarum occidit 396, 9. a
Chagano capitur 397, 9. eius
capti occasione Mauricius pro-
bris compluitur 399, 1.

Carterius abbas sacras literas do-
cet Chrysostomum 118, 1.

Carthago a Vandalis recepta 297,
17. antiqui conditores velut ex
fabula 311, 7. a barbaris re-
bellibus obsessa 327, 15. 328, 16.

Cauchana Siciliae oppidum 293, 8.

Ceber Arabum dux a Romanis vi-
ctus 704, 7.

Cecropius Nicomediae episcopus
terrae motu absorptus 69, 13.

Cellor dux in Persas supremus 227,
9. Persas ad pacem cogit 228, 9.

Celestinus episcopus Romae 132,
9. Nestorium nisi respiscat a
communione suspendit 137, 8.
suas vires in synodo Cyrillo
committit 138, 10.

Chadiga Muamedis uxor 512, 12.

Chagan dux Persidis 558, 5. vi-
ctore Aberachman Perside pellit
ib. 9. principatum recipit
ib. 9. Iustiniano locata filia,
eidem parat insidias 571, 4.

Chaganus Selavinos in Thraciam
submittit 391, 7. Mysiam et
Scythiam vexat 395, 19. Mar-
tino incurrente salutem fuga
quaerit 396, 20. casu cladem
a Commentioli occurso evadit
397, 10. Apiriam urbem capit
398, 7. praelio vincitur 415, 3.
8. Mauricii solertia ad pa-
cem compellitur 416, 13. Pri-
scum transisse Danubium que-
ritur 417, 5. Balben devastat
428, 4. pressis fame Romanis
cibos praebet 429, 5. ingentem
stragem Romanorum agit ib.

18. 430, 13. captivos, nolente vili pretio eos redimere Mauricio, occidit 432, 5. semel ac iterum vincitur, amissis liberis 435, 9. captivos Mauritio donante recipit 436, 4.
- Chaganus contra fidem Thraciam vastat 465, 4. pacem cum Mauricio componit ib. 13. Heraclius filii procuratorem instituit 466, 9.
- Chagani filius Arabibus formidabilis 626, 6.
- Chalbani suspensio necati 649, 15.
- Chalcidenses in Maurophoros tumultuantes compressi 658, 6.
- Chale Saracenorum dux fortissimus 540, 15.
- Chaledus Ameraeus del gladius dictus 515, 9.
- Chamaeas a Bulgaris occisus 725, 5.
- Charitonis laura destructa 752, 1.
- Charitum Tiberii filia ex Anastasia 384, 20. Germano Caesari nuptui tradita 388, 5.
- Charmosynus Augustalis ad tempus percussus 148, 9.
- Charurgitanae haeresis 532, 1.
- Chazari in Perasas Heraclio adiuncti 486, 3.
- Chorasan Arabibus subiecta 561, 8.
- Chorasanitae Maruan profligant 654, 5.
- Chosroes Persarum rex 264, 15. a Romanis vincitur 268, 5. ad pacem victus cogitur 274, 12. 278, 1. 13. Antiochiam capit 339, 11. Palaestinam, ac loca sacra diripit 340, 15. Belisarii nomine territus pacem petit 341, 19. 343, 5. Iustino imperatore bellum renovat 377, 1. 378, 21.
- Chosroes ob saevitiam in patrem ab exercitu deseritur 409, 7. ad Romanos confugit ib. 8. 14. a Mauricio adoptatus Narsete duce restituitur ib. 18. Romanos milites custodes petit 412, 1. ob Mauricii necem pacem solvit 449, 2. Phocae legatum in carcerem trudit 450, 6. Theodosium Mauricii filium restituendum praetexit 449, 18. Germanum occidit 451, 15. Romanos captos capite caedit 453, 5. Syriam totam ac Palaestinam populatur 456, 7. Armeniam Cappadociam, etc. occupat 457, 1. Apameam, et Edessam capit 461, 9. Caesaream Cappadociae, etc. subicit ib. 17. Heraclii legatos spernit 463, 2. Hierosolymam, Alexandriam, Chalcedonem capit ib. 11. pacis legatos cum Christi nominis iniuria reicit 464, 11. Ancyram capit 465, 15. Infaustis signis cum Heraclio pugna decernit 468-484 sq. profligatus Ctesiphontem tum Seleuciam fugit 496, 8. 499, 19. a Siroe maiore natu filio in tenebrarum carcere reclusus 501, 17.
- Chrsis pagus Vandalorum regia 295, 18.
- Chrsismatis usus in dedicatione templi 47, 9.
- Christiani ab Abdela Arabum duce manibus inscripti 690, 17.
- Christianorum persecutio Diocletiano et Maximiano Herculi AA. 9, 4. 12, 17. Maximiano Galerio cum Caesaribus 16, 8. Licinio imperatore 23, 8. Sabore Persarum rege 36, 10. 55, 17. Iuliano imperatore 71, 11. 73, 8. 74, 5. 77, 7. Isdegerde Persarum rege 128, 5. Vararane eius successore 132, 10. sub Madi Arabum tyranno 700, 5. sub Valente gravissima 92, 5.
- Christinus apostata ad anatomes experimentum traditus 673, 15.
- Christophorus Constantini filius Caesar creatus 686, 11. ab Irene presbyter detonsus 703, 12. lingua a Constantino mutilatus 725, 14.
- Christophorus Himerii spatharius martyr. 676, 16.
- Christophorus Thracicorum agminum ductor occisus 580, 4.
- Chrysaorius diaconus ob fidem 5 Matronae molestus 219, 11.
- Chrysaphius eunuchus Iohannem Vandalum dolo occidit 150, 3. Theodosium Flaviano committit ib. 17. Pulcherram aulam eicit 152, 9. Dioscorum in Flavia-

num incitat 154, 4. cognomen eius Talumas ib. 19. aula eil-citur 157, 12. a Iordane filio Ioannis Vandali necatur 160, 4. Chrysocheres Buccellariorum dux oculis privatus 726, 9. Chumid Arabum dux Rhodum populatur 749, 18. ob violatum Myrae Nicolai tumultum tempestate iactatur 750, 7. Cibamundus Gelimeris nepos cum suis perit 296, 14. 297, 12. Claesus patricius columnis Getsemanes cavet 559, 16. Clavi dominici ad Constantini galeam, ac equi fraenum adhibiti 39, 5. Colossus Rhodius deiectus 527, 19. eius aeris pondus ib. 20. Comanis exul moritur Chrysostomus 123, 19. Cometa barbatus 256, 6. Lampadius dictus 278, 7. Docites dictus Saracenorum imperii praesagio 516, 11. trabeculae specie 665, 12. 667, 13. in lunam duplicem, aliasque tristes figuras formatus 778, 1. Cometo Theodorae soror, uxor Iustiniani 269, 2. Commentiolus dux barbaros caedit 391, 12. eius in Chaganum expeditio 396, 3. 397, 11. Orientis dux Persas superat 403, 13. Chosroem suscipit 409, 18. Prisco suppetias missus exercitum prodit 429, 17. 432, 14. querelas in eum Mauricius spernit ib. 19. viam a Traiano tritam imprudenter capessit 436, 8. occiditur a Phoca 456, 17. Conon ex Apameae episcopo belli dux 213, 8. ex vulnere moritur 214, 11. Constans Constantini filius Caesar in Galliam missus 24, 13. imperii haeres cum fratribus relictus Gallias obtinet 50, 17. 51, 16. Constantino occiso totus ei Occidens cedit 53, 19. legem sancit in Iudaeos 54, 7. Francos profigit 55, 18. Athanasius et Paulus ut restituantur a Constantio minis obtinet 64, 2. 65,

16. synodum in eam rem Sardicae indicit ib. 20. a Magentio occiditur 66, 18. Constans Heraclii nepos imperator 523, 9. eius ad senatum oratio ib. 15. Valentiniiani patricii tyrannidem extinguit 524, 17. pacem impetrat a Mavia 527, 3. de rebus Armeniae desperat ib. 9. cum Abulabaro classe congressus, vix necem evadit 528, 20. Sclaviniam subigit 530, 16. S. Maximum, et discipulos eius Anastasios tormentis addicit ib. 18. pacem cum Mavia componit 531, 8. Theodosium fratrem occidit ib. 16. imperium Romam transferre moliens Syracusas petit 532, 6. in balneo Daphne dicto occiditur 537, 13. imperium cur transferre voluerit 538, 4. Constans urbis praefectus 457, 21. Constantia Constantini soror uxor Licinii Ariana 16, 16. fratris testamentum Ariano credit 51, 3. Constantia, quae et Helena, Constantii soror Brettanionem Romae Maxentio opponit 67, 8. Iuliano nuptui traditur 69, 2. Constantia urbs, olim Antonia 54, 12. Constantia urbs a Constantio in Phoenicia reparata 57, 10. Attilae ditionis facta 158, 17. Constantina Tiberii filia uxor Mauricii 384, 20. 388, 3. dehortatur maritum ab expeditione 412, 19. dolet coronam illi oblatam deo consecrasse 433, 19. in privata domo a Phoca includitur 450, 6. tyrannidem moliens in monasterium detruditur 453, 2. novis iterum rebus studens cum filiabus gladio caeditur 455, 9. Constantina Hierosolymis ecclesia 39, 2. Constantinopolis novae Romae privilegia 108, 12. eius episcopo subiectae Thracia, Asia et Pontus ante synodum Chalcedon. 119, 20. repetita saepius obsidione liberata 540, 18. Constantinus a Diocletiano et Ga-

- lorio Maximiano insiditis appetitus 10, 9 12, 4 Christianus iam tum inuinitur ib. 5. a patre Constantio imperator designatus 14, 11. in Gallia, et Britannia imperat 16, 1. Maxentii victor, cruce e coelo apparente, efficitur 19, 4. martyrum reliquias Romae colligit, ac religiose sepelit 20, 5. Galerium Maximianum, diuina ope vincit ib. 15. eius in rem Christianam pietas 19, 13. 21, 3. 22, 4. 8. 30, 19. 33, 19. 39, 4. 40, 16. 42, 9.
- Constantini genus et soboles 14, 10. 25, 18. 27, 1. Licinium imperii collegam instituit 22, 1. a persequendis Christianis per literas compescit 23, 13. Alexandrum, et Arium conciliare studet 24, 5. Hosium in Aegyptum, ac Orientem mittit ib. 9. Romae a Silvestro baptizatur ib. 16. alii in Oriente dicunt ab Eusebio Nicom. Ariano 25, 2. 50, 7. Nili mensuram in ecclesiam transfert ib. eius, ac Crispi filii leges pro Christianis 25, 16. 27, 9. Licinium captum vita donat, nova molientem necat 28, 1. filios creat caesares ib. 15.
- Constantini praeclaras dotes, ac virtutes 28, 16. ab Arianis, et gentilibus ut spurius infamatur 25, 15. Martinum tyrannum debellat, et occidit 29, 5. Licinium Caesaris insignibus exuit ib. 7. Narsem Persarum regis filium interim it ib. 12.
- Constantini Vicennalia 29, 13. Nicaenae synodi patribus necessaria sufficit 30, 13. illi interest, eiusque decreta suis literis munit 31, 3. Arianos exagitat 32, 8. eius in sanctos confessores pietas, inque episcopos religio ib. 18. Alexandrum cum gentili philosopho committit 33, 8. mundanda loca sancta, ac crucem exquirendam praecipit ib. 14. 37, 11. matri Helenae coronam iusque monetae tribuit ib. 19. urbem ex suo nomine ad Byzantium condit 34, 3. Saborem (Saporem) a saevitia in Christianos deterret 37, 4. sacros libros conscribendos Eusebio Pamphili committit 40, 10. Germanos, Sarmatas, Gotthos domat ib. 14. Scythas constructo ad Danubium ponte subigit 41, 16. Deepanam Helenopolim vocandam sanxit ib. 1. Constantinopolim novae Romae auget nomine, senata, columna Porphyrite, etc. ib. 20. eversis templis, eorum spoliis ecclesias ditat 42, 9.
- Constantini Tricennalia 43, 19. in Athanasium infensor ob non receptum Arium, etc. 44, 8, 45, 8. 47, 3. Treverim in Gallia exilio relegat 48, 4. eius prior Constantinopolim adventus 49, 3. expeditione in Persas Nicomediae moritur 50, 7. eius aetas, ac anni imperii ib. 13. imperium filiis ex testamento dividit ib. 15. Athanasium revocari in morte iubet 51, 6. in sanctorum apostolorum templo conditus ibid. ad sancti Acacii templum Macedonio episcopo cum tumultu transfertur 70, 1. ecclesia Antiochena ab eo condita 55, 9.
- Constantinus Constantini maior filius Italiam obtinet 50, 16. 51, 16. Constantis fines invadens occiditur 53, 16.
- Constantinus Leonis Isauri filius 614, 19. in baptismo sinistro omine fontes foedat 615, 8. coronatur a patre, preces fundente S. Germano 616, 17. Irenem Chagani filiam uxorem ducit 631, 2. Melich et Batal Arabum duces cum patre vincit 633, 13. eius pravimores, erroresque sagillati 636, 2. Artabasdam opprimere tentans, Amorium ipse fugere cogit 638, 14. urbem frustra tentat 639, 20. Artabado victore in fugam vertitur 643, 14. Artabadi filium fugat 644, 1. urbe obsessa, Artabasdam ad pugnam cogit, ac vincit 645, 18. 646, 5. captum oculis cap-

cat, et ludibrio traducit 647, 18. 648, 13. Anastasium patriarcham ignominia abs se traductum in sedem restituit ib. 15. bellis Arabum excitus Germanicam invadit 650, 15. Monophysitas Syros Byzantium transfert ib. 20. Agarenos navali praelio vincit 653, 13. Leonem filium suscipit 657, 8. imperii corona donat 658, 3. Theodosiopolim, et Melitinem capit ib. 17. populos ad errorem inducit 659, 1. a synodo 338 episcoporum, imaginum venerationem proscribit ib. 10. Syros, Armeniosque in urbem inducit 662, 7. Bulgaros spretis eorum legatis infensos reddit ib. 14. Slaviniæ provincias subigit 663, 18. a Bulgaris turpiter victus recedit 664, 18. eosdem ingenti strage vincit 667, 14. Nestorianum se patriarchæ prodit 671, 14. Pagano Bulgarorum domino pacis specie illudit 673, 7. Stephanum iuniofem, aliosque martyrio afficit 674, 8. classem in Bulgaros immissam naufragio amittit 675, 11. monachorum habitui, ac instituto illudit ib. 19. S. Mariæ invocationem prohibet 678, 17. 684, 14. S. Euphemie reliquias in mare prolicat 679, 7. aquarum copiam urbi providet 680, 13. haereticos magistratus creat 681, 4. Constantinum patriarcham capite caedit 682, 15. Petrum Stylitem, aliosque catholicos occidit 683, 20. urbis monasteria militibus addicit 684, 17. annonam urbi providet 685, 16. Eudociam tertiam uxorem ducit 686, 8. susceptos ex ea filios creat Caesares ib. 10. monachos ad haeresim, ac incestas nuptias cogit 688, 9. monasteria expliat, ac sacros libros comburit 689, 17. incautos Bulgaros ingenti strage vincit 691, 1. 692, 12. nova expeditione, classem fere naufragio amittit ib. 18. anthracum morbo febrique

extinctus obit 693, 14. S. Mariam ex cruciatu coactus iubet invocari 694, 1.

Constantinus Constantis filius patrem, in Siciliam sequi prohibitus 532, 9. Andream legatum ad Maviam mittit 533, 14. Mazezium tyrannum, ac patris reliquos interfectores in Sicilia occidit 538, 16. Tiberium, et Heraclium fratres imperii collegas asciscit ib. 20. qui eos imperatores acclamassent patibulis affigit 539, 20. fratres mutilat naribus 540, 2. Iustinianum patricium Germani patriarchæ patrem eo evirato occidit 539, 5. adversus Arabes urbem protegit 540, 17. pacem cum Mavia aliisque componit 543, 5. 21. sub tributi pensatione pacem cum Bulgaris init 547, 12. 549, 17. synodum ad ecclesiarum unionem cogit 550, 13. fratribus amotis cum Iustiniano filio imperat 551, 6. pacem firmat cum Abimelech 552, 9. diem obit ib. 12.

Constantinus Leonis, et Irenes filius 688, 15. a patre imperator declaratus 695, 9. cum matre imperium suscipit 702, 14. vaticinium de eius, matrisque imperio 704, 18. Mariam Armeniacam ducere cogitur 718, 6. matrem amovere cogitans summo dedecore habetur 719, 1. 6. matre abdicata imperator agnoscitur 722, 3. 19. in Bulgaros adducit 723, 16. matrem iterum sociam imperii asciscit 724, 5. ingenti clade a Bulgaris vincitur ib. 20. 725, 8. incestis nuptiis Theodotæ iungitur 728, 5. Ioannis Ephesæ cultum auget ib. 4. Bulgaros ad pugnam lacessit 729, 2. Platonem, aliosque monachos nuptiis eius incestis adversantes punit ib. 16. oculis a matre caecatur 732, 5.

Constantinus Artabasdi strator deo ultore occisus 624, 14.

Constantinus Boëlas Irenes strator 735, 5.

- Constantinus Florentii filius magister militiae in Mysia 338, 17. victor Bulgarorum ex insidiis capitur 339, 7.
- Constantinus V. C. cum aliis Roma capta occisus 127, 6.
- Constantinus Artaser protospatharius oculis privatus 726, 8.
- Constantinus excubitorum domesticus in exilium eiectus 703, 6.
- Constantinus patricius Podapogurus martyr 676, 10.
- Constantinus Heraclii filius, qui et Heraclius 462, 10.
- Constantinus alter Heraclii filius Caesar designatus 463, 18. 464, 8.
- Constantini Lardi succensae aedes 445, 17.
- Constantinus spatharius fidei ergo occisus 676, 17.
- Constantinus sacellarius Irenes ad Carolum legatus 705, 1.
- Constantinus Serantapechus patricius 734, 16.
- Constantinus magnae ecclesiae Cartophylax, Irenes ad Abimelech legatus 733, 8.
- Constantinus CP. episcopus 543, 10.
- Constantinus Romae episcopus 667, 12.
- Constantinus Silaei, tum CP. episcopus 660, 1. eiurata imaginum religione incestis nuptiis pollutus 675, 3. eiicitur in exilium 677, 3. ludibrio habetur 681, 15. 682, 15. approbata Constantini haeresi capite caeditur 683, 8.
- Constantinus illius nepos, eius ludibrii socius 682, 15.
- Constantinus Seleucia episcopus synodum Chalced. proscribit 232, 16.
- Constantius Alaricho socius Placidiam reddit Honorio 119, 11. senator creatur, ac tum imperii collega ib. 14. Romae cum Honorio tyrannos extinguit ib. 17. Valentinianum ex Galla Placidia suscipit 130, 4. imperator brevi occiditur ib. 14.
- Constantius magnus Caesar declaratus 8, 11. Theodoram Maximiani Herculii filiam uxorem ducit ib. 14. in Alanos ancipiti Marte pugnans, victor evadit 9, 19. imperator Occidentis creatus, Gallias administrat 13, 19.
- Constantii mores, benignitas, lenitas ib. 20. Constantium filium imperatorem declarat 14, 8. eius proles reliqua ib. 10. nepos Claudii imperatoris ex filia ib. 14. Maximiani Herculii insidias evadit 15, 4. in Britannia diem obit 14, 7. vir Christiano sensu, ac animo *χριστιανόφρων* 15, 15.
- Constantius Caesar Narsem Persarum regis filium interimat 29, 10. imperii haeres cum fratribus Orientem obtinet 50, 16. 51, 16. patris corpus in aede SS. apostolorum condit ib. 6. Athanasium ab exilio revocat ib. 17. ad Arianos deflectit 53, 11. Gallum et Iulianum consobrinos curat ib. 20. adversus Iudaeos cum Constante legem sancit 54, 6. Amidam ac Constantiam urbes extruit ib. 11. ecclesiae Antiochenae encaenia celebrat 55, 11. Assyriorum victor triumphat ib. 16. Paulum CP. sede exturbat 56, 19. Seleuciensem in Syria portum construit, urbemque reparat 57, 7. Constantium in Phoenice construit ib. 10. Iulii literis restitutos Athanasium et Paulum iterum expellit 58, 2. Gallum consobrinum Caesarem creatum, in Persas mittit 60, 19. ad Thalamonem insulam eundem occidit 62, 11. Liberium papam in exilium eiicit 61. 9. synodum Mediolanensem indicit ib. 18. Liberium revocat 62, 2. crucis signum in caelo videt ib. 20. Paulum CP. iterum sede pellit 64, 15. populo CP. inde tumultuanti annonam minuit ib. 12. Constantis minis deteritus Athanasium ac Paulum recipit 66, 14. Paulum Cucum expellit 67, 1. Magnentium tyrannum iterato superatum tollit ib. 4. Sylvanum tyrannum occidit ib. 20. Bretanionem tyrannum am-

- tis ut sese abdicet, cogit 68, 11.
 Iulianum creat Caesarem ib. 19.
 in Athanasium capitis sententiam decernit 69, 6. Eudoxium in sede CP. Macedonio substituit 70, 6. Iulianum imperatorem audiens, sero poenitet Caesarem adlegisse ib. 9.
 Cotragi Bulgari 545, 1.
 Coptus Aegypti urbs eversa 8, 7.
 Cosmas Alexandrinus episcopus Monothelitarum haeresim eiurat 641, 9. Epiphaniae episcopum cum aliis proscibit 669, 17.
 Cosmas in Leonem rebellans capite plexus 624, 1.
 Cosmas fidei desertor 484, 1.
 Cotragus Tanaim traiecit 546, 12.
 Cottain a Zenone occisus 209, 16.
 Cotto magister militiae in Persas directus 457, 16.
 Crassus ab Asclepodoto in Britannia victus 9, 14.
 Crispus cum patre Constantino in rem Christianam leges sancit 22, 12. Romae a Silvestro baptizatur 24, 17. Christianus moritur 31, 15.
 Crobatus Bulgarorum princeps ditionem filius ex testamento dididit 546, 2.
 Crusis invidia Romani in fugam acti 390, 10.
 Crux luce efformata Constantino praeit contra Maxentium 19, 10. eiusdem praesidio Maximianum Galerium vincit 20, 15. Macarius crucis lignum iubetur exquirere 33, 16. inventam Christi ab aliis crucem miraculum discrevit 38, 4.
 Crucis pars Hierosolymis relicta, pars delata CP. 38, 14. 39, 3.
 Crucis signum luce coruscans Hierosolymis visum Constantio imperatore 62, 20. ibidem splendidius visum Iuliano imperatore 81, 1. vestibus Christianorum, ac Iudaeorum aspersum ib. 7. literae crucis formam referentes in Serapidis templo inventae 112, 1.
 Crux vitae hieroglyficum 112, 3.
 Crux aurea Hierosolymam a Theodosio missa 134, 1.
 Crucis ligna ab Heraclio Hierosolymis reposita 503, 2. 504, 15. eadem relata CP. 517, 10. nisi ablata cruce templum Hierosolymis Saraceni instaurare non possunt 524, 10.
 Crucis signum Abdelae iussu ab ecclesiarum fastigio deiectum 678, 7.
 Cucusus Chrysostomi exilii locus 123, 18.
 Cutzinas Numidis in Romanos praefectus 327, 15. suorum proditor 329, 1. Antalae belli socius 332, 20. a Ioanne Pappi profligatus 335, 20. a Ioanne praefecto Africae occisus 369, 15.
 Cutzinae liberi Africam turbant 369, 19.
 Cyprianus cum Belissario dux 292, 4.
 Cyprianus Romanorum dux in Saracenos 542, 3.
 Cyprii transmigrantes plerique pereunt 558, 19. ab Aarone alio translati 749, 4.
 Cyriaci laura destructa 752, 1.
 Cyriacus CP. episcopus 420, 10. S. deiparae templum ad diaconissae locum extruit 428, 1. nuptiales coronas Theodosio et Germani filiae imponit 438, 1. dieteris incessitur tumultuante populo in Mauricium 446, 2. cautionem fidei a Phoca exigit 447, 3. Constantinam absque securitatis fide ab ecclesia extrahi non sinit 453, 11.
 S. Cyriaci monasterium CP. 175, 6.
 Cyricus Iustiniani dux a Persis victus 267, 19.
 Cyrillus ab Arianis in Maximi locum intrusus 62, 18. eius ad Constantium epistola de visa cruce Hierosolymis 63, 5. suspectus nonnullis erroris Arii ib. 8. fit Hierosolymitanus episcopus 86, 11.
 Cyrillus Iuliani libros confutat 80, 14. Theophili nepos, ac successor Alexandriae episcopus 129, 7. Nestorium admonet, ac contumacem accusat 137, 1. inter

- adversa fidem acriter defendit 137, 19. Celestini locum tenet Ephesi 138, 10. 139, 1. turbas a Nestorio, et Orientalibus patitur ib. 9. moritur successore Dioscoro 150, 6. eius opera a Timotheo Aeluro depravata 172, 4.
- Cyrillus diaconus martyr Heliopoli 73, 2.
- Cyrillus magister militiae 247, 5.
- Cyrillus Gogdae suppetias missus 291, 17. Tzatzonis caput fert in Sardiniam 307, 10.
- Cyrnus, quae modo Sardinia 307, 12.
- Cyrus Alexandrinus antistes, Monothelitarum antesignanus 507, 5. cum Saracenis pro Aegypto componit 519, 4.
- Cyrus ex urbis, ac praetorian. praefecto clericeus ac Smirnaensis episcopus. 148, 17. cives se occidere meditantes oratione conciliat 149, 10.
- Cyrus Salomonis nepos Pentapolim administrat 322, 18. audita fratris clade Carthaginem fugit 323, 17.
- Cyrus Amastri monachus, secundi imperii Iustiniano vates CP. episcopus 574, 13. a Bardane sede pellitur 585, 11. in monasterium Chora dictum relegatur 586, 6.
- Dadoes auctor Messalianorum haeresis 99, 13.
- Dagalaiphi comitis seditio Alexandriae 233, 8.
- Dalmatae monasterio Macedonio satisfactum pro scandalo 238, 16.
- Dalmatius Anabalinus magni Constantini frater 14, 12.
- Dalmatius Iunior Caesar 43, 11.
- Athanasium Tyri protegit 46, 7. tumultu militari necatur 53, 7.
- Dalmatius monachus Cyzicenus episcopus 135, 7.
- Dalmatius Bosphori tribunus occisus 270, 15.
- Damascus a Persis capta 463, 1.
- Damascenus dux cum copiis in Africa sublatus 634, 2.
- Damasus Romae episcopus 62, 6.
- damnat Apollinarium 98, 9. imperatoribus auctor est ut episcopi orthodoxi revocentur 104, 5.
- Damianus patricius in Irenem conlatus 719, 16.
- Damianus rex Homeritarum Iudaeus, dei ope ab Exumitis Christianis victus 346, 10.
- Daniel Sinopensis ad Ulid legatus 588, 16.
- Daniel Stylita columnam ascendit 177, 3. de fide orans a Basilisco spernitur 189, 14.
- Danubius ponte lapideo a Constantino superatus 41, 16.
- Daras castrum quae Anastasiopolis 231, 14. a Persis captum 453, 19.
- Dargameres Bulgarorum legatus ad Michaelen 775, 4.
- Dastagerd Chosrois palatium 493, 6. immensa in eo inventa saepellex 494, 10.
- David Beserspatharius martyr 676, 14.
- David in Oriente Heraclio natus filius 514, 8.
- David Hormisdarum palatii Cartophylax occisus 456, 5.
- Decentius Magnentii frater sibi laqueo guttur frangit 67, 18.
- Decimus locus 76. stadiis a Carthagine 296, 13.
- Dedicatio ecclesiae Antiochenae 55, 12.
- Dedicatio templi Hierosolymitani 46, 11. 47, 9. usus in ea christianis ib.
- Demophilus CP. episcopus Ariannus 91, 4. ecclesia eiectus, extra urbem conventus agit 106, 9.
- Demosthenes Valentis coquus Basilio irrisus 100, 3.
- Deuterio Ariano baptizante repente aqua fugit 234, 8.
- Diagesta Asparis neptis, Ardaburi filia, mater Arcobindi 234, 13.
- Didymus in quinta synodo damnatus 364, 12.
- Diocaesarea ob Iudaeorum tumultum deleta 61, 7.
- Diocletianus Romae imperator 7, 8.

- Maximinum Herculum collegam adlegit 8, 2. Aegypto bellum inferit ib. 6. 19. Constantium et Maximianum Galerium Caesares instituit ib. 10. filiam Valerium Galerio locans priorem coniugem abdicare illum cogit ib. 12. 14, 16. in Christianos persecutionem excitat 9, 3. Achillem profigat 10, 7. Constantinum adolescentem tollere cogitat ib. 10. adorari a senatoribus expetit 12, 1. imperio abdicato, Salonae privatus agit 13, 10. mente captum se abdicasse testis Eusebius 15, 8. sublatum res novas molientem auctor Gelasius Caesariensis ib. 12.
- Diocletiani balneum Alexandriae 166, 9.
- Diodorus a Meletio ordinatus Tarsi episc. 105, 3.
- Diogenes belli dux 213, 13. Claudiopolim capit 214, 4.
- Diogenes Belissarii satellites vir strenuus 301, 5.
- Diogenes Orientalium tribunus occisus 718, 2.
- Diogenianus magister militiae in Oriente 256, 3.
- Dioscorus post Cyrillum Alexandriae episcopus 150, 10. in Cyrilli cognatos saevit ib. 12. 151, 7. Origenis a puero opinionibus imbutus ib. 11. Flaviano infensus, Eutychis in Flavianum patronus 154, 6. Ephesinae synodo praesidens omnia vi agit ib. 13. 155, 1. Flavianum et Eusebium Dorylai Eutyches restituto deponit ib. 12. Flavianum calcibus ac pugnis interimit ib. 16. minoris episcopos subscribere cogit ib. 18. Theodoretum, Ibam, Andream, Domnum Antiochenum deponit 156, 9. Gangras relegatur synodo Chalced. 164, 5.
- Discorus iunior Timothei Aeluri nepos Alexandriae episcopus 250, 19. saeculari factione in thronum intrusus, iterum ordinatus 251, 11. CP. legatus convivii incessitur ut haeresis patronus ib. 18. eo episcopo Iuliano, et Severus turbas Alexandriae excitant 254, 15.
- Dienses monachi Felicis sententiam Acacio insinuant 205, 12. fidem catholicam constanter retinent 219, 4.
- Dili praepositus Timothei benedictionem ut haeretici respuit 243, 19.
- Domentia Phocae filia Prisci uxor 454, 6.
- Domentiolus Phocae consobrinus dux exercitus 452, 10.
- Domentiolus Phocae frater magister creatus 451, 6.
- Domitianus Orientis praefectus occisus 62, 9.
- Domitianus Melitinae episcopus Chorois restituendi negotio praefectus 410, 6. summo honore eius conditum cadaver ad sanctos apostolos CP. 438, 3.
- Domnica Valentis uxor Ariana 88, 18. extincto viro Gotthos ab urbe depellit 103, 7.
- Domnicus Germano socius Libyae rector 316, 15. cum eo revocatus 318, 15.
- Domnus Antiochiae episcopus 148, 7. coactus Ephesino latrocinio subscribit 155, 19. deponitur a Dioscoro 156, 10. Dioscoritis tumultuantibus salutem in eremo quaerit 166, 9.
- Domnus Antiochiae episcopus 348, 19.
- S. Dorotheus martyr Alexandriae 103, 14.
- Dorotheus Alexandrinus monachus pro synod. Chalced. Ossim relegatus 235, 7.
- Dorotheus Belissario adiunctus dux 292, 4.
- Dorotheus Chrysopoleos praepositus, Irenes ad Abimelech legatus 733, 7.
- Dorotheus Tyri episcopus sub Diocletiano confessor 35, 14. Graece et Latine doctus, ac scriptis clarus ib. 16. Nicaenae synodo interfuit 36, 1. a Iuliani ministris Odyssopoli vexatus, extrema senectute quiescit ib. 5. 74, 15.

- Drepana nunc Helenopolis 41, 1.
 Eudas in Zerbulen castrum fugit 320, 4. in Abrasii montis cacumine sistit ib. 5. Numidas in Romanos educit 327, 16.
 Ederma dux ad urbem ab Unnis captus 360, 12.
 Eclipsis solis sub Constantio 57, 14. 58, 5. sub Mauricio 413, 4. sub Iust. Const. filio astris apparentibus in caelo 561, 14. sub Constantino Copronymo 665, 19. sub Michaelē curopalata 772, 1.
 Edessa Scirti fluvii aqua submersa 263, 20. 537, 10.
 Eleusius Alemensis concilii Chalced. adversarius 230, 4.
 Elesbaa rex Aethiopum Christianus Homeritas vincit 261, 1.
 Eleusius Cyzici episcopus το ἐρεπουσίου profitens depositus 87, 5. inter Macedonianae sectae episcopos primarius 107, 9.
 Elias Hierosolymorum episcopus 220, 9. damnatus Nestorio, Eutychē, etc. synodum Chalced. recipit 233, 4. vide not. post ad 236. episcopatu cedit ne cum Severo communicet 241, 14.
 Elias largitionum comes 286, 18.
 Elias spatharius Bardanis coniurationis socius 578, 12. 579, 18. eius liberi a Iustiniano Rino-tmeto in matris sinu occisi 581, 1. Iustiniano ipse cervicem abscindit 583, 16.
 Eliseus eunuchus Graecas literas Gallos docet 705, 6.
 Elisaei prophetae corpus Alexandriam translatum 176, 16.
 Elpidius in Sicilia rebellis 703, 15. in Africam profugit 705, 13. imperatoria ornamenta ab Arabibus accipit ib. 15.
 Elpidius a Phoca igne absumptus 455, 15.
 Elpidius armamentarii praefectus occisus 459, 16.
 Elpidius magnae ecclesiae diaconus haereticus 586, 12.
 Elpidius patricius ad Chaganum legatus 390, 2.
 Emauntis fons quo dominus laverat a Iuliano obrutus 76, 5.
 magnae ecclesiae Encaenia Mem episcopo 338, 4.
 Enthusiatarum haeresis 99, 11.
 Epiphania Heraclii water 460, 6.
 Epiphania iunior filia Heraclii 461, 14. coronatur a Sergio patriarcha 462, 13.
 Epiphanius CP. episcopus 256, 13. primatu cedit Iohanni papae 261, 10.
 Epiphanius Cypri episcopus Chrysostomo infensus 121, 16. rediens in Cyprum moritur 124, 9.
 S. Ephraem vita, et scriptis clarus 99, 2. 7.
 Erithras Caroli Francorum regis filia Constantino desponsa Irenes filio 705, 3.
 Esaias Rhodi episcopus masculorum libidinis ergo punitus 271, 15.
 Ethnici Christianizantes Beryti 58, 10.
 Ethribenses Uthmanum necant 530, 4.
 Euagrius damnatus in quinta synodo 354, 13.
 Euagrius CP. episcopus ab Eustathio ordinatus in exilium eiectus 91, 9.
 Euchitarum haeresis 99, 10.
 Eudocia Leontii philosophi filia quas Athanasius Theodosio nupta 130, 1. Hierosolymam profecta, multa ecclesiis largitur 143, 1. matrem Pulcheriam pulsat 151, 19. diaconissam fieri impetrat 152, 10. pomi occasione necis causa Paulino existit 153, 8. secundum synodum Ephesinam ut indicat, Theodosium inducit 154, 12. dei nutu eiectum Flavianum filiae rescribit 156, 8. Hierosolymam se dimitti petit 157, 16. itineris illi socios castitatis suspectos Theodosius obtruncat ib. 21. Theodosius monachus et Dioscoro favente turbas Hierosolymis miscet 165, 11. maximis ecclesiis collatis donis, dies obit 169, 7.
 Eudocia iunior in Africam translata Honoricho nuptui traditur 168, 20. viri Ariani morum per-

- laesa Hierosolymum fugit 183, 17. sua omnia ex testamento ecclesiae relinquit 184, 1. Curcum, cuius opera fugisset, commendat episcopo ib. 2.
- Eudocia Rogati Afri filia Heraclii uxor 460, 5. 461, 5. susceptis Epiphania filia et iuniore Heraclio diem obit ib. 14. 462, 9.
- Eudoxia Arcadii uxor, mater Theodosii 118, 5. Chrysost. pellit in exilium 122, 6. moritur ipsa 124, 12.
- Eudoxia iunior Valentiniano tertio CP. nupta 142, 15. ad matrem expostulat de iniuria Flaviani 156, 6. a Maximo oppressa, Gizerichum Romam advocat 168, 5. in Africam cum filiabus transfertur ib. 18. ex Africa remeant cum Placidia 170, 10.
- Eudoxius Macedonio eiecto OP. episcopus 70, 6. Valentem baptizat 85, 10. ab eo ecclesias CP. recipit ib. 20. eiectos a Constantio orth. episcopos, curat iterum eorum 90, 1. ab eis se communionem Eunomius separat. ib. 8. ab eo, et Valente graviora passi orthodoxi quam ab Ethnicis 91, 2.
- Eugee in carcerem a Gelimere coniectus 290, 6.
- Eugenius Arabum Scenitarum victor 218, 1.
- Eugenius tyrannus obruncatur 111, 4. 114, 18.
- Eugenius expraefectus Georgii accusator 363, 13.
- Eulogius Alexandrinus episcopus 365, 3.
- Eulogius Edessae episcopus clarus 108, 14.
- Eunomius Cyzici episcopus Eleusio suffectus 87, 9. Aëtii Amnensis, vir florentis eloquii, etsi indoctus 90, 13. non communicat Eudoxio, quod neque is Aëtio ib. 8. Cyzico elicitur ut haereticus ib. 16. una immersione baptizat, et in Christi nomen, non trinit. 98, 10. damnatur in secunda synodo 109, 1. in exilio diem obit 112, 15.
- Eunomius alter Arianus Samosatenus episcopus 92, 18. infensa ob haeresim plebe sponte secedit 93, 4.
- Euodius episcopus Hormisdæ ad synodum legatus 248, 4.
- S. Euphemia Alexandriam translata 147, 19.
- S. Euphemiae corpus in mare proiectum, miraculo receptum 679, 7.
- Euphemia uxor Iustini 254, 8.
- Euthymius CP. episcopus Mongi expuncto, Felicis nomen restituit 206, 14. episcopum Felix ob Acacii nomen retentum, non agnoscit 209, 4. Anastasium haeresim docentem ecclesia expellit 208, 3. imperatorem creatum libellum dare cogit 210, 12. Chalcedonensem synodum confirmat 212, 3. apud Anastasium detecto secreto graviter offendit 215, 10. episcoporum CP. conventu depositus, Euchaitam relegatur 217, 4.
- Euphila Gotthorum Arianus episcopus, eorum ad Valentem legatus 101, 7.
- Euphraemius Amidenus Orientis comes Antiochiae episcopus 267, 2.
- Euphrasius Antiochiae episcopus, nomina PP. concilii Chalced. et Rom. pontificis e diptychis expungit 258, 8. terramotu quassata urbe Antiochia perit 265, 17.
- Euphronius Antiochiae episcopus 49, 19. in synodo CP. damnatus 108, 17.
- Eusebia Constantii uxor Iulianum neci eripit 62, 13.
- Eusebius Caesareae Cappadociae episcopus catholicus 93, 10. interest Tyanensi orthodoxorum synodo 89, 15. fidem strenue tuetur 93, 10.
- Eusebius Emesenus Alexandriae praesul Arianorum factione electus, resilit 54, 18. Theophani Sabellianus ib. 19. Alexandrino episcopatu repudiato Emesenum recipit 55, 5.
- Eusebius Nicomediensis Arri prius

- defensor, Nicaenae synodo sub-
scribit 31, 5. Athanasii adver-
sarium antesignanus 44, 5. 11.
47, 6. Athanasium obtinet eiici,
atque Arium in ecclesiam reci-
pi 47, 15. in eius CP. epi-
scopatu lapsus Eusebius 40, 2.
Constantio auctor ut Arii erro-
rem amplectatur 53, 15. An-
tiocheno Arianorum conventui
praesidet 54, 17. in CP. sedem
intruditur 57, 2. moritur 64, 5.
- Eusebii Pamphili historiae liber
octavus 9, 8. not. post. *ὑποου-
σις* assensum praebet 30, 17.
bibliothecam Constantini iussu
instruit 40, 10. Athanasius ab
eo timet 46, 2. num Arianus
fuerit variae sententiae 41, 8.
51, 20. statim defuncto Con-
stantino mortuus 52, 4.
- Eusebius Romae episcopus 9, 9.
Eusebius Samosatensis orthodox.
episcopus exul 92, 14. rever-
sus ab exilio multis urbibus
creat episcopos 105, 4. impa-
cta capiti tegula martyr occum-
bit ib. 9.
- Eusebius Samosatensis episcopus
orthodoxus exul 207, 5.
- Eusebius CP. urbis scholasticus,
Nestorio, ac Anastasio bellum
primus indicit 136, 5. 16. Do-
rylaei factus episcopus ipse Eu-
tychem perversum deprehendit
153, 16. a Dioscoro in Ephesi-
na pseudosynodo dignitate mo-
tus 155, 13.
- Eusebius exconsul 368, 2.
- Eusebius praepositus Constantium
in Arii errorem trahit 53, 14.
Liberio papae exilii auctor exi-
stit 61, 12. a Iuliano neci tra-
ditur 71, 15.
- Eustathius Antiochenus episcopus
Nicaeae confirmatus 30, 5. Con-
stantinopoli Euagrius episco-
pum ordinat 91, 6. Bizyam re-
legatur ib. 10. corpus eius Phi-
lippi Antiochiam a Calandione
transfertur 206, 2.
- Eustathius Armenius Macedonia-
norum ad Liberium legatus
89, 5.
- Eustathius CP. presbyter sancti-
tate clarus 49, 20.
- Eustathius Mariani patricii filius
a Sulimane captus 633, 3. in-
signis martyr Isam tyranno obit
637, 11.
- Eustathius Sebastenus princeps
Messalianorum haeresis 99, 14.
- Eustochius monachus Hierosoly-
morum sedem invadit 374, 7.
novae Laurae monachos veram,
sede exturbatur ib. 15.
- Eutyches a Flaviano e synodo da-
mnatus 154, 1. e latrocinio Ephe-
rino praeside Dioscoro restituitur
155, 13. e Chalcedonensi synodo
cum Dioscoro damnatur 164, 3.
- Euty chius CP. episcopus 354, 10.
ad S. Diomedem pluviam rega-
turus procedit 367, 4. magnam
ecclesiam solemniter dedicat 369,
6. dignitate movetur 372, 2.
extincto Ioanne sedem recipit
382, 10. Tiberium imperatorem
coronat ib. 14. 384, 7. diem
obit 387, 11.
- Euthymii Coenobium destructum
752, 2.
- Eutropii eunuchi negotium 121,
11.
- Eutropius tribunus secundae apud
Sidoniam synodi consilium ever-
tit 236, 9.
- Euzoius Alexandro depositus, fru-
stra ab Athanasio tentat recipi
44, 9. communione impertiant
Ariani 47, 3.
- Euzoius Antiochiae Arianorum epi-
scopus 86, 8. Constantiam ba-
ptizat Antiochiae 70, 15.
- Exumitarum bellum cum Home-
ritis 346, 4.
- Fames gravis Antiochiae, et in
Cypro, alias Cyri 42, 16. Con-
stantin. Iustin. imperat 356, 13.
- Fatimae filio extincto Bulgarorum
principatus ad aliam familiam
translatus 667, 14.
- Fausta patris Herculli insidias viro
Constantino prodit 15, 7.
- Felix Iuliani comes blasphemus
perit 77, 17.
- Felix episcopus Romae Liberii
loco ordinatus 61, 13. Ariano-

- rum communione pollutus ib. 15. restituito Liberio Roma excedit 62, 3.
- Felix Romae episcopus 201, 5. legatis missis Mongum eiicendum decernit 204, 5. legatos Mongi communione pollutos, et Acacium deponit 205, 9. Phravitam orthodoxum simulantem spernit 206, 10. eius nomen Acacio expunctum, ecclesiae diptychis Euthymius restituit ib. 14. Euthymium ob retentum nomen Acacii episcopum non agnoscit 209, 4.
- Felix Romae episcopus 265, 16.
- Festus Rom. senator festum Petri et Pauli obtinet CP. solennius agi 220, 11. Anastasium papam ut Zenonis Henotico subscribat inducturum se promittit ib. 17. Laurentium in Rom. pontificem intrudit 221, 2.
- Flavianus presbyter Meletio favet, Paulino adversatur; Apollinarium insectatur 104, 18. Messalianis haereticis adversatur 99, 16. Paulino superstitie episcopus Antiochenus creatur 109, 5. Occidentalibus in eum expostulantibus, Romae causam dicere iubetur 121, 8. Theodosium Antiochensibus iratum placat 113, 4. aegre fert eiectum Chrysostomum 124, 3.
- Flavianus Antiochiae episcopus in fide suspectus 220, 1. synodica edita synodum Chalcedonensem suppressit 232, 3. privata epistola Anastasio consentit ib. 12. non patitur anathema in Leonem, et synodum dici ib. 15. Macedonius ut adversantem synodo anathemate ferit 235, 16. damnat synodum 237, 5. sede pellitur 241, 3. Vitalianus dux in sedem petit restitui 247, 12.
- Flavianus CP. urbis episcopus 150, 8. Theodosio mundos panes donativo offert ib. 21. inensus illi Dioscorus 151, 12. Chrysaphius eum deicere molitur ib. 15. Pulcheriam diacnissam ordinare iussus, ludit consilium 152, 11. Eutychem e synodo damnat 154, 1. Dioscorus e latrocinio Ephesino dignitate motum, pugnīs calcibusque interimit 155, 15. Pulcheria corpus ad SS. apostolos CP. pompa reducit 158, 3.
- Florus Rom. dux in Saracenos 542, 3.
- Franci a Constante debellati 55, 19. de Francorum regibus Theophrastis fabulosa 619, 3.
- Frumentius primus Indorum episcopus 35, 6.
- Gainas Alexandriae episcopus 338, 2. CP. a Iustiniano evocatus 345, 5.
- Gainas multis urbi malis illatis ab Arcadio oppressus 118, 12.
- Galates Valentis filius Caesareae mortuus 100, 1.
- Galla Valentiniani filia ex Iustina, Theodosii uxor, ex qua Placidia 88, 10.
- Gallus mortuo Constantino, ex morbo necem evadit 53, 8. Constantinus educandum curat ib. 20. lectoribus adlectus templum S. Mamanti Caesareae extruit 54, 5. Caesar in Orientem adversus Persas mittitur 60, 19. tyrannidis eius delatores occidit 62, 7. occiditur ipse a Constantio ib. 11.
- Gallici in Diocletianum tumultus 9, 10.
- Gamaliel Pauli praeceptor S. Stephani funus curat 133, 15.
- Gamalus a Romano fusus 218, 9.
- Gamer Saracenorum dux 633, 7. 641, 12.
- Garachus Arabum dux in Armenia profligatus 626, 8.
- Gazacus Ignis civitas, in qua Croesi thesauri, capta ab Heraclio 474, 3.
- Geso Gondabuni pater 288, 2.
- Gelasius Romae episcopus 212, 14.
- Gelimer Vandalorum regnum invadit 289, 11. factum excusat apud Iustinian. 290, 1. Ildericum occidit ib. 5. 296, 6. in Belissarium educit ib. 10. fratris Amatae morte percussus, fugam arripit 298, 11. Libycos

- agricolas sibi adiungit 301, 1. adiuncto Tzatzone Carthaginem cogitat 302, 4. praelio victus in Numidiā fugit 304, 3. obsessus in Papua monte panem, spongiam, citllaram petit 305, 14. res humanas ridet 306, 20. quo habitu in triumphum ductus 309, 15. concessis oppidis per Galatiam, patriciatus dignitas negata ut Ariano 310, 7.
- Gennadius CP. episcopus 172, 7. perpetrata a Timotheo Eluro Alexandriae ut puniantur sategit 173, 8. oranti visum daemonis spectrum minax 174, 18. martyrium Antiochia profugum magno honore CP. recipit 176, 2. Petrum Fullonem curat Antiochia elici 176, 8.
- Genzo montis Abrasii angustias superat 320, 13.
- Genzo munere abdicatus 424, 8.
- Georgius Alexandriae episcopus 465, 6.
- Georgius Cappadox Arianus Alexandrinam sedem occupat 56, 15. recepto Athanasio sede peltilur 66, 17. summa crudelitate a gentilibus necatur 72, 6.
- Georgius Apameae episcopus martyropolim translatus 585, 19.
- Georgius Armeniacorum dux 499, 5.
- Georgius CP. episcopus 544, 12. post synodum sextam superstes annis tribus 554, 4.
- Georgius Cyprius e pseudosynodo Coproniana proscriptus 660, 7.
- Georgius Marinae aedium curator 363, 13.
- Georgius patricius generalis logotheta a Chersonitis occisus 580, 3.
- Georgius patricius Opsicii comes caecato Bardane ipse luminibus orbatus 587, 15.
- Georgius Syncellus quousque chronographiam deduxit 3, 19. eius scientia, et opera 4, 2. Theophani coeptum opus continuandum relinquit 5, 1.
- Gepides loca occupant ad Singidonem et Sirmium 145, 18. ex illis divisi Longobardi et Abares ib. 19.
- Germania Belissarii patria, Thraciae et Illyrici media 292, 13.
- Germanus Cyzici, tum CP. episcopus Bardani molitionis socius 586, 7. eius CP. translatio 589, 15. Leonis Isauri evectioi consentit 599, 11. maximum ecclesiae malum in Constantino Leonis filia praesagit 615, 11. frustra Leonem deterret ab haeresi 626, 17. Anastasio Syncello aemulo pontificatu cedit 627, 16. 629, 13.
- Germanus Caesar Tiberii filiam Charito ducit 388, 4. Mauricius ut sibi malorum auctorem accusat 444, 15. volente illo ab ecclesia abstrahere populus tumultuatur 445, 11. imperium frustra cogitat 446, 9. Phocas imperatorem provehere simulat 447, 6. imperium affectantem idem presbyterum ordinat 453, 4. novis rebus studentem cum filia occidit 455, 7.
- Germanus patricius Iustiniani nepos rebelles in Libya demeretur milites 316, 17. Tzotza ad fugam coacto, Libyae tumultus sedat 317, 9. 318, 2.
- Germanus alter Edessae praefectus 400, 14. invitum milites ducem acclamant 401, 13. renovante bellum Chosroe, vulnere moritur 451, 15.
- Germanus Theodosii adversus Gizerichum dux 157, 3.
- Germani, qui nunc Franci 146, 6.
- Germinium voti causa profectus Iustinianus 371, 7.
- Gerontius urbis praefectus maiestatis insimulatus 363, 16.
- Gizerichus Modigescli filius cum fratre Gunthare Libyam occupat 146, 13. solus ipse principatum adeptus Asparem vincit 147, 8. Marcianum tum captum, ex praesagio futuri imperii dimittit ib. 15. 161, 16. regis sibi nomen imponit 154, 17. Solae metu permotus Theodosius cum eo pacem componit 156, 13. Eudoxia Romam advocat 168, 8. Romam diripit; ac ec-

- clesiarum exportat vasa ib. 12.
 Eudociam filio Honorichio copulat; matrem Eudoxiam, ac Placidiam sororem habet sub custodia ib. 20. immissam in eum classem incendit 178, 18. 180, 5. nova in eum instructa classe Tripolim aliasque plures urbes amittit 181, 8. Majorianus terrorem illi inlicit 183, 7.
 Gloës Persa Amidae praesidio relictus 224, 3.
 Glonem Boarex regina occidit 269, 14.
 Glycerius Italiae imperator 184, 8.
 Gomariz dux prodito Procopio igni traditus 86, 21.
 Gogdarius a Maurusiis victus, pressusque obsidione liberatus 319, 11.
 Godillas Iustiniani in Unnos dux 270, 19.
 Gottharis adversus Areobindum coniurat 327, 20. 329, 7. apud milites calumniatur tanquam imbellem ib. 13. victor Palatio occupato contra fidem Areobindum necat 330, 14. exercitui Artabanem praeficit 332, 16. ab eo in suburbii triclinio interficitur 334, 9.
 Gogdas Gotthus a Gelimeris fratre occisus 291, 14.
 Guntharis Libyae invasor cum fratre Gizericho 146, 13.
 Gordas Unnorum prope Bosphorum rex Christianus a fratre occisus 269, 18.
 Gordia Philippici uxor filia Mauricii 390, 18.
 Gotthi, Visigothi, Gepedes, Vandalis Transdanubianae affines gentes Arianæ 145, 14.
 Gotthi imperium Occidentis occupant 146, 5. ab Hunnis superati, Valentis opem implorant 101, 5. Arian erroris in Valentis gratiam amplius addicti ib. 13. imperii Romani ditionem vastant ib. 16. Valentem superant, inque casula comburunt 102, 15. suburbia CP. populantur 103, 5. Theodosius a Gratiano imperator in eos directus ib. 11.
 Gotthi Scythae appellati 103, 13.
 Graetis Aelurorum rex baptismum CP. suscipit, ac foedus init 268, 7.
 Grata Valentiniani filia ex Iustina 88, 10.
 Gratianus imperii collega, et consul a patre designatus 85, 6. patris edicto pro synodi Illyricianae decreto fidei, subscribit 95, 17. Valentiniani iunioris in imperium promotores punit 97, 12. Theodosium imperii collegam ascitum in Gotthos emittit 103, 11. episcopos catholicos revocat 104, 3. Andragathii dolo occiditur 105, 19.
 Gratiani balneum Alexandriae 169, 16.
 Gratissimus in S. Cyriaci aede, mundo nuntium remittit 175, 5.
 Gregoras filium Nicetam in Phocam mittit 458, 10.
 Gregorius Armenos ad fidem convertit 35, 13.
 Gregorius ab Aruritis occisus 654, 1.
 Gregorius Amastrensis oeconomus ad Aaronem legatus 748, 13.
 Gregorius Anastasio pulso Antiochia episcopus 376, 8.
 Gregorius Arianus Alexandrinæ sedis invasor ab Alexandrinis occisus 54, 19. 56, 13.
 Gregorius Artabanis nepos cum illo in Gottharim coniuratus 331, 19. 333, 16.
 Gregorius Heraclii frater Helio- poli mortuus 725, 11.
 Gregorius logotheta Artabasdi ad Valid legatus 641, 5.
 Gregorius publici cursus logotheta exul 703, 4.
 Gregorius Muzalacii filius Opsicianorum dux 698, 13. Nicephoro adiutor adeundo imperium 738, 10.
 Gregorius Nazianzenus theologi pater, in synodo Tyanensi clarus 89, 15.
 Gregorius theologus orthodoxam plebem CP. regendam suscipit 95, 18. solum illi relictum Anastasiae oratorium 96, 5. liberriores in illo conventus Theodosio

- imperatore 105, 13. CP. ecclesias omnes recipit expulso Demophilo 106, 13. synodus oecumenica CP. episcopatum illi asserit 107, 20. Aegyptiis adversantibus sponte cedit 108, 2.
- S. Gregorii templum Neocaesareae miraculo servatum 222, 14.
- Gregorius Nyssae episcopus clarus 96, 7. 108, 13.
- Gregorius papa Leonis Isauri haeresi proscripta inhibet Italiae tributa 621, 8. eius praeclara elogia 628, 17. 630, 6.
- Gregorius Sinopes episcopus a Constantino occisus 727, 2.
- Gregorius Theodori filius Damasci obses 527, 4.
- Gregorius in Africa tyrannus a Saracenis profligatus 525, 16.
- Guedeser, quae Seleucia 496, 16.
- Gundabunus Persarum res cum Heraclio componit 500, 6.
- Gondabunus Africae rex catholicis infensissimus 288, 2.
- Gundues a Chagano praedam recipit 428, 6. transmissio Istro praedam ingentem cogit 438, 17.
- Hebraei ad baptismum coacti, ipsum pollunt 617, 8. ab Abde la Arabum duce iussi manibus inscribi 690, 17.
- Helena Constantini mater Constantio repudiata in gratiam Maximiani 8, 12. 14, 13. 25, 19. coronata a Constantino, ius monetae accipit 37, 19. Hierosolymam mittitur ad crucem exquirendam ib. 9. ecclesias in sacris locis iubet extrui 38, 17. in aede SS. apostolorum prima sepelitur 40, 6. eius memoria Hierosolymis ib. 7.
- Helena, quae et Constantina, seu Constantia Brettannionem in Maguentium emittit 67, 9. Iuliano nuptui traditur 69, 1.
- Helio patricius coronam imperatoriam Romam deferret Valentino 132, 3. legatus ad Varanem regem Persarum 134, 16.
- Henoticum Zenonis velut sanctio pacis 202, 6.
- Heptabisus Alexandriae publicum balneum 177, 1.
- Heraclitae a Mavia afflictis 532, 5.
- Heraclionas imperio abdicatus 523, 6.
- Heraclianus interficitur 127, 11.
- Heraclius Heraclii imperatoris pater Philippici legatus 394, 19. Persicum castrum capit 399, 4. a Philippico exercitus ductor relictus 400, 3. Persarum ducem occidit 403, 16. Heraclium filium in Phocam tyrannum emittit 458, 9.
- Heraclius in Phocam cum classe insurgit 459, 20. Phocam vincit 460, 21. Eudociam uxorem ducit 461, 5. ex ea filium ac filium suscipit ib. 14. 462, 9. ambos corona imperii donat ib. 10. per duelles omnes in Mauricium periisse invenit ib. 5. legatione Chosroem delinire tentat 463, 2. 464, 10. Martinam uxorem Augustam renuntiat 463, 7. a Persis, et Saracenis profligatur 459, 20. 461, 19. 464, 4. pacem cum Abaribus componit 465, 20. expeditione in Persas, sacrarum aedium pecunias tollit 466, 6. Chaganum filii procuratorem instituit ib. 12. Christi imaginem non manufactam praetendens, animos militibus facit 467, 4. Sarbarum ducem vincit 468, 15. 470, 19. iterum in Persas decens, victor evadit 472, 1. 473, 10. 475, 17. 479, 13. giganteae staturae hominem occidit 483, 9. Saem ducem profligat 484, 20. Ziebelum ducem suscipit 486, 5. tres Persarum duces occidit 490, 9. Chosroem fugat, Sarbarumque ad defectionem inducit 492, 17. 495, 9. 497, 3. cum Siroe pace composita, Zachariam, ac crucis ligna recipit 500, 9. 503, 2. urbem triumpho repetit ib. 19. Hierosolymam voti causa pergit 504, 13. Zachariam soli suae, crucisque ligna pristino loco restituit 505, 5. Indares sancta civitate expellit ib. 7. collatione cum Athanasio la-

- cobita in errorem Monothelitarum incidit 506, 3. edictum de fide reprobum edit 507, 20. rebus desperatis Asia relicta crucis ligna refert CP. 517, 9. Damascus, Aegyptum, Hierosolymam, aliaque amittit ib. 18. 519, 11. 520, 16. hydropis morbo diem obit 522, 16.
- Heraclius iunior, qui et novus Constantinus imperii corona a patre donatus 462, 9. 16. fratrem Constantinum Caesarem declarat 464, 6. patrem reverentem a bello Persico triumpho suscipit 504, 3. post menses a patre quattuor veneno sublatus 522, 18.
- Heraclius filius Heraclii iunioris, magni nepos 514, 9.
- Heraclius Constantii filius patrem in Siciliam sequi prohibitus 532, 10. imperii collega a fratre ascitus, tum navibus mutilatus 539, 1.
- Heraclius Apsimari frater supremus militiae dux 568, 15. Azarem Arabum ducem vincit 570, 14. Azibo duodecim millia caedit ib. 19. Iustinianus virum laqueo tollit 573, 21.
- Heraclius Edessenus adversus Gizerichum dux 181, 9.
- Heraclio eunucho adiutore Aëtium Valentinianus occidit 167, 1.
- Hermecionenses interiores barbari iuxta oceanum 371, 1.
- Hermipoli arbor Persea 76, 9.
- Hermogenes legatus de pace 274, 12. 276, 18. audire respuit Persarum rex 277, 1.
- Hermogenes magister militiae CP. occisus 64, 13.
- Hermon Hieros. epis. 18, 17.
- Herodianus Mauricio eventura praedicat 437, 3.
- Heron Thebaidos episcopus desertor perit 78, 13.
- Hesychius presbyter Hierosolymitanus doctrina clarus 129, 9. diem ultimum obit 142, 17.
- Hesychius Hierosolymorum episcopus 129, 5.
- Hiera insula maris ebullitione enata 622, 10.
- Hierosolyma urbs a Persis capta 463, 11.
- Hilarion Hierosolymorum episcopus 62, 15.
- Himerius Byzacii tyronum praefectus 325, 12. praelio victus capitur ib. 15.
- Hispani Arabes, Maruam filii, et affines 656, 16.
- Hispaniam Vandali, tum Visigothi occupant 146, 9.
- Homeritae ab Elesbaa Aethiopum rege victi 260, 20. eorum bellum cum Exumitis 346, 7. ipsorum legationis invidia renovatum bellum Persarum 377, 3.
- Homus patricius, et excrucipalata Tzathi gener 259, 17.
- Honorichus Gizerichi filius Eudociam uxorem ducit 168, 20. orthodoxos ad Arianas partes supplicii cogit 287, 14. amissa Numidia moritur ib. 20.
- Honorius illustrissimus, ac consul designatus 109, 14. a Theodosio patre Rom. imperator constitutus 111, 1. partium ecciduarum regimen suscipit 116, 10. Ravennam Roma migrans, diripiendam urbem Alaricho exponit 118, 21. Constantinum senatorem, iuncta ei sorore Placidia imperatorem facit 119, 13. Stilichonem, aliosque optimates occidit 124, 20. nepotem Theodosium probe instituit 125, 16. Romae diem obit 130, 19.
- Hormisdas Persarum rex Artabano duce Romanos vincit 380, 20. ne Persarum rex exercitum educeat, lege sancit 386, 1. urbes sub Iustino, et Iustiniano occupatas, amittit 387, 19. Baram ducem per contumeliam muliebri veste induit 405, 14. throno deiectus, ac oculis caecatus, carceri mancipatur 406, 14. 409, 3.
- Hormisdas postremus Persarum rex 505, 19. profugatus in interiorum Persidem fugit 522, 8.
- Hormisdas Romae episcopus legatos ad synodum Heracleae celebrandam mittit 248, 3. Anastasius a synodo celebranda

- avertit ib. 14. Iustino imperatore synodum Chalced. curat CP. recipi 254, 20. Ioanne successore quiescit 256, 14.
- Hosius Cordubensis in Aegyptum, et Orientem missus 24, 9. in concilio Sardicensi Athanasio, Pauloque favet 66, 3.
- Hyems asperima 540, 4. 669, 22.
- Hymenaeus Hierosol. epis. 7, 11.
- Hypapantes festum CP. institutum 345, 14.
- Hypatia Theonis filia studiis philosophiae clara, occisa 128, 3.
- Hypatius Heracleensis episcopus facultatem impetrat Lampasaceni conventus 85, 11.
- Hypatius dux in Persas 224, 17. invidia laborat in Areobindum, ex quo revocatus 225, 19. 227, 13. Vitalianus profligato exercitu captum illum paternis lacrimis reddit 242, 10. 248, 1. in catholicos monachos in Palaestina munificus 245, 5. magistrum militiae Orienti Iustinus praeficit 263, 10. Iustinianus Belisarium illi substituit 274, 3. seditione populari imperator acclamatus, a Iustiniano neci traditur 285, 20.
- Iacobus miraculorum effector in causa Aeluri et Proterii consultus 173, 2.
- Iacobus Nisibinus e Nicaenis patribus 29, 19. urbem Niserim precibus servat a Persis 52, 15.
- Iacobus protospatharius confessor 701, 10.
- Iadus Umari dux Syriam subiicit 520, 20. Edessam, totamque Mesopotamiam capit 521, 18.
- Ibas in secunda Ephesina synodo depositus 156, 10.
- Iberes conversi ex captivae mulieris miraculis 35, 7.
- Ibinubir Maruam dux profligatus 655, 6.
- Iectan posterius Amanitae, qui et Homeritae 512, 8.
- Ignis marinus, seu Graecus inventus 542, 6.
- Ildegerdi commendata Carthago 316, 12.
- Ildegerichus Vandalorum rex in Africa, vir mitissimus 289, 2. Iustiniano amicitia olim inactus ib. 7. a Gelimere regno exutus ib. 13. occiditur cum aliis captivis 296, 6.
- Illus Zenonem profugum obsidet 186, 15. Basilisco non solveat promissa, Zenoni adiungitur 192, 5. Marcianum in Zenonis potestatem redigit 196, 16. Illo auctore Zeno Verinam Paparium relegat 197, 4. occidi iussus, spatharii solertia evadit ib. 17. tyrannidem affectat 198, 15. Zenonis fratrem Longinum custodia liberat 201, 1. victus Paparium fugit ib. 11. obsidione premittitur 203, 7. proditione capto Papurio cervice caeditur 204, 11.
- Imagines S. Deiparae in Heradii classe 459, 21.
- Imago Christi non manufacta ab Heraclio gestata 467, 4. a Philippico Persarum victore 393, 13.
- Imago Christi ad Chalcedem portam a Leone Isauro exturbata 623, 3.
- Imaginem Christi a Iovis specie pictor Christum exprimens divinitus punitus 174, 14.
- Imanitae Caisinos delent 655, 1.
- Incendia Nicomediae 42, 14. CP. 174, 4. 390, 20. 364, 1. 11. 371, 13. 389, 2. 723, 13. Antiochia 264, 18. 265, 9.
- Indi interiores conversi ad fidem sub Constantino 35, 2. Frumentius primus eorum episcopus ib. 3.
- Innobindus Theodosii adversus Gizerichum dux 157, 2.
- Innocentius Romae episcopus 116, 18. indigne fert Chrysostomi exilium 124, 2.
- Insomnium monasterium in fide constans 219, 5.
- Ioannes eiectio Fullone Antiochenus episcopus 194, 6.
- Ioannes Alexandriae episcopus 374, 21. eius occasione depositus Anastasius Antiochiaepiscopus 376, 2.
- Ioannes Alexandrinus episc. 457, 9.
- Ioannes Apameae episcopus 176, 9.

Ioannes Timothei CP. episcopi archidiaconus Manichaeus 244, 5.

Ioannes Armenius Vandalorum immensam stragem facit 297, 9. Trazonem occidit 303, 10. 13. Gelimerem insequens ab Uliario incaute occisus 305, 11.

Ioannes Armeniis in Libya praefectus 326, 7.

Ioannes Antiochiae episcopus 131, 20. Nestorium admonet de abdicanda haeresi 137, 13. Nestorio damnato sese adiungens, Cyrillum, Memnonemque deponit 139, 21. deponitur et ipse in synodum contumax 140, 8. assumptum secum Nestorium multos pervertentem curat alio relegari 141, 2. monet Nonnus expurgare ecclesiam zizanii Nestorii ib. 19. cum Cyrillo pacem init ib. 9. Theodorum Mopsuest. cum sua synodo orthod. Proclo rescribit 147, 22.

S. Ioannis Baptistae reliquiae Alexandriam translatae 117, 1. caput Emesae translatum 665, 6.

Ioannes Caesaream Mauritaniae missus 307, 16.

Ioannes Calistrati monachus ariolus haereticus CP. episcopus 585, 12. 15. sextam sanctam synodum proscribit 586, 6.

Ioannes Careas sub tributii pensionatione pacem redimit 521, 1. non probans Heraclius Mesopotamiam amittit 522, 4.

Ioannes Cappadox CP. episcopus 253, 10. eius diligentia recepta sancta Chalced. synodus 255, 1. diem obit 256, 11.

Ioannis Chrysostomi orationes de statu Antiochiae 113, 5. nobilissimis parentibus natus 117, 14. Libanius praeceptor successorem ambit ib. 18. Carterio abbate magistro sacras literas discit 118, 1. Arcadio agente ordinatur CP. episcopus 117, 12. Theodosium a sacro fonte suscipit 118, 5. Thraciae, Asiae, et Ponti ecclesias curat 119, 19. Macedonianam mulierem ex miraculo ad fidem convertit 120,

6. Eudoxiae ac Theophili strue sede pellitur 121, 13. 122, 10. tumultuante populo redire cogitur ib. 13. secundi exilii aerumnis confectus moritur 123, 17. eiectione Innocentius Romanus, et Flavianus Antiochenus indigne ferunt 124, 2. eius studio ecclesia succensa 123, 16. mutuo mortem praedixisse Epiphanium, et Chrysostomum aiunt 124, 9. eius nomen Atticus ex sacris diptychis commemorari iussit 130, 8. corbus a Comanis relatum Proclus episcopus in SS. apostolorum ecclesia condidit 143, 13.

Ioannes Codonatus Antiochiae electus episcopus, Tyrum translatus 199, 8.

Ioannes Constantini electus Antiochiae episcopus 209, 11.

Ioannes CP. episcopus 537, 12.

Ioannes ieiunator CP. episcopus 378, 9. 12. Theodosium coronat Mauricii filium 412, 8.

Ioannes Cyrtus scholarum comes, adversus Nilingem dux 213, 12. consulatus dignitate auctus 216, 11.

Ioannes Bingomalis vir consularis senator monachus 177, 4.

Ioannes diaconus Eudociae comes Hierosolymam castitatis suspectus capite caesus 157, 18.

Ioannes diaconus magnae ecclesiae generalis logotheta occisus 591, 1.

Ioannes Edessenus ad praestandum Chosroi commeatum missus 344, 8.

Ioannes exconsul Ioannis Scythae nepos Iustiniani in Unnos dux 270, 17.

Ioannes exscholasticus pulso Eutychio CP. episcopus 372, 4. Iustinum imperatorem coronat 373, 7. Anastasius Antiochenus in eius invecus synodales depositus 376, 2. diem obit 382, 7.

Ioannes Hemula Alexandriae episcopus 217, 15.

Ioannes Hierosolymorum episcopus 118, 11.

Ioannes Elia cedente Hierosoly-

- morum episcopus 241, 17. Anastasius dux Palaestinae frustra Severo communicare compellit 244, 14. quattuor universales synodos ex ambone promulgans, haereticos anathemate percellit 245, 5.
- Ioannes Hierosolymorum episcopus 336, 5.
- Ioannes Hierosolymorum episcopus 379, 13.
- Ioannes Hierosolymorum episcopus 573, 16.
- Ioannes logotheta coniurationem comprimit 368, 3.
- Ioannes Mansur Chrysorrhoeas egregius imaginum defensor Damasci Syriae 629, 3. Petrum Maiumae martyrem encomio celebrat 643, 4. Constantinus annuatim diris devovet ib. 6. pro Maner impie Manzerem indiget ib. 9.
- Ioannes monachus indigne a Gaianitis habitus 372, 19.
- Ioannes Mustaco Armeniae dux 319, 5. Narseti socius bellum Persicum conficit 410, 14.
- Ioannes Nicaeota Alexandriae episcopus 229, 12. seditio inter eum et Dagalaiphum comitem 233, 8. synodum Chalced. ab Anastasio aboleri petit 234, 1. eius Macedonius communionem respuit ib. 5. Timotheus in ecclesiae tabulas recipit 240, 8. ad eum missi a Timotheo, synodum anathemate feriunt 241, 6. Aegyptios prohibet Hierosolymam ascendere communionis metu cum catholicis 244, 9. moritur 250, 18.
- Ioannes Pappi frater Libyae dux victoriis clarus 335, 7.
- Ioannes papa legatus ad Iustinum pro Arianis 261, 5. congressum denegat, donec Epiphanius cedat priori loco ib. 9. communionem negat Timotheo ib. 12.
- Ioannes patricius Vandalicam dissuadet expeditionem 290, 15.
- Ioannes patricius dictus Aplaces strenue unus depugnans contra Bulgaros, occumbit 781, 7.
- Ioannes patricius victis Arabibus Africam recipit 567, 1. petrae tiori exercitu electus, redit ib. 9. eius milites Leontio abdicatione Absimarum ad imperium deposcunt ib. 17.
- Ioannes patricius Pitsigaude legatus pacem cum Mavia componit 543, 8. 16.
- Ioannes patricius Euthymii secretum Anastasio prodit 215, 7.
- Ioannes praefectus Africae Cotinam necat 369, 18.
- Ioannes praefectus a Chersonitis occisus 580, 4.
- Ioannes praefectus Lazos avaritia ad defectionem cogit 355, 9.
- Ioannes protospatharius et Basilus ab Irene eiectus 720, 6. Constantino adiutor conciliandis militibus 723, 2.
- Ioannes Romae episcopus 256, 15.
- Ioannes Romae episcopus 508, 14.
- Ioannes papa monothelitarum haeresim proscribit 507, 2. 508, 14.
- Ioannes Sacellarius Arabum victor 704, 5. a Francis in Sicilia captus acerba morte perit 718, 20.
- Ioannes Scythia in illum a Zenone missus 203, 5. Rom. exercitus adversus Nilingem dux 213, 11. Longinum, ac tyrannos alios capit 216, 2. consulari dignitate ab Anastasio augetur ib. 10. ducem Persarum occidit 225, 10.
- Ioannes Sisinnii filius Libyae rector 318, 19. Sergii odio pugnare renuit 324, 18. Libybus rogantibus educens vincitur 325, 10. in Tzotzan pugnans de hostis laetus casu moritur 327, 3.
- Ioannes Struthus patricius Tiberium Iustiniani filium occidit 582, 11. 583, 1.
- Ioannes Syncellus Antiocheni episcopi in synodo legatus 714, 5.
- Ioannes Syrtensis orthodoxus exul 204, 4.
- Ioannes Tabennesiotes Alexandriae catholicus episcopus 199, 12. Mongo Zenonis edicto restituto sponte discedit 202, 11. Anastasio imperator restitui sperans cogitur Romam reverti 212, 5.

- Ioannes Honorio mortuo tyrannus collega adlegi a Theodosio petit 131, 1. captum Ardaburium ducem vinculis mancipat ib. 4. ab Aspare Ardaburii filio e medio tollitur ib. 13.
- Ioannes in Libya tyrannus 326, 7. accepta fide Romam mittitur ib. 19.
- Ioannes Triztae patricius occisus 456, 3.
- Ioannes Vandalus et tyrannus a Theodosio honoribus auctus 149, 17. a Chrysaphio eunucho dolo necatur 150, 3.
- Ioannes veterator Patras relegatus 231, 4.
- Jordanes Ioannis Vandali filius patris ultor in Chrysaphium 160, 5.
- Joseph Catharorum praepositus incestas Constantini et Theodotes nuptias benedicit 729, 13.
- Joseph Thessalonicensis communicare nolens Nicephoro in exilium eiectus 752, 5.
- Iotabe insula maris rubri Romanis vindicata 218, 11.
- Iovianus sub Iuliano confessor, militiae solvit cingulum 79, 3. extincto Iuliano imperator creatur 83, 2. pacem init, Nisibi Persis relicta ib. 10. in ecclesiae commodum leges sancit ib. 12. ab Athanasio rectae fidei expositionem poscit ib. 16. ad Dadasthenes Bithyniae pagum diem obit 84, 16.
- Iovianus V. C. in Gallia necatus 127, 8.
- S. Irenes ecclesia 34, 12
- Irene Chagani filia Constantino Leonis Isauri filio nupta 631, 3. Leonis, et Constantini haeresim aversatur ib. 4. Leonem filium suscipit 657, 8.
- Irene Leonis uxor Augusta 687, 16. filium Constantinum suscipit 688, 15. solenni pompa procedit 697, 6. cum filio Constantino imperium capessit 702, 14. Nicephori tyrannidem extinguit 703, 3. Ioanne Sacellario duce Arabes vincit 704, 9. vaticinium de eius, filique imperio fb.
19. Caroli Francorum regis filiam filio Constantino deposcit 705, 1. Berthoeam Irenopolim vocari sancit 707, 15. Pauli episcopi professione excitatur ad restituendas imagines 708, 1. 709, 5. Tarasio episcopo, synodum oecumenicam procurat celebrari ib. 17. 713, 15. filium ad Mariae Armeniacae nuptias cogit 718, 6. infaustis cum Francis signis pugnat ib. 14. filium se rebus amovere molientem verberibus afficit 720, 5. Armeniacis imperium detractantibus rebus amovetur 721, 14. 723, 3. a filio iterum rerum administrationis socia adhibetur 724, 6. omnium odio filium exponit 727, 13. eundem excaecat 732, 5. Constantini filios oculis orbatos, inutiles imperio facit 734, 16. solennis pompa, atque processus 735, 1. Stauracii rebellione comprimit ib. 18. civilia vectigalia urbi remittit 737, 4. a Caroli nuptiis Aëtii suasionem resilit ib. 17. Nicephorus imperio deicit 738, 16. Thesuros omnes dare coactam, Lesbum pellit 743, 9. mortuae cadaver translatum in insulam principis 745, 5.
- Isacius Hierosolymorum episcopus 433, 15.
- Isacius monachus increpato Valenti cladem praedicat 102, 7. Valentis combusti absens aidorem persentit ib. 18.
- Isam frater Isib Arabum ameras 620, 16. educens in Romanos, multis desideratis redit 621, 1. hominem iactantem Tiberium Iustiniani filium, regio cultu circumducit 632, 17. captivos omnes Christianos neci tradit 637, 10. ius eligendi patriarcham Antiochenae ecclesiae restituit 640, 15.
- Isamitae a Mavia stipendiis aucti 532, 4.
- Ischyram Athanasius compescit 45, 8
- Isdegerdes Persarum rex 125, 6.

- curator, ac tutor Theodosii ab Arcadio institutus ib. 5. in Christianos propensior, succenso ignis templo persecutor in eos inardescit 128, 5.
- Isdegerdes alter Persarum rex 143, 6
- Iseilimusae tertius ad Arabum imperium delectus 656, 4. Abdelae dolo eo exclusus 672, 6.
- Isidorus presbyter Theodosio ad episcopatum a Theophilo commendatus 117, 8.
- Isoasius quaestor Antiochiae ut gentilis delatus 178, 6.
- Isoes patricius Opsicii comes occisus 616, 12.
- Iudaei Constantis, et Constantii legibus vexati 54, 7. Saborem in Perside in Christianos accendunt 36, 10. in Palaestina plurimos tum Graecos, tum Samaritanos occidunt 61, 4. a templi sub Iuliano reparatione, igne e fundamentis erumpente deterrentur 80, 5.
- Iudaeos fovet Valens 92, 2. multam Christianorum stragem Alexandriae agunt 127, 13. infantem ad Immum Christi ludibrio perimunt 129, 13. Iudaeus paralyticus, e lavacro sanus effectus 127, 2. Iulianum tyrannum sibi Iudaei praeficiunt 274, 7. Chosroem ad bellum exstimulant ib. 18.
- Iuliana Timothei communionem respuit 243, 7. S. Mariae in Honorati templum extruit ib. 8.
- Iulianus Antiochiae episcopus 178, 17. moerore ex Petri Fullonis gestis concepto diem obit 188, 3.
- Iulianus Dalmatio patre occiso aetatis tenerioris necem effugit 53, 10. literis imbuendum curat Constantius ib. 20. S. Mamanti templum extruentis fabricam terra respuit 54, 4. monachum simulat ib. 6. iussum occidi Eusebia Athenas dimittit 62, 12. a Constantio Caesarem designatum ac sorori Helenae iunctum coniugio. in Gallias mittit 68, 19. salutaturs imperator ad gentiliatum deficit 71, 4. episcopos exilio solvit ib. 15. aulae luxum castigat ib. 17. diram in Christianos persecutionem excitat 73, 9. Caesarem Capadociae mulctat, ob eversum in ea fortunae fanum ib. 11. Marcum monachum Arethusium necat, quo servante mortem evaserat ib. 15. philosophi affectata modestia verborum spernit iniuriam 74, 3. Christianos prohibet a gentiliis disciplinis ib. 5. Athanasium, Titumque sedibus expellit ib. 10. beneficentiam colit 75, 5. Christianos artibus ad idololatriam cogit ib. 4. Christi statum, aliaque eius monumenta destruit ib. 14. alia eius in Christianos Antiochiae 76, 15. milites alios cogit deficere, alios ex confessione inclytos facit 78, 6. irrito conatu templum Hierosolymitanum in Iudaeorum usum restituit 80, 5. evangeliorum libros scripto confutat ib. 13. fallaci oraculo ad Persicum bellum animatur 81, 10. apud Persas extinguitur 82, 5.
- Iulianus Iuliani comes blasphemus male perit 77, 17.
- Iulianus a Iudaeis et Samaritis imperator coronatus, a Iustiniano occisus 274, 7.
- Iulianus Cariae, tum Halicarnassi episcopus Macedontii impugnat 237, 13. cum Severo Alexandriae turbas facit 254, 15. in concilio sub Mena CP. damnatus 337, 12.
- Iulianus magistriani Iustini ad Aretham Aethiopum regem legatus 377, 4. eius narrata receptio ib. 8.
- Iulianus Mopmestiae orthodoxus episcopus 207, 5.
- Iulianus Sabas Asceta orthodoxus Antiochiae 98, 14.
- Iulius pontifex Romanus 42, 13. Athanasium, Paulum, aliosque orthodoxos sedibus restituit 57, 18, 20. eosdem Constante admitente ex Sardicensis concilii

decreto recipi cogit 64, 4. 65, 20.

Julius et Tatianus fratres in Marcianum officiosi 160, 15. fore imperatorem aquilae alis protegentis praesagio admonent 161, 1. patricii ab eo facti, Iuliusque Libyca auctus praefectura 162, 18.

Iusta Valentiniani filia ex Iustina 88, 10.

Iustina Valentiniano nefarie iuncta, mater Valentiniani 88, 7.

Iustinianus a Iustino Imperator renuntiatus 266, 17. solus imperans Orienti providet 267, 8. 18. profusissimus largitione in populum ib. 9. Tzatho Lazorum regi auxiliatur ib. 16. ducum invidia rebus male gestis novum ducem mittit 268, 3. Graeten Aelurorum regem e baptismo suscipit, ac cum eo foedus componit ib. 7. militiae magistrum in Armenia instituit ib. 14. cum Boarex Unnorum Saber regina foedus init 269, 3. cum Gorda item Unnorum rege, quem ex sacro fonte suscipit ib. 17. Unnos Bosphoro vicinos omnino subigit 271, 2. leges optimas sancit ib. 6. Dagisthei balneum absolvit ib. 13. episcopos masculorum libidine notatos severissime punit ib. 15. Antiochiam ex terraemotu reparatam, Theopolim sancit appellandam 273, 8. Iulianum Iudaeum tyrannum occidit 274, 11. legatum ad Persarum regem de pace mittit ib. 13. subditos gentiles et haereticos persequitur 276, 6. Persas superat 277, 13. pacem cum eis componit 278, 10. seditionem *Naxa* dictam compescit, Hypatiumque in ea acclamatum imperatorem occidit ib. 14 et seqq. de bello Vandalico ad senatum refert 290, 7. in Africam movendum decernit 291, 8. de Gelimere et Vandalis triumphum agit 309, 15. Belisarium consulem decernit 310, 11. in Siciliam mit-

tit 313, 15. haud satis Libyae providet 315, 17 et seqq. Narsen in Italiam mittit 319, 7. extincto Gotthari solus imperator a Libycis copiis acclamatur 334, 16. cum Zamanarso Iberorum rege foedus init 336, 6. Pompeopolim terrae motu collapsam instaurat ib. 16. modulum *ἡμωρεγηνς υἱὸς καὶ λόγος θεοῦ* cantandum ecclesiae tradit 337, 3. Mundum e Gepedibus ortum honoribus augeat 339, 14. Belisarium in Palaestinam expedit 341, 2. Gai nam, et Theodosium dissidentes Alexandriae episcopos accersit CP. 345, 5. Paulum exstimatum catholicum Alexandriae praeficit; probatum haereticum eiecit ib. 9. Exumitis episcopum, et clericos mittit 347, 5. eius statua in Augusteo posita ib. 17. Vigilium honorifice suscipit 349, 9. ob suspensum Menam, nec damnata tria capitula infensior illi fit ib. 14. multis quaestionibus habitis Romam abire permittit 354, 16. seditiosos in Palaestina, et CP. punit 356, 9. ex terraemotus ruinis luctum assumit 358, 15. trullum S. Sophiae collapsam sublimiorem excitat 360, 7. Sclavos, Unnosque solertia ab urbe depellit 361, 16. Prasinos, ac Venetos tumultuantes punit 364, 15. coniuratione detecta in eos animadvertit 367, 9. Belisarium eius accusatum, domi includit 368, 18. Eutychio sede pulso Ioannem exscholasticum substituit 372, 2. impia opinione promulgata de corruptibili et incorruptibili diem obit ib. 6.

Iustinianus imperii collega a patre adlectus 551, 8. Mardaitas imperii murum e Libano amovet 555, 10. Saracenis in Armenia bellum infert 556, 15. pacem cum Bulgaris solvit 557, 5. a Bulgaris in periculum adductus ib. 16. pacem cum Abimelech imprudenter dissolvit

- 558, 15. 560, 4. Cypros trans-
migrare cogens, plerosque per-
ire facit 558, 19. violatae fidei
ultorem deum invocantibus in
eum Arabibus victoria cadit 560,
11. 561, 1. sordidissimis, ac sae-
vissimis potestatem tradens, ci-
vium animos offendit 562, 4.
triclinium Iustinianum urbis-
que moenia extruit 561, 20.
naso, ac lingua truncatus Cher-
sonem relegatur 566, 4. Cher-
sonem ad Chagannum fugit 570,
20. Theodoram eius filiam uxore
ducit 571, 8. illius se in-
sidiis eximens CP. repetit 572,
2. nulli hostium se parciturum
proponit ib. 15. Terbelis ope,
ac Bulgarorum urbem recipit
573, 6. Leontium et Apsima-
rum, aliosque occidit 574, 5.
Callinicum patriarcham oculis
orbatum Romam amandat. ib.
12. civium caedes innumeras
agit ib. 15. Theodoram coniugem
nato illi filio Tiberio re-
ducit 575, 7. in Terbelem, ac
Bulgaros movens vincitur ib. 18.
576, 11. victoribus Arabibus
Tyanam amittit ib. 19. Cher-
sonitas ad defectionem ex sae-
vitia cogit 578, 1. 580, 1. mi-
lites ut Bardanem imperatorem
sibi praeficiant, eodem metu adi-
git ib. 19. profligatus cervice
caeditur 583, 16.
- Iustinianus Germani patriarchae
pater occisus 539, 5.
- Iustinianus dux Orientis sub Ti-
berio 385, 14. consternatis mi-
litibus animos addens vincit
386, 5.
- Iustinopolis, quae prius Anazar-
bus 283, 17.
- Iustinus Romanus imperator, vir
catholicus 254, 3. in Persico
bello olim nominatus 224, 20.
Vitaliano duci devinctissimus 254,
9. Severum fugat, et Iulianum
Halicarnasense ib. 15. Antio-
chiam, urbesque alias liberali-
tate relevat 255, 6. Xenaiam,
ac haereticos alios elicit, revo-
catis catholicis ib. 8. 259, 12.
- 264, 9. 266, 1. 9. qui tyranni-
dem affectaverant, occidit 255,
13. Ziligdem Unorum regem
proditorem curat interfici 258,
4. curator fieri domus Cabadi
Persarum regis renuit ib. 12.
Tzathum Lazorum regem reci-
pit, ac Christianum facit 259, 9.
Euphemia priore coniuge de-
functa Theodoram Augustam co-
ronat 263, 8. Not. post Anaz-
arbum metropolim terrae mo-
tu collapsam ex suo nomine in-
staurat ib. 14. Iustiniano nepo-
te successore diem obit 266, 20.
- Iustinus Iustiniani nepos Unos
et Sclavos qui urbi incubuerant,
dimittit 362, 11. a Iohanne ex-
scholastico patriarcha imperator
coronatur 373, 6. coniugem So-
phiam Augustae dignitate au-
get ib. 9. abbatem Photinum ad
res ecclesiae Alexandrinae com-
ponendas mittit ib. 14. Vene-
tos, ac Prasinus compescit 375,
3. Sophianorum palatium ex-
struit ib. 7. alia eius aedificia
ib. 14. nepotem Augustalem
tyrannidem Alexandriae molien-
tem occidit 376, 12. apostolorum
Petri et Pauli ecclesiam, aliaque
aedificat ib. 15. legatione ad Ae-
thiopum regem Aretham pacem
cum Persis solvit 377, 5. pugna
cum eo commissa vincunt Ro-
mani 380, 14. dementiae pro-
xima in Badurium fratrem de-
signat 379, 14. in Avages Tibe-
rium, in Persas Martinum de-
stinat 380, 17. Tiberium ad-
optat, ac creat Caesarem 381,
16. Valentis aquaeductum re-
parat 382, 1. Iudaeorum syna-
gogam ecclesiam deiparae in
Chalcoprataeis aedificat ib. 3.
Tiberium imperatorem consti-
tuit 382, 14.
- Iustinus in Mysia militiae magi-
ster praelio Bulgarico cadit 338,
14.
- Iustus Iustiniani nepos subimi-
dior habitus 341, 5.
- Iustus Iustini curpalatae filius
in Sophianis sepultus 375, 9.

- Intigius cum uxore, et liberis CP. captivus 319, 6.
- Iuvenalis Hierosolymorum episcopus 144, 16. protestatur vim se passum a Dioscoro in Ephesina pseudosynodo 163, 19. Theodosio Dioscorita tumultuante in eremum fugit, eoque fugato sedem recipit 166, 10. diem obit 173, 18.
- Izid copias ad urbem CP. obsidendam ducit 610, 1.
- Izid Mazalmam Izibum Mualabi in se rebellem, occidit 617, 1. spe longioris imperii inductus ad delendas imagines, perit ib. 20.
- Izid Mualabi in Izid Masalmam rebellis occisus 617, 2.
- Izid dictus Leipsius Arabum dux 644, 16.
- Izid Maviae filius 536, 19. patri succedit 544, 19. moritur 551, 13.
- Laurentius proditor a Belissario suspensus 302, 11.
- Laurentius schismaticus pontifex 221, 2. synodo Symmachum confirmante, Nuceriae episcopus creatus ib. 8. quietis impatiens a Symmacho in exilium pulsus ib. 10.
- Lazi Heraclio socii in bello Persico, fidem violant 476, 8. 478, 11.
- Lazi Aëtii frater, Thraciae, et Macedoniae dux 737, 9.
- Leo Bardae Armeni filius Orientalium dux Athringanos in exilium amandat 774, 11. Thebit profligato nomen acquirit ib. 13. ad pugnam expeditus in Bulgarios 781, 6. Michaeli imperium deferenti non acquiescit 783, 7. urgentibus Bulgariis velut profectum capessit ib. 19. coronatur a Nicephoro 784, 8. Crinum in insidiis frustra appetit 785, 15.
- Leo Constantini ex Irene filius 667, 8. imperii a patre corona donatus 658, 3. Irenem alteram coniugem ducit 687, 14. Constantinum ex ea suscipit filium 688, 15. patre defuncto orthodoxum praefert 695, 1. Constantino filio populi fidem obstringit ib. 9. Eudocimum fratrem nobilissimum renunciat 696, 7. Nicephorum fratrem affectatae tyrannidis insimulat 697, 11. Maiumam celebrat 699, 4. Romanam tæetur ditionem adversus Arabas ib. 11. proceres ob cultum imaginum tormentis addicit 701, 15. morte divinitus illata perit 702, 8.
- Leo Constantini Irenes filii filius puer inquitur 730, 5.
- Leo Culuces Michaelis Lachanodraconis spurius 689, 12.
- Leo cubicularius confessor 701, 12.
- Leo Isaurus Artemio addictus 592, 14. frustra Sulimano illudere cogitat 593, 1 et seqq. in eum imperii moles translata 599, 12. Iustinianum munusculo demeretur 600, 10. tyrannidis suspicionem laborans in Alaniam mittitur ib. 15. Alanos in Abasgos concitans, aliisque ingenii artibus periculum ex Iustiniani insidiis redimit 601, 1 et seqq. expugnato castro Sidero viam sibi redeundi facit 604, 17. urbem ab Arabibus propugnat 607, 19 et seqq. Bulgarorum plurimos occidit 611, 11. Sergii, Basilique tyrannidem in Sicilia extinguit ib. 20. Constantinum filium suscipit, ac Mariam uxorem coronat 614, 18. 615, 1. in sacras imagines insurgit 618, 6. Christi imaginem ad portam Aeream delicit: suorum ac catholicorum multis inde occisis 623, 3. victor catholicorum, defectionis principes occidit ib. 6. S. Mariae, sanctorumque aliorum intercessionem respuit, ac reliquias spernit 625, 16. Germanum patriarcham in haeresim trahere quaerit 626, 16. conciliabulum adversus imagines cogit 629, 10. cedente S. Germano, Anastasium haereticum Syncellum CP. episcopum constituit 630, 3. deficiente Italia in orthodoxos

- saevit ib. 10. classis in Italiam missa naufragio perit 631, 9. Siculis et Calabris auget tributum ib. 14. S. Petri patrimonia addidit fisco ib. 15. Melich et Batal Arabum duces vincit 633, 13. collapsos urbis muros novo indicto tributo restituit 634, 18. diem obit 635, 16.
- Leo magnus imperator**, ab Anatolio patriarcha coronatus 170, 16. Proterii caedis participes abscissis linguis in exilium pellit 172, 10. Aeturi causam episcopis reservat ib. 13. haeticum conclamatum Gangras, tumque Chersonami relegat 173, 10. Zenonem generum duce[m] Orientis, Basilicum Verinae fratrem Thraciae duce[m] constituit 175, 9. Anthimum Marciani generum imperatorem Romae destinat 177, 14. Martyrium Petri Fallonis factione Antiochia pulsum honorifice suscipit 175, 21. eius classis a Gizericho incensa 179, 13. Patricium Asparis filium creat Caesarem 180, 13. Asparem suspectum habet 181, 6. Gizerichum ad pacem cogit ib. 15. Asparem cum filiis Ardaburio, et Patricio dolo occidit ib. 19. Leonem nepotem Zenonis filium imperatorem adlegit 184, 5. morbo correptus Byzantii moritur 185, 10.
- Leo publici cursus logotheta** a Bulgaris occisus 664, 20.
- Leo patricius Serantapechus** 738, 9.
- Leo patricius Thracensium dux** a Bulgaris occisus 664, 19.
- Leo Romanus episcopus** 148, 8. eius ad Flavianum, synodumque epistolas Dioscorus suppressit 155, 1. Valentinianum, atque Augustas fidei subsidio sollicitat 156, 3. novam synodum a Marciano celebrari obtinet 163, 1.
- Leo Romae episcopus** 730, 1. 14. tumultu Adriani affinium oculis caecatus 738, 12. Carolus Franciae rex iniuriam ulciscitur ib. 17. Carolum imperatorem inaugurat 733, 1. 736, 19. eius cum Irene nuptias ut imperium uniatur sollicitat 737, 17.
- Leontia Leone imperatore nata**, Marciani uxor 196, 5. Papurium relegatur ib. 20.
- Leontius Antiochiae episcopus** 69, 14.
- Leontius dux Saracenorum in Armenia victor** 556, 13. militiae dux excarcerato, tum imp. 564, 1. 566, 11. patriarcham Callinicum ad plebem conciliandam asciscit 565, 15. Iustinianum Chersonam relegat 566, 5. Sergio tradente Arabibus, Lasicem amittit ib. 16. Arabes in Africa vincit ib. 21. naribus mutilatum Apsimarum in Dalmatae monasterio includit 568, 12. Iustinianus recepto imperio caput abscindit 574, 5.
- Leontius eunuchus** a Phoca vinculis addictus 451, 19.
- Leontius Libyae rector** 318, 19. eius in Barbaros praedara facinora 321, 7.
- Leontius patricius Thraciae praefectus**, Illo rebellis socius 198, 11. Verinam Augustam Papurio Tarsum Ciliciae edocit 199, 15. Verinae sacra imperator creatur ib. 19. Zenonis fratrem, ac matrem custodia liberat 201, 1. Antiochiam ingreditur, ac patriae Chalcidi bellum infert ib. 6. Ioanne Scytha dece profligatus, Papurium sepiit ib. 12. capite caeditur 204, 14.
- Leontii philosophi filia Athanasia**, quae et Endocia uxor Theodosii 129, 19.
- Lethe carcer** a Romanis captivis effractus 403, 3.
- Letoius Melitines episcopus** Meccalianis infensus 99, 16.
- Levaestharum gens** ad Tripolim 333, 14.
- Libanius Chrysostomi praeceptor** 118, 3. ipsum sibi successorem ambit 117, 18.
- Liberius Romae episcopus** 57, 5. in exilium eiicitur 61, 9. revocatur ab exilio 62, 2. Macedonianos fidei libellos dante

recipit 89, 17. literis eius exhilarati Orientales orth. episcopi conventum Tarsi indicunt ib. 17.

Libri tradi iussi 13, 5.

Licinianus Caesaris insignibus exutus 29, 6.

Licinius Constantini ex sorore gener, Romae Caesar creatus 16, 14. Constantino imperii collega adsciscitur 22, 1. Theotecnum praestigiatorem neci tradit 23, 5. Christianos aula pellicit, alioque morte afficit ib. 8. a Constantino ad Chrysopolim capitur 28, 5. iterum nova molliens capite caeditur ib. 9.

Lilianus praetoriorum praefectus 201, 8.

Longinus Orientalium thematis dux 638, 16.

Longinus Selenuntius cum tyrannis aliis capite caesus 216, 3.

Longinus Zenonis frater senatus princeps imperium affectat 210, 3. Anastasius Alexandriae Aegypti presbyterum facit 211, 13.

Longinus magister Longino Zenonis fratri amicus 210, 6. suspecto Anastasius magisterium abrogat 211, 18. adiunctis Isauris in Isauria rebellis 212, 17. a Ioanne Scytha captus capite caeditur 216, 3.

Longobardi ex Gepidibus divisi 145, 19.

Lucianus Antiochensis presbyter martyr 17, 10.

Lucius Arianorum Alexandriae episcopus 72, 13. 86, 8. Athanasio mortuo, ac Petro expulso ab Arianis restitutus 94, 2. Lucil scelera 95, 4. consecratorem Moyses Saracenis datus episcopus, respuit 100, 17. eiectus restituito Petro 104, 7. Constantinopoli Demophilo Arianio adiutor 106, 12.

Lucius Samosatensis episcopus Arianus 93, 5.

Lues ignis instar depascens 651, 15.

Lupicia, quae et Euphemia Iustini uxor 254, 7.

Macarius Hierosolymorum episcopus 21, 10. interest concilio Nicaeno 29, 18. sacra loca, ac crucem iubetur exquirere 33, 14. Helenam Hierosolymis suscipit, inventamque dominicam crucem miraculo ab aliis discernit 37, 11. hortatu Constantini Hierosolymis ecclesias extruit 38, 16. diem obit 39, 17.

Macarius Hierosolymorum episcopus 373, 4. sede pulsus ab Eustochio, eam iterum recipit 374, 5.

Macedonius ab Arianis Eusebio suffectus 64, 7. Paulo restituito amotus, tuncque iterum intrusus 65, 8, 67, 3. suffecto Eudoxio idem sede pulsus 70, 5.

Macedonius eiecto Euthymio CP. episcopus 216, 17. Zenonis Henotico subscribit 217, 1. securitatem Euphemio impetrat, ac commeatum tradit ib. 5. scissa urbis monasteria ob Zenonis Henoticum frustra unire contendit 218, 18. cum episcopis in urbe agentibus fidem Chalcedonensem scripto sancit 219, 1. non vexandos qui nollent uniri, statuit ib. 7. synodicam ad Anastasium Rom. pontificem mittere Anastasius impedit 220, 14. a recto eum fidei sensu Anastasius avertere contendit 230, 1. Acholium percussorem annona donat ib. 17. Orientalium monachorum Anastasiique insidiis petitus, constanter fidem defendit 233, 15. 237, 7. Flavianum Antiochensem anathemate ferit 235, 16. incautus Anastasii formulae fidei subscribit 238, 10. praeposteræ libidinis per calumniam accusatus, elicitur 239, 7. absens iam, episcoporum iudicio deponitur 240, 11. Unnos fugiens miraculis clarus Gangrae moritur 249, 6. narrant mortuum consignasse crucis signo ib. 12. Anastasium provocare visus ad dei iudicium ib. 14.

Macedonius exreferendarius religionis reus 276, 9.

- Macedoniana** mulier Eucharistici panis miraculo conversa 120, 7.
- Macellum** locus ubi educatus Iulianus 54, 1.
- Machesias** Zelotes Christianorum persecutor 700, 8. 701, 1.
- Machinarum** usus a Nicephoro in Bulgariam invecus 776, 4.
- Macrobius** scriba sagittis a Phoca confossus 458, 15.
- Madi** Arabum dux Romanis insensus 694, 18. Dorylaeum obsidet, frustra ne tentat Amorium 699, 8. saevissimam in Christianos persecutionem excitat 700, 10. vincitur a Romanis 704, 6. moritur Madi, qui et Muamed 707, 19.
- Magna Anastasii** ex fratre nurus catholica 235, 9.
- Magnaurae** Solarium, Mauricii opus 423, 11.
- Magnentius** tyrannus Nepotianum Caesarem occidit 66, 18. Constantio, ac Brettannione AA. victus, fratre ac matre occisis sua ipse manu perit 67, 13.
- Magnus** Quaestor a Dalmatio occisus 62, 10.
- Magnus** Quaestor Arianorum Alexandriae fautor 94, 1.
- Maioresani** res perturbat narratae 169, 2. 174, 11. 183, 7. Vandalis formidabilis dysenteria extinguitur ib. 11.
- Maiuma** Arabum dux a Mariano caesus 577, 1.
- Maiumae** celebratio 699, 4.
- Malaphrida** Teuderichi soror Trasimundo nupta, tum Ildericho 288, 11. 289, 15.
- Manichaei** a Cabade Persarum rege occisi 261, 18. 262, 19. infestat et Iustinus 263, 12.
- Manuel**, negato Saracenis tributo, Aegyptum amittit 519, 3.
- Mansur** logotheta Getsemanes columnis cavet 559, 13.
- Manus** Hemeriae orthodoxus in exilium pulsus 207, 6.
- Manusa** Lethes carceris custos occisus 403, 7.
- Marcellus** Ancyrae episcopus in synodo Sardicensi vindicatus 66, 10.
- Marcellus** Apameae episcopus, ob eversa gentilium fana occisus 112, 5.
- Marcellus** Argentarius coniuratus 367, 18.
- Marcellus** Belissario adiunctus, dux 292, 6.
- Marcellus** militiae magister Iustiniani nepos, Baesipolim liberatum missus 366, 8.
- Marcellus** Romae episcopus 8, 17.
- Marcianus** Asparis miles domesticus a Gizericho captus 147, 15.
- Pulcheria** imperatorem designat, accepta castitatis fide 159, 13. cunctos exules ad propria revocat 160, 2. eius praesagio imperii conspecta obtegens aquila ib. 19. 161, 18. synodum Chalcedonensem indicit 163, 6. adest ipse synodo, damnatumque Dioscorum Gangras relegat 164, 2. Pulcheriae legata omnia pauperibus consignat ib. 14. Aegypti frumentum Pelusio derehit, tumultuantibus Alexandrinis 165, 3. Theodosium monachum Dioscoritam Hierosolymis reprimat 166, 13. pactum Attillae tributum a Theodosio negat, altaque sub eo Oriens pace fruitur 167, 2. 10. successore Leone moritur 169, 14.
- Marcianus** Anthemii filius in Zenonis venit potestatem 196, 4. presbyter ordinatus Papariam pellitur 197, 8.
- Marcianus** Iustiniani nepos res Africae componit 370, 2.
- Marcianus** oeconomus ignem a S. Anastasii templo precibus depellit 174, 7.
- Marcus** Basilisci filius Caesar creatus 186, 17.
- Marcus** monachus Iuliani servator, martyr 73, 15.
- Maris** Arii defensor 31, 6.
- Maris** Chalcedonensis episcopus Iuliano apostasiam exprobrat 74, 1.
- Maris** Dolicae episcopus 105, 7.

- Maris** illuvies immensa ad Odys-
sum, etē. 348, 13. 353, 6.
- Mardaitae** Libano occupato Ma-
viam ad pacem cogunt 542, 18.
ad eandem Abimelech compellunt
552, 6. pessimo consilio
admovet Iustin. 555, 18.
- Maria Armeniaca** Constantino Ire-
nes filio invito uxor ducta 718,
6. repudiante viro in mona-
sterium detonsa 727, 13.
- Maria Leonis** uxor coronata Au-
gusta 615, 1.
- Marianus Arabas** Maiuma duce cae-
dit 577, 1.
- Marianus** comes patricius a Ze-
none occisus 208, 10.
- Maria** Theodosii soror, ac Pul-
cheriae virgo sacra 126, 11.
- Martinus** Apuliensis castro Sidero
expugnando Leont socius 605,
14.
- Marites** magnus Palatii eunuchus
in Pauli Mauricii patris nuptiis,
paranympus 388, 20.
- Marsus** Isaurus Leonis adversus
Gizerichum dux 181, 10. Illo,
et Leontio rebellionis in Zeno-
nem socius 198, 13.
- Martina** altera Heraclii coniux
463, 8. Constantinum suscipit
ib. 17. Constantinum alterum
veneno tollit 508, 11. lingua
abscissa relegatur 523, 7.
- Martinus** damnatis e Rom. synodo
monothelitis in exilium eiectus
509, 19. in exilio moritur 531,
12.
- Martinus** Belissario adiunctus dux
292, 5. ad Belissarium Syracu-
sas fugit 315, 1.
- Martinus** victore Artabane mune-
re abdicatus 381, 10. Nisibi-
nam obsidionem Persarum metu
solvit ib. 4. munere abdicatur
ib. 10. adversus Abares sub
Mauricio strenue agit 396, 8.
- Martyres** sub Maximiano, Maxi-
mino, et Licinio 17, 5. sub
Isdegerde 128, 17. in Perside
36, 15. sub Umare Arabum ame-
ra 614, 14. ob defensas imagi-
nes Leone Isauro imperatore
630, 13. sub Isam Arabum duce
637, 17. Constantino Coprony-
mo imperatore 676, 10. 679,
7.
- Martyrius** Antiochenus episcopus
169, 9. tumultuante Petro Ful-
lone CP. fugiens honorifice a
Leone susceptus 175, 21. Ze-
none Petri fautore retenta sa-
cerdotii dignitate episcopatu ce-
dit 176, 4.
- Martyrius** Hierosolymorum episco-
pus 214, 17.
- Marua** Arabum ameras 551, 18.
- Maruam** Muamed filius Armeniae
rector in Izid insurgit 644, 19.
Abraim Izidi fratrem, et Suli-
manem vincit 645, 3. Damasco
potitus urbis divitias trans-
fert Charram ib. 12. Thebit, et
Dachac Aruritarum principem
fundit 649, 7. Theophylactum
Antiochiae episcopum ordinari
sinit ib. 11. Abam Christiani
hostem nominis occidit ib. 16.
conserta cum Sulimane manu
superatus Palmyram fugit 650,
5. recepta Emesa Isam consan-
guineos occidit 651, 5. Helio-
poleos muros diruit ib. 7. Amu-
mili et Cactaba victoribus pro-
fligatus in Aegyptum secedit 655,
2. a Maurophoris occiditur, ho-
mo secta Epicureus ib. 16. eius
filii, ac affines Hispaniam occu-
pant 656, 16.
- Marutha** Mesopotamiae episcopus
Isdegerdi regi charus 128, 6.
Isdegerdis filium a daemone li-
berat 132, 5.
- Masalmas** victis Romanis Tyanam
capit 576, 18. Amaseam occu-
pat 585, 18. Romaniam infe-
stans multam praedam agit 588,
9. Amorium frustra cogitat;
Pergamum, aliaque capit 593, 1
et seq. urbe obsessa ingenti
clade recedit 607, 15. 608, 13.
613, 6. castrum Coptum ca-
pit 617, 4. Caesaream Cappa-
dociae occupat 621, 15. incerto
Marte cum Turcis pugnat 626,
12. Charsiani castrum dolo sub-
iicit 630, 16. educens in Tur-
ciam, metu recedit ib. 19.

Matronae monasterium, ipsaque Matrona in fide constans 219, 5.
Maurianus Armeniae dux ab Abibo fugatus 528, 3.
Mauricius Foederatorum comes Persarum victor, amissas sub Iustiniano et Iustino urbes recipit 387, 15. Constantinam Tiberii filiam Caesar creatus uxorem ducit 388, 3. creatur imperator ib. 12. Pauli patris nuptias celebrat ib. 18. Abaribus pacis studio augeat tributa 389, 6. fatigatur eorum excursionibus ib. 19. 395, 19. Philippi cum ex sorore generum, Orientis ducem facit 390, 17. stipendiorum parte militibus suppressa turbas excitat 400, 10. duces Orientis subiinde mutat ib. 17. 402, 5. 403, 13. Chosroem ad se confugientem suscipit, inque filium adoptat 409, 18. 410, 5. Narsete duce Chosroem in regnum restituit ib. 7. Theodosium filium imperatorem coronat 412, 7. SS. quadraginta martyrum ecclesiam absolvit ib. 10. expeditionem dehortantibus amicis suscipit ib. 18. Persarum, ac Francorum legatos suscepturus in urbem redit 414, 19. Prisco duce vario eventu pugnat cum Chagano ib. 6. 417, 5. 426, 10. 428, 18. ingenti clade Sclavinis afficit 417, 17. Paulum patrem imperatoria sepultura donat 419, 5. milites trans Danubium hybernare cogit ib. 13. stipendia iterum mutans, offendit 422, 11. vilissimo pretio captivos redimere respuens, omnium necis causa existit 432, 4. exercitus querelas negligit, Phocamque pro eo oratorem probis afficit ib. 15. oblatam ab Augustis coronam deo consecrat 433, 17. Mauricii necis portenta, ac praeludia 436, 19. deum votis placare nititur 439, 2. Philippicum ex Φ litera initiali exosum habet ib. 13. visus nocturni specie a Phoca tyranno sublatum se iri cognoscit 440, 9. in Scla-

vinorum agris hybernare iubens milites ad defectionem cogit 442, 3. privato habitu cum uxore, ac liberis fugit 445, 18. submissis Phocas militibus, cum filiis occidit 448, 3. eius constantia, ac philosophia ib. 8. nutricis filium suo subtracto neci tradi non sinit ib. 14.
Maurophori Maruam profligant 654, 5. Chalcidenses tumultuantes comprimunt 658, 6. sponte se praecipitio necant 663, 20. protosymbuli filio quidam eorum humanis hostiis litant 666, 1. cum Caasiotis tumultuantur ib. 8.
Maurusii variarum cladum auctores Vandalis, 287, 19. adversus Libyas arma movent 310, 14. Phoenicibus orti, qui a facie Iesu Nave fugerunt ib. 15. saepius victi a Salomone, alisque Rom. ducibus 311, 18. 315, 17. 318, 10. 319, 19. eorum senioribus dolo occisis a Sergio Libyam diripiunt 312, 19. 324, 16. seq. gens in omnes, ac seipsam infidissima 329, 4. a Iohanne papi fratre profligati 335, 8.
Maurus ad Chersonitas puniendus dux missus 578, 2. 581, 5. in Tiberium Iustiniani filium a Bardane directus 582, 12.
Mavia Saracenorum regina Moysen solitarium episcopum deposcit 100, 13. ex Romanis captiva, ac Christiana genere 101, 1. Gothos extincto Valente CP. depellit 103, 6.
Mavias Saracenorum dux ab Aegypto ad Euphratem 521, 13. Caesaream Palaestinae capit 523, 3. Cyprum capit 525, 19. frustra tentat Aradum 526, 3. iterata obsidione eandem capit ib. 13. pacem cum Constante componit 527, 3. occupata Rhodo colossus delicit ib. 18. classe Tripoli Caesaream Cappadociae translata, Constantem profligat 528, 6. Alim superat 530, 10. pacem sub tributis pensitatione cum Romanis componit 531, 7. solus Arabibus imperat ib. 18.

- Damascus regni sedem constituit ib. 19. plures Romani imperii provincias vastat 532, 12. Mardaitarum irruptione territus pacem componit 543, 1. 544, 8. letho tandem Arabum primus imperator concedit ib. 17.
- Mavias filius Isam Rom. ditionem infestat 621, 18. Nicaeam irrito conatu obsidet 624, 5. castrum Ateus evertit 626, 4. in Paphlagoniam educens ingentem praedam abigit 631, 5. Asiam depredatur 632, 8. equo lapsus efflat animam ib. 11.
- Maxentius Maximiani Herculi filius Romae Caesar salutatus 15, 1. pater Herculus insidiis appetit ib. 4. Christianis infensus. 16, 5. eius vitia, ac mores perdit ib. 8. a Constantino Romae profligatus in Tiberim mergitur 19, 5. 16. 26, 3.
- Maximianus CP. episcopus 140, 19. 142, 11.
- Maximianus Herculus imperator a Diocletiano adlectus 8, 2. Busrim, et Coptum Aegypti urbes evertit ib. 6. cum collega Constantium, et Maxim. Galerium Caesares instituit ib. 10. Theodoram filiam Constantio locans, priorem coniugem repudiare cogit ib. 13. persecutionem in Christianos excitat 9, 3 bellum Gallicum Amando, et Aeliano victis conficit ib. 10. Quiquegentianos in Africa domat ib. 13. acto Romae de Persia triumpho, in Licaoniam privatus secedit 13, 13. Maxentio filio, ac genero Constantio insidias molitus, negatur 15, 4. laqueo sibi intulisse necem auctor Eusebius: senatusconsulto sublatum cum collega, Gelasius ib. 8.
- Maximianus Galerius Caesar creatus 8, 11. Diocletiani filiam, priore coniuge repudiata, ducit ib. 12. instaurata post cladem acie Narsem vincit 11, 1. eius cum Diocletiano felices in barbaros successus ib. 16. Constantino in rem Christianam propensiori necem machinatur 12, 6. Theocteno mago incensore Christianos persequitur ib. 14. Orientis imperator creatur 13, 18. Maximinum, et Severum Caesares creat 14, 17. Christianos cum Caesaribus dire exagitat 16, 4. 18, 1. Petrum Alexandrinum tollit 16, 18. mores salacissimi, praestigiae, avaritia 17, 12. aeger pro Christianis rescribit 18, 7. Constantini metu persecutionem remittit 20, 13. daemonum praestigiis fretum, Constantinus crucis auspiciis vincit ib. 18. magos impostores occidit 21, 8. diris cruciatibus animam abruptit ib. 13.
- Maximinus Galerii Maxim filius Caesar Orienti praefectus 14, 18. cum patre Christianos persequitur 16, 5. eius et patris iussu Petrus Alexandr. occiditur 17, 1. tyrannidem moliens in Cilicia moritur 20, 11.
- Maximus Abbas Pyrrho auctor Romam proficiscendi 509, 3. Martinum Papam in Monothelitas accendit ib. 19. a Constante tormentis, ac exilio mulctatur 510, 5. lingua ei, et manus amputantur 530, 18.
- Maximus Antiochiae episcopus 157, 7.
- Maximus Hierosolymorum episcopus 39, 19. 44, 13. interest Tyri conciliabulo structurarum Athanasio insidiarum ignarus 46, 9. ab Acacio, et Patrophilo Ariani deponitur 62, 16.
- Maximus Maximi senioris nepos Valentiniano occiso, compressaque Eudoxia Romae imperat 167, 20. Gizerichum fugiens in fuga a suis sublatus 168, 11.
- Maximus tyrannus Gratianum occidit 105, 20. eius victoriae falsus rumor CP. Arianos in furorem agit 109, 18. a Theodosio neci traditur 110, 18.
- Mazoca olim, quae nunc Caesarea 73, 11.
- Mechosroës Persarum dux 385, 17.

- Melanla** iunior magnae Melaniae neptis obit Hierosol. 142, 18.
- Meletius** ecclesiasticis functionibus arcetur 32, 1. ab eo ordinati, sacrationi ordinatione confirmari iubentur ib. 2. Melet. Ariamis consociati 44, 17.
- Meletius** Antiochiaepiscopus partis unius catholicus 86, 4. idem secundo Antiochiaepiscopus 93, 13. auctor Gregorio theologo ut ecclesiae CP. regimen suscipiat 96, 2. assertus ei a Sopore Orientis duce episcopatus 104, 18. ordinat Diodorum Tarsi episcopum 105, 4. secundae oecumenicae synodo praesidet 107, 10. absoluta synodo CP. decedit 109, 1. relatum eius corpus Antiochiam ib. 3.
- Melich** Arabum dux 633, 8.
- Memnon** Ephesinorum episcopus a Ioanne Antiocheno depositus 140, 1.
- Menas** CP. episcopus magnae ecclesiae encaenia celebrat 338, 1. a Vigilio excommunicatur 349, 13. Theodora Augustae rogatu in gratiam recipitur 350, 4. eius nomen promotum Vigilio priore loco dimotum 351, 17. SS. Andreae, Lucae, et Timothei reliquias solenni pompa, eorum dedicata ecclesia traducit 352, 7. ecclesiam S. Irenae dedicat 353, 10. Eutychio successore moritur ib. 18.
- Menas** praefectus 286, 17.
- Menas** praefectus visa monstra humana specie in Nili Delta rescribit 433, 1.
- Menedemus** ad Valentem legatus martyr 91, 17.
- Merdasas** a Chosroë ad regnum Sirol praelatus 499, 20. a fratre Siroë neci traditus 502, 10.
- Meropius** Tyrius philosophus peregrinatione ad Indos clarus 35, 3.
- Messalianorum** haeresis enascitur 99, 10.
- Metrophanes** CP. episcopus 19, 2.
- Mezezius** Heraclii dux 499, 13.
- Michaëlis** Rom. sedis Apocrisiarii suffragio facta Germani CP. translatio 590, 5.
- Michaël** Curopalates imperium capessere veretur 765, 20. senatus decreto in imperatorem creatur ib. 16. scripta cautio ab eo exigitur ib. 19. Stauracio securitatem omnem pollicetur 768, 13. in ambone magnae ecclesiae coronatur ib. 18. in omnes magnificentissimus ib. 21. Platonem, aliosque monachos Nicephoro conciliat 770, 1. ad Carolum legatos pacis, ac nuptiarum oratores mittit ib. 5. Theophylactum filium imperatorem coronari facit ib. 11. poenam capitulis decernit in Manichaeos ib. 20. expeditione in Bulgaros suscepta, tumultuante exercitu ex voto nihil conficit 772, 3. 775, 3. Iconoclastas Copronymi studiosos compescit 773, 2. profugos utrinque reddi non ferens, pacem cum Bulgaris solvit 775, 20. Mesimbriam amittit 776, 3. Christianos Arabum factionibus afflictissimos benigne fovet 778, 11. 779, 4. S. Tarsii ornat tumulum ib. 20. ingenti a Bulgaris clade vincitur 782, 17. Leonem Orientalium ducem ad imperium capessendum hortatur 783, 7. rebus gerendis ineptior 779, 10. cum Procopia uxore, et liberis induit monachum 784, 10.
- Michaël** Lachanodraus Thracensium dux haereticus 681, 6. monasteria omnia expilat 689, 11. nullum monachi habitum in sua praefectura sinit 690, 4. proditoris accusatur 698, 11. Cithmani fratrem occidit 702, 5. cum Burniche conserta manu, eius plures occidit 706, 4. Constantino conciliat milites 722, 17. victoribus Bulgaris cum praecipuis aliis ducibus cadit 725, 3.
- Michaël** Melissenus haereticus Orientalium Thematis dux 681, 5. vincitur a Banaca 688, 17.
- Micheae** et Abachum ossa inventa 115, 3.

- Miltiades Romae episcopus** 10, 13.
 Constantini ad eum constitutiones Arianorum commentum 25, 8.
Misthia Arabibus subacta 587, 2.
Mizizius tyrannus a Constantino filio Constantis sublatu 538, 18.
S. Mocii ecclesia 34, 13.
Modestus Hierosolymorum episcopus 514, 14.
Modestus Valentis saevitiae minister Edessae 92, 9.
Modigisclo duce Arabes Hispania potiti 146, 8.
Modulus & Moroveris Iustiniani opus 337, 3.
Monas cognomento Madi Abdelae patris fraude ad Arabum principatum electus 673, 2.
Monothelitarum haeresis initia, atque progressus 507, 15. 508, 17. 510, 11.
Montanistae ad baptismum coacti seipsos cremant 617, 9.
Monutes filium Nicephorum Thraciae ducem urbi praesidio accersit 639, 13.
Moropaulus Iustiniano comes assumptus 572, 7.
Moses Arabum dux 707, 20.
Moyses Antiochenae ecclesiae diaconus 672, 11.
Moyses solitarius Saracenis datus episcopus 100, 14. consecrationis munus a Lucio Ariano respuit ib. 17. multos Saracenos ad fidem trahit ib. 20.
Μουλαία γέφυρα, pons Milvius 26, 4.
Mualibitus in Africam cum copiis missus 690, 12.
Muageres Unnus fratre Gordia occiso Bosphorum occupat 270, 13.
Muamed Ameras 471, 14. alias Amed 475, 9.
Muamedis ortus, religio, progressus 511, 5. 512, 1 — 514, 6.
Muamed Arabum dux Iustinianum in fugam agit 560, 18. captivos plurimos abducit 561, 16. in quartam Armeniam educens praedas agit 563, 15. Chagano praesidis principatum restituit 569, 6.
Muamed Arabum dux a fratre Ab-
dela bello lacessitus 751, 11. victus Bagdam occupat 774, 16.
Muamed Arabum dux qui et Ambulasbas 658, 5. 660, 11.
Muchar impostor Persidis regnum invadit 551, 9. Siandum Maviae fratrem occidit 556, 6.
Mundus Giesmi filius Bulgaros clade afficit 339, 14.
Murzulus piscis 545, 15.
Musabus Abdelae Zuber filii frater Muctarum occidit 557, 19. ab Abimelech necatus 558, 1.
Musonius praefectus tumultuantes puni 356, 17.
Musugius rex Prisco duce captus 418, 12.
Myaces Iustinianum ut inimicis parcat, inducit 572, 11.
Narcissus Aarii defensor 31, 6.
Narses Persarum rex 8, 5. primo conflictu Galerii Maximiani victor, postmodum profligatur 11, 4. triumpho Romam captivus ducitur 13, 15.
Narses Iustiniano adest in seditione Nika 285, 7. Romam cum classe valida mittitur 319, 8. iterum Romam petit Gotthis bellum illaturus 352, 12. Totila interfecto Romam recipit 354, 3. Brixiam et Veronam capit 367, 6. Narsetis domum, et Catharorum monasterium construit 376, 11. Iustino charus ib. 10. a Tiberio in Persas missus 387, 16. profligato Baram, Persarum regnum Chosroi asserit 410, 7. adversus Phocam rebellionem movet 451, 1. Edessa profugus Hierapolim contendit 452, 1. accepta licet securitatis fide a Phoca comburitur ib. 16.
Nassa Attilae ditionis facta 158, 16.
Nebulus Slavorum legionis dictae, populus peculiaris dux 560, 2.
Nectarius Tarsensis ex praetore, homine necdum baptismate initiato, CP. episcopus 108, 6. falso rumore victorinae Maximi eius succensae aedes 109, 19. presbyterum poenitentiae praefectum amovet 112, 8.

Neoresii portus CP. 568, 1.
 Neptalita Unni Peroxem ad turpem deditionem cogunt 188, 14. iterum dolo profigant, ac interimunt 189, 19.

Nepotianus Caesar in Magnentium directus, ab eodem sublatus 67, 5.
 Nepotianus Dalmata imperator 184, 10.

Nestor Tarsensis orthodoxus in exilium pulsus 207, 4.

Nestorius CP. episcopus Germanicia oriundus 135, 19. oratione per Syncellum e pulpito dicta, S. Mariam dei genitricem vetat appellari 136, 1. Cyrilli Alexand. Ioannis Antioch Caelestini Rom. literis minisque frustra ab haeresi deterretur 137, 5. imperatoris sacra Cyrillum terrere conatur ib. 19. ad eius causam cognoscendam indicta synodus Ephesi 138, 4. Nestorii blasphemia in synodo, ac contumacia ib. 19. depositione damnatus, Cyrillum, ac Memnonem ipse cum Ioanne Antiocheno deponit 139, 21. Orientalibus comes adiungitur 141, 2. multos ibi in haeresim trahens Thasum relegatur ib. 8. tristi illic exitu vitam finit 142, 7.

Nestorianis addictae a Chosroe catholicorum ecclesiae 484, 14. ab Heraclio iis restitutae 505, 5.

Nicaea gravi obsidione tentata servatur 624, 5.

Nicaena synodus: patres in ea praecipui; praesides 30, 2. eius acta, fidei decretum, Meletii ordinatio, constitutio de paschate 30, 14. 31, 17.

Nicephorus Armeniacorum dux ab eis in carcerem coniectus 722, 2.

Nicephorus Ducas in Africam profugus 705, 14.

Nicephorus generalis logotheta imperium cepisset 738, 3. imperii eius sinistra praeludia.

pecunias omnes ab Irene exigit 739, 18. sublati thesauris in insulam principis, tumque Lesbum eiicit 742, 17. 743, 12. Bardanem patricium orbat oculis 745, 16. ab Arabibus praelio vincitur

746, 10. Ancyram aliaque oppida reparat ib. 17. Nicephorum Asecretis patriarcham constituit 747, 8. ab Aarone ad turpem pacem cogitur 748, 11. non servatis cum eo pactis mala alia accersit 749, 2. filium Stauracium alterius sponsae virum coniungit 750, 10. Arsaberis patricii tyrannidem comprimit ib. 18. milites tumultuantes, contra fidem dirissime punit 753, 17. Euthymium spatharium ad Bulgaros transfugere cogit ib. 7. Christianos milites in Sclaviniam transfert 755, 1. leges iniquissimas condit ib. 9. Manichaei, aliisque haereticis amicitia iunctus, catholicos varie affligit 759, 7. 17. avaritiae addictissimus 760, 14. deum sibi cor induxerat iactas 761, 16. expeditione in Crumum, interceptus cum exercitu perit 762, 6. 764, 16.

Nicephorus patricius in Saborium missus 536, 7.

Nicephorus Asecretis patriarcha CP. 747, 8. obsistunt Plato, Theodorus, alique monachi, ut promoti ex laicis ib. 10. eius causa in exilium eiiciuntur 752, 11. ipsum Nicephorus aliosque orthodoxos exagitat 760, 3. Stauracium Nicephori filium male a patre ablata restituere hortatur 766, 3. a Michaeli caropalata cautionem scripto exigit 767, 18. in ambone magnae ecclesiae eum inaugurat 768, 18. cum Platone, ac reliquis monachis pacem init 770, 1. synodicam ad Leonem papam mittit ib. 7. in Paulicianos et Athinianos poenam capitis decerni satagit 771, 1. Christianos a Saracenis afflictos fovet 779, 13. Leonem imperatorem coronat 781, 6.

Nicephorus Thraciae dux 639, 14.

Nicetas Anthrax occisus 616, 10.

Nicetas a Bulgaria occisus 725, 3.

Nicetas supremus militiae dux a

Constantino suspensus 647, 6.

Nicetas episcopus CP. 678, 3.

- 680, 8. Constantinum decessorem ludibrio ecclesia eiicit 682, 3. imagines delet 686, 1. diem obit 701, 5.
- Nicetas Constantini filius nobilissimus 686, 16. ab Irene presbyter detondetur 703, 9. a Constantino lingua mutilatus 725, 15.
- Nicetas Gregorae patricii filius in Phocam tyrannum cum Heraclio directus 456, 12. 458, 11. 460, 2.
- Nicetas Heliopoleos episcopus anathemate percussus 662, 6.
- Nicetas scholarum domesticus Irenae strator. 735, 5. Aëtio in Stauracium socius ib. 8. 736, 5. Nicephoro adiutor ineundo imperio 738, 7. veneno moritur 743, 14.
- Nicetas Xylonites tyrannidem Artemio suadens necatur 616, 7.
- Nicolaus caucodiconus Bardania erroris socius 586, 10.
- Nicolaus monachus imaginum hostis Nicephoro charus 760, 1. a Michaela Curopalata in ordinem redactus 774, 5.
- Nicolaus Myrae episcopus sui tumuli violatores ulciscitur 750, 2.
- Nicopolis Palaestinae prius Emaus 76, 4.
- Nilus Aegypti episcopus martyr 17, 7.
- Nili cubitus ex templo Serapidis in ecclesiam translatus 23, 3. irridet Theodosius qui sacrificiis placandum vellent 114, 10.
- Nili sacris collapsio theatro Alexandriae oppressi muli 143, 8.
- Nisibis saepius a Sapore obsessa, dei ope servatur 57, 12. 58, 17. cedit tandem Persis deditione Ioviani 83, 11.
- Nonnus Edessenus episcopus Pelagiam Antiochiae convertit 141, 19. Ioanni Antiocheno ut ecclesiam a Nestorii zizanias expurgat, scribit 142, 4.
- Nymphius amnis 482, 1.
- Octagonum Antiochiae dominicum 41, 14.
- Odoacer Gotthus rex Italiae Ravennae sedens 184, 17. proli-
- gat Theudericus Valamer 203, 12.
- montis Olivarum ecclesia 39, 1.
- Olibrius Placidiae vir a Leone imperator creatus, brevis morbo extinctus 183, 2. 6.
- Omnudius Attilae pater 158, 9.
- Optimus Pisidiae episcopus clarus 96, 8.
- Optionum turmae pedestres 320, 13.
- Origenes damnatus in quinta synodo 354, 12.
- Ormisdas Persarum rex 10, 13.
- Ostris Asparis satellites irritato conatu pro eo armatur 182, 5.
- Quinquegentiani in Africa Maximiano Herculio domiti 9, 13.
- Paganus abdicato Sabino Bulgarorum dominus 669, 4. a Constantino simulata pacis specie deluditur 673, 7.
- Palladius Antiochiae episcopus 209, 9. 212, 2.
- Palmyra urbs a Iustiniano instaurata 267, 11.
- Pamphilus Caesareae presbyter martyr 17, 11.
- Pamprepius Illi socius magiae insimulatus 198, 13. ab Illo et Leontio ut praestigiator occisus 201, 18.
- Paucratius pseudovates astronomus a Bulgaris occisus 725, 6.
- Papatzes Chagani vicarius a Iustiniano occisus 571, 18.
- Paphnutio, aliisque confessoribus honor a Constantino habitus 32, 15.
- Pasagnates Constanti rebellis 527, 6.
- Pascha errore celebratum 340, 2. 665, 3. Novatiani cum Iudaeis celebrant in Phrygia 98, 5.
- S. Passario S. Stephani dexteram defert CP. 134, 4.
- Pastillus Pergensis episcopus synodi Coprouianae praeses 659, 14.
- Patriarchae nomen in Marciani coronatione primo auditum 159, 19. CP. locus a Romano secundus 351, 17.
- Patricius Asparis filius Caesar Ale-

- xandriae susceptus 180, 13. una cum patre occiditur 182, 1.
- Patricius dux Areobindo adiunctus invidia in illum agitatus 224, 17. cum Cellore aliisque ducibus strenuus 227, 18.
- Patrimonia S. Petri a Leone Isau-ro fisco addicta 631, 15.
- Patrophilus Scytop. Arianus Athanasii calumniator 47, 16. Maximum cum Acacio deponit, eique Cyrillum substituit 62, 17. eius ossa Iuliano imperatore effossa, calvaria suspensa 72, 15.
- Pauliciani Nicephoro chari 759, 7. a Michaele Curopalata capitulis damnati 767, 4. eorum in urbe aucta haeresis 662, 10.
- Paulinus Antiochiae episcopus 19, 3.
- Paulinus Antiochiae unius partis catholicus episcopus 86, 9. adversatur ei Flavianus presbyter 104, 16. in Meletii locum contra iuramenti fidem episcopus creatus 109, 5.
- Paulinus pomo ab Eudocia accepto datoque pudicitiae suspectus, occisus.
- Paulus Alexandriae episcopus fidei catholicus 340, 14. 345, 9.
- Paulus Antiochiae episcopus 255, 4.
- Paulus Armeniorum dux a Sarcenis captus 664, 13.
- Paulus Calistrati monachus imperii vates Leontio 564, 10.
- Paulus confessor episcopus CP. 56, 3. 9. throno deicitur a Constantio ib. 19. Romam ad Iulium fugiens, in sedem restituitur 57, 16. deturbatur iterum a Constantio 58, 3. mortuo Eusebio in sedem repositus, iterumque ea pulsus, Romam repetit 64, 6. ex decreto synodi Sardicensis in sedem restitutus 66, 9. Cucusam in exilium actus ab Arianis occiditur 67, 1. corpus eius Theodosio imperatore CP. relatum 109, 9.
- Paulus Constantinae orthodoxus in exilium pulsus 207, 6.
- Paulus CP. episcopus Monothelita 508, 15. 523, 12.
- Paulus CP. episcopus 557, 1.
- Paulus lector Cypricus CP. episcopus 701, 6. in extremo monachum induens deplorat quod imaginum cultum non sit professus 708, 1. 16.
- Paulus ecclesiae defensor Euphemii necat siccarium 215, 13.
- Pauli Leprosi monasterium Alexandriae 176, 16.
- Paulus magistrianus pacis ad Abimelech legatus 555, 15.
- Paulus Neocaesareae episcopus e Nicaenis patribus.
- Pelagia, quae et Margarita, Nonni opera Antiochiae conversa 30, 9.
- Pelagius Laodiciae episcopus in exilium eiectus 96, 10. inter orthodoxos clarus 108, 13.
- Pelagius patricius a Zenone eccisus 209, 18.
- Pelagius Romae episcopus 357, 6.
- Peleus Aegypti episcopus martyr 17, 7.
- Pelusio frumentum Aegypti Mariano iubente advectum 165, 4.
- Peragastus Scavinorum dux vulnere in illo sublatus 425, 12.
- Periecta Areobindi coniux in Artabanem viri necis ultorem munifica 335, 3.
- Peroxes Persarum rex 164, 12.
- Nephtalitis Unnis victoribus, iniquissimis conditionibus salutem redimit 188, 14. in eos movens cum liberis totoque exercitu perit 189, 18. candidissimam immensi pretii gemmam proicit 190, 7.
- Peroxes Chosrois adversus Heraclium dux 475, 13.
- Persarum bellum Constantini extremis annis 50, 6.
- Persarum legio immortalium dicta ab Ardaburio deleta 133, 6.
- Persea arbor Hermopoli inclinata domino transeunti 76, 9.
- Persicus Thrax historicus 179, 16.
- Petronas Rom. dux in Saracenos 542, 3.
- Petrus martyr Alexand. episcopus 8, 18. Arium tunc diaconum communionem privat 17, 2. Ga-

- lerii et Maximiani iussu necatur 16, 18.
- Petrus Athanasii successor Alexandrinus episcopus 93, 20. ab Arianis pulsus Romam ad Damasum confugit 94, 5. damnat Apollinarium 98, 10. sedem recipit electo Lucio 104, 6. moritur successore fratre Timotheo ib. 8.
- Petrus Alexandriae episcopus 524, 16.
- Petrus Apameae episcopus haereticus 255, 9.
- Petrus Basilii frater, episcopus clarus 96, 7.
- Petrus Damasci metropolita lingua abscissa exul, clare rem divinam facit 641, 15.
- Petrus Fullo Chalcedonens. presbyter Antiochiae turbas facit 175, 13. denum crucifixum sub anathemate dicere praecipit ib. 18. Antiochenae sedis invasor a Leone eiicitur 176, 8. a Basilio sedi restituitur 187, 3. a Zenone eiicitur 194, 4. iterum ab eodem restituitur 207, 4. verba illa rex Christe prius addita hymno angelico reversus abstulit ib. 13. Xeniam hominem servum, nec baptizatum Hierapolis episcopum constituit ib. 14. moritur successore Palladio 209, 8. imo, eiecto illo ordinatur Palladius 211, 19.
- Petrus Gulaei praepositus ad Aaronem legatus 748, 12.
- Petrus Hierosolymorum episcopus 348, 18.
- Petrus Iustiniani dux a Persis victus 267, 19.
- Petrus magister Iustiniani nomine cum Persis inducias facit 370, 19.
- Petrus magister in Irenem coniuratus 719, 15.
- Petrus magister orthodoxos persequitur 684, 8.
- Petrus Malunae notarius celebris martyr 642, 1. a Ioanne Damasceno encomi laudatus 643, 4.
- Petrus Mauricii frater dux Prisco subrogatus 420, 16. milites tumultuantes compescit 422, 11.
- novarum episc. populoque durius habito, tumultus causa existit 423, 18. contra fidem adortus Abares, funditur 425, 7. male cum Sclavinis re gesta munere abdicatur ib. 12. Thraciae dux Gundue legato multa praeda potitur 438, 17. duriora Mauricii mandata exequens ad rebellionem milites cogit 442, 4. a Phoca occiditur 449, 16.
- Petrus Mongus Alex. episc. 194, 10. tumultuantibus in eum monach. eiectus ib. 15. a Zenone restituitur 202, 1. Felix Simplicii successor efficiendum decernit ut haereticum 204, 2. eius legati Mongo communicare coguntur 205, 3. Mongi nomen ex ecclesiae diptychis Euthymio eiectum 206, 16.
- Petrus Notarius magister militiae Persas vincit 268, 3.
- Petrus oeconomus Adriani papae ad septimam synodum legatus 713, 20.
- Petrus patricius Nicephoro adiutor adeundo imperium 738, 12. in bello Bulgarico cum eo occisus 764, 3.
- Petrus presbyter Alexandrinus, Cyrilli operum ab Aeluro corruptorum testis 172, 5.
- Petrus S. Sabae praepositus, Adriani papae ad septimam synodum legatus 713, 20.
- Petrus Salomonis satellites 333, 15.
- Phadadas ad Exapolim hiberna agit 533, 8. Saborio auxilio venit 535, 15. cum Izid Maviae filio Amorium capit 536, 16. ad Cyzicum hyemat 540, 5. Cretae 542, 11.
- Phanus Uthmanis pater Arabum ducis 525, 8.
- Pharas Gelimerem Papuae obsidet 306, 2. data fide Belissario adducit ib. 16.
- Pharasmanius castri Syderi custos 605, 18.
- Pharasmanes Lazicus dux Areobindo adiunctus 224, 18.
- Pheroganes a militibus occisus 407, 1.

- Phlleas Thmuaeas episcopus martyr 17, 6.
- Philetus Thraciae dux a Bulgaria occisus 718, 11.
- Philippicus Mauricii ex sorore gener Orient. dux 390, 17. capta Arsane, aegra valetudine CP. redit 391, 19. Christi imagine non manufacta exercitum muniens, insigni victoria potitur 393, 11. vano terrore in fugam versus 395, 9. Heraclio Romani exercitus rectore, CP. redit 400, 2. tumultuante in Priscum exercitu, iterum dux instituitur 401, 19. munere abdicatur 403, 12. ob initialem nominis Φ suspectus Mauricio habetur 439, 13. 441, 2. Phocae iussu presbyter ordinatur 453, 16.
- Philippicus Nicephori patricii filius somniato imperio relegatus 569, 19. classi iterum praefectus in Iustinianum coniurat 579, 16. a militibus imperator acclamatur 582, 1. Iustinianum cum Tiberio filio occidit ib. 10. Iohannem Calistrati monachum imperii sibi vatem haeticum CP. episcopum praeficit 584, 3. sanctam sextam synodum praescribit 586, 1. oculos cum imperio amittit 578, 19.
- Philippus praefectus Paulum CP. in exilium agit 65, 3.
- Philippus Sides presbyter Christianae historiae scriptor Sisinio ac Proclo infensus 135, 12.
- Philippolis Attillae ditionis facta 158, 16.
- Philogenes Antiochiae episcopus 15, 19.
- Phlacitas Antiochiae episcopus 56, 11.
- Phocas ad Mauricium orator indigne habitus 432, 15. traditur ei per visum Mauricius 440, 10. Mauricius saevum concit ex eo quod timidus 441, 9. Prasinis invitantibus ad Hebdomum accedit 446, 17. de Germano eligendo consilium inire fingit 447, 6. Leontiam uxorem Augustam renuntiat ib. 14. ad Europii portum Chalcedone Mauricii familiam perimit 448, 5. 449, 12. Petrum Mauricii fratrem e medio tollit ib. 16. eius Chosroes legatum carceri addicit 450, 3. Constantiam Augustam privata domo includit ib. 6. novis rebus studentem in monasterium trudit, tamque occidit 453, 13. 455, 17. Leontium ducem Chosroe victore, vinctum CP. adducit 452, 8. Narsetem contra fidem datam comburit ib. 16. Germani et Constantinae detectis conciliis, plures occidit 455, 7. 14. Mauricii consanguineos delet 456, 16. in eum ex Africa accersitus Heraclius ib. 10. in Prasinos severius animadvertit 458, 6. coniuratos punit ib. 15. ad locum Bovem dictum victore Heraclio comburitur 461, 1.
- Phocas Crateri filius Antiochiae curandae praefectus 266, 13. agitur religionis reus 276, 12.
- Photinus Abbas reconciliandis Aegypti ecclesiis praepositus 373, 14.
- Phravitas CP. episcopus 206, 13. falsis synodalibus Felici imponere conatus ib. 12.
- Phritigernes dux Ariano dogmati Gotthos addicit 101, 11.
- Phathasuarsan Cabadis filius Manichaeorum alumnus, cum eis a patre occisus 261, 17.
- Pipinus Maiordomus in Francorum regem sublimatus 619, 3. in bello, paeceque virtus ib. 5. Abderacham interficit 620, 6. Carolus et Carolomagnus eius filii ib. 13.
- Pisides Georgius rerum Heraclii scriptor 460, 1.
- Pittacia, locus ad sanctae Irenae templum CP. 123, 4.
- Placidia Theodosii, et Gallae filia 88, 11. ab Alarico in Galliam abducta, hincque a Constantino comite reducta eidem nuptui traditur 119, 9. Valentinianum tertium suscipit 130, 4.
- Placidia iunior Olybrio patricio

- nupta, in Africam cum matre Eudoxia a Gizericho abducitur 168, 21. cum eadem inde remeat 170, 12.
- Placilla Theodosii uxor, Arcadii mater, et Honorii 88, 12. moritur sanctitate clara 112, 18. eius statua ignominiose tracta Antiochiae ib. 20.
- Plato monachus a Tarasii se communione abscindens carceri traditus 729, 9. Nicephori ordinationi obstitit 747, 10. in exilium eiicitur 752, 6.
- Pompeius Hypatii frater cum eo occisus 286, 4.
- Pontus olim subiecta episcopo CP. 120, 1.
- Porphyrius Tyrinus desertor, in Christianos scribit 80, 15.
- Portentum, aqua versa in mustum 82, 10. mulier capillis suspensa ib. 16. puer biceps 84, 8. acies armatae in caelo visae 102, 1. puer uno oculo, quattuor manibus et pedibus cum barba ib. 2. mulier quattuor masculos uno partu effundens 107, 1. infans ab umbilico duplex 110, 3. septem pueri annis 184 somno consepulti Ephesi 136, 19. nubes in tubae speciem 177, 17. pulvis igneus caelo pluens 185, 5. visae stellae caelo cadere 286, 10. 671, 11. ignitis radiis elucentes hastarum cuspides 303, 4. sol obscuratis radiis 313, 10. infans oculis, palpebris, manibus, pedibus orbus, cauda piscis 413, 17. pueri alius quadrupes, alius biceps 420, 13. animalia specie humana in Nili fluvio visa 433, 3. simulacra Mauricii necem enunciantia 450, 11. ignis in caelo visus 632, 7. tenebrae ad dies quinque mense Augusto 651, 3. animal album mulo simile terrae hiatu effusum in Arabum imperium conclamans 657, 17. sol obscurus dies quindecim 732, 7. vide cometa.
- Praefectus imperatorem sequi iussus in ecclesiasticis conventibus 230, 10.
- Prasinorum et Ventorum factiones infensae 257, 3. 279, 5 et seqq.
- Praulius Hierosolymorum episcopus 129, 18. refertur ad eum de Nestorio, sedetque Ephesi cum patribus 137, 12, 139, 2.
- Priscus Orientis dux militaris seditionis causa existit 400, 5. revocatur a Mauricio 402, 1. Europae dux constituitur 415, 6. a Chagano in periculum adductus a Mauricio liberatur 416, 3. traiecto Istro Ardagastum profligat 417, 13. Sclavinorum interiores partes grandi eorum strage penetrat 418, 8. hyberna agere apud Sclavinos militibus auctor 419, 13. transitum a Chagano redditione captivorum redimit 420, 16. Thraciae iterum dux, Chaganum armis lacessit 426, 10. a Chagano cibos impetrat 429, 5. ingenti barbaros clade afficit 435, 16. Phocas excubitorum comitem facit 451, 7. Domentiola Phocae filia ducta, laureis utrique positis, apud eum offendit 454, 5. ad eius comprimendam tyrannidem Heraclium accersit 456, 9.
- Probus patricius de Chosroë rescribit ad Mauricum 409, 14.
- Processiones ad Campum 169, 19. ad Triconchum ob pulverem igneum 245, 14.
- Processio, ac pompa cum sacris reliquiis 352, 9. 353, 21.
- Proclus Cizyci episcopus ordinatus CP. docere permittitur 135, 5. oratione in sanctam Deiparam classicum in Nestorium canit 136, 10. CP. episcopus factus, Chrysostomi occasione scissos, illius reliquiis in urbem translatis, ecclesiae unit 143, 11. hymnum trisagium in sublimi auditum ecclesiae canendum tradit 144, 9. de Theodoro Mopsuestiae episcopo haeresis accusato inquirat 148, 2. diem pie obit 150, 6.
- Proclus conector Anastasii, et
- Praefectus imperatorem sequi ius-

- Amantii** insomnia exponit 253, 7.
- Proclus** quaestor, ne imperator regis Persarum curator fiat, obstitit 259, 1.
- Procopia** Nicephori soror, Michaelis Curopalatae uxor Augusta coronatur 766, 16. 769, 3. in viduas occisis in bello maritis, munifica ib. 5. S. Tarasii invisit tumulum 780, 1. cum viro monachi induit habitum 783, 5.
- Procopius** historicus Belissario comes in Vandalis expeditione 293, 1. ex Sicilia cibos, ductores, exploratorem quaerit ib. 5. 10. Carthagine Syracusas fugit 315, 1.
- Procopius** Marciani frater, eo victo Romam dilabitur 196, 13.
- Procopius** Constantis ad Maviam de pace legatus 527, 3.
- Procopius** praefectus coniuratos examinat 368, 16. exauctoratur 370, 5.
- Procopius** praefectura abdicatus 677, 7.
- Procopius** tyrannus a Valente ad arbores discernptus 86, 13.
- Procundus** Zenonem obsidet 186, 15. Zenoni adiungitur 192, 9. captus capite caeditur 201, 14. aliis Trobundus, aliis Trocundus scribitur 204, 16.
- Proterius** eiecto Dioscoro Alexandrinus episcopus 164, 10. Timotheus Aelurus plebem ab eius communione dolo avertit 170, 8. eodem sedem invadente in baptisterio necatur cum aliis 171, 9.
- Protophages** Sardicensis episcopus Athanasii defensor 66, 4.
- Pseudochristus** Syrus Hebraeos seducit 617, 5.
- Pudentius** Gelimeri rebellans Tripolim occupat 291, 12. Sergio auctor ut Maurusiorum seniores dolo perimat 323, 2. confiato hinc bello ab eis occiditur ib. 11.
- Pulcheria** Theodosii iunioris soror 15 annorum rem Rom. administrat 125, 16. in ecclesias, pauperesque munifica; divinis etiam visionibus dignatur 126, 8. sorores Arcadium et Marinam ad virginitatis propositum inducit ib. 11. amoto Antiocho Persa rerum administrationem sola capessit 128, 1. Eudociam Leontii philosophi filiam fratri uxorem coniungit 130, 2. advecto CP. S. Stephani brachio, ei in palatio templum extruit 134, 5. rebus cum Persis pacatis deo gratias agit 135, 3. hymnum trisagium sine additamento ubique cantari sancit 144, 11. Eudocia aula eiicere tentante sponte recedit 152, 16. Theodosii fratris facilitatem scite coarguit 156, 16. in aulam revocata, Flaviani corpus CP. reducit 158, 1. Chalcostrateorum aedem in Deiparae ecclesiam consecrat ib. 5. Marcianum, fide accepta eis servandae virginitatis, imperatorem constituit 159, 12. moritur suis omnibus pauperibus relictis 164, 14. S. Laurentii templum extruit ib. 19.
- Pulvis** igneus coelo pluit 185, 5.
- Pulvis** pluvia in diversis locis 527, 13. 644, 13.
- Pyrrhus** Sergii successor, Monothelita haereticus 508, 7. sublato Constantini reus, urbe seque expellitur ib. 13. Maximi in Africa consiliis inductus Theodoro papae libellum tradit 509, 2. reversus ad vomitum ab eo devovetur ib. 13. iterum CP. episcopus, Paulo mortuo, assumitur ib. 16.
- Pythiorum** aquae calidae 286, 16.
- Ramitus** patricius ad Classas occiditur 169, 11.
- Ratiaria** Attilae ditionis facta 158, 16.
- Ravenna** imperii sedes Honorio facta 119, 2. eadem combusta 169, 10.
- Recimer** dux Romae, imperatori suppresso titulo 169, 5. Avitum imperialibus insultu exiit ib. 12. Maiorinum ad Dertoeam occidit 174, 11. Anthemio ge-

- nero necis causa existit 182, 16.
 Anthemio menses tres supervi-
 vit 183, 4.
 Reparatus episcopus Areobindum
 templo educit 330, 19.
 Rhazates vir strenuus ab Heraclio
 victus 488, 5. 489, 13. se Cho-
 sroi adiungit 491, 18.
 Rhegium collapsum 385, 3.
 Rhodus capta a Saracenis 527, 18.
 Roma Honorii indignatione ab
 Alaricho direpta 118, 21. iterum
 capta ab Alaricho 127, 5. a Got-
 this 349, 8.
 Romanorum aera 4, 12.
 concilium Romanum sub Martino
 526, 18.
 Romanus adversus Baram Mauri-
 cii dux 404, 10.
 Romanus Agarum vincit Arethae
 filium 218, 4. Iotabem insulam
 maris rubri Romanis asserit ib.
 11. Areobindo adiunctus stre-
 nue in Cabadem agit 224, 19.
 Romanus Chalcedonensis orthodo-
 xus in exilium pulsus 207, 4.
 Romanus deferente Constantina
 capite plexus 455, 16.
 Romanus patricius in bello Bul-
 garico occisus 764, 6.
 Romanus spatharius Iustiniani ca-
 put traducit 583, 18.
 Romulus, dictus Augustulus im-
 peratorum Romae ultimus 184,
 16.
 Romulus Marciani frater Romani
 dilapsus 196, 12.
 ad Rufinianam acta contra Chry-
 sostomum synodus 122, 10.
 Rufinus magister pro Theodosio
 deprecans Ambrosio obiurgatus
 114, 1.
 Rufinus exmagister Hermogeni so-
 cius de pace legatus 276, 19.
 Persarum rex ad se solum si-
 nit accedere 277, 18. redit Ius-
 tiniano gratissimus 278, 9.
 Rufinus Libyae rector 318, 19.
 eius in barbaros bellica vis
 321, 7.
 Rufus Opsicii protostrator 587, 14.
 Rusa Chosrois palatium eversum
 492, 17.
 Rusmiza Persarum dux 452, 13.
 S. Sabae laura destructa 752, 1.
 Sabbas antesignanus Messaliano-
 rum haeresis 99, 13.
 Sabbatius, ex quo Sabbatiani 98,
 7.
 Sabinus seductor Arabum 561, 9.
 Sabores rex Persarum. vide Sa-
 pores.
 Saborius Persa adversus Constan-
 tem in Armenia rebellis 533, 10.
 Sergio legato a Mavia auxilia
 postulat ib. 12. equo lapsus
 perit 536, 14.
 Saes Chosrois in Heraclium dux
 472, 9. 477, 11. ab eo proflig-
 atur 478, 3. iterum victus ex
 moerore moritur 485, 21. eius
 Chosroes cadavere illudit 486, 1.
 Sagar fluvius lapideo ponte su-
 peratus 362, 15.
 Saidus in Abimelech rebellis oc-
 cisus 556, 10.
 Salamina terraemotu eversa 43, 8.
 iterum terraemotu concussa
 56, 1.
 Salbanus Iustiniano comes 572, 7.
 Salbanus Persidis opidum 480, 1.
 Salem Arabum dux, Theodorum
 Antiochiae episcopum eicit 663,
 4. leges fert Christianis ini-
 quas ib. 6. in Romaniam ir-
 rito conatu educit ib. 9. Mau-
 rophoris auctores spontanei in-
 teritus occidit 664, 7. eorum
 ultor in Cassiotas insurgit 666,
 13. S. Anastasii acclamatione
 inter rem sacram offenditur ib.
 16.
 Saliarius Chosrois filius 500, 2.
 Salich Alim filius extincto Ma-
 ruam Arab. dux 655, 18.
 Salomon in Vandalica expeditione
 dux 292, 3. Libyae dux a Be-
 lissario relictus 308, 15. Mau-
 rusios profligat 311, 7. 18. mi-
 litum coniuratione Libya fuge-
 re cogitur 314, 10. committi-
 tur illi iterum Libya 318, 16.
 Maurusios vincit 319, 9. 19.
 Libyae civitates munit 322, 8.
 praelio occumbit 324, 3.
 Salomon iunior senioris nepos
 324, 1.
 Salustius interficitur 127, 10.

- Salustius Hierosolymorum episcopus 222, 5.
 Samaritae Iulianum tyrannum sibi praeficiunt 274, 7. Chosroem Persarum regem a pace avertunt ib. 19.
 S. Samuelis ecclesia CP. terrae motu collapsa 357, 20.
 Santabarenus. vide Theodorus Abbas.
 Sapor dux, orthodoxis solatio Antiochiam missus 105, 2.
 Sapores rex Persarum 13, 3. persecutionem in Christianos movet 37, 1. Nisibim obsidet 52, 12. subditos Christianos dire persequitur 55, 17. Nisibis obsidionem renovat 57, 11. Nisibim tertio obsidet 58, 17. Angeli, ac Constantii aspectu terretus abscedit 60, 7.
 Sapphires arcem munitissimam capit 399, 8.
 Sarablagia dux ab Heraclio victus 475, 10. 477, 10.
 Saracenorum origo, nomen, mores descripta Sozomeno 101, 4. Mesopotamiam vastant 185, 20.
 Sarbaraza qui et Sarbarus Persarum dux ab Heraclio victus 469, 3. 470, 9. 480, 15. 482, 2. 484, 7. Chalcedonem obsidet 487, 1. revocatur in Persidem 491, 16. detectis in eum Chosrois insidiis adversus illum conspirat 497, 6. in Adeser rebellans Persis imperat 505, 15.
 Sardinia olim Cynus 307, 11.
 Sarnus flumen in Perside 482, 9.
 Sauromatos ridens Valent. M. moritur 96, 17.
 Scirtus fluvius aquis Edessam obruit 263, 21.
 Scilavi et Unni urbi ingruunt 360, 9. Belissario terrente discedunt 361, 9.
 Scilavini per Syriam effusi in Apameae agro habitant 532, 20.
 Scavorum legio peculiaris dicta Iustiniano 559, 19. eius ad Arabes defectione in fugam vertitur 560, 18.
 Scombrus a Phoca occisus 456, 4.
 Scribo in Novarum episcopum iniurius 424, 12.
 Sebastianus V. C. in Gallia necatus 127, 9.
 Seberenses vectigales facti Bulgaria 549, 11.
 Secundianus patricius Hypatium filium redimit precibus 247, 19.
 Secundus Chrysostomi pater nobilis Antiochenus 117, 15.
 Secundus Ptolemaidis Aegypti episcopus cum Ario eiectus 31, 10.
 Seditio Νύκx sub Iustiniano 278, 17.
 Seleucia trans Tigrim 496, 16.
 Septem pueri Ephesi dormientes 136, 19.
 S. Sepulchri ecclesia 38, 18.
 Serapionis contentio cum Severiano 121, 12.
 Sergius Aetherii nepos 368, 9.
 Sergius CP. episcopus 457, 8. Heraclium cum uxore utraque corona donat 461, 2. filiam Epiphaniam, filiumque Heraclium coronat 462, 13. in Monothetarum errorem concedit 506, 16.
 Sergius in Palaestina a Saracenis occisus 516, 5.
 Sergius pro Saborio ad Maviam legatus 533, 12. exprobrans Andree eunuchum, ipse virilibus cum vita orbatus 535, 19.
 Sergius Lazicem et Barnucium prodiit 566, 16.
 Sergius militiae magister ab Unnis captus 360, 11.
 Sergius Prasinæ factionis tribunus 446, 13.
 Sergius protospatharius in Sicilia auctor tyrannidis 611, 20.
 Sergius Tripolim administrat 322, 19. Maurusiorum seniores contra fidem occidit 323, 2. praefectus victus, ad patrum Salomonem Chartaginem fugit ib. 12. a Maurusiis iterum cum patre vincitur 324, 15. ducum in eum odium, ac querelae ib. 19. in Numidiam expeditionem suscipit 326, 9.
 Serpentius imperator Romanus 174, 13.

Sesotris Aegyptiorum regis castigata elatio 421, 9.
 Severa uxor Valentianiani, Gratiani mater 88, 6.
 Severiani contentio cum Serapione 121, 12.
 Severianus Scythopolitanus episcopus a Theodosio Dioscorita occisus 166, 1.
 Severus Caesar creatus, Italiae praeficitur 14, 19. Christianos et ipse persequitur 16, 4.
 Severus monachus Macedonii adversarius 237, 14. pulso Flaviano in sedem Antiochenam intruditur 241, 4. eius nomen diptychis inscribi populus CP. non sinit 243, 2. Ioannes Hierosolym. nec carcere deterritus eum a suggestu anathemate configit 244, 15. Elias sede abdicari, quam ei communicare elegit 241, 15. Palaestinae monachi ab eius abhorrent communione 246, 17. iussus expelli a Iustino, ac occidi, cum Iuliano Alexandriam fugit 254, 15. damnatur in concilio sub Mena CP. 337, 12.
 Severus presbyter Endociae comes Hierosolymam occisus 157, 17.
 Severus Romanus imperator 169, 4. 174, 12.
 Severus Sclavinus optimas 673, 14.
 Siccitas immensa 671, 13. 680, 11.
 Sicilia magna parte direpta 532, 15.
 Sidema Lyciae urbs 160, 14.
 Siderum castrum succensum 606, 10. idem vastatum 633, 2.
 Singidon eversa a Chagano 389, 19.
 Silentium Leonis Isauri adversus imagines 629, 10.
 Silvanus Emesae episcopus martyr 17, 9.
 Silvanus Gazae episcopus martyr 17, 10.
 Silvanus Tarsensis Macedonianorum ad Liberium legatus 89, 5. Liberii literis abutitur 107, 18.
 Silvanus tyrannus sublatus 67, 20.
 Silvester Romae episcopus 10, 19.

Silvester Romae episcopus 338, 1.
 Simplicius Romae episcopus 180, 18. ei communicare iubetur Petrus Mongus 202, 9.
 Sinadensis metropolita ad Aarone legatus 748, 12.
 Sire Chosrois uxor, Merdasae mater 499, 20.
 Siricius Romae episcopus 105, 18.
 Sirmium capiunt Abares 389, 7.
 Siroë cum Heraclio pacem componit 500, 9. patrem in Tenebrarum aedem retrudit 502, 4. Merdasam, aliosque Chosrois filios occidit ib. 10. Zachariam, ac crucis ligna restituit 503, 2. Persas captivos recipit ib. 9.
 Sisinnius Constantinopolitanus episcopus 134, 12. Proclum Cyzici ordinatum episcopum CP. docere permittit 135, 4. illi Philippus historicus infensus ib. 12.
 Sisinnius patricius Rendaces ductus, occisus 616, 9.
 Sisinnius Massagetis praefectus 292, 9.
 Sisinnius Thracensium dux Irenes strator 735, 4. Nicephoro adiutor ineundo imperium 738, 7. in bello Bulgarico necatur 764, 3.
 Sisinnacius Thracensium thematis dux 638, 18. Byzantii muros obsidet Constantinum inducturus 645, 19. ab eo oculis damnatur 648, 19.
 S. Sophiae ecclesia 34, 12. disruptus eius Trullus sublimior excitatur 359, 17.
 Sophia Iustini Curopalatae uxor Augusta coronata 373, 9. pauperum solvit debita 374, 9. ex eius nomine Sophianorum extractum palatium 375, 7. Badurium dolet indigne habitum 379, 18. Tiberii coniugii spe frustratur 384, 14. a Tiberio cubicularios, matrisque honores accipit 385, 6. coronam pretiosissimam Mauritio offert 433, 18.
 Sophia Monialis ob fidem Chalcedonens. vexata 219, 12.
 Sophronius Hierosolymorum epi-

- scopus Monothelitas exagitat 507, 13. 516, 14. Umarum pietatem praeferentem abominationem desolationis vocat 520, 7.
- Soterichus Caesareae Cappadociae episcopus haereticus novam synodum Sidoniae procurat 236, 1. Flavianum, et Eliam mitiores in synodum accusat ib. 10.
- Spanicius scholarius necatus 197, 20.
- Stauracius patricius publici cursus Logotheta, in aula sub Irene primus 706, 10. Sclavinos edomat, ac de iis triumphat 707, 4. militum praetorianorum factionem dissipat 715, 16. conspirationem in Irenem detegit 720, 4. ut Alexius oculis privetur auctor existit 725, 17. Constantinum, in eum coniuratus, deludit 730, 19. Aëtium adversantem patitur 733, 19. 735, 10. tyrannidem in Irenem excitat ib. 18. erumpente e stomacho sanguine moritur 736, 7. eius post mortem in Aëtium detectae insidiae ib. 14.
- Stauracius Nicephori filius imperator a patre coronatus 745, 9. Theophanonem sponso ablatam uxorem ducit 750, 13. puellas alias constuprat ib. 15. patre occiso imperator declaratur 765, 18. paternorum morum haeres avaritiam, ac saevitiam prodit 766, 13. in coniugem aut populum rerum summam transferre cogitat ib. 19. Michaëlem Curopalatam excaecare quaerit 767, 4. audiens acclamatum imperatorem, monachum induit 768, 9. irritato vulnere ulcere diem obit 771, 15.
- S. Stephani corpus ad Pergamala inventum 133, 14. eius dextra manus ad Theodosium missa CP. 134, 4. apparet Pulcheriae ib. 6. sumptuosa illa aede extructa in ea reliquias deponit ib. 10.
- Stephanus Arianus Antiochiae episcopus 64, 1.
- Stephanus pietate spectabilis Antiochiae episcopus 194, 7. accusatus a Petri Fullonis asecclis ut Nestorianus 195, 7. moritur 198, 20.
- Stephanus alter Stephani successor Antiochiae episcopus, acutis calamis ab haereticis necatus 198, 21.
- Stephanus monachus pietate clarus Antiochiae episcopus 640, 19.
- Stephanus Asmictus Chersonitas punitum missus 578, 3.
- Stephanus Caesareae Palaestinae praefectus Venetorum ac Prasinorum seditione sublatu 356, 4.
- Stephanus Cyzici episcopus in Heraclium officiosus 460, 17.
- Stephanus iunior inclusus ad S. Auxentium martyr egregius 674, 8. 685, 14.
- Stephanus Iustiniano comes, eius ad Therbelem legatus 572, 7. 18.
- Stephanus in Leonem rebellans capite plexus 623, 14.
- Stephanus papa Pipinum Maioresdomus in Francorum regem inaugurat 619, 1.
- Stephanus Romae episcopus 681, 13.
- Stephanus patricius Stauracio regnum asserit 765, 16. Michaelis promotione obsistit 766, 3.
- Stephanus Persa cubicularius 562, 2. ad locum cui Bovis nomen combustus 566, 8.
- Stephanus protospatharius a Bulgariis occisus 725, 4.
- Stephanus Rusius in urbem saevire iussus 563, 18.
- Strategius patricius fidei ergo occisus 676, 12.
- Strategius Podopaguri filius fidei causa occisus 685, 9.
- Strategius confessor 701, 11.
- Studius insomnium monasterii fundator 175, 3.
- Styrax CP. missus captivus 269, 9.
- Suliman Arabum dux successor Valid 589, 12. Leonem quaerit fallere 593, 4. moritur Umar successor 609, 11.
- Suliman Isam filius in Armeniam educit 632, 9. ex Asia captivus

- plures abducit ib. 14. castrum Ferreum dictum evertit 633, 2. ingentes copias in Romaniam effundit ib. 6. Mariam victore fugiens Damascum discedit 645, 8. Palmyram fugere cogitur 650, 5.
- Symbatius Armeniam Arabibus tradit 561, 6.
- Symeon Ctesiphontis archiepiscopus martyr 36, 17.
- Symeon monachus Stauracium monachi habitu induit 768, 11.
- Symeon Stylites in Aeluri causa adversus Proterium consultus 173, 1. primus Stylites ex monasterio Mandra dicto 174, 1. not. poster.
- Symmachus Germano adiunctus Libyae rector 316, 15. cum eo revocatus 318, 15.
- Symmacho vindicatus Rom. pontificatus 221, 4. 8.
- Synodus Antiochena 54, 16.
- Synodus Chalcedonensis sexcentorum triginta patrum adversus Eutychem et Dioscorum 163, 6. Constantinopolitana a Theodosio congregata 107, 4. consubstantialis dogma confirmat, ac doctrinam de spiritu sancto addit 108, 10. CP. sedi novae Romae privilegia concedit ib. 12. CP. Eutychio patriarcha 354, 10. ei Vigilius interesse renuit ib. 14. adversus Monothelitas 551, 2. auctoris disceptatio de tempore canonum ipsius 552, 19. sub Philippico adversus sextam synodum 586, 1. Coproniana adversus imagines 659, 11. septima Adriano pontifice 713, 17. haereticorum factione CP. soluta 715, 10. Niceam translata illicque feliciter peracta 716, 13. 717, 1. condemnati Anastasius, Constantinus, et Niceas patriarchae ib. 6. Ephesina adversus Nestorium 138, 14. Ioannis Antiocheni, et Nestorii in ea factio contra Cyrillum, et Memnonem 139, 18. depositus in ea Ioannes, postmodum Cyrillo reconciliatus 141, 9. Hera-
- cleae indicta, ac impedita ab Anastasio 248, 13. Illyriciana orthodoxorum 95, 13. Lampsaecena orthod. a Valente eversa 85, 19. Mediolanensis adversus Athanasium ἀπαρχος 61, 18. ad quercum, quae nunc Rufiniana, contra Chrysostomum 122, 10. Sardicensis Nicaenam fidem sancit 65, 20.
- Tainmas, vide Chrysaphius 154, 19.
- Tarasius Asecretis CP. episcopus 709, 8. electionem admittere renuit, nisi fide accepta cogen- di concilii ib. 17. 713, 6. probat eius synodicas Adrianus papa ib. 15. strenuam synodo operam ponit 716, 20. ab eo Plato, aliique monachi scissi, ob incestas nuptias Constantini 729, 9. Stauracium coronat Nicephori filium 745, 9. demortui corpus in eius monasterium translatum 747, 3. tumultum denariis ornat Michaël Rangabe 779, 20.
- Tatemer incautus captivos amittit 417, 20.
- Tatianus et Iulius fratres in Marcianum officiosi 160, 16. fore imperatorem aquilae alis protegentis praesagio admonent ib. 19. urbis praefectura auctus Tatianus 162, 17.
- Tatzates Bucellariorum dux 698, 12. proditor ad Arabas deficit 706, 9.
- Teletaeas Bulgarorum princeps ingenti strage victus 667, 16. 668, 16.
- Terbeles Bulgarorum dominus Iustinianum restituit 572, 18. 573, 6. regia suppellectili accepta, domum redit ib. 18. Iustinianum invadentem, ad turpem fugam cogit 576, 2. 11.
- Thalassius Extispex domus ruina obruitur 79, 13.
- Thebasa urbs ab Arabibus capta 727, 11.
- Terraemotus Alexand. 24, 3. Antiochiae 55, 11. in Cypro 56, 1. Neocaesareae ib. 4. in Rhodo

- insula ib. 12. Dyrachii Dalmatiae, Romae, in Campania ib. 17. Nicomediae 69, 10. toto orbe maximus 87, 11. CP. Proclo episcopo 143, 19. Constantinopoli ad longum tempus 194, 19. Neocaesareae 222, 10. Dyrachii, Corinthi 259, 3. Anazarbi 263, 14. Antiochia, quae pene tota corrui 265, 9. item Antiochia 272, 9. Pompeiopolis 336, 16. per omnem Palaestinae, Arabiae, Mesopotamiae, Syriae, et Phoenices regionem, Sidone, Berito, Tripoli vehementer labefactis 352, 17. Constantinopoli 349, 1. Constantinopoli, ex quo supplicationes indictae 350, 13. Constantinopoli, Nicomediae, cuius in annos singulos agitur memoria 354, 19. 355, 15. Constantinop. 357, 12. 15. 364, 5. in Palaestina et Syria 531, 10. in Mesopotamia, quo ecclesiae Edessanae Trullis concidit 544, 13. in Syria 587, 7. CP. et per Thraciam maximus per menses duodecim 634, 7. Portas Caspiae 644, 14. in Palaestina, atque Syria 651, 10. in Syria multis absorptis urbibus 657, 9. Thebit a Maruam caeditur 649, 7. Thebit a Leone Orientalium duce vincitur 774, 13. Theo Hypathiae pater 128, 3. Theocritus a Iustino necatus 255, 12. Theoctenus presbyter Antiochia Apostata 78, 9. Theoctistus patricius Nicephoro adiutor advenendo imperium 738, 11. imperatorem Michaellem Curopalatam imperatorem creari satagit 766, 4. cum eo amicitiam init 767, 3. Theodoreus Cyri episcopus Cyrilli capitula impugnat 140, 1. in secunda synodo Ephesina deponitur 156, 9. Theodora Chagani filia Iustiniano nubit 571, 6. detectis in maritum patris insidiis, in Chazariam remittitur 572, 1. iam Tiberii mater inde redacta 575, 7. Theodora Constantii uxor 26, 1. Theodora Iustini secunda uxor 263, 8. not. post. Proclum designatum consulem Cyzici diaconum facit 286, 15. ut Vigilius Menae pacem restituit precibus agit 350, 4. pie moritur ib. 19. Theodorus Abydi comes Heraclium recipit 460, 10. Theodorus Alexandriae episcopus 454, 4. Theodorus Antiochia episcopus 658, 13. Arabum invidia in exilium eiicitur 663, 2. Comanitem Epiphaniae episcopum haereticum anathemate ferit 669, 11. Theodorus Camulcanus in Irenem coniuratus 720, 10. suis Armeniacis custodiae traditus 726, 7. Theodorus Cappadox praefectus capite plexus 458, 18. 459, 1. Theodorus Coloniensis Constantis filius in Siciliam adduci impedit 538, 6. milites tumultuantes incaute deludit 539, 16. Theodorus in Arabes rebellans ad montem Libanum, cum suis occisus 665, 13. Theodorus in Maurusios a Salomone emissus 312, 10. a seditionis in ducem assumptus 314, 13. Carthagine rector relictus 315, 3. ei Belissarius Carthaginem commendat 316, 12. Theodorus orthodoxorum ad Valentem legatus martyr 91, 16. Theodorus Carteruca profligatus 577, 3. Theodorus dux Cellori adiunctus 227, 11. Theodorus Heraclii frater Saem vincit 485, 9. Umaro victore Edessam ad fratrem fugit 503, 8. Theodorus Hierosolymorum episcopus Epiphaniae episcopum Iconoclastam praescribit 669, 17. Theodorus historicus patriarcham Thessalonicensem episcopum dicit 250, 16.

Theodorus Ilibinus militum praedas compescit 394, 5.

Theodorus Iulianum incessens virgis caesus 82, 1.

Theodorus Mazarum castrum capit 399, 5. Orientis praefectus a Phoca taureis occiditur 455, 14.

Theodorus Mansur exilio relegatus 632, 6.

Theodorus Myacius patricius oculis privatus 587, 17.

Theodorus Mopsuestiae episcopus a Ioanne et synodo Orientalium declaratus catholicus 147, 22.

Theodorus Mopsuestiae episcopus iunior, ad quem scribit Chrysostomus 120, 15.

Theodorus medicus Chagani superbiam comprimit 421, 4.

Theodorus patriciorum primus a Valente sublatu 98, 2.

Theodorus patricius Siciliae dux 718, 18.

Theodorus Petri filius maiestatis insimulatus 363, 15. seditionem militum levat 366, 5.

Theodorus Pharan episcopus monothelitarum antesignanus 507, 6.

Theodorus Romae episcopus Pyrrhum suscipit 509, 1. reversum ad vomitum proscribit ib. 9. e vivifico calice ad hoc stillam assumit ib. 12.

Theodorus Asecretis Phocae recipiendo comitia cogit 446, 18.

Theodorus Studii praepositus Nicephori ordinationi obsistit 747, 10. efficitur in exilium 752, 4. Nicephoro reconciliatur 769, 20. suadens non reddendos profugos pacem cum Bulgaris impedit 776, 19.

Theodorus vicarius Ameraeos tres occidit 515, 1.

Theodosius Alexandriae episcopus haereticus 338, 10. CP. evocatur 345, 7.

Theodosii Coenobium destructum 752, 2.

Theodosius M. a Gratiano imperii collega adlectus, inque Gothos dimissus 103, 11. eius prae-

clarae dotes ib. 19. gravi pulsatus morbo Thessalonicae baptizatus 106, 5. Arianos ecclesiis urbis expellit ib. 9. Honorium filium illustrissimum, atque consulem facit 109, 14. Tauri columnam erigit 110, 11. Maximum, Andragathiumque interficit ib. 17. Romae Honorium filium imperatorem praeficit 111, 1. Alexandriae templa diruit, ac idololatriae turpia traduci permittit ib. 10. occisos a Graecis fideles ea occasione, martyrum loco haberi praecipit ib. 15. Flaviani precibus iram in Antiochenses remittit 113, 4. Thessalonicensium seditionem indiscreta civium caede punit ib. 9. arcente Ambrosio, humili poenitentia crimen diluit 114, 3. Eugenium tyrannum occidit ib. 18. Antiocheum schisma sedat 115, 9. Romani donariis augeat ib. 12. mancipiorum iniuriam tollit ib. 13. a lupanaribus vis iniuriam avertit ib. 15. not. post. Mediolani diem obit 116, 3. translatum eius corpus ad aedem apostolorum CP. ib. 10.

Theodosius iunior in Isdegerdis tutela relictus 125, 2. ab Isdegerde Antiocho paedagogo creditus ib. 9. Pulcheriae sororis cura probe institutus ibid. 16. 126, 8. Antiocho Persa submoto, rerum totam administrationem Pulcheriae credit 127, 21. Athenaidem dictam Eudociam uxorem ducit 130, 2. Ioannem tyrannum e medio tollit 131, 1. Valentinianum Constantii, et Gallae Placidiae filium Caesarem facit ib. 15. ad eum coronam imperatoriam Romam mittit 132, 2. Varane Persarum rege transfugas repetente ingenti Persas clade afficit ib. 13. in ecclesias, ac loca sancta munitus 133, 18. S. Stephani brachium Hierosolymis recipit, eique in palatio sacellum extruit 134, 4. pacem cum Persis com-

- ponit ib. 13. synodum Ephesi ad Nestorii causam cognoscendam indicit 138, 6. discordes episcopos CP. accersit 140, 17. Nestorium relegat apud Thasum 141, 8. Cyrillum, et Ioannem Antiochenum in concordiam adducit ib. 9. Eudociam coniungem voti causa Hierosolimam dimittit 143, 1. Proclo Ioannis Chrysostomi corpus CP. transferre concedit ib. 11. hymnum trisagium sine additamento ubique decantari sancit 144, 14. inquisitionem de Theodoro Mopsuesteno Orientis episcopis committit 148, 2. Antiochum patricium Baiulum suum clericum facit ib. 12. patricii dignitate arcendos eunuchos sancit ib. 15. Cyrum urbis, et Praetorianorum praefectum exagitatum, Smyrnae episcopum facit 149, 7. Ioannem Vandalum honoribus auctum recipit 150, 2. Pulcheriam sororem aula eiicit 152, 16. in Flavianum, qui diaconissam facere noluisset, ira inardescit 153, 1. mali praeiudicio Paulinum occidit ib. 14. secundam Ephesinam synodum Dioscoro praeside indicit 154, 12. cum Gizericho Vandalorum rege pacem init 157, 5. Eudocia Hierosolimam dimissa Pulcheriam revocat ib. 13. Eudociae itineris socios castitatis susceptos necat ib. 21. Flaviani corpus CP. reducit 158, 3. cum Attila sub tributo pacem facit 159, 6. diem oblit ib. 11.
- Theodosius imperium capescere cogitur 591, 5. Artemium Thesalonicensem relegat 592, 11. Leonem Isaurum, et Artabas dum adversarios patitur ib. 14. 16. 599, 12.
- Theodosius Calliopii Augustalis filius Alexandriae necatus 251, 14.
- Theodosius Ephesi episcopus pseudosynodi Copronianae praeses 659, 13.
- Theodosius Mauricii filius 392, 11. imperator coronatus 412, 7. virgis a patre caeditur 445, 8. fuga necem evasisse Phoca tyranno fertur 449, 17. eius imperstitis rumore Germanus et Constantina ad tyrannidem excitantur 455, 6.
- Theodosius monachus sedis Hierosolymitanae invasor 165, 11. Severianum Scythopolitanum, et Athanasium diaconum occidit 166, 1. in Synaeum montem fugit ib. 14.
- Theodosius Salibaras patricius Nicephori pius monitor 761, 13. in bello Bulgarico moritur 764, 4.
- Theodosius Subadiuva occisus 456, 3.
- Theodosiopolis prodente Constantino a Persis capta 223, 2.
- Theodote cubicularia incestis nuptiis Constantino coniuncta 728, 9. Leonem filium suscipit 730, 5.
- Theodotus generalis Logotheta homo saevissimus 562, 12. ad locum cui Bovis nomen combustus 566, 7.
- Theognis Aarii defensor 31, 6. Athanasii calumniator 47, 15. in synodo CP. damnatur 108, 17.
- Theognostus Protoascretis occisus 616, 9.
- Theognostus a Bulgaria occisus 725, 5.
- Theonas Alexandriae episcopus 7, 12.
- Theonas Marmarices episcopus cum Ario eiectus 31, 11.
- Theopaschitarum tessera, qui passus es pro nobis 175, 21. in concilio sub Mena damnati 337, 13.
- Theopemptus praefectus 455, 9.
- Theophanis industria, finis, opus 5, 8. Theodoro Studitae iniquior 776, 19.
- Theophanes cubicularius confessor 701, 18.
- Theophanes patricius imperatoris in urbe vicarius 639, 2. Artabas dum imperatorem acclamari facit ib. 7.
- Theophantus Aarii defensor 31, 6.
- Theophano alterius sponsa, Stauracio nupta 750, 11. in eam Stau-

- racius rerum summam transferre cogitat 766, 17. Michael europalata in monasterium re-
trudit 769, 7.
- Theophilus Alexandriae episcopus 110, 16. gentilium sacra traducens, Christianorum caedis auctor exiit 111, 9. Chrysostomo adversatur ne CP. episcopus fiat 117, 7. illi infensor ob susceptos profugos ab eo monachos 121, 14. Epiphanium eidem infensum reddit ib. 16. synodo ad Quercum habita sede eum eicit 122, 10. tumultuante inde populo sibi fuga consulit ib. 19. Cyrillo successore moritur 129, 4.
- Theophilus Armeniacorum tribunus a Constantino occisus 727, 1.
- Theophylactus candidatus Marinaci deputatus martyr 676, 19.
- Theophilus Castabolorum episcopus Macedonianorum ad Libesium legatus 89, 6.
- Theophilus Cibyrrhaeotarum dux martyr 721, 5.
- Theophilus spatharius in Elpidium missus.
- Theophilus Iustiniano comes assumptus 703, 19.
- Theophylactus Antiochiaepiscopus 649, 4. 658, 12.
- Theophylactus cubicularius 575, 7.
- Theophylactus Michaelis filius imperator coronatus 770, 11.
- Theophylactus protospatharius Thraciae dux martyr 676, 15.
- Theophylactus Rangabe filius in exilium actus 703, 7.
- Theophylactus Saliba profligatus 577, 3.
- Theopolis, quae prius Antiochia 273, 9.
- Theotecnus praestigiator Gallorium ad persequendos Christianos instigat 12, 14. a Licinio morte affectus 23, 6.
- ad Theram et Therasiam igneus vapor in punices, concretus 622, 1.
- Thessalonicensium tumultus, indiscreta civium caede punitus 113, 10.
- Thessalonicensis metropolita patriarcha a Theodoro historico dictus 250, 16.
- Theuderichus Gotthorum rex in Hispania, Malaphridem sororem Trasimundo locat 288, 9.
- Theuderichus Triarii filius, inani pro Aspare uxoris fratre conatu armatur 182, 6. suorum insidiis liberatus, inopinato casu moritur 195, 12. Strabus dictus nec ἀδελφὸς uxoris Asparis, sed ἀδελφόναις: ex fratre illius nepos ib.
- Theuderichus Valameris filius, consul, ac Thraciae praefectus 202, 17. Odoacro profligato, ac Gizericho mortuo, Occidente potitur 203, 18. pontificatum Symmacho asserit 221, 8. ministrum obtruncat, eius demerendi gratia Arianum factum 219, 16. Hormisdam sollicitat ad celebrandum synodum 248, 3. Iohannem pontificem legatum ad Iustinum mittit 261, 4.
- Thomarichus Aradi episcopus 526, 7.
- Thomas diaconus CP. episcopus 454, 1.
- Thomas CP. episcopus 533, 3.
- Thomas cubicularius confessor 701, 12.
- Thomas quaestor religionis reus 276, 13.
- Thomas Thessalonicensis quondam episcopus Alexandrini episcopi in septima synodo legatus 714, 8.
- Thracia subiecta olim episcopo CP. 120, 1.
- Tiberius imperator. vide Absimarum.
- Tiberius excubitorum comes ab Abaribus vincitur 380, 17. a Iust. adoptatur; ac Caesar, tumque imperator creatur 381, 16. 382, 14. Anastasiam uxorem Augustam coronat 384, 19. Sophiae Augustae ut matri curam habet 385, 4. pace a Persis non impetrata, ingenti victoria potitur ib. 10. 19. ecclesias plures, pauperumque ac hospitum domos aedificat 387, 6. Tiberius Constantinus publicis monumentis

- inscribi se imperat ib. 7. ex suo nomine cohorte instituta eius duce Mauricio Persas vincit ib. 13. Mauricio locat filiam Constantinam; ac imperatorem constituit 388, 3. 12.
- Tiberius Iustiniano ex Theodora in Chazaria natus 575, 7. a Blachernarum altari avulsus ut ovis iugulatus 582, 16.
- Tiberii Iustiniani filii nomine impostor Pergamenus, regio cultu traductus 632, 16.
- Tiberius Constantem patrem in Siciliam sequi prohibitus 532, 10. imperii collega a fratre ascitus, tumque naribus mutilatus 538, 20.
- Timocles Tropariorum compositor 177, 11.
- Timostratus dux Cellori adiunctus 227, 19.
- Timotheus Alexandrinus episcopus Petri frater 104, 8. moritur successore Theophilo 110, 13.
- Timotheus Aelurus Proterio praestigiis eiecto sedem invadit 170, 8. ipso die paschatis eundem in baptisterio occidit 171, 9. eius causa episcoporum cognitioni reservata 172, 13. proclamatus haereticus, ac Proterii necis reus Gangras, tumque Chersonam relegatus 173, 10. Basilisci decreto restitutus, suorum tripudio excipitur 187, 3. Mongo successore moritur 194, 10.
- Timotheus pulso Macedonio CP. episcopus 240, 4. cognomen Litrobules et Celones ib. 5. Iohannis Nicaetae nomen in ecclesiae tabulas recipit ib. 7. eius synodales non omnes recipiunt 242, 17. Severi nomen recipere in ecclesiae tabulas prohibet populus 243, 2. missi eius Alexandriae synodum e suggestu proscribunt ib. 17. fidei anathema dicit non recipienti synodum 244, 2. trisagium hymnum cum additamento cantari praecipit 245, 15.
- Timotheus Leucus, qui et Salophaciolus Aelori successor vir catholicus 173, 13. Basilisci decreto restituito Aeluro in monasterium fugit 187, 3. in sedem restituitur 194, 15. diem obit 199, 11.
- Timotheus Dalmati monasterii praepositus, monasteriorum praefectus 357, 8.
- Tiridates rex Armenos ad eundem convertit 35, 12.
- Totila Gotthorum rex a Narseta occisus 354, 5.
- Traiani patricii citata historia 163, 13.
- Traiani via aspera, et difficilis 436, 10.
- Traianus Valentis dux a Gotthis superatus 97, 16. in Valentis impietatem acceptam cladem refundit ib. 17.
- Trasimundus rex Vandalos tantisper militior orthodoxis 288, 5. Theuderici sororem Malaphridam uxorem accipit ib. 11. Anastasio amicitia iungitur ib. 18.
- Tudunus Chersonae praefectus linguae veru suffixus 578, 16.
- Turbula Symeonis soror in Perside martyr 37, 3.
- Turci, ipsi Unni 378, 19.
- Turci, qui et Chazari Herachio in Persas adiuncti 487, 14. recedunt impatientes laboris ib. 17. portis Caspiis egressi Armeniam vastant 486, 4. iterata irruptione cum Arabibus depugnant 490, 12.
- Tyana capta, et desolata 576, 19.
- Tyrannus Antiochiaepiscopus 7, 13.
- Tzathus Lazorum rex ad Iustinum venit, baptisma, regnumque ab eo accepturus 259, 9. Valerium Homi patricii filiam uxorem dedit ib. 17. Persarum rege bello lacerante, Iustinianus copiis iuvat 267, 17.
- Tzatzon Gelimeris frater Gogdum in Sardinia conficit 292, 18. revocatus a fratre, cum eo copias iungit 301, 17. prima impressione victor, mox consorta pugna occumbit 303, 8. caput eius

Belissarius in Sardiniam mittit 307, 11.
 Tzerigus Bulgarorum dominus detectos Constantini in aula fautores punit 693, 4.
 Tzigatus Bulgarorum ad Constantinum de pace legatus 691, 9.
 Tzita primus magister militiae in Armenia 268, 14.
 Tzitza Romae dux ab Artabane occisus 332, 11.
 Tzotzas tyrannus in Africa 315, 5. obsessa Carthagine, Belissarii adventu fugit ib. 11. iterum Carthagine in Numidiam secedit 317, 9. acri commisso certamine cum paucis evadit 318, 2. Libyam depopulatur 325, 9. 17. Ioannis Arsacidae moriens, mutua nece laetatur 327, 1.
 Tzubbadeser castrum daemonibus infestum Christiani episcopi precibus expurgatum 252, 3.
 Valas Persarum rex. vide Blases.
 Valens imp. renuntiatur 85, 2. ab Eudoxio Ariano CP. baptizatur ib. 8. evertit synod. Lampsacenam ib. 18. Eudoxio, aliisque Arianis ecclesias committit ib. 20. Procopium tyrannum occidit 87, 3. eiusdem proditores duces comburit 86, 21. remissam tantisper persecutionem novum accendit 87, 5. uxore Dominica Ariana in orthodoxos excitatur 88, 18. quod misisse ad Liberium dicitur 89, 5. verius de Macedonianis. not. poster. in Gotthos movet ib. 12. Tarcensem synodum fieri prohibet 90, 1. Athanasium revocat ib. 6. durior eius in ecclesiam persecutio quam gentilium 91, 2. missos a catholicis navi qua venerant comburit ib. 18. Iudaeis, et gentilibus benignus 92, 1. assiduus vexandis orthodoxis ib. 3. a suis Antiochiae appetitus insidiis 93, 14. edicto pro synodo Illyricana accedere cogitur 95, 17. a Gotthis superatur 97, 15. obiurgat Aphraates Anachorita Antiochiae 98, 17. regnat tribus annis fratre mor-

tuo 99, 9. Caesaream proficiscitur eieciurus Basilium ib. 17. Galatem filium amittit 100, 1. cum Mavia Saracenorum regina pacem init ib. 13. Gotthos suppetiis suis victores Arianis addicit 101, 12. a Gotthis victus incendio perit 102, 8. 15. Isaacus monachus educturo cladem praedicat ib. 18.
 Valentinianus tribunus legionis Coronatorum, ob fidem exilio damnatus 78, 19. imperator ab exercitu renunciatus 84, 18. Gratianum filium Augustum designat, ac consulem 85, 6. Valentem fratrem imperatorem Orientis creat ib. 8. orthodoxis conveniendi facultatem facit ib. 10. superstite Severa uxore Iustinam nefarie ducit 88, 5. impia lege polygamiam sancit ib. 13. Valentiniani prosapia ib. 17. Ambrosii electionem probat 94, 13. synodi Illyricanae decreto fidei Orientales stare iubet 95, 14. Valentem fratrem Arianum corripit 96, 11. rupta pectoris vena in Gallia moritur ib. 15.
 Valentinianus Iunior quadriennis puer imperator acclamatus 97, 10. episcopos orthodoxos eieciis Arianis cum Gratiano revocat 104, 3. eo occiso solus in Occidente imperat 106, 3. tyrannorum metu laqueo vitam finit 111, 7.
 Valentinianus tertius patre Constantio natus 119, 16. 130, 4. a Theodosio Caesar constituitur 131, 15. corona imperiali ab eodem donatur 132, 4. eius in Galliam, Hispaniam, Britanniam inanes conatus 144, 17. Aëtii dolo, inque Bonifacium invidia Africam amittit 145, 3. Leone papa interpellante male gesta Ephesi emendari petit 156, 3. Attilam Aëtio duce Aurelianus ad Ligerim vincit 162, 12. Aëtium patricium occidit 166, 18. sana fide, impuriis moribus hominem Maximus patricius occidit 168, 3.

- Valentinianus patricius occisus 524, 17.
- Valentinus SC. rerum administratione motus 523, 7.
- Valentini aquaeductus a Constantino reparatus 680, 14.
- Valeria Diocletiani filia, Galerii Maximiani uxor 14, 16.
- Valeria Homi filia Tzatho Lazorum regi nupta 259, 17.
- Valerianus cum Belissario dux 292, 5.
- Valid Abimelech filius Arabum dux 573, 5. maiorem ecclesiam Christianis Damasci eripit 575, 10. notarios Christianos amovet ib. 17. ingentia moliens in Christianos moritur 588, 15. 589, 12.
- Valid Isam filius summus Arabum dux 641, 3. Petrum Damasci metropolitam lingua praecissa in exilium trudit ib. 15. Artabardi legationibus sollicitatur, et Constantini ib. 5. Arabum factione post unum principatus annum sublatus 644, 15.
- Vandali Modigischo duce Hispaniam occupant 146, 6. hortante Bonifacio duce occupant Libyam ib. 10. Romanas copias Aspare duce profligant 147, 11. capta Carthagine ad templa profugi 306, 15.
- Varachis Persarum rex 7, 9.
- Vararanes Persarum rex 129, 11. persecutionem a patre coeptam continuat 132, 10. negatis a Theodosio transfugis, bello renovato victoria cadit ibid. 12. Theodosio invitante pacem init 134, 18.
- Veneta factio, et Prasina tumultuantes 256, 16. 279, 5 et sqq.
- Veterius magister militiae Christiani infensus 10, 16.
- Verina Leonis uxor, soror Basilisci 175, 11. Zenonem, ut imperator coronetur, opera iuvat 185, 14. Basilisci in Zenonem tyrannidem foret 186, 9. 197, 5. sacris editis Leontium imperatorem declarat 199, 19. 200, 7. eius defunctae corpus CP. translatum 201, 3.
- Verona a Gotthis recepta 367, 8.
- Vigilius Romae episcopus 338, 10. Roma a Gotthis capta venit CP. 349, 8. Menam eius episcopum sacris arceat ib. 13. Iustiniano indignante e templo quo confugerat vi abstrahitur ib. 16.
- Menam restituit 350, 4. suum nomen priori loco curat restitui 351, 18. quintae synodi patrum consensum spernens, in Illyrico Romam rediens diem obit 354, 14.
- S. Vincentii ecclesia terrae motu collapsa CP. 357, 21.
- Vincentius locum tenens Sylvestri Nicaeae 30, 4.
- Vitalianus Anastasium ingenti clade afficit 242, 3. Hypatium profligato exercitu capit ib. 10. populi votis imperator acclamatur 246, 2. plerasque Rom. ditionis urbes occupat 247, 2. Anastasium sacramento adigit restitutorum orthodoxos episcopos, caeteraque concilio generali permissurum ib. 10. a Iustino magister militiae, consul, praesenti comes designatur 254, 9. Severum expelli impetrat, ac occidi ib. 14. synodum Chalked. curat recipi 255, 2. invidia caedum sub Anastasio dolo a CP. necatur 256, 9.
- Vitalianus archidiaconus Hormisdas ad synodum Heraclaeae legatus 248, 5.
- Vitalianus tribunus in Persas strenuissimus 393, 18.
- Vitalis Antiochiae episcopus 10, 15.
- Vitus locum tenens in Nicaena synodo Romani pontificis 30, 4.
- Uliarius Belissarii satelles Ioan. Armenium casu occidit 305, 7.
- Uliasthaeus coniurationis Gottharic cum Antala sequester. 328, 8. 329, 6. Areobindum occidit 331, 9.
- Umarus dux Saracenorum Bostram etc. capit 516, 17. Hierosolyma capta habitu cilicino in templo erat 520, 3. Iado duce totam Syriam capit ib. 20. Mesopotamiam omnem subigit 522, 4.

- Persis subjugatis census subditorum ad usque iumenta instituit ib. 13. Maviam ducem Saracenorum ab Aegypto ad Euphratem constituit 521, 13. templum Hierosolymitanum instaurat 524, 8. a Persa fidei desertore orans occiditur 525, 3.
- Umarus Arabum dux 593, 3. 599, 7. summus ameras Suliman mortuo 609, 12. vinum inlibet, fidemque Christianos negare cogit 614, 11.
- Unni Saber dicti Rom. provincias vastant 249, 3.
- Unni Zenonis initis Thraciam vastant 186, 1.
- Unni Albi, Neptalitae Peroxis victores 189, 19.
- Unni et Sclavi urbem fatigant 360, 9. Belissario terrente, recedunt 361, 9.
- Unni, qui et Turci, legationem ad Iustinum destinant 378, 19.
- Unnobundo Bulgari 545, 1.
- Uranianus puer Ioviani filius consul absque insignibus 84, 13.
- Urbanus orthodoxorum ad Valentem legatus martyr 91, 17.
- Ursacius Athanasii calumniator 47, 16.
- Uthaxades Sapporis paedagogus martyr 36, 16.
- Uthman Saracenorum ameras 525, 9. ab Ethribensibus dolo necatur 530, 3.
- Uthman multas in Cilicia urbes capit 577, 19.
- Uthmas Cacaë filius ad Dabecum sedet 698, 1. 8. infaustis signis cum Romanis pugnat ib. 21. in Asiam excurrit, fratremque amittit 702, 4.
- Wisigothi in Rom. ditiones sedes figunt 145, 14. devastata Roma in Galliam secedunt ib. 20. occupant Hispaniam 146, 19.
- Xenaias a Calandione fugatus, Petri Fullonis suffragio Hierapolensis episcopus, servus, haereticus, non baptizatus 207, 14. accitus CP. a Macedonio, populo tumultuante expellitur 230, 13. Leonem Rom. pontificem, ac synod. Chalced. anathemate ferit 232, 13. ecclesiae res miscet in Oriente, inque Flavianum et Eliam Anastasium commovet 236, 5. a Iustino eiicitur 255, 8.
- Xerolophi columna Arcadio erecta CP. 121, 4. eius collapsa dextra manus 346, 1. ictu fulminis deformata 351, 3.
- Xystus Romae episcopus 142, 20.
- Xystus Bulgaricus piscis 545, 19.
- Zabas maior, minorque Persidis fluvius 488, 17. 492, 5.
- Zacharias prophetae ossa inventa in pago agri Eleutheropolitani 133, 12.
- Zacharias Hierosolymorum episcopus 457, 9. capta urbe ipse in Persidem adductus 463, 14. sedi suae restituitur ab Heraclio 505, 5.
- Zacharias Romae episcopus 632, 5.
- Zacharias Palaestinae praefectus 244, 17.
- Zamanarsus Iberorum rex Rom. amicus 336, 6.
- Zamasphes Persarum rex 214, 14.
- Zemarchus dux Areobindo adiunctus 225, 1.
- Zeno Ariadnae Leonis filiae matrimonio inunctus 172, 16. Petrum Fullonem fovens Antioch. martyrium se abdicare cogit 176, 4. insidiis appetitur ab Aspare 181, 4. eo occiso cum filiis, iuniori eius filio consulit 182, 13. a Leone filio imperat. creatur 185, 11. rebellante Basilisco in Isauriam fugit 186, 11. urbem repetit, Armatiumque Basilisci ducem promissis capit 193, 1. Basiliscum Cucnei fame conficit ib. 9. Armatium obruncat, Basiliscum filium lectorem facit 194, 1. Petrum Fullosem, quod favisset Basilisco, eiicit ib. 4. Verinam socrum amandat Papurium 197, 5. Stephanum alterum Stephano mortuo Antiochia praeficit: tumque eo sublato, Acacio. ut episcopum Antiochia ordinet, praecipit 198, 20. Leontium Verinae sacra renunciatum imperatorem profigat,

- ac Illi fratrem occidit 200, 6.
 201, 14. Petrum Mongum Ioanne Tabennesiota electo Alexandriae restituit, ac Henoticum promulgat 202, 1. Theoderichum Valameris filium in Italiam mittit ib. 17. Felicis Romanae sedis episcopi legatos Acacio et Petro Mongo communicare compellit 204, 12. Orientis episcopos, eisdemque legatos Henotico subscribere cogit 205, 1. Calandionem Antiochia expellit, ac Fullonem restituit 207, 2. caedes multas, ac nefanda quaeque committit 208, 9. comitali morbo correptus obit 209, 19.
 Zenobius martyrii Hierosolym. architectus 50, 2.
 Zenobius Sidonis episcopus martyr 17, 11.
 Zenodia Basilisci uxor haeretica 186, 18. cum viro in baptisterium fugit 193, 5.
 Zerbule castrum a Romanis captum 320, 4.
 Zecices Saracenorum regulus 273, 11.
 Ziandus Maviae frater victore Muchar occisus 556, 6.
 Ziebelus Chazarorum princeps Heraclium adorat, ac eum copiis instruit 486, 9.
 Ziliges Unnorum rex a Persarum rege ut proditor occisus 257, 15.
 Zimarchus Orientis comes 364, 7. accusatur a Theodora Augusta consanguineis 366, 13.
 Zoilus Alexandriae episcopus 346, 3.
 Zoilus ligneo veru suffixus 578, 17.
 Zosimus Romae episcopus 127, 12.
 Zuber Abdelae pater Arabum amerae 551, 15.
 Zumir a Chagan occisus 558, 4.

B O N N A E

TYPIS CAROLI GEORGII.

HAVERFIELD LIBRARY
 OF ANCIENT HISTORY
 OXFORD

